

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА
„ОКАЊ БАРА“ И „РУСАНДА“**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Владимир Галић

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА
„ОКАЊ БАРА“ И „РУСАНДА“**

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ-НОВИ САД

E - 2549

Славица Пивњаки, дипл. инж. пејз. арх.
Број лиценце 100/0101/06

ДИРЕКТОР:

Предраг Кнежевић, дипл. правник

Нови Сад, март 2018. године

СИНТЕЗА И КООРДИНАЦИЈА:	Славица Пивнички, дипл.инж.пејз.арх.
ПОМОЋНИК ДИРЕКТОРА:	мр Драгана Дунчић, дипл.пр.планер
СТРУЧНИ ТИМ:	
Основна и посебна намена простора, шуме и шумско земљиште, заштита природних добара, регионални аспекти и општа концепција развоја:	Славица Пивнички, дипл.инж.пејз.арх.
Начин коришћења земљишта и правила уређења и грађења на грађевинском и пољопривредном земљишту:	Бранислава Топрек, дипл.инж.арх.
Заштита предела:	мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.
Мрежа насеља, јавне службе, непокретна културна добра и одбрана земље:	Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.
Становништво и привреда:	Љиљана Јовичић Малешевић, дипл.екон.
Пољопривреда и пољопривредно земљиште:	Мирољуб Љешњак, дипл.инж.пољ.
Природни услови, туризам и заштита од елементарних непогода:	др Оливера Добривојевић, дипл.пр.планер Марина Митровић, мастер- проф.географ
Саобраћајна инфраструктура:	Зоран Кордић, дипл.инж.саобр.
Водна инфраструктура и водно земљиште:	Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.
Електроенергетска и електронска комуникациона инфраструктура:	Зорица Санадер, дипл.инж.елек.
Енергетска инфраструктура и минералне сировине:	Милан Жижич, дипл.инж.маш.
Заштита животне средине и заштита од акцидентних ситуација:	др Тамара Зеленовић Васиљевић
Правна регулатива:	Теодора Томин Рутар, дипл.правник
Геодетско документациона и аналитичко информациона основа:	Милко Бошњачић, мастер дипл.инж.геод. Јурица Далибор, дипл.инж.геод. Оливера Његомир, дипл.матем. Злата Хома Будински, геод.техн. Дејан Илић, арх.техн. Ђорђе Кљаић, геод.техн. Драгана Матовић, оператер Душко Ђоковић, копирант

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	2
1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОПИС ГРАНИЦА	
ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ГРАНИЦА ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	2
1.1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
1.2. ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНИХ ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	7
1.2.1. Опис просторних целина заштићених подручја	7
1.2.2. Опис просторних целина заштитних зона заштићених подручја.....	11
1.2.3. Опис просторне целине остала посебна намена.....	13
1.2.4. Опис просторних подцелина	14
2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И	
ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА	17
2.1. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА.....	17
2.1.1. Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године	17
2.1.2. Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине	21
2.2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ОД ЗНАЧАЈА ЗА	
ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	26
2.2.1. Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног	
еколошког коридора Тисе	26
2.2.2. Просторни план подручја посебне намене мреже коридора	
саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда	
број 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин)	27
2.2.3. Просторни план Града Зрењанина и Просторни план општине Нови Бечеј.....	28
3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА (ПОТЕНЦИЈАЛИ,	
ОГРАНИЧЕЊА, SWOT АНАЛИЗА)	28
3.1. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	28
3.1.1. Природни услови.....	28
3.1.2. Природне вредности	32
3.1.2.1. Природна добра	32
3.1.2.2. Предеона разноврсност	37
3.1.2.3. Природни ресурси	38
3.1.3. Становништво	40
3.1.4. Мрежа и функције насеља	40
3.1.5. Јавне службе	40
3.1.6. Привреда.....	41
3.1.7. Инфраструктура	42
3.1.7.1. Саобраћајна инфраструктура	42
3.1.7.2. Водна инфраструктура	44
3.1.7.3. Енергетска инфраструктура	47
3.1.7.4. Електронска комуникациона инфраструктура	49
3.1.8. Непокретна културна добра	50
3.1.9. Стање животне средине.....	51
3.1.10. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације	52
3.2. SWOT АНАЛИЗА	53
II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА	
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	54
1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА.....	54
2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА	54
2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ	54
2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ.....	55
2.2.1. Заштита и коришћење природних вредности.....	55
2.2.2. Заштита и коришћење природних ресурса	56
2.2.3. Становништво	57
2.2.4. Мрежа насеља и јавне службе.....	57
2.2.5. Привреда.....	58
2.2.6. Инфраструктурни системи.....	58
2.2.7. Заштита непокретних културних добара	60
2.2.8. Заштита животне средине	60

3. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЃУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ	61
4. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	61
III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СА УТИЦАЈЕМ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА РАЗВОЈ ПОЈЕДИНИХ ОБЛАСТИ	63
1. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	63
1.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	63
1.2. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ.....	64
1.3. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ	64
1.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ	65
2. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ДЕМОГРАФСKE И СОЦИЈАЛНЕ ПРОЦЕСЕ И СИСТЕМЕ	66
2.1. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ	66
2.2. РАЗВОЈ И УРЕЂЕЊЕ МРЕЖЕ НАСЕЉА И РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА	66
2.2.1. Однос градских и сеоских насеља и функционално повезивање насеља и центара	66
2.2.2. Организација јавних служби.....	66
3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ.....	67
3.1. ТУРИЗАМ.....	67
3.2. ПОЉОПРИВРЕДА	69
3.3. ШУМАРСТВО И ЛОВ	70
4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ПОВЕЗИВАЊЕ СА ДРУГИМ МРЕЖАМА.....	71
4.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА.....	71
4.2. ВОДНА ИНФРАСТРУКТУРА.....	72
4.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА.....	75
4.3.1. Електроенергетска инфраструктура	75
4.3.2. Термоенергетска инфраструктура	76
4.3.3. Обновљиви извори енергије	77
4.4. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА	77
5. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРЕДЕЛА, ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЕЉА, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА И ОДБРАНА ЗЕМЉЕ У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	79
5.1. ЗАШТИТА И УРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА	79
5.1.1. Заштићена подручја.....	79
5.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста	81
5.1.3. Еколошки коридори	81
5.2. ЗАШТИТА И УРЕЂЕЊЕ КУЛТУРНИХ ДОБАРА	81
5.3. ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА.....	82
5.4. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	84
5.5. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА	85
5.6. КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ	86
6. НАМЕНА ПРОСТОРА И БИЛАНС ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	87
IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	88
1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА (СА ЗОНАМА ЗАШТИТЕ) У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	88
1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПО ЦЕЛИНАМА, ПОДЦЕЛИНАМА И ЗОНАМА	88
1.1.1. Правила уређења у просторној целини заштићених подручја	88
1.1.1.1. Просторна целина СРП „Окањ бара“	88
1.1.1.2. Просторна целина ПП „Русанда“	89
1.1.2. Правила уређења у просторној целини заштитне зоне заштићених подручја	90
1.1.2.1. Просторна целина заштитна зона СРП „Окањ бара“	90
1.1.2.2. Просторна целина заштитна зона ПП „Русанда“	92
1.1.3. Правила уређења у просторној целини остала посебна намена.....	93
1.2. ОПИС ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА НАСЕЉА У ПОСЕБНОЈ НАМЕНИ ЗА ДИРЕКТНУ ПРИМЕНУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	95
1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ПОСЕБНЕ И ДРУГЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И УСЛОВИ ЗА ЊИХОВО ПРИКЉУЧЕЊЕ	95
1.3.1. Саобраћајна инфраструктура.....	96
1.3.2. Водна инфраструктура	98
1.3.3. Енергетска инфраструктура.....	99
1.3.3.1. Електроенергетска инфраструктура	99

1.3.3.2. Термоенергетска инфраструктура	102
1.3.3.3. Коришћење обновљивих извора енергије	108
1.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура	109
1.3.5. Правила за подизање заштитних појасева зеленила	110
1.4. СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ПО ЦЕЛИНАМА И ЗОНАМА КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКЕ И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ.....	111
1.5. ОПШТИ И ПОСЕБНИ УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ.....	112
1.5.1. Мере заштите и уређења природних добара.....	112
1.5.1.1. Заштићена подручја.....	112
1.5.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста	117
1.5.1.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта.....	117
1.5.1.4. Мере заштите геолошког и палеонтолошког наслеђа	119
1.5.1.5. Посебни услови заштите природе	119
1.5.2. Мере заштите и уређења непокретних културних добара	121
1.5.3. Мере заштите и уређења предела	123
1.5.4. Мере заштите живота и здравља људи	123
1.5.5. Услови и мере заштите, уређења и унапређења животне средине	125
1.5.6. Мере заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација	126
1.5.7. Уређење простора од интереса за одбрану земље	128
2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	129
2.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ	129
2.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у заштићеним подручјима	129
2.1.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у заштићеном подручју СРП „Окањ бара“	129
2.1.1.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту у заштићеном подручју ПП „Русанда“	130
2.1.2. Општа правила грађења на пољопривредном земљишту ван заштићених подручја	130
2.1.2.1. Објекти за потребе пољопривредног домаћинства - салаши	130
2.1.2.2. Објекти за узгој животиња - фарме и газдинства	133
2.1.2.3. Узгајалишта дивљачи.....	135
2.1.2.4. Рибњаци	135
2.1.2.5. Воћарско-виноградарски објекти и зоне.....	136
2.1.2.6. Објекти за примарну обраду и складиштење пољопривредних производа и механизације.....	137
2.1.2.7. Стакленици и пластеници.....	138
2.1.3. Посебна правила грађења на пољопривредном земљишту у заштитној зони заштићених подручја	138
2.1.3.1. Посебна правила грађења на пољопривредном земљишту у заштитној зони СРП „Окањ бара“	138
2.1.3.2. Посебна правила грађења на пољопривредном земљишту у заштитној зони ПП „Русанда“	139
2.1.4. Посебна правила грађења на пољопривредном земљишту у осталој посебној намени	140
2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ШУМСКОМ ЗЕМЉИШТУ	140
2.2.1. Шумска инфраструктура	141
2.2.2. Ловачке куће и ловни објекти	141
2.2.2.1. Ловачке куће.....	141
2.2.2.2. Ловно-производни објекти - фазанерије	142
2.3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ВОДНОМ ЗЕМЉИШТУ.....	142
2.4. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ.....	143
2.4.1. Правила грађења за едукативно-туристичко-рекреативне локалитете	143
2.4.2. Правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе	144
2.4.2.1. Општа правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе..	144
2.4.2.2. Посебна правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе	145
2.4.3. Правила грађења за зону кућа за одмор „Бабатово“	146
2.5. КРИТЕРИЈУМИ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЗАБРАНА ГРАЂЕЊА НА ОДРЕЂЕНОМ ПРОСТОРУ ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ВРСТЕ ОБЈЕКТА	148
2.5.1. Заштитни појас јавних путева	148
2.5.2. Заштитни пружни појас	148
2.5.3. Зоне заштите изворишта водоснабдевања	148
2.5.4. Зоне заштите одбрамбених насипа и каналске мреже	149
2.5.5. Зона заштите електроенергетских објеката	149

2.5.6. Зона ветроелектрана.....	152
2.5.7. Зона заштите коридора електронских комуникационих система веза.....	152
2.5.8. Зона заштите термоенергетске инфраструктуре	152
2.5.9. Зона заштите око противградних станица.....	153
2.5.10. Заштита станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошких коридора са заштитним зонама	153
2.5.11. Зона забране изградње око севесо постројења нижег реда.....	153
V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА.....	154
1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ.....	154
2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНИХ И УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА И ДРУГЕ РАЗВОЈНЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА ПОДРУЧЈЕ ПЛАНА	155
2.1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА.....	155
2.2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА	156
2.2.1. Смернице за израду плана генералне регулације за насеље Меленци.....	156
2.2.2. Смернице за израду плана генералне регулације за насеље Елемир.....	156
2.2.3. Смернице за израду плана детаљне регулације за постојећу радну зону број 4	157
2.2.4. Смернице за израду плана детаљне регулације за нове радне комплексе	158
2.2.5. Смернице за израду плана детаљне регулације за нове туристичке комплексе.....	159
2.2.6. Смернице за израду ПДР-а за производне енергетске објекте	160
3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ	162
4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ	163

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Ред.број	Прегледна карта	Размера
1.	Просторне целине и подцелине подручја посебне намене	1:25 000
Ред.број	Рефералне карте	Размера
1.	Посебна намена простора	1:25 000
2.	Мрежа насеља и инфраструктурни системи	1:25 000
3.1.	Заштита природних и културних добара	1:25 000
3.2.	Природни ресурси и заштита животне средине	1:25 000
4.	Карта спровођења	1:25 000

В) ПРИЛОГ

Прилог 1 - Списак закона од значаја за израду Просторног плана

Списак табела и слика у тексту**Табеле:**

Табела 1. Укупан број становника	40
Табела 2. Преносна мрежа на подручју Просторног плана	48
Табела 3. Стање међумесних каблова на подручју Просторног плана	49
Табела 4. Стање приступне (ЕК) мреже на подручју Просторног плана	49
Табела 5. Биланс површина у обухвату Просторног плана/ посебна намена простора.....	87
Табела 6. Биланс постојеће и планиране намене по категоријама земљишта у обухвату Просторног плана/ посебна намена простора	87
Табела 7. Објекти у саставу гасовода	103
Табела 8. Минимална дозвољена хоризонтална растојања подземних гасовода од стамбених објеката, објеката у којима стално или повремено борави већи број људи (од ближе ивице цеви до темеља објекта)	103
Табела 9. Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних гасовода 10 bar <MOP ≤ 16 bar и челичних и ПЕ гасовода 4 bar < MOP ≤ 10 bar са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима	104
Табела 10. Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних и ПЕ гасовода MOP ≤ 4bar са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима	104
Табела 11. Минимална хоризонтална растојања подземних гасовода од надземне електро мреже и стубова далековода.....	105
Табела 12. Минимална хоризонтална растојања МРС, МС и РС од стамбених објеката и објеката у којима стално или повремено борави већи број људи.....	105
Табела 13. Минимална хоризонтална растојања МРС, МС и РС од осталих објеката.....	105
Табела 14. Минимална дубина укопавања челичних и ПЕ гасовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима	106
Табела 15. Спровођење Просторног плана	161

Слике:

Слика 1. СРП „Окањ бара“	33
Слика 2. СРП „Окањ бара“ са режимима заштите	34
Слика 3. ПП „Русанда“	34
Слика 4. ПП „Русанда“ са режимима заштите.....	35
Слика 5. СП Храст лужњак	36
Слика 6. Специјална болница за рехабилитацију „Русанда“	42
Слика 7. Црпна станица на парни погон код Кумана - Споменик културе под претходном заштитом као објекат техничке културе.....	50
Слика 8. СРП „Окањ бара“ - постојећи Инфо центар I	67
Слика 9. ПП „Русанда“ - вађење пелоида	67
Слика 10. ПП „Русанда“ - поглед на пешчану греду у заштитној зони	82
Слика 11. СРП „Окањ бара“ - поглед на Резерват	83
Слика 12. Заштитна зона СРП „Окањ бара“ - рекултивација депоније	84
Слика 13. Постојећа зона кућа за одмор „Бабатово“	90
Слика 14. Приказ локације на потесу „Вањ“ - дигитални орто фото и катастарски план	91
Слика 15. „3D“ приказ планираног уређења локалитета на потесу „Вањ“	92
Слика 16. Приказ локације комплекса црпне станице код Кумана - дигитални орто фото и катастарски план	93
Слика 17. „3D“ приказ планираног уређења локације комплекса црпне станице код Кумана	94

Списак скраћеница коришћених у тексту:

- АПВ	Аутономна покрајина Војводина
- ГВЕ	Гранична вредност емисије
- ГИС	Географски информациони систем
- ГМРС	Главна мерна регулациона станица
- ГРЧ	Главни разводни чвор
- ДОО	Друштво са ограниченом одговорношћу
- ДКМТ	Еврорегија Дунав-Криш-Мориш-Тиса
- ДП	Државни пут
- ЕД	Електро дистрибуција
- ЕК	Електронска комуникациона мрежа
- ЕМС	Електромрежа Србије
- ЕУ	Европска Унија
- ИРРС	Постројења која подлежу издавању интегрисане дозволе
- ИСТ	Информационо-комуникационе технологије
- ИРА	Important Plant Areas-подручје за биљке од међународног значаја
- ИВА	Important Bird Area-међународно значајно подручје за птице
- ЈП	Јавно предузеће
- ЈВП	Јавно водопривредно предузеће
- ЈП ЕПС	Јавно предузеће „Електропривреда Србије“
- КДС	Кабловски дистрибутивни систем
- КО	Катастарска општина
- МДК	Максимално дозвољена концентрација
- МРС	Мерно-регулациона станица
- НКД	Непокретна културна добра
- НИС	Нафтна индустрија Србије
- ОИЕ	Обновљиви извори енергије
- ОГС	Отпремно гасна станица
- ОКМ	Основна каналска мрежа
- ОВС	Основни водоносни слој
- ОКМ	ХС ДТД Основна каналска мрежа Хидросистема Дунав-Тиса-Дунав
- ППРС	Просторни план Републике Србије
- ППППН	Просторни план подручја посебне намене
- ПГР	План генералне регулације
- ПДР	План детаљне регулације
- ПП	Парк природе
- ПТТ	Пошта телефон телеграф
- ПЕ	Полиетилен
- ППОВ	Постројење за пречишћавање отпадних вода
- ПУ	Процена утицаја
- РБС	Радио базна станица
- РГЗ	Републички геодетски завод
- РЗС	Републички завод за статистику
- РПП АПВ	Регионални просторни план АП Војводине
- РР	Радиорелејни
- РС	Република Србија
- РТВ	Радио телевизија
- СОС	Сабирно отпремна станица
- СП	Споменик природе
- СПУ	Стратешка процена утицаја
- СРП	Специјални резерват природе
- СТС	Стубне трафостанице
- СС	Сабирна станица
- СГС	Сабирна гасна станица
- СРПС	Српски стандард
- ТС	Трафостаница
- ТК	Телекомуникациона канализација
- ФУП	Функционално урбано подручје
- ЦС	Црпна станица

A) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

На основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене заштићених природних добара „Окањ бара“ и „Русанда“ („Службени лист АПВ“, број 14/15), приступило се изради Просторног плана подручја посебне намене заштићених природних добара „Окањ бара“ и „Русанда“ (у даљем тексту: Просторни план). Упоредо са израдом Просторног плана, приступило се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину, а на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене заштићених природних добара „Окањ бара“ и „Русанда“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 14/15).

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број 16.

Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка број 6/III.

Подручје обухваћено оквирном границом Просторног плана, обухвата делове територијалних јединица Града Зрењанина и општине Нови Бечеј и то следеће катастарске општине: Тараш, Меленци, Српски Елемир и Елемир на територији Града Зрењанина и делове катастарских општина Нови Бечеј и Кумане на територији општине Нови Бечеј. За територију Града Зрењанина је донет Просторни план Града Зрењанина, („Службени лист Града Зрењанина“, број 11/11 и 32/15), а за територију општине Нови Бечеј је донет Просторни план општине Нови Бечеј („Службени лист општине Нови Бечеј“, број 6/12).

Након доношења Одлуке о изради Просторног плана, на основу Закона о планирању и изградњи, организован је рани јавни увид. На увид је поднет текстуални и графички материјал, ради упознавања јавности са општим циљевима и сврхом израде Просторног плана, могућим решењима за развој просторних целина и ефектима планирања.

Нацрт просторног плана је друга фаза у изради планске документације. **У овој фази је дефинисана коначна граница обухвата Просторног плана, која представља и границу посебне намене простора.** Нацртом просторног плана су обухваћени **Специјални резерват природе „Окањ бара“ и Парк природе „Русанда“** са заштитним зонама и остале просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности, које су од утицаја на ова заштићена подручја.

У току израде Просторног плана, припремљена је и документациона основа планског документа, која се састоји од планова, студија, стратешких докумената општина и других експертиза. У фази Нацрта просторног плана, прибављени су подаци, услови и мишљења надлежних органа и организација.

У припреми и изради Просторног плана, успостављена је сарадња са стручним институцијама и организацијама, као и предузећима који имају надлежност на планском подручју.

Овај Просторни план се ради у GIS-у, технологији намењеној управљању просторно оријентисаним подацима, што ће омогућити једноставнију размену просторних података, формирање информационог система планских докумената и стања у простору као и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

Просторно планска решења су усклађена са прописима, који посредно или непосредно регулишу ову област.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план подручја посебне намене се доноси за подручје које због природних вредности захтева посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора, у складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, број 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 54/13-УС, 98/13-УС, 132/14 и 145/14).

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10) и Регионалним просторним планом АПВ („Службени лист АПВ”, број 22/11), утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене, на основу чега су се стекли услови за израду Просторног плана подручја посебне намене заштићених природних добара „Окањ бара” и „Русанда”.

Овај Просторни план представља плански основ за дефинисање активности у области, пре свега, заштите природе, туризма и руралног развоја и полазни основ за реализацију националних, регионалних и локалних интереса.

Стварање просторних услова за усклађено и мудро коришћење природних добара у оквиру подручја посебне намене доприноси заштити биодиверзитета, угрожених природних ресурса и очувању предела.

За подручје посебне намене дата су правила уређења и грађења, у складу са условима заштите природе. Просторно планска решења су усклађена са прописима, који посредно или непосредно регулишу ову област.

1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОПИС ГРАНИЦА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ГРАНИЦА ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

На основу чл. 34 Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања, одлуком о изради просторног плана подручја посебне намене, дефинисана је граница планског подручја као прелиминарна, а коначна граница планског подручја дефинисана је овим Просторним планом.

На основу чл. 13 ст. 2 Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања, планско подручје са природним вредностима, обухвата проглашено подручје природног добра са заштитном зоном.

Овим Просторним планом, граница планског подручја је дефинисана и као граница подручја посебне намене. Подручје посебне намене чине два заштићена подручја: **Специјални резерват природе „Окањ бара”, у даљем тексту СРП „Окањ бара”** (Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Окањ бара”, „Службени гласник РС”, број 39/13) и **Парк природе „Русанда”, у даљем тексту ПП „Русанда”** (Покрајинска уредба о проглашењу Парка природе „Русанда”, „Службени лист АПВ”, број 27/14); заштитне зоне ових заштићених подручја и остала посебна намена која представља зоне утицаја на природна добра (**Прегледна карта број 1.**).

Просторни план обухвата делове катастарских општина Тараш, Меленци, Српски Елемир и Елемир на територији Града Зрењанина и делове катастарских општина Нови Бечеј и Кумане на територији општине Нови Бечеј.

Почетна тачка описа обухвата Просторног плана подручја посебне намене заштићених природних добара „Окањ бара“ и „Русанда“ се налази у катастарској општини Нови Бечеј на тромеђи канала ДТД, катастарска парцела (у даљем тексту парцела) 23515, атарског пута, парцела 24498 и парцеле 21285/2.

Од тромеђе, граница у правцу истока прати јужну међу канала до четворомеђе канала ДТД, парцеле 23515 (КО Нови Бечеј) и 8120 (КО Кумане) и атарских путева, парцеле 24500 (КО Нови Бечеј) и 8236 (КО Кумане).

Од четворомеђе, граница Просторног плана у правцу истока прелази у КО Кумане и прати јужну међу атарског пута, парцела 8236 до тачке на међи атарског пута, парцела 8236 и парцеле 4090 на одстојању од око 140 м источно од тромеђе атарских путева, парцеле 8236 и 8238 и парцеле 4090, где граница пресеца атарски пут, парцела 8236 и канал ДТД, парцела 8120 и долази до тромеђе канала, парцеле 8120 (канал Нови Бечеј - Банатска Паланка) и 8121 (Кикиндски канал) и атарског пута, парцела 8235.

Од тромеђе граница наставља у правцу југа и прати источну међу канала, парцела 8120 и долази до тромеђе канала, атарског пута, парцела 12488 (КО Кумане) и парцела 4003/1 (КО Меленци).

Од тромеђе, граница у правцу југозапада дужином од око 40 м прати границу катастарских општина Кумане и Меленци до тромеђе канала, парцела 8120 (КО Кумане) и парцела 4004 и 4005 (КО Меленци), скреће ка југу и пратећи источне међе парцела 4005, 4012, 4015 и 4017 долази до четворомеђе парцела 4017, 4016/1, 4025 и 4026.

Од четворомеђе, граница у правцу запада прати јужну међу парцеле 4017, пресеца канал, парцела 12422/1 и парцелу 12422/2, мења правац ка северу и прати западну међу парцеле 12422/2 до тромеђе парцела 4090 и 4092 (КО Кумане) и границе катастарских општина Меленци и Кумане.

Од тромеђе, граница у правцу југозапада прати границу катастарских општина Меленци и Кумане до тромеђе парцела 4106 и 4107 (КО Кумане) и границе катастарских општина.

Од тромеђе, граница Просторног плана у правцу северозапада прелази у КО Кумане, прати јужну међу парцеле 4106, пресеца атарски пут, парцела 8244 и даље у правцу југозапада, пратећи западну међу атарског пута долази до тромеђе атарског пута, парцела 8244 и парцела 4219 и 4220.

Од тромеђе, граница наставља у правцу северозапада, прати јужну међу парцеле 4220, пресеца атарски пут, парцела 8245 и пратећи његову западну међу у правцу југозапада долази до тромеђе атарског пута, парцела 8245 и парцела 4291 и 4292/10.

Од тромеђе, граница у правцу северозапада прати јужну међу парцеле 4291 до атарског пута, парцела 8246, где мења правац ка југозападу и прати његову источну међу до тромеђе атарских путева, парцеле 8256 и 8246 и парцеле 4298.

Од тромеђе, граница у правцу југоистока дужином од око 305 м прати источну међу атарског пута, парцела 8256, пресеца га и у правцу југа, прати западну међу парцела 5686, 5704, 5831/12 и 5833/17 и пресецајући атарски пут, парцела 8275 долази до међе атарског пута и парцеле 5934/15, где мења правац ка истоку и пратећи јужну међу атарског пута долази до тромеђе атаарског пута, парцела 8275, парцеле 5934/34 и границе катастарских општина Кумане и Меленци.

Од тромеђе, граница у правцу североистока прати границу катастарских општина до тромеђе парцела 4164/14 и 4164/15 (КО Кумане) и канала, парцела 12416 (КО Меленци).

Од тромеђе, граница у правцу југоистока прелази у катастарску општину Меленци, пресеца канал, парцела 12416 и атарски пут, парцела 12874 и пратећи јужну међу парцела 7968, 12878, 7967/2, 7967/4, 7967/3 и 7967/1 долази до тромеђе атарског пута, парцела 12879 и парцела 7969/1 и 7967/1, мења правац ка југу и прати западну међу атарског пута, парцела 12879, пресеца атарски пут, парцела 12881 и у правцу југоистока јужном међом атарског пута, парцела 12881 долази до тромеђе атарских путева, парцеле 12881 и 12863 и парцеле 8004.

Од тромеђе, граница наставља у правцу југа и прати источну међу парцела 8004, 12409 и 8005 до тромеђе атарских путева, парцеле 12861 и 12862 и парцеле 8005, мења правац ка југоистоку и прати јужну међу атарских путева, парцеле 12862 и 12860 до тромеђе атарских путева, парцеле 12860 и 12910 и парцеле 8386.

Од тромеђе, граница у правцу југа прати источну међу атарског пута, парцела 12910 до тромеђе атарског пута и парцела 8370 и 8371, где мења правац ка југоистоку и прати јужну међу парцеле 8371, пресеца канал, парцела 12413, а затим у правцу севера прати источну међу канала до тромеђе канала, парцела 1243, атарског пута, парцела 12859 и парцеле 8362. Од тромеђе, граница наставља у правцу југоистока и прати дужином од око 575 m јужну међу атарског пута, парцела 12859, скреће ка североистоку, дужином од око 157 m прати западну међу атарског пута, парцела 12847, мења правац ка југоистоку и пратећи северну међу парцела 8263/12, 8263/9, 8263/8, 8263/7, 8263/6, 8263/5 и 8264 пресеца парцеле 8263/1, 12426/2 и државни пут I6 реда бр. 13, парцела 12426/1 и долази до тромеђе државног пута, атарског пута, парцела 12845/3 и парцеле 8331/2.

Од тромеђе, граница наставља у правцу југоистока и прати јужну међу атарског пута, парцеле 12845/3, 12845/2 и 12845/1 до тромеђе атарских путева, парцеле 12845/1 и 12846 и парцеле 8290, мења правац ка истоку и прати јужну међу атарског пута, парцела 8270/15 до тромеђе атарског пута и парцела 8270/12 и 8270/13.

Од тромеђе, граница у правцу југа прати источну међу парцела 8270/12 и, 8270/5 и пресецајући пут, парцела 12844 долази до тромеђе пута и парцела 11286 и 11287.

Од тромеђе, граница наставља у правцу југоистока и прати западну међу парцеле 11287, пресеца атарски пут, парцела 12784 и у правцу југа прати западну међу парцеле 11241 до тромеђе атарског пута, парцела 12788 и парцела 11241 и 11240.

Од тромеђе, граница у правцу југа пресеца атарски пут и прати источну међу атарског пута, парцела 12789, пресеца канал, парцела 12384 и пресецајући атарски пут, парцела 12809 долази до тромеђе атарског пута и парцела 11058 и 11059, мења правац ка западу и пратећи јужну међу атарског пута долази до тромеђе државног пута I6 реда бр.13, парцела 12424/1, атарског пута, парцела 12809 и парцеле 11015.

Од тромеђе, граница у правцу запада пресеца државни пут и прати северну међу парцела 10467, 12813, 10466, 12814 и 10464/2, мења правац ка југу и прати источну међу атарског пута, парцела 12815 до међе атарског пута, парцела 12810 и парцеле 10450, где скреће ка западу и прати јужну међу атарског пута, парцела 12810 до тромеђе железничке пруге, парцела 12423, атарског пута, парцела 12810 и парцеле 10506.

Од тромеђе, граница у правцу запада пресеца парцелу железничке пруге, мења правац ка југу и дужином од око 270 m прати западну међу железничке пруге, поново мења правац ка истоку, пресеца парцелу железничке пруге, парцела 12423 и пратећи јужну међу канала, парцела 12394, долази до тромеђе државног пута I6 реда бр. 13, парцела 12424/1, канала, парцеле 12394 и 12393.

Од тромеђе, граница у правцу југа, прати западну међу државног пута до тромеђе државног пута I6 реда бр.13, парцеле 12424/1 (КО Меленци) и 2543 (КО Српски Елемир) и границе катастарских општина Меленци и Српски Елемир.

Од тромеђе, граница наставља у правцу југа, прелази у КО Српски Елемир и прати западну међу државног пута I6 реда бр.13, парцела 2543 до тромеђе државног пута, атарског пута, парцела 1909/1 и парцеле 1903/2.

Од тромеђе, граница у правцу запада прати јужну међу атарског пута, парцеле 1909/1 и 1909/2 и долази до тромеђе атарских путева, парцеле 1909/2 и 2908 и парцеле 1780, скреће ка југу и пратећи источну међу атарског пута, парцела 2908 долази до тромеђе атарског пута, железничке пруге, парцела 3187/1 и парцеле 1780.

Од тромеђе, граница пресеца парцелу железничке пруге, мења правац ка северу и прати западну међу железничке пруге до тромеђе пруге и парцела 2988/2 и 3051/2, скреће ка западу и пратећи јужну међу парцела 2988/2 и 3075/2, долази до тромеђе пута, парцела 3190 и парцела 3075/2 и 3075/1. Од тромеђе, граница наставља у правцу југозапада, прати источну међу пута, парцеле 3190 и 1399 до тромеђе пута, парцела 1399 и парцела 1400/37 и 1400/39, наставља источном међом парцела 1400/38 и 1386/58 и долази до тромеђе улице Пролетерске, парцела 1386/1 и парцела 1386/58 и 1386/59.

Од тромеђе, граница у правцу запада прати северну међу улице (пут за Тараш), пресеца пут за Тараш, парцела 4166/1, прати његову јужну међу дужином од око 870 m, пресеца га у правцу севера, обилази сабирну станицу (на парцели 4166/21) и даље ка западу прати јужну међу пута за Тараш, скреће ка југу, дужином од око 500 m пресеца парцеле 4166/21, 4167/1 и 4981, пресеца канал, парцела 4998 и долази до међе канала, парцела 4998 и парцела 4979, мења правац ка западу, прати јужну међу канала и долази до четворомеђе канала, парцеле 4998, 4923 и 4980 и парцеле 4937.

Од четворомеђе, граница у правцу југа прати источну међу парцела 4937 и 4943 до четворомеђе канала, парцела 4938 и парцеле 4943, 4902 и 4944, пресеца канал и западном међом парцеле 4940 долази до тромеђе канала, парцела 4938, атарског пута, парцела 4941 и парцеле 4940. Од тромеђе, граница наставља у правцу истока и прати северну међу пута, парцеле 4941 и 4963 до четворомеђе атарских путева, парцеле 4963 и 4975 и парцела 4964 и 4976, скреће ка југу и пратећи западну међу парцеле 4974 долази до четворомеђе парцела 4962, 4974, 4961 и 4966.

Од четворомеђе, граница у правцу истока прати јужну међу парцела 4974, 4973 и 4969, пресеца пут, парцела 5117 и даље ка северу прати западну међу парцела 5114/2 и 5112/5 до тромеђе пута, парцела 5016 и парцела 5114/3 и 5112/5, мења правац ка истоку и прати јужну међу пута, парцела 5016 до тромеђе пута и парцела 5040/2 и 5021.

Од тромеђе, граница наставља у правцу југа, прати источну међу парцела 5040/2 и 5029 до тромеђе парцела 5070/3, 5040/2 и 5027/3, мења правац ка истоку, прати јужну међу парцела 5027/3, 5027/2, 5027/1 и 5026 и долази до тромеђе парцела 5026, 5070/1 и атарског пута, парцела 5080/6.

Од тромеђе, граница дужином од око 160 m у правцу југа, прати западну међу атарског пута, пресеца га у правцу истока прати јужну међу парцеле 5080/1 и долази до тромеђе парцеле 5080/1 и 5080/2 и границе катастарских општина Српски Елемир и Елемир.

Од тромеђе, граница у правцу југа дужином од око 35 m прати границу катастарских општина Српски Елемир и Елемир, мења правац ка истоку, прелази у катастарску општину Елемир, прати северну међу парцеле 595, мења правац ка југу и прати западну међу атарског пута, парцела 592, пресеца парцеле 596 и 598 и западном међом канала, парцела 597 долази до тромеђе канала, парцеле 598 и границе катастарских општина Елемир и Српски Елемир.

Од тромеђе, граница у правцу севера прати границу катастарских општина Елемир и Српски Елемир до тромеђе парцела 598 (КО Елемир) и атарског пута, парцела 5104 (КО Српски Елемир) и парцеле 5132 (КО Српски Елемир), у правцу југозапада прелази у катастарску општину Српски Елемир, прати јужну међу атарског пута, парцела 5104 и јужном међом парцеле 5112 долази до четворомеђе пута, парцела 5118 и парцела 5112 и парцела 5121/2 и 5121/3. Од четворомеђе, граница у правцу северозапада пресеца пут и дужином од око 425 m прати јужну међу атарских путева, парцеле 4956 и 4957, мења правац ка северу, пресеца пут, парцела 4957 и прати западну међу парцеле 4958/2 до четворомеђе парцела 4942, 4962, 4958/2 и 4949.

Од четворомеђе, граница наставља у правцу запада, прати северну међу парцела 4949, 4948, 4947, 4888/3, 4888/1, 4888/2, 4888/4, 4888/5 и 4889/11 до четворомеђе канала, парцеле 4909 и 4881 и парцела 4889/11 и 4895, мења правац ка северу и прати западну и северну међу парцеле 4895, пресеца атарски пут, парцела 4900 и даље ка северу прати западну међу парцела 4901 и 4937 и пресецајући атарски пут, парцела 4903 долази до тромеђе атарског пута и парцела 4907 и 4908.

Од тромеђе, граница у правцу запада прати јужну међу парцела 4908, 4910 и 4911, пресеца парцелу 4918/4 и долази до насипа, парцела 4451, где мења правац ка северу и прати источну међу насипа, парцела 4451 и канала, парцела 4423 и источном међом парцеле 4422 и насипа, парцела 4420 долази до тромеђе насипа, парцеле 4420 (КО Српски Елемир) и 2368 (КО Тараш) и границе катастарских општина Српски Елемир и Тараш. Од тромеђе, граница у правцу североистока прати границу катастарских општина Српски Елемир и Тараш до тромеђе парцела 4191 (КО Српски Елемир) и насипа, парцела 2308 и парцеле 2129 (КО Тараш), прелази у катастарску општину Тараш и у правцу севера прати источну међу насипа до тромеђе насипа и парцела 2305 и 2307.

Од тромеђе граница наставља у правцу севера и прати западну међу парцеле 2305 до тромеђе пута, парцела 1915 и парцела 2305 и 2307, скреће ка западу и прати северну међу парцеле 2307 и сметлишта и северну границу грађевинског подручја насеља Тараш, мења правац ка северу и прати источну међу пута, парцела 710 до тромеђе канала, парцела 709 и парцеле 707/1 и пута, парцела 712.

Од тромеђе, граница у правцу запада прати северну међу канала, парцеле 709 и 3074 до тромеђе канала и парцела 3113 и 3114, источном међом парцеле 3116 долази до насипа и наставља у правцу северозапада пратећи источну међу насипа, парцеле 3117/2, 3120/2, 3121/2, 3125/3, 3125/4, 3128/2, 3129/2, 3130/2, 3131/2, 3132/2, 3133/2, 3134/2, 3135/2, 3136/2, 3137/2, 3138/2, 3139/2, 3140/2, 3141/2, 3155/3, 3162/99, 3156/3 и 2741 и

долази до четворомеђе насипа, парцеле 2741 (КО Тараш) и 8530 (КО Кумане) и парцела 3160 (КО Тараш) и 8531 (КО Кумане).

Од четворомеђе, граница у правцу северозапада прелази у катастарску општину Кумане и прати источну међу насипа, парцела 8530 до четворомеђе насипа, парцеле 8530 (КО Кумане) и 22484 (КО Нови Бечеј) и парцела 8115/2 (КО Кумане) и 24542 (КО Нови Бечеј).

Од четворомеђе, граница у правцу североистока прати границу катастарских општина Кумане и Нови Бечеј до тромеђе насипа, парцела 8500 (КО Кумане) и парцела 7774 (КО Кумане) и 24619 (КО Нови Бечеј) и даље кроз КО Кумане прати северну међу насипа, парцеле 8500 и 8386 до тромеђе насипа, парцела 8386, атарског пута, парцела 8382 и парцеле 7775/1.

Од тромеђе, граница у правцу севера прати западну међу атарских путева, парцеле 8382 и 8380 и долази до тромеђе атарског пута, парцела 8380 (КО Кумане) и 7770 (КО Кумане) и атарског пута, парцела 24568 (КО Нови Бечеј).

Од тромеђе, граница дужином од око 135 m прати у правцу североистока границу катастарских општина Кумане и Нови Бечеј, мења правац ка северу и прелази у катастарску општину Нови Бечеј, прати источну међу атарског пута, парцела 24584 до тромеђе атарског пута и парцела 21974 и 21975, скреће ка североистоку и пратећи јужну међу парцеле 21975 долази од тромеђе атарског пута, парцела 24582 и парцела 21974 и 21975.

Од тромеђе, граница у правцу југа пресеца атарски пут и његовом источном међом долази до тромеђе атарских путева, парцеле 24582 и 24583 и парцеле 21969, мења правац ка североистоку и прати источну међу атарских путева, парцеле 24583 и 24570 до тромеђе атарских путева, парцеле 24570 и 24568 и парцеле 21968.

Од тромеђе, граница у правцу југоистока пресеца пут, парцела 24568, прелази у КО Кумане и прати источну међу атарског пута, парцела 8365 до тромеђе пута, парцела 8359, атарског пута, парцела 8365 и парцеле 5064, мења правац ка југу и прати источну међу парцела 5321, 5322, 8372, 7367, 7366/2, 7366/1, 8402, 7365, 8403 и 6857 до тромеђе парцела 6857 и 6856 и границе грађевинског подручја насеља Кумане.

Од тромеђе, граница наставља у правцу истока и севера пратећи границу грађевинског подручја насеља Кумане до тромеђе железничке пруге, парцела 8214, атарског пута, парцела 8313 и парцеле 5412.

Од тромеђе, граница наставља у правцу севера, прати источну међу атарског пута, парцела 8313 и долази до тромеђе атарских путева, парцеле 8313 и 8309 и парцеле 5439, мења правац ка истоку и прати северну међу атарских путева, парцеле 8309 и 8281 до тромеђе атарског пута, парцела 8281 и парцела 5863 и 5864.

Од тромеђе, граница у правцу севера прати западну међу парцела 5863 и 5777, пресеца атарски пут, парцела 8269, мења правац ка истоку и северном међом атарског пута, парцела 8269 долази до тромеђе атарског пута и парцела 5739 и 5740.

Од тромеђе, граница у правцу севера прати западну међу парцеле 5739, пресеца атарски пут, парцела 8262, скреће ка западу, прати његову северну међу до тромеђе атарског пута и парцела 5650 и 5651, где мења правац ка северу и прати западну међу парцела 5651 и 5594 и долази до тромеђе атарског пута, парцела 8258 и парцела 5594 и 5595.

Од тромеђе, граница наставља у правцу запада и дужином од око 275 m прати јужну међу атарског пута, парцела 8258, пресеца га и у правцу севера прати западну међу парцела 5528/1 и 5527/1 и долази до тромеђе атарског пута, парцела 8257 и парцела 5525 и 5527/1.

Од тромеђе, граница у правцу запада прати јужну међу атарског пута до тромеђе пута, парцела 8304, атарског пута, парцела 8257 и парцеле 5512, мења правац ка северу и пратећи источну међу пута, парцела 8304 долази до тромеђе путева, 8255 долази до тромеђе пута, парцела 8255 (КО Кумане), парцеле 5504 (КО Кумане) и парцеле 21326 (КО Нови Бечеј).

Од тромеђе, граница у правцу североистока дужином од око 745 m прати границу катастарских општина Кумане и Нови Бечеј, мења правац ка североистоку, прелази у КО Нови Бечеј, пресеца атарски пут, парцела 24500 и прати западну међу парцела 21285/1 и 21285/2 и долази до почетне тачке описа обухвата Просторног плана.

Укупна површина обухвата Просторног плана износи око **16093,40 ha**.

1.2. ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНИХ ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

У оквиру подручја посебне намене су дефинисане три просторне целине: заштићена подручја (СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“), делови њихових заштитних зона и остала посебна намена (зона утицаја на природна добра).

1.2.1. Опис просторних целина заштићених подручја

Заштићена подручја ће чинити две одвојене целине у оквиру посебне намене, а обухватиће просторе који су дати по катастарским парцелама у складу са уредбама о заштити.

СРП „Окањ бара“

Из описа границе ове просторне целине према Просторном плану, изузете су парцеле које су у режиму III степена заштите: 707/2, 707/3, 707/4, 707/5, 707/6, 707/7, 707/8, 707/9, 707/10, 707/11, 707/12, 707/13, 707/14, 707/15, 707/16, 707/17, 707/18, 707/19, 707/20, 707/21, 707/22, 707/23, 707/24, 707/25, 707/26, 707/27, 707/28 и 707/29 у КО Тараш, које су део грађевинског подручја насеља Тараш. За изузимање ових парцела из граница СРП „Окањ бара“ је покренута иницијатива месне заједнице Тараш.

Почетна тачка описа границе заштите је тремеђа парцела 7751/3, 7751/2 и 8372 КО Кумане, општина Нови Бечеј. Граница иде на југоисток северном међном линијом парцела 7751/2, 7367, 7366/2 до границе грађевинског подручја. Ломи се на југ источном линијом парцеле 7366/2, пресеца пут бр. 8402, наставља источном линијом парцеле 7354 до тремеђе парцела 7354, 7365 и 8403. Скреће на југозапад заједничком границом парцела 8403 и 7354. Пресеца парцелу 8125/1 и њеном источном линијом наставља на југо запад до тремеђе парцела 8125/1, 7351 и 8447. Граница скреће на југоисток заједничком границом парцела 7351 и 8447, 7266 и 8447, 7266 и 8447, 7260 и 8447, 7261 и 8447, 7259 и 8447, 7261 и 8447, 7258 и 8447 до међне тачке КО Тараш, Град Зрењанин. Граница скреће на североисток идући границом катастарских општина до североисточне међне тачке парцеле 5026 КО Тараш, Град Зрењанин. Граница скреће на југоисток, североисточном границом парцеле 5026 до северозападне међне тачке парцеле 5033. Скреће на североисток, северном линијом парцела 5033, 5038 до међне тачке КО Меленци. У истом правцу наставља северном линијом парцеле 10392 КО Меленци, пресеца парцелу 12398, у правцу истока иде северном линијом парцеле 10408 до тремеђе парцела 10408, 10414/17 и 10414/10. Ломи се на север источном линијом парцеле 10414/10 до парцеле 12833. Њеном јужном линијом иде на исток до парцеле 12423 (железничка пруга Кикинда - Београд). Граница скреће на југ западном линијом парцеле 12423 до међне тачке КО Српски Елемир. Наставља на југ западном линијом парцеле 2906 КО Српски Елемир, западном линијом парцеле 3194, ломи се на југозапад линијом парцеле 3190 до парцеле 3248/1. Скреће на северозапад границом 3248/1, 3247/9 до парцеле 3401. Скреће на југозапад границом парцеле 3401 до парцеле 3400. Ломи се на југ па на запад пресеца парцелу 3400 и иде на запад јужном линијом парцеле 3340 до парцеле 4062. Скреће на северозапад линијама парцеле 4062 до наспрам парцеле 4063. Ломи се на запад, пресеца парцелу 4062 и иде јужном линијом парцеле 4063 до парцеле 4029. Скреће на северозапад границом парцеле 4029 и иде северном линијом парцеле 3398, пресеца парцелу 3994 и наставља у истом правцу северном линијом парцеле 3990 до парцеле 3970. Скреће на југоисток, источном граничном линијом парцеле 3970 до парцеле 4157. Скреће на југозапад, пресеца парцеле 4157, 4166/21 до североисточне међне тачке парцеле 4166/29. Њеном северном линијом иде до парцеле 4176. Скреће на север заједничком границом парцела 4176 и 4166/21, 4177 и 4166/21, 4179 и 4166/21, 4180 и 4166/21 до парцеле 4181. Ломи се на запад јужном граничном линијом парцеле 4181 до парцеле 4193. Скреће на север, па на запад линијом парцеле 4193 до парцеле 4419/3. Наставља на запад границом парцела 4419/3, 4419/5 до међне тачке КО Тараш.

Граница иде на северозапад источном граничном линијом парцеле 2308 КО Тараш до парцеле 2307. Скреће на североисток, заједничком границом парцела 2307 и 2305 до парцеле 1915. Ломи се на северозапад, па на југозапад границом парцеле 2307, пресеца парцелу 703, изоставља простор сметлишта и гробља и јужном међном линијом парцеле 707/39 иде на запад до парцеле 238. Скреће на север западном линијом парцеле 707/39 до парцеле 3074. Њеном јужном линијом иде на северозапад, скреће на север западном линијом парцеле 3074 до североисточне међне тачке парцеле 3172/2. Ломи се на исток, пресеца парцелу 3074 и заједничком границом парцела 3274 и 3173 до парцеле 4205. Скреће на север, западном линијом парцела 4205, 3342, заједничком границом парцела 3334 и 3339, 3337 и 3338 до међне тачке КО Кумане. Граница скреће на североисток међном линијом катастарских општина до међне тачке 8205 КО Кумане, општина Нови Бечеј. У правцу североистока иде заједничком границом парцела 8205 и 8456, 7267 и 8456, ломи се на југоисток заједничком границом 7267 и 8449, скреће на североисток, пресеца парцелу 8449 и наставља границом парцеле 8453 до парцеле 8458. Скреће на северозапад, пресеца парцелу 8453 и наставља заједничком границом парцела 8458 и 7890, ломи се на североисток заједничком границом парцела 7890 и 8459, 7888 и 8459, пресеца парцелу 8460 и скреће на северозапад заједничком границом парцела 8460 и 7886 до парцеле 8464. Ломи се на североисток граничном линијом парцеле 8464 до наспрам међне тачке парцеле 7880. Скреће на северозапад, пресеца парцелу 8464, иде заједничком границом парцела 7880 и 7879/6, 7880 и 8462 до парцеле 8463. У правцу североистока пресеца парцелу 8463 и иде заједничком границом парцела 7873 и 7874, 7873 и 7870, 7873 и 8465, пресеца парцелу 8464 и наставља у истом правцу границом парцеле 8399 до парцеле 8398. Ломи се на исток, па на североисток спољном границом парцеле 8398 до парцеле 8393. Пресеца парцелу 8393 и границом парцела 7751/3 и 7751/2 иде до почетне тачке описа границе заштите.

ПП „Русанда“

Почетна тачка описа граница заштите ПП „Русанда“ је тромеђа парцела 4434, 8242 и 8236 КО Кумане, општина Нови Бечеј. Граница иде на исток, јужном међном линијом парцеле 8236, до тромеђе парцела 8236, 4350 и 4349, ломи се на југоисток северном граничном линијом парцеле 4350, до парцеле 8240. Пресеца исту и скреће на југозапад, источном границом парцеле 8240, до тромеђе парцела 8240, 4345 и 4344. Ломи се на југоисток, границом парцела 4344, 4345, 4248/3, 4248/2, скреће на североисток, границом парцела 4090, 4091/1, и ломи се на северозапад, идући границом парцела 4247, 4248/1, 4247, 4248/24, до пута број 8239. Граница скреће на север источном границом парцеле 8239, до парцеле 8236. Ломи се на југоисток, јужном, односно западном границом парцеле 8236, до међног камена КО Меленци, Град Зрењанин. Скреће на југозапад међном линијом између две општине до јужне међне тачке парцеле 4090, КО Кумане. Скреће на север, западном граничном линијом парцеле 4090, ломи се на југ, источном границом парцеле 4090, до парцеле 8238. Њеном источном границом иде на југ, до парцеле 8243, пресеца исту и ломи се на северозапад, границом парцела 8243, 4249, до тромеђе парцела 8243, 4340 и 8246. У правцу запада иде јужном границом парцеле 4340, обухвата парцелу 4362/1, јужном границом парцеле 4361, до парцеле 8248. Скреће на југозапад, границом парцеле 8248, ломи се на југоисток, источном границом парцеле 4364, пресеца пут број 8247, иде на југ западном границом парцеле 4331, источном границом парцеле 4328, ломи се на запад, јужном границом парцела 4328, 4372, пресеца пут број 8248, ломи се на југозапад западном границом пута, пресеца парцелу 8255, скреће на северозапад, западном границом парцеле 8255, до парцеле 8123. Скреће на југ, источном границом парцеле 8123, ломи се на исток, па на југ, границом парцеле 5576, поново источном границом парцеле 8123, скреће на исток, па на југ, границом парцеле 5669. У правцу југа, источном границом парцела 5720, 5830, 5834, 5933, до преломне међне тачке парцеле 5933 и 8285. Скреће на исток, пресеца парцелу 8285 и у истом правцу иде рубом периодично плављене депресије, на растојању од 165 m од северне граничне линије парцеле 8286, до тачке на граничној линији парцела 5934/7 и 5934/8, при томе пресецајући парцеле 5934/1, 5934/2 и 5934/7.

Од те тачке граница се ломи на југоисток, пресецајући парцеле 5934/8, 5934/9, 5934/10, до тачке на међној линији парцела 5934/10 и 5934/11, удаљене 100 м од северне међне линије парцеле 8286. Пресеца парцелу 8286 и скреће на исток, северном линијом парцеле 5960, ломи се на југ, источном линијом исте парцеле, до међне тачке са К.О. Меленци, Град Зрењанин. Граница се ломи на североисток, границом две општине до наспрам северне међне тачке парцеле 8834 КО Меленци, Град Зрењанин. Скреће на југо-исток, пресеца парцелу 12886 и наставља границом парцеле 8834, до тромеђе парцела 8834, 8835, и 12890. Ломи се на југ, па на исток, пратећи северну границу парцеле 8834, 8503, 8834, до међног камена грађевинског подручја. Граница скреће на североисток, границом грађевинског подручја до парцеле 12908. Ломи се на југоисток ивицом стазе, при том пресеца парцелу 2/1 до тромеђе парцела 2/1, 3 и 24. Иде на југ, источном границом парцеле 3, пресеца парцелу 23/2 и скреће на запад, јужном границом парцеле 10, пресеца парцелу 21, и ломи се на исток, северном границом парцеле 20, изоставља парцелу 19, наставља на исток, северном границом парцеле 18, до парцеле 3830. Граница скреће на запад, северном границом парцела 3833, 630, 631, до међног камена грађевинског подручја. Ломи се на југоисток, идући границом грађевинског подручја до међног камена са КО Кумане, општина Нови Бечеј, односно југоисточне међне тачке парцеле 8292 КО Кумане. Граница иде на северозапад, јужном границом парцела 8292, 6091, западном границом парцела 6088, 6086, 6084, 6083, 6081, 6079, 6078, 6077, 6076, 6075, 6072, 8293, 6069, до тромеђе парцела 6069, 8125/2 и 8215. Скреће на југозапад, пресеца парцелу 8215 (железничка пруга Кикинда-Београд), ломи се на северозапад, па на запад, јужном границом парцеле 8126, до тромеђе парцела 8126, 6825/2 и 6827. Скреће на југ, источном границом парцела 6827, 8410, до локалног пута Кумане-Меленци, пресеца пут и иде на север, источном границом парцела 6908, 6907/1, ломи се на запад, јужном границом парцеле 8438, скреће на североисток, западном границом парцеле 8403, до међног камена грађевинског подручја Кумана. Ломи се на југоисток, границом грађевинског подручја до северозападне међне тачке парцеле 6856. Њеном јужном граничном линијом граница иде на исток, до парцеле 8427. Ломи се на југ, до парцеле 8125/1. Скреће на исток, па на североисток, северном границом парцеле 8125/1, западном границом парцела 8408, 8124, до југоисточне међне тачке парцеле 6844. Граница скреће на северозапад, пресеца парцелу 6844, до југоисточне међне тачке парцеле 6841. У истом правцу граница иде јужном границом парцеле 6841, до међног камена грађевинског подручја. Ломи се на северозапад, идући границом грађевинског подручја, до југоисточне међне тачке парцеле 8304. Граница иде на север, западном границом парцеле 5906, до тромеђе парцела 5906, 5904 и 8303. Ломи се на југоисток, североисточном границом парцела 5906, 8302, до тромеђе парцела 8302, 5909 и 5916. Скреће на север, западном границом парцела 5916, 5917, 5847, до парцеле 8279. Скреће на исток, јужном границом парцеле 8279, до тромеђе парцела 8279, 8278 и 5845/1. Скреће на југ, источном границом парцела 5845/1, 5921, до парцеле 8303. Ломи се на југоисток, северном границом парцеле 8303, до југозападне међне тачке парцеле 5932. Скреће на североисток, северозападном међном линијом парцела 5932, 5835, западном међном линијом парцела 5829, 5721, 5668/2, до парцеле 8261. Ломи се на исток, јужном границом парцеле 8261, до парцеле 8123. Скреће на север, западном границом парцела 8123, 5560, до парцеле 8255. Ломи се на северозапад, границом парцеле 8255, до наспрам југозападне међне тачке парцеле 8249. Скреће на североисток, пресеца парцелу 8255 и наставља северозападном међном линијом парцеле 8249, до наспрам северне међне тачке парцеле 4395. Ломи се на југоисток, пресеца парцелу 8249, и иде границом парцеле 4395, до тромеђе парцела 4395, 4396 и 4397. Скреће на исток, северном границом парцеле 4396, до парцеле 8248. Ломи се на североисток, северозападном границом парцеле 8248, до међне тачке парцеле 4418. Скреће на северозапад, границом парцела 4418, 4417, до парцеле 4419. Ломи се на југозапад, јужном границом парцеле 4419, до парцеле 8249. Пресеца исту и скреће на североисток, северозападном границом парцеле 8249, до наспрам северозападне међне тачке парцеле 4420. Ломи се на југоисток, северном границом парцела 4420, 4422, 4420, до парцеле 8248. Скреће на североисток, северозападном међном линијом парцеле 8248, до јужне међне тачке парцеле 4434.

Ломи се на северозапад границом парцеле 4434, до парцеле 8242. Скреће на североисток, источном границом парцеле 8242, до почетне тачке описа границе заштите.

Из подручја описаног границом заштите, изостављају се две одвојене целине (према Уредби). Почетна тачка описа простора I целине је југозападна међна тачка парцеле 8285. Граница иде на североисток, северозападном границом парцеле 8285, ломи се на исток северном границом парцеле 8286, скреће на југ, источном границом парцеле 8288, до границе КО Меленци, Град Зрењанин. Наставља у истом правцу границом парцела 8834, до тремеђе парцела 8834, 8846, 8861. Скреће на југозапад, границом парцела 8861, 8862, до границе КО Кумане, општина Нови Бечеј. У истом правцу границом парцела 6053, 6054 КО Кумане, пресеца парцелу 8290 и скреће на северозапад, западном границом парцеле 8290, ломи се на југозапад, југоисточном границом парцеле 8296, и скреће на исток, северном границом парцеле 6042, 6041. Ломи се на југ, западном границом парцеле 6051, скреће на запад, северном границом парцеле 6067, пресеца железничку пругу Кикинда-Београд и наставља јужном границом парцеле 8407, до наспрам југоисточне међне тачке парцеле 6839. Ломи се на север, пресеца парцелу 8407 и иде источном границом парцеле 6839, пресеца пругу, источном границом парцела 6022, 6020, пресеца парцелу 8290, до почетне тачке описа границе простора I целине.

Почетна тачка описа границе простора II целине је тремеђа парцела 8846, 8874/2, 8875 КО Меленци, Град Зрењанин. Граница иде на југоисток, границом парцела 8846, 8845, 8844, 8843, 8842, 8841, 8843, скреће на југозапад, северном границом парцела 8840, 10293, до тремеђе парцела 10293, 10093 и 10094. Пресеца парцелу 10293, до међног камена КО Кумане. У правцу северозапада иде источном границом парцела 6060, 6051, до наспрам северозападне међне тачке парцела 6056. Скреће на североисток, границом парцела 6056, 6055 до КО Меленци. У истом правцу наставља границом парцела 8874/2 и 8875 КО Меленци, до почетне тачке описа простора II целине.

Површине са режимом заштите II степена

1. Локалитет: Бара испод Бечког брда
Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј. Обухвата парцеле: 4354, део 8240 и 4344.
2. Локалитет: Бара на локалитету Бабино јајце
Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј. Обухвата парцеле: 4394, део 8248 и 4372.
3. Локалитет: Тривуњић копао (средњи део)
Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј. Обухвата парцеле: 5720, 5721, део 8269, део 8266, 5829, 5830, део 8274, 5834 и део 8123.
4. Локалитет: Куманска ледина
Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј. Обухвата парцеле: 6839 и 6838.
5. Локалитет: Северни крак Велике Русанде
Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј и у КО Меленци, Град Зрењанин. Обухвата парцеле: 5960, КО Кумане и парцеле: део 12886, део 8834, 8833, део 8839/1, 8846, део 8845, 8503, 8836, КО Меленци.
6. Локалитет: Мало селиште - Широка слатина
Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј и у КО Меленци, Град Зрењанин. Обухвата парцеле: 6051, 6047, 6048, 6067, 8294, 6069, део 8295, 6062, 6068, 8291, 6060, КО Кумане и део парцеле 10293, КО Меленци.
7. Локалитет: Канал Кумане 2 (29)
Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј. Обухвата парцеле: део 8125/1, 8123, део 8124, 8408.
8. Локалитет: Канал К-3-7
Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј и у КО Меленци, Град Зрењанин. Обухвата парцеле: 8126, 8125/2, КО Кумане и парцелу 12421, КО Меленци.

1.2.2. Опис просторних целина заштитних зона заштићених подручја

У оквиру посебне намене се налазе заштитне зоне два заштићена подручја (СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“) са еколошким коридорима и стаништима заштићених и строго заштићених врста.

Заштитна зона СРП „Окањ бара“

Из посебне намене према Просторном плану је изузет део заштитне зоне СРП „Окањ бара“ на две локације, северно и јужно од насеља Тараш, с обзиром да се ови локалитети налазе у оквиру еколошког коридора реке Тисе и то су следеће парцеле: 2741, 2370, 2371, 2728, 2732, 2733, 2727 и 2726 у КО Тараш и парцеле: 4420, 4422, 4421, 4424/1, 4423, 4425, 4426/6, 4426/5, 4426/7, 4426/8, 4426/9, 4426/73, 4426/10, 4426/65, 4426/66, 4426/11, 4426/12, 4426/13, 4426/14, 4426/15, 4426/57, 4426/16, 4426/17, 4426/18, 4426/19, 4426/74, 4426/20, 4426/21, 4426/22, 4426/23, 4426/24, 4426/25, 4426/72, 4426/26, 4426/27, 4426/28, 4426/29, 4426/30, 4426/31, 4426/32, 4426/33, 4426/34, 4426/35, 4426/36, 4426/37, 4426/71, 4426/53, 4426/38, 4426/39, 4426/67, 4426/40, 4426/68, 4426/69, 4426/40, 4426/71, 4426/41, 4426/42, 4426/4, 4426/59, 4426/60, 4427/2 и 4427/1 у КО Српски Елемир.

Почетна тачка описа границе заштитне зоне СРП „Окањ бара“ је међна тачка КО Тараш и КО Кумане. Граница иде на североисток до канала број 8211 КО Кумане, општина Нови Бечеј. У правцу североистока границу обухвата канал и иде до пута број 8505. У истом правцу наставља путем до канала број 8176. Скреће на северозапад, па поново на североисток обухватајући канал број 8176 до насрам северне међне тачке парцеле 8020. Скреће на запад јужном линијом канала до канала број 8180. Скреће на северозапад западном линијом канала 8180 до канала број 8386. Ломи се на североисток северном линијом канала 8386 до пута број 8382. Скреће на север идући путем 8382, 8380 до међне линије КО Кумане, КО Нови Бечеј. Скреће на исток у дужини од 190 m, ломи се на североисток, пресеца парцелу 21974 КО Нови Бечеј и наставља путем број 24583 до пута број 24570. Границом пута иде у правцу североистока до међне тачке КО Нови Бечеј и КО Кумане. У правцу југоистока иде границом пута 8365 КО Кумане до међне тачке грађевинског подручја. Границом грађевинског подручја иде на југоисток до пута број 8403. Скреће на југозапад упоредо са границом заштите природног добра до канала број 8125/1. Пресеца канал и скреће на југоисток јужном границом парцеле 8438 до пута број 5767. Западном линијом пута иде на југ до пута број 8416. Скреће на североисток и иде линијом пута до пута број 8417. Источном линијом пута 8417 иде на југоисток до пута број 8532. Његовом јужном међном линијом иде на исток до међне тачке КО Кумане и КО Меленци. Граница наставља на исток јужном линијом парцела 12425, 12836, 12835 до пруге број 12423. Граница заштитне зоне скреће на југ западном линијом парцеле пруге до пута број 12821. Скреће на исток путем 12821 до магистралног пута Кикинда - Зрењанин. Граница скреће на југ западном граничном линијом пута до међне тачке КО Меленци и КО Елемир. Граница наставља на југ западном линијом пута број 2543 КО Елемир, до пута број 1909. Скреће на југозапад јужном границом пута 1909 до пута број 2908. Наставља на југозапад путем 2908 до пута 3187/2. Скреће на север и иде западном линијом пута 3187/2 до парцеле 2988/2. Ломи се на северозапад, идући јужним међним линијама парцела 2988/2 и 3075/2 до пута број 3190. Скреће на југозапад линијом пута 3190 и 1399 до парцеле број 1386/1 (Пролетерска улица). Ломи се на запад идући северном линијом парцеле улице, наставља северном линијом парцеле 4176/1 до сабирне станице. Изоставља парцелу сабирне станице и наставља на запад парцелом 4167/1 у дужини од 240 m, до пута за постројење НИС-а. Скреће на југ путем до канала број 4998. Његовом јужном међном линијом граница иде на југозапад до канала 4923. У истом правцу наставља јужном међном линијом 4923 до парцеле број 4936. Скреће на север идући западним међним линијама парцела 4170, 4167/1, 4166/29, 4166/21 до парцеле 4179. Граница скреће на запад јужном међном линијом парцела 4179 до парцеле број 4173. Ломи се на југ идући источним међним линијама парцела 4173 и 4172, скреће на запад јужном линијом парцела 4172, 4173 и 4174 до пута број 4928.

Скреће на југ путем 4928 до Утоварне станице „Тиса“. Северном међном линијом Утоварне станице граница иде на запад, пресеца пут Елемир - Тараш и јужном међном линијом парцеле број 4424/1 излази на реку Тису. Обалом реке Тисе граница иде на северозапад до међне тачке КО Елемир и КО Тараш. Граница скреће на североисток границом катастарских општина до пута Елемир - Тараш. Граница заштитне зоне даље иде упоредо са границом заштите до пута број 4205. Граница скреће на југозапад, пресеца парцелу 2741 и наставља парцелом 2726 до обале реке Тисе (парцела број 2347). Скреће на северозапад обалом реке до међне тачке КО Тараш и КО Кумане. Граница скреће на североисток линијом катастарских општина и иде до почетне тачке описа границе заштитне зоне.

Заштитна зона ПП „Русанда“

Почетна тачка описа границе заштитне зоне ПП „Русанда“ је тромеђа парцела 4495, 8236 КО Кумане, општина Нови Бечеј, и међног камена КО Нови Бечеј. Граница иде на исток, јужном међном линијом парцеле 8236, ломи се на југ, источном међном линијом исте парцеле, до међног камена са КО Меленци, Град Зрењанин. Скреће на југозапад, границом две општине, до југозападне међне тачке парцеле 4106. Ломи се на северозапад, границом парцела 4106, 4107, пресеца парцелу 8244 и скреће на југозапад, западном међном линијом парцеле 8244, до југозападне међне тачке парцеле 4220. Даље се ломи на северозапад, границом парцела 4220, 4219, пресеца парцелу 8245 и скреће на југозапад, западном међном линијом исте парцеле, до југозападне међне тачке парцеле 4291. Скреће на северозапад, границом парцела 4291, 4292/10 до парцеле 8246. Ломи се на југозапад, источном међном линијом исте парцеле, до парцеле 8256. Потом скреће на југоисток, северном границом парцеле 8256, до наспрам северне међне тачке парцеле 5688. Затим се ломи на југ, пресецајући парцеле 8256 и наставља западном међном линијом парцеле 5688, до парцеле 8265. Ломи се на исток, северном границом парцеле 8265, скреће на југозапад, границом парцела 5705/1, 5704 и 5831/11, 5831/12 и 5833/18, 5833/17 и пресеца парцелу 8275, и њеном јужном међном линијом скреће на исток, до међног камена са КО Меленци. Потом се ломи на североисток, границом двеју општина, до југоисточне међне тачке парцеле 4164/5 КО Кумане. Граница даље скреће на југоисток, пресеца парцелу 12409 КО Меленци, Град Зрењанин. Затим у истом правцу наставља северном међном линијом парцела 7969/3, 7969/1, до парцеле 12879, скреће на југ, западном границом парцеле 12879, ломи се на југоисток, јужном границом парцеле 12881, на југозапад, западном границом парцела 12863, 12862, скреће на југоисток, јужном границом парцеле 12860, до тромеђе парцела 12860, 12910 и 8386. Граница даље скреће на југозапад, источном границом парцеле 12910, ломи се на југоисток, границом парцела 8370, 8371, пресеца парцелу 12413 и њеном јужном међном линијом иде до парцеле 12859. Скреће на југоисток, границом парцела 12859, 8362, до наспрам југозападне међне тачке парцеле 12847. Скреће на североисток, пресеца парцелу 12859 и иде северном међном линијом парцеле 12859, до наспрам северне међне тачке парцеле 8263/12. Ломи се на југоисток, пресеца парцелу 12859 и иде границом парцела 8263/12, 8263/9, 8263/8, 8263/7, 8263/6 и 8263/5, до североисточне међне тачке парцеле 8263/5. У истом правцу граница пресеца парцелу 8263/1, до северне међне тачке парцеле 8264, наставља границом те парцеле, поново пресеца парцелу 8263/1, до северозападне међне тачке парцеле 8331/2. Даље у правцу југоистока, иде северном међном линијом парцела 8331/2, 8330/2, 8329/2, 8328/2, 8327/2 и 8326/2, јужном међном линијом парцеле 12845/1, ломи се на исток, северном границом парцела 8270/8, 8270/9, 8270/10, 8270/11 и 8270/12. Скреће на југ, источном, међном линијом парцела 8270/12 и 8270/5, ломи се на југоисток, границом парцела 11286 и 11287, скрећући на југ, источном границом парцела 11240 и 12789, скреће на запад, јужном међном линијом парцеле 12809, пресеца парцелу 12424/1 и у истом правцу иде границом грађевинског подручја, до северозападне међне тачке парцеле 12815. Потом се граница ломи на југ, западном границом парцеле 12815, скреће на запад, јужном границом парцеле 12818, до парцеле 12423 (железничка пруга). Ломи се на север, источном границом парцеле 12423, до међног камена грађевинског подручја.

Скреће на запад, јужном границом парцела 12835 и 12836, ломи се на север, границом парцела 10389 и 10390/11, до парцеле пута 12425. Скреће на југозапад, јужном границом пута, ломи се на северозапад, јужном међном линијом парцеле 12839, до међног камена са КО Кумане, општина Нови Бечеј. Даље иде у правцу запада, јужном границом парцела 6098, 6100 и 6113, КО Кумане, до парцеле 8412. Пресеца исту и скреће на север, западном међном линијом исте парцеле, до југоисточне међне тачке парцеле 6222/5. Ломи се на југозапад, јужном међном линијом парцеле 6222/5, скреће на северозапад, западном међном линијом парцеле 8414, до југоисточне међне тачке парцеле 6310. Скреће на запад, јужном међном линијом парцеле 6310, скреће на северозапад, западном линијом парцеле 8418, ломи се на запад, јужном границом парцеле 6372, скреће на север, источном границом парцеле 8419/1, ломи се на запад, северном границом парцела 8422, 8435, на северозапад, источном границом парцеле 8439/2, скреће на југозапад, северном границом парцеле 8442, до југозападне међне тачке парцеле 6884/6. Скреће на север, западном границом парцеле 6884/6, ломи се на југозапад, јужном границом парцеле 8441, до парцеле 7351. Скреће на северозапад, источном границом парцеле 7351, до парцеле 8125/1. Ломи се на исток, јужном границом парцеле 8125/1, на североисток, источном границом исте парцеле, до границе заштите природног добра. У правцу севера и истока прати границу заштите, до северозападне међне тачке парцеле 6856 и међног камена грађевинског подручја насеља Кумане. Граница даље прати границу грађевинског подручја, до границе заштите. Упоредо са границом заштите, заштитна зона иде на северозапад, даље наставља границом грађевинског подручја, до југоисточне међне тачке парцеле 8373, скреће на север, источном границом парцеле 8373, ломи се на исток, северном границом парцела 8309 и 8281, до југозападне међне тачке парцеле 5863. Скреће на север, западном границом парцела 5863, 5777, ломи се на исток, северном границом парцеле 8269, скреће на север, западном границом парцеле 5739, на запад, северном границом парцеле 8262, ломи се на север, западном границом парцела 5651, 5594, до парцеле 8258. Скреће на запад, јужном међном линијом парцеле 8258, ломи се на север, западном међном линијом парцеле 5528/1, скреће на запад, јужном међном линијом парцеле 8257. Наставља на север, источном међном линијом парцеле 8304, ломи се на северозапад, границом парцеле 8255, до међног камена са КО Нови Бечеј. Граница скреће на североисток, границом двеју катастарских општина, до почетне тачке описа границе заштитне зоне ПП „Русанда“.

1.2.3. Опис просторне целине остала посебна намена

Остала посебна намена представља зону утицаја на природна добра, којом су обухваћена нека од станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошки коридори, који су ван заштитних зона заштићених подручја. Остала посебна намена обухвата и остало пољопривредно, шумско и водно земљиште, које се налази у међупростору између две заштитне зоне или се наслања на заштитне зоне и повезује различита подручја (станишта, еколошке коридоре и заштитне зоне) са заштићеним подручјем и чини са њима јединствену просторно-функционалну целину, дефинисану као подручје посебне намене.

Остала посебна намена на територији Града Зрењанина

Остала посебна намена на територији Града Зрењанина обухвата:

- пољопривредно и водно земљиште у КО Меленци, северно од насеља Меленци и
- пољопривредно и водно земљиште у КО Српски Елемир западно од насеља Елемир.

Остала посебна намена на територији општине Нови Бечеј

Остала посебна намена на територији општине Нови Бечеј обухвата:

- пољопривредно, шумско и водно земљиште у КО Кумане, југозападно од насеља Кумане и
- пољопривредно земљиште у КО Кумане, североисточно од насеља Кумане.

1.2.4. Опис просторних подцелина

Просторне подцелине подручја посебне намене простора у оквиру заштићених подручја, издвојене су према режими заштите.

У оквиру посебне намене простора, дефинисане су подцелине које чине режими I, II и III степена заштите СРП „Окањ бара“ и режими II и III степена заштите ПП „Русанда“ у складу са важећим уредбама о заштити (парцеле које су изузете овим Просторним планом из појединих подцелина су посебно назначене).

СРП „Окањ бара“

Режим I степена заштите

1) Локалитет Окањ бара

У границе режима I степена заштите улазе парцеле 10412 КО Меленци и 3427 КО Српски Елемир, град Зрењанин.

Режим II степена заштите

Режим заштите II степена простире се на три просторно одвојене целине.

1) Централне слатине и баре (Кумански вањ - Бара Црвенка - Жугаљ бара)

Почетна тачка је тромеђа парцела 7294, 7293 и међни камен Град Зрењанина и општине Нови Бечеј, односно катастарских општина Тараш и Кумане. Граница иде на северозапад границом 7294/7293 КО Кумане до границе заштите природног добра. Границом заштите, граница режима иде на североисток до тромеђе парцела 8453, 7333 и 7334. Граница режима скреће на југоисток границом 7334/7333, 7334/7332, пресеца парцелу 8451 и у истом правцу иде 7306/7307, пресеца парцелу 8450, ломи се на североисток, источном граничном линијом парцеле 8450, пресеца парцелу 8452 и скреће на северозапад границом 8452/7350 до границе заштите. Упоредо са границом заштите, скрећу на север до тромеђе парцела 7354, 8398 и 8402. Граница режима скреће на исток јужном међном линијом парцеле 8402 до границе заштите природног добра. Ломи се на југ идући упоредо са границом заштите до парцеле 8125/1. У правцу југозапада и југоистока иде границом парцеле 8125/1 до тромеђе парцела 7261, 7263 и граничне тачке са Градом Зрењанином, КО Тараш. Из режима II степена заштите изузима се огледно поље Института за ратарство и повртарство, Нови Сад, које улази у III степен режима заштите на парцелу бр. 7350 КО Кумане, општина Нови Бечеј. Граница у правцу истока иде границом парцела 5006/5007, 5003/5007, скреће на југ границом 5009/1/5003, пресеца парцелу 5003, даље у правцу истока иде северном међном линијом парцеле 5015, источном међном линијом парцеле 5014 до међне тачке са КО Српски Елемир. Граница иде на југозапад границом парцела 3896/3897 КО Српски Елемир, продужава у истом правцу источном граничном парцеле 3897 до североисточне међне тачке парцеле 3910. Скреће на југ источном граничном линијом парцеле 3910 до парцеле 3915, ломи се на југозапад границом 3915/3910 до парцеле 3938. Скреће на југ, па на исток, пратећи границу парцеле 3938 до тромеђе парцела 3938, 3942 и 3939. Граница иде на запад северном међном линијом парцеле 3939, пресеца парцелу 3942, наставља на запад северном међном линијом парцела 3993/1, 3948, 3950 до североисточне међне тачке парцеле 4161. Скреће на југ, западном линијом парцеле 4158 и ломи се на северозапад северном линијом парцеле 4157 до међне тачке са КО Тараш.

Граница иде на северозапад источном граничном парцеле 1915 КО Тараш до парцеле 821. Скреће на север западним границама парцела 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, ломи се на исток, па на југ границом парцеле 836 до југозападне међне тачке парцеле 866. Њеном јужном линијом иде до парцеле 1019, обухвата парцелу 1019 и скреће на југ границом парцела 1018, 1017 до парцеле 967. Западном граничном парцеле 967 скреће на југоисток до јужне међне тачке парцеле 1115. Граница скреће на североисток граничном парцела 1115, 1141/2, 1141/1, источном граничном парцеле 1142, западном граничном парцела 1277, 1276, 1275, 1274, 1275, 1275, 1276, 1228, 1234/2, 1235, скреће на североисток, северном линијом парцела 1235, 1236, 1237, 1238/1, 1239, 1240, 1241, ломи се на северозапад идући западном граничном парцела 1352, 1353 до парцеле 5010.

Граница тромеђе парцела 5010, 1376 и 1377 ломи се на северозапад, пресеца парцелу 5010, иде границом парцела 5001, 5000, 4720 до североисточне међне тачке парцеле 4779.

Скреће на југ источном границом парцела 4779, 4772, 721/2, северном границом парцеле 709 до парцеле 713. Скреће на север источном границом те парцеле до парцеле 714. Њеном јужном границом скреће на исток, североисток, наставља парцелом 4716 до северозападне међне тачке парцеле 4734. Северном линијом исте парцеле граница скреће на исток до парцеле 4727. Ломи се на север западном границом парцеле 4727 до парцеле 4720. Скреће на запад јужном линијом парцела 4720, 4712 до северозападне међне тачке парцеле 4579. Ломи се на југозапад, западном границом парцеле 4579, даље на југозапад источном границом парцела 4580, 4630, јужном границом парцела 4629, 4628, 4627, 4626, 4625, 4624, 4621, 4286, 4285, 4284, 4283, 4282, 4281, 4280, 4279, 4278, 4277, 4276, 4275, 4274, 4273, 4272, 4271, 4270, 4269 и ломи се на југоисток западном границом парцеле 4368 до југоисточне међне тачке парцеле 4243. Граница скреће на запад јужном међном линијом парцела 4243, 4244, 4245, 4246 до парцеле 4227. Граница скреће на северозапад границом парцела 4227, 4226, 3492 до почетне тачке описа границе режима II степена заштите прве целине.

Почетна тачка описа границе режима II степена заштите треће целине је северозападна међна тачка парцеле 1918 КО Тараш, Град Зрењанин. Граница иде на север западном граничном линијом парцеле 2127 до северозападне међне тачке парцеле 2125. Скреће на североисток северним граничним линијама парцела 2125, 2124, 2123, 2122, 2121, 2120, 2118, 2117, 2115, 2113, 2112, 2111, 2109, ломи се на северозапад, западном линијом парцеле 2145, 2144, јужном линијом парцела 2143/1, 2143/2. Скреће на северозапад западном границом парцеле 2143/2 до парцеле 2223. Скреће на југозапад, јужним линијама парцела 2223, 2224, 2225, пресеца парцелу 2128, јужном линијом парцеле 2226 до парцеле 2308. Граница скреће на северозапад границом парцеле 2308 до тромеђе парцела 2308, 2301, 2228. Ломи се на север па на југоисток границом парцеле 2228, скреће на североисток северним међним линијама парцела 2224, 2223, 2222, 2221, 2220, 2219, 2218, 2217, 2216, 2215, 2214, 2213, 2212, 2211, 2210, 2209, 2207, 2206, 2205, 2204, 2203, 2202, 2201, 2200, 2199, 2198, 21987, 2196 до парцеле 1945. Скреће на југоисток, западном границом парцеле 1915 до међне тачке са КО Српски Елемир. У истом правцу граница иде границом парцеле 4157 КО Српски Елемир, да би скренула на југозапад јужном међном линијом парцела 4163, 4183, 4185, 4186, 4192 до међне тачке са КО Тараш. Граница скреће на североисток, идући до почетне тачке описа границе режима треће целине.

2) Слатине око Окањ баре

Почетна тачка је међна тачка катастарских општина Тараш и Меленци, односно северозападна међна тачка парцеле 10392 КО Меленци. Граница иде на североисток, северном границом парцеле 10392, пресеца парцелу 12398, у истом правцу северном границом парцеле 10408, источном границом парцеле 10413, до међне тачке са КО Српски Елемир, односно североисточна међна тачка парцеле 3428 КО Српски Елемир. Граница иде на југоисток и југозапад, југоисточном границом парцела 3428, 3426/1, 3424, 3425, 3426/2, ломи се на север западном границом парцела 3426/2, 3730, 3864 до северозападне међне тачке парцеле 3864. Скреће на исток северном границом парцела 3864, 3730 и ломи се на југ источном границом парцела 3730, 3728 да би скренула на североисток, северном границом парцеле 3426/1, западном границом парцеле 3431 до међног камена са КО Меленци. Граница скреће на запад границом КО Меленци, КО Српски Елемир, КО Тараш до североисточне међне тачке парцеле 3895 КО Српски Елемир. Граница иде на југ, па на север границом парцеле 3895 до међне тачке са КО Тараш, односно међне тачке парцела 5029 и 5026 КО Тараш. Граница иде на североисток источном границом парцеле 5026 до северозападне међне тачке парцеле 5037, до границе заштите природног добра. Граница скреће на североисток идући упоредо са границом заштите природног добра до почетне тачке описа. Изостављају се парцеле 10412 КО Меленци и 3427 КО Српски Елемир, које се налазе у режиму I степена заштите.

3) Блато

Почетна тачка је северозападна међна тачка парцеле 1918 КО Тараш, Град Зрењанин. Граница иде на север западном граничном линијом парцеле 2127 до северозападне међне тачке парцеле 2125. Скреће на североисток северним граничним линијама парцела 2125, 2124, 2123, 2122, 2121, 2120, 2118, 2117, 2115, 2113, 2112, 2111, 2109, ломи се на северозапад, западном линијом парцеле 2145, 2144, јужном линијом парцела 2143/1, 2143/2. Скреће на северозапад западном границом парцеле 2143/2 до парцеле 2223. Скреће на југозапад, јужним линијама парцела 2223, 2224, 2225, пресеца парцелу 2128, јужном линијом парцеле 2226 до парцеле 2308. Граница скреће на северозапад границом парцеле 2308 до тремеђе парцела 2308, 2301, 2228. Ломи се на север па на југоисток границом парцеле 2228, скреће на североисток северним међним линијама парцела 2224, 2223, 2222, 2221, 2220, 2219, 2218, 2217, 2216, 2215, 2214, 2213, 2212, 2211, 2210, 2209, 2207, 2206, 2205, 2204, 2203, 2202, 2201, 2200, 2199, 2198, 21987, 2196 до парцеле 1945. Скреће на југоисток, западном границом парцеле 1915 до међне тачке са КО Српски Елемир. У истом правцу граница иде границом парцеле 4157 КО Српски Елемир, да би скренула на југозапад јужном међном линијом парцела 4163, 4183, 4185, 4186, 4192 до међне тачке са КО Тараш. Граница скреће на североисток идући до почетне тачке описа границе режима треће целине.

Режим III степена заштите

Остали простор заштићеног подручја је обухваћен режимом III степена заштите. Из ове подцелине према Просторном плану су изузете парцеле: 707/2, 707/3, 707/4, 707/5, 707/6, 707/7, 707/8, 707/9, 707/10, 707/11, 707/12, 707/13, 707/14, 707/15, 707/16, 707/17, 707/18, 707/19, 707/20, 707/21, 707/22, 707/23, 707/24, 707/25, 707/26, 707/27, 707/28 и 707/29 које су у режиму III степена заштите у КО Тараш, које су део грађевинског подручја насеља Тараш. За изузимање ових парцела из границе СРП „Окањ бара“ је покренута иницијатива Месне заједнице „Тараш“.

ПП „Русанда“**Режим II степена заштите**

Списак катастарских парцела:

Општина Нови Бечеј, КО Кумане: 4344, 4354, 4372, 4394, 5720, 5721, 5829, 5830, 5834, 5960, 6047, 6048, 6051, 6060, 6061, 6062, 6067, 6068, 6069, 6838, 6839, 8123, 8124, 8125/1 део, 8125/2, 8126, 8240 део, 8248 део, 8266 део, 8269 део, 8274 део, 8291, 8294, 8295 део, 8408.

Општина Зрењанин, КО Меленци: 8503, 8833, 8834, 8836, 8839/1, 8843, 8845, 8846, 10293 део, 12421, 12886 део.

Режим III степена заштите

Списак катастарских парцела:

Општина Нови Бечеј, КО Кумане: 4090, 4247, 4248/3, 4248/4, 4248/5, 4248/6, 4328, 4329, 4339, 4340, 4341, 4342, 4343, 4350, 4351, 4352, 4353, 4355, 4356, 4357, 4358, 4359, 4360, 4361, 4362/1, 4362/2, 4364, 4365, 4366, 4367, 4368, 4369, 4370, 4371, 4391, 4393, 4395, 4396, 4418, 4419, 4420, 4421, 4422, 4434, 5560, 5576, 5668/2, 5669, 5835, 5845/1, 5845/2, 5846, 5847, 5906, 5916, 5917, 5918, 5919, 5920, 5921, 5922, 5923, 5932, 5933, 5934/1 део, 5934/2 део, 5934/7 део, 5934/8 део, 5934/9 део, 5934/10 део, 6019, 6020, 6021, 6022, 6049, 6050, 6054, 6055, 6063, 6064, 6065, 6066, 6070, 6071, 6072, 6073, 6074, 6075, 6076, 6077, 6078, 6079, 6080, 6081, 6082, 6083, 6084, 6085, 6086, 6087, 6088, 6089, 6090, 6091, 6092, 6827, 6840, 6841, 6844 део, 6846, 6847, 6848, 6849, 6850, 6851, 6857, 6858, 8215 део, 8238 део, 8239 део, 8240 део, 8241, 8243 део, 8247 део, 8248 део, 8249 део, 8255 део, 8256 део, 8262 део, 8265 део, 8275 део, 8279 део, 8281 део, 8285 део, 8286 део, 8290 део, 8292, 8293, 8299, 8300, 8301, 8302, 8303 део, 8403, 8407 део, 8409, 8410, 8427 део, 8438.

Општина Зрењанин, КО Меленци: 2/1 део, 2/2, 3, 4, 5, 6, 7/1, 7/2, 8, 9, 10, 11, 12/1, 12/2, 13, 14/1, 14/1, 15, 16, 17, 18, 20, 21 део, 23/1, 23/2, 8837, 8838, 8839/1, 8839/2, 8840, 8841, 8842, 8843, 8844, 8845, 8862, 8863, 8864, 8865, 8866, 8867, 8868, 8869, 8870, 8871, 8872, 8873, 8874/1, 8874/2, 10293 део, 10294, 10296, 12915.

2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

2.1. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

При изради Просторног плана уважене су обавезе, услови и смернице из:

- Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10);
- Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11);
- Просторног плана подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15);
- Просторног плана подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу ДП првог реда број 24 („Службени лист АПВ“, број 19/17).

2.1.1. Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године

(План је објављен у „Службеном гласнику РС“, број 88/10)

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године (у даљем тексту: ППРС) утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији. Утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене. ППРС утврђени су кључни приоритети, надлежности и циљеви просторног развоја Републике Србије.

Биодиверзитет: Основни циљ и принцип заштите биодиверзитета је одрживо коришћење биолошких ресурса.

Концепција развоја заштите биодиверзитета Републике Србије ће се заснивати на: заштити биодиверзитета кроз систем заштите природе у оквиру заштићених природних добара; заштити и великог броја појединачних дивљих биљних и животињских врста; успостављању тзв. „еколошких мрежа“; идентификацији подручја која представљају станишта од међународног значаја за поједине таксоне, васкуларне биљке, птице и дневне лептире.

Природно наслеђе: Основни циљ заштите и одрживог коришћења природног наслеђа је очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела и развој јавних функција заштићених подручја, првенствено у области научноистраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације; одрживи развој заштићених подручја и остварење добробити локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде; повезивање и националног са међународним системом заштите природе.

Концепција заштите, уређења и коришћења природног наслеђа заснива се на повећању укупне површине под заштитом у планском периоду, успостављању националне еколошке мреже и идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000, као и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

Заштита, уређења и развоја предела: Основни циљ заштите, уређења и развоја предела су разноврсни, високо квалитетни и адекватно коришћени предели и физички уређена, за живот и боравак пријатна рурална и урбана насеља и градови, развијеног идентитета заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

Концепција заштите, уређења и развоја предела подразумева различите приступе обезбеђивања квалитета предела, који се утврђују Студијом о пределима Републике Србије, а у односу на циљеве просторног развоја.

Заштита и одрживо коришћење културног наслеђа: Основни циљ је да се културно наслеђе артикулише као развојни ресурс, заштити, уреди и користи на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета у складу са европским стандардима заштите. Обухват Просторног плана заузима делове подручја Града Зрењанина и општине Нови Бечеј, који припадају Средњебанатском културном подручју.

Оперативни циљева заштите, уређења и коришћења културног наслеђа су:

- одржавање стабилности, заштита постојећих вредности, заштита постојећих активности, физичке и духовне структуре културног наслеђа;
- ограничење интензитета коришћења и густине развоја; децентрализација појединих сервисних функција из историјских подручја, како би се избегло претрпавање капацитета подручја.

Туризам: Основни циљ просторног развоја туризма је остваривање концепта одрживог развоја туризма као и заштита и уређење туристичких простора уз оптимално задовољавање просторно-еколошких и културних потреба националног и локалног нивоа. Оперативни циљеви просторног развоја туризма су: комплетирање и заокруживање целогодишње туристичке понуде; јачање постојећих и увођење нових туристичких производа; изградња туристичке инфраструктуре и сигнализације као и информатичка и истраживачка подршка развоју туризма.

За развој туризма на посматраном подручју релевантни су следећи туристички производи: touring (салаши, вина, гастрономија, пешачење, лов и риболов), наутички и други видови водног туризма, рурални туризам и туризам специјалних интереса (спортско-рекреативни туризам) и бањски туризам (здравствено/балнеолошки и wellness / рекреативни).

У односу на издвојене туристичке дестинације, простор третиран Просторним планом припада дестинацији са мањим учешћем целогодишње понуде (Доње Потисје). На основу рангирања бања у Републици Србији према ППРС, Бања „Русанда“ која је у обухвату овог Просторног плана, је сврстана у остала национална бањска туристичка места.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ управљања шумама у шумским подручјима је одрживо (трајно) газдовање шумама, што подразумева управљање и коришћење шума и шумског земљишта на такав начин и у таквом степену, да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да се доведу на ниво којим би се задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе и данашње и будућих генерација, како на локалном, тако и на националном нивоу, водећи рачуна да се при том не угрозе и оштете неки други екосистеми.

Одрживо *ловно газдовање* подразумева газдовање ресурсима популација дивљачи на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популације дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање еколошких економских, и социјалних функција ловства одржавајући њихов потенцијал ради задовољења потреба и тежњи садашњих и будућих генерација.

Пољопривреда: Посматрано подручје припада региону I, који обухвата руралне општине у АПВ и већи део Мачве. Има повољне земљишне и климатске услове, претежно задовољавајући демографски потенцијал, капитално-интензивну пољопривредну производњу, добру инфраструктуру и повезаност са прерађивачком индустријом. Уже посматрано подручје у обухвату овог Просторног плана, налази се у Средњебанатској области што даје смернице за приоритетне правце просторне оријентације пољопривредне производње.

Средњебанатска област у целисти је у равничарском подручју и због тога се као водећа грана тржишне производње у области пољопривреде, јавља ратарство и повртарство, а комплементарна производња - мешовито сточарство. На ужим локалитетима, као уже усмерење јавља се рибарство и производња лековитог биља.

Демографија: Према ППРС основни дугорочни циљ демографског развоја је ублажавање негативних тенденција које би се остварило кроз пораст нивоа плодности и позитиван миграциони биланс и достизање нивоа простог обнављања становништва (стационарне популације).

Мрежа насеља: Концепција развоја мреже и функција центара усклађена је планским конституисањем функционалних урбаних подручја (ФУП), а заснива се на:

- дефинисању територијалне и функционалне надлежности, као и хијерархије центара;
- децентрализацији функције рада и стварању развојних језгара мањег функционалног значаја дисперзно размештених у ужем и ширем окружењу главних центара.

Функционално урбано подручје (ФУП), од националног значаја, у обухвату Просторног плана је град Зрењанин, у чијем је саставу локални (општински) урбани центар Нови Бечеј.

Јавне службе: Принципи на којима се организују јавне услуге су једнака приступачност за све грађане и разумни услови доступности. Неки од основних циљева су:

- унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга;
- јачање људских ресурса и оспособљавање локалних заједница за унапређење услуга од општег интереса.

Саобраћајна инфраструктура: У области саобраћајне инфраструктуре, ППРС је утврдио саобраћајне капацитете који се односе на простор у обухвату Просторног плана.

Планска решења обухватају активности на путним правцима и путној инфраструктури регионалног (или више регионалног) значаја и могу представљати приоритетну активност у оквиру тих територијалних целина уз сагласност надлежних републичких институција.

На већ изграђеним деоницама наведених путних праваца биће спроведена рехабилитација и реконструкција, које подразумевају скуп мера (интервенција) у циљу подизања нивоа квалитета саобраћајнице и подизања нивоа саобраћајне услуге, у складу са утврђеним рангом пута. Активности на одређеном путном правцу, подразумевају скуп различитих планских и пројектних решења и извођења грађевинских радова на рехабилитацији и реконструкцији, доградњи и изградњи, на појединим деоницама утврђеног путног правца (или на целокупној дужини).

Планира се ревитализација и модернизација (електрификација) постојеће једноколосечне пруге.

У домену водног саобраћаја планира се уједначавање карактеристика пловних путева (река Тиса) према ЕУ критеријумима, повећање обима теретног саобраћаја пловним путевима као и развој путничког саобраћаја.

Концептом ваздушног саобраћаја у оквиру гравитационог подручја овог простора егзистираће аеродром у Новом Саду (Ченеј), док ће и даље основни капацитет у трансферу путника и CARGO саобраћаја за овај део Војводине бити аеродром „Никола Тесла“ у Београду.

Водна инфраструктура: Основни циљ водопривреде је оптимизација система водопривредне инфраструктуре и усклађивање развоја водопривредних система са циљевима очувања животне средине и других корисника простора.

Овај циљ подразумева: рационализацију коришћења вода и смањење специфичне потрошње у свим видовима потрошње; заустављање раста штета од поплава обуздавањем грађења у плавним зонама; и заштиту вода на нивоу речних система комбинацијом технолошких, водопривредних и организационо-економских мера.

На јединственом водопривредном простору Републике Србије развијају се две класе водопривредних система: (а) регионални системи за снабдевање водом насеља; (б) речни системи - у оквиру којих се реализују објекти и мере за интегрално коришћење, уређење и заштиту вода. Дугорочна стратегија водоснабдевања у АП Војводини се заснива на формирању више регионалних система за водоснабдевање који се ослањају на акумулационе просторе површинских вода и заштићена изворишта подземних вода. Из њих ће се снабдевати највећи број насеља, као и они технолошки процеси у којима је неопходна вода највишег квалитета.

Простор обухваћен овим Просторним планом, припада Новосадском регионалном систему (извориште: подземне воде; насеља и општине које снабдева: Нови Сад, Беочин, Бачки Петровац, Бачка Паланка, Темерин, Жабал, Зрењанин. Постоји потреба каснијег повезивања са Сремским и Бачким системом).

Речне системе чине објекти за уређење водних режима, акумулације, хидроелектране, ретензије за ублажавање великих вода, каналски системи са уставама, постројења за пречишћавање отпадних вода, захвати воде за разне технолошке потребе и наводњавање. Простор обухваћен овим Просторним планом, припада Банатском речном систему (кључне постојеће акумулације и објекти: Банатски ХС ДТД, брана на Тиси, регулације; кључне нове акумулације и објекти: повећање проточности, мини хидро електране уз уставе, регулације, ППОВ). У речним системима реализују се објекти и мере који обезбеђују њихово вишенаменско деловање.

Енергетска инфраструктура: Основни циљ развоја енергетске инфраструктуре је активно учешће Републике Србије у планирању и изградњи стратешке-регионалне и паневропске енергетске инфраструктуре за пренос електричне енергије и транспорт нафте и гаса из нових извора снабдевања, укључујући и ургентну градњу подземног складишта гаса у Републици Србији, у циљу поузданог и сигурног снабдевања потрошача.

Електроенергетска инфраструктура: Општи циљ развоја електроенергетске инфраструктуре је њихова синхронизација са свим активностима на овом подручју и обезбеђење најповољнијих услова за заштиту животне средине и очување природних вредности.

Минералне сировине: Основни циљ је строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење минералних сировина и подземних вода, уз адекватне мере заштите, како би се постигла конкурентност на домаћем и светском тржишту.

Коришћење обновљивих извора енергије (ОИЕ): Основни циљ је повећање коришћења ОИЕ, уз смањење негативних утицаја на животну средину, што је у економском интересу Републике Србије.

Енергетска ефикасност у зградарству, индустрији, саобраћају и комуналним услугама: Основни циљ је повећање енергетске ефикасности у секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу Републике Србије, од значаја за заштиту животне средине у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Електронска комуникациона инфраструктура: Развој електронских комуникација, подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградња сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима.

Заштита животне средине и одрживи развој: Концепција заштите и унапређења животне средине заснива се на:

- очувању природних вредности, што подразумева квалитетну животну средину (чист ваздух, квалитетна вода за пиће, очувано пољопривредно земљиште, постојаност екосистема и биодиверзитета);
- заштити природних вредности и непокретних културних добара кроз делотворно управљање заштићеним подручјима;
- планирању на основама одрживог развоја односно рационалног коришћења природних ресурса - земљишта, воде, сировина и других природних ресурса, ужавајући „еколошки“ капацитет простора, уз повећано коришћење обновљивих извора енергије;
- процени утицаја планова, програма, објеката и активности на животну средину, као основу за планирање мера заштите. Интегрисање заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње, кроз инструменте процене утицаја (СПУ за планове и програме, ПУ за пројекте).

Према просторној диференцијацији животне средине у ППРС, дефинисаној на основу стања и мера заштите животне средине, које је потребно предузимати у односу на категорију, подручје обухваћено Просторним планом припада подручју веома квалитетне животне средине.

Природне непогоде и технолошки удеси: Основни циљ је интегрално управљање природним непогодама и технолошким удесима као основа за обезбеђење услова за ефикасан просторни развој, очување људских живота и материјалних добара. У том смислу, неопходно је створити добро организоване и опремљене службе које ће моћи да успешно раде на превенцији од ових катастрофа, као и на одбрани и отклањању последица, уколико се јаве.

Концепција заштите од природних непогода и технолошких удеса - савремени концепт заштите и управљања, полази од чињенице да је на свим нивоима и у свим фазама планирања потребно дефинисати прихватљив ниво ризика од природних непогода и технолошких удеса, па затим системом превентивних, организационих и других мера и инструмената интервенисати у циљу спречавања њиховог настанка, односно смањивања последица непогода на прихватљив ниво. Да би се могла извршити правилна процена степена повредивости простора, односно ограничења за његово коришћење, потребно је приступити изради катастра угрожености простора од природних непогода у функцији просторног планирања.

Одбрана земље: Основни циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране је стварање просторних услова који ће у потпуности одговарати потребама савременог система одбране, ради сигурног функционисања у условима угрожавања безбедности, обезбеђење просторних услова за несметано функционисање војних комплекса и објеката од посебног значаја за одбрану земље, смањење негативних утицаја војних комплекса на животну средину и подручја посебне намене и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса.

2.1.2. Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине

(План је објављен у „Службеном листу АПВ“, број 22/11)

Оквир просторног развоја АП Војводине (у даљем тексту: АПВ) до 2020. године утврђен је Регионалним просторним планом АП Војводине (у даљем тексту: РПП АПВ).

На основу РПП АПВ, Просторни планови подручја посебне намене ће се радити за просторне целине чију посебност одређује једна или више опредељујућих намена, активности или функција у простору које су од републичког, односно покрајинског интереса (подручја заштићених природних добара и др.). За потребе израде овог Просторног плана, посебно се издвајају следеће одредбе:

Заштита природних добара и биодиверзитета: Основна концепција заштите природних добара и биодиверзитета, заснива се на повећању укупне површине под заштитом, њиховом сагледавању у оквиру еколошке мреже Републике Србије, односно еколошке мреже на територији АП Војводине, идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000 и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

На основу претходних истраживања и валоризације, дефинисан је статус, просторни обухват и режими заштите за Окањ бару која је проглашена за специјални резерват природе и Русанду која је проглашена за парк природе. Према РПП АПВ, Окањ бара и Русанда ће бити номиноване за упис у Рамсарску листу, а представљају Међународно значајна подручје за птице (IBA) и Међународно значајна биљна подручја (IPA).

Еколошку мрежу на простору обухвата Просторног плана представљају међусобно повезана, утврђена еколошки значајна подручја Окањ бара и Русанда и еколошки коридори.

Заштите, уређења и развоја предела: Основни циљ заштите, уређења и развоја предела је очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности.

Природне пределе у заштићеним подручјима планским решењима и плановима управљања заштити: обезбедити заштиту структуре предела и несметано функционисање природних процеса; обезбедити заштиту биодиверзитета и очување и успостављање еколошких мрежа; санирати нарушене природне и естетске вредности природних предела (ревитализација и рестаурација) у складу са режимом заштите; обезбедити ревалоризацију вредности и презентацију природних, културно-историјских и естетских вредности предела.

Развој руралних предела засновати на уважавању њиховог специфичног предеоног карактера, затечених вредности и капацитета предела. Неопходно је обезбедити унапређење/очување слике и структуре насеља и креирање позитивног архитектонског идентитета.

Заштита непокретних културних добара: Заштита, уређење и унапређење културних добара мора се посматрати у оквиру развоја целокупне области културног наслеђа, која представља развојни ресурс, који је потребно заштитити, уредити и користити на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета, у складу са европским стандардима заштите.

Основни елементи приликом планирања заштите, уређење и унапређење културног наслеђа су следећи: валоризација културног наслеђа, као један од основа за интервенције у простору, поштовање постојећих и иницирање израде нових студија заштите; флексибилност, у циљу да се ефикасно делује на промену тржишне ситуације у области наслеђа, али и довољно предвидљиво да се обезбеде стабилна и јасна правила за развој.

Туризам - Подручје обухваћено Просторним планом, у односу на издвојене туристичке дестинације на простору АП Војводине, припада туристичкој дестинацији Доње Потисје (Тиса, канал ДТД, рибњаци, Бања „Русанда“, Окањ бара туристичке манифестације, риболовни ревири).

За даљи развој туризма од посебног значаја су: манифестације, пловни водни пут Тисе са развијеним научним туризмом, села и салаши, где је рурални туризам досегао ниво развоја и афирмације и природни потенцијали за афирмисање екотуризма (едукативни и рекреативни туризам).

Кључни туристички производи са одређеним облицима туризма су: екотуризам (посматрање птица, едукативни туризам, научноистраживачки и рекреативни туризам), бањски туризам, манифестациони туризам, ловни туризам - појединачни лов и у мањим групама, рурални туризам (туризам на селу...).

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ развоја шумарства и ловства је одрживи развој шума и ловног газдовања и повећање површина под шумама. Просторни развој шумарства подразумева континуирано газдовање шумом кроз одржавање производних потенцијала шумског земљишта, као једног од најважнијих производних фактора.

Развој ловства се обезбеђује кроз одрживо газдовања популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства.

Пољопривреда: У АП Војводини постоје велике, али у недовољној мери искоришћене, могућности за управљање земљиштем на принципима одрживог развоја.

На тој основи утврђују се следећи оперативни циљеви у области пољопривреде:

- унапредити продуктивност примарне пољопривредне производње;
- повећати економски допринос примарне пољопривредне производње регионалном развоју, подршком подизању одговарајућих прерађивачких капацитета у руралним областима;
- обезбедити подршку пословном организовању пољопривредних газдинстава и других актера руралне економије;
- повећати допринос пољопривреде задовољавању специфичних потреба локалних заједница у области заштите животне средине, развоја руралног туризма, производње обновљивих извора енергије и очувања свеукупних природних и створених вредности простора.

Демографија: Основни циљ демографског развоја АП Војводине је стационарно становништво, тј. становништво у коме ће следеће генерације бити исте величине као и постојеће, уз прилагођавање очекиваним демографским променама.

Јачи привредни развој и радикалне мере популационе политике, могли би успорити и ублажити неповољне демографске трендове, односно присуство негативних природних, миграционих и структурних демографских процеса.

Мрежа насеља: Основни циљ развоја мреже насеља је одрживи просторно-функционални развој заснован на моделу функционалних урбаних подручја, која ће бити инструмент уравнотеженијег просторног развоја.

Оперативни циљеви су: умрежавање функционалних урбаних подручја у циљу уједначенијег регионалног развоја АП Војводине и умрежавање и боље повезивање центара функционалних урбаних подручја;

Функционалном урбаном подручју Зрењанина (као подручју од националног значаја) припадају насеља: Елемир, Меленци и Тараш, а Новом Бечеју, као будућем центру од субрегионалног значаја, припада насеље Кумане. Повезивање ова два центра са њиховим насељима у окружењу представљаће значајан потенцијал за њихов развој кроз повећање конкурентности и активирања сопствених ресурса.

Јавне службе: Основни циљ је постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга и унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга.

Саобраћајна инфраструктура: Реализујући принципе из ППРС-а, РПП АПВ је утврдио концепцију развоја саобраћајне инфраструктуре кроз успостављање - системско формирање (путна мрежа државних путева II реда, регионалне и локалне пруге, национални пловни путеви, луке и објекти, регионални аеродром) интегрисаног саобраћајног система који ће имати основну улогу међуопштинског, регионалног и субрегионалног повезивања. Развој регионалне саобраћајне мреже има и значајну улогу у употпуњавању основне мреже државних путева I реда и аутопутева.

Осим планских активности које су дате и у ППРС-е, предвиђена је и реконструкција-рехабилитација на изграђеним деловима путне мреже вишег нивоа.

У РПП АПВ, дефинисана је национална *бицикличка стаза* (мрежа бицикличких рута, уз канале ОКМ ХС ДТД). За развој бицикличког саобраћаја посебно су погодна подручја у заштићеним природним целинама.

Водни саобраћај је присутан на унутрашњем пловном путу канала ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка - Нови Бечеј. Поред овога, треба радити на развоју наутичког туризма у Републици Србији, како на каналима ДТД тако и на међународним пловним путевима, планирањем марина и наутичко туристичких центара.

У оквиру развоја *железничког саобраћаја*, планира се реконструкција, модернизација, регионалног пружног правца Панчево главна станица - Зрењанин - Кикинда - државна граница - (Jimbolia), као и формирање нове трасе пруге Темишвар - Крчани - Јаша Томић - Сечањ - Зрењанин - Жабал - Нови Сад - Парагово - тунел Фрушка гора - Врдник - Рума значајне за међурегионално повезивање.

Водна инфраструктура: Општи циљ је уређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и корисницима у простору, ради заштите вода и заштите од вода.

Оперативни циљеви су: усаглашавање и хармонизација законских и институционалних основа у свим областима водопривреде са захтевима директива ЕУ о водама, спровођење мера контроле емисије из расутих и других извора загађења са циљем побољшања квалитета воде у водотоцима, ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина, изградња и ревитализација регионалних система (Бачка, Банат и Срем) за обезбеђење воде за наводњавање, технолошке потребе индустрије и друге садржаје, доградња, реконструкција и ревитализација хидросистема ДТД, изградња, реконструкција и санација објеката за одбрану од спољних вода и одбрана од поплава.

Водни ресурси: Основни циљ је одрживо коришћење вода уз адекватне мере заштите. Оперативни циљеви су успостављање интегралног и интерсекторског планирања коришћења и заштите водних ресурса на целој територији АП Војводине, рационално коришћење водних ресурса и обједињавање корисника у регионалне водопривредне системе, искоришћење енергетског потенцијала река и изграђених хидросистема, успостављање економске цене воде, смањење и контрола тачкастих и дифузних извора загађења, рецикулација коришћених вода, унапређење система заштите од спољних вода (поплава).

Енергетска инфраструктура: Посебан приоритет представља повећање коришћења природног гаса и обновљивих извора енергије, коришћење нових енергетски ефикаснијих и еколошки прихватљивих енергетских технологија и уређаја и опреме за коришћење енергије.

Од посебног значаја је улагање у нове енергетске изворе са новим гасним технологијама и когенерацијске производне објекте са комбинованом производњом топлотне и електричне енергије.

Електроенергетска инфраструктура: Електроенергетска мрежа ће се развијати у складу са Стратегијом развоја енергетике Републике Србије до 2015. године, односно развојним плановима ЕМС-а. Поред технолошке модернизације објеката, развој електроенергетске преносне мреже условљен је и обезбеђивањем нове преносне мреже, услед растуће потрошње.

Технолошком модернизацијом преносне мреже, неопходно је оспособљавање свих техничких система управљања, као и развој нове информационе технологије за системско тржишно управљање, чији је циљ повећање поузданости системских података што је условљено учешћем у будућем тржишту електричне енергије.

Минералне сировине: Коришћење геолошких ресурса АП Војводине мора да полази од економски расположивих сировина, чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја, који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима, који су значајно присутни у АП Војводини, а нарочито у подручју заштићених природних добара. Ограниченост и необновљивост расположивих геолошких ресурса, условљавају да се планска решења заснивају на принципу одрживости.

Обновљиви извори енергије: Потенцијална енергија добијена из биомасе је најзначајнији енергетски потенцијал обновљивих извора на простору АП Војводине, с обзиром на заступљеност пољопривредног и шумског подручја, односно заступљеност ресурса остатака ратарске и шумске производње, а такође и коришћење соларне енергије.

Енергетска ефикасност: Повећање енергетске ефикасности потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Изградњом нових енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије ових корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

Електронска комуникациона инфраструктура: У циљу достизања једног од главног покретача нове економије која се карактерише фузијом ICT и њихових примена, електронске комуникације се морају развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградња сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима, закључно са локалним, уз употребу најсавременијих медијума преноса, потпуна дигитализација свих система електронских комуникација (фиксна, мобилна, интернет, радио-комуникација, КДС, метрополитен мрежа) уз обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја и целокупне покривености простора и обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима.

Заштита животне средине и одрживи развој: Према РПП АПВ, основни циљ у области заштите животне средине је снажна афирмација концепта заштите и унапређења животне средине као основе уравнотеженог развоја, коришћења и уређења АП Војводине.

У контексту заштите и унапређења животне средине, неопходно је зауставити даљу деградацију и вршити превенцију, санацију и ревитализацију угрожених подручја, поштовањем следећих принципа: одрживо коришћење природних ресурса и очување и унапређење еколошки осетљивих природних вредности, смањење нивоа загађења животне средине, санација најугроженијих подручја, успостављање локалних регистара извора загађивања животне средине, као дела националног регистра, са системом контроле и континуираним праћењем параметара који карактеришу квалитет животне средине. Такође, неопходно је предвидети заштиту, обнову и санацију заштићених природних подручја, уз очување еколошке равнотеже.

Мере и активности у делу заштите животне средине, дефинисане РПП АПВ, спроводе се према просторној диференцијацији животне средине, према којој предметно подручје спада у подручја веома квалитетне животне средине.

У области управљања отпадом, дефинисана је неопходност удруживања општина у складу са одредбама Стратегије управљања отпадом и ППРС, ради заједничког управљања отпадом, чиме ће се успоставити систем регионалних центара за управљање отпадом.

Заштита од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса: Основни циљ у области заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса је минимизација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности.

На утврђивање концепције просторног развоја утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

При изради планске и урбанистичке документације, као регулаторни инструмент заштите животне средине, кључну улогу има стратешка процена утицаја планова и програма на животну средину и процена утицаја конкретних пројеката тј. објеката на животну средину.

Одбрана земље: Основу планирања и уређења простора за потребе одбране земље чини укупна постојећа инфраструктура, оптимално прилагођена за извршавање додељених мисија и задатака Војске и других снага одбране. У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђења услова за потребе деловања и извршење одбране.

2.2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.2.1. Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе

(План је објављен у „Службеном листу АПВ“, број 14/15)

Еколошки коридор Тисе представља коридор од међународног значаја и чине га река Тиса са обалским појасом, заштићена подручја ПП „Камараш“, ПП „Стара Тиса код Бисерног острва“, као и подручја предвиђена/резервисана за заштиту: Горња Тиса и Доња Тиса¹.

Према Просторном плану, подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе (у даљем тексту ППППН), еколошки коридор Тисе поред водног тела, обухвата и катастарске парцеле небрањеног дела плавног подручја и одбрамбених насипа. Еколошки коридор већим делом се налази на простору водног земљишта². На одређеним локацијама еколошки коридор Тисе обухвата и делове брањеног дела плавног подручја која су значајна за функционисање коридора, као што су ливаде, трстици и сл., који не припадају водном земљишту (ове просторне целине су такође дефинисане катастарским парцелама).

Одрживи развој мултифункционалног еколошког коридора Тисе захтева усклађеност планираних активности са потребама очувања природе и квалитета животне средине.

¹ У складу са Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10)

² Чл. 8 и 9 Закона о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10 и 93/12) који одређује појам „приобалног земљишта“

На подручју обухвата ППППН утврђен је висок степен разноврсности, не само станишта, него и степена деградације просторних целина значајних за очување биолошке разноврсности. Посебна намена ППППН дефинисана је у следећим целинама:

- Еколошки коридор Тисе са заштитним зонама;
- Станишта ван еколошког коридора Тисе.

У оквиру целине еколошког коридора са заштитним зонама дефинишу се следеће подцелине:

- Еколошки коридор Тисе и
- Заштитне зоне еколошког коридора до 50 m, од 50-200 m и од 200-500 m.

Проценом стања, просторне и функционалне повезаности, као и степена угрожености утврђених, издвојених и потенцијалних елемената еколошке мреже на предметном простору, овим ППППН се дају услови, мере и правила којима ће се остварити одређени ниво заштите на пољопривредном, шумском, водном и грађевинском земљишту.

Спровођење ППППН односи се на површине под режимом посебне намене, а реализује се кроз:

- директну примену ППППН у еколошком коридору;
- израду урбанистичке документације у еколошком коридору;
- примену мера заштите у заштитној зони еколошког коридора;

Смернице за спровођење дате су детаљније за:

- грађевинско земљиште у еколошком коридору и
- грађевинско земљиште у заштитној зони еколошког коридора.

За грађевинско земљиште у заштитној зони еколошког коридора Тисе, примењиваће се мере и услови из овог ППППН.

Услови за изградњу нових и реконструкцију постојећих објеката и инфраструктуре у делу заштитне зоне се издају у складу са:

- важећим планским документом, уз примену мера заштите из овог ППППН, или
- новим планским документом, урађеним у складу са смерницама из овог ППППН.

У случају кад се еколошки коридор Тисе и његова заштитна зона преклапају са посебном наменом другог просторног плана чија је посебна намена заштита природе, важиће правила и мере заштите који се односе на подручје са већим степеном заштите. У случају кад се еколошки коридор Тисе и његова заштитна зона преклапају са посебном наменом другог просторног плана чија посебна намена није заштита природе, већ развој инфраструктурних система, важиће правила и мере заштите који се односе на предметну посебну намену. У циљу заштите еколошког коридора, у плановима чија је израда у току, морају се уважити мере заштите еколошког коридора дефинисане овим ППППН.

Просторни план се преклапа са заштитним зонама ППППН еколошког коридора Тисе у делу катастарских општина: Кумане, Тараш и Српски Елемир.

2.2.2. Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда број 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин)

(План је објављен у „Службеном листу АПВ“, број 19/17)

Концепција развоја планског подручја заснована је на сагледавању и међусобном усклађивању интереса локалног, регионалног и републичког нивоа.

У фокусу концепције налази се планирана мрежа саобраћајне инфраструктуре, пре свега путне, ослоњене на државни пут I реда бој. 24, чијом се реализацијом значајно повећава ниво приступачности локалних самоуправа у обухвату Просторног плана и стичу неопходни претходни инфраструктурни услови за повећање његове конкурентности.

Осим путног правца на траси некадашњег М-24, веома је важна улога саобраћајног правца Нови Сад - Зрењанин - Румунија који на најкраћи начин повезује ово подручје са Темишваром и румунским делом Баната. Просторним планом биће предвиђена афирмација граничних прелаза Наково, Врбица, као и Рабе (на тремеђи република Србије, Мађарске и Румуније, као веома перспективне тачке за развој, а планиране кроз стратешки План развоја Еврорегије ДКМТ).

Имајући у виду фактичко стање путне инфраструктуре, циљеве израде овог Просторног плана у области путне инфраструктуре, и објективне могућности за њихову реализацију, као и обавезу придржавања донетих стратегија и планских докумената, Обрађивач се приликом утврђивања концепције развоја саобраћаја определио за следећи приступ:

- у максимално могућој и са саобраћајног аспекта оправданој мери, постојеће путне капацитете обновити и реконструисати, а њиховој модернизацији у складу са ЕУ стандардима приступити када се за то стекну сви потребни услови;
- повећати степен функционалности и безбедности постојеће мреже, што захтева изградњу одређених нових деоница и обилазница око насеља;
- како би нова мрежа коридора задовољила постављене циљеве и подигла степен опслужености подручја на виши и ЕУ стандардима примерен ниво, неопходно је изградити недостајуће капацитете, а одређене постојеће капацитете прилагодити новим захтевима.

Просторни план се преклапа са ПППН државног пута I реда број 24 у делу катастарских општина: Меленци и Српски Елемир.

2.2.3. Просторни план Града Зрењанина и Просторни план општине Нови Бечеј

Подручје обухваћено оквирном границом Просторног плана, обухвата делове територијалних јединица Града Зрењанина и општине Нови Бечеј и то следеће катастарске општине: Тараш, Меленци, Српски Елемир и Елемир на територији Града Зрењанина и делове катастарских општина Нови Бечеј и Кумане на територији општине Нови Бечеј.

За територију Града Зрењанина је донет Просторни план Града Зрењанина, („Службени лист Града Зрењанина“, бр. 11/11 и 32/15), а за територију општине Нови Бечеј је донет Просторни план општине Нови Бечеј („Службени лист општине Нови Бечеј“, број 6/12).

При изради овог Просторног плана, узета су у обзир планска решења дата плановима нижег реда.

3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА (ПОТЕНЦИЈАЛИ, ОГРАНИЧЕЊА, SWOT АНАЛИЗА)

3.1. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1.1. Природни услови

Геолошке и геоморфолошке карактеристике: На простору обухвата Просторног плана, заступљени су млађи квартарни седименти, који се јављају на површини терена, затим неогене творевине којима подину чине творевине мезозоика и палеозоика.

У стварању и обликовању рељефа, на заштићеним подручјима СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“, значајну улогу имала је река Тиса. Под њеним утицајем формирани су алувијална равна и речна тераса, као и други облици флувијалног рељефа. Заштићена подручја се својим већим делом налазе на вишој речној тераси, док мањи део у геоморфолошком погледу припада алувијалној равни реке Тисе. Окањ бара и Русанда представљају делове напуштеног речног корита, односно фосилне меандре реке Тисе.

Хидрографске и хидролошке карактеристике: Простор обухваћен овим Просторним планом припада регионалном хидросистему „Горњи Банат“ и „Средњи Банат“. Траса канала ХС ДТД „Банатска Паланка - Нови Бечеј“ је са северне, североисточне и источне стране подручја које овај простор обухвата, а река Тиса је са западне и југозападне стране подручја.

Хидросистем ДТД представља један од највећих вишенаменских регионалних хидросистема у Европи, а по свом значају улази у ред и најзначајнијих система те врсте у свету. У најопштијем смислу, задатак вишенаменског ХС ДТД је комплексно уређење вода на подручју које покрива: одводњавање, наводњавање, водоснабдевање насеља и индустрије, прихватање и одвођење употребљених (отпадних) вода, заштита квалитета вода, пловидба, шумарство, рибарство, рекреација, спорт и туризам.

Тиса је најзначајнији водоток у АП Војводини. Након изградње бране „Ђердап“ код Кладова на Дунаву и „Бране на Тиси“ код Новог Бечеја, Тиса је на целом току кроз нашу земљу практично стављена под дириговани, односно вештачки водни режим. Тиса у доњем току има изузетно мали пад воденог огледала. То је посебно изражено током ниских водостаја, када се просечни падови на овом сектору углавном крећу између 1 cm/km и 3 cm/km. Река Тиса има велики утицај на режим површинских и подземних вода овог подручја, а представља и основно извориште за снабдевање водом система канала ДТД, односно канала Банатска Паланка - Нови Бечеј. Тису у доњем току карактерише врло мали пад, просечно 4,6 cm/km, што узрокује појачан интензитет бочне ерозије и настајање кривудавог речног корита, што је често у прошлости било узрок настанка мочвара и забареног земљишта у Потисју.

Између Новог Бечеја и ушћа Бегеја данас постоји велики број издужених удубљења која представљају остатке старих токова и меандара реке Тисе. Неке од ових акумулација су повремено или стално испуњене водом, а неке су потпуно суве и представљају мање-више засуте и вегетацијом обрасле лучне депресије. Због своје рецентне хидролошке функције посебно се издвајају: Слано копово, Острво, Русанда и Окањ.

Посебну намену чине заштићена подручја СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“ са осталим просторним целинама од значаја за очување биолошке разноврсности (станишта заштићених врста и еколошки коридори).

Ова језера-мртваје се налазе на простору којим је Тиса текла стварајући алувијалну равна пре последњег таложења леса. Пружају се у једном низу општег правца север-југ. И поред значајне удаљености од самог тока реке Тисе, димензије и облик ових мртваја, доказују да се ради о некадашњим активним меандрима Тисе. Најближа мртваја је управо Окањ бара удаљена 4 km источно од матичног тока реке Тисе.

Басен мртваје Окањ представља југоисточни, низводни и најдубљи део некадашњег активног потковичастиг меандра Тисе. Правац пружања Окања је североисток-југозапад у дужини од око 4,5 km. Окањ бара има највећу ширину у свом средишњем делу од око 500 m, док се према североисточном и југозападном краку сужава на око 100 m. Укупна површина Окања износи око 1,5 km², а просечна дубина износи 1-1,5 m.

У површинском рељефу, западно од Окањ баре, постоји неколико плићих депресија лучног облика окренутих ка Тиси. Западни крак Окањ баре, преко мртваје Шикшов, наслања се на низ повезаних депресија под називом „Чикош“, од којих је одвојен насипом са саобраћајницом.

Северни крак Окања наслања се на плићу депресију „Окањицу“. Бара Црвенка и бара Нађош већим делом године имају воду. Са западне стране Окањ се граничи са вишим тереном на којем се налазе оранице. Поред ових депресија постоји и низ мањих бара и влажних ливада испресецаних каналском мелиорационом мрежом.

Северно од насеља Тараш налази се депресија Рогозара. Ова депресија пружа се у правцу исток-запад. Источни део ове депресије стално је под водом. Кроз Рогозару је прокопан мелиорациони канал, тако да је она сада остала без воде, којим се вишак воде одводи у бару Црвенку.

Водни режим Окања одржава се притицањем подземних и сливних вода, мањим делом од атмосферског талога, а воду губи углавном испаравањем.

Ово се догађа управо због чињенице да сливне воде потичу са слатинастих терена и вода у језеру има алкалну реакцију.

Изградња каналске мреже за одводњавање на овом сливном подручју и мање количине атмосферских талога, доводе до тога да углавном крајем лета и јесени, ако нема већих падавина у јесењем периоду, Окањ бара остаје без воде.

Језеро Русанда је плитка, елипсоидна депресија западно од насеља Меленци, која представља напуштени меандар Тисе дужине око 5,5 km, ширине 200–600 m, и површине око 4 km². Дубина је, у зависности од године, од 0,5 до 1,5 m. Најплићи западни и јужни рубни делови језера током лета и почетком јесени обично пресушују, док је средишњи део обично стално под водом. Нагиб дна је врло мали. Плићи југозападни део је насипом одвојен од главног дела језерског басена и често се наводи под називом Мала Русанда.

Изградњом бране на Тиси, канала основне каналске мреже ХС ДТД Бечеј-Банатска Паланка, као и детаљне каналске мреже, односно система за одводњавање на подручју између Русанде и Тисе, значајно су промењене карактеристике овог подручја. Пројектовање и изградња ОКМ ХС Дунав-Тиса-Дунав је извршено трасирањем канала великих димензија на ниским местима рељефа са циљем да се омогући што веће одводњавање подручја гравитацијом и да се снижава ниво прве издани.

Систем канала ОКМ ХС ДТД у горњем и средњем Банату урађен је тако да се у појединим деловима система (који су међусобно одвојени устима), одржава дириговани водни режим у погледу протицаја и водостаја.

Нивои воде одређени су на основу читавог низа параметара који су проистекли из намене и услова коришћења основне мреже хидросистема, као што су: пропусна моћ канала, могућност пријема и испуштања планираних количина воде, могућност одржавања предвиђеног нивоа воде и нивоа прве издани, одржавање пловидбених дубина и профила корита, одржавање граничних падова и брзина итд.

У околини заштићених подручја, налази се мрежа канала за одводњавање који су подељени у сливова за одводњавање. Заштићена подручја својим границама обухватају три слива за одводњавање („Кумане II“, „Кумане III“ и део слива „Меленци III“), али се посредно „наслања“ на још два слива (Кумане и Бабатово), која се налазе непосредно уз реку Тису.

Подземне воде: На пространом подручју лесне терасе слободни ниво фреатске издани најчешће се налази на дубинама 2-5 m. То потврђују и вредности средњих месечних дубина изданског нивоа регистрованих у атару насеља Кумане (Б -129). Измерене дубине на бунару крећу се између 4,57 m, током априла и 4,92 m током новембра. Просечна годишња дубина фреатске издани на пијезометру на бунару Б-129, износи 4,76 m.

Најмању дубину фреатска издан има у алувијалним равнинама, нарочито у уским лучним депресијама које представљају напуштене речне токове где изданске воде често избијају на топографску површину стварајући тако забарене средине. Не рачунајући екстремне вредности, може се констатовати да се дубине плитке издани у алувијалним подручјима слива Тисе у Републици Србији најчешће крећу од 1-3 m.

Колебање слободног нивоа прве издани је у директној зависности од владајућих климатских, односно температурно-падавинских прилика, као и геоморфолошких, хидролошких и педолошких карактеристика. Условљено је и особинама биљног покривача и антропогених чиниоца. Према истраживањима Марковића (1996.) и Павића (2002.) у највећем делу слива Тисе у Републици Србији, максималан водостај фреатска издан има током априла и маја, што је првенствено последица повољног климатског водног биланса током прва три месеца у години. На појаву мајског максимума, који је углавном заступљен у Потисју, утиче и максималан водостај на Тиси који се јавља током априла када се речне воде подземно сливају према приобалној зони.

Најнижи водостај у границама истраживаног подручја, прва издан има у октобру и новембру. Разлог томе је вишемесечни негативан климатски водни биланс који је присутан током читавог вегетационог периода. Највећи део вода током читаве године директно или индиректно подземно се слива према Тиси, што је у складу са падом терена.

То се не може рећи и за најниже делове алувијалне равни Тисе у којима се током краћег дела године подземне воде крећу потпуно супротно, значи од реке према приобаљу. Ова појава се најчешће дешава током високих пролећних водостаја на Тиси.

Мањи водотоци и канали ХС ДТД представљају локалне базисе према којима су усмерене фреатске воде чији смер кретања одступа од генералног само у близини поменутих реципијената.

Са аспекта значаја подземних вода за водоснабдевање језера Русанда, пре свега је важан хидрогеолошки систем I, и то његов горњи, подповршински део. У појединим областима равничарског дела Војводине овај систем је развијен и до 2.000 m дубине (северни Банат). Конкретно, на истраживаном подручју хидрогеолошки систем I је веома развијен. Илустрације ради, његов хидрогеолошки комплекс А овде је развијен до око 300 m, а комплекс Б до око 600 m дубине, док су комплекси Ц и Д на знатно већим дубинама.

Главни хидрогеолошки колектори у оквиру хидрогеолошког система I су пескови и шљункови различите гранулације који датирају из квартара и млађег плиоцена. Јављају се у више слојева. Њихова заступљеност у литолошком стубу овог система износи 20- 30%. Хидрогеолошки изолатори овде су представљени глиновитим седиментима. У подповршинском, потпуно отвореном, делу хидрогеолошког система I развијен је збијени тип издани са слободним нивоом, а у дубљим деловима збијени тип издани са нивоом под притиском (Николић и сар. 1967.; Мариновић, 1982.).

На посматраном подручју, водоколекторску средину поменутих типова издани чине квартални пескови. Резултати истраживања добијени током реализације пројекта под називом Генерални пројекат обезбеђења водом језера „Русанда“ у Меленцима (2005. године), показују да у непосредној близини језера водоносни пескови, у којима је формиран збијени тип издани са слободним нивоом (фреатска издан), залежу на дубини 2-17 m. Збијени тип издани са нивоом под притиском (артеиска и субартеиска издан) на простору Русанде и околног простора, формиран је у песковитим наслагама и то у два водоносна слоја на дубинама 88-99 m и 105-110 m. Квалитетна вода ове издани се користи за водоснабдевање становништва и привреде.

Захваљујући континуираној заступљености песковитих седимената интергрануларне порозности, збијени тип издани са слободним нивоом (фреатска издан) је формиран на целокупној истраживаној територији и налази се у двосмерној хидрауличкој вези са површинским хидролошким објектима. Прихрањивање овог типа издани овде се врши инфилтрацијом атмосферских падавина и обалском инфилтрацијом воде из језера Русанда и канала Банатска Паланка-Нови Бечеј и мањих мелиоративних канала. Издан воду губи у процесима евапорације и евапотранспирације, као и дренарањем ка Тиси, језеру Русанда, поменутим каналима и копаним бунарима. Прихрањивање издани из површинских хидролошких објеката се врши при коинциденцији ниских водостаја слободног изданског нивоа и високих водостаја површинских вода, док се дренарање издани, односно кретање воде у супротном смеру, врши при обрнутом односу водостаја изданског нивоа и површинских вода.

Климатске карактеристике: Анализа климатских елемената извршена је на основу података добијених са најближе мерне станице у Зрењанину за период од 1981-2010. године, на основу којих се може закључити да простор у обухвату Просторног плана припада умереној климатској зони, са јаче наглашеним континенталним карактеристикама.

Средња годишња температура ваздуха за наведени период износи 11,5°C. Релативна влажност ваздуха варира на нивоу средњих годишњих вредности и креће се од 65% до 86%. Средња годишња релативна влажност на подручју износи 73%. Средња годишња инсолација износи 2101,4 часова, а средња годишња количина падавина за наведени период износи 583,2 mm. Током анализираних периода, број дана са снегом у просеку је износио 22. Анализа просечних годишњих честина ветрова показује да је доминантан југоисточни ветар (кошава), са релативном честином од 119%.

Педолошке карактеристике: На простору обухвата Просторног плана преовлађују чернозем карбонатни и тешке ритске црнице и смонице, а дуж приобаља реке Тисе и старог тока Тисе, простиру се алувијуми различитог механичког састава.

На простору СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“, најраспрострањенији тип земљишта је солоњец са израженим подтипом солоњец-солончакасти. Мањи проценат чини чернозем карбонатни (мицерални) на лесној тераси, који спада у групу аутоморфних земљишта. Ритске црнице се појављују на мањим површинама.

3.1.2. Природне вредности

3.1.2.1. Природна добра

Просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности

На простору обухвата Просторног плана се налазе три заштићена подручја: СРП „Окањ бара“, ПП „Русанда“ и Споменик природе (СП) Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана. СРП „Окањ бара“, ПП „Русанда“ заједно са СРП „Славо копово“, представљају три најрепрезентативнија и најатрактивнија очувана слана језера у палео - меандру Тисе.

У обухвату Просторног плана су евидентирана станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и еколошки коридори (регионални- канал ДТД и локални еколошки коридори). Еколошки коридор Тисе од међународног значаја се налази у непосредном окружењу обухвата Просторног плана, уз његову југозападну границу, а његове заштитне зоне су у обухвату Просторног плана.

Окањ бара и Русанда су утврђена еколошки значајна подручја еколошке мреже Републике Србије. На основу Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10), еколошки значајна подручја и еколошки коридори чине део еколошке мреже Републике Србије.

Окањ бара и Русанда су евидентирани као подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности. Подручје Окањ и Русанда издвојено је 2005. године за добијање међународног статуса значајног за биљке (IPA- Important Plant Area), под називом Средњи Банат I (део: Окањ, Русанда). Као подручје од међународног значаја за птице (IBA - Important Bird Area), верификовано је под ознаком RS0101IBA. Ова два заштићена подручја ће бити номинована за упис у Рамсарску листу на основу Конвенције о мочварама које су од међународног значаја нарочито као станишта птица мочварица („Службени лист СФРЈ - међународни уговори“, број 9/77). Овом Конвенцијом се обезбеђује оквир за мудро управљање влажним стаништима кроз локалне и међународне активности, како би се обезбедио одрживи развој и мудро коришћење влажних станишта.

Рамсарска конвенција подразумева одржавање еколошког карактера влажних станишта кроз примену екосистемског приступа за добробит људске заједнице, посебно локалне заједнице.

У циљу успостављања еколошке мреже NATURA 2000, подручје Окањ баре, као једно од централних подручја националне еколошке мреже, биће обрађено као Natura подручје у Републици Србији, будући да обухвата приоритетне типове станишта у панонском биогеографском региону (Директива о очувању природних станишта и дивље фауне и флоре - Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora).

Заштићена подручја

СРП „Окањ бара“

СРП „Окањ бара“ је заштићен на основу *Уредбе о проглашењу Специјалног резервата природе „Окањ бара“ („Службени гласник РС“, број 39/13)*. Проглашен је за заштићено подручје од изузетног значаја, односно I категорије. Обухвата подручје Окањ баре, баре Црвенке, Чикош баре, делове атара насеља Тараш, Кумане, Меленци и Елемир са постојећим депресијама уз леву обалу реке Тисе.

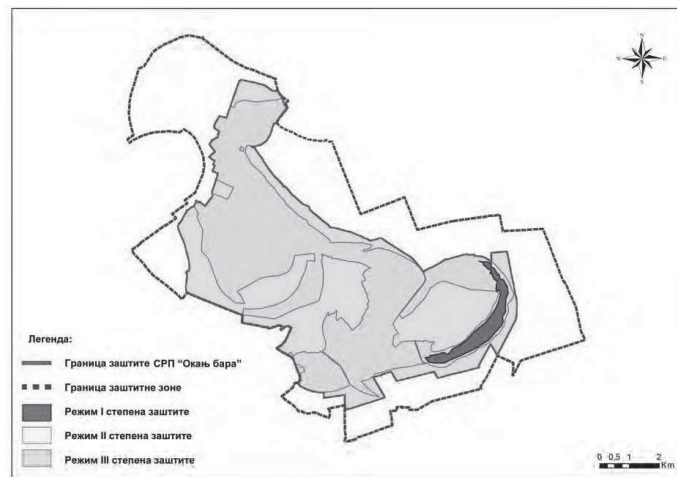
СРП „Окањ бара“ се налази на територији Града Зрењанина и општине Нови Бечеј и обухвата делове подручја катастарских општина Српски Елемир, Тараш, Меленци и Кумане. На подручју СРП „Окањ бара“ утврђују се режими заштите I, II и III степена, као и заштитна зона. Заштитна зона је на територији Града Зрењанин, катастарске општине Меленци, Тараш и Српски Елемир и општине Нови Бечеј, катастарска општина Кумане и Нови Бечеј.

Слика 1. СРП „Окањ бара“

СРП „Окањ бара“ стављена је под заштиту да би се очувао комплекс ливадско-степске вегетације, слатина и заслањених бара различитог салинитета које представљају приоритетни тип заштите у панонском биогеографском региону са јединственим панонским екосистемима типичним за заслањене, муљевите баре, слатине и ливаде са очуваним биљним врстама и животињским светом карактеристичним за слану подлогу. На подручју СРП „Окањ бара“ идентификовано је 39, за заштиту приоритетних типова станишта (слане травне формације на солончаку, панонске слатине, панонске слане степе и утрине, слани тршћаци, слани високи шашеви и слана висока ситишта).

Слика 2. СРП „Окањ бара“ са режимима заштите³

Специјални резерват природе „Окањ бара“ поверава се на управљање Друштву за заштиту животне средине „Окањ“ из Елемира.

ПП „Русанда“

ПП „Русанда“ је заштићен на основу *Покрајинске Уредбе о проглашењу Парка природе „Русанда“ („Службени лист АПВ“, број 27/14)*. Проглашен је за заштићено подручје од покрајинског значаја, односно II категорије. Обухвата заслањено језеро Русанда са околним мозаиком очуваних ливадско-степских и мочварних станишта и антропогеним путем измењених природних станишта, као и парк Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“.

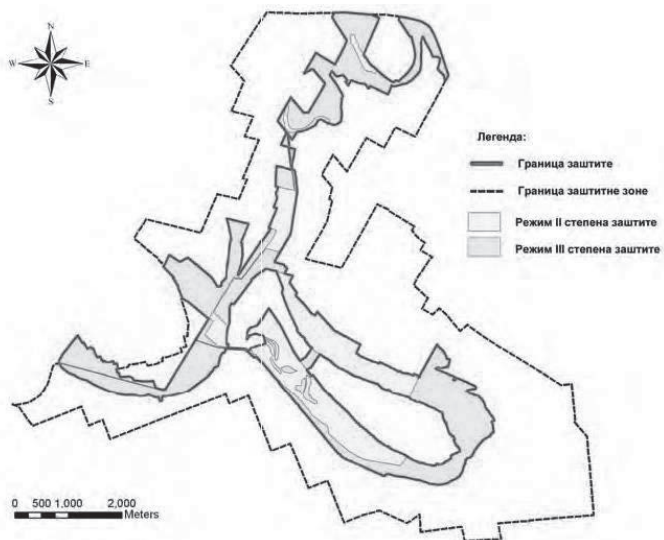
Слика 3. ПП „Русанда“

³ Извор: Студија заштите СРП „Окањ бара“, Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад, 2011. г.

ПП „Русанда“ налази се на подручју Општине Нови Бечеј у катастарској општини Кумане и Града Зрењанина у катастарској општини Меленци. На простору ПП „Русанда“, успостављају се режим заштите II и III степена. Око ПП „Русанда“ успоставља се заштитна зона у катастарским општинама Кумане и Меленци.

ПП „Русанда“ ставља се под заштиту ради:

- заштите станишта Панонских сланих степа и сланих мочвара приоритетних за заштиту на националном и међународном нивоу, очувања њихових еколошких карактеристика, као и очувања биодиверзитета специфичног за Панонски биогеографски регион;
- заштите просторно највећег заслањеног језера у Републици Србији на коме, због положаја и специфичних еколошких карактеристика, егзистира велики диверзитет биљних и животињских врста;
- очувања популација строго заштићених и заштићених врста флоре и фауне, нарочито оних чије је постојање везано за слана језера Панонског биогеографског региона и Панонске слане степе и слане мочваре;
- очувања коридорске функције и унапређења стања еколошког коридора, омогућавања несметане миграције живог света и олакшавања комуникације између природних станишта унутар слатинско-степског коридора у банатском Потисју;
- одржавања и ревитализације станишта строго заштићених и заштићених врста, односно значајних станишних типова;
- очувања Парка Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“, као подручја значајне хортикултурне вредности, који представља једину шумолику површину у средњем Банату;
- очувања природних вредности и ресурса, нарочито језерског пелоида (седимента из језера), као и побољшања квалитета и лековитости пелоида и воде заслањеног језера Русанда;
- смањења интензитета, односно уклањања угрожавајућих фактора и фаворизовања чинилаца који позитивно делују на заштићено подручје и његове компоненте.

Слика 4. ПП „Русанда“ са режимима заштите⁴

ПП „Русанда“ се поверава на управљање Специјалној болници за рехабилитацију „Русанда“ из Меленаца.

⁴ Извор: Студија заштите ПП „Русанда“, Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад, 2011. г.

Споменик природе (СП) Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана

Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана, заштићен је на основу Одлуке о заштити („Службени лист општине Нови Бечеј“, бр, 5/99) као споменик природе III категорије. Храст лужњак представља капитални, најлепши регистровани примерак своје врсте у АП Војводини. Солитер величанственог пораста, хабитуса и старости, доминира околним простором. Старост стабла процењује се на око 300 година. Споменик природе се налази на подручју општине Нови Бечеј, КО Кумане на катастарској парцели број 8531, у државној својини. Површина споменика природе је пројекција крошње храста пречника 42 m рачунајући од центра круга дебла храста и износи 1384,74 m². За споменик природе установљава се режим заштите II степена. О споменику природе стара се ЈВП „Воде Војводине“.

Слика 5. СП Храст лужњак

Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја

На простору обухвата Просторног плана се налазе следећа станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:

- Ознака: NBC01a, назив: „Слатине западно од Кумана“, категорије станишта: слатине, мочваре и ритови, ровови и мали канали, рурални мозаици, обрадиве површине и вештачки предели;
- Ознака: NBC01b, назив: „Слатине западно од Кумана“, категорије станишта: слатине, мочваре и ритови, ровови и мали канали, рурални мозаици, обрадиве површине и вештачки предели;
- Ознака: NBC01c, назив: „Слатине северно од Кумана“, категорије станишта: слатине, мочваре и ритови, ровови и мали канали, рурални мозаици, обрадиве површине и вештачки предели;
- Ознака: ZRE18a, назив: „Меленачко Острово“, категорије станишта: слатине, ровови и мали канали, екстензивне агрикултуре;
- Ознака: ZRE20, назив: „Елемирске слатине-Бабатово“, категорије станишта: слатине, ровови и мали канали, екстензивне агрикултуре, обрадиве површине и вештачки предели, плантаже.

Еколошки коридори

У обухвату Просторног плана су следећи еколошки коридори:

- Део канала ДТД североисточно од границе ПП „Русанда“ утврђен Регионалним просторним планом АП Војводине као еколошки коридор од регионалног значаја, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи;

- Локални еколошки коридори ван заштићених подручја, које представљају канали који чине хидролошку везу СРП „Окањ бара“ са реком Тисом преко црпних станица „Кумане“, „Бабатов“ и „Елемир“.

На простору обухвата Просторног плана на територији катастарских општина Кумане, Тараш и Српски Елемир, налазе се простори који су у заштитној зони мултифункционалног еколошког коридора Тисе.

3.1.2.2. Предеона разноврсност

Карактер предела, који чини простор обухвата Просторног плана јединственим и препознатљивим, креиран је комбинацијом геоморфолошких услова и промене тока реке Тисе, као физичком структуром насеља Меленци, Елемир, Тараш и Кумане.

Аспекте културног предела карактерише специфична рационалност структуре пољопривредне производње која је развијена под утицајима историјских околности и различитих аграрних политика. Оне су утицале на начин коришћења земљишта и распоред, величину, међусобне релације и морфологију насеља на овом подручју.

Главни утицај на формирање данашње слике предела на овом подручју имала је река Тиса, чије корито се усекло у речну терасу, а промене корита су остављале за собом запуштене мртваје и простране површине између њих на којима су настале примарне слатине.

Простор који обухвата Просторни план се простира преко две карактеристичне геоморфолошке целине: виша речна тераса покривена лесом и нижа речна тераса. Оне су међусобно повезане одсеченим рукавцима (меандрима) речниг корита. У најдубљим деловима некадашњих меандра налазе се слана језера и мочваре.

Због близине подземне воде, мезо и микрорелеф одређују текстуру природних станишта. Минималне висинске разлике условљавају настанак спектра станишних типова, а утицале су и на формирање насеља и обрадивих површина. Травна станишта која окружују насеља, утицала су на развој сточарства, а пре свега традиционално полу-номадско пашарење.

Идентификовани предеони елементи

Идентификацијом предеоних целина сличног карактера и њиховом валоризацијом могу се издвојити релативно хомогене просторне јединице (типови предела), груписане око заштићених подручја: СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“.

Генерално сагледано, подручје обухвата Просторног плана се може окарактерисати као културно-аграрни предео са остацима делимично измењених природних станишта. На релативно равnoj површини речне терасе, налази се мрежа некадашњих речних меандара, а више делове речне терасе заузимају полу-интензивно обрађене оранице и насеља Елемир, Меленци, Кумане и Тараш.

Основну матрицу карактера предела чине обрадиве површине, а фрагменти природних станишта, канали, насеља и саобраћајна инфраструктура формирају мање-више повезану мрежу. У оквиру природних станишта истичу се водене површине Окањ баре и Русанде које су повезане мелиоративним каналима у јединствени систем влажних станишта.

Доминантни елементи делимично измењених природних предела, поред мочварних површина, чине степска и слатинска станишта, која формирају простране травне површине пустара.

Релативно уситњене обрадиве површине појединачних парцела, дају висок степен разноврсности усева, али доминација једногодишњих ратарских култура доводи до униформности аграрних површина. Једини изузетак је пешчана греда између Мале и Велике Русанде на којој се налази мозаик ораница, винограда и воћњака. Неке од парцела на греди су запуштене и на њима се спонтано јавља жбунаста и дрвенаста вегетација, са великим учешћем инвазивних врста.

Остаци елемената природних предела се граниче са четири насеља. Насеља су компактна, са добро дефинисаним границама, мада показују тенденцију ширења грађевинског подручја. Инфраструктурна мрежа између насеља је слабо развијена, а најзначајнији су асфалтирани путеви локалног карактера и слабо искоришћена пруга.

Према анализи карактеристичних предеоних елемената и њиховој хомогености на подручју обухвата Просторног плана се могу издвојити пет типова предела:

- водене (мочварне) површине Окањ баре и Русанде,
- травне површине слатинских станишта;
- обрадиве површине једногодишњих ратарских култура;
- виногради и воћњаци пешчане греде са мозаичном структуром спонтано развијене жбунасте и дрвенасте вегетације и
- насеља.

3.1.2.3. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште: У оквиру обухвата Просторног плана налази се квалитетно и производно значајно земљиште у типу чернозема, које пружа могућност за производњу широког спектра ратарских производа.

Гајење пољопривредних производа у заштитној зони природних добара, претежно се одвија на земљишту типа чернозем карбонатни на лесној тераси, а делимично на чернозему са знацима оглејавања у лесу и ливадској црници са знацима заслањивања.

На заштићеним подручјима, СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“, преовлађују степски пашњаци засновани углавном на ритским земљиштима, од којих су мање површине 80-тих година 20. века преведене у оранице. И поред тога што је посматрано подручје изразито равничарско, удео земљишта под њивским културама је знатно мањи него у окружењу, док су воћарска и виноградарска производња доста запостављене, јер за те делатности педолошки услови нису адекватни.

Напуштање традиционалног начина обављања пољопривредних делатности (обrade земљишта, пашарења), који је на подручју Русанде био практикован од самог настанка насеља у окружењу, довеле су до негативних ефеката на стање природних површина. Интензивна обрада са неодговарајућом применом агротехничких мера и набијање земљишта од стране тешке механизације за последицу имају измене у саставу и структури земљишта, што се одражава и на промене у природним стаништима.

Шуме и шумско земљиште: Шуме представљају велико природно богатство и имају вишеструк и важан утицај на урбани и рурални развој насеља. Степен шумовитости је важан показатељ присутности и стабилности екосистема. У оквиру обухвата Просторног плана, мање површине под шумама се налазе у КО Кумане, на простору који је ван заштићених подручја.

Воде и водно земљиште: На простору обухвата Просторног плана површинску хидрографију чине језера флувијалног порекла, као и каналска мрежа ХС ДТД. Река Тиса као највећи хидролошки објект се налази ван обухвата Просторног плана, у његовој контактної зони.

Окањ бара се налази 1,5 km северно од Елемира и око 5 km источно од Тисе, а језеро је дугачко око 4,5 km, највећа ширина износи 500 метара, површина око 1,5 km², а просечна дубина је око 1,5 m. У питању је флувијално језеро, односно напуштени меандар Тисе, а сва оваква језера релативно брзо плићају и нестају. Прво се у њима акумулира флувијални материјал при високим речним водостајима, када речна вода продре до њих, а касније таложењем биљних остатака и еолског материјала.

Русанда се налази уз северозападну периферију Меленаца и представља напуштени меандар Тисе. Дужина језера износи око 5,5 km, ширина од 200 до 600 метара, површина око 4 km², а дубина од 0,5 до 1,5 m. Југозападни део је плићи и насипом је одвојен од главног дела језерског басена.

Најплићи периферни западни и северни делови језера крајем лета и почетком јесени обично пресушују, док је средишни део Русанде стално под водом. Карактеристику овом језеру даје повишени салинитет његове воде, који је у просеку већи од салинитета морске воде и износи 40-60%. Током године салинитет се мења, већи је крајем лета и почетком јесени због великог испаравања и смањене количине падавина, док је током пролећа и почетком лета мањи. По хемијском саставу вода спада у ред алкалних муријатично салиничних вода, са карактером бромних вода, а према интернационалној класификацији, воде Русанде карактеришу натријум-хлорид и натријум-сулфат. Језерска вода је мркозелене боје и незнатне је провидности.

Минералне сировине: На простору обухваћеном израдом Просторног плана налазе се истражни простори и експлоатациона поља минералних сировина и то лежишта: нафте и природног гаса, подземних вода, геотермалних вода, опекарских глина и песка.

Истражни простори минералних сировина у обухвату Просторног плана су:

- истражни простор број 5072, локалитет средњи Банат, минерална сировина нафта и природни гас;
- истражни простор број 5667, локалитет истражно поље Кумане, минерална сировина подземне воде;
- истражни простор број 5627, локалитет истражна поља „Меленци и Русанда“ и „Елемир“, минерална сировина подземне воде.

Оверене резерве минералних сировина у обухвату Просторног плана су:

- лежиште изворишта погона ТНГ у Елемиру, минерална сировина подземна вода;
- лежиште гасно поље Меленци, минерална сировина природни гас;
- лежиште гасно поље Русанда плитко, минерална сировина природни гас;
- лежиште Окањ Меленци, минерална сировина опекарска глина.

Експлоатација минералних сировина у обухвату Просторног плана:

- лежиште Елемир, минерална сировина нафта и природни гас;
- лежиште Меленци, минерална сировина природни гас;
- лежиште Русанда, минерална сировина нафта и растворени гас;
- лежиште Меленци дубоко, минерална сировина нафта и кондензат;
- лежиште Русанда плитко, минерална сировина природни гас;
- лежиште „Окањ“ Меленци, минерална сировина опекарска глина.

Хидрогеотермални потенцијали на простору обухвата Просторног плана, детаљно су испитани на бушотини Me1/H (проток 10,33 l/s, температуре 33,0 °C, термалне снаге 0,560 MWt, минерализације 2,53 g/l) која је у експлоатацији.

На овом простору су регистроване и истражене појаве опекарских глина, шљунка и пелоида.

Лежиште пелоида „Русанда“ код Меленаца је детаљно истражено, његове резерве су оверене, а Специјална болница за рехабилитацију „Русанда“ врши експлоатацију пелоида за своје потребе.

3.1.3. Становништво

На подручју које је обухваћено израдом Просторног плана и његовој контактної зони је укупно четири насеља. У оквиру подручја посебне намене је једно насеље општине Нови Бечеј и два насеља Града Зрењанина, док је насеље Тараш у контактної зони подручја посебне намене.

У овим насељима, према попису становништва 2011. године, живи 14.613 становника.

Табела 1. Укупан број становника

Општина/ Град	Насеље	Број становника		
		По методологији пописа 2002. године		
		1991.	2002.	2011.
Нови Бечеј	Кумане	4040	3814	3284
Зрењанин	Елемир	4663	4690	4338
	Меленци	7134	6737	5982
	Тараш	1152	1140	1009
УКУПНО		16989	16381	14613

У периоду 1991-2011. године, укупан број становника посматраног подручја смањило се за 14,0% или 2.376 лица. Између пописа 1991-2002. године, дошло је до депопулације у свим насељима, осим у насељу Елемир, где је забележен незнатан пораст укупног броја становника (+27 лица). Погоршање демографске ситуације и пад укупног броја становника забележен је према резултатима пописа становништва 2011. године, тако да је популациона величина смањена за 1.768 лица, или за 10,8%. Општа демографска ситуација на подручју обухвата Просторног плана је неповољна, а депопулација је присутна у свим насељима посматраног подручја.

3.1.4. Мрежа и функције насеља

У оквиру подручја посебне намене, мрежу насеља чине три насеља (насеље Меленци и делови насеља Елемир и Кумане), а у његовој контактної зони се налази насеље Тараш. Два насеља (Елемир и Меленци) припадају територији Града Зрењанин, а једно насеље (Кумане) припада општини Нови Бечеј која је у саставу ФУП Зрењанин. Насеље Меленци представља центар заједнице села око кога се групишу насеља Елемир и Кумане. Насеље Кумане функционално припада општини Нови Бечеј. Северозападно од насеља Меленци налази се Бања „Русанда“, рехабилитациони и СПА центар, која представља значајан потенцијал када је осим бањског у питању и излетнички, спортско-рекреативни и манифестациони туризам.

Насеља Меленци и Елемир, која су у саставу Града Зрењанин, гравитирају ка граду Зрењанину, регионалном и административном центру који је главни носилац развоја, док насеље Кумане гравитира ка субрегионалном центру-Новом Бечеју, иако је просторно ближе насељу Меленци.

3.1.5. Јавне службе

Имајући у виду величину и карактер насеља која се налазе на подручју обухвата Просторног плана и у његовој контактної зони, мрежа објеката намењена јавним службама претежно задовољава потребе становништва.

У насељеним местима заступљене су све неопходне јавне службе од месних канцеларија, предшколских и школских установа, домова здравља, домова културе, библиотеке и пошта, до здравствених установа, апотека, ветеринарских станица и спортско-рекреативних садржаја. Постојеће службе је неопходно унапредити, а недостајуће планирати у зависности од потреба локалне заједнице. У оквиру посебне намене организованих јавних служби има само у насељу Меленци, док их у насељима Елемир и Кумане нема, пошто су обухваћени само периферни делови насеља.

3.1.6. Привреда

Пољопривреда и риболов: Интензивирање пољопривреде током друге половине XX века довело је до смањења природних степских површина и њихове додатне угрожености. На многим местима су преорана природна станишта, али су врло брзо (након годину-две) напуштена због тешке обраде и малих приноса (ово је највише присутно у атару Тараша, где је изузетно лош бонитет земљишта). Таква места се врло брзо закорове, алохтоним врстама.

Интезивно бављење пољопривредом подразумева примену минералних ђубрива и агрохемијских мера заштите, што за последицу има негативан утицај на заштићена подручја, посебно на квалитет вода Окањ баре и језера Русанда.

Постојање великих површина под монокултурама, као и недостатак међа и пољозаштитних појасева, појачавају негативне ефекте фрагментисаности природних станишта и условљавају опадање биодиверзитета. Негативни ефекти на природна станишта настали су и као последица промене начина држања стоке и примене аграрних пракси које нису биле у сагласности са традиционалним пољопривредним методама. Недостатак пашарења доводи се нагомилавањем биомасе и има негативан утицај на неке веома ретке врсте. Са друге стране, превелики притисак на пашњаке од стране домаће стоке, доноси повећање рудералних и инванзивних врста биљака.

Док се пашњаци и утрине претежно користе за сенокос и напасање стоке, обрадиве површине на природном добру и у заштитној зони најчешће су засејане кукурузом и житарицама, мање индустријским биљем, а на делу „Бабатово“ узгаја се поврће, воће, винова лоза, претежно за сопствене потребе. На површинама у приватном сектору насеља Тараш, поред житарица и уљарица, углавном се узгајају повртарске културе (купус и кромпир). Сточни фонд је из године у годину у опадању. Атар села обилује dobrим пашњацима, тако да се ту одвија напасање говеда и оваца. Поред Тараша налазе се виногради и воћњаци.

Измене врста домаћих животиња које се узгајају, такође имају негативан утицај на стање вегетације пашњачких површина. Све већа бројност говеда, уз смањивање броја оваца (чији начин паше више погодује одржавању стабилности станишта), негативно утиче на врсте чији опстанак зависи од стања на пашњацима. Сточни фонд у насељу Кумане је много богатији него у насељу Меленци, али је број говеда превелик у односу на број оваца, што у Меленцима није случај. Постојећи стајњак у оба насеља користи се у максималним количинама.

На подручју обухвата Просторног плана, риболов као привредна грана није заступљен.

Шумарство и лов: У границама обухвата Просторног плана, шумарство као привредна грана, није заступљена. Шуме имају превасходно заштитну функцију (заштита насипа и заштита каналске мреже).

На простору обухвата Просторног плана се налази територија ловишта „Тиса“, ловачког удружења Града Зрењанина, као и ловишта ловачких удружења општине Нови Бечеј. У оквиру ловачког удружења Града Зрењанина, месне заједнице насеља Тараш и Меленци имају своја ловачка друштва („Зеџ“ и „Русанда“). У општини Нови Бечеј на територији обухвата Просторног плана, налазе се два ловачка удружења („Светозар Милетић“, месне заједнице насеља Кумане и ловачко удружење „Нови Бечеј“, месне заједнице насеља Нови Бечеј).

У ловиштима је заступљена крупна и ситна ловна дивљач, перната дивљач и трајно заштићене врсте. Постоје услови за развој ловног туризма.

Туризам: Вредности планског подручја, са аспекта туристичке валоризације, односе се на туристичко-географски положај-приступачност дестинацији, природне и антропогене вредности, еколошку очуваност, богатство мотива.

Простор у обухвату Просторног пана има повољан туристичко-географски положај јер се налази на подручју који омеђавају Тиса и Државни пут I реда бррој 24, као и у односу на градска насеља Зрењанин, Београд и Нови Сад као матична места потенцијалних туриста. Поред природних, подручје обухваћено Просторним планом, располаже и значајним антропогеним туристичким мотивима који се могу валоризовати кроз туризам. Постоје могућности да се организоване културне манифестације у насељима која су у непосредном окружењу посебне намене, укључе у укупну туристичку понуду.

Од постојећих едукативно - туристичко - рекреативних локалитета на простору обухвата Просторног плана, издвајају се: Бања „Русанда“ у насељу Меленци (Уредба о утврђивању Бање „Русанда“, „Службени гласник РС“ број 31/99), која се налази у оквиру заштићеног подручја Парка природе „Русанда“, инфо центар у СРП „Окањ бара“ и осматрачнице у заштићеним подручјима који су у функцији заштите природних добара и еко туризма.

Слика 6. Специјална болница за рехабилитацију „Русанда“

3.1.7. Инфраструктура

3.1.7.1. Саобраћајна инфраструктура

Друмска/путна инфраструктура: Територијом која је обухваћена овим Просторним планом, пролази делимично или целом својом трасом више државних путева⁵:

- ДП I6 реда бр. 13 / М-24, Хоргош - Кањижа - Нови Кнежевац - Чока - Кикинда - Зрењанин - Чента - Београд;
- ДП IIа реда бр. 116 / Р-113, Нови Бечеј - Меленци.

Такође, присутна је мрежа некатегорисаних - атарских путева, различитих нивоа изграђености.

Државни путеви (ДП бр. 13 и бр. 116)⁶ представљају и прилазне путеве појединим локалитетима у оквиру СРП „Окањ бара“, као и ПП „Русанда“, што се с аспекта доступности и приступачности може сматрати врло повољним, док се са друге стране испољавају и негативни утицаји на заштићена подручја.

5 Донета је Уредба о категоризацији државних путева; у складу са истом референтним системом: М-24 је ДП I6 реда бр.13; Р-113 је ДП II реда бр.116. направљена је паралела са некадашњим

6 Донета је Уредба о категоризацији државних путева; у складу са истом референтним системом: М-24 је ДП I6 реда бр.13; Р-113 је ДП II реда бр.116. направљена је паралела са некадашњим

Општа карактеристика категорисаних путева је, да су на крају експлоатационог периода и да су у врло лошем стању (коловозне површине, банке, одводни канали). Разлози таквог стања су саобраћајно оптерећење и проблеми са неодржавањем последњих деценија, што је резултирало значајним смањењем њихове пропусне моћи и нивоа услуге.

Општински (локални) путеви, као значајан део капиларне путне мреже покривају простор који обухвата Просторни план у врло малом обиму. Примарну функцију повезивања унутар заштићених подручја, преузимају некатегорисани путеви - утврђена атарска путна мрежа (прилазни и други приступни путеви), као значајан и једини потенцијал који би се морао искористити. Ова мрежа путева углавном није са савременим коловозом, што онемогућује приступ при различитим временским условима и водним режимима.

Туристичка саобраћајна мрежа обухвата објекте везане за одређене видове туризма: стазе кретања ловаца у оквиру ловишта, спортско-рекреативне објекте, риболовне терене и сл. и део је већ поменутих некатегорисаних путева. Постојећа мрежа је релативно добро позиционирана, али није довољно изграђена и опремљена и као таква представља лимитирајући фактор развоја туризма у обухвату Просторног плана.

Железнички саобраћај: Железнички саобраћај је имао врло важну улогу у развоју туризма, пре свега за туристичка кретања широких слојева становништва, као и путовања на другим релацијама. Међутим, са експанзијом друмског саобраћаја, железнички саобраћај је, због одређених недостатака (фиксирани линије кретања, потребе преседања при промени правца кретања и друго), изгубио позиције које је некад имао.

У ранијем периоду (седамдесетих и почетак осамдесетих година прошлог века), знатан број пруга регионалног и локалног значаја је укинут. У обухвату Просторног плана налази се:

- регионална пруга бр. 2, Панчево главна станица - Зрењанин - Кикинда - државна граница - (Jimbolia).

Железнички саобраћај има мали удео у туристичким и другим кретањима на подручју обухваћеном Просторним планом. Уз бољу организацију и модернизацију капацитета (пруге, постројења и превозна средства) због веће удобности у односу на друмски превоз, могао би имати значајно учешће у евентуалним туристичким кретањима, првенствено код путовања већег броја путника.

Водни саобраћај: На простору обухвата Просторног плана је заступљен преко унутрашњих пловних путева канала из система ДТД, Банатска Паланка - Нови Бечеј, са превозним капацитетима који се користе далеко испод капацитативних могућности и искључиво су у функцији водног режима.

Тиса као међудржавни (у перспективи међународни) пловни пут IV категорије, тангира предметни простор који је у обухвату Просторног плана и даје изванредне претпоставке за развој пловидбе, теретног и путничког саобраћаја, а такође и за развој наутничког туризма. Садашње стање је такво, да путнички саобраћај Тисом и саобраћај за туристичке потребе практично не постоји.

Немоторни саобраћај: У обухвату Просторног плана је значајно заступљен кроз дефинисану међународну бицикличку стазу цикло коридор 11 уз реку Тису, националну бицикличку стазу уз канал ОКМ ХС ДТД и међунасељске комуникације (у оквиру коридора предметних државних путева), са потенцијално значајним туристичким и рекреативним кретањима.

3.1.7.2. Водна инфраструктура

У контактної зони обухвата Просторног плана налазе се следећи водни објекти:

- река Тиса, деоница од око km 39+000 - km 66+000;
- насип прве одбрамбене линије дуж леве обале реке Тисе;
- брана на Тиси код Новог Бечеја, са бродском преводницом, km 62+988 реке Тисе;
- канал ХС ДТД „Банатска Паланка - Нови Бечеј“, деоница од око km 120+000 (код насеља Михајлово) - km 147+225 (улив у Тису, код Новог Бечеја);
- устава Нови Бечеј, km 146+700 канала ХС ДТД „Банатска Паланка - Нови Бечеј“;
- бродска преводница Нови Бечеј, km 146+100 канала ХС ДТД „Банатска Паланка - Нови Бечеј“;
- системи за одводњавање подручја „Горњи Банат“ - Слив Соколац, Кумане I, Кумане II и Кумане III;
- системи за одводњавање подручја „Средњи Банат“ - Слив Кумане, Бабатово, Елемир-Арадац, Зрењанин, Меленци I, Меленци II, Меленци III и Турски Бегеј и
- системи за одводњавање подручја „Средња Бачка“ - Слив Бисерно острво.

У оквиру подручја посебне намене, налазе се следећи водни објекти:

- као део северне границе обухвата је деоница од km 132+000 - km 136+000 канала ХС ДТД „Банатска Паланка - Нови Бечеј“ (на km 133+000 тријангл код улива Кикинског канала);
- системи за одводњавање подручја „Горњи Банат“ - Слив Кумане I, Кумане II и Кумане III и
- системи за одводњавање подручја „Средњи Банат“ - Слив Кумане, Бабатово, Елемир-Арадац, Меленци II и Меленци III.

Водни објекти за уређење водотока и за заштиту од поплава ерозија и бујица

Насипи прве одбрамбене линије дуж леве обале реке Тисе

Мајор и минор корито реке Тисе се налазе у оквирима насипа или високог терена. У контактної зони обухвата Просторног плана, постојећа одбрамбена линија на Тиси, као и на уливној деоници канала ДТД Нови Бечеј - Банатска Паланка и која је под режимом Тисе, реконструисана је на рачунски водостај вероватноће појаве 1%.

Насип прве одбрамбене линије дуж леве обале реке Тисе, део је деонице насипа Д.17.1. - Тиса: лева обала од канала ДТД Нови Бечеј - Банатска Паланка до ушћа канала Бегеј, поддеоница 1. Леви насип уз Тису од канала ДТД Нови Бечеј-Банатска Паланка до црпне станице „Кумане“ 11.14 km - 5.54 km (km 66+725 - km 61+189); 2.10 km (km 58+715 - km 56+616); 3.50 km (km 55+560 - km 52+065) и део поддеоница 2. леви насип уз Тису од црпне станице „Кумане“ до km 22+500, 29.57 km (km 52+065 - km 22+500), сектора Д.17 Зрењанин I за водно подручје „Дунав“.

Насип прве одбрамбене линије уз канал ХС ДТД „Банатска Паланка - Нови Бечеј“ до устава „Нови Бечеј“, припада деоници насипа Д.19.8 поддеоница 2. Брана „Нови Бечеј“ и устава „Нови Бечеј“ - објекат на главној линији одбране на левој обали Тисе, сектора Д.19 ХС ДТД - Банат, Водотоци, канали и објекти у систему ДТД у Банату и Брана „Нови Бечеј“, за водно подручје Дунав.

Канал ХС ДТД „Банатска Паланка - Нови Бечеј“

Канал „Банатска Паланка - Нови Бечеј“ је део хидросистема Дунав-Тиса-Дунав (ХС ДТД) и од прворазредног је значаја за рад ХС ДТД и за водопривреду уопште. Основни задатак ХС ДТД је решавање комплексног проблема мелиорација, снабдевања водом корисника, прихватање испуштених вода, одбрана од поплава и пловидба (омогућава двотрачну пловидбу пловила до 1000 тона носивости, димензија 85 m x 11,6 m x 1,95 m - дужина, ширина и газ). Овај канал је део сложеног техничког система, изграђен са јасним задатком и улогом, са диригованим водним режимом.

Услед засипања прашином и муљем и порастом вегетације протицајни профили су често деградирани тако да је у неким деловима разматраног подручја, дошло до значајних негативних последица по режим површинских и подземних вода (унутрашње поплаве) и због тога су вршени хитни интервентни радови на уклањању вегетације и на измуљењу.

Редовно одржавање мелиорационих канала, махом се своди на уклањање растиња и измуљење због одржавања протицајног профила. Извађени муљ, када се просуши, након 1-5 године се разастере или се одмах по измуљењу депонује у посебно припремљене касете, у непосредној близини. Одвоз муља се врши само у насељима због уског појаса неопходног за извођење радова. Неретко, штетна вегетација се на водопривредним објектима уклања и хемијским путем применом хербицида.

Једина могућност да се у појасима мелиорационе каналске одводне мреже формирају еколошки коридори је пуна сагласност локалне самоуправе и проширење водног земљишта кроз различите видове уређења простора (комасације, арондације и сл.), тако да се у периоду од 5-10 година ту може одржавати захтевани екосистем, са петогодишњим циклусима водопривредних редовних интервенција, које би се плановима нижег реда дефинисале.

Водни објекти за заштиту од штетног дејства унутрашњих вода - одводњавање

Системи за одводњавање подручја „Горњи Банат“ (на ширем простору обухвата Просторног плана)

Систем за одводњавање „Кумане I“

Површина система је 4378,21 ха. Одводњавање система се врши преко ЦС Кумане, а реципијент је река Тиса. Вредност хидромодула система је 1,06 l/s/ха. Пројектована дужина канала у систему је 39,93 km, а каналисаност је 9,12 m/ха. У овом систему има 56 пропуста, 5 пропуста испод асфалтних путева, 2 пропуста испод пруге и Црпна станица Кумане. Овај систем се наслања на око 7,5 km насипа прве одбрамбене линије на левој обали реке Тисе.

Системи за одводњавање „Кумане II“ и „Кумане III“

Површина система Кумане III је 2400,15 ха. Вредност хидромодула је 0,63 l/s/ха. У овом систему постоје само 3 канала и то К-III-7 који спаја бару Мала Русанда код Меленаца са реципијентом каналом К-29, и канали Синатаров копов и Трфуњагића копов, којима је реципијент такође канал К-29. Дужина канала у систему Кумане III је 9,145 km, а каналисаност је 3,81 m/ха. У овом систему има 4 пропуста и 2 пропуста испод железничке пруге.

Површина система Кумане II је 3304,03 ха. Реципијент за слив Кумане II је канал К-29. Вредност хидромодула је 0,63 l/s/ха. Укупна дужина каналске мреже у сливу Кумане II је 32,11 km, а каналисаност је 9,72 m/ха. У овом систему има 26 пропуста, 2 пропуста испод железничке пруге и 1 пропуст испод асфалтног пута.

Црпна станица „Кумане“

Црпна станица „Кумане“ има функцију одводњавања припадајућих система Кумане I, Кумане II и Кумане III - сливно подручје „Горњи Банат“ и система Кумане - сливно подручје „Средњи Банат“, са површине од 7.641 ха, препумпавањем воде у реку Тису (km 52+065 Лева обала насипа). На локацији постоје три црпне станице, од којих су две ван функције (на парни погон ЦС Парњача и дизел погон). Садашња црпна станица је на електро погон, са три агрегата, укупног капацитет од 1,62 m³/s. Кота „0“ водомера је на 71,80 mАНВ.

Ради у следећем режиму радних нивоа:

- максимални радни ниво 71,80 mАНВ;
- минимални радни ниво 71,50 mАНВ.

Објекти ЦС Парњача и зграда чувара је под претходном заштитом споменика културе. Планира се уређење комплекса око ЦС са новим садржајима у оквиру туристичке понуде (споменици културе, и природна добра). На комплексу ЦС Кумане је стари хрст који је под заштитом као споменик природе.

Системи за одводњавање подручја „Средњи Банат“

Систем за одводњавање „Кумане“

Састоји се од система „Кумане I“, површине 1.472,79 ha, и система „Кумане II“, површине 0,05 ha. Укупна дужина каналске мреже система „Кумане I“ је 15.845m, а „Кумане II“ је 600 m. Степен каналисаности система „Кумане I“ је 10,76 m/ha. Вредност хидромодула оба система је 0,5 l/s/ha.

Систем за одводњавање „Бабатово“

У оквиру система „Бабатово“ је подсистем „Тараш“, површине око 290 ha. Сувишне воде из подсистема се, црпном станицом „Тараш“, препумпавају у канал Чикош система „Бабатово“. Црпна станица је на електро погон, капацитета 0,30 m³/s. Каналом Чикош се сувишне воде са целог система одводе у реку Тису (km 44+560 лева обала насипа), гравитационо, преко устава „Бабатово“. Укупна дужина каналске мреже система „Бабатово“ је 10.929 m. Степен каналисаности система је 2,91 m/ha. Вредност хидромодула система је 0,55 l/s/ha. Преко каналске мреже система „Бабатово“, врши се одводњавање и насељеног места Тараш.

Систем за одводњавање „Елемир-Арадац“

Реципијент овог система за одводњавање је река Тиса. Одвођење сувишних вода се врши преко четири црпне станице, од којих је једна дренажна. Са највећег дела система се сувишне воде одводе Главним каналом система Елемир-Арадац, из којег се воде препумпавају у Тису црпном станицом „Елемир-Арадац 4-5“ (km 28+952 лева обала насипа Тисе). Црпна станица је на електро погон, са два агрегата, максималног капацитета 3,00 m³/s. На каналу постоји и устава, на гравитационом испусту, која се већ дужи период не користи. На овом систему су и два мања слива, на северном делу слив канала 4-9 и на западном слив канала 4-7. Из канала 4-9 се сувишне воде препумпавају црпном станицом „Елемир-Арадац 4-9“ (km 43+285 л.о. насипа Тисе), електроагрегатом капацитета 0,24 m³/s. Из канала 4-7 се сувишне воде препумпавају црпном станицом „Елемир-Арадац 4-7“ (km 38+490 лева обала насипа Тисе), дизелагрегатом капацитета 0,28 m³/s. У оквиру обухвата Просторног плана је део система на којима су канали слива црпне станице „Елемир-Арадац 4-9“ и најузводнији део слива Главног канала система „Елемир-Арадац“, односно црпне станице „Елемир-Арадац 4-5“.

Укупна дужина каналске мреже система је 92.969 m. Степен каналисаности система је 9,88 m/ha. Вредност хидромодула система је 0,60 l/s/ha. Преко каналске мреже система „Елемир-Арадац“ се одводњавају насељена места Елемир и Арадац.

Систем за одводњавање „Меленци III“

На овом систему постоји само канал М-1, ископан у склопу хитних интервенција и није обухваћен редовним одржавањем, из ког се сувишне воде, гравитационо, одводе у канал „Банатска Паланка - Нови Бечеј“.

Систем за одводњавање „Меленци II“

Реципијент слива је канал ХС ДТД „Банатска Паланка - Нови Бечеј“, у који се сувишна вода са слива евакуише гравитационо. Највећи део система припада сливу канала Главни М, у којем на месту излива постоји устава, а планирана је и изградња црпне станице. Укупна дужина каналске мреже система је 39.839 m.

Степен каналисаности система је 8,00 m/ha. Вредност хидромодула система је 0,42 l/s/ha. Преко каналске мреже система „Меленци II“ се одводњава део насеља Меленци.

Водни објекти за коришћење вода

Водоснабдевање: Снабдевање насеља Елемир водом за пиће одвија се са изворишта у јужном делу насеља. Североисточно од насеља Елемир, формирано је 1981. године извориште за потребе фабрике синтетичког каучука. Извориште чине четири бушена бунара који каптирају подземне воде основног водоносног комплекса. Квалитет подземних вода не задовољава у потпуности нормативе за воде за пиће-повећан је садржај органских материја и гвожђа.

Организовано снабдевање становништва и привредних субјеката насеља Тараш водом за пиће обавља се захватањем подземних вода основног водоносног комплекса са два активна бунара на изворишту које се налази северно од села.

Снабдевање водом за пиће становништва Меленаца врши се из изворишта на источној периферији села. Сви бунари захватају подземне воде из водоносних средина основног комплекса. Квалитет подземних вода не задовољава нормативе за воду за пиће-повећан садржај хумусних материја, натријума и гвожђа.

Насеље Кумане снабдева се водом за пиће са изворишта у северном делу насеља. На изворишту су активна четири бунара, од којих један није опремљен. Захваћене су подземне воде основног водоносног комплекса. Квалитет подземних вода не задовољава нормативе за воду за пиће-повећан је знатно садржај органских материја и гвожђа изнад МДК. Од 1997. године, уочена је појава метана у води.

Водни објекти за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода

Одвођење отпадних вода: У насељеним местима Елемир и Меленци у току је изградња фекалне канализације (црпних станица и мреже - гравитационе и потисне). Изграђен је главни потисни вод од Елемира до Зрењанина којим ће се употребљене отпадне воде из Елемира упуштати у градску канализацију.

Отпадне воде насеља Меленци се преко система пречистача Мокра поља испуштају у канал „Ј-1-1“ из северног пречистача, а из јужног пречистача у канал „Ј-2“. У осталим насељеним местима у обухвату Просторног плана не постоје постројења за пречишћавање отпадних вода. У оквиру комплекса Специјалне болнице за физикалну медицину и рехабилитацију „Русанда“, изграђена је водоводна и локална канализациона инфраструктура, са индивидуалним решењем пречишћавања отпадних вода.

Комуналне отпадне воде насеља Кумане се евакуишу у септичке јаме, а на тај начин загађују земљиште и подземну воду, а посредно и воду мелиоративних канала.

Кроз подручје заштитне зоне СРП „Окањ бара“, трасиран је цевовод којим се пречишћене отпадне воде из фабрике синтетичког каучука испуштају у реку Тису.

3.1.7.3. Енергетска инфраструктура

Електроенергетска инфраструктура: Сви потрошачи у обухвату Просторног плана, како постојећи садржаји ван насеља, тако и насеља су покривени мрежом дистрибутивног система електричне енергије и трансформаторским станицама.

Дистрибутивна мрежа обухвата електроенергетску мрежу напонског нивоа до 110 kV, односно мрежу 10 kV, 20 kV и 35 kV и трансформаторске станице напонског преноса 110/x kV, 35/20 kV, 35/10 kV и 20/0,4 kV.

Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ (ЈП ЕПС) у складу са Законом о енергетици, надлежно је за редовно снабдевање електричном енергијом тарифних и других купаца на територији Републике Србије са јасно дефинисаним пословима.

На подручју Просторног плана за дистрибуцију електричне енергије и управљање дистрибутивним системом надлежност има ЕПС „Снабдевање“, Регионални центар Електровојводина, Нови Сад, Огранак „Електродистрибуција Зрењанин“.

На подручју обухвата Просторног плана налази се мрежа преносног система 110 kV напонског нивоа.

Табела 2. Преносна мрежа на подручју Просторног плана

Ред. бр.	Напонски ниво далековода (kV)	Ознака далековода	Назив далековода
1	100	142/2	ТС Бечеј-ТС Нови Бечеј
2	110	142/3	ТС Бечеј - ТС Зрењанин 2
3	110	143	ТС Кикинда 1-ТС Зрењанин 2
4	110	1147	ТС Кикинда 2-Нови Бечеј

Основна карактеристика свих делова енергетског система је технолошка застарелост, ниска енергетска ефикасност, веома неповољно стање са становишта заштите животне средине, нерационално коришћење енергије и заостајање у енергетским индикаторима за чланицама ЕУ и земљама у окружењу.

Термоенергетска инфраструктура: На простору обухвата Просторног плана постоји изграђена гасоводна и нафтоводна инфраструктура. Изграђени су гасоводи високог, средњег и ниског притиска, ГМРС, МРС, ГРЧ, објекти за експлоатацију нафте и природног гаса, нафтне и гасне бушотине са бушотинским нафтоводима и гасоводима од бушотина до постројења за прераду и складиштење нафте и природног гаса.

Изграђени гасоводи и објекти који се налазе у систему ЈП „Србијагас“-а, а налазе се у обухвату Просторног плана или у непосредној близини и тангирају предметни простор и могу имати утицаја са својим заштитним коридорима су:

- магистрални гасовод МГ-01 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN300, од ОГС (отпремно гасне станице) Кикинда до ГРЧ (главног разводног чвора) Елемир;
- продуктовод ПВ-01 гасовод високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN150, од ОГС (отпремно гасне станице) Кикинда до ГРЧ (главног разводног чвора) Елемир;
- разводни гасовод РГ-01-13 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN50, од ПВ-01 (продуктовод) до ГМРС (главно мерне-регулационе станице) Меленци;
- двосмерни гасовод ДВ-04-18 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN500, од ГРЧ (главног разводног чвора) Госпођинци до ПСГ (подземно складиште гаса) Банатски Двор;
- магистрални гасовод МГ-02/II високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN300, од ГРЧ (главног разводног чвора) Елемир до ГРЧ (главног разводног чвора) Госпођинци;
- магистрални гасовод МГ-02 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN200, од ГРЧ (главног разводног чвора) Елемир до ГРЧ (главног разводног чвора) Госпођинци;
- разводни гасовод РГ-01-03 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN200, од ГРЧ (главног разводног чвора) Елемир до ГМРС (главно мерне-регулационе станице) Зрењанин;
- магистрални гасовод МГ-01 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN300, од ГРЧ (главног разводног чвора) Елемир до ГРЧ (главног разводног чвора) Клек;
- гасовод високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN50, од ГРЧ (главног разводног чвора) Елемир до ГМРС (главно мерне-регулационе станице) Елемир;

- магистрални гасовод МГ-02 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN200, од ГРЧ (главног разводног чвора) Елемир до СГС (сабирно гасне станице) Итебеј;
- доводни гасовод ДГ-01-05 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN200, од ГРЧ (главног разводног чвора) Елемир до СГС (сабирно гасне станице) Банатски Двор;
- гасоводна мрежа средњег и ниског притиска у насељеним местима Меленци и Елемир;
- ГМРС (главно мерне-регулационе станице) Елемир и Меленци.

На овом простору налазе се траса изграђеног нафтовода СОС Мокрин запад-Елемир и Елемир-Нови Сад, као и геотермална бушотина Me1/H у експлоатацији и производни систем Русанда 1/H.

Насељена места, Меленци и Елемир која су делом у обухвату Просторног плана су гасификована.

Обновљиви извори енергије: На простору обухвата Просторног плана за сада не постоји организовано коришћење овог ресурса.

Енергетска ефикасност: Ниска енергетска ефикасност је карактеристика целокупног енергетског система, производног, преносног и дистрибутивног, као и целокупна секторска потрошња (индустрија, саобраћај, зградарство), као и нерационална потрошња енергената.

3.1.7.4. Електронска комуникациона инфраструктура

Развој електронског комуникационог система (ЕК) на подручју обухвата Просторног плана се реализује у складу са Генералним плановима електронске комуникационе мреже надлежних предузећа. Изграђени су нови капацитети уз главне, као и саобраћајне правце нижег ранга све до општинских. Као главни медиј, поред постојећих спојних кабловских веза и РР система, коришћен је оптички кабл.

У протеклом периоду су обезбеђени савремени дигитални комутациони системи, чиме је постигнуто знатно повећање капацитета мреже, обезбеђење високог квалитета, поузданости и расположивости, као и увођење савремених електронских комуникационих услуга (широкопојасни сервиси).

Табела 3. Стање међумесних каблова на подручју Просторног плана

Ред.бр.	Релација	Дужина релације	Тип кабла
1	Зрењанин-Меленци-Кикинда	58,71	оптички кабл
2	Меленци-Кумане	11,59	оптички кабл
3	Кумане-Нови Бечеј	8,88	оптички кабл
4	Приводни оптички кабл за Тараш	6,46	оптички кабл
5	Приводни оптички кабл за Елемир	5,52	оптички кабл
6	Приводни оптички кабл за Меленце	5,74	оптички кабл

Табела 4. Стање приступне (ЕК) мреже на подручју Просторног плана

Крајња централа/Истурени степен/MSAN/IPAN		Приступна електронска комуникациона мрежа	
назив	тип	примарна	секундарна
Кумане	дигитална	подземна	ваздушна
Меленци	дигитална	подземна	ваздушна
Елемир	дигитална	подземна	ваздушна
Тараш	дигитална	подземна	подземна

На већем делу простора путем радио преноса, мањим делом оптичким кабловима, уведене су услуге мобилних комуникација, изградњом радио-релејних и базних радио-станица.

Простор је у целости покривен радиодифузним системом путем радио-релејних репетитора и емисионих радио-станица. У току је изградња микроталасних система за дистрибуцију радио и телевизијских програма, као и могућност пружања других сервиса, путем кабловског дистрибутивног система.

Кабловски дистрибутивни систем је вишенаменски, широкопојасни ЕК систем намењен како дистрибуцији радио и ТВ сигнала, тако и пружању широкопојасних, интерактивних, двосмерних сервиса корисницима. Савремени кабловско-дистрибутивни систем (КДС) је комплексна целина, која подразумева коришћење најновијих технолошких решења у погледу опреме у станицама и дистрибутивним центрима, као и у погледу мреже.

На подручју Просторног плана, поштанске услуге пружа јавни поштански оператер ЈПО-ЈП ПТТ саобраћаја „Србија“, Радна јединица поштанског саобраћаја „Зрењанин“, као и Радна јединица „ПТТ НЕТ“ која пружа услуге КДС и ИКТ (информационо-комуникационе технологије) и други поштански оператери из домена нерезервисаних поштанских услуга.

3.1.8. Непокретна културна добра

У обухвату Просторног плана евидентирана су непокретна културна добра, како у насељу, тако и у атару, која чине идентитет простора и усмеравају његов будући развој. Од непокретних културних добара заступљени су споменици културе, културна добра под претходном заштитом, споменици из ослободилачких ратова и археолошки локалитети.

Од поменутих културних добара треба издојити споменике културе у насељу Меленци: Српска православна црква посвећена Св. Николи, Капела породице Димитријевић, Бошњакова ветрењача и кућа народног хероја Бошка Вребалова. Такође је значајно споменути и културно добро под претходном заштитом, у атару насеља Кумане - комплекс старе црпне станице на парни и дизел погон са пратећим објектима.

**Слика 7. Црпна станица на парни погон код Кумана
- Споменик културе под претходном заштитом као објекат техничке културе**

Од споменика из ослободилачких ратова треба споменути оне који се налазе у насељу Меленци: Споменик северно-банатском партизанском одреду, Споменик палим борцима НОР-а 1941-1945, Споменик формирању меленачког партизанског одреда, Споменик биста народном хероју Барнић Недељку „Жарки“, Споменик друговима погинулим од немаца, Споменик биста народном хероју Бори Микином.

У обухвату Просторног плана, постоје регистровани археолошки локалитети.

Културна добра у оквиру режима заштите I степена СРП „Окањ бара“, чини неколико мањих хумки на којима је регистровано неколико археолошких локалитета:

- Окањ бара, Нужда;
- Окањ бара, потес Ливаде, микрорегија Каменита хумка.

Археолошки локалитети у зони режима заштите II степена заштите заштићених подручја су:

- Велики сигет, микрорегија Мазгина хумка;
- Кумањски вањ, хумка 1;
- Кумански вањ, микрорегија Чобанова хумка;
- Мало селиште, микрорегија Виногради.

Археолошки локалитети у зони режима заштите III степена заштите заштићених подручја су:

- Мали Бабатов;
- Божин чот - сабирна станица;
- Русанда - парк природе;
- Железничка станица;
- Црквине.

Богато културно наслеђе, уз природне и створене потенцијале, добра је основа за развој туризма на овом подручју.

3.1.9. Стање животне средине

Постојећа насеља у окружењу СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“ (Елемир, Меленци, Тараш и Кумане), имају посредан утицај на заштићена подручја, који се манифестује претежно хидролошким путем (комуналне отпадне воде, процедурне воде са непрописно лоцираних неуређених депонија и сл.), као и услед распрострањања загађујућих материја у смеру кретања доминантних ветрова.

Услед непостојања канализационе инфраструктуре и организованог система пречишћавања, изузев насеља Меленци где се отпадне воде пречишћавају биолошким путем (отворени систем Мокра поља), отпадне воде испуштају се у водопрпусне септичке јаме, а одлагање садржаја из септичких јама врши се на несанитаран начин, испуштањем на околне неуређене депоније, њиве и крај путева. Несанитарно решавање проблема отпадних вода има директан утицај на квалитет земљишта, воде Окањ баре, језера Русанда и околних канала. Осим тачкастих извора загађивања, на посматраном подручју присутно је и загађење пореклом из дифузних извора (пре свега, околних пољопривредних површина) који имају негативан утицај на слатинска станишта, воду и седимент језера, као и на водотоке (канални који прелазе преко слатина). Кључне загађујуће материје које воде порекло из ђубрива и пестицида, изазивају измену хемизма станишта и промене у биљним заједницама.

Најинтензивнији утицај привредних активности на простор СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“ (посебно на Окањ бару), односи се на индустријску зону насеља Елемир и пратеће објекте. Утицај се манифестује ваздушним путем (распрострањем загађујућих материја из високе и ниске бакље у смеру доминантног југоисточног ветра), као и загађењем земљишта и подземних вода (као потенцијални извор загађујућих материја евидентирани су и нафтоводи и условно чиста отпадна вода атмосферског порекла са локације Фабрике за производњу синтетичког каучука на месту излива у Окањ бару).

Промене хидролошког стања подручја, такође негативно утичу на слатинска станишта и језерски екосистем, на нестајање карактеристичних слатинских биљних заједница, што доводи до губитка диверзитета врста које су везане за природна станишта, а посредно утиче и на балнеолошке карактеристике воде и пелоида. Активности које за последицу имају поремећај природне хидролошке динамике подручја су реализоване као активности на грађевинском земљишту (нпр. експлоатација минералних сировина), тако и на пољопривредном земљишту у атару насеља (неодговарајућим радовима на мелиорацијама, пошумљавању и сл).

Напуштање традиционалног начина обављања пољопривредних делатности (пре свега обраде земљишта), довеле су до негативних ефеката на стање природних површина.

Интензивна обрада земље са неодговарајућом применом агротехничких мера и набијање земљишта од стране тешке механизације за последицу имају промене у природним стаништима.

Постојање великих површина под монокултурама, недостатак међа и пољозаштитних појасева, појачава негативне ефекте фрагментисаности природних станишта и условљава опадање биодиверзитета. Негативни ефекти на природна станишта настали су и као последица промене начина држања стоке и примене аграрних пракси које нису биле у сагласности са традиционалним пољопривредним методама. Измене врста домаћих животиња које се узгајају, такође имају негативан утицај на стање вегетације пашњачких површина. Све већа бројност говеда, уз смањивање броја оваца (чији начин паше више погодује одржавању стабилности станишта), негативно утиче на врсте чији опстанак зависи од стања на пашњацима.

Изношење и одлагање отпада на нивоу насеља није организационо ни технички решено, што за последицу има негативан утицај околних неуређених депонија на квалитет животне средине природних добара.

Комунални отпад Специјалне болнице за физикалну медицину и рехабилитацију „Русанда“, одлаже се привремено у контејнере, а за даљу манипулацију отпадом је одговорно надлежно комунално предузеће из Зрењанина. Опасан отпад медицинског порекла се, на прописом захтеван начин, привремено одлаже у амбалажу и затворене контејнере. Даљи третман отпада врши се од стране надлежне службе градске болнице из Зрењанина.

Саобраћајнице које повезују насеља су локалног карактера и не представљају утицајни фактор високог интензитета на заштићена подручја. Као енергент у насељима се претежно користи природни гас, што има позитиван утицај на стање квалитета ваздуха.

3.1.10. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације

Елементарне непогоде: Према подацима датим у РПП АПВ, генерално посматрано, простор обухваћен Просторним планом спада у подручје угрожено *подземним водама*.

Истовремено, ово подручје је окарактерисано и као потенцијално сушно.

Подручје у обухвату је изложено *ветровима* средње годишње брзине 4,5 m/s на 100 m, односно мањи део подручја, западно од Тисе изложено је ветровима средње годишње брзине 3,5 m/s на 100 m.

Према карти *сеизмичког хазарда* за повратни период 475 године на простору третираном Планом, према подацима Републичког сеизмолошког завода утврђен је VII-VIII односно VIII степен сеизмичког интензитета.

Техничко технолошке несреће - удеси: На простору обухвата Просторног плана као и у његовој контактної зони се налазе постројења чија је делатност везана за манипулацију опасним материјама (вађење сирове нафте; прерада и промет нафте и нафтних деривата; манипулација чврстим, течним и гасовитим горивима), која представљају потенцијалну опасност у смислу узроковања ванредних догађаја са негативним последицама по животну средину и подлежу обавезама Севесо II директиве ЕУ.

Акцидентне ситуације: Према условима Министарства пољопривреде и заштите животне средине, Сектора за ванредне ситуације, на подручју Просторног плана налази се једно севесо постројење нижег реда - Комплекс нижег реда - Утоварна станица нафтних деривата на реци Тиси у склопу Погона за припрему и транспорт нафте и гаса, оператера НИС а.д. Нови Сад, Блок „Истраживање и производња“, Елемир и два севесо постројења вишег реда у контактної зони обухвата Просторног плана која својим радом угрожавају квалитет животне средине на посматраном подручју (Комплекс вишег реда-

Погон за припрему и транспорт нафте и гаса и складуште ТНГ у Елемиру, оператера НИС а.д., Нови Сад, Блок, „Истраживање и производња“ и комплекс вишег реда - Фабрика синтетичког каучука у Елемиру, оператера „ХИП Петрохемија“ а.д.).

Око севесо комплекса нижег реда који има опасну материју (сирова нафта), у складу са законском регулативом утврђује се повредива зона од 1000m.

Око оба севесо постројења вишег реда, утврђује се у складу са законском регулативом повредива зона која износи: око фабрике синтетичког каучука у Елемиру, оператера ХИП Петрохемија“ а.д. Панчево од 1100 m и око Погона за припрему и транспорт нафте и гаса и складиште ТНГ у Елемиру, оператера НИС а.д., Нови Сад од 764 m.

3.2. SWOT АНАЛИЗА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Повољан природно-географски положај и саобраћајна приступачност подручју - Уређивање система заштите природе и управљања заштићеним подручјима у процесу приступања ЕУ - Прекогранична сарадња у области заштите природе са Републиком Румунијом - Очуване природне вредности заштићених подручја са воденим и мочварним заједницама и ливадско - степским стаништима на заслањеним земљиштима - Очуваност и разноврсност орографских и хидрографских облика - Природна добра и богато културно историјско наслеђе као основа развоја различитих облика туризма - Подстицање развоја сеоског туризма и терцијалних делатности, посебно у области снабдевања и пружања услуга за задовољавање разноврсних потреба становништва и посетилаца - Педолошки и климатски предуслови за квалитетну пољопривредну производњу - Близина прерађивачких капацитета и добра саобраћајна повезаност са потрошачким центрима - Континуирано праћење квалитета ваздуха површинских и подземних вода и земљишта - Евидентирање привредних субјеката чије делатности имају негативан утицај на стање животне средине 	<ul style="list-style-type: none"> - Угроженост станишта у заштићеним подручјима услед активности пољопривреде и нерегулисаног коришћења вода у региону, са циљем одводњавања - Загађеност подземних вода и еутрофизација влажних ливада и подземних вода - Промена режима површинских и подземних вода, исушивање и одводњавање, чиме долази до нестанка влажних станишта и раслањивања слатина - Недовољна и неадекватна туристичка валоризација и презентација природних, културних и створених вредности - Еколошка осетљивост подручја, која ограничава интензитет обраде и заштите - Недовољна искоришћеност амбијенталних вредности за узгој аутохтоних животињских врста - Недовољна улагања у ревитализацију и презентацију непокретних културних добара - Нерешени еколошки проблеми настали у претходном периоду - Недовољан степен пречишћавања отпадних вода које се упуштају у природне реципијенте и непрописно изведене септичке јаме (водопропусне), што посредно угрожава природна добра - Неадекватно одлагање комуналног отпада (неуређене депоније) у прелазном периоду до преласка на систем регионалног депоновања
МОГУЊНОСТИ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> - Едукативни програми у заштићеним подручјима (истраживачки програми, посетилачке туре, еко-кампови, bird watching програми) - Одржавање станишта и популација заштићених врста, сузбијање инвазивних врста и формирање еко коридора у заштићеним подручјима у складу са условима заштите природе - Регулисање водног режима у заштићеним подручјима у функцији очувања водених и влажних екосистема - Међусобно повезивање фрагментираних станишта еколошким коридорима, са циљем очувања биолошке разноврсности 	<ul style="list-style-type: none"> - Фрагментирање и изолација станишта услед непланске градње и непланског коришћења простора - Одводњавање и мелиорација заслањених земљишта у заштићеним подручјима, што доводи до постепеног нестанка степске вегетације - Прекомерна примена минералних ђубрива и агрохемијских мера у окружењу заштићених подручја - Нерешено питање одржавања адекватног хидролошког режима - Нарушавање осетљивог еко система, услед неадекватне обраде земљишта

<ul style="list-style-type: none"> - Прописивање и одржавање оптималног водног режима - Даљи развој односа са локалним становништвом у функцији развоја традиционалних видова коришћења и екотуризма у заштићеним подручјима - Развој туристичких активности заснованих на презентацији природних вредности и непокретних културних добара, - Успостављање пољопривредне производње засноване на одрживости заштићеног подручја - Пласман знатног дела пољопривредних производа кроз локалну туристичку понуду - Могућност производње органски гајених производа - Континуирана примена активних мера заштите животне средине прописаних развојним и другим документима јединица локалне самоуправе и плановима управљања заштићеним подручјима у складу са важећим законским и подзаконским актима - Усаглашавање планираних привредних активности са еколошким капацитетом простора, имајући у виду ревитализацију и очување природних вредности - Организовање система управљања комуналним и другим врстама отпада - Успостављање локалних регистара извора загађивања 	<ul style="list-style-type: none"> - Неплански развоја сточарства у односу на капацитете заштићених подручја - Успорена динамика обнове непокретних културних добара што доприноси њиховом континуираном пропадању - Посредан негативан утицај насеља у окружењу заштићених подручја на стање животне средине (испуштање непречишћених комуналних отпадних вода, процедурне воде са неуређених депонија-сметлишта и башта, распростирање загађујућих материја путем ваздуха у смеру кретања доминантних ветрова) - Потенцијални негативан утицај индустријске зоне насеља Елемир и Фабрике синтетичког каучука (у непосредном окружењу посебне намене и заштићених подручја), на ваздух, земљиште и подземне воде - Потенцијална опасност од хемијског удеса у повредивим зонама севесо постројења вишег и нижег реда у обухвату Просторног плана и контактної зони
--	--

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Основни принципи заштите, уређења и развоја подручја посебне намене су:

- Одрживост, као генерални принцип који мора бити примењен код свих активности;
- Интегрисана заштита природе;
- Очување специфичности и еколошке повезаности простора;
- Развој предеоног и културног идентитета и територијалне препознатљивости;
- Активна имплементација политике просторног развоја и учешће јавности;
- Већа транспарентност код одлучивања о просторном развоју;
- Усклађен развој са суседним подручјима и просторно-функционална интегрисаност са окружењем.

2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ

Општи циљеви израде Просторног плана који проистичу из усвојених циљева и одређења просторног развоја планова вишег реда, усвојених стратегија и специфичности овог подручја у просторно-функционалном смислу су:

- Заштита и одрживо коришћење свих природних и културних вредности кроз заштиту предела, заштићених подручја и природних ресурса;
- Очување диверзитета предела кроз обезбеђивање идентитета простора;
- Очување вредности предела, кроз идентификацију предеоних елемената;

- Заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне;
- Дефинисање начина коришћења грађевинског земљишта у складу са условима заштите природе;
- Постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;
- Обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања.

2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ

2.2.1. Заштита и коришћење природних вредности

Заштићена подручја

У заштићеним подручјима, у њиховој заштитној зони и на простору станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и еколошких коридора, потребно је унапредити и побољшати опште еколошке услове, као и створити услове за развој специфичних функција у складу са условима заштите и одрживим развојем.

Оперативни циљеви на подручју СРП „Окањ бара“:

- очување комплекса ливадско-степске вегетације, слатина и заслањених бара различитог салинитета које представљају приоритетни тип заштите у панонском биогеографском региону са јединственим панонским екосистемима типичним за заслањене, муљевите баре, слатине и ливаде са очуваним биљним врстама и животињским светом карактеристичним за слану подлогу;
- очување и унапређење разноврсности орнитофауне;
- очување и унапређење флоре и вегетације;
- обезбеђивање одговарајућег хидролошког режима у Резервату;
- сагледавање стања природних вредности, уз вредновање флоре и фауне;
- идентификација и вредновање угрожавајућих фактора и њихово ублажавање;
- израда карте флоре Резервата;
- ревитализација нарушених и рестаурација несталих станишта;
- активно сузбијање инвазивних врста биљака;
- успостављање базе података и информационог система;
- трајни мониторинг екосистема, процеса и утицаја, посебно вредних врста;
- одрживи развој делатности (туризам, едукација, рекреација, пашарење, итд.) и изградња и уређење потребне инфраструктуре;
- презентација Резервата;
- научно-истраживачка активност и едукација;
- сарадња са локалном заједницом;
- сарадња у оквиру националне и међународне мреже заштићених подручја.

Оперативни циљеви на подручју ПП „Русанда“:

- заштита станишта Панонских сланих степа и сланих мочвара приоритетних за заштиту на националном и међународном нивоу, очување њихових еколошких карактеристика и биодиверзитета специфичног за Панонски биогеографски регион;
- заштита просторно највећег заслањеног језера у Републици Србији на коме, због положаја и специфичних еколошких карактеристика, егзистира велики диверзитет биљних и животињских врста;
- очување популација строго заштићених и заштићених врста флоре и фауне, нарочито оних чије је постојање везано за слана језера панонског биогеографског региона и панонске слане степе и слане мочваре;
- очување коридорске функције и унапређења стања еколошког коридора, омогућавање несметане миграције живог света и комуникација између природних станишта унутар слатинско-степског коридора у банатском Потисју;

- одржавање и ревитализација станишта строго заштићених и заштићених врста, односно значајних станишних типова;
- очување Парка, као подручја значајне хортикултурне вредности, који представља једину шумолику површину у средњем Банату;
- очување природних вредности и ресурса, нарочито језерског пелоида (седимента из језера), као и побољшање квалитета и лековитости пелоида и воде заслањеног језера Русанда;
- смањење интензитета, односно уклањање угрожавајућих фактора и фаворизовање чинилаца који позитивно делују на заштићено подручје и његове компоненте.

Заштита предела

- интегративно уређење и одрживо коришћење простора који има природни, културно-историјски, туристички, рекреативни и пољопривредни значај, како би се очувале и унапредиле предеоне вредности;
- очување заступљених специфичних типова предела;
- постизање равнотеже између активности у простору и предеоних елемената, ради минимизирања оптерећења на заступљене типове карактера предела и очување и унапређење предеоне разноврсности;
- успостављање мера заштите и уређења предеоних елемената у циљу очувања локалног идентитета и подизања атрактивности подручја;
- интеграција у међународне мреже: културне стазе и еколошке мреже.

2.2.2. Заштита и коришћење природних ресурса

Пољопривредно земљиште

- стварање услова за усмеравање коришћења пољопривредног земљишта према алтернативним видовима, који мање оптерећују земљиште и животну средину у целини, а при том омогућују обнављање природних ресурса у складу са принципима одрживог развоја и условима заштите природе;
- заштита од потенцијалних загађења и еолске ерозије;
- свођење пренамене пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе на најмању могућу, оптималну меру;
- постепено усклађивање ратарске производње, у окружењу заштићених подручја, на рационални ниво, у смислу избора биљака које захтевају мањи ангажман механизације и хемијских средстава, са циљем очувања квалитета земљишта.

Шуме и шумско земљиште

- подизање нових шума и заштитних појасева зеленила у складу са одрживим развојем, еколошким принципима и условима заштите природних добара;
- повећање и успостављање аутохтоних облика биљног заједништва и смањење учешћа алохтоних врста дрвећа;
- очување предеоних елемената;
- успостављање мера за санирање изразито лоших и нарушених узгојних стања.

Ловна фауна

- унапређење стања ловишта и популације крупне и ситне дивљачи;
- заштита станишта аутохтоних врста;
- санитарни излов алохтоних врста дивљачи;
- едукација ловаца у циљу заштите природе;
- подизање ловних ремиза.

Водни ресурси

- уређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и осталим корисницима у простору, ради заштите вода и заштите од вода;

- праћење стања водног режима, стања влажних станишта, одржавање оптималног режима вода на заштићеним подручјима и почетак спровођења хидротехничких мера за одржавање овог оптималног режима вода;
- обезбеђење довољне количине квалитетне воде за потребе наводњавања што више обрадивих пољопривредних површина у вегетационом периоду, од априла до краја септембра месеца, кад је у већини случајева изражен дефицит воде у земљишту;
- осигурање заштите и унапређење квалитета вода до нивоа несметаног коришћења вода за предвиђене намене, као и заштита и унапређење животне средине уопште и побољшање квалитета живљења људи;
- заштита и уређење сливова са гледишта развоја водопривредних система и развоја других водопривредних грана, путем заштите и ревитализације угрожених екосистема, унапређења естетских вредности, очувања и унапређења археолошких, историјских, биолошких, геолошких и других природних и створених ресурса и вредности.

Минерални и енергетски ресурси

- функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса, штедња произведене енергије и стимулисање примене нових технологија производње и транспорта енергије и енергената, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије;
- експлоатација минералних сировина у складу са одрживим развојем и заштитом животне средине;
- модернизација, ревитализација и развој постојећих објеката и система за експлоатацију, прераду и транспорт минералних сировина.

2.2.3. Становништво

- успоравање негативних тенденција и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације;
- побољшање старосне и образовне структуре;
- стварање услова за повећање степена запослености становништва, односно смањивање степена дневних миграција.

2.2.4. Мрежа насеља и јавне службе

- успостављање и очување равнотеже између просторног развоја заштићених подручја и мреже насеља и јавних служби;
- усаглашавање граница грађевинских подручја са границама заштићеног подручја, режимима заштите, заштитним зонама, као и стаништима строго заштићених врста;
- дефинисање грађевинског земљишта (целина, зона и локалитета) у подручју посебне намене у којима ће важити специфични услови уређења и изградње, прилагођени режимима и условима заштите;
- строга контрола и ограничени услови изградње салаша и других садржаја на пољопривредном, водном и шумском земљишту у границама посебне намене;
- очување и подстицање традиционалног вида становања, рада и начина градње са истицањем њихових квалитета и предности;
- побољшање квалитета локалне путне мреже, као и развој различитих видова немоторног саобраћаја (бицикличке, пешачке и јахачке стазе);
- побољшање опремљености насеља у окружењу посебне намене комуналном инфраструктуром и јавним службама, што би посредно и непосредно утицало на комуналну опремљеност и просторни развој подручја посебне намене;
- очување и унапређење еколошких, културолошких и других вредности у насељима у окружењу посебне намене.

2.2.5. Привреда

Пољопривреда

- остварење производних резултата, уз очување осетљивог еко-система и усклађивање активности у области пољопривреде са принципима одрживог развоја;
- постепено претварање ораница у пашњаке;
- измена сетвене структуре, односно процентуалног удела производа усклађених са еколошким могућностима посматраног простора;
- заштита генетског, специјског и екосистемског биодиверзитета, прихватањем органске производње у пољопривреди, ради очувања биљних и животињских врста од посебног значаја;
- препознавање и лоцирање специфичности појединих делова посматраног подручја и могућности валоризације тих компаративних предности;
- бројчано увећање сточног фонда и побољшање његових производних резултата, за које постоје природни потенцијали који нису искоришћени у довољној мери;
- унапређење производње, прераде и пласмана традиционалних пољопривредних производа.

Шумарство и ловство

- развој шумарства и ловства као привредних грана у складу са условима заштите природе;
- стварање услова за коришћење шумских и ловних потенцијала по принципу усмереног, одрживог и мудрог коришћења у складу са условима заштите;
- дефинисање радњи и мера (станишни услови, технички објекти, и др.) за повећање учешћа бројности аутохтоних врста дивљачи у ловиштима;
- међусобно усаглашавање основа газдовања шумама, ловних основа и планова управљања заштићеним подручјима.

Туризам

- стварање просторних услова за развој туризма у оквиру расположивих потенцијала на одрживим премисама и заштита природне и културне баштине;
- развој туризма у заштићеним подручјима (СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“) у складу са уредбама о заштити;
- дефинисање приоритетних облика туризма, обима туристичких активности (културне, едукативне ...) и подручја на којима ће се спроводити;
- формирање и уређење едукативних и визиторских центара у заштићеним подручјима,
- уређење локалитета намењених за остале облике туризма у складу са условима заштите природе;
- инфраструктурно опремање простора у функцији развоја туризма;
- изградња и уређење смештајних капацитета различитог нивоа услуга (еко-камп, бунгалови, салаши, нови туристички комплекси).

2.2.6. Инфраструктурни системи

Саобраћајна инфраструктура

- утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја и опслуживати све садржаје и локалитете, уз уважавање економских, техничко-технолошких, просторно-функционалних и еколошких критеријума;
- стварање услова за развој саобраћајних капацитета заснованих на европским стандардима тј. стратешким принципима одрживог развоја животне средине;
- формирање општинске саобраћајне матрице (делови мрежа категорисаних и некатегорисаних путева), тако да саобраћајни правци према постојећим и новоустановљеним локалитетима представљају важне-засебне саобраћајне правце са циљем задовољења захтеваног нивоа интеррегионалног и локалног повезивања овог простора са окружењем;

- формирање мреже путева (посебно нижег хијерархијског нивоа), која треба да створи оптималне услове повезивања насеља са окружењем, у циљу остварења комуникација насеља са локалитетима који су у функцији афирмације предметног простора.

Водна инфраструктура

- интегрално коришћење, уређење и заштита водних ресурса на подручју Просторног плана, што подразумева вишенаменски систем који је оптимално уклопљен у окружење и усклађен са свим другим корисницима;
- заштита територије и насеља од поплаве високих спољних вода Тисе, заштита обрадивих пољопривредних површина и насеља од сувишних унутрашњих вода и високих подземних вода из прве (фреатске) издани;
- интегрално, комплексно, рационално и јединствено коришћење водних ресурса, како за водоснабдевање становништва, тако и за подмирење потреба осталих корисника вода;
- спровођење контролисаног прихватања, спровођења и пречишћавања отпадних вода од свих потрошача воде, у циљу заштите квалитета подземних и површинских вода;
- контролисано прихватање и спровођење сувишне атмосферске воде путем система посебне насељске каналске мреже у најближе реципијенте - у мелиоративну каналску мрежу, депресије по ободу насеља.

Енергетска инфраструктура

- сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката, смањење и рационализација потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину и утврђивање програма и смерница развоја термоенергетске инфраструктуре, синхронизација њеног развоја са свим активностима на овом подручју и њен даљи развој;
- развој, модернизација и ревитализација постојеће термоенергетске инфраструктуре, у складу са одрживим развојем и заштитом животне средине.

Електроенергетска инфраструктура

- повећање сигурности и квалитета напајања електричном енергијом корисника електроенергетског система, повећање поузданости рада и смањење губитака у електроенергетском систему;
- ревитализација постојеће електроенергетске мреже и изградња нове електроенергетске мреже и недостајућих капацитета трансформаторских станица са циљем повећања сигурности и квалитета напајања потрошача електричном енергијом и резервирања повезивањем суседних конзума.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

- стварање услова за повећање коришћења обновљивих извора енергије;
- изградња производних објеката и когенеративних постројења која користе обновљиве изворе енергије на подручју Просторног плана у складу са условима заштите природе.

Енергетска ефикасност

- повећање енергетске ефикасности у свим секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу, од значаја за заштиту животне средине, а у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса;
- детаљно сагледавање стања потрошње енергената (према структури и врсти енергетских услуга);
- пројектовање нових енергетски ефикасних зграда и реконструкција постојећих уз поштовање принципа енергетске ефикасности;
- утврђивање ефеката мера које се спроводе у погледу рационалне употребе енергије;
- коришћење нових материјала, опреме, уређаја и технологије у складу са захтеваним принципима енергетске ефикасности.

Електронска комуникациона инфраструктура

- уравнотежен развој електронске комуникационе инфраструктуре, као значајног покретача нове економије и обележја савременог друштва заснована на ICT технологији;
- изградња електронске комуникационе мреже и употреба оптичког кабла као медија преноса на свим нивоима.

2.2.7. Заштита непокретних културних добара

- валоризација, заштита, коришћење и презентација непокретних културних добара, као развојног ресурса за потребе истицања локалног идентитета;
- интегрална заштита непокретних културних добара са простором посебне намене у коме се налазе, што подразумева усклађивање презентације непокретних културних добара са принципима очувања природних вредности окружења;
- дефинисање непокретних културних добара као развојног потенцијала подручја посебне намене, а не као ограничавајућег фактора;
- прописивање детаљних услова заштите непокретних културних добара од свих облика неконтролисаних промена намене и непримерене реконструкције и изградње;
- коришћење непокретних културних добара у едукативне, културно-уметничке, рекреативне и туристичке сврхе.

2.2.8. Заштита животне средине

- рационално коришћење потенцијала планског подручја, у складу са ограниченим капацитетом животне средине и евидентираним просторним ограничењима;
- заштита и очување постојећих природних вредности и природних ресурса, посебно воде, ваздуха и земљишта;
- минимизација антропогених фактора на режим слободног изданског нивоа и квалитет плитких изданских вода итд.;
- минимизација негативних утицаја антропогених активности у насељима у обухвату Просторног плана и контактне зоне, посебно у контексту загађења површинских и подземних вода које су у директној вези са водама у заштићеним подручјима (процедне воде из башта, складишта стајњака, горива и депои других материјала итд....);
- санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја, пре свега неуређених депонија, експлоатационих поља минералних сировина, као и других деградираних простора;
- примена најбољих доступних технологија - БАТ технологија (Best Available Techniques) при реконструкцији старих и изградњи нових постројења;
- израда локалног регистра извора загађивања животне средине, као дела националног регистра за подручје обухвата Просторног плана;
- успостављање континуалног мониторинга емитера (посебно севесо постројења у складу са законском регулативом) загађујућих материја, чији се посредан утицај одражава или може одразити на подручје посебне намене;
- рационално коришћење природних ресурса, уз фаворизовање коришћења обновљивих извора енергије;
- предтретман и пречишћавање свих отпадних вода (комуналних и индустријских) пре упуштања у природни реципијент;
- снабдевање свих корисника потребном количином квалитетне воде за пиће;
- одлагање отпада животињског порекла на начин нешкодљив по животну средину;
- управљање комуналним отпадом у складу са Регионалним планом управљања отпадом за регион Зрењанина којем припадају општине Нови Бечеј и Град Зрењанин чији су делови територија у обухвату овог Просторног плана;
- успостављање система за управљање посебним токовима отпада;
- промоција и подстицање кућног компостирања у циљу очувања природних ресурса и животне средине.

3. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЋУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ

У планском периоду је потребно појачати везе између подручја посебне намене и осталог простора на територији Града Зрењанина и општине Нови Бечеј, а затим и везе са суседним јединицама локалне самоуправе у региону, у циљу остваривања заједничких интереса. Потенцијали ове сарадње се односе, пре свега, на развој саобраћајне и остале инфраструктуре, заједничке привредне, посебно туристичке активности и заштиту природних ресурса и добара.

Саобраћајна мрежа у подручју посебне намене, а посебно државни путеви, омогућавају међурегионално и међуопштинско повезивање. Планирана је изградња државних путева I и II реда, који ће омогућити бољу комуникацију на подручју Баната. Национални цикло коридор, који је делом у посебној намени, биће у функцији развоја немоторног саобраћаја.

Активностима на побољшању железничких капацитета, биће подигнут ниво међурегионалног повезивања. Планирана је нова траса регионалне пруге на правцу (Нови Сад)- Жабал - Елемир - (Зрењанин).

Река Тиса која тангира простор обухвата Просторног плана, као међудржавни пловни пут IV категорије (у перспективи међународни), пружа такође, добре услове за сарадњу на међуопштинском, међурегионалном и прекограничном нивоу.

Саобраћајна интегрисаност и привредна повезаност ширег простора, омогућавају јединицама локалне самоуправе у региону повезивање у следећим областима:

- у области заштите природе,
- управљања еколошким коридорима ради одржавања и унапређивања функционалне целовитости еколошке мреже,
- у области привреде, посебно пољопривреде, кроз снабдевање ширег тржишта, уз максимално ангажовање постојећих и развој нових прерађивачких капацитета,
- разматрање могућег заједничког дугорочног решавања водоснабдевања, путем регионалних система,
- заједничко одржавање и унапређење енергетских система,
- постизање рационалније и усклађеније мреже насеља у сврху равномернијег размештаја центара услуга, њихове децентрализације и приближавања корисницима, уз смањење разлика у условима и стандардима коришћења,
- интегрисање туристичке понуде на подручју посебне намене са туристичком понудом ширег окружења,
- стални мониторинг животне средине на правцима могућег деловања извора загађења,
- трајно или за дужи период решавање проблема депоновања комуналног отпада, усмерењем ка центрима за регионално депоновање.

Заједничка сарадња јединица локалне самоуправе у региону, односи се на унапређивање еколошких критеријума у планирању и коришћењу простора, који подразумевају ефикаснију заштиту животне средине и рационалније коришћење природних ресурса, уз поштовање принципа одрживог развоја.

4. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Граница обухвата Просторног плана која чини, уједно, и подручје посебне намене обухвата два заштићена подручја (СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“), делове њихових заштитних зона и осталу посебну намену која представља зоне утицаја на природна добра. Овако издиференцирана посебна намене представља три просторне целине просторног развоја.

У оквиру целина заштићених подручја, дефинисане су просторне подцелине, које чине режими заштите I, II и III степена (Прегледна карта број 1. **Просторне целине и подцелине подручја посебне намене**).

Општа концепција просторног развоја подручја посебне намене, подразумева одрживост просторног развоја, еколошку повезаност и уређеност простора. Приоритет представља заштита природе и њених вредности, посебно наведених заштићених подручја, еколошких коридора, очување биодиверзитета и развој локалног идентитета кроз заштиту предела и заштиту животне средине.

У оквиру подручја посебне намене, у оквиру целина и подцелина, дефинисане су зоне за које ће се обезбедити плански услови за њихово уређење, односно грађење, а у складу са условима заштите природе: зона грађевинских подручја насеља, зона кућа за одмор, зона спорта и рекреације, радне зоне и комплекси и туристички локалитети.

Концепција развоја подручја посебне намене, подразумева ограничење ширења *грађевинског подручја*. У посебној намени се налазе делови грађевинског подручја насеља Меленци, Елемир и Кумане. Правила уређења и грађења у насељима, је потребно усагласити са мерама заштите природе које су дате у важећим уредбама за заштићена подручја.

Насеља у окружењу посебне намене, имају превасходно рурални карактер. Планирање туристичких садржаја у самим насељима, треба да буде у функцији презентације природних добара у оквиру посебне намене. Негативне популационе тенденције у свим насељима која су у окружењу посебне намене, могуће је ублажити преласком на делатности које су у складу са заштитом природе, чиме би се створили услови да се задржи становништво и појача привредна активност у складу са условима заштите.

Рурални развој, развој туризма и одрживи развој економских активности, физичка уређеност простора, са посебним акцентом на јачање природног и културног наслеђа, усклађени са заштитом природе и животне средине, представљају основе развоја подручја посебне намене.

Коришћење *природних ресурса* у оквиру посебне намене, посебно пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, треба да буде контролисано и усклађено са условима заштите природе, нарочито даља изградња на овом земљишту. Пољопривредно земљиште је потребно штитити мерама и активностима којима се трајно обезбеђују природне функције земљишта.

Повећање површина под шумама, формирање заштитних појасева зеленила и рационално коришћење вода, необновљивих извора енергије и минералних сировина, посебно неметаличних, треба да буде, такође, усклађено са условима заштите природе. Посебно су значајне активности у области водопривреде, које треба да буду усмерене на поправљање хидролошких услова заштићених подручја и заштиту вода од загађења.

У оквиру *инфраструктурних система*, примарни задатак је побољшање веза између заштићених подручја у посебној намени са насељима у окружењу и веза између постојећих и планираних садржаја, кроз развој саобраћајне инфраструктуре.

Развој водне инфраструктуре у подручју посебне намене, подразумева успостављање интегралних регионалних вишенаменских система за уређење, коришћење и заштиту вода. У оквиру подручја посебне намене, функционисање постојећих капацитета термоенергетске инфраструктуре, треба ускладити са условима заштите природе. Планира се снабдевање енергентима свих корисника, обезбеђење довољних капацитета електронских комуникационих система, као и коришћење обновљивих извора енергије у складу са условима заштите природе.

Заштита природних ресурса и природних добара подразумева дефинисање низа мера и активности ради *заштите воде, ваздуха, земљишта и биодиверзитета*, чија ће имплементација у процес просторног планирања подручја посебне намене, резултирати квалитетним и међусобно усаглашеним планским решењима.

У складу са оценом карактера предела планског подручја, *заштита и уређење предела* је суштинска потреба за одрживи развој подручја посебне намене. Заштита, уређење и развој предела заснива се и на реализацији различитих приступа у обезбеђивању квалитета предела који ће заједно са *културним наслеђем* у подручју посебне намене допринети успостављању идентитета и презентацији подручја.

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СА УТИЦАЈЕМ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА РАЗВОЈ ПОЈЕДИНИХ ОБЛАСТИ

1. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ

Уређење и коришћење пољопривредног земљишта у посебној намени простора, мора бити усмерено на заштиту од евентуалне деградације овог природног ресурса. Све активности, пре свега пољопривредне, морају се ускладити са режимима заштите и успостављеним мерама заштите са циљем очувања просторних целина СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“.

У претходним годинама започет је пројекат ублажавања и санирања еколошких проблема узрокованих антропогеним утицајем. У циљу заштите и унапређења станишних услова, неопходно је: извршити превођење обрадивих површина у необрадиве и формирање заштитних појасева у складу са условима заштите.

Откуп пољопривредних површина са циљем ревитализације степских станишта изузетно је важна приоритетна активност, нарочито на местима на којима је функција степских станишта као коридора нарушена или изгубљена. Приликом откупа, приоритет имају парцеле нижег квалитета земљишта, нарочито оне које се не обрађују.

На травним површинама у обухвату Просторног плана се препоручује пашарење, а на ораничним парцелама условно је могућ развој интегрисане пољопривредне производње и/или органске пољопривредне производње. Развоју пашарења треба да претходи равномернија прерасподела стоке на различитим деловима простора, као и ревитализација слатинских станишта, која су последњих година у великој мери угрожена преоравањем. За развој одрживе пољопривреде, препоручује се очување/формирање природне травно-жбунасте вегетације на међама између парцела. Успостављању органске пољопривреде превасходно погодује постојање природних станишта у заштитној зони.

Као мере заштите пољопривредног земљишта, препоручују се:

- превенција ширења трске (*Phragmites australis*), пре него што састојине постану густе и простране, јер може да буде експанзивна врста на континенталним слатинама. Састојине трске могу да се сузбијају сечом (од средине јула до средине октобра) и испашом;
- сејање мешавине семена луцерке и аутохтоних врста трава може да се користи за рестаурацију преораних подручја. Након 2-3 године кошења, потребно је прећи на испашу;
- ефект паљења на природна станишта није у потпуности проучен. Може да буде коришћен у будућности као метода управљања, пошто је велика вероватноћа да је у прошлости ватра имала улогу одржавања сланих ливада.

Спровођење мера усмерених на ублажавање негативних антропогених утицаја на заштићена подручја, имаће позитиван утицај и на пољопривредно земљиште у окружењу.

Забраном коришћења пољопривредног земљишта које је у оквиру површина посебне намене у друге сврхе, осим у случајевима утврђеним законом и овим Просторним планом, забраном испуштања и одлагања отпадних и штетних материја, ограниченом и селективном употребом вештачких ђубрива и хемијских средстава за заштиту биља, избором адекватних технологија у обради земљишта и противерозионих мера, сачуваће се квалитет земљишта тј. његова физичка, хемијска и биолошка својства.

У циљу очувања руралних особина подручја у обухвату Просторног плана, потребно је одржавати постојеће салаше њиховим коришћењем на традиционални начин.

1.2. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ

Шумско земљиште, у складу са Законом о шумама, је земљиште на коме се гаји шума, или земљиште на коме је због његових природних особина рационалније да се гаји шума, као и земљиште на коме се налазе објекти намењени газдовању шумама, дивљачи и остваривању општекорисних функција шума и које не може да се користи у друге сврхе, осим у случајевима и под условима које прописује Закон о шумама.

Шумским земљиштем које се налази у осталој посебној намени, ван заштићених подручја и њихових заштитних зона, треба газдовати у складу са мерама заштите биодиверзитета.

Одговарајући избор станишта за пошумљавање, избор врста дрвећа, као и примена прописане технологије гајења шума, спада у најважније превентивне мере заштите шума и шумског земљишта.

Шумама и шумским земљиштем на основу Закона о шумама, газдоваће се на основу планова газдовања шумама (план развоја шумске области и основа газдовања шумама) и програма газдовања шумама, који међусобно морају бити усаглашени. На шумском земљишту на коме се прогласи општи интерес, промена намене ће се вршити у складу са Законом о шумама.

Повећање степена шумовитости у обухвату Просторног плана је могуће остварити:

- пошумљавањем непошумљеног шумског земљишта у складу са важећим уредбама;
- пошумљавањем обрадивог пољопривредног земљишта ван заштићених подручја без обзира на катастарску класу, по претходно прибављеној сагласности Министарства, у складу са условима заштите природе и
- формирањем заштитних појасева зеленила у складу са интересима очувања биодиверзитета у складу са важећим уредбама и условима заштите природе.

1.3. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ

У складу са Законом о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра.

Коришћење, уређење и заштита водног земљишта у оквиру заштићених подручја ће се вршити у складу са донетим уредбама о заштити. Заштита и коришћење водног ресурса подразумева оптимизирање режима вода, праћење стања и анализу квалитета вода.

Водно земљиште користи се на начин којим се не утиче штетно на воде и приобални екосистем и не ограничавају права других и то за:

- одржавање корита водотока и водних објеката;
- спровођење мера заштите вода;

- спровођење заштите од штетног дејства вода;
- остале намене, утврђене Законом.

На водном земљишту је забрањена изградња. Дозвољена је изузетно у следећим случајевима:

- изградња у функцији водопривреде, одржавања водотока;
- изградња инфраструктуре у складу са просторним или урбанистичким планом;
- изградња објеката у функцији наутике, туризма и рекреације;
- изградња за експлоатацију речног материјала.

Концепција заштите и коришћења водног ресурса у оквиру просторних целина у планском периоду је да се утврди стање, начин локалног оптимизирања режима вода и установи механизам мониторинга стања, односно мониторинг еколошких и хидролошких параметара и на основу њих уради модел управљања водом, односно одржавање оптималних природних сезонских осцилација воде у језеру и барама, уз одржавање природног салинитета. Приликом ревизије хидролошког режима, потребно је обухватити хидролошки непосредно утицајне површине и део каналске мреже.

У контексту заштите воде, као природног ресурса у оквиру посебне намене, потребно је:

- ради заштите и коришћења подземних вода, пратити стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих и дубоких подземних вода;
- спровести мере забране упуштања отпадних вода свих врста у мелиорационе канале, језера, баре и водотоке, осим атмосферских и условно чистих вода, које по Уредби о категоризацији вода одговарају II₆ класи;
- одржавати систем за одводњавање и наводњавање (чишћење канала од муља и растиња).

1.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ

Минералне сировине су у посебној намени простора заступљене као подземне и термоминералне воде и угљоводоници у течном и гасовитом стању (нафта и гас), које треба користити у складу са принципима одрживог развоја.

Експлоатација минералних сировина је дозвољена у посебној намени простора, осим у оквиру просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности, а у складу са уредбама о заштити, позитивном законском регулативом и посебним условима надлежне институције за заштиту природе.

На подручју ПП „Русанда“, ограничава се извођење радова за потребе експлоатације минералних сировина, на коришћење пелоида (седимента из језера) и термалне и термоминералне воде за потребе Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“.

Коришћење минералних ресурса се базира на принципима рационалне и контролисане експлоатације, у складу са циљевима концепта одрживог развоја. У том смислу планским мерама је потребно:

- стимулисати развој и коришћење обновљивих извора енергије, чиме би се знатно утицало на побољшање животног стандарда и заштиту и очување природне и животне средине;
- дефинисати простор и услове за експлоатацију на детаљно истраженим локалитетима ван заштићених подручја, уз унапређење технолошких процеса;
- обавезно рекултивисати простор за експлоатацију минералних сировина након завршетка активности.

Током експлоатације, у циљу заштите животне средине, обавезно је перманентно спроводити мере неге и заштите, а по завршетку експлоатационог периода, просторе на којима се експлоатишу минералне сировине треба вратити у пређашње стање, ревитализацијом и/или рекултивацијом и дати им намену којом се не угрожава стање животне средине.

2. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ДЕМОГРАФСКЕ И СОЦИЈАЛНЕ ПРОЦЕСЕ И СИСТЕМЕ

2.1. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ

Становништво насеља у обухвату Просторног плана, у извесној мери, а посебно кроз задовољавање својих рекреативних и едукативних активности, као и активности у оквиру руралног, ловног, манифестационог, еко, а нарочито бањског туризма, може да наруши природна добра, уколико се не придржава мера заштите које су дате важећим уредбама. У оквиру граница подручја посебне намене су: насеље Меленци (осим мањих делова насеља у северном и јужном делу), мали део насеља Елемир (северозападни део насеља) и део насеља Кумане (мањи део у југоисточном делу насеља који представља планирано грађевинско подручје). Посебно је изражен утицај становника насеља Меленци и Елемир на подручје посебне намене, јер се део насеља Меленци налази у ПП „Русанда“, док се насеље Елемир налази у непосредном окружењу СРП „Окањ бара“.

Од велике је важности и да локално становништво препозна свој интерес у чувању природних вредности и очувању „лепих предела“ као део могућности свог развоја у окружењу заштићеног подручја, али је истовремено потребно и пружити локалном становништву стручну помоћ и друге облике сарадње за развој сеоског туризма-еко туризам, брендирања производа традиционалне и органске производње и др. у складу са смерницама заштите природног добра. На тај начин се развој локалне заједнице, усмерен и на очување заштићеног подручја, уклапа у опште усвојену концепцију одрживог развоја.

2.2. РАЗВОЈ И УРЕЂЕЊЕ МРЕЖЕ НАСЕЉА И РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА

2.2.1. Однос градских и сеоских насеља и функционално повезивање насеља и центара

Просторна организација насеља која се налазе у обухвату Просторног плана, пружа могућност развоја насељских функција, која проистичу из њихове будуће улоге у заштити и коришћењу природних добара, па у наредном периоду треба искористити веће могућности комплементарног развоја ових насеља и заштићених природних добара, у сврху обогаћивања туристичких садржаја (обилазак заштићених подручја, организовање разних манифестација у окружењу са специфичним обележјима и сл.) и у случају потреба извршити одређене просторне реконструкције унутар насеља.

2.2.2. Организација јавних служби

Утицај посебне намене на развој и организацију мреже јавних служби се односи на:

- ограничене услове изградње објеката у границама подручја посебне намене;
- бољу комуникацију и доступност јавних служби (посебно мобилних), побољшањем квалитета локалне путне мреже, као и ширењем мреже бицикличких, пешачких и јахачких стаза, као видова немоторног кретања у подручју посебне намене;
- надовезивање мреже јавних служби на нову саобраћајну, комуналну и туристичку инфраструктуру;
- ревитализацију запуштених објеката и развој нових јавних служби за које постоји интерес локалне заједнице, уз подстицање јавно-приватног партнерства.

3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ

3.1. ТУРИЗАМ

Уз поштовање принципа одрживог развоја на подручју посебне намене, дефинисан је развој следећих туристичких производа/облика туризма на постојећим и планираним локалитетима: *екотуризам (едукативни), бањско-лечилишни, конгресни, излетнички, културни (културно манифестациони и културно историјски), спортско-рекреативни, рурални(сеоски) и ловни.*

Развој *екотуризма* као облика туризма, подразумева различите активности у пределима очуване природе и заштићених подручја. Најзначајнији видови екотуризма су *едукативни* туризам који подразумева различите активности, као што су: школе у природи, еколошки кампови, стручни и студијски боравци, посматрање птица и фотосафари у заштићеним подручјима. Поред постојеће станице за истраживање биолошке разноврсности „Сибир“ на простору ПП „Русанда“, инфо центра I са осматрачницом на простору СРП „Окањ баре“ и осматрачницом на простору ПП „Русанда“, планирани су: инфо центар II у заштитној зони СРП „Окањ баре“, визиторски центар на простору ПП „ Русанда“ и две осматрачнице у заштитним зонама ПП „Русанда“ и у СРП „Окањ бара“.

Слика 8. СРП „Окањ бара“ - постојећи Инфо центар I

Бањско-лечилишни туризам на овом простору има дугу традицију. Бања „Русанда“ имала је велику улогу у економском јачању и сваком другом напретку Меленаца. Располаже функционално високо вредном развојном основом.

Слика 9. ПП „Русанда“ - вађење пелоида

Бања пружа здравствене услуге у смислу физикалних третмана, од којих је најпознатији третман седиментом из језера - пелоидом. Осим тога, постоје могућности за реализацију следећих активности: пливање, фитнес вежбе, трчање, возњу бициклом. Својим посетиоцима овај простор може да понуди активности у базену, хидромасажне третмане, разне типове других масажа, шетњу заштићеним подручјем и сл. У објектима Специјалне болнице, дневни физички тренинг у складу је са посебним планом који је осмишљен за сваку особу појединачно, на основу детаљног лекарског прегледа. Стационарани (боравишни) туризам на простору Бање има добру перспективу. Овај облик туризма представља једну од могућих шанси за развој. С тим у вези, у непосредној близини Бање, планирана је изградња бунгалова. Осим тога, у Бањи постоје услови и за развој конгресног туризма.

У укупној туристичкој понуди подручја посебне намене, посебан значај имају различити видови *излетничког туризма* дневног, викенд и празничног карактера, који су углавном везани за потребе становника са простора обухвата Просторног плана, али и насеља у окружењу. За развој овог вида туризма, погодни су планирани локалитети на подручју Окањ баре - Српског Елемира. Тако је излетиште „Бабатово“, изграђено за потребе становника Елемира и налази се у заштитној зони СРП „Окањ бара“. У оквиру наведеног викенд насеља не постоји изграђена инфраструктура. Подизањем квалитета понуде овог вида туризма, обезбедиће се разноврсност туристичке понуде Бање „Русанда“.

Културни (културно манифестациони и културно историјски) туризам, подразумева различите форме културних активности. Свој развој заснива на понуди бројних културних садржаја овог простора и окружења (традиционалне делатности, културне манифестације, као и споменици културе). Објекти регистровани као културна добра, представљају основу за развој овог вида туризма. Верски објекти су све више предмет посебне пажње одређених туриста. Српска православна црква посвећена Св. Арханђелима Михаилу и Гаврилу у Куману и „Свети Никола“ у Меленцима, представљају заштићена непокретна културна добра.

Развој културно-манифестационог туризма, захтева у првом реду активности на одржавању, развијању и промоцији традиционалних манифестација. Манифестациони туризам још увек није стекао тржишну афирмацију, међутим, квалитетнијом организацијом и бољом маркетиншком презентацијом, манифестације поводом сеоских црквених слава могле би прерасти у самосталан туристички мотив.

Имајући у виду расположиву спортску инфраструктуру, у Меленцима би се успешно могао развијати и спортско - манифестациони туризам. Организовање одговарајућих спортских манифестација, чини посебну атрактивност и елемент садржајнијег боравка туриста.

Спортско - рекреативни туризам, као део туристичке понуде, садржајно обогаћује боравак туриста и омогућује активан одмор уз задовољење личних жеља, интереса и потреба за игром, боравком на свежем ваздуху. Спортско рекреативне садржаје је потребно планирати као истраживачке туре, бициклизам, едукативне стазе и др. Планирано је повезивање међународне бицикличке стазе уз реку Тису са међунасељском бицикличком стазом која повезује подручја значајне биолошке разноврсности и културно историјског наслеђа. У циљу развоја спортско-рекреативних активности на подручју посебне намене, планирано је камп насеље у близини излетишта „Бабатово“.

Рурални туризам (сеоски), подразумева активности везане за природну и културну баштину. Има основу у дугој традицији домаће радиности у Меленцима у пружању услуга смештаја и исхране бањским гостима. Комунална опремљеност и уређеност насеља, као и производња еколошки здраве хране треба да представља базу за развијање овог све популарнијег вида туризма. Укључивањем оближњих салаша у туристичку понуду била би обезбеђена веома значајна квалитативна компонента у целокупном туристичком производу Бање „Русанде“ са вишеструким ефектима.

Тржиште за ове производе су велики градови у окружењу подручја посебне намене, а предуслови су изграђена саобраћајна инфраструктура, смештајни капацитети, систем снабдевања и туристичка инфраструктура. Планирани туристички локалитети руралног туризма (еко, етно) су комплекс црпне станице код Кумана и локалитет на потесу „Вањ“, који су у непосредном окружењу СРП „Окањ бара“.

Ловни туризам је саставни део туристичке понуде. У склопу развоја ловног туризма су и постојеће ловачке куће. Будућа заштита не искључује могућност лова и развоја ловног туризма, ако се заснива на принципима одрживог развоја. Развој ловног туризма захтева унапређивање станишних услова ловишта у оквиру подручја посебне намене и даље уређење постојећих локалитета на простору заштитне зоне Русанде и Окањ баре као и на осталим пољопривредним површинама.

Услови за развој туризма на подручју посебне намене су комплетирање понуде, смештајних капацитета, квалитетнији саобраћајни приступ и боље интегрисање са центрима локалне самоуправе као организационим језгрима туристичке понуде.

Туризам ће бити основа развоја простора који располаже атрактивним мотивима за туристичку и рекреативну тражњу и алтернативна делатност на просторима под заштитом и вид компензације локалном становништву за различита ограничења у развоју. Постојећа туристичка понуда биће унапређена и функционално заокружена, посебно у погледу уређења, опремања и коришћења ових садржаја у простору. Програм и организација садржаја туризма за дугорочни плански хоризонт, конципирани су на одређењима за очување, заштиту и одрживо коришћење природних и културних вредности.

Потребно је реконструисати постојећу путну мрежу у циљу обезбеђивања адекватног приступа свим локалитетима. У складу са заштитним мерама потребно је обезбедити унапређење, очување и промовисање, као и одрживо коришћење простора, у складу са извесним ограничењима у погледу броја туриста унутар заштићених зона. Посебну пажњу треба усмерити на креирање туристичког идентитета на овом простору.

У планском периоду, треба проширити и осавременити туристичку понуду савременим видовима туризма, нарочито из сегмента посебних интереса и на тај начин је прилагодити већем броју корисника.

3.2. ПОЉОПРИВРЕДА

Заштита природних добара значајно утиче на будуће планирање и развој пољопривредних активности. У складу са тим, планирано је постепено груписање одређених пољопривредних делатности у за то одговарајуће просторе.

Западно од насеља Кумане, на простору СРП „Окањ бара“ у режиму III степена заштите у складу са условима надлежне институције за заштиту природе, планирана је фармерска зона са циљем да се интензивно сточарство групише на мањем простору и усагласи са природним окружењем, уз уважавање економских потреба насеља.

Пешчана греда, која се простире северозападно од језера Русанда, има добре услове за садњу воћњака и винограда, што уз већ постојеће засаде одређује овај потез за исту делатност и у будућности.

Пољопривредну производњу треба што је више могуће ускладити са потребама заштите природе, а пре свега се то односи на редукцију агротехничких мера приликом ратарске производње и свођење употребе хемијских средстава на неопходни минимум.

На подручју заштитне зоне постоје могућности увођења органске пољопривреде (или побољшања конвенционалних видова пољопривредне производње правилним руковањем стајњаком, планирањем ђубрења и коришћења пестицида, поштовањем принципа ротације култура) и спровођење испаше у складу са карактеристикама и капацитетом пашњака.

У окружењу заштићених подручја, у заштитним зонама, највећим делом су обрадиве површине и малобројне ливаде и пашњаци. Ова зона, са прописаним мерама заштите, подразумева одрживи развој и контролисано коришћење ресурса.

Гајење лековитог биља је веома актуелно последњих година на подручју АП Војводине. Гајење врста као што је бели слез, матичњак и слично лековито и друго зачинско биље, представља мање интензиван вид пољопривредне производње која у значајној мери смањује негативне утицаје хемијских материја на заштићена подручја. На слатинском земљишту успешно се гаји камилица, што је такође могуће на ораницама на заслањеној подлози у СРП „Окањ бара“.

Основну меру заштите заштићеног простора под природном вегетацијом представља контролисана примена традиционалног искоришћавања ресурса, међу којима је најважнија кошење и испаша. Најоптималнији вид испаше било би овчарство, али је оно недовољно заступљено, а чак је и број говеда на пашњацима мањи од могућих капацитета (нарочито аутохтоних панонских раса).

Развој алтернативних видова пољопривреде и производња здраве хране пореклом са заштићеног природног добра, може користити заштитни знак природног добра, представљајући тако посебан тржишни бренд. Пласман ових производа у великој мери би био обезбеђен кроз развој руралног туризма на овом подручју. У одређеним деловима заштићених подручја, постоје могућности за сакупљање лековитог биља.

Пчеларство, засновано на узгоју аутохтоне жуте банатске пчеле, представља још једну потенцијалну развојну форму у границама заштићених подручја, управо због присуства природне ливадске вегетације са медоносним биљем у свом саставу.

Аутохтоне расе животиња играју важну еколошку улогу у заштити сланих степа. Током испаше на одговарајућим стаништима, оне обезбеђују оптимално одржавање вегетације и тако доприносе опоравку станишта. Подолско говече (варијетет праговечета *Bos taurus primigenius*) је адаптирано на пашу на сланим степама, као и неке расе оваца.

Унапређивање пашарења на предметном простору је једна од основних активности на заштити биодиверзитета. Унапређивање треба да иде у смеру одређивања и постизања оптималног нивоа пашарења (број стоке по јединици површине) и увођења аутохтоних раса стоке, посебно оваца.

На нашим просторима најзаступљенија аутохтона раса оваца је панонска цигаја, која је истовремено и еколошки најадекватнија за предметни простор. Максимална густина стоке на слатинастом земљишту је једно говедо или 5-6 оваца по једном хектару.

Екстензивни узгој гусака (гушчја паша) на подручјима на којима се већ традиционално спроводи, може да буде толерисан у малим јатима, будући да искључење гушчије паше може да услови брзо бујање вегетације. То је посебно битно за Малу Русанду, у чијој околини и даље опстаје гушчарство, додуше веома екстензивно.

3.3. ШУМАРСТВО И ЛОВ

У границама обухвата Просторног плана, шумарство као привредна грана, није заступљено. Шуме имају превасходно заштитну функцију (заштита насипа и заштита каналске мреже). У ловиштима постоје добри услови за развој ловног туризма.

4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ПОВЕЗИВАЊЕ СА ДРУГИМ МРЕЖАМА

4.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

Основно планско одређење у домену *путне-друмске инфраструктуре* у обухвату Просторног плана је побољшање капацитативних могућности предметних државних путева, безбедности и нивоа саобраћајне услуге (ДП бр.12/М-7, бр.13, бр.15 и бр.116)⁷, као основних путних капацитета, који ће нудити виши ниво комфора и бољу повезаност овог простора са окружењем. Предметни државни путеви такође ће у наредном периоду, поред своје основне функције у међурегионалном и међуопштинском повезивању, преузети и значајан део у обезбеђивању саобраћајне доступности локалитетима у оквиру заштићених подручја.

У будућем развоју саобраћаја се мора посебно инсистирати на модернизацији-изградњи путних праваца државне путне мреже, као и општинске путне мреже (општински путеви : Елемир Бабатово и Тараш - Бабатово).

Планска решења у домену путног-друмског саобраћаја су и задржавање свих саобраћајних капацитета најнижег хијерархијског нивоа (атарски и други приступни путеви) уз потребу реконструкције и уклапања у нове функционално - саобраћајне матрице овог простора и окружења.

Овакав принцип уређења саобраћајница у оквиру подручја обухвата Просторног плана, утицаће на формирање нове јединствене саобраћајне мреже, која ће у потпуности побољшати везе у зони заштићених подручја са насељима, окружењем, свим садашњим и планираним туристичким локалитетима.

Мрежа приступних путева, осим основне функције, врло је значајна и у функцији обезбеђења приступа у потенцијално ванредним, непредвиђеним и акцидентним ситуацијама. С обзиром на специфичност и „осетљивост“ оваквих просторних целина, ова функција се намеће као једна од најважнијих.

Планским сагледавањем могућих траса нових приступних путева ка обухваћеном подручју, предложена су решења (верификована кроз планове локалних самоуправа у обухвату: ПП Града Зрењанина и ПП општине Нови Бечеј), која се могу реализовати, без повећања трајекторија путовања, експлоатационих трошкова и без значајнијих неповољних утицаја на одрживи развој и биодиверзитет овог простора.

Овим Просторним планом, предвиђају се атарске приступне саобраћајнице са могућношћу реализације у коридорима са засторима који нису само земљани, већ се могу стабилисати различитим материјалима. Некатегорисани путеви са стабилисаним застором ће имати полиномну функцију: примарно - омогућавање функције приступа до парцела пољопривредног земљишта, секундарно - обезбеђење приступа до микролокалитета у оквиру просторних целина, терцијарно - омогућавање саобраћаја пољопривредних машина и путничког саобраћаја ниског интензитета између насеља. Путеви са стабилисаним застором, посебно су значајни и у случајевима немогућности саобраћајног приступа категорисаном путном мрежом, као и у акцидентним ситуацијама (пожари, еколошке катастрофе и слично).

⁷ Донета је Уредба о категоризацији државних путева; у недостатку графичког дела Уредбе, у складу са текстом је направљена паралела са постојећим ДП: М-3 је ДП I6 реда бр.15; М-7 је ДП I6 реда бр.12; М-24 је ДП I6 реда бр.13; Р-113 је ДП II реда бр.116.

Преко канала ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка - Нови Бечеј, планиран је прелаз за животиње дефинисан као еколошки мост, којим ће се омогућити несметана комуникација преко канала за сав животињски свет у свим временским условима. Овим мостом ће се обављати и ограничени моторни (путнички и саобраћај пољопривредних машина) и немоторни саобраћај са обе стране канала.

Путни правци приступних саобраћајница некатегорисане путне мреже са стабилисаним застором, који делимично пролазе и кроз заштићена подручја, а одобрени су од стране надлежне институције за заштиту природе, су следећи:

1. пут до фармерске зоне (ПС-1);
2. пут до еколошког моста (ПС-2);
3. пут до црпне станице (ПС-3);
4. пут Меленци - Кумане (ПС-4);
5. пут Тараш- раскрсница са ДП бр.116 (ПС-5).

Планска решења железничког саобраћаја такође се заснивају на усвојеним планским и стратешким документима (ППРС, РПП АПВ, Стратегија развоја саобраћаја РС), што подразумева задржавање постојеће пруге у оквиру утврђених коридора и побољшање експлоатационих параметара реконструктивним мерама и изградњом.

Такође планском документацијом вишег реда предвиђена је нова траса регионалне пруге на правцу (Нови Сад)-Жабал-Елемир-(Зрењанин). Реконструкцијом/изградњом свих пружних капацитета, знатно ће се побољшати експлоатациони параметри (повећање носивости и експлоатационе брзине), железница ће се приближити захтеваном европском нивоу превозне услуге и створиће се солидни услови за интеграцију са осталим видовима саобраћаја (транспорт путника: возила - вагони - пловила).

Неопходна је ревитализација и модернизација практично целокупног система, чиме ће се повећати безбедност, ефикасност и економичност. Експлоатационе брзине су данас неприхватљиво ниске ($V_e = 40 \text{ km/h}$), услед чега потенцијални корисници железнице радије бирају друга средства превоза.

Планска решења водног саобраћаја у оквиру обухвата Просторног плана не подразумевају коришћење канала из ОКМ ХС ДТД (Банатска Паланка - Нови Бечеј) као пловних путева у функцији заштићених подручја, већ подразумевају искључиво коришћење ових водотока кроз водни режим обухваћеног подручја.

План развоја немоторног саобраћаја на простору обухвата Просторног плана, подразумева формирање и развој капацитета немоторних - пешачко - бициклических кретања (кроз дефинисање коридора пешачких и бициклических стаза унутар и ван насеља и локалитета, делови траса међународне (цикло коридор 11 уз реку Тису) и националне бициклическе стазе уз канал ОКМ ХС ДТД Банатска Паланка - Нови Бечеј).

Међунасељско бициклическо повезивање, као могућност, такође је једна од важних функција немоторног саобраћаја, чија реализација ће зависти искључиво од могућности обезбеђења средстава (за пројектовање и изградњу стаза).

Немоторна кретања, као најважнија и еколошки најприхватљивија, доприносе смањењу негативних утицаја саобраћаја на животну средину и афирмишу природне, туристичке локалитете заштићених подручја, што је и препорука која произилази из Атинске повеље ЕСУ (1998 и 2003. год.).

4.2. ВОДНА ИНФРАСТРУКТУРА

Развој водне и комуналне инфраструктуре на подручју посебне намене засниваће се на успостављању интегралних регионалних вишенаменских система за уређење, коришћење и заштиту вода.

Потребно је обезбедити одговарајуће услове за ревитализацију и даље одржавање оптималног водног режима у заштићеним подручјима, а у смислу комуналне опремљености простора обезбедити квалитетно водоснабдевање и уређење и обезбеђење водних ресурса од даљег загађивања и расипања.

Водни објекти за уређење водотока и за заштиту од поплава ерозија и бујица

Мелиорациона каналска мрежа на предметном подручју је подељена у више сливова и подсливова за одводњавање. Ова каналска мрежа се у основне реципијенте, реку Тису и канал ХС ДТД „Банатска Паланка - Нови Бечеј“, улива гравитационим путем или путем црпних станица. По значају и реду уливања може се поделити на примарну, секундарну и терцијарну мрежу. Сваки канал ове мреже налази се на релативно уском појасу водног земљишта, где у неким случајевима није остављена ни инспекциона стаза од 5 m ширине у грађевинском реону (а у ванграђевинском 10 m ширине) на левој и десној обали, мада су приликом комасационих и сличних радова захтеви то условљавали. Из разлога недостатка средстава, посебно секундарна и терцијарна мрежа, није одржавана по нормативу (петогодишњи циклус измуљења).

Уређење водног режима у Окањ бари подразумева утврђивање еколошких индикатора Резервата који зависе од утицаја климатских промена и неповољног водног режима на еколошке карактеристике Окањ баре, водног биланса, дефицита површинске и подземне воде и адекватног водног режима површинских и подземних вода.

Током трајања вишегодишњег сушног периода, дошло је до нарушавања и губљења аутохтоних мочварних и травних станишта. Ревитализација нарушених станишта је везана за уређење водног режима и одређеним техничким мерама је неопходно обезбедити рестаурацију ових станишта. Од висине воде у Окањ бари зависе све еколошке карактеристике Резервата. Подаци о променама висине површинских и подземних вода и салинитета у зависности од осцилација воде ће се користити за дефинисање водног биланса. Физичко хемијски параметри који ће се пратити су салинитет, растворени кисеоник, засићење кисеоника, рН и електро проводљивост.

Израда Пројекта ревитализације водног режима у складу са природном динамиком, треба да уважи следеће:

- као основну јединицу простора у планирању и управљању водним ресурсима користити слив. Моделирања било које врсте треба усмерити на то да дају стварне процене могућих последица које ће настати услед предузимања пројектованих хидротехничких и/или других активности;
- потребна су чешћа, поузданија и објективнија различита мерења, праћена новијим сазнањима стручних људи који се баве проблематиком антропогеног утицаја на хидролошки циклус и на екосистеме;
- целим системом је неопходно пажљиво и оптимално управљати. Систем не може бити препуштен сам себи, већ се морају увести мере контроле и управљања.

Искористити сваку могућност задржавања воде која отиче одводњавањем на сливном подручју. Потребно је успоставити хидросистеме којима би се спровело несистематично и делимично одводњавање. Неопходно је заштитити даље угрожавање квалитета подземне воде због њиховог подземног истицања у површинске токове.

Смернице за ревитализацију водног режима ПП „Русанда“: Поремећај водног режима један је од основних проблема простора Русанде. Иста претња постоји и када су у питању слична станишта у панонском биогеографском региону, будући да је динамика воде, као кључног фактора одржавања екосистема, најважнији параметар који обезбеђује егзистенцију заслањених станишта. Потребно је дефинисати критеријуме на основу којих би се смањиле површине које се активно одводњавају, што је посебно изражено на подручју Мале Русанде.

Дуже задржавање воде на већим површинама обезбедило би повећање мозаичности влажних станишта и тиме краткорочно довело до стабилизације, а дугорочно до повећања биодиверзитета.

Потребно је израдити свеобухватан пројекат ревитализације водног режима у складу са природном динамиком, уважавајући новија и објективна мерења праћена савременим сазнањима из области хидромеханике и рестаурационе биологије.

Пројекат је потребно дефинисати за простор целокупног слива, који мора да буде основна једница у планирању и управљању водним ресурсима. Моделирања било које врсте, посебно управљачких интервенција, треба усмерити у циљу добијања реалне процене могућих последица које ће настати услед предузимања пројектованих активности. Неопходно је да се планирање пројеката ревитализације спроведе путем пажљиве и добро усмерене међусекторске сарадње. Рестаурација хидролошког режима у сланим мочварама није једноставан задатак, посебно када су ти локалитети просторно мали. Када ово није могуће, уставе и земљани насипи могу да буду креирани на одговарајућим локацијама како би задржали воду.

Један од најбитнијих резултата рестаурације водног режима (и приоритетан), треба да буде (поновно) успостављање појаве „цветања соли“ - површина голог тла или тла обраслог ретком халофитском вегетацијом између контактне површине воде и ливаде, с једне стране и гушће обрасле слатинске ливаде, са друге.

Такво станиште постаје потенцијално место гнезђења чак три некадашње гнездарице Русанде, међу којима се најбрже може очекивати реколонијација морског жалара.

За ова два заштићена подручја, према условима надлежне институције за заштиту природе, у циљу успостављања/одржања одговарајућег водног режима је потребно израдити студије које се односе на усклађивање водног режима за потребе заштите природе са потребама осталих корисника простора.

Хидросистем ДТД на овом подручју пружа услуге десетина корисника који за то плаћају одговарајућу накнаду, па су давалац услуга и корисник везани одговарајућим уговорима и обавезама. Обавеза водопривреде као даваоца услуге је да врши редовно одржавање канала, да врши измуљење корита и канала и депонује муљ у касетама на обали канала, да врши одржавање насипа механизацијом, коси траву, сече шибље, осигурава обалу, одржава инспекционе стазе и др.

Насип прве одбрамбене линије реке Тисе је неприкосновени одбрамбени објекат који се уредно коси (најмање двапут годишње) са интегралним трупом у ком су забрањени радови са санирањем свих могућих животињских станишта и јазбина свим расположивим средствима. На објекту се мора вршити свакодневни визуелни надзор и контрола саобраћаја.

На одстојању од 5-10 km по стационажи водотокова на левој и десној обали у склопу насипа, постоје насипске чуварнице. Приступ круном насипа омогућује се негом круне или формирањем чврстог коловоза, као најсигурнијег решења. Забрањен је јавни и привредни саобраћај, изузев двоточкаша (бицикли и бицикли са мотором). На погодним местима на насипу су изграђене рампе за попречни саобраћај свих видова.

Водни објекти за заштиту од штетног дејства унутрашњих вода - одводњавање

У оквиру система за одводњавање, прикупљање и одвођење сувишних вода се врши и дренажом. Дренажа терена у системима је испројектована и делимично је изведена. Треба предвидети могућност завршетка изградње предвиђене дренаже на начин да се на подручју са режимом заштите не нарушава природна динамика водног режима, односно, да се реализација дренажних система усклади са условима заштите природе које издаје надлежни завод за заштиту природе.

Канал ХС ДТД „Банатска Паланка-Нови Бечеј“ је намењен за прихватање сувишних вода из мелиорационе каналске мреже, за снабдевање водом свих корисника, а пре свега заливних система и рибака, за прихватање испуштених (пречишћених) вода, за одбрану од поплава и за пловидбу.

Обавеза водопривреде је да врши редовно одржавање канала, да врши измуљење корита и канала и депонује муљ у касетама на обали канала, да врши одржавање насипа механизацијом, коси траву, сече шибље, осигурава обалу, одржава инспекционе стазе и др.

Водни објекти за коришћење вода

Планско решење снабдевања водом у границама планираних локалитета, засновано је на захватању воде за пиће индивидуално, путем бушених бунара.

Водни објекти за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода

Према условима надлежне институције за заштиту природе, избор локације и уређење простора пречистача отпадних вода, треба спровести на начин да се обезбеди очување карактеристика хидролошког режима који је значајан за функционалност заштићених подручја.

Систем за пречишћавање отпадних вода насеља лоцирати изван подручја под заштитом и ван станишта заштићених и строго заштићених врста.

Крајњи реципијент за упуштање пречишћеног ефлуента, такође мора бити ван подручја под заштитом, а канал који представља везу између пречистача и реципијента мора имати транзитну улогу.

У складу са чланом 16. Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12), испуштање отпадних вода након спроведеног пречишћавања не сме погоршати квалитет реципијента.

Санитација планираних локалитета ван грађевинских подручја насеља, обављаће се по принципима руралне санитације са одвођењем отпадних вода у индивидуалне или групне водонепропусне објекте и комбинацију са секундарним биолошким пречишћавањем.

4.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

4.3.1. Електроенергетска инфраструктура

Електроенергетска инфраструктура ће се развијати у циљу укупног смањења негативних утицаја енергетских објеката на животну средину, што ће имати позитиван утицај на подручје посебне намене.

Према Плану развоја преносног система за период од 2015. године до 2024. године, који је израдио ЈП „Електромержа Србије“, није планирана изградња електроенергетских објеката преносне мреже 400 kV, 220 kV и 110 kV.

У наредном планском периоду снабдевање електричном енергијом биће из постојеће и планиране 20 kV електроенергетске мреже, преко 20/0,4 kV које је потребно обезбедити за планиране садржаје који ће се градити у оквиру посебне намене. Постојећи капацитети из којих ће се снабдевати корисници планског простора су: ТС 110/20 kV „Бечеј“ и ТС 110/20 kV „Зрењанин 3“.

Дистрибутивна мрежа ће се развијати у складу са Средњорочним плановима надлежног предузећа ЕПС Снабдевање, ДОО Београд, Регионални центар Електровојводина Нови Сад, „Електродистрибуција Зрењанин“.

Електроенергетска мрежа за снабдевање планираних садржаја у оквиру просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности ван насеља, биће грађена подземно кабловским водовима, а у насељима електроенергетска мрежа може бити и надземна.

Део потребне електричне енергије могуће је обезбедити и из обновљивих извора енергије.

Повећање енергетске ефикасности потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Изградњом нових енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије ових корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

4.3.2. Термоенергетска инфраструктура

Термоенергетска инфраструктура ће се развијати у циљу укупног смањења негативних утицаја термоенергетских објеката на животну средину, што ће имати позитиван утицај на подручје посебне намене.

Стратешка опредељења су:

- развој гасоводне инфраструктуре;
- експлоатација геотермалних вода;
- рационално коришћење и штедња необновљивих ресурса и произведене енергије;
- стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине;
- стимулисање коришћења нових и обновљивих извора енергије и
- смањење конфликта између коришћења енергетских ресурса и инфраструктуре и заштите животне средине.

Предности природног гаса (економичност, еколошки најчистије фосилно гориво, једноставна експлоатација и транспорт, исплативост улагања) у односу на друге конвенционалне енергенте за производњу енергије, стратешки су определиле избор природног гаса као примарног енергента који ће се користити на овом простору.

На простору обухвата Просторног плана, планирани су магистрални гасовод, гасовод средњег притиска и нафтовод.

У складу са захтевом Покрајинског завода за заштиту природе, траса планираног нафтовода је предвиђена у постојећим инфраструктурним коридорима гасовода и нафтовода који су ван заштићених подручја. Ово решење се разликује од решења које је првобитно дато у Просторном плану Града Зрењанина, које је било неповољно са аспекта заштите природе и животне средине, јер је планирана траса угрожавала заштићена подручја. Кроз овај Просторни план, траса планираног нафтовода је усклађена са мерама заштите, према важећим уредбама којима се штите заштићена подручја.

Постојећа термоенергетска инфраструктура у оквиру посебне намене, својим положајем и капацитетом пружа могућност даљег развоја у циљу задовољења крајњих корисника на овом простору и шире.

Даљи развој и изградња термоенергетске инфраструктуре је дозвољена у оквиру подручја посебне намене. У заштићеним подручјима изградњу термоенергетске инфраструктуре је потребно ускладити са важећим уредбама, а на стаништима заштићених и строго заштићених врста са условима и мерама надлежне институције за заштиту природе.

4.3.3. Обновљиви извори енергије

У оквиру посебне намене, али ван заштићених подручја, у складу са важећим уредбама и мерама заштите природе је могуће коришћење обновљивих извора енергије: биомаса, биогаз, соларна и енергија ветра.

У оквиру посебне намене простора се могу користити геотермална енергија и соларна (у виду топлотне и електричне енергије, постављање соларних панела на постојеће и планиране објекте).

4.4. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

Електронска комуникациона мрежа ће се развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавремених технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградњу широкопојасне мреже на свим нивоима, закључно са локалним, уз употребу најсавремених медијума преноса. То подразумева и потпуну дигитализацију свих система електронских комуникација (фиксна, мобилна, интернет, радио-комуникација, КДС), уз обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја и целокупне покривености простора и обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима.

Развој фиксне електронске комуникационе мреже подразумева:

- равномеран развој на целом подручју;
- потпуну замену аналогних система комуникација и старијих дигиталних, новим системима у складу са технологијом развоја истих, а капацитете обезбедити у складу са растућим потребама;
- реконструкцију постојеће електронске комуникационе мреже на свим нивоима;
- употребу оптичких каблова као медија преноса, где год је то могуће;
- транспорт у нижим равнима мреже засниван искључиво на оптичким кабловима;
- реконструисање постојеће приступне мреже код које би се употреба бакарних каблова максимално скратила, а значајно повећао удео оптичких каблова и могућност бежичног приступа;
- доградњу постојеће мреже да би се постигла потпуна покривеност територије и омогућило увођење свих нових услуга;
- увођења широкопојасне мреже у фиксну телефонију;
- равномеран развој широкопојасне мреже за коришћење универзалних услуга;
- у циљу обезбеђивања нових услуга, приступну мрежу градити довођењем оптичке мреже што ближе корисницима, применом приступних претплатничких концентратора и различитих бежичних (wireless) технологија (нпр. WiMAX, WiFi и др.);
- полагање каблова у микро ров, чиме се убрзава изградња и трошкови смањују;
- дигитализација емисионих система, повезивање емисионе станице међусобно и поред радио-релејних система с центрима дистрибуције програма и оптичким приводом на најближи кабл.

Међумесни електронски комуникациони каблови, планирани су уз све постојеће и планиране путне и железничке коридоре. Приликом планирања нових саобраћајних коридора, потребно је планирати и полагање одговарајућих цеви у коридорима саобраћајница, за накнадно провлачење електронских комуникационих каблова.

Заштита електронских комуникационих коридора и изградња инфраструктурних и других објеката у близини електронских комуникационих коридора, мора бити у складу са Правилником о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава, радио-коридора и заштитне зоне и начину извођења радова приликом изградње објеката („Службени гласник РС“, број 16/12).

Постојећи међумесни и међународни оптички каблови се налазе у полиетиленским (ПЕ) цевима у постојећим саобраћајним коридорима, већим делом положени директно у ров или у кабловској телекомуникационој (ТК) канализацији. У наредном планском периоду због потреба за новим капацитетима, може се очекивати вишеструко полагање нових електронских комуникационих каблова у постојеће ПЕ цеви.

За све планиране садржаје који изискују повезивање на постојећу електронску комуникациону мрежу, ради обезбеђења телекомуникационог саобраћаја, планирана је дуж постојећих и планираних путних коридора електронска комуникациона мрежа.

У склопу децентрализације електронских комуникационих мрежа, планира се постављање нових мултисервисних платформи и друге електронске комуникационе опреме у кабинетима у уличним коридорима и другим јавним површинама, као и постављање нових електронских комуникационих уређаја и проширење постојећих капацитета телекомуникационих оператера у објектима у власништву или закупу.

Такође, планира се увођење оптичких каблова и у домен приступне мреже, у почетку повезивањем правних лица (бизнис претплатника) на оптичку мрежу, а касније и осталих претплатника у циљу потпуне дигитализације система и могућности пружања најквалитетнијих и најбржих услуга и различитих сервиса (говор, подаци, мултимедијални сервиси и сл.).

Оптички каблови се планирају и до базних станица мобилне телефоније. У наредном планском периоду развој мобилних комуникација ће се заснивати на примени најсавременијих електронских комуникационих (ЕК) технологија, у циљу пружања најсавременијих услуга и сервиса, у скаладу са Еропским стандардима.

Због брзог развоја технологије мобилних комуникација, планиране радиобазне станице (РБС) дате су орјентационо са преферентним зонама пречника око 200 m, а тачне локације биће одређене када се укаже потреба за грађењем истих, уз поштовање услова за грађење дефинисаним овим Просторним планом.

До краја планског периода, постојећи и будући оператери мобилних комуникација ће инсталирати комутационо-управљачке центре, на локацијама које омогућавају оптимално повезивање са фиксном ЕК мрежом на подручју Просторног плана.

На истом подручју базне станице мобилних комуникација ће се градити у складу са плановима развоја оператера мобилних комуникација.

За међусобно повезивање комутационо-управљачких центара и контролора радио базних станица користиће се фиксна ЕК мрежа или радио релејне станице. Ове радио релејне станице (РРС) ће бити на локацијама базних радио станица (РБС).

Уређаји РБС и РРС биће инсталирани у постојећим објектима уз минималне адаптације, на крововима постојећих објеката (кровна контејнерска варијанта или на земљи - контејнерска варијанта).

Антене РБС и РРС ће бити монтиране на типским носачима који се фиксирају за постојеће грађевинске објекте, или на посебним слободностојећим антенским стубовима који се могу градити ван заштићеног природног добра.

Пружање поштанских услуга и у наредном периоду оствариваће се преко јединица поштанске мреже у насељима: Меленци, Елемир, Тараш и Кумане. У складу са постављеним циљевима, поштанска мрежа ће се развијати по следећој концепцији: стварање стабилне регулативе на тржишту поштанских услуга, пружање универзалне поштанске услуге, развој тржишта поштанских услуга, развој и реструктурирање јавног поштанског оператера, развој поштанске мреже и капацитета, унапређивање квалитета поштанских услуга, сигурност и безбедност, стандардизација адресовања, тарифна политика.

5. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРЕДЕЛА, ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА И ОДБРАНА ЗЕМЉЕ У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

5.1. ЗАШТИТА И УРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

На простору обухвата Просторног плана се налазе следеће просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности: заштићена подручја (СРП „Окањ бара“, ПП „Русанда“ и СП Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана), станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и еколошки коридори (регионални - канал ДТД и слатинско степски коридор Баната и локални еколошки коридори) - Реферална карта број 3.1. **Заштита природних и непокретних културних добара.**

Заштита природе у оквиру посебне намене подразумева:

- праћење стања свих природних вредности и заштиту биодиверзитета целокупног подручја;
- израду програма, пројеката и студија којима ће се омогућити заштита и развој природних вредности;
- спровођење научно-истраживачких и културно-образовних активности у заштићеним подручјима;
- активности на спровођењу програма санације и ревитализације заштићених подручја, побољшање водног режима заштићених подручја, санација и ревитализација станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошких коридора;
- обезбеђење традиционалног коришћења природних ресурса (ливаде, пашњаци и трстици) у функцији очувања станишта и врста;
- заштиту и коришћење биолошких ресурса на принципима „одрживости“;
- дефинисање активности у заштићеним подручјима у складу са капацитетом простора и потребама заштите врста и станишта, који обезбеђују оптималне услове опстанка живом свету.

5.1.1. Заштићена подручја

У заштићеним подручјима, установљена је просторна заштита са заштитном зоном. На основу важећих уредби, потребно је придржавати се прописаних мера и активности којима су забрањене оне активности које нарушавају обележја природних добара, а обезбеђују се оне које доприносе његовом очувању, унапређењу и презентацији.

Заштиту, уређење и развој заштићених подручја је потребно спроводити на основу планова управљања, многобројних студија, пројеката, резултата биомониторинга угрожених биљних и животињских врста, мониторинга вода и других бројних истраживања. Са важећим уредбама о заштити заштићених подручја, потребно је усагласити, осим планова управљања заштићеним подручјима и шумске и ловне основе, хидротехничке и друге активности.

На основу планова управљања, приоритетне активности у заштићеним подручјима су:

- обезбедити спровођење режима заштите и очување природног добра;
- ускладити коришћење природних ресурса и развојне активности са циљевима очувања и унапређења природних вредности;
- обезбедити услове за ревитализацију хидролошког режима;
- спроводити активности везано за презентацију природних вредности, едукацију и научно-истраживачки рад, кроз обележавање едукативних стаза, изградњу осматрачница, визиторског центра и др.

СРП „Окањ бара“

Концепт заштите, развоја и управљања СРП „Окањ бара“ заснива се на степену очуваности сланих језера у палео - меандрима и слатина различитог степена заслањености, остатака ливадско - степске вегетације, као основних природних вредности које представљају приоритет заштите у панонском биљногеографском региону. Заштита природних вредности се заснива на ревитализацији природних станишта, односно обнављању степских фрагмената. Мере активне заштите се заснивају на примени традиционалних видова коришћења природних ресурса.

Влажне ливаде и пашњаци показују знакове еутрофизације која се манифестује у повећаној производњи биомасе и праћена је падом специјског диверзитета. Редовно одстрањивање биомасе значајно успорава сукцесију ових станишта и доприноси очувању природних вредности подручја. Контролисана примена традиционалних видова коришћења природних ресурса, као што су кошење, испаша и сеча трске, представља основну меру заштите ових станишта.

За успешно спровођење заштите и ревитализацију влажних и степских станишта, неопходно је обезбедити динамику подземних вода која одржава градијенте салинитета у депресијама. Такође, потребно је предвидети могућност откупа пољопривредног земљишта у корист заштите природе, тј. Управљача заштићеног подручја.

Ради очувања травне вегетације неопходно је подстицати развој екстензивног сточарства, посебно овчарства.

У окружењу заштићеног подручја одређена је заштитна зона која највећим делом обухвата простор са обрадивим површинама као и малобројним слатинским ливадама и пашњацима. Овако одређена заштитна зона, са прописаним режимом који подразумева одрживи развој и контролисано коришћење природних ресурса, омогућава умањење негативних утицаја, односно спречавање фрагментације и других облика деградације подручја СРП „Окањ бара“.

ПП „Русанда“

Заштита ПП „Русанда“ се заснива на предузимању мера и активности које обезбеђују дугорочно очување и унапређење биодиверзитета, као и квалитет управљања природним процесима.

На простору Парка природе су у битној мери очуване карактеристике природног станишта панонских сланих степа и сланих мочвара и припадајући живи свет, без обзира на антропогене притиске.

Концепт заштите подразумева минимизирање познатих угрожавајућих фактора и фаворизовање чинилаца који позитивно делују на простор и његове компоненте.

Усклађивање водног режима са потребама очувања живог света сланог језера, влажних сланих станишта и заслањених ливадских станишта је предуслов постојања слатина.

Коришћење природних ресурса се заснива на бази очувања и традиционалног коришћења природног и културно-историјског наслеђа. Ово се посебно односи на здравствене, рекреативне и туристичке делатности, пре свега за потребе бањско-лечилишног комплекса.

Традиционално коришћење простора у пољопривредне сврхе, представља и меру активне заштите, а подразумева прописано пашарење и кошење. Ради очувања ресурса за потребе пашарења и кошења, утврђена је неопходност смањења интензитета коришћења пољопривредног земљишта, као и утицаја различитих видова загађења, путем превођења обрадивих површина у необрађене.

Са друге стране, утицај грађевинских подручја насеља Меленци и Кумане у непосредном окружењу заштићеног подручја, као и специфичан водни режим, условили су прописивање грађевинско-техничких, биолошких и организационих мера заштите.

Споменик природе (СП) Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана

Заштита споменика природе спроводи се на основу важеће Одлуке о заштити („Службени лист општине Нови Бечеј“, број 5/99). За споменик природе установљава се режим заштите II степена. О споменику природе стара се ЈП „Воде Војводине“.

5.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста

Заштита строго заштићених врста се спроводи у складу са критеријумима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10 и 47/11), забраном коришћења, уништавања и предузимања свих активности којима се могу угрозити дивље врсте и њихова станишта, као и предузимањем мера и активности на управљању популацијама. Заштита заштићених дивљих врста се спроводи ограничењем коришћења, забраном уништавања и предузимања других активности којима се наноси штета врстама и њиховим стаништима као и предузимањем мера и активности на управљању популацијама.

5.1.3. Еколошки коридори

Еколошки коридори омогућавају комуникацију између заштићених подручја и/или станишта заштићених и строго заштићених врста. Формирање и очување проходности еколошких коридора, који треба да преузму неке функције природне вегетације, је од приоритетног значаја за дугорочни опстанак биодиверзитета ширег региона.

Концепција заштите еколошких коридора, подразумева и успостављање њихових заштитних зона у којима је потребно уважавати мере заштите од штетних спољних утицаја, како би ови коридори испуњавали своју функцију.

Еколошки коридори заједно са еколошки значајним подручјем „Окањ и Русанда“ чине део еколошке мреже. Заштиту еколошке мреже потребно је спроводити на основу Уредбе о еколошкој мрежи, којом се обезбеђује спровођење мера заштите ради очувања предеоне и биолошке разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста.

С обзиром да се на простору обухвата Просторног плана на територији катастарских општина Кумане, Тараш и Српски Елемир, налазе заштитне зоне мултифункционалног еколошког коридора Тисе, потребно је применити мере заштите за заштитне зоне од 50-200 и од 200-500 m на пољопривредном, шумском и водном земљишту, а до 50 m и од 50-200 m на грађевинском земљишту. Ове мере су уграђене у овај Просторни план.

5.2. ЗАШТИТА И УРЕЂЕЊЕ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

У оквиру обухвата Просторног плана, евидентирана су непокретна културна добра (НКД), а надлежна установа заштите -Завод за заштиту споменика културе Зрењанин је утврдила мере и смернице заштите, које постају обавеза власника и корисника културних добара у даљем поступку коришћења, уређења и изградње овог простора.

Утицај посебне намене на заштиту и унапређење културног наслеђа се односи на:

- брз и ефикасан рад на појачаној заштити НКД, са стварањем нове саобраћајне, комуналне и туристичке инфраструктуре;
- ревитализацију запуштених и напуштених места и објеката за које постоји интерес, уз спречавање губљења аутентичности културних вредности;
- унапређен приступ значају и презентацији археолошких локалитета;
- идентификацију културног наслеђа као туристичког потенцијала.

5.3. ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА

Полазиште за очување и унапређење вредности предела, представља утврђивање његовог подручја (карактеристичних обележја предела), које је утврђено на основу изражених природних и културних вредности у простору и њихове генезе и историјске повезаности.

У оквиру подручја посебне намене је препознато пет предеоних типова који су дефинисани карактеристичним предеоним елементима груписаних око заштићених подручја: СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“.

Слика 10. ПП „Русанда“ - поглед на пешчану греду у заштитној зони

У дефинисаним подручјима, морају се очувати и заштити све вредности и специфична карактеристична обележја предела, а притом и створити могућности за одрживи развој туризма и других активности којима се неће угрозити предеони карактер. Морају се очувати структуре, разноврсност и међусобне интеракције природних (абиотичких и биотичких) и културних (руралних и урбаних) елемената предела. Приоритет имају:

- ревитализација и рекултивација деградираних природних елемената предела, у смислу њихове међусобне геоморфолошке и хидрографске повезаности;
- очување и регенерација постојећих структура и вредности урбаних и периурбаних структура насеља чији су делови у посебној намени и њихових атара и унапређење њихових природних вредности;
- очување, рехабилитација, рестаурација, ревитализација, пренамена заштићених културних добара у оквиру посебне намне.

Основне активности везане за развој и уређење предела, као механизма одрживог развоја, заштите и идентитета интеракције културних и природних вредности, груписане су и представљене као три основне активности:

- успостављање контролисаног и селективног развоја активности, начина и интензитета коришћења простора који могу да имају негативан утицај на очување и унапређење слике (доживљаја) предела, посебно просторних целина СРП „Окањ баре“ и ПП „Русанде“;
- стварање информативне инфраструктуре (инфо-пунктови, натписи, дигиталне апликације, визиторски центри и др.) у циљу презентације (интерпретације), развоја свести и анимирања јавности о вредностима и значају овог предела;
- умањење и превенцију даље деградације карактера предела и праћење ефеката предузетих мера на очувању и унапређењу предела.

За потребе заштите, презентације, контролисања и селективног развоја активности, начина и интензитета коришћења простора који могу да имају негативан утицај на доживљај, унапређење и очување слике предела, морају се обезбедити услови за интегрално управљање овим пределом. У циљу презентације предела потребно је, у складу са планским решењима датим овим Просторним планом, изградити туристичку инфраструктуру. Заштита и уређење карактера предела је суштинска потреба за одрживим развојем подручја и треба да се спроводи кроз:

- мере заштите свих заступљених типова предеоних елемената очувањем карактеристичних обележја екосистема, која су проистекла из природне конфигурације терена;
- управљање пределом поступцима којима се, из перспективе одрживог развоја, обезбеђује редовно одржавање предела, са циљем усмеравања и усклађивања промена изазваних друштвеним и економским процесима, као и процесима у животној средини;
- стварање услова за спровођење предеоне политике (општих принципа, стратегија и смерница, дефинисаних од стране надлежних органа), која омогућава предузимање одређених мера у циљу заштите, управљања и планирања предела.

Слика 11. СРП „Окањ бара“ - поглед на Резерват

Заштита и уређење идентификованих предеоних типова засниваће се и на реализацији различитих активности у простору:

- очување функционалности хидролошког система у циљу заштите мозаика предеоних елемената и његовог идентитета;
- строга контрола експлоатације минералних сировина и других активности којима се нарушава идентификовани карактер и вредности у просторним целинама заштићених подручја и њихових заштитних зона;
- планирање развоја насеља Тараш, Кумане, Елемир и Меленци у складу са вредностима предеоних одлика (физичка структура насеља, привредне активности и сл.);
- правремена и активна заштита свих природних вредности, укључујући и фрагменте који тренутно нису под заштитом, а чија се заштита у будућности очекује, као и заштита споменика културе и препознатљивих и вредних елемената руралног предела;
- санација и ревитализација нарушених својстава хидро система који значајно утичу на карактер свих идентификованих карактеристичних обележја предела;
- успостављање механизма управљања и промоције;
- креирање нових вредности у простору од посебног значаја за развој, у циљу идентификовања подручја као јединствени културни предео;
- туристичка интерпретација идентификованих вредности природних и културних одлика предела, система природне и геолошке разноврсности;
- подизање нивоа свести становника овог подручја, приватних организација и надлежних органа власти о предеоним вредностима подручја;
- праћење промена у простору које доводе до деградација предеоних вредности;
- заштита пољопривредног земљишта од ненаменског коришћења.

5.4. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Заштита животне средине на подручју обухвата Просторног плана представља један од императива у поступку планирања даљих активности на простору.

Све планиране активности и мере које ће минимизирати потенцијалне негативне утицаје планских решења на животну средину, имајући у виду како посебну намену простора, тако и ограничен капацитет животне средине која је у значајној мери угрожена на посматраном подручју, морају бити спровођене у складу са основним принципима одрживог развоја. Поштовање режима заштите заштићених подручја и осталих просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности, унапређење комуналне опремљености простора и усклађивање различитих интересних потреба за уређењем овог простора, допринеће очувању и унапређењу услова за егзистенцију свих корисника овог комплексног простора. Заштита природних ресурса, пре свега површинских и подземних вода, ваздуха и земљишта, подразумева дефинисање низа мера и активности чија ће имплементација у поступку даљег планирања простора, резултирати квалитетним и међусобно усаглашеним планским решењима.

Реализацијом планских активности, зауставиће се даља деградација природних ресурса и унапредиће се квалитет животне средине (Реферална карта број 3.2. **Природни ресурси и заштита животне средине**).

Слика 12. Заштитна зона СРП „Окањ бара“ - рекултивација депоније

У циљу заштите животне средине, дефинишу се одређене планске активности које се односе на подручје посебне намене, односно обухват Просторног плана, а чији садржаји могу имати директан или посредан утицај на ово подручје и то:

- одрживо коришћење природних ресурса, добара и енергије уз фаворизацију коришћења обновљивих извора енергије;
- успостављање континуираног праћења стања животне средине, пре свега праћењем емисије загађујућих материја у ваздух на емитерима привредних субјеката, квалитета површинских и подземних вода и земљишта (пољопривредног и непољопривредног), потом биомониторинга и мониторинга буке (у зони утицаја постојећих привредних објеката);
- забрана упуштања непречишћених вода у упојне бунаре, природне ретензије и водопропусне септичке јаме или и на друга места где би такве воде могле доћи у контакт са подземним и површинским водама, посебно на подручју посебне намене;
- забрана упуштања у природне реципијенте било какве воде осим атмосферских и условно чистих расхладних вода;
- обавезно комплетно пречишћавање (примарно и секундарно) отпадних вода до траженог степена квалитета, уколико се планира њихово испуштање у реципијенте;

- правовремено реаговање у случају акцидентних ситуација, посебно у комплексима и повредивим зонама око севесо постројења, али и других загађивача на подручју обухвата Просторног плана и у контактної зони (радни садржаји у насељу Кумане, као и севесо постројења вишег реда код Елемира);
- коришћење биолошких и биотехничких средстава у пољопривреди, у циљу очувања биолошке разноврсности на територији заштићених подручја и посебне намене;
- контролисана примена хемијских средстава у пољопривредној производњи како у баштама у оквиру насеља у обухвату Просторног плана, тако и ван грађевинских подручја у складу са мерама заштите природе, а у заштићеним подручјима уз претходно прибављање одобрења и сагласност надлежног Министарства;
- санација и рекултивација неуређених одлагалишта отпада, експлоатационих поља на подручју посебне намене и осталих деградираних површина;
- одлагање комуналног и других врста отпада у складу са Регионални планом управљања отпадом (регионална депонија је на територији Града Зрењанина ван обухвата овог Просторног плана) и локалним плановима за територијалне јединице које су обухваћене овим Просторним планом (Град Зрењанин и општина Нови Бечеј);
- нешкодљиво одлагање лешева животиња и других отпадака животињског порекла које организује локална самоуправа са својом зоохигијенском службом у складу са Законом о ветеринарству, до објеката за сабирање, прераду или уништавање отпада животињског порекла, на начин који не представља ризик по људе и друге животиње или животну средину.

5.5. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА

Елементарне непогоде

Заштита од елементарних непогода, подразумева планирање простора у односу на могуће природне и друге појаве које могу да угрозе здравље и животе људи, или да проузрокују штету већег обима на простору за који се Просторни план ради, као и прописивање мера заштите за спречавање елементарних непогода или ублажавање њиховог дејства. Подручје обухваћено Просторним планом може бити угрожено од: земљотреса, високих подземних вода и сувишних атмосферских вода, пожара, метеоролошких појава: атмосферско пражњење, олујни ветрови, атмосферске падавине (киша, град, снег), техничко-технолошких несрећа/акцидената, ратних разарања.

Законом о ванредним ситуацијама установљене су обавезе, мере и начини деловања, проглашавања и управљања у ванредним ситуацијама.

Општи принципи управљања ризиком од елементарних непогода и технолошких удеса односе се на: планирање и имплементацију превентивних мера заштите; приправност и правовремено реаговање и санирање последица.

Према карти *сеизмичког* хазарда за повратни период 475 година у обухвату Просторног плана, према подацима Републичког сеизмолошког завода утврђен је VII-VIII односно VIII степен сеизмичког интензитета.

У односу на структуру односно тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације. За VIII степен, сматра се да ће се у смислу интензитета и очекиваних последица манифестовати „штетан земљотрес“.

При пројектовању и утврђивању врсте материјала за изградњу или реконструкцију објеката, обавезно је уважити могуће ефекте за наведене степене сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали - 98, како би се максимално предупредиле могуће деформације објеката под сеизмичким дејством.

Подручје у обухвату Просторног плана није угрожено *поплавама* површинских вода. Ниво подземних вода је условљен променама водостаја пре свега реке Тисе са изграђеним насипом (која се налази ван обухвата), тако да је могућа појава екстремних водостаја подземних вода.

Настајање *пожара*, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити, без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите.

Могућност настанка пожара је већа у насељеним местима која имају развијенију привреду, већу густину насељености, производне објекте и складишта робе и материјала са веома високим пожарним оптерећењем и сл. Опасност од пожара постоји и на инсталацијама нафте и нафтних деривата за дистрибуцију и промет запаљивих течности.

Заштита објеката од *атмосферског пражњења* обезбедиће се извођењем громобранске инсталације, у складу са одговарајућом законском регулативом.

Према вредностима годишње учесталости правца *ветрова*, брзина и њихових тишина, најчешћи ветрови који дувају на овом простору су из југоисточног и западног, односно северозападног правца. Просечан годишњи број дана са јаким ветром јачине 6 и више Бофора износи 90,1 дан, а са олујним јачине 8 и више Бофора 12,6 дана.

Заштита од *града* се обезбеђује противградним станицама. На простору у обухвату Просторног плана, налазе се три противградне станице.

Општина Нови Бечеј не поседује Процену угрожености и План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, као ни податке о Процени угрожености правних лица и привредних друштава.

У току је израда Процене угрожености и Планова заштите и спасавања за Град Зрењанин, док подацима о Процени угрожености правних лица и привредних друштава Град тренутно не располаже.

Акцидентне ситуације (удеси)

Према условима Министарства пољопривреде и заштите животне средине, Сектора за ванредне ситуације, на подручју Просторног плана налази се једно севесо постројење нижег реда и два севесо постројења вишег реда у контактної зони обухвата Просторног плана, која својим радом угрожавају квалитет животне средине на посматраном подручју.

У складу са важећом законском регулативом и условима надлежног Министарства, овим Просторним планом се дају активности и мере које треба предузети у циљу спречавања и ограничавање утицаја који могу настати у случају акцидентних ситуациј.

5.6. КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђења услова за потребе деловања и извршење одбране.

Основу планирања и уређења простора за потребе одбране земље, чини укупна постојећа инфраструктура, оптимално прилагођена за извршавање додељених мисија и задатака Војске и других снага одбране Републике Србије, у супростављању идентификованим изазовима, ризицима и претњама безбедности.

6. НАМЕНА ПРОСТОРА И БИЛАНС ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Табела 5. Биланс површина у обухвату Просторног плана/ посебна намена простора

Р.бр.	Просторне целине и подцелине	Површина	
		ha	%
1.	Заштићена подручја са подцелинама	6648	41
1.1.	СРП Окањ бара	5488	
	режим I степена заштите	164	
	режим II степена заштите	3143	
	режим III степена заштите	2180	
1.2.	ПП Русанда	1159	
	режим II степена заштите	369	
	режим III степена заштите	790	
2.	Заштитне зоне заштићених подручја	7329	46
	ЗЗ СРП Окањ бара	4070	
	ЗЗ ПП Русанда	3327	
3.	Остала посебна намена	2268	14
4.	Преклапање заштитних зона	216	1
	УКУПНО (1+2+3)-4	16093	100

Табела 6. Биланс постојеће и планиране намене по категоријама земљишта у обухвату Просторног плана/ посебна намена простора

Р.бр.	Намена простора	Постојеће 2015.године		Планирано 2025.године	
		ha	%	ha	%
1.	Пољопривредно земљиште	14444	90	14422	90
	- остало пољопривредно земљ.	14204		14161	
	- воћарско виноградарска зона	240		240	
	- фармерска зона	-		21	
2.	Шумско земљиште	142	1	142	1
	- шуме и шумско земљиште	142		142	
3.	Водно земљиште	495	3	495	3
	- стајаће воде-баре и језера	302		302	
	- основна каналска мрежа	17		17	
	- насип	2		2	
	- мелиоративни канали	173		173	
4.	Грађевинско земљиште	1011	6	1032	6
	- грађевинско подручје насеља	789		789	
	- зона кућа за одмор	106		106	
	- радне зоне и комплекси	63		65	
	- зона спорта и рекреације	9		9	
	- туристички локалитети	-		4	
	- саобраћајна инфраструктура	42		57	
	УКУПНО (1+2+3+4)	16093	100	16093	100

Исказани биланс постојеће и планиране намене по категоријама земљишта у оквиру подручја посебне намене, одговара графичком приказу из Просторног плана (Реферална карта број 1 - **Посебна намена простора**). Може се уочити да су површине под шумским и водним земљиштем остале непромењене. Постојећа шумовитост у оквиру подручја посебне намене од око 1%, која је добијена графичким читавањем, је мања од планирне оптималне шумовитости (према ППРС за Северно-банатску област од 13,1%), а може се повећати кроз формирање заштитних појасева зеленила у складу са важећим уредбама и прибављањем услова од надлежне институције за заштиту природе за сваку конкретну локацију.

На пољопривредном земљишту у оквиру СРП „Окањ бара“ (режим III степена заштите) је дозвољено на основу услова за заштиту природе, уређење фармерске зоне. Планирано је повећање грађевинског земљишта на око 16 ha пољопривредног земљишта, ради уређења планираних садржаја који су намењени за туризам, рад и саобраћајну инфраструктуру.

IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА (СА ЗОНАМА ЗАШТИТЕ) У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

У оквиру подручја посебне намене издвојене су три просторне целине: заштићена подручја, делови њихових заштитних зона и остала посебна намена која представља зоне утицаја на природна добра. У оквиру просторних целина заштићених подручја, дефинисане су просторне подцелине, које чине режими заштите I, II и III степена.

Правила уређења у оквиру подручја посебне намене подразумевају:

- директну примену овог Просторног плана издавањем локацијских услова за изградњу на основу правила грађења за дефинисане зоне и локалитете,
- директну примену овог Просторног плана за уређење и активности на пољопривредном, шумском и водном земљишту и израду урбанистичког пројекта за сложеније садржаје (изградња нових фарми и рибњака на пољопривредном земљишту, као и нових радних, спортско-рекреативних, туристичких и сличних садржаја, на неизграђеној грађевинској парцели одговарајуће намене), када се за то укаже потреба уз поштовање мера заштите природе,
- обавезну израду урбанистичких пројеката за дефинисане локалитете, уз прибављање услова и сагласности надлежних органа, институција и служби,
- израду урбанистичких планова за дефинисане зоне и локалитете на основу смерница за уређење и мера заштите утврђених овим Просторним планом и
- обавезну израду плана детаљне регулације, уколико је потребно утврдити јавни интерес или нову регулацију, односно извршити разграничење површина јавне и остале намене,
- спровођење важећих урбанистичких пројеката и урбанистичких планова за подручје посебне намене.

1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПО ЦЕЛИНАМА, ПОДЦЕЛИНАМА И ЗОНАМА

1.1.1. Правила уређења у просторној целини заштићених подручја

Ову просторну целину чине два заштићена подручја: СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“ (Прегледна карта број 1. **Просторне целине и подцелине подручја посебне намене** и Реферална карта број 1. **Посебна намена простора**).

За пољопривредно и водно земљиште у оквиру ове целине је обавезна директна примена овог Просторног плана уз поштовање мера заштите које су дате у важећим уредбама и мера заштите које се односе на еколошке коридоре са заштитним зонама. У дефинисаним зонама и локалитетима, правила уређења и/или грађења су дата овим Просторним планом у складу са мерама заштите.

1.1.1.1. Просторна целина СРП „Окањ бара“

У складу са Уредбом о заштити у режиму I и II степена заштите је забрањена изградња грађевинских објеката, изузев:

- у режиму II степена заштите: постављања чека-осматрачница на максимално три осматрачка места, трасирања и уређења приступних стаза до места за осматрање и спровођења мелиоративних активности које не нарушавају природну динамику водног режима;
- у режиму III степена заштите: изградње објеката инфраструктуре за потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавања постојећих објеката, постављања подземних водова уз постојећу инфраструктуру, као и изградње путне мреже-одржавање и реконструкција постојећих путева.

У заштићеном подручју је забрањена изградња рибњака, док се на травним површинама препоручује развој сточарства на традиционалан начин, што подразумева пашарење у контролисаним условима (испашу стоке).

Локалитети и зоне у просторној целини СРП „Окањ бара“

- планирана осматрачница у близини насеља Тараш, КО Тараш у режиму III степена заштите и две планиране надстрешнице у КО Кумане (тачне локације ће утврдити Управљач и надлежна институција за заштиту природе);
- постојећи инфо центар са осматрачницом (инфо центар I) у КО Српски Елемир у режиму III степена заштите;
- планирана фармерска зона у КО Кумане у режиму III степена заштите и
- постојећа радна зона у КО Тараш у режиму III степена заштите (у рефералној карти број 1 Посебна намена простора, означена бројем 5).

Планиране осматрачнице и надстрешнице се могу градити директно из овог Просторног плана у складу са наведеним условима за дефинисане режиме заштите.

Фармерску зону у КО Кумане формирати на парцелама бр. 7368/2 и 7374, уз следећа ограничења:

- грађевински објекти (зграде, цевоводи, комуникациони и електрични водови и сл.) треба да буду планирани на северном делу обе парцеле, као и на источном делу парцеле бр. 7368/2 ближем насељу, док се остали делови обеју парцела могу користити за испашу стоке;
- за потребе формирања приступног пута извршити стабилизацију одговарајућих некатегорисаних (атарских) путева.

За планирану осматрачницу, надстрешнице и планирану фармерску зону, правила грађења су дата овим Просторним планом (поглавље IV/2./2.1./2.1.1./2.1.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у заштићеном подручју СРП „Окањ бара“).

На простору постојеће радне зоне (бр.5), радови се ограничавају на: одржавање постојећих објеката и постављање подземних водова уз постојећу инфраструктуру и одржавање и реконструкцију постојећих путева. За постојећу радну зону (број 5), правила грађења су дата овим Просторним планом (поглавље IV/2./2.4./2.4.2./2.4.2.1. Општа правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе и 2.4.2.2. Посебна правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе).

1.1.1.2. Просторна целина ПП „Русанда“

У оквиру ове просторне целине према важећој Уредби, забрањена је градња објеката, а ограничава се на:

- формирање новог грађевинског земљишта, на површине неопходне за изградњу објеката предвиђених до покретања поступка заштите важећом просторно-планском документацијом.

На целом подручју ПП „Русанда“ је забрањена изградња рибњака, постављање предајника телевизије и мобилне телефоније, као и других објеката и инфраструктуре, који нарушавају визуелни интегритет или би угрозили еколошке и предеоне карактеристике подручја.

Локалитети и зоне у просторној целини ПП „Русанда“

- зона грађевинског подручја насеља Меленци у режиму III степена заштите;
- постојећа осматрачница (у КО Меленци) и
- планирани визиторски центар (у КО Кумане).

За зону грађевинског подручја насеља Меленци овим Просторним планом (поглавље V/2./2.2./2.2.1. Смернице за израду ПГР-а насеља Меленци), дате су смернице за израду ПГР-а, у складу са мерама заштите за режим III степена које су дате у важећој Уредби. На простору Бање „Русанда“ су планирани садржаји у функцији развоја бањског туризма (плажа, осматрачница, бунгалови).

Планирани визиторски центар у ПП „Русанда“ се може градити директно на основу овог Просторног плана (тачну локацију ће утврдити Управљач и надлежна институција за заштиту природе), тако да се не угрозе еколошке и предеоне карактеристике подручја. Правила грађења за визиторски центар су дата овим Просторним планом (поглавље IV/2./2.1./2.1.1./2.1.1.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту у заштићеном подручју ПП „Русанда“).

1.1.2. Правила уређења у просторној целини заштитне зоне заштићених подручја

Правила уређења у просторној целини заштитне зоне заштићених подручја се односе на: заштитну зону СРП „Окањ бара“ и заштитну зону ПП „Русанда“.

За пољопривредно и водно земљиште у оквиру ове целине је обавезна директна примена овог Просторног плана уз поштовање мера заштите које су дате у важећим уредбама, мерама заштите које се односе на станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошке коридоре са заштитним зонама. У дефинисаним зонама и локалитетима, правила уређења и/или грађења су дата овим Просторним планом у складу са мерама заштите.

1.1.2.1. Просторна целина заштитна зона СРП „Окањ бара“

Локалитети у просторној целини заштитна зона СРП „Окањ бара“

- зона грађевинског подручја насеља Елемир;
- постојеће радне зоне (у рефералној карти број 1 Посебна намена простора, означене бројевима: 1 и 6);
- постојећа зона кућа за одмор „Бабатово“ (део је у заштитној зони);
- воћарско-виноградарске зоне (две веће и две мање у атару села Кумане) и
- планирани туристички локалитет са осматрачницом на потесу „Вањ“.

За зону грађевинског подручја насеља Елемир, овим Просторним планом су дате смернице за израду ПГР-а, у складу са мерама заштите за заштитну зону које су дате у важећој Уредби, као и са мерама заштите у односу на севесо постројења вишег реда, а према условима надлежног Министарства (поглавље V/2./2.2./2.2.2. Смернице за израду ПГР-а насеља Елемир).

За постојеће радне зоне (бр. 1 и 6), правила грађења су дата овим Просторним планом, уз поштовање мера заштите за заштитну зону које су дате у важећој Уредби (поглавље IV/2./2.4./2.4.2./2.4.2.1. Општа правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе и 2.4.2.2. Посебна правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе).

Слика 13. Постојећа зона кућа за одмор „Бабатово“

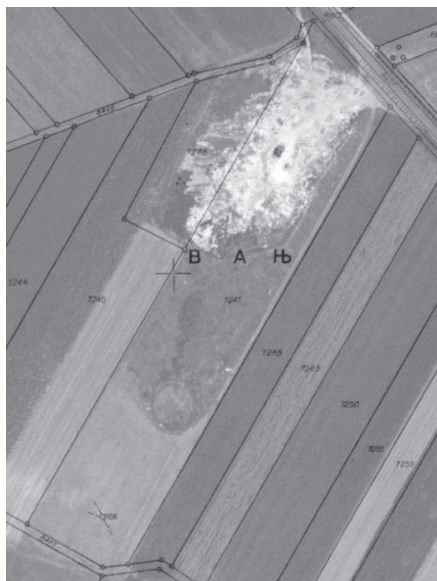

За постојећу зону кућа за одмор „Бабатово“, правила грађења су дата овим Просторним планом, уз поштовање мера заштите које се односе на заштитну зону СРП „Окањ баре“, заштитне зоне еколошког коридора реке Тисе и мере заштите у односу на севесо постројења нижег реда према условима надлежног Министарства (поглавље IV/2./2.4./2.4.3. Правила грађења за зону кућа за одмор „Бабатово“).

За воћарско-виноградарску зону у КО Кумане, правила грађења су дата директно из овог Просторног плана (поглавље IV/2./2.1./2.1.2./2.1.2.5. Воћарско-виноградарски објекти и зоне, поднаслов Правила за изградњу објеката у склопу воћарско-виноградарских зона).

У оквиру ове зоне подстицала би се воћарско-виноградарска производња на традиционалан начин, као и узгој органских пољопривредних култура (винове лозе, воћа и поврћа), што све заједно треба укључити у туристичку понуду руралног подручја.

За планирани туристички локалитет са осматрачницом на потесу „Вањ“ који се налази на катастарским парцелама 7246 и 7247 у КО Кумане, обавезна је израда урбанистичког пројекта и прибављање услова и сагласности надлежних органа, институција и служби и уз поштовање мера заштите за заштитну зону.

Слика 14. Приказ локације на потесу „Вањ“ - дигитални орто фото и катастарски план

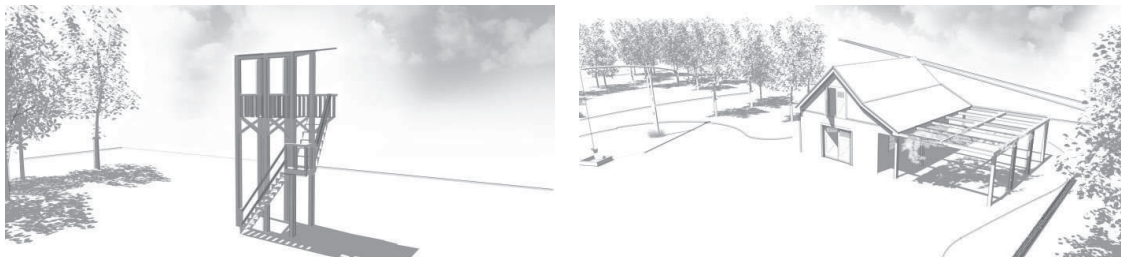
На потесу „Вањ“ (на парцели рекултивисане депоније) ће се изградњом смештајно-угоститељских и пратећих објеката, типа еко-салаш, као и одговарајућих спортских терена, формирати комплекс намењен спортско-рекреативном, излетничком, гастрономском и еко туризму, за породичне и сличне посете.

Потребно је уредити приступни пут и паркинг простор, обезбедити неопходну инфраструктурну опремљеност (санитарна вода, водонепропусна септичка јама, електрична енергија и др.), а у дну комплекса изградити осматрачницу са визурама ка заштићеном подручју Окањ баре.

Овај туристички локалитет се налази у заштитној зони СРП „Окањ бара“, те га треба планирати и уредити на начин којим се у максимално могућој мери обезбеђује очување вредности заштићеног подручја. Примера ради, неопходна инфраструктура (приступни путеви, комуникациони и електрични водови и сл.), треба да буде трасирана кроз простор заштитне зоне.

На овом локалитету је могуће развијати и садржаје који се односе на пољопривредну делатност и старе занате, односно производњу, прераду (на традиционалан начин) и презентацију пољопривредних производа (продајне изложбе, такмичење произвођача, дегустације и сл.).

Приликом израде урбанистичког пројекта примењују се урбанистички параметри дати овим Просторним планом (поглавље IV/2./2.4./2.4.1. Правила грађења за едукативно-туристичке локалитете).

Слика 15. „3D“ приказ планираног уређења локалитета на потесу „Вањ“

1.1.2.2. Просторна целина заштитна зона ПП „Русанда“

Локалитети у просторној целини заштитна зона ПП „Русанда“

- зона грађевинског подручја насеља Кумане;
- постојеће и једна планирана радна зона (у рефералној карти број 1 Посебна намена простора, означене бројевима: 1,2,3 и 7) ван грађевинског подручја насеља;
- постојећа зона спорта и рекреације код насеља Меленци и
- воћарско-виноградарска зона (на пешчаној греди између Мале и Велике Русанде код Меленаца).

За зону грађевинског подручја насеља Кумане, обавезна је примена ПДР-а југоисточне радне зоне у Куману („Службени лист општине Нови Бечеј“ број 19 А/15), који је усклађен са мерама заштите из важеће Уредбе и условима за заштиту природе. У случају израде новог ПДР-а, применити смернице дате вим Просторним планом (поглавље V/2./2.2./2.2.4. Смернице за израду плана детаљне регулације за нове радне комплексе).

За постојеће радне зоне (бр. 1,2,3) и планирану радну зону (бр. 7) ван грађевинског подручја насеља, правила грађења су дата овим Просторним планом (поглавље IV/2./2.4./2.4.2./2.4.2.1. Општа правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе и 2.4.2.2. Посебна правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе), уз поштовање мера заштите за заштитну зону које су дате у важећој Уредби.

За делимично реализовану зону спорта и рекреације, обавезно је спровођење Урбанистичког пројекта⁸ комплекса „Хиподром“ Меленци („Службени лист општине Зрењанин“, бр. 4/97 и 11/03) до израде ПГР-а за насеље Меленци, којим ће се овај садржај преиспитати и уредити или предвидети даља урбанистичка разрада.

За воћарско-виноградарску зону у КО Меленци, правила грађења су дата директно из овог Просторног плана (поглавље IV/2./2.1./2.1.2./2.1.2.5. Воћарско-виноградарски објекти и зоне, поднаслов Правила за изградњу објеката у склопу воћарско-виноградарских зона). У оквиру ове зоне подстицала би се воћарско-виноградарска производња на традиционалан начин, као и узгој органских пољопривредних култура (винове лозе, воћа и поврћа), што све заједно треба укључити у туристичку понуду руралног подручја.

⁸ У складу са чл. 16 Закона о планирању и уређењу простора и насеља ("Службени гласник РС", бр. 44/95, 16/97 и 46/98) урбанистички пројекат је био урбанистички план.

1.1.3. Правила уређења у просторној целини остала посебна намена

Просторну целину коју чини остала посебна намена - зона утицаја на природна добра, у највећем проценту чини пољопривредно, затим водно и у најмањем делу шумско земљиште.

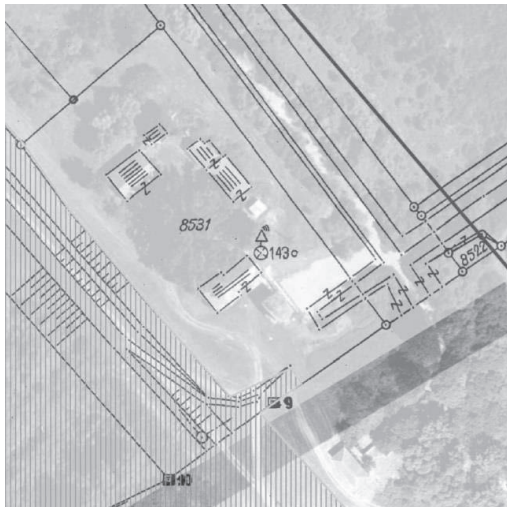
За пољопривредно, водно и шумско земљиште у оквиру ове целине је обавезна директна примена овог Просторног плана уз поштовање мера заштите на стаништима заштићених и строго заштићених врста и еколошким коридорима са заштитним зонама. У дефинисаним зонама и локалитетима, правила уређења и грађења су дата овим Просторним планом у складу са мерама заштите.

Локалитети у просторној целини остала посебна намена

- планирани туристички локалитет - комплекс Црпне станице код Кумана;
- планирани инфо центар II и планирани камп;
- део постојеће зоне кућа за одмор „Бабатово“ ван заштитне зоне СРП „Окањ бара“ и
- постојећа радна зона (бр. 4), складишта течних угљоводоника, односно утоварна станица нафтних деривата на реци Тиси у склопу погона за припрему и транспорт нафте и гаса, „НИС“ а.д. Нови Сад (у рефералној карти број 1 Посебна намена простора, означена бројем 4).

За планирани туристички локалитет - комплекс Црпне станице код Кумана, обавезна је израда урбанистичког пројекта и прибављање услова и сагласности надлежних органа, институција и служби.

Овај локалитет се односи на парцелу 8531 КО Кумане, на којој се налази постојећи комплекс Црпне станице Кумане са пратећим објектима.

Слика 16. Приказ локације комплекса Црпне станице код Кумана - дигитални орто фото и катастарски план

Комплекс старе Црпне станице са објектима и машинским постројењем на парни погон је културно добро под претходном заштитом као објекат техничке култура, док стари храст лужњак, чија крошња пречника 42,0 m доминира двориштем, представља споменик природе.

Уређење и изградњу овог комплекса треба ускладити са условима надлежних установа за заштиту природе с обзиром да се налази у заштитној зони еколошког коридора Тисе, условима споменика културе, као и водним условима.

На овом локалитету је предвиђено (конзерваторско-рестаураторским радовима и реконструкцијом постојећих, као и изградњом нових објеката), формирати едукативно-туристички комплекс, за различите посетиоце и пригодне манифестације за боравак у природи.

Приликом израде урбанистичког пројекта примењују се урбанистички параметри дати овим Просторним планом (поглавље IV/2./2.4./2.4.1. Правила грађења за едукативно-туристичке локалитете).

Слика 17. „3D“ приказ планираног уређења локације комплекса црпне станице код Кумана

За изградњу планираног инфо центра II и планираног кампа (у склопу зоне кућа за одмор „Бабатово“) је прописана израда урбанистичког пројекта, уз примену урбанистичких параметара датих овим Просторним планом (за туристичке и спортско-рекреативне објекте у поглављу IV/2./2.4./2.4.3. Правила грађења за зону кућа за одмор „Бабатово“). Препорука је да се планирани садржаји у функцији едукативног, излетничког, ловног, гастрономског и екотуризма, лоцирају уз постојећу ловачку кућу (мада могу бити и на другим локацијама у склопу ове зоне), а планирани садржаји су: објекат за информациони центар, еко камп, ресторан, санитарни чвор, вртни мобилијар и партерно уређење, паркинг простор и приступни пут, зелене површине, стаза за јахање и слично. Уколико се планирани инфо центар II и камп насеље лоцирају ван описаног грађевинског подручја зоне кућа за одмор (па се мора дефинисати ново грађевинско земљиште) или се мења постојећа регулација, обавезна је израда плана детаљне регулације, за који су смернице дате овим Просторним планом (поглавље V/2./2.2./2.2.5. Смернице за израду плана детаљне регулације за нове туристичке комплексе).

За постојећу зону кућа за одмор „Бабатово“ ван заштитне зоне СРП „Окањ бара“, правила грађења су дата овим Просторним планом, уз поштовање мера заштите које се односе на заштитне зоне еколошког коридора реке Тисе и мере заштите у односу на евидентирано севесо постројење нижег реда према условима надлежног Министарства (поглавље IV/2./2.4./2.4.3. Правила грађења за зону кућа за одмор „Бабатово“). Ова зона је до сада само делимично изграђена, а осим кућа за одмор и пратећих објеката, могући садржаји су још: спортско-рекреативни терени и објекти, туристичко-угоститељски, пословни објекти и слично.

За постојећу радну зону (бр. 4), предвиђена је израда плана детаљне регулације за који су смернице дате овим Просторним планом (поглавље V/2./2.2./2.2.3. Смернице за израду плана детаљне регулације за постојећу радну зону број 4). Овај садржај (складиште течних угљоводоника, односно утоварна станица нафтних деривата у склопу погона за припрему и транспорт нафте и гаса „НИС“ а.д. Нови Сад), представља евидентирани севесо комплекс нижег реда, у односу на који је дефинисана повредива зона (са аспекта хемијског удеса).

1.2. ОПИС ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА НАСЕЉА У ПОСЕБНОЈ НАМЕНИ ЗА ДИРЕКТНУ ПРИМЕНУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Постојеће и планиране радне зоне и комплекси (бр. 1, 2, 3, 5, 6 и 7)

- Локација 1 - се налази у КО Кумане и обухвата следеће целе парцеле: 6875, 6877, 6879 и 6880 у површини од 19,11 ha.
- Локација 2 - се налази у КО Кумане и обухвата следеће целе парцеле: 66098, 6099 и 6100 и део парцеле 6097/18 у површини од око 17,11 ha.
- Локација 3 - се налази у КО Кумане и обухвата целу парцелу 5904 у површини од 3,18 ha.
- Локација 5 - се налази у КО Тараш и обухвата следеће парцеле: 4430, 4431, 4432, 4433, 4434, 4435, 4436, 4437, 4438 и 4439 у површини од око 7,36 ha.
- Локација 6 - се налази у КО Меленци и обухвата целу парцелу 10415/1 у површини од 1,02 ha.
- Локација 7 - се налази у КО Кумане и обухвата део парцеле 6097/18 у површини од око 2,14 ha.

Локације 1, 2, 3, 5 и 6 су постојеће радне зоне, док је локација 7 планирана.

Едукативно-туристичко-рекреативни локалитети

- планирани туристички локалитет - Комплекс црпне станице код Кумана, обухвата катастарску парцелу 8531 у КО Кумане и
- планирани туристички локалитет са осматрачницом на потесу „Вањ“, обухвата катастарске парцеле 7246 и 7247 у КО Кумане.

Зона кућа за одмор „Бабатово“

Зона кућа за одмор „Бабатово“ се налази у КО Српски Елемир. Кроз локалитет пролази општински пут Елемир-Тараш. Према Просторном плану Града Зрењанина, („Службени лист Града Зрењанина“, бр. 11/11 и 32/15), источни део границе чине источне међе парцеле бр. 4171/20, пресецајући општински пут (парцела 4929) и источна међа парц. бр. 4930/1. У правцу запада граница наставља правац јужним међама парцела, које се надовезују једна на другу до насипа реке Тисе. У правцу северозапада граница се повлачи до општинског пута Елемир-Тараш и наставља источном међом пута до северне границе коју чини некатегорисани пут бр. 4193, која скреће под углом од 90 степени и спушта се до парцеле бр. 4171/13. Даље се креће у правцу истока јужном међом парцеле бр. 4176 и затвара круг са почетном међном линијом. Површина локалитета „Бабатово“ је 105,51 ha.

1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ПОСЕБНЕ И ДРУГЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И УСЛОВИ ЗА ЊИХОВО ПРИКЉУЧЕЊЕ

Овим Просторним планом су дати:

- услови за директну примену овог Просторног плана за уређење и изградњу саобраћајне и друге линијске инфраструктуре и објеката, који се односе на прикључење објеката на инфраструктуру на планираним локалитетима;
- услови за директну примену овог Просторног плана за уређење и изградњу линијске инфраструктуре и објеката, осим за реконструкцију/градњу мреже саобраћајне инфраструктуре (јавне путне - друмске и железничке инфраструктуре) и пратећих садржаја уз путеве, која ће се спроводити на основу просторних планова локалних самоуправа, уз примену услова за уређење и мера заштите природе који су дати овим Просторним планом;

- правила уређења, грађења и реконструкције за директну примену овог Просторног плана за постојеће енергетске објекте и комплексе, као и за енергетске објекте који ће се градити у оквиру других садржаја на подручју посебне намене простора;
- смернице за израду планске документације за планиране енергетске и инфраструктурне комплексе који ће се градити као засебне целине на подручју посебне намене простора (предеона целина - остала посебна намена), које треба ускладити са мерама заштите за просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности (станишта заштићених врста и еколошки коридори).

1.3.1. Саобраћајна инфраструктура

Објекти јавне путне - друмске и железничке инфраструктуре (државни путеви у складу са Уредбом о категоризацији државних путева, постојећа и планирана железничка инфраструктура), као и пратећи садржаји уз путеве, ће се реконструисати/градити на основу услова из донетих просторних планова локалних самоуправа.

Планирање и изградња свих саобраћајница које прелазе преко елемената еколошке мреже, треба да се врши у складу са потребама заштите дивљих врста, укључујући и обезбеђење сигурног пролаза дивљих врста на одређеним локацијама (еколошки коридори, миграторни путеви између субјединица заштићених подручја или станишта). У том смислу је потребно применити мере заштите које су дате овим Просторним планом.

Водни саобраћај

Приликом изградње објеката у оквиру водног-пловног пута ОКМ ХС ДТД, услове треба тражити од надлежног предузећа (ЈВП Воде Војводине) које је задужено за одржавање и развој водних-пловних путева.

Путна мрежа

Државни и општински путеви ће се реконструисати/градити на основу услова - правила уређења и грађења из просторних и урбанистичких планова, уз придржавање законске и подзаконске регулативе и услова надлежног предузећа - управљача над предметним јавним путевима. Реализацију изградње/реконструкције путне инфраструктуре би требало извршити уз уважавање анализе постојећих и перспективних саобраћајних токова, као и експлоатационог стања коловозних површина и осталих елемената предметних јавних путева.

Овим Просторним планом нису планирани саобраћајни прикључци на државне путеве.

Услови за постављање инсталација

Услови укрштања инфраструктурних инсталација са државним путевима

- укрштање са јавним путем планирати, пројектовати и извести искључиво методом механичког подбушивања испод трупа пута, управно на пут, употребом адекватног материјала у прописаној заштитној цеви,
- заштитна цев мора бити постављена на целој дужини између крајњих тачака попречног профила пута, увећана за по 3,0 m са сваке стране,
- минимална дубина од најниже горње коте коловоза до горње коте инсталације - заштитне цеви, износи 1,35-1,5 m,
- минимална дубина мерена од коте дна путног канала за одводњавање (постојећег или планираног) до горње коте заштитне цеви износи 1,0-1,2 m,
- укрштаје планираних инсталација удаљити од укрштаја постојећих инсталација на мин. 10,0 m.

Услови паралелног вођења инфраструктурних инсталација са државним путевима

- предметне инсталације морају бити постављене минимално 3,0 m од крајње тачке законом, правилницима и стандардима утврђеног попречног профила јавног пута – ножице насипа, или спољне ивице канала за одводњавање, без могућности подтављања инсталација у коловозу државних путева.
- не мастима где није могуће задовољити услове из претходног става мора бити пројектована и изведена адекватна заштита трупа предметног пута,
- не дозвољава се вођење инсталација по банкини, косинама усека и насипа, кроз јаркове и локације које могу бити иницијалне за отварање клизишта.

Сачувати коридоре за реконструкцију, односно двострано проширење коловоза државних путева I реда на пројектовану ширину мин. 7,7 m (без издигнутих ивичњака), односно 7,0 m (са издигнутим ивичњацима) и коловоза државног пута II реда (постојећа и планирана траса) на пројектовану ширину мин. 7,1 m (без издигнутих ивичњака), односно 6,5 m (са издигнутим ивичњацима), односно у складу са важећом законском и подзаконском регулативом.

Железничка мрежа

Железничка инфраструктура ће се реконструисати/градити на основу услова - правила уређења и грађења из просторних и урбанистичких планова, уз придржавање законске и подзаконске регулативе и услова надлежног предузећа - управљача над предметном инфраструктуром. Реализацију изградње/реконструкције железничке инфраструктуре би требало извршити уз уважавање анализе постојећих и перспективних саобраћајних токова, као и експлоатационог стања пружне инфраструктуре.

Некатегорисана путна мрежа

Атарски путеви

Изградња и одржавање у складу са препорукама и смерницама из просторних планова јединица локалне самоуправе.

У обухвату Просторног плана се налазе различити хијерархијски нивои атарских путева:

- главни атарски пут има ширину коридора од 12 - 15 m у коме се смешта сва инфраструктура и коловоз;
- сабирни атарски пут има ширину коридора 8 - 10 m и служи за двосмерни саобраћај;
- приступни атарски пут има ширину коридора 4 - 6 m и у њему се одвија једносмерни саобраћај, а на деоницама где су обезбеђене мимоилазнице и двосмерни саобраћај.

Саобраћајнице до садржаја у атару се воде кроз ове коридоре, а димензије, изграђеност коловоза (земљани, тврди/стабилисани или савремени застор) се утврђују у зависности од очекиваног саобраћаја.

Овим Просторним планом је предвиђена изградња путева са стабилисаним застором (млевени камен, камена коцка, остали природни материјали), са довољном ширином за функционисање атарског саобраћаја (3,0 m), у свим временским и сезонским условима.

Изградња, одржавање и реконструкција атарских путева је у надлежности управљача - локалне самоуправе, која својим краткорочним или дугорочним плановима управљања одређује приоритете, динамику и реализацију свих активности на атарској путној мрежи.

Све активности-интервенције на атарској путној мрежи се обављају у оквиру утврђених регулационих ширина парцела. У случајевима захтева за променом хијерархијске дефиниције атарских путева, обавезна је израда плана детаљне регулације.

Остали приступни путеви

Изградња и одржавање осталих приступних путева, треба да буде у складу са важећом регулативом и техничким прописима (SRPS за путеве са малим саобраћајем). Уколико приликом реализације ових саобраћајних капацитета дође до потребе за заузимањем новог јавног земљишта, обавезна је израда одговарајуће планске документације (план детаљне регулације).

Немоторни саобраћај

Пешачке и колско-пешачке стазе (у оквиру посебне намене уз услове надлежне институције) могуће је градити уз следеће препоруке:

- минимална ширина пешачке стазе 2,0 m;
- изградња застора је могућа од доступних материјала (препука: земља, камени агрегат, шљунак и сл.) као и од савремених материјала (асфалт и др.). За колско-пешачке стазе обавезна је стабилизација застора.

Бицикличке стазе потребно је градити/реконструисати уз следеће препоруке:

- минимална ширина бицикличке стазе 1,5 m (2,5 m - двосмерни саобраћај);
- изградња застора од доступних материјала уз обавезну стабилизацију истога, могућа је и примена савремених материјала (асфалт);
- застор мора бити раван, без улегнућа и одговарајуће носивости;
- у коридорима државних путева слободне/саобраћајне профиле бицикличких стаза планирати са разделним појасом у односу на коловоз државног пута.

Објекти преко водотока (мостови) у зони посебне намене (мелиоративни канали, баре):

- изградња од природних материјала - дрвета;
- искључиво за пешачки и режимски (повремени) колски саобраћај (искључиво путничка возила);
- минимална ширина моста 2,0 m (колско-пешачки мост 5,0-7,0 m);
- носивост за лак саобраћај;
- обавезна изградња заштитне ограде.

Објекат преко водотока (еколошки мост преко канала ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка - Нови Бечеј):

- изградња од савремених конструкција (АБ, челична конструкција) - може да се наведе: примена савремених конструкција или изградња применом савремених материјала или сл.;
- искључиво за пешачки и колски саобраћај ниског интензитета;
- за слободну комуникацију фауне са обе стране канала;
- минимална ширина моста 10,0 m;
- носивост за лак/средњи саобраћај;
- обавезна изградња заштитне ограде.

1.3.2. Водна инфраструктура

- Тамо где нема услова за прикључење на јавни систем водоснабдевања, снабдевање водом обезбедити из бунара бушених на парцелама корисника, а у складу са Законом о водама;
- отпадне воде прикупљати путем водонепропусних септичких јама одговарајућег капацитета, које ће се периодично према потребама празнити аутоцистернама, ангажовањем надлежног комуналног предузећа, а садржај одвозити на депонију;
- атмосферске воде пре упуштања у реципијент очистити од механичких нечистоћа на таложнику, односно сепаратору уља и масти;
- све колске прилазе и укрштања канала са саобраћајницама обавезно зацевити према важећим прописима и стандардима;

- забрањује се спречавање несметаног протицаја воде, успоравање и подизање нивоа воде, чиме би се могао пореметити постојећи режим вода на објектима и у земљишту;
- улив атмосферских вода у мелиоративне канале и потоке извести путем уређених испуста, који су осигурани од ерозије и који не залазе у протицајни профил канала-потока;
- кишна канализација се може прикључити на постојеће мелиорационе канале-потоке, али под условом да сакупљају само условно чисте атмосферске воде чији квалитет одговара II класи вода;
- уређење мелиоративних канала биће дефинисано изработом одговарајуће техничке документације и према мишљењу Јавног водопривредног предузећа „Воде Војводине“ - Нови Сад и условима надлежног органа;
- изградња нових канала вршиће се на основу плана детаљне регулације;
- дуж мелиорационих канала, ван грађевинског подручја, са обе стране обезбедити по минимум 10 m слободног простора преко којег ће се вршити одржавање канала (у грађевинском подручју ово ограничење износи 5 m), односно према водним условима надлежног органа и у том појасу забрањено је градити објекте, садити дрвеће, орати и копати земљу и обављати друге радње којима се ремети функција или угрожава стабилност мелиорационих канала за одводњавање и предузимати радње којима се омета редовно одржавање ових канала;
- минимална ширина радно-инспекционих стаза уз ножицу насипа са брањене и небрањене стране износи 10 метара. На високом обалном терену водотока где нема насипа, ширина радно-инспекцијске стазе је такође 10 метара. На радно-инспекционим стазама није дозвољено планирати изградњу објеката, јер су оне предвиђене за пролаз тешке грађевинске механизације која ради на одржавању водни објеката;
- ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода и заштитних и других водних објеката, спречавања погоршања водног режима, обезбеђења пролаза великих вода и спровођења одбране од поплава, као и заштите животне средине, забрањено је вршити радње на начин како је дефинисано члановима 133. и 134. Закона о водама.

Посебни услови заштите природе

- Прибавити посебне услове заштите природе приликом регулације водотока који су еколошки коридори, њиховог поплочавања и изградње у обалном појасу;
- на подручју СРП „Окањ бара“ на подручју под режимом II степена заштите, мелиоративне активности се ограничавају на оне које не нарушавају природну динамику водног режима, а у режиму III степена заштите се забрањује мелиорација ливада и пашњака;
- на подручју Парка природе „Русанда“ забрањују се радови и активности које мењају водни режим и физичко-хемијске карактеристике слатинских станишта, уколико те промене за резултат имају трајне негативне последице на природне вредности заштићеног подручја;
- на подручју ПП „Русанда“ ограничава се примена техничких решења заштите обале, на планску заштиту унутар грађевинског подручја, која укључује примену еколошки повољних решења (у складу са предеоним карактеристикама језера);
- у заштитној зони ПП „Русанда“ забрањује се извођење радова и активности које утичу на промене водног режима и физичко-хемијских карактеристика слатинских станишта, уколико те промене за резултат имају трајне негативне последице на природне вредности заштићеног подручја или угрожавају квалитет земљишта, седимента, подземне и површинске воде.

1.3.3. Енергетска инфраструктура

1.3.3.1. Електроенергетска инфраструктура

- За садржаје ван насеља, у оквиру посебних целина од значаја за очување биолошке разноврсности, електроенергетску средњенапонску и нисконапонску мрежу градити подземно;

- у осталој посебној намени електроенергетска мрежа се може градити подземно и надземно;
- у појасу 200 m од еколошког коридора/станишта, изузев у грађевинском подручју насеља, применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона;
- електроенергетску мрежу у делу насеља Кумане градити на основу Плана детаљне регулације југоисточне радне зоне у Куману;
- електроенергетску мрежу у грађевинском подручју насеља Меленци и Елемир градити на основу планова генералне регулације за ова насеља;
- планиран је прелазак са четворонапонског (110 kV, 35 kV, 10 kV и 0,4 kV) на тронапонски (110 kV, 20 kV и 0,4 kV) систем напајања што подразумева реконструкцију целокупне 10 kV мреже и трансформаторских станица ТС 10/0,4 kV за напајање 20 kV напоном;
- планирана је изградња 20 kV кабловског вода од насеља Меленци до насеља Кумане.

Правила за изградњу надземне и подземне електроенергетске мреже

- Електроенергетску мрежу градити у складу са Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92);
- стубове надземног вода градити као слободностојеће;
- стубове поставити ван колских прилаза објектима, на мин. 0,5 m од саобраћајница;
- висина најнижег проводника не сме бити мања од 6,0 m;
- дубина полагања каблова треба да је најмање 0,8-1,0 m;
- у коридорима државних путева каблови који се граде паралелно са државним путем, морају бити постављени минимално 3,0 m од крајње тачке попречног профила пута-ножице насипа трупа пута, или спољне ивице путног канала за одводњавање;
- укрштање са путем извести искључиво механичким подбушивањем испод трупа пута, управно на предметни пут у прописаној заштитној цеви;
- заштитна цев мора бити постављена на целој дужини између крајњих тачака попречног профила пута, увећана за по 3,0 m са сваке стране;
- минимална дубина постављања каблова и заштитних цеви (при укрштању са државним путем), износи 1,35-1,50 m мерено од најниже горње коте коловоза до горње коте заштитне цеви;
- минимална дубина предметних инсталација и заштитних цеви испод путног канала за одводњавање (постојећег или планираног) од коте дна канала до горње коте заштитне цеви, износи 1,0-1,2 m;
- укрштање планираних инсталација удаљити од укрштања постојећих инсталација на мин. 10,0 m;
- при паралелном вођењу енергетских каблова до 10 kV и електронских комуникационих каблова, најмање растојање мора бити 0,50 m, односно 1,0 m за каблове напона преко 10 kV;
- при укрштању енергетских и електронских комуникационих каблова угао укрштања треба да буде око 90°;
- није дозвољено полагање електроенергетских каблова изнад електронских комуникационих, сем при укрштању, при чему минимално вертикално растојање мора бити 0,5 m;
- паралелно полагање електроенергетских каблова и цеви водовода и канализације дозвољено је у хоризонталној равни, при чему хоризонтално растојање мора бити веће од 0,50 m;
- није дозвољено полагање електроенергетског кабла изнад или испод цеви водовода или канализације;
- при укрштању електроенергетских каблова са цевоводом гасовода, вертикално растојање мора бити веће од 0,30 m, а при приближавању и паралелном вођењу 0,50 m.

Правила за изградњу јавног осветљења

- У заштитној зони ПП „Русанда“ у појасу 200 m од границе заштићеног подручја, применити мере заштите од утицаја светлости;
- планирање јавног осветљења у границама заштићених подручја вршити у складу са потребама заштите фауне, са посебним освртом на присутност заштићених и строго заштићених врста;
- избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.). Применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже, стаништима и коридорима.
- користити расветна тела у складу са новим технологијама развоја и условима надлежног завода за заштиту природе;
- за радове и активности на простору заштићених подручја, прибавља се акт о условима и мерама заштите природе које издаје Покрајински завод за заштиту природе, у складу са Законом о заштити природе.

Правила за изградњу трансформаторских станица 20/0,4 kV

- Дистрибутивне трансформаторске станице у насељима градити у уличним коридорима као монтажно-бетонске или стубне за 20/0,4 kV напонски пренос, у складу са важећим законским прописима и техничким условима надлежног ЕД предузећа;
- у оквиру посебне намене, трансформаторске станице ван насеља градити као монтажно-бетонске или компактне за 20/0,4 kV напонски пренос, у складу са важећим законским прописима и техничким условима надлежног ЕД предузећа;
- минимална удаљеност трансформаторске станице од осталих објеката мора бити 3,0 m;
- монтажно-бетонске трансформаторске станице, градиће се као слободностојећи објекти. Могуће је изградити једноструке (са једним трансформатором називне снаге до 630 kVA и могућношћу прикључења до 8 нисконапонских извода) и двоструке (са два трансформатора називне снаге до 630 kVA и могућношћу прикључења до 16 нисконапонских извода);
- за изградњу оваквих објеката потребно је обезбедити слободан простор максималних димензија 5,8x6,3 m за изградњу једноструке монтажно-бетонске трафостанице и слободан простор максималних димензија 7,1x6,3 m за изградњу двоструке монтажно-бетонске трансформаторске станице;
- за постављање носећег портала (порталног стуба) стубне трансформаторске станице, обезбедити слободан простор димензија 4,2x2,75 m за изградњу темеља портала и постављање заштитног уземљења. Ове трансформаторске станице не могу бити прикључиване на подземне средњенапонске водове;
- поред објеката ових трансформаторских станица, обавезно предвидети слободан простор за изградњу слободностојећег ормана, мерног места за регистровање утрошене електричне енергије јавног осветљења.

Правила за реконструкцију надземне електроенергетске мреже и објеката трансформаторских станица 10(20)/04 kV

- Реконструкција надземних водова свих напонских нивоа, вршиће се на основу овог Просторног плана и условима надлежног предузећа, а подразумева замену стубова, проводника или уређаја и опреме за уземљење и заштиту и др, трансформацију напона, поштујући постојећу трасу вода и локацију трансформаторске станице 20/0,4 kV;
- за радове и активности на простору заштићених подручја, прибавља се акт о условима и мерама заштите природе које издаје Покрајински завод за заштиту природе, у складу са Законом о заштити природе.

1.3.3.2. Термоенергетска инфраструктура

Гасоводна и нафтоводна инфраструктура и продуктоводи

За уређење и изградњу термоенергетске инфраструктуре испоштовати услове који су дати у Правилнику о техничким условима за несметан и безбедан транспорт нафтоводима и продуктоводима („Службени гласник РС“, број 37/13), Правилнику о условима за несметан и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег од 16 bar („Службени гласник РС“, бр. 37/13, 87/15), Правилнику о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bara („Службени гласник РС“, број 86/15) и Правилнику о изградњи постројења за запаљиве течности и о ускладиштавању и претакању запаљивих течности („Службени лист СРЈ“, бр. 20/71 и 23/71).

Гасоводи, нафтоводи и продуктоводи притиска већег од 16 bara

Ако гасовод или нафтовод високог притиска пролази близу других објеката или је паралелан са тим објектима, одстојање не сме бити:

- мање од 5,0 m од државних путева II реда и општинских путева, рачунајући од спољне ивице путног појаса;
- мање од 10,0 m од државних путева I реда, рачунајући од спољне ивице путног појаса;
- мање од 50,0 m од других подземних инсталација и мелиорационих објеката, рачунајући од спољне ивице цевовода до спољне ивице инсталације или објекта;
- мање од 10,0 m од регулисаних водотока и канала, рачунајући од ножице насипа.

Ако се цевовод поставља испод саобраћајнице бушењем рова испод те саобраћајнице, мора се употребити заштитна цев одговарајуће чврстоће и пречника, који је најмање за 100 mm већи од спољашњег пречника цевовода.

На укрштању гасовода са путевима, пругама, водотоковима, каналима, далеководима, нафтоводима, продуктоводима и другим гасоводима, угао осе гасовода према тим објектима мора да износи између 60° и 90°.

На укрштању гасовода са државним путевима I и II реда, као и водотоковима са водним огледалом ширим од 5 m, угао осе гасовода према тим објектима по правилу мора да износи 90°.

Угао укрштања на местима где је то технички оправдано, дозвољено је смањити на минимално 60°. За извођење укрштања гасовода са инфраструктурним објектима са углом мањим од 60° потребно је прибавити одговарајућу сагласност. При укрштању нафтовода и продуктовода са саобраћајницама, водотоковима и каналима, неопходно је да угао између осе цевовода и осе препреке износи између 90° и 60°. Да би се укрштање извело под углом мањим од 60°, неопходно је прибавити сагласност надлежних органа. При укрштању са железничком пругом угао мањи од 60° није дозвољен.

У појасу ширине од 5,0 m на једну и другу страну, рачунајући од осе цевовода, забрањено је садити биљке чији корени досежу дубину већу од 1,0 m, односно за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

У том појасу не сме бити препрека (ограде и сл.) и мора стално бити проходан за приступ тешких возила у случају интервенција на гасоводу.

У појасу ширине 30,0 m на једну и другу страну од осе гасовода и нафтовода, забрањено је градити зграде намењене за становање или боравак људи, без обзира на степен сигурности са којим је гасовод изграђен и без обзира на то у који је разред појас цевовода сврстан.

Изузетно од горе наведене одредбе, зграде намењене за становање или боравак људи, могу се градити у појасу ужем од 30,0 m, ако је градња већ била предвиђена урбанистичким планом пре пројектовања гасовода и ако се примене посебне мере заштите, под условом да најмање растојање насељене зграде од гасовода мора бити:

- за пречник гасовода до 125 mm - 10,0 m;
- за пречник гасовода од 125 mm до 300 mm - 15,0 m;
- за пречник гасовода од 300 mm до 500 mm - 20,0 m и
- за пречник гасовода већи од 500 mm - 30,0 m.

Сва постројења и уређаји на гасоводу морају бити изведени према условима наведеним у наредној табели.

Табела 7. Објекти у саставу гасовода

	Објекти у саставу гасовода		
	Мерно-регулационе станице		
	У објекту од чврстог материјала		Под надсрешницом и на отвореном
	до 30.000 m ³ /h	изнад 30.000 m ³ /h	За све капацитете
Стамбене, пословне и фабричке зграде, радионице и складишта запаљивог материјала	15 m	25 m	30 m
Електро неизоловани надземни водови	Висина стуба далековода + 3,0 m		
Трафо станице	30 m		
ДП I реда	20 m	20 m	30 m
ДП II реда и општински путеви	10 m		
Остали путеви	6 m	10 m	10 m
Водотоци	5 m	5 m	5 m
Шеталишта и паркиралишта	10 m	15 m	20 m
Остали грађевински објекти	10 m	15 m	20 m

За гасоводе притиска до 16 бара испоштовати услове који су дати у Правилнику о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 бара („Службени гласник РС“, број 86/15).

У насељеним местима гасовод се по правилу гради у регулационом појасу саобраћајница, у инфраструктурним коридорима.

Табела 8. Минимална дозвољена хоризонтална растојања подземних гасовода од стамбених објеката, објеката у којима стално или повремено борави већи број људи (од ближе ивице цеви до темеља објекта)

	MOP ≤ 4 bar (m)	4 bar < MOP ≤ 10 bar (m)	10 bar < MOP ≤ 16 bar (m)
Гасовод од челичних цеви	1	2	3
Гасовод од полиетиленских цеви	1	3	-

Табела 9. Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних гасовода 10 bar <MOP ≤ 16 bar и челичних и ПЕ гасовода 4 bar < MOP ≤ 10 bar са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима

	Минимално дозвољено растојање (m)	
	Укрштање	Паралелно вођење
Гасоводи међусобно	0,20	0,60
Од гасовода до водовода и канализације	0,20	0,40
Од гасовода до вреловода и топловода	0,30	0,50
Од гасовода до проходних канала вреловода и топловода	0,50	1,00
Од гасовода до нисконапонских и високонапонских електро каблова	0,30	0,60
Од гасовода до телекомуникационих каблова	0,30	0,50
Од гасовода до водова хемијске индустрије и технолошких флуида	0,20	0,60
Од гасовода до резервоара* и других извора опасности-станице за снабдевање горивом превозних средстава у друмском саобраћају, мањих пловила, мањих привредних и спортских ваздухоплова	-	5,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности укупног капацитета највише 3 m ³	-	3,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности укупног капацитета више од 3 m ³ а највише 100 m ³	-	6,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности укупног капацитета преко 100 m ³	-	15,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих гасова укупног капацитета највише 10 m ³	-	5,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих гасова укупног капацитета већег од 10 m ³ а највише 60 m ³	-	10,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих гасова укупног капацитета преко 60 m ³	-	15,00
Од гасовода до шахтова и канала	0,20	0,30
Од гасовода до високог зеленила	-	1,50

* растојање се мери до габарита резервоара

Табела 10. Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних и ПЕ гасовода MOP ≤ 4bar са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима

	Минимално дозвољено растојање (m)	
	Укрштање	Паралелно вођење
Гасоводи међусобно	0,20	0,40
Од гасовода до водовода и канализације	0,20	0,40
Од гасовода до вреловода и топловода	0,30	0,50
Од гасовода до проходних канала вреловода и топловода	0,50	1,00
Од гасовода до нисконапонских и високонапонских електро каблова	0,20	0,40
Од гасовода до телекомуникационих и оптичких каблова	0,20	0,40
Од гасовода до водова хемијске индустрије и технолошких флуида	0,20	0,60
Од гасовода до резервоара* и других извора опасности-станице за снабдевање горивом превозних средстава у друмском саобраћају, мањих пловила, мањих привредних и спортских ваздухоплова	-	5,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности укупног капацитета највише 3 m ³	-	3,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности укупног капацитета више од 3 m ³ а највише 100 m ³	-	6,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности укупног капацитета преко 100 m ³	-	15,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих гасова укупног капацитета највише 10 m ³	-	5,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих гасова укупног капацитета већег од 10 m ³ а највише 60 m ³	-	10,00
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих гасова укупног капацитета преко 60 m ³	-	15,00
Од гасовода до шахтова и канала	0,20	0,30
Од гасовода до високог зеленила	-	1,50

* растојање се мери до габарита резервоара

Табела 11. Минимална хоризонтална растојања подземних гасовода од надземне електро мреже и стубова далековода

Називни напон	Минимално растојање	
	при укрштању (m)	при паралелном вођењу (m)
1 kV $\geq$ U	1	1
1 kV < U $\leq$ 20 kV	2	2
20 kV < U $\leq$ 35 kV	5	10
35 kV < U	10	15

Минимално хоризонтално растојање се рачуна од темеља стуба далековода, при чему се не сме се угрозити стабилност стуба.

На укрштању гасовода са путевима, пругама, водотоковима, каналима, далеководима називног напона преко 35 kV, угао осе гасовода према тим објектима мора да износи између 60° и 90°.

На укрштању гасовода са градским саобраћајницама, државним путевима I и II реда, као и водотоковима са водним огледалом ширим од 5 m, угао осе гасовода према тим објектима по правилу мора да износи 90°.

Угао укрштања на местима где је то технички оправдано, дозвољено је смањити на минимално 60°.

За извођење укрштања гасовода са инфраструктурним објектима са углом мањим од 60°, потребно је прибавити одговарајућу сагласност управљача, односно оператора над тим објектима.

Локација MPC, MC и PC

Табела 12. Минимална хоризонтална растојања MPC, MC и PC од стамбених објеката и објеката у којима стално или повремено борави већи број људи

Капацитет m ³ /h	MOP на улазу		
	MOP $\leq$ 4 bar	4 bar < MOP $\leq$ 10 bar	10 bar < MOP $\leq$ 16 bar
до 160	уз објекат (отвори на објекту морају бити ван зона опасности)	3 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)	5 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)
од 161 од 1500	3 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)	5 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)	8 m
од 1501 до 6000	5 m	8 m	10 m
од 6001 до 25000	8 m	10 m	12 m
преко 25000	10 m	12 m	15 m
Подземне станице	1 m	2 m	3 m

Растојање се мери од темеља објекта до темеља MPC, MC, односно PC.

Табела 13. Минимална хоризонтална растојања MPC, MC и PC од осталих објеката

Објекат	MOP на улазу		
	MOP $\leq$ 4 bar	4 bar < MOP $\leq$ 10 bar	10 bar < MOP $\leq$ 16 bar
Железничка пруга	10 m	15 m	15 m
Коловоз градских саобраћајница	3 m	5 m	8 m
Локални пут	3 m	5 m	8 m
Државни пут	8 m	8 m	8 m
Интерне саобраћајнице	3 m	3 m	3 m
Јавна шеталишта	3 m	5 m	8 m

Објекат	МОР на улазу		
	МОР ≤ 4 bar	4 bar < МОР ≤ 10 bar	10 bar < МОР ≤ 16 bar
Извор опасности станице за снабдевање горивом превозних средстава у друмском саобраћају, мањих пловила, мањих привредних и спортских ваздухоплова	10 m	12 m	15 m
Извор опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова	10 m	12 m	15 m
Трансформаторска станица	10 m	12 m	15 m
Надземни електро водови	0 bar < МОР ≤ 16 bar:		
	1 kV ≥ U	Висина стуба + 3 m*	
	1 kV < U ≤ 110 kV	Висина стуба + 3 m**	
	110 kV < U ≤ 220 kV	Висина стуба + 3,75 m**	
	400 kV < U	Висина стуба + 5 m**	
* али не мање од 10 m.			
** али не мање од 15 m. Ово растојање се може смањити на 8 m за водове код којих је изолација вода механички и електрично појачана			

Минимално хоризонтално растојање МРС, МС и РС од железничких пруга мери се од ближе шине, а растојање од јавних путева мери се од ивице коловоза.

За зидане или монтажне објекте МРС, МС и РС минимално хоризонтално растојање се мери од зида објекта.

Минимална дубина укопавања гасовода је 80 cm мерено од горње ивице гасовода.

Табела 14. Минимална дубина укопавања челичних и ПЕ гасовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима

Објекат	Минимална дубина укопавања (cm)
до дна одводних канала путева и пруга	100
до дна регулисаних корита водених токова	100
до горње коте коловозне конструкције пута	135
до горње ивице прага железничке пруге	150
до горње ивице прага индустријске пруге	100
до дна нерегулисаних корита водених токова	150

У зависности од притиска заштитни појас гасовода је:

- 1) за ПЕ и челичне гасоводе МОР ≤ 4bar - по 1 m од осе гасовода на обе стране;
- 2) за челичне гасоводе 4 bar < МОР ≤ 10 bar - по 2 m од осе гасовода на обе стране;
- 3) за ПЕ гасоводе 4 bar < МОР ≤ 10 bar - по 3 m од осе гасовода на обе стране;
- 4) за челичне гасоводе 10 bar < МОР ≤ 16 bar - по 3 m од осе гасовода на обе стране.

У заштитном појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности, изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m без писменог одобрења оператора дистрибутивног система.

У заштитном појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

Приликом изградње гасовода укрштање гасовода и јавних путева врши се у складу са захтевима важећег правилника и условима управљача јавног пута.

Ако се гасовод поставља испод путева прокопавањем, он се поставља и полаже без заштитне цеви, са двоструком антикорозивном изолацијом која се изводи у дужини од најмање 10 m са обе стране земљишног појаса.

Испод електрификованих железничких пруга мора бити урађена двострука изолација гасовода у дужини од 50 m са обе стране пружног појаса.

У рову испод путева и пруга, гасовод без заштитне цеви мора бити положен у постелицу од ситног песка у слоју од 15 cm око цеви, збијеног водом или неком другом одговарајућом методом. Дебљина зида цеви испод путева и пруга мора бити прорачуната тако да се узму у обзир утицаји свих спољних сила на гасовод.

Ако се гасовод поставља испод путева и пруга бушењем, по правилу се поставља у заштитну цев одговарајуће чврстоће.

Пречник заштитне цеви мора бити изабран тако да омогући несметано провлачење радне цеви.

За гасоводе пречника већег од 100 mm, пречник заштитне цеви мора бити најмање 100 mm већи од спољашњег пречника гасовода.

Уколико се радна цев поставља бушењем без заштитне цеви, мора се изабрати технологија која обезбеђује да не дође до оштећења изолације гасовода.

Крајеви заштитне цеви која се поставља на прелазу испод пута морају бити удаљени минимално 1 m од линија које чине крајње тачке попречног профила јавног пута ван насеља, мерено на спољну страну и минимално 3 m са обе стране од ивице крајње коловозне траке.

Крајеви заштитне цеви која се поставља на прелазу испод градских саобраћајница, морају бити удаљени минимално 1 m од ивице крајње коловозне траке.

Крајеви заштитне цеви која се поставља на прелазу испод железничке пруге, морају бити удаљени минимално 5 m са обе стране од оса крајњих колосека, односно 1 m од ножица насипа.

Заштитна цев мора бити тако одабрана да издржи сва напрезања током полагања и експлоатације са пројектним фактором 0,67.

Гасовод се у заштитну цев мора поставити тако, да се не оштети његова антикорозивна изолација и мора бити постављен на изоловане одстојнике. Одстојници морају бити израђени од материјала који обезбеђује функционалност одстојника током експлоатације гасовода. Крајеви заштитне цеви морају бити заптивени. Ради контролисања евентуалног пропуштања гаса у међупростор заштитне цеви и гасовода, на једном крају заштитне цеви мора да се угради одушна цев пречника најмање 50 mm.

Минимално растојање одушне цеви мерено од линија које чине крајње тачке попречног профила јавног пута ван насеља, на спољну страну мора бити најмање 5 m, односно најмање 10 m од осе крајњег колосека железничке пруге.

Минимално растојање одушне цеви мерено од ивице крајње коловозне траке градских саобраћајница, на спољну страну мора бити најмање 3 m. У случају ако је удаљеност регулационе линије од ивице крајње коловозне траке градских саобраћајница мања од 3 m, одушна цев се поставља на регулациону линију али не ближе од 1 m.

Отвор одушне цеви мора бити постављен на висину од 2 m изнад површине тла и заштићен од атмосферских утицаја.

Гасне котларнице

При пројектовању и изградњи гасне котларнице придржавати се Правилника о техничким нормативима за пројектовање, грађење, погон и одржавање гасних котларница („Службени лист СФРЈ“, број 10/90).

Бушотине

- Удаљеност бушотине од јавних објеката и стамбених зграда износи најмање две висине торња бушотине;
- од ивице појаса путева првог и другог реда, удаљеност осе бушотине мора износити најмање 30 m, а од других јавних саобраћајница, шумских и пољских путева најмање 15 m.

Удаљеност бушотина рачуна се од средишта осе бушотине, а код осталих објеката и постројења од најистакнутијег дела у правцу мрења.

Услови за прикључење на термоенергетску инфраструктуру

Прикључење на гасоводну инфраструктуру извести у складу са условима и сагласности од надлежног дистрибутера за гас и у складу са одредбама Правилнику о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bara („Службени гласник РС“, број 86/15).

Посебни услови заштите природе

У оквиру заштићених подручја су важећим уредбама прописане мере којима се ограничавају, односно забрањују поједине активности:

- у СРП „Окањ бара“ радови и активности се ограничавају на изградњу објеката и инфраструктуре за потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавање постојећих објеката и постављање подземних водова уз постојећу инфраструктуру;
- на подручју ПП „Русанда“ забрањена је: изградња, односно постављање надземне инфраструктуре ван подручја Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“, изградња производних објеката, постављање нафтовода, гасовода и продуктовода, и друге инфраструктуре која би угрозила еколошке и предеоне карактеристике подручја.

1.3.3.3. Коришћење обновљивих извора енергије

У складу са важећим уредбама и мерама заштите природе, у заштићеним подручјима и у заштитној зони Парка природе „Русанда“ се забрањује изградња ветропаркова, појединачних ветрогенератора и других производних енергетских објеката, као и у појасу 500 m од еколошког коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја.

У оквиру посебне намене простора, на постојећим и планираним објектима (на крововима), могу се постављати соларни панели који ће користити сунчеву енергију за производњу топлотне или електричне енергије за сопствене потребе.

За потребе Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“ ће се вршити експлоатација и коришћење термалне, термоминералне воде и соларне енергије.

У осталим деловима зоне утицаја на природна добра моду се градити производни енергетски објекти обновљивих и других извора енергије у складу са следећим правилима:

- Енергетски производни објекти који користе обновљиве и друге изворе енергије (биомаса, биогаз, геотермална енергија, соларна енергија, гас и др.) за производњу енергије (електричне, топлотне), снаге мање од 10 MVA, који ће ову енергију конектовати у јавну мрежу, према условима надлежног предузећа (ЕД) или користити за сопствене потребе, могу се градити у: радним зонама и комплексима, као и у оквиру планираних садржаја на пољопривредном земљишту, ван просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности;

- енергетски производни објекти који би користили енергију ветра, биомасу, биогаз, гас, соларну енергију и др, за производњу енергије (топлотне, електричне), снаге мање од 10 MVA, који ће произведену енергију конектовати у дистрибутивну електроенергетску мрежу, према условима надлежног оператора могу се градити и као засебни комплекси на основу плана детаљне регулације;
- енергетски производни објекти који ће се користити за сопствене потребе, могу се градити у складу са условима дефинисаним овим Просторним планом за: радне зоне и комплексе ван насеља и садржаје на пољопривредном земљишту;
- соларни панели се могу постављати на објекте, стубове или на тло преко носача;
- електроенергетску мрежу и осталу неопходну инфраструктуру у функцији производног енергетског објекта каблirati;
- појединачни ветрогенератор за сопствено снабдевање електричном енергијом (салаши, радни комплекси и др.), може се градити на основу овог Просторног плана;
- стуб на који се поставља ветрогенератор, може се градити као слободностојећи у складу са законским условима и прописима који важе за изградњу таквих објеката;
- ветропаркови могу да се граде на пољопривредном земљишту, уз сагласност надлежног министарства, на основу плана детаљне регулације.

1.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура

Подземна електронска комуникациона мрежа

- Електронску комуникациону мрежу градити у коридорима саобраћајница;
- препорука је да се при изградњи нових саобраћајница постављају и цеви за накнадо провлачење електронских комуникационих каблова;
- електронска комуникациона мрежа се може градити и у коридору железничке пруге или канала уз сагласност власника земљишта;
- дубина полагања каблова треба да је најмање 0,8-1,2 m код полагања каблова у ров, односно 0,3 m, 0,4 m до 0,8 m код полагања у миниров и 0,1-0,15 m у микроров у коловозу, тротоару сл.;
- у коридорима државних путева каблови који се граде паралелно са државним путем, морају бити постављени минимално 3,0 m од крајње тачке попречног профила пута-ножице насипа трупа пута, или спољне ивице путног канала за одводњавање;
- укрштање са путем извести искључиво механичким подбушивањем испод трупа пута, управно на предметни пут, у прописаној заштитној цеви;
- заштитна цев мора бити постављена на целој дужини између крајњих тачака попречног профила пута, увећана за по 3,0 m са сваке стране;
- минимална дубина постављања каблова и заштитних цеви (при укрштању са државним путем), износи 1,35-1,50 m мерено од најниже горње коте коловоза до горње коте заштитне цеви;
- минимална дубина предметних инсталација и заштитних цеви испод путног канала за одводњавање (постојећег или планираног) од коте дна канала до горње коте заштитне цеви износи 1,0-1,2 m;
- укрштање планираних инсталација удаљити од укрштања постојећих инсталација на мин. 10,0 m;
- ако постоје трасе, нове електронске комуникационе каблове полагати у исте;
- за потребе удаљених корисника, ван насеља, може се градити бежична (PP) електронска комуникациона мрежа;
- у складу са важећим Правилником о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућа средства, радио коридора и заштитне зоне и начину извођења радова приликом изградње објеката („Службени гласник РС“, број 16/12), унутар заштитног појаса није дозвољена изградња и постављање објеката (инфраструктурних инсталација) других комуналних предузећа изнад и испод постојећих подземних ЕК каблова или кабловске ЕК канализације, осим на местима укрштања, као ни извођење радова који могу да угрозе функционисање електронских комуникација (ЕК објеката).

Правила за прикључење на електронску комуникациону мрежу

- У циљу обезбеђења потреба за новим прикључцима на електронску комуникациону мрежу и преласка на нову технологију развоја у области електронских комуникација, потребно је обезбедити приступ свим планираним објектима путем канализације од планираног окна до просторије планиране за смештај електронско комуникационе опреме унутар парцела корисника.

Услови грађења бежичне ЕК мреже (РР) и припадајућих објеката:

- Објекти за смештај електронских комуникационих уређаја фиксне, мобилне комуникационе мреже и опреме за РТВ и КДС, мобилних централа, базних радио станица, радио релејних станица, као и антене и антенски носачи не могу се поставити на антенске стубове у оквиру посебне намене простора;
- ван просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности, антене и антенски носачи, могу се поставити на слободностојеће антенске стубове, као и на објекте;
- слободностојеће антенске стубове, као носаче антена по могућности градити на пољопривредном земљишту, привредним зонама и ободима насеља;
- слободностојећи антенски стубови, као носачи антена не могу се градити у насељима у комплексима школа, вртића, домовима здравља, старачким домовима и сл.;
- у централним деловима насеља као носаче антена, користити постојеће антенске стубове;
- објекат за смештај електронске комуникационе опреме, може бити зидани или монтажни;
- комплекс са електронском комуникационом опремом и антенски стуб морају бити ограђени;
- напајање електричном енергијом вршиће се из нисконапонске мреже 0,4 kV;
- до комплекса за смештај електронске комуникационе опреме и антенских стубова са антенама, обезбедити приступни пут мин. ширине 3 m до најближе јавне саобраћајнице.

1.3.5. Правила за подизање заштитних појасева зеленила

Подизање заштитних појасева зеленила је могуће на просторима заштићених подручја и њихових заштитних зона (СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“) у складу са важећим уредбама, а у оквиру остале посебне намене у складу са интересима очувања биодиверзитета и предеоних карактеристика подручја:

- у СРП „Окањ бара“ у режиму III степена заштите и у заштитној зони је могуће подизање ветрозаштитних појасева у функцији заштите природе;
- на подручју ПП „Русанда“, могуће је формирање заштитних појасева у сврху ревитализације станишта, а у заштитној зони се условљава подизање високог зеленила ван грађевинског подручја на минималној удаљености 200 m од заштићеног подручја;
- на растојању већем од 200 m од границе станишта заштићених и строго заштићених врста, могуће је успостављање вишеспратних пољозаштитних појасева са учешћем високог зеленила.

Заштитни појасеви зеленила у осталој посебној намени, ван станишта заштићених и строго заштићених врста, могу се подизати и у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта.

Ови појасеви ће бити и у функцији заштите од ветра, заштите пољопривредног земљишта и усева и заштите каналске мреже.

Услови за формирање заштитних појасева у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре:

- за формирање ових појасева је потребна довољна ширина регулације у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре, а најмања препоручена ширина ових појасева је 5 m;

- планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране државне саобраћајнице I и II реда у обухвату Просторног плана, треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја;
- није дозвољено озелељавање уз сам појас саобраћајнице, јер би привлачио животињске врсте и довео до повећања морталитета њихових популација;
- поред подизања ремиза високог зеленила које усмеравају кретање дивљачи према прелазима, на предметном простору је неопходно обезбедити и травне површине за врсте отворених станишта;
- на местима међусобног укрштања саобраћајне и друге инфраструктуре, при садњи заштитних појасева зеленила, потребно је придржавати се услова везаних за безбедност саобраћаја;
- ускладити положај заштитних појасева зеленила са постојећом и планираном подземном и надземном инфраструктуром;
- уз канале и насипе, заштитне појасеве зеленила формирати ван појаса потребног за њихово одржавање.

Услови за формирање заштитних појасева зеленила у оквиру пољопривредног земљишта:

- формирање појасева од просечно 10 m ширине (минимум 6 m);
- формирање главних појасева управно на правац дувања ветра, а споредних управно на правац главних појасева;
- формирање једноредних или дворедних појасева у зони мање угрожености од ветра, а у зони јаког ветра и суше појасева од 3-5 редова од лишћарских врста аутохтоног порекла;
- формирање појасева на међусобном растојању од 30 њихових висина, како би се остварили ефекти заштите од ветра, одношења земљишта и усева у фази семена;
- формирање ажурних типова појасева (са већим бројем отвора распоређених по целом профилу појаса);
- ускладити формирање заштитних појасева на стаништима заштићених врста и уз еколошке коридоре са мерама заштите природе.

Уколико се заштитни појасеви зеленила подижу у оквиру постојећих регулационих линија јавних путева и канала, а према условима из овог Просторног плана, потребна је израда пројектне документације.

Пројектном документацијом одредити просторни распоред заштитних појасева зеленила, типове, ширину, међусобна растојања и конкретан избор врста уз забрану примене инвазивних врста.

У случају потребе утврђивања јавног интереса и разграничења јавног од осталог земљишта, потребна је израда планова детаљне регулације. За формирање свих заштитних појасева зеленила је потребно прибавити услове од надлежне институције за заштиту природе.

1.4. СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ПО ЦЕЛИНАМА И ЗОНАМА КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКЕ И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ

Оптимална комунална опремљеност грађевинског земљишта обухвата:

- саобраћајну инфраструктуру (обезбеђен колски, бициклички и пешачки приступ);
- снабдевање водом за пиће из јавне водоводне мреже или сопственог бунара, а за потребе снабдевања водом нижег квалитета, за заливање и прање, захватањем из каналске мреже или из подземља (захватањем прве издани), а у просторним целинама од значаја за очување биолошке разноврсности (заштићена подручја и станишта заштићених врста), снабдевање водом нижег квалитета обезбедити у складу са уредбама о заштити и условима за заштиту природе;

- одвођење површинских атмосферских и отпадних вода у складу са условима заштите животне средине (све зауљене воде пре упуштања у атмосферску канализацију пречистити на сепаратору уља и брзоталоживих примеса);
- одвођење фекалних вода у складу са условима заштите животне средине (до изградње јавне канализационе мреже, фекалне отпадне воде се могу упуштати у водонепропусне септичке јаме, које се граде на истој парцели као и главни објекат, а у заштићеним подручјима у складу са уредбама о заштити и условима за заштиту природе);
- енергетску инфраструктуру (електроенергетску и гасну инфраструктуру, или енергију из обновљивих извора, у складу са условима заштите природе);
- електронску комуникациону инфраструктуру (неопходну за одвијање електронског комуникационог саобраћаја).

Степен комуналне опремљености грађевинског земљишта, који је неопходан за издавање локацијске и грађевинске дозволе, зависи од зоне у којој се гради објекат, као и врсте и намене објекта. Неопходна комунална опремљеност дата је по целинама и наменама у правилима грађења (тачка 2. Правила грађења у оквиру подручја посебне намене).

Минимална комунална опремљеност грађевинског земљишта у посебној намени, потребна за издавања локацијске и грађевинске дозволе подразумева:

- саобраћајни прикључак парцеле на некатегорисани (атарски) или други јавни пут;
- снабдевање водом, прикључењем на јавну водоводну мрежу или из сопственог извора (бунара);
- одвођење отпадних вода (уколико не постоји могућност прикључења на јавну канализациону мрежу, дозвољена је изградња водонепропусних септичких јама);
- снабдевање електричном енергијом, прикључењем на јавну дистрибутивну мрежу или из сопственог извора.

За сва прикључења на комуналну инфраструктуру неопходно је прибавити услове и сагласности надлежних предузећа.

1.5. ОПШТИ И ПОСЕБНИ УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ

1.5.1. Мере заштите и уређења природних добара

1.5.1.1. Заштићена подручја

СРП „Окањ бара“

На подручју СРП „Окањ бара“ према важећој Уредби, утврђују се режими заштите I, II и III степена, као и заштитна зона.

Режим заштите I степена

На површинама са режимом заштите I степена непосредно се примењују забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе.

Радови и активности ограничавају се на:

- 1) научна истраживања и праћење природних процеса;
- 2) контролисану посету у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе;
- 3) спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина;
- 4) интервентне мере на заштити екосистема по посебним условима заштите природе.

Режим заштите II степена

На површинама на којима је утврђен режим заштите II степена, спроводи се активна заштита ради очувања и унапређења природних вредности, посебно кроз мере управљања популацијама дивљих биљака и животиња, одржање и побољшање услова у природним стаништима и традиционално коришћење природних ресурса.

Осим забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе, на површинама на којима је утврђен режим заштите II степена, забрањује се и:

- 1) уклањање травног покривача са површинским слојем земљишта;
- 2) уклањање флотантне, субмерзне и приобалне вегетације;
- 3) уношење биљних и животињских инвазивних врста;
- 4) самоиницијативно и нестручно порибљавање вода;
- 5) кошење тешком механизацијом;
- 6) кретање возила и пољопривредних машина изван путева;
- 7) окупљање већег броја људи и одржавање манифестација.

Радови и активности ограничавају се на:

- 1) контролисану испашу по посебном програму;
- 2) контролисано сечење трске;
- 3) кошење ливада након плодоношења заштићених биљних врста (после 15. јуна);
- 4) осматрање само за то предвиђеним местима (чека и осматрачница - максимално до три осматрачка места), без кретања по подручју;
- 5) трасирање и уређење приступних стаза до места за осматрање;
- 6) спровођење мелиоративних активности које не нарушавају природну динамику водног режима.

Дозвољени су и радови и активности које се ограничавају на активности дате за режим заштите I степена.

Режим заштите III степена

На површинама на којима је утврђен режим заштите III степена спроводи се проактивна заштита и могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, уређења објеката културно-историјског наслеђа, одржања и унапређења природних екосистема и предела, очувања еколошке целовитости и одрживог коришћења природних ресурса и простора уз потребну инфраструктурну и другу изградњу.

Осим забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе, забрањује се и:

- 1) орање њива до руба депресија;
- 2) употреба пестицида из групе хлорованих угљоводоника и метил бромидна на удаљености мањој од 50 m, а осталих пестицида (зооциди, фунгициди, хербициди) на удаљености мањој од 20 m од канала и рубова њива;
- 3) изградња рибњака;
- 4) пошумљавање и преоравање травних станишта, ливада и пашњака;
- 5) одржавање канала паљењем вегетације у, поред и на косинама канала;
- 6) подизање ветрозаштитног зеленила које није у циљу заштите природног добра;
- 7) вршење мелиорација ливада и пашњака;
- 8) узнемиравање птица, посебно у периоду гнезђења (1. април - 31. јул);
- 9) лов на удаљености мањој од 200 m од Окањ баре и пуцање у правцу подручја са режимом заштите I степена;
- 10) упуштање вода испод II класе квалитета у реципијент.

Радови и активности ограничавају се на:

- 1) промену намене површина за потребе ревитализације и унапређења природних станишта;

- 2) изградњу објеката и инфраструктуре за потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавање постојећих објеката, и постављање подземних вода уз постојећу инфраструктуру;
- 3) мозаично паљење травне вегетације за потребе ревитализације станишта, по посебном пројекту и условима заштите природе;
- 4) кошење - просторно и временски ограничене активности, уз примену заштитних мера за флору и фауну;
- 5) лов - просторно и временски ограничене активности на одржавању здравственог стања и бројности популација ловних врста;
- 6) изградњу путне мреже - одржавање и реконструкцију постојећих путева.

Дозвољени су и радови и активности које се ограничавају на активности дате за режиме заштите I и II степена.

Заштитна зона

На подручју СРП „Окањ бара“ и на подручју заштитне зоне, није дозвољено обављати радове и активности, за које се у складу са законом којим се уређује заштита природе, утврди да могу оштетити популације, заједнице и станишта биљних и животињских врста, нарушити природне процесе и еколошку целовитост подручја или значајно неповољно утицати на естетска и културно-историјска обележја подручја и животну средину.

На подручју СРП „Окањ бара“ и на подручју заштитне зоне, непосредно се примењују одредбе Закона о заштити природе које се односе на одређивање количине воде у влажним и воденим екосистемима, очување покретних заштићених природних докумената и заштиту и очување дивљих врста, укључујући контролу и сузбијање инвазивних врста.

ПП „Русанда“

На подручју ПП „Русанда“ забрањује се:

1. заоравање, преоравање и мелиорација травних станишта;
2. уклањање травног покривача са слојем земљишта;
3. узнемиравање, непланско сакупљање и уништавање фауне;
4. лов на водену пернату дивљач;
5. уништавање и непланско уклањање вегетације и дивље флоре, као и нарушавање стања хортикултурних вредности и вртно -архитектонских елемената;
6. изградња рибњака и порибљавање језера Русанда;
7. постављање предајника телевизије и мобилне телефоније у парку, као и других објеката који нарушавају визуелни интегритет парковског простора;
8. изградња, односно постављање надземне инфраструктуре ван подручја Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“, изградња производних објеката, постављање нафтовода, гасовода и продуктовода, изградња постројења за коришћење енергије ветра и друге инфраструктуре која би угрозила еколошке и предеоне карактеристике подручја;
9. радови и активности које мењају водни режим и физичко-хемијске карактеристике слатинских станишта, уколико те промене за резултат имају трајне негативне последице на природне вредности заштићеног подручја;
10. непланско одлагање и складиштење инертног материјала (песак, шљунак, земља и др.) и обављање осталих радова и активности које нису у складу са принципима одрживог коришћења природних ресурса;
11. одлагање свих врста отпадних и опасних материја, као и успостављање транспортне руте опасног отпада;
12. остали радови и активности којима се врши загађивање ваздуха, земљишта, седимента, подземне и површинске воде.

На подручју ПП „Русанда“ ограничава се:

1. могућност промене намене површина (земљишта) и култура, на промене у смеру смањења интензитета коришћења простора (превођење обрадивих површина у пашњаке и сл), формирања заштитног појаса и у сврху ревитализације станишта;
2. формирање новог грађевинског земљишта, на површине неопходне за изградњу објеката предвиђених до покретања поступка заштите важећом просторно-планском документацијом;
3. промена морфологије терена, на планске активности усмерене на уређење обале уз грађевинско подручје насеља и побољшање еколошких услова станишта, као и на потребе коришћења пелоида за рад Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“;
4. уклањање флотантне, субмерзне и приобалне вегетације, на планску сечу и уклањање трске, као и обављање планских активности за потребе управљања каналима;
5. извођење радова за потребе експлоатације минералних сировина, на коришћење пелоида (седимента из језера), термалне и термоминералне воде за потребе Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“;
6. коришћење рекреативних пловних објеката (бројно, временски и просторно), на плански утврђен број одговарајућих пловила, ван периода репродукције строго заштићених дивљих врста, по утврђеној траси/површини унутар режима заштите III степена;
7. коришћење врсте пловних објеката, на коришћење чамаца који се покрећу људском снагом или електромотором и других рекреативних пловних објеката којима се не угрожавају вредности екосистема језера;
8. изградња молова и стационираних плутајућих објеката, на оне за потребе управљања, као и на плански постављене у оквиру постојећег грађевинског подручја у циљу организовања одрживих видова туризма, рекреације и едукације;
9. изградња нових објеката, на простор у оквиру обухвата Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“ и на максималну спратност објеката од два спрата и поткровља;
10. изградња нових путева ограничава се на плански предвиђене саобраћајнице до покретања поступка заштите, а асфалтирање и бетонирање постојећих некатегорисаних путева ограничава се на простор Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“;
11. лоцирање туристичких и других садржаја и активности, који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света, на просторе који су од обале језера и од границе простора под режимом заштите другог степена удаљени најмање: а) 20 метара унутар грађевинског земљишта и б) 200 метара ван грађевинског подручја;
12. организовање јавних скупова и манифестација, на простор у оквиру Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“;
13. примена техничких решења заштиту обале, на планску заштиту унутар грађевинског подручја, која укључује примену еколошки повољних решења (у складу са предеоним карактеристикама језера);
14. садња дрвећа и жбуња, уношење и гајење алохтоних врста, на просторе парковских површина као и на врсте које нису инвазивне у Панонском региону; приликом обнове парковског зеленила ограничава се покривност четинарских врста, на највише 30%;
15. сеча стабала, на плански утврђена појединачна стабла;
16. кретање транспортних возила и пољопривредне механизације, на постојеће путеве и оранице;
17. употреба ђубрива и средстава за заштиту биља, на парковске површине и оранице, у складу са потребама очувања биолошке разноврсности;
18. хортикултурно и грађевинско уређење Парка, на планске активности.

Режим заштите II степена

На површинама на којима је утврђен режим заштите II степена, поред претходних забрана, забрањује се:

1. постављање стационараних објеката на језеру и у приобалној зони;
2. организовање јавних скупова и манифестација.

На површинама на којима је утврђен режим заштите II степена, поред претходних ограничења, ограничава се:

1. постављање мобилијара, на плански утврђене за потребе управљања, едукације и истраживања природних вредности подручја;
2. коришћење пловних објеката, на потребе управљања као и просторно и временски утврђена истраживања;
3. кретање посетилаца просторно и временски, на кретање претходно најављено чуварској служби.

Заштитна зона

У заштитној зони ПП „Русанда“ забрањује се:

1. извођење радова и активности које утичу на промене водног режима и физичко-хемијских карактеристика слатинских станишта, уколико те промене за резултат имају трајне негативне последице на природне вредности заштићеног подручја или угрожавају квалитет земљишта, седимента, подземне и површинске воде;
2. изградња рибњака, депонија комуналног отпада, постројења за коришћење енергије ветра и других објеката, као и извођење радова којима се нарушавају еколошки и визуелни интегритет подручја.

У заштитној зони ПП „Русанда“ ограничава се:

1. изградња саобраћајница вишег реда (државни пут I и II реда), на плански предвиђене до покретања поступка заштите;
2. складиштење/депоновање стајњака, осоке и других извора еутрофикације на, за ту сврху предвиђене, прописно опремљене локације, и на делу простора који није у контакту са подземним водама;
3. формирање новог грађевинског земљишта, на просторне целине чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 200 метара; изградња укопаних складишта на овим просторним целинама могућа је уколико се дно складишта налази изнад коте максималног нивоа подземне воде;
4. изградња индустријских објеката и подземно одлагање свих врста опасних материја, на простор грађевинског подручја, чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 500 метара, а код кога дубина подземних вода износи 3,5 и више метара;
5. планирање туристичких и других садржаја који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света неодговарајућим коришћењем осветљења, на растојање веће од 200 метара од границе заштићеног подручја;
6. уношење и гајење алохтоних врста, на антропогене површине и на врсте које нису инвазивне у Панонском региону;
7. упуштање отпадних вода након завршетка изградње канализационог система и система за пречишћавање комуналних и/или индустријских вода из насеља, на ефлуент одговарајућег квалитета чије се упуштање врши у водно тело Типа 5, II-III класе еколошког потенцијала;
8. подизање високог зеленила ван грађевинског подручја, на минималну удаљеност 200 метара од границе заштићеног подручја.

СП „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана

За споменик природе устабновљава се режим заштите II степена и прописују услови и мере заштите којим се забрањује:

1. заштићено стабло сећи, ломити му гране, кидати лишће или предузимати друге радње које би могле изменити његов изглед или довести у питање његов биолошки опстанак.;

2. депонованье смећа и другог отпада;
3. паркирање и наслањање пољопривредних машина на стабло;
4. ложење ватре испод крошње.

Обезбеђује се предузимање свих биолошко-техничких мера заштите стабла, под условима које утврди Завод за заштиту природе.

Старалац над природним добром потребно је да:

- заштићено стабло чува и одржава у складу са прописаним мерама заштите;
- у случају насталих промена које заштићено стабло могу уништити или оштетити његова битна својства, одмах обавестити надлежну институцију за заштиту природе;
- доносе програм заштите и уређења у року од 6 месеци од дана доношења ове Одлуке;
- да обележи заштићено стабло на Законом прописан начин.

Све планове уређења простора, шумске, ловне, привредне и друге основе, усагласити са програмом заштите споменика природе.

1.5.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста

На стаништима заштићених и строго заштићених врста која се налазе ван грађевинских подручја:

- забрањено је: мењати намену и културу површина (преоравати површине под природном вегетацијом, градити рибњаке и сл.), уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта, постављати ветрогенераторе, отворати површинске копове, мењати морфологију терена, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња, као и обављати друге радове који нису у функцији очувања и унапређења постојећег стања;
- неопходно је: ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта, уз очување старих раса и сорти и обнову екстензивног сточарства, као и обављати радове у циљу еколошке ревитализације станишта;
- прибавити посебне услове заштите природе за обављање радова и активности на стаништима, укључујући и активности одржавања и/или уређења просторне целине.

На стаништима заштићених и строго заштићених врста која су обухваћена грађевинским подручјем:

- забрањено је: мењати морфолошке и хидролошке особине станишта, састав и структуру вегетације; обављати све радове и активности, осим еколошке едукације и одржавања станишта, у складу са карактеристикама и капацитетом простора; одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња;
- ограничава се: пренамена ових површина на заштитно зеленило; изградња објеката и вршење радова на оне који су неопходни за одрживо коришћење просторне целине датог станишта и који су лоцирани у складу са потребама заштите дивљих врста;
- прибавити посебне услове заштите природе за обављање радова и активности, укључујући и активности одржавања и/или уређења просторне целине.

1.5.1.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта

1. Применити мере очувања и унапређења природних и полуприродних елемената еколошких коридора:

- обезбедити повезивање слатинских станишта очувањем постојећих ливада и пашњака уз еколошки коридор;
- обезбедити отвореност канала/водотока са улогом еколошких коридора на целој дужини;

- приобално земљиште канала/водотока треба да има травну вегетацију у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m код локалних коридора, а код регионалних коридора у ширини од најмање 10 m, а оптимално 20 m (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта);
  - обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта;
  - није дозвољена промена намена површина под вегетацијом у природном и блиско-природном стању (ливаде, пашњаци, тршњаци итд.), преоравање и чиста сеча зеленила са улогом еколошког коридора и сл.;
  - план озелењавања треба да буде саставни део планске и пројектне документације, при чему је неопходно обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста, а забрањено је сађење/уношење инвазивних врста;
  - приликом препарцелације⁹, односно деобе или спајања парцела, обезбедити континуитет обале са вегетацијом у природном или блископриродном стању, у ширини од 20-50 m од линије средњег водостаја, односно у ширини од 10 m код високих обала, а овај појас приобала може да садржи пешачку стазу;
    - ограничава се изградња на објекте:
    - инфраструктуре, чија траса прелази најкраћим путем преко коридора/станишта;
    - чија је намена директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока;
    - није дозвољено привремено или трајно одлагати отпад, опасне материје и сл;
    - неопходно је стимулисати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета.
2. Избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницима и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.). Применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже (стаништима и коридорима).
3. Прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор за израду техничке документације приликом:
- регулације водотока, поплочавања и изградње у обалном појасу;
  - изградње и/или обнављања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима;
  - изградње мостова.
4. За потребе изградње мултифункционалног еколошког моста:
- на растојању до најмање 500 m у окружењу моста извршити уређење предела са циљем усмеравања дивљих врста према еколошком мосту;
  - локација за изградњу еколошког моста са трасом приступног пута, биће дефинисана у условима заштите природе за потребе израде плана детаљне регулације ове просторне целине.
5. Мере за заштитну зону еколошких коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:
- у појасу од 200-500 m од еколошког коридора/станишта:
    - забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина);

⁹ Парцелација се односи на грађевинско земљиште, док се на пољопривредном, водном и шумском земљишту врши деоба, односно спајање парцела.

- ограничава се примена планских решења на она којима се не нарушавају карактеристике хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.
- у појасу од 50-200 m од еколошког коридора/станишта, опште мере заштите:
  - услов за изградњу укопаних складишта је да се њихово дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде, уз примену грађевинско-техничких решења којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор;
- планским решењима мора се обезбедити:
  - примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења;
  - дефинисање посебних правила озелењавања уз забрану коришћења инвазивних врста.
- у појасу од 50-200 m од еколошког коридора/станишта, изузев у грађевинском подручју насеља:
  - забрањује се изградња нових салаша;
  - на постојећим салашима дозвољена је реконструкција, доградња и надоградња постојећих објеката, без промене постојеће намене објекта, у циљу побољшања санитарно-хигијенских услова живота и рада на салашу;
- изградња надземних објеката се ограничава:
  - на воћарско-виноградске кућице и оставе за смештај пољопривредних култура;
  - на објекте неопходне за одрживо коришћење коридора или датог станишта (објекти сточарства на пашњацима и сл.), који су лоцирани и изграђени у складу са условима заштите природе;
- изградња инфраструктуре, уз примену следећих услова:
  - трасе саобраћајница планирати најкраћим путем преко еколошких коридора или комплекса станишта;
  - применити посебна грађевинско-техничка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона;
- у појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта, услов за изградњу:
  - вештачких површина (паркинг, спортски терени и сл.), је да се на парцели формира уређена зелена површина са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора или тампон зоне станишта;
  - саобраћајница, представља примена техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора/станишта.

1.5.1.4. Мере заштите геолошког и палеонтолошког наслеђа

Обавеза инвеститора извођења радова је да, уколико у току извођења радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког или минералошко-петрографског порекла а за које претпоставља да има својства споменика природе, о томе обавести министарство надлежно за послове животне средине и да предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

1.5.1.5. Посебни услови заштите природе

1. На *травним површинама* у обухвату Просторног плана препоручује се пашарење, а на ораничним парцелама условно је могућ развој интегрисане пољопривредне производње и/или органске пољопривредне производње:
  - Развоју пашарења треба да претходи равномернија прерасподела стоке на различитим деловима простора, као и ревитализација слатинских станишта, која су последњих година у великој мери угрожена преоравањем;
  - За развој одрживе пољопривреде, препоручује се очување/формирање природне травно-жбунасте вегетације на међама између парцела. Успостављању органске пољопривреде превасходно погодује постојање природних станишта у заштитној зони (као и у заштићеном подручју). За стимулисање органског начина узгоја пољопривредних култура, превасходно поврћа и воћа, од великог је значаја простор пешчане греде између Мале и Велике Русанде.

2. Приликом подизања *пољозаштитног зеленила* са улогом вишефункционалног пуфер појаса:
  - Успостављање вишеспратних пољозаштитних појасева са учешћем високог зеленила могуће је на растојању већем од 200 m од границе станишта заштићених и строго заштићених врста;
  - Постојеће и планиране површине ваншумског зеленила повезати у целовит систем зеленила и фокусирати планирање заштитног зеленила на промену намене ораница слабијег квалитета (испод 4. класе);
  - Учешће аутохтоних дрвенатих врста треба да буде најмање 50% ради очувања биодиверзитета аграрног и урбаног предела уз одговарајућу разноврсност врста и физиономије, тј. спратности дрвенате вегетације заштитних појасева;
  - Избегавати коришћење инвазивних врста.
3. Очување постојећег *пуфер-појаса*, односно формирање појаса природне травно-жбунасте вегетације оптималне ширине 15 m, неопходно је у приобалном појасу водних тела Окањ баре и Русанде.
4. У циљу *успостављања/одржања одговарајућег водног режима на заштићеним подручјима* израдити студије које се односе на усклађивање водног режима за потребе заштите природе са потребама осталих корисника простора.
5. Планирање и уређење простора, као и изградњу објеката унутар *грађевинског подручја Кумана* које је обухваћено Просторним планом вршити у складу са прописаним условима Покрајинског завода за заштиту природе (бр. 03-1640/4 од 15.10.2014.) издатих на Захтев (бр. IV 05 350-15/2014 од 27.08.2014.) Одсека за урбанизам, стамбено-комуналне послове, грађевинарство и заштиту животне средине Општине Нови Бечеј, који су издати за потребе израде Плана детаљне регулације југоисточне радне зоне у Куману.
6. Детаљни услови заштите природе за потребе планирања и уређења простора, као и изградњу објеката унутар *грађевинског подручја* насеља која су обухваћена Просторним планом за која је обавезна израда планова генералне регулације, биће саставни део тих планова.
7. Уређење простора и планирање *пречистача отпадних вода*, вршити на начин да се обезбеди очување карактеристика хидролошког режима које су значајне за функционалност заштићених подручја. Систем за пречишћавање отпадних вода насеља, лоцирати изван подручја под заштитом и ван станишта заштићених и строго заштићених врста. Крајњи реципијент за упуштање пречишћеног ефлуента, такође, мора бити ван подручја под заштитом, а канал који представља везу између пречистача и реципијента мора имати транзитну улогу. У складу са чланом 16. Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 18/16), испуштање отпадних вода након спроведеног пречишћавања не сме погоршати квалитет реципијента.
8. *Планиран нафтовод* од Сабирне станице 1 (Елемир) до Сабирне нафтно-гасне станице (Меленци), који су дати у Рефералној карти 2 важећег Просторног плана Града Зрењанина, трасирати ван подручја под заштитом, у складу са захтевима Покрајинске уредбе о проглашењу Парка природе „Русанда“. За планирање нафтовода предлаже се разматрање могућности постављања паралелно са трасом гасовода за транспорт издвојеног CO₂ из природног гаса од ТНГ Елемир до лежишта II НГП Русанда, а за коју је Завод издао Решење (бр. 03-725/4 од 18.06.2013.) на захтев Сектора за инжењеринг НТЦ НИС-Нафтагас д.о.о. Нови Сад (број НТС100000/IZ-do/173 од 07.12.2012., 2851/2 од 18.04.2013. и допуна од 29.05.2013. у вези измене трасе гасовода).
9. *Грађевинско земљиште ван грађевинских подручја* користити у складу са принципима одрживог развоја окружења заштићених подручја, при чему приоритет (осим еко-туризма), треба да има развој руралног и других видова туризма. Интегрално планирање одрживог развоја туризма у обухвату Просторног плана, као основ за диверзификацију руралне економије и побољшање квалитета живота у руралним областима, треба да буде повезано са развојем туризма у окружењу предметног подручја (превасходно повезивањем подручја СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“ са СРП „Славо копово“).

10. *Објекте за туристичку презентацију природних вредности* (осматрачнице, инфо-центар, визиторски центар) унутар заштићеног подручја, планирати као монтажно-демонтажне објекте привременог карактера, чије коришћење не захтева изградњу инфраструктурних објеката и на начин којим се не угрожавају природне вредности.
11. *Туристички локалитет са осматрачницом* у заштитној зони СРП „Окањ бара“ (КО Кумане), планирати на начин којим се у максимално могућој мери обезбеђује очување вредности заштићеног подручја. Неопходна инфраструктура (приступни путеви, комуникациони и електрични водови и сл.), треба да буде трасирана кроз простор заштитне зоне.
12. *Начин планирања туризма у близини ловачке куће код викенд-зоне Бабатово* (унутар заштитне зоне СРП „Окањ бара“, КО Елемир), мора бити примерен потребама одрживог развоја подручја. Одржив развој подразумева проналажење решења којим се избегава пренамена пашњака у грађевинско подручје, односно да се формирање новог грађевинског земљишта сведе на минимум. У наведеном смислу, предлаже се проналажење могућности планирања грађевинских објеката унутар постојећег грађевинског подручја викенд-зоне Бабатово у близини Тисе (чији су потенцијали за развој транзитног и еко-туризма минимално искоришћени), док се планирање осталих садржаја за потребе развоја туризма може извршити и на делу заштитне зоне ван грађевинског подручја.
13. *Пронаћи могућност лоцирања истраживачке станице* унутар грађевинског подручја насеља Елемире.
14. *У туристичку понуду укључити простор пешчане греде између Мале и Велике Русанде* са постојећим објектима (виноградарске кућице и други објекти везани за постојећу намену простора), уређен на традиционалан начин.
15. *Уређење локалних атарских путева* у КО Кумане (парцеле бр. 8255, 8304; 8406, 8295, 8407; 8403, 8463, 8464, 8456, 8505, 8506), КО Тараш (парцеле бр. 703, 4999, 5010) и КО Меленци (парцела бр. 12918 до асфалтиране деонице), извршити путем постављања стабилизованог застора. Постављање стабилизованог застора извршити у максималној ширини од 3 м.
16. *Фармерска зона у КО Кумане* може бити планирана на парцелама бр. 7368/2 и 7374, уз следећа ограничења:
  - Грађевински објекти (зграде, цевоводи, комуникациони и електрични водови и сл.), треба да буду планирани на северном делу обе парцеле, као и на источном делу парцеле бр. 7368/2 ближе насељу, док се остали делови обеју парцела могу користити за испашу стоке;
  - За потребе формирања приступног пута извршити стабилизацију следећих некатегорисаних путева: атарског пута на парцели бр. 8393, почев од локалног пута Нови Бечеј-Кумане, дуж северне границе парцеле бр. 7368/2; атарског пута на парцели бр. 8401 који је трасиран западним делом парцеле бр. 7368/2, на деоници почев од пута на парцели бр. 8393 све до почетка парцеле бр. 7374.

1.5.2. Мере заштите и уређења непокретних културних добара

Мере заштите споменика културе и културних добара под претходном заштитом

Унутар простора обухваћеног Просторним планом евидентирани су, на основу анализе и валоризације утврђене споменичке вредности и вредности урбаних структура, у складу са Законом о културним добрима, простори и објекти који чине идентитет простора и усмеравају његов будући развој. То су највреднији објекти, они који су утврђени за непокретна културна добра.

Завод за заштиту споменика културе из Зрењанина, као надлежна установа заштите, утврдио је мере и смернице заштите (услове чувања, одржавања и коришћења непокретних културних добра) у даљем процесу урбанистичког и архитектонског планирања, односно изградње у обухвату Просторног плана.

Власници и корисници ових објеката обавезни су да пре предузимања било каквих радова, прибаве услове од Међуопштинског завода за заштиту споменика културе Зрењанин, на основу којих се израђује пројектна документација неопходна за радове, као и сагласност на пројектну документацију.

За споменике културе и евидентирани објекте под претходном заштитом утврђене су следеће мере заштите:

- не сме се оштетити, уништити, нити се без сагласности, у складу са одредбама Закона о културним добрима, могу мењати његов изглед, својства или намена;
- сопственик (лице које користи или управља културним добром) је дужан да:
  - чува и одржава културно добро и спроводи утврђене мере заштите,
  - редовно обавештава установу заштите о свим правним и физичким променама насталим на културном добру,
  - дозволи научно и стручно истраживање, техничко и друго снимање, као и извођење мера техничке заштите на културном добру ускладу са Законом о културним добрима,
  - обезбеди доступност културног добра јавности,
  - пријави добро установи заштите и достави јој податке које тражи,
  - чува, одржава и употребљава добра у складу са њиховом природом и наменом,
  - допусти установи заштите преглед добара и узимање података о њима,
  - прибави услове за предузимање мера техничке заштите и прибави сагласност на мере и радове на добру, које могу проузроковати промене облика, намене добра или повредити његова својства;
- сопственик не сме да:
  - користи културно добро у сврхе које нису у складу са његовом природом, временом и значајем или на начин који може довести до оштећења културног добра,
  - раскопава, руши, преправља, презиђује или врши било какве радове који могу уништити својства културног добра, без утврђених услова и сагласности надлежног органа;
- ако се радови на непокретном културном добру изводе без утврђених услова или без сагласности на пројекат и документацију, надлежни Завод ће забранити даље извођење радова и поднети захтев надлежном органу за рушење, тј. повраћај у првобитно стање о трошку инвеститора;
- ако се радови на непокретном културном добру не изводе у складу са пројектом и документацијом на коју је дата сагласност, надлежни Завод ће привремено обуставити радове и утврдити рок за испуњење услова за наставк радова;
- уколико инвеститор не обустави радове, надлежни Завод ће поднети захтев за рушење односно повраћај у првобитно стање о трошку инвеститора;
- инвеститор је дужан да у року од 15 дана од дана завршетка радова о томе обавести надлежни Завод и сноси трошкове прегледа изведених радова. Ако радови нису изведени у складу са пројектом, надлежни Завод ће наложити инвеститору да у одређеном року радове усагласи са пројектом;
- уколико инвеститор не поступи у складу са решењем из претходног става, Завод који је донео то решење подноси захтев надлежном органу за рушење - повраћај у првобитно стање;
- о радовима на непокретним културним добрима и њиховој заштићеној околини инвеститор је дужан да обезбеди вођење документације у складу са посебним прописима и да по завршетку радова преда примерак документације надлежном Заводу, тј. за добра од изузетног значаја Републичком заводу за заштиту споменика културе.
- дозволу за премештање непокретног културног добра на нову локацију даје Републички завод за заштиту споменика културе, а за добра од изузетног и великог значаја министарство надлежно за послове културе.
- инвеститор је дужан да обезбеди средства за истраживање, заштиту, чување, публикување и излагање добра које ужива претходну заштиту, а које се открије приликом изградње инвестиционог објекта - до предаје на чување надлежној установи заштите.

Мере заштите археолошких налазишта

За сва евидентирана археолошка налазишта на подручју посебне намене, важе одредбе Закона о културним добрима, које обавезују власника/носиоца права коришћења да пре предузимања било каквих земљаних радова обезбеди посебне услове и сагласност Међуопштинског завода за заштиту споменика културе Зрењанин, јер се земљани радови не могу вршити без археолошког надзора, а по потреби (у зависности од значаја налазишта), морају се вршити и заштитна археолошка ископавања.

Извођач грађевинских и других радова који наиђе на археолошко налазиште или археолошке предмете, дужан је да одмах без одлагања прекине радове и обавести надлежни завод и предузме мере да се налаз не оштети, уништи и да се сачува на месту и у положају у ком је откривен.

1.5.3. Мере заштите и уређења предела

Поред наведених општих и посебних услова и мера заштите природног и културног наслеђа, додатно се наводе и мере које се односе на структурирање предела и заштиту вредности предеоних елемената, а односе се на простор посебне намене, односно на идентификоване предеоне типове:

- забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност система водотока и канала;
- забрањена је изградња објеката који неповољно утичу на ваздух, воде, земљиште и шуме, изгледом, прекомерном буком или могућношћу да на други начин могу да наруше природне и остале вредности подручја, а посебно амбијенталне вредности непокретних културних добара и геоморфолошких формација;
- забрањени су радови и интервенције који могу изазвати процес водне ерозије;
- неопходно је одржавање непосредног окружења културних добара, историјских споменика и јавних чесми, обрадивог пољопривредног земљишта, водотокова и канала и земљишта уз њих, површина за рекреацију, саобраћајне инфраструктуре и др.;
- на површинама СРП „Окањ бара“ на којима је утврђен режим заштите III степена заштите где се спроводи проактивна заштита, могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, уређења објеката културно-историјског наслеђа, одржања и унапређења природних екосистема и предела, очувања еколошке целовитости и одрживог коришћења природних ресурса и простора уз потребну инфраструктурну и другу изградњу;
- забрањено је постављање предајника телевизије и мобилне телефоније у парку Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“, као и других објеката који нарушавају визуелни интегритет парковског простора;
- на подручју ПП „Русанда“ забрањена је изградња, односно постављање надземне инфраструктуре ван подручја Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“, изградња производних објеката, постављање нафтовода, гасовода и продуктовода, изградња постројења за коришћење енергије ветра и друге инфраструктуре која би угрозила еколошке и предеоне карактеристике подручја.

1.5.4. Мере заштите живота и здравља људи

Адекватна имплементација планских решења у области заштите животне средине, пре свега, препоруке и обавеза израде студија процена утицаја пројеката на животну средину, студије утицаја на здравље људи и др. и стратешких процена планова на животну средину, као и успостављање мониторинга параметара животне средине и инспекцијски надзор имају важну улогу у очувању квалитета живота и здравља људи на подручју Просторног плана.

Одрживо управљање животном средином је кључни фактор у сузбијању бројних болести чији су директни изазивачи фактори животне средине, пре свега антропогени утицаји и њихово синергијско дејство са природним, као и њихови међусобни утицаји.

Утицаји животне средине на здравље људи су велики и представљају последичну реакцију, те је становништво у обухвату Просторног плана свакодневно изложено низу физичких, хемијских и биолошких агенаса, природног и антропогеног порекла.

У Републици Србији, заштита здравља дефинише се са пет нивоа мера и активности усмерених на: унапређење и очување здравља, спречавање и сузбијање обољења, рано откривање болести, благовремено лечење и рехабилитацију.

Јавно здравље подстиче одговорност државе и друштва у обезбеђењу добробити за све грађане путем унапређења здравља и очувања здраве животне средине. Темели се на промоцији здравља и примарној превенцији, а инструментализује кроз тимски и интердисциплинарни рад, мултисекторску сарадњу, као и све облике партнерства.

Формулисање политике и стратегије у овој области усклађено је са препознатим функцијама јавног здравља, у складу са препорукама Светске здравствене организације.

Под појмом здравствена заштита, подразумева се целокупност мера политичког, економског, правног, социокултурног, научног, социјално-медицинског, хигијенско противепидемијског карактера, усмерених на очување и унапређење физичког, психичког и социјалног здравља сваког човека појединца и друштва, са циљем постизања дугочекности и потребног квалитета живота, као и обезбеђење адекватне медицинске помоћи за случај потребе.

Зато здравствену заштиту дефинишемо као скуп мера превенције, лечења и вођења болести и повреда коју спроводе лекарски, сестрински и други здравствени и нездравствени професионалци и сарадници.

Израз „мере здравствене заштите“ се уобичајено употребљава у опису јавних, организованих програма заштите ширих заједница и угрожених група становништва и има призвук смишљеног, планираног и дугорочног деловања (мере у оквиру програма заштите околине, заштите радника, програма менталног здравља).

Здравствена заштита, је организована и свеобухватна делатност друштва са основним циљем да се оствари највиши могући ниво очувања здравља грађана и породице. Здравствена заштита је све оно што једна држава или друштво (заједница) у целини, као и здравствена служба посебно, чине да заштите и побољшају здравље становништва. То могу бити разноврсне активности и мере на различитим нивоима.

Мере заштите живота и здравља људи могу се поделити у неколико кључних области дејства, према доминантном утицају у складу са законском регулативом из појединих области:

- обезбеђење безбедне и здраве околине неопходне за здравље становништва, посебно деце, кроз заштиту и очување квалитета животне средине;
- елиминисање загађења ваздуха које настаје као продукт сагоревања чврстих горива и услед егзистенције постојећих привредних комплекса у обухвату Просторног плана и контактної зони, које могу бити у вези са многим обољењима;
- благовремено упозоравања и превенције од штетних ефеката дејства хемикалија које представљају потенцијални ризик за здравље људи;
- заштита здравља људи од електромагнетног зрачења;
- заштита живота и здравља људи у ванредним ситуацијама планирањем превенције и адекватним реаговањем на насталу ситуацију, чиме би се смртност и болести од последица ванредних ситуација, несрећа и избијања епидемија који су повезани са факторима ризика животне средине значајно смањили;
- заштита живота и здравља људи од последица климатских промена као глобалне опасности по здравље људи, које изазивају оштећења озонског омотача, губљење биодиверзитета и др.

1.5.5. Услови и мере заштите, уређења и унапређења животне средине

Одрживо просторно планирање подразумева, између осталог и заштиту, уређење и унапређење животне средине која подразумева примену мера и активности чијом реализацијом ће се зауставити и спречити негативни утицаји на животну средину које могу имати поједини оператери и активности.

За постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине, уређују се услови и поступак издавања интегрисане дозволе, која је дефинисана Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине. Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, прописано је да ће, за постојећа постројења и активности оператер прибавити дозволу најкасније до 2015. године у складу са Програмом усклађивања појединих привредних грана са одредбама овог Закона. На основу Уредбе о утврђивању Програма динамике подношења захтева за издавање интегрисане дозволе („Службени гласник РС“, број 108/08), утврђују се рокови у оквиру којих се подносе захтеви за издавање интегрисане дозволе, по врстама активности и постројења.

Према подацима надлежног Министарства, у подручју посебне намене не постоји ни једно постројење које подлеже издавању интегрисане дозволе, али се налазе два постројења, која су истовремено и севесо постојења вишег реда у контактної зони Просторног плана која имају утицаја на подручје посебне намене: Комплекс вишег реда - Погон за припрему и транспорт нафте и гаса и складиште ТНГ у Елемиру, и Комплекс вишег реда - Фабрика синтетичког каучука у Елемиру, оператера „ХИП Петрохемија“ а.д.

На територији Просторног плана, регистровано је једно постројење нижег реда Комплекс нижег реда - Утоварна станица нафтних деривата на реци Тиси у склопу Пгона за припрему и транспорт нафте и гаса, оператера НИС а.д. Нови Сад, Блок „Истраживање и производња“.

За постројења у којима се обављају активности у којима је присутна, или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних (севесо постројење), важе мере које су прописане Законом о заштити животне средине и другим подзаконским актима.

Локална самоуправа је у обавези да, на основу Плана заштите од удеса оператера који се налазе на територији те локалне самоуправе, изради План заштите од удеса локалне самоуправе (екстерни План заштите од удеса), чији је садржај и методологија израде уређена Законом о ванредним ситуацијама.

На основу овог Закона и подзаконских аката, ће се спроводити планско управљања отпадом на територији јединица локалних самоуправа у оквиру обухвата Просторног плана.

Третман животињског отпада ће се спроводити у складу са Законом о ветеринарству, који подразумева нешкодљиво уклањање лешева животиња и других отпадака животињског порекла до објеката за сабирање, прераду или уништавање отпада животињског порекла на начин који не представља ризик по животиње, људе или животну средину. С обзиром на то, да ће се разрада појединих планских решења вршити израдом одговарајуће планске документације, за наведене планове орган надлежан за њихову припрему, може донети Одлуку о изради стратешке процене, према критеријумима, прописаним Законом о стратешкој процени, ако утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

За све објекте који могу имати утицаја на животну средину, надлежни орган мора прописати израду студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08).

1.5.6. Мере заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација

Заштита од елементарних непогода

Мере заштите од сеизмичког хазарда, подразумевају адекватан избор локације за изградњу објеката, поштовање ограничења која се односе на индекс изграђености и индекс заузетости земљишта, утврђивање дозвољене спратности објеката, побољшање квалитета стамбеног и грађевинског фонда у насељима уз већи степен опремљености одговарајућом инфраструктуром, као и обавезну примену прописа о техничким нормативима за изградњу објеката у сеизмичким подручјима (VII-VIII односно VIII степена сеизмичког интензитета), код изградње нових односно реконструкције постојећих објеката.

Заштита од високих подземних вода и сувишних атмосферских вода, обезбеђује се постојећом мелиорационом каналском мрежом и системима за одводњавање, као и поштовањем важећих прописа приликом пројектовања и изградње, односно реконструкције хидротехничких објеката.

Мере заштите од пожара, обухватају урбанистичке и грађевинско-техничке мере заштите. Урбанистичке мере заштите се односе на планирање простора у насељу кроз урбанистичке показатеље (намена површина, индекс заузетости парцеле) и правила изградње (регулациона линија, грађевинска линија, висина објекта, удаљеност објекта од суседних, ширина саобраћајница, паркиралишта и др.). Грађевинско-техничке мере заштите се односе на стриктну примену прописа о изградњи објеката, електроенергетских и гасних постројења.

Превентивне мере заштите обухватају планске мере заштите које се односе на планирање приступних путева, окретница и платоа одговарајућих карактеристика за потребе ватрогасних возила, планирање изворишта за снабдевање водом и капацитете водоводне мреже који обезбеђују довољне количине воде за гашење пожара, размак између објеката којим се спречава ширење пожара и др.

Основне мере заштите од јаког ветра су дендролошке мере, које су планиране као заштитни појасеви одговарајуће ширине уз саобраћајнице, канале и као заштита пољопривредног земљишта.

Изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од противградних станица сектора одбране од града, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења Републичког хидрометеоролошког завода Републике Србије.

Акцидентне ситуације (удеси)

Концепција планирања и заштите простора од елементарних непогода и технолошких удеса, базира се на минимизацији ризика по људско здравље и животе, природне и створене вредности, као и на санацији простора који су евидентно угрожени овим појавама.

Усаглашавање националне законске регулативе са међународном, јачање институционалних капацитета за примену законских обавеза, сектора за рану најаву и одбрану, као и формирање јединствене базе о угроженим просторима, потенцијално угроженим просторима, постојећим и планираним објектима одбране, пружа основу за планирање намене простора и његовог савременог концепта развоја у складу са природним условима и ограничењима.

Надлежности, обавезе, мере и начини деловања, проглашавања и управљања у ванредним ситуацијама дефинисане су Законом о ванредним ситуацијама.

Одредбе овог закона односе се на израду планова заштите од удеса и предузимање мера за спречавање и ограничавање утицаја, успостављање адекватних одговора на ванредне ситуације које су узроковане елементарним непогодама, техничко-технолошким несрећама - удесима и катастрофама.

На утврђивање концепције просторног развоја, утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције, има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

Ове мере се односе на:

- адекватно просторно планирање и зонирање насеља (подразумева одређивање зона заштите, удаљености опасних активности од насеља, дислокацију постојећих ризичних садржаја, планирање одговарајућих садржаја у циљу спречавања ширења последица од потенцијалних удеса, итд.);
- специфичне услове за изградњу објеката и инфраструктуре са повећаним ризиком од удеса;
- израду анализе ризика од удеса и давање мишљења и сагласности на њих;
- избор и примену технологија чијом се експлоатацијом мање загађује животна средина и обезбеђује већи степен заштите од потенцијалног загађења;
- благовремено отклањање свих уочених техничко - технолошких недостатака;
- утврђивање траса транспорта опасних материја изван насељених места.

Постројења у којима се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних (у даљем тексту: севесо постројења), регулисана су Законом о заштити животне средине и другим подзаконским актима, на основу чега се одређује обавеза израде Политике превенције удеса, Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса, прописује се листа опасних материја и њихове количине и критеријуми за одређивање врсте документа које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса у коме се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја.

Локална самоуправа је у обавези да, на основу Плана заштите од удеса оператера, који се налазе на територији те локалне самоуправе, изради План заштите од удеса локалне самоуправе (екстерни План заштите од удеса), чији је садржај и методологија израде уређена Законом о ванредним ситуацијама. Повредиви објекти јесу они који се налазе на 1000 метара од граница севесо постројења.

Заштита простора од ванредних ситуација врши се у складу са одредбама Националне стратегије заштите и спасавања у ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 86/11), Закона о ванредним ситуацијама, Уредбе о садржају и начину израде планова заштите и спасавања у ванредним ситуацијама („Службеном гласнику РС“, број 8/11), Правилника о начину израде и садржају плана заштите од удеса („Службеном гласнику РС“, број 82/12), Правилника о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службеном гласнику РС“, број 41/10) и др.

На подручју обухваћеном Просторним планом, налази се једно севесо постројење нижег реда: Комплекс нижег реда- Утоварна станица нафтних деривата на реци Тиси у склопу Погона за припрему и транспорт нафте и гаса, оператера НИС а.д. Нови Сад, Блок „Истраживање и производња“ (радна зона број 4), и два постројења вишег реда у контактної зони Просторног плана Комплекс вишег реда - Погон за припрему и транспорт нафте и гаса и складуште ТНГ у Елемиру, оператера НИС а.д., Нови Сад, Блок, „Истраживање и производња“ и комплекс вишег реда - Фабрика синтетичког каучука у Елемиру, оператера „ХИП Петрохемија“ а.д.

Севесо комплекс нижег реда- Утоварна сраница нафтних деривата на реци Тиси у склопу Погона за припрему и транспорт нафте и гаса, оператора „НИС“ а.д. Нови Сад, блок „Истраживања и производња“, Елемир у Зрењанину има опасну материју: сива нафта. Око овог постројења у складу са законском регулативом утврђује се повредива зона од 1000m, а коначна процена ширине повредиве зоне – зоне опасности, одређује се на основу резултата моделирања ефеката удеса.

За комплексе вишег реда, оператори су извршили моделовање ефеката хемијског удеса, у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса, чији резултати су имплементирани у овај Просторни план, имајући у виду да могу имати негативних утицаја на подручје посебне намене у случају експлозија пара течности у стању кључања (тзв. BLEVE- Boiling Liquid Expanding Vapour Explosion), као најгорих могућих сценарија на овим комплексима. На основу извршених моделовања утврђене су повредиве зоне топлотне радијације:

1. Погон за припрему и транспорт нафте и гаса и складиште ТНГ у Елемиру, оператора НИС а.д., Нови Сад, Блок, „Истраживање и производња“ (опасна материја: бутан)
  - a) (31,6kw/m²) потенцијално смртоносни ефекат хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 50% случајева)- на раздаљини од 447 m од места удеса,
  - b) (15,9 kw/m²) потенцијално смртоносни ефекат хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 1% случајева)- на раздаљини од 659 m од места удеса,
  - c) (12 kw/m²) опекотина I степена у року од 10 секунди- на раздаљини од 764 m од места удеса.
2. Фабрика синтетичког каучука у Елемиру, оператора „ХИП Петрохемија“ а.д. Панчево (опасна материја 1,3-Бутадиен)
  - a) (31,6kw/m²) потенцијално смртоносни ефекат хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 50% случајева)- на раздаљини од 633 m од места удеса,
  - b) (15,9 kw/m²) потенцијално смртоносни ефекат хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 1% случајева)- на раздаљини од 938 m од места удеса,
  - c) (12 kw/m²) опекотина I степена у року од 10 секунди- на раздаљини од 1100 m од места удеса.

Око оба постројења утврђује се у складу са законском регулативом и повредива зона са аспекта хемијског удеса: 764m од означене локације најгорег могућег сценарија Погона за припрему и транспорт нафте и гаса и складиште ТНГ у Елемиру и 1100 m од означене локације најгорег могућег сценарија комплекса Фабрика синтетичког каучука у Елемиру.

Зона забране изградње нових објеката јавне намене, објеката за становање и туристичких објеката износи 447 m од означене локације најгорег могућег сценарија комплекса Погона за припрему и транспорт нафте и гаса и складиште ТНГ у Елемиру, а 633 m од означене локације најгорег могућег сценарија комплекса Фабрика синтетичког каучука у Елемиру.

Утврђене зоне приказане су на Рефералној карти број **3.2. - Природни ресурси и заштита животне средине.**

1.5.7. Уређење простора од интереса за одбрану земље

За простор који је предмет израде Просторног плана нема посебних услова и захтева за прилагођавање потребама одбране земље коју прописују надлежни органи.

Циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране је стварање услова за деловање цивилне заштите становништва и заштиту материјалних и природних ресурса у случају ратних дејстава. Применом законске регулативе за планирање и уређење простора од интереса за одбрану земље, стварају се просторни услови за функционисање цивилне заштите становништва.

У случају непосредне ратне опасности и у рату, све мере цивилне заштите (заштита људи и материјалних добара, померање становништва, збрињавање становништва и др.), спроводиће се у складу са Законом о ванредним ситуацијама и прописима који регулишу ову област.

У складу са Законом о ванредним ситуацијама ради заштите од елементарних непогода и других несрећа, органи локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица, у оквиру својих права и дужности, дужна су да обезбеде да се становништво, односно запослени, склоне у склоништа и друге објекте погодне за заштиту.

2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

2.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ

Пољопривредно земљиште се користи за пољопривредну производњу и не може се користити у друге сврхе, осим у случајевима и под условима утврђеним Законом о пољопривредном земљишту и у складу са овим Просторним планом, као и урбанистичким плановима који се доносе на основу овог Просторног плана.

Коришћење пољопривредног земљишта је потребно усагласити са мерама заштите које су дате у важећим уредбама о заштити и мерама заштите на стаништима заштићених врста, еколошким коридорима и њиховим заштитним зонама.

Коришћење обрадивог пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе и промена намене земљишта није дозвољена, осим у изузетним случајевима и у складу са условима утврђеним Законом о пољопривредном земљишту.

2.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у заштићеним подручјима

2.1.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у заштићеном подручју СРП „Окањ бара“

На пољопривредном земљишту у заштићеном подручју СРП „Окањ бара“ се задржава постојећи инфо центар I са осматрачницом (у КО Српски Елемир), а планирају се:

- осматрачница (у КО Тараш),
- две надстрешнице за екстензивно (традиционално) сточарство (КО Кумане) и
- фармерска зона (у КО Кумане у режиму заштите III степена).

Објекте за туристичку презентацију природних вредности (осматрачнице, инфо-центар) унутар заштићеног подручја планирати као монтажано-демонтажне објекте привременог карактера чије коришћење не захтева изградњу инфраструктурних објеката и на начин којим се не угрожавају природне вредности.

Такође и објекти за традиционално сточарство, могу градити као монтажано-демонтажни, односно, надстрешница од дрвета.

Правила грађења у фармерској зони су:

- у фармерској зони (у северном и источном делу, који су ближи насељу Кумане) је дозвољена изградња трајних објеката, као и постављање монтажано-демонтажних објеката за држање и узгој стоке, која се напаса на овом подручју;
- величина и изграђеност комплекса морају бити у корелацији са одрживим пашарењем, односно очувањем природних вредности, што подразумева прибављање претходних услова и сагласности надлежне установе за заштиту;
- максимална спратност објеката је П (приземље), а минимална удаљеност објеката од суседне парцеле је 10,0 m;

- комплекс се може оградити транспарентном оградом висине максимално 2,0 m, која се поставља на минимално 1,0 m од међне линије, док од регулационе линије (односно границе парцеле прилазног пута) мора бити на удаљености која обезбеђује слободни профил пута;
- комплекс мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације и водонепропусна септичка јама;
- остали техничко-санитарни услови уређења и изградње комплекса морају бити у складу са важећим Правилником о ветеринарско-санитарним условима објеката за узгој и држање копитара, папкара, живине и кунића („Службени гласник РС“, број 81/06).

2.1.1.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту у заштићеном подручју ПП „Русанда“

На пољопривредном земљишту у заштићеном подручју ПП „Русанда“ овим Просторним планом су предвиђени:

- постојећа осматрачница (у КО Меленци),
- планирани визиторски центар (у КО Кумане) и
- надстрешнице за екстензивно (традиционално) сточарство.

Објекте за туристичку презентацију природних вредности (осматрачнице, визиторски центар) унутар заштићеног подручја, планирати као монтажно-демонтажне објекте привременог карактера чије коришћење не захтева изградњу инфраструктурних објеката и на начин којим се не угрожавају природне вредности. Визиторски центар је такође замишљен као осматрачница, али са наткривеним простором за седење, у виду летње учионице. Ради развоја пашарења у контролисаним условима (испаша стоке), могућа је изградња монтажно-демонтажних надстрешница од дрвета.

2.1.2. Општа правила грађења на пољопривредном земљишту ван заштићених подручја

Ова правила грађења се односе на пољопривредно земљиште унутар посебне намене, али ван заштићених подручја, дакле у заштитним зонама заштићених подручја и осталој посебној намени, а односе се на изградњу салаша, фарми, рибњака, воћарско-виноградарских и других објеката, чија изградња је могућа на овом пољопривредном земљишту. Након тога следе посебна правила грађења, где су наведени конкретни садржаји/објекти који се у њима могу градити и под којим условима.

Изградњу објеката је потребно ускладити са мерама и условима које је потребно прибавити од надлежне институције за заштиту природе, а које се односе на заштиту станишта заштићених врста, еколошке коридоре и њихове заштитне зоне. Забрана изградње нових салаша се односи на заштитну зону еколошког коридора/станишта у појасу од 200,0 m, док је на постојећим салашима дозвољена реконструкција, доградња и надоградња постојећих објеката, без промене постојеће намене објекта, у циљу побољшања санитарно-хигијенских услова живота на салашу. Такође, у овом појасу од 200,0 m изградња надземних објеката се ограничава на воћарско-виноградарске кућице и оставе за смештај пољопривредних култура, као и на објекте за одрживо коришћење коридора/станишта (објекти сточарства на пашњацима и сл.), који су лоцирани и изграђени у складу са условима заштите природе.

2.1.2.1. Објекти за потребе пољопривредног домаћинства - салаша

На пољопривредном земљишту могућа је изградња објеката пољопривредног домаћинства - салаша, који садрже објекте намењене породичном становању и објекте намењене пољопривредној производњи¹⁰.

¹⁰ У складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју и Законом о пољопривредном земљишту

Под салашима и њиховим простором подразумева се ангажована површина на подручју атара насеља, на којој ће се одвијати специфична и разноврсна пољопривредна производња у области ратарства, повртарства, воћарства, виноградарства и сточарства, као и области услуга.

Производња ће се одвијати на посебно уређеном простору, што подразумева издвајање просторних целина за башту са воћем и лозом, економско двориште са капацитетима за смештај ратарских култура и механизације, простор за изградњу објеката за смештај стоке са уређеним делом за одлагање стајњака, као и простор за изградњу стамбеног објекта, и др.

За потребе пољопривредног домаћинства, на салашу, дозвољена је изградња:

- породичног стамбеног објекта;
- помоћног објекта уз стамбени објекат (летња кухиња, гаража, остава хране за сопствене потребе, подрум, ограда, водонепропусна септичка јама и сл.);
- економског објекта: објекти за гајење животиња (стаје за гајење коња, крава, оваца и коза, објекти за гајење свиња, живине, голубова, кунића, украсне живине и птица); пратећи објекти за гајење домаћих животиња (испусти за стоку, бетонске писте за одлагање чврстог стајњака, објекти за складиштење осоке); објекти за складиштење сточне хране (сеници, магацини за складиштење концентроване сточне хране, бетонирани сили јаме и сили тренчеви); објекти за складиштење пољопривредних производа (амбари, кошеви, силоси) и други слични објекти на пољопривредном газдинству (објекти за пољопривредне машине и возила, пушнице, сушаре, магацини хране - складиштење пољопривредних производа за сопствене потребе: поврћа, воћа, житарица, производа животињског порекла и сл.);
- пословног објекта (објекат за храну, пиће и смештај за потребе организовања туристичке понуде на салашу - сеоски/етно туризам, само ако постоји и пољопривредна производња на салашу);
- објеката/површина за спорт и рекреацију (за сопствене потребе или за потребе организовања туристичке понуде, само ако постоји и пољопривредна производња на салашу),

уз обезбеђивање санитарно-ветеринарских, хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и других услова и уз неопходну инфраструктурну опремљеност парцеле.

Услови за избор локације за изградњу салаша:

- изградња салаша дозвољава се на парцелама индивидуалних пољопривредних произвођача у виду изградње нових салаша или доградње и адаптације постојећих салаша;
- не дозвољава се изградња нових салаша на просторима коридора планираних инфраструктурних капацитета који су дефинисани важећом просторно планском документацијом, на просторима заштићених делова природе, затим у појасу од 200,0m од еколошких коридора/станишта, као и у зони забрањене изградње око евидентираних севесо постројења/ комплекса вишег реда;
- просторних органичења у смислу максималне величине површине ангажоване за салашарску производњу нема;
- услов за стварање новог салаша је да пољопривредно домаћинство поседује/обрађује најмање 3,0 ha пољопривредног земљишта, које не мора бити у једном комаду, нити искључиво на локацији где се формира салаш;
- постојећи салаша на мањој парцели могу и даље егзистирати (реконструисати, дограђивати и сл.).

Услови за изградњу објеката и просторну организацију салаша

Минимална величина парцеле за изградњу нових објеката за потребе пољопривредног домаћинства (салаша) је 25 а (2500 m²), с тим да код евентуалне препарцелације, површина нове парцеле не може бити мања од 50 а (5000 m²), односно од 1,0 ha (на обрадивом пољопривредном земљишту, које је уређено комасацијом), док максимална величина парцеле није ограничена.

Није дозвољена изградња породичног стамбеног објекта без услова за изградњу објеката за потребе пољопривредне производње (ако исти не постоји на парцели). Дозвољена је изградња само једног породичног стамбеног објекта (са максимално три стамбене јединице). Максимални габарит стамбеног објекта у основи је 200 m², максимална спратност објеката је П+Пк, са могућношћу изградње подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају. Растојање стамбеног објекта и објеката на суседној парцели мора бити најмање половина висине вишег објекта.

Дозвољена је изградња помоћних објеката уз стамбени објекат, у складу са потребама пољопривредног домаћинства. Максимална спратност помоћног објекта је П. Дозвољена је изградња засебног објекта - подрума, који може бити укопан или полуукопан, уколико то хидролошки услови дозвољавају. Бунар, септичка јама, базен и сл. могу се градити на минимум 3,0 m од свих објеката и од границе суседне парцеле.

Економски објекти се могу градити само ако на парцели постоји или се гради породични стамбени објекат за потребе пољопривредног домаћинства. Дозвољена је изградња више економских објеката, у складу са потребама пољопривредног домаћинства.

Максимална спратност економског објекта за гајење животиња је П+Пк (ако се у поткровљу планира складиштење хране за стоку), а код осталих економских објеката је П. Могућа је и већа висина објекта из технолошких разлога (силос, кош и сл.). Минимална удаљеност објекта за гајење животиња од породичног стамбеног, односно од пословног објекта је 15,0 m, а удаљеност осталих економских објеката од стамбеног објекта је мин. 10,0 m. Минимална удаљеност ђубришта за одлагање чврстог стајњака и отворених објеката за складиштење осоке од стамбеног објекта, бунара, односно живог извора воде је 20,0 m.

Дозвољена је изградња стакленика, пластеника и мањих производних објеката намењених за прераду примарних пољопривредних производа (воћа, поврћа, лековитог биља, млека, меса, вуне и сл.), по условима за изградњу пословних објеката.

Изградња пословних објеката за пружање услуга хране, пића и смештаја, као и за потребе организовања туристичке понуде на салашу, дозвољена је само ако постоји и пољопривредна производња на салашу. Дозвољена је изградња само једног пословног објекта. Максимална спратност пословног објекта је П+Пк.

Дозвољена је изградња објекта и терена за спорт и рекреацију за сопствене потребе или за потребе организовања туристичке понуде, само ако постоји и пољопривредна производња на салашу. Максимална спратност објекта је П. Минимална удаљеност објекта/терена од породичног објекта је 5,0 m.

Салаш мора имати приступ са атарског или другог јавног пута. Објекте салаша градити са косим крововима, а као покривач користити цреп, трску, теголу и сл. Примењивати традиционалан вид грађења. Салаш може бити ограђен, а макс. висина ограде је 2,0 m. Ограда мора да се повуче од међе парцеле са пољопривредним усевима најмање 1,0 m, а од регулационе линије, односно границе парцеле атарског пута мора бити на удаљености која обезбеђује слободни профил пута. Забрањује се постављање пуне, тешке и масивне ограде.

Висок ниво уређености и опремљености салаша подразумева:

- грађевински део салашког простора, односно грађевински објекти морају бити удаљени од јавних саобраћајница у складу са прописима који регулишу област саобраћајне инфраструктуре;
- препоручује се да грађевински објекти буду изграђени од чврстог материјала и да буду приземни (са подрумом);
- просторно раздвајање стамбеног и економског дела салаша, а нарочито објеката намењених сточарској производњи, као и подизање заштитног зеленила;
- изграђен приступни пут са чврстом подлогом;

- подигнуту ограду око грађевинског дела салаша;
- обезбеђено снабдевање питком водом и изграђеност одговарајућих водоводних инсталација у стамбеном објекту и објектима сточарске производње - објекти салаша треба да су снабдевени водом за пиће из водоводне мреже или из сопственог извора (бунара);
- регулисање одвођења отпадних вода - отпадне воде из стаја и осока се не смеју упуштати у мелиорационе канале и природне водотоке;
- обезбеђено снабдевање електричном енергијом из јавне мреже или из сопственог извора;
- уређен простор за одлагање чврстог дела сточног отпада;
- изграђен објекат за прикупљање осоке;
- поплочан дворишни плато стамбеног дела и дела намењеног за сточарску производњу.

Објекти на постојећим салашима се могу реконструисати и дограђивати, реконструисати инсталације, побољшати услови живота и рада до максималних параметара прописаних овим Просторним планом и под следећим условима:

- дозвољена је замена постојећег објекта новим објектом у оквиру услова датих овим Просторним планом;
- реконструкција објеката је дозвољена, ако се неће нарушити параметри дати овим Просторним планом;
- адаптација објеката се може дозволити у оквиру намена датих овим Просторним планом;
- ако парцела салаша не задовољава неки од услова дефинисаних овим Просторним планом, може се дозволити реконструкција и доградња до испуњења преосталих урбанистичких параметара.

2.1.2.2. Објекти за узгој животиња - фарме и газдинства

Фарме и газдинства јесу радни комплекси са објектима и простором за држање и узгој животиња - копитара, пакара, живине, кунића, пужева и др. животиња. Изградња ових садржаја условљава се провером инфраструктурне опремљености локације у складу са прописима.

Према Правилнику о ветеринарско-санитарним условима објеката за узгој и држање копитара, пакара, живине и кунића („Службени гласник РС“, број 81/06), фарма јесте газдинство у коме се држи или узгаја 20 и више грла копитара, пакара (20 и више грла говеда, 100 и више грла свиња, 150 и више грла оваца и коза) или 350 и више јединки живине и кунића и може да се гради на:

- локацији која се налази на подручју и у зони која, у зависности од врсте и броја животиња, као и еколошких услова не угрожава, нити би била угрожена од стамбених и других објеката у ближој или даљој околини,
- компактном земљишту које не сме бити подводно и које мора имати добро одвођење атмосферских вода,
- локацији која се налази изван зоне која може бити угрожена поплавом и клизањем терена.

Изградња и реконструкција објеката пољопривредне производње (фарме) који се, због величине капацитета или специфичне технологије производње, не могу градити у насељу, вршиће се у атару имајући у виду и следеће услове за избор локације:

- објекте треба лоцирати на мање квалитетним типовима земљишта, а уколико ово није могуће, према предностима осталих локационих фактора;
- одређена ограничења могу представљати хидролошке и микрорељефне карактеристике, што се посебно односи на изградњу већих сточарских капацитета са неопходним додатним површинама и економским двориштима који захтевају заравњене површине;

- производно-сточарске капацитете градити у близини ливада и пашњака, како би се створили услови за комбиновану исхрану на слободним просторима и у затвореним објектима;
- код изградње објеката сточних фарми мањег капацитета предност имају локације уз локалне и атарске путеве, у близини насеља, како би се могао обезбедити прикључак на постојећу насељску инфраструктуру (пут, електро-енергетска мрежа, водоводна мрежа...);
- основни услов при избору локације је могућност трајног решења прихватања и одвођења сувишних површинских и подземних вода; предност у овом смислу имају локације у непосредној близини мелиоративних канала који немају функцију еколошких коридора, јер ће се тако постићи боље одвођење сувишних вода са уређене површине комплекса.

Фарма мора да буде изграђена тако да омогући одговарајуће микроклиматске и зоохигијенске услове зависно од врсте животиња. Сви објекти намењени држању и узгоју стоке морају бити пројектовани и грађени према нормативима и стандардима за изградњу ове врсте објеката и конкретне врсте животиња, уз примену санитарно-ветеринарских, хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и других услова.

Индекс заузетости земљишта је макс. 40%, а под зеленилом мора бити мин. 30% површине парцеле. Спратност објеката у комплексу фарме је макс. П+Пк за пословне, а П за економске и помоћне објекте, односно усклађена са технолошким процесом. Минимална удаљеност објеката од граница суседних парцела је 10,0 m.

Круг фарме мора да:

- буде довољно простран, да одговара капацитету, броју и величини изграђених објеката како би се обезбедила њихова функционална повезаност и међусобна удаљеност;
- у оквиру фарме морају се обезбедити два одвојена блока и то технички део (објекти за запослене, пословни објекти, објекат за боравак као и потребни пратећи објекти - котларнице, машинске радионице, складишта) и изоловани производни део;
- има улаз који је контролисан или под надзором и на којем се обавезно води евиденција о уласку и изласку људи, животиња и возила из круга фарме;
- буде ограђен оградом висине максимум 2,2 m, која спречава неконтролисан улазак људи и животиња, а која се поставља на минимално 1,0 m од међне линије, док од регулационе линије (односно границе парцеле прилазног пута) мора бити на удаљености која обезбеђује слободни профил пута;
- буде уредно и редовно одржаван.

Путеви (спољни и унутрашњи), морају да испуњавају следеће услове:

- прилазни путеви и путеви у кругу фарме морају да буду довољно широки и изграђени од чврстог материјала, или морају да имају подлогу од шљунка;
- испред сваког објекта на фарми мора бити бетонирани или асфалтирани површина за лакше кретање возила;
- путеви у кругу фарме морају бити погодни за чишћење и прање, а уз њих мора да се налази довољан број хидраната и сливника;
- путеви који се користе за довоз животиња, хране за животиње, чистих простирки и опреме, не смеју да се укрштају са путевима који се користе за одвоз стајског ђубрива, отпадних вода и лешева животиња.

Такође, фарма мора бити снабдевена довољном количином воде за пиће из јавног водовода или сопственог бунара, која мора бити контролисана и мора испуњавати стандарде прописане за пијаћу воду. За прање објеката и путева може се користити и вода која не испуњава прописане стандарде за пијаћу воду.

Одвођење отпадних вода вршиће се тако што ће се:

- атмосферске воде уливати у канализацију или у природни реципијент без пречишћавања,

- отпадне воде које настају током производног процеса или прања објеката и опреме обавезно сакупљати у водонепропусне испусте и пречишћавати пре испуштања у природне реципијенте;
- одвод отпадне воде на обрадиве површине мора бити у складу са прописима којима се уређује заштита животне средине;
- фекалне воде сакупљати у одвојене непропусне септичке јаме или испуштати у канализацију.

Простор за одлагање и збрињавање стајског ђубрива из објекта мора бити смештен, односно изграђен, тако да се спречи загађивање околине и ширење узрочника заразних болести животиња и људи, насупрот правцу главних ветрова и мора да буде удаљен најмање 50,0 m од објекта за узгој животиња.

Фарма са више од 100 условних грла копитара и папкара мора да има одвојен колски и пешачки улаз. На колском и пешачком улазу морају бити изграђене дезинфекционе баријере димензија 6,0 m x 3,0 m x 0,25 m и 1,0 m x 0,5 m x 0,05 m и испуњене воденим раствором средства за дезинфекцију. Дезинфекционе баријере морају бити изграђене на начин који омогућава њихово чишћење и прање, као и испуштање раствора кроз дренажни отвор. На фарми је неопходно обезбедити и простор, односно просторије за смештај, сортирање и складиштење хране за животиње.

За изградњу нових фарми, као и за потребе повећања капацитета или пренамене објеката у друге садржаје у функцији пољопривредне производње на постојећим фармама, неопходна је израда урбанистичког пројекта, уз проверу инфраструктурне опремљености и других услова на конкретној локацији. За реконструкцију и доградњу објеката на постојећим фармама, услови ће се издавати директном применом овог Просторног плана.

2.1.2.3. Узгајалишта дивљачи

У атару се дозвољава подизање и постављање објеката за прихват, негу и исхрану дивљачи током целе године, као и објекти за прехранивање током зимског периода.

Уколико се граде на пољопривредном земљишту минимална парцела комплекса је 1,0 ha, или се задржава постојећа парцела, поштујући прописане услове Закона о пољопривредном земљишту.

Максимални индекс заузетости парцеле је 40%. Максимална спратност објеката је П+Пк са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају. Минимална удаљеност објеката од суседне парцеле је 10,0 m.

Парцеле се могу ограђивати транспарентном оградом висине максимално 1,8 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије. Комплекс мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације, водонепропусна септичка јама и др.

2.1.2.4. Рибњаци

Избор локације за изградњу рибњака вршити након претходних анализа расположивих количина и квалитета воде, која ће се користити за пуњење рибњака, као и анализа потенцијалних утицаја рибњака на хидролошки режим подручја. За подизање рибњака на обрадивом пољопривредном земљишту потребна је сагласност Министарства за пољопривреду, шумарство и водопривреду.

Основни технички услови за изградњу рибњака су:

- границе рибњака морају бити означене видљивим ознакама;
- рибњак мора да располаже уређајима за упуштање и испуштање воде, уређајима за регулисање нивоа воде, као и уређајима који спречавају пролаз риба, рибље млађи и икре у или из рибњака;
- рибњак мора бити заштићен од поплава;

- за уклањање смећа и штетних отпадака из рибњака, мора постојати уређено место или изграђен технички уређај, који онемогућава загађење рибњака и његове околине;
- уколико је могуће, рибњак треба да је ограђен.

У саставу рибњака морају да постоје уливно-изливни објекти, уставе, аератори, хранидбене платформе и насипи који спречавају продор спољних вода у комплекс рибњака.

У оквиру техничког дела, неопходно је обезбедити посебну просторију за ветеринарске прегледе и дневно праћење здравственог стања и прираста популације. Минимална удаљеност објеката од суседних парцела је 3,0 m, а максимална спратност је П+Пк.

Изградња рибњака условљена је израдом урбанистичког пројекта, са провером инфраструктурне опремљености и других услова на конкретној локацији.

2.1.2.5. Воћарско-виноградарски објекти и зоне

Правила за изградњу појединачних воћарско-виноградарских кућица у атару

На парцели плодног земљишта, која је према начину коришћења сврстана у културу воћњак, односно виноград, дозвољена је изградња воћарско-виноградарске кућице, бунара, пољског WC-а, оставе за смештај алата, воћа и слично, уз обезбеђивање следећих услова:

- минимална величина парцеле на којој се може одобрити изградња ових објеката износи 10 а (1000 m²);
- најмање 90% површине парцеле мора се користити као виноград, воћњак, повртњак или цвећњак;
- површина воћарско-виноградарског објекта износи максимум 30,0 m²;
- дозвољена је изградња надстрешнице, лође, трема, пергола испред и у склопу објекта, који уколико нису застакљени или затворени, не улазе у састав дозвољене површине објекта;
- спратност објекта је П (приземље);
- објекат може имати подрум или сутерен, уколико то геотехнички и хидротехнички услови дозвољавају;
- укупна висина објекта - од нулте коте до коте слемена (рачунајући и подрум изнад терена), не може бити виша од 5,0 m;
- објекат треба градити претежно од лаких материјала, са већом употребом природног материјала, а форму објекта прилагодити традиционалном облику овог поднебља;
- кров мора бити кос без назитка (нагиб крова мин. 30°, а макс. 40°), са покривачем од црепа, ћерамиде, теголе и слично;
- ограда може бити жива зелена или транспарентна (жичано плетиво и сл. комбиновано са зеленилом) која се поставља тако да стубови ограде буду на земљишту власника ограде, максималне висине 1,4 m;
- површина оставе за смештај грожђа, воћа и поврћа, механизације и алата, може бити максимум 100,0 m², а спратности П (приземље);
- минимална удаљеност објеката од границе суседне парцеле је 4,0 m на бочној страни где се обезбеђује обавезан колски пролаз, односно 1,0 m на супротној страни, од регулационе линије најмање 5,0 m, а од суседовог објекта 10,0 m.

Правила за изградњу објеката у склопу воћарско-виноградарских зона

Овим Просторним планом назначено је неколико воћарско-виноградарских зона, које би се формирале углавном око постојећих групација воћњака и винограда, а три највеће су предвиђене на пешчаној греди између Мале и Велике Русанде (код Меленаца) и у атару села Кумане.

Може се задржати постојећа парцелација, а површина парцеле за нову изградњу у воћарско-виноградарској зони је мин. 25 а (2500 m²), с тим да се и мање парцеле могу задржати, уз поштовање услова из овог Просторног плана датих за изградњу појединачних воћарско-виноградарских кућица. Код препарцелације, површина нове парцеле је мин. 50 а (5000 m²), односно 1 ha, за обрадиво пољопривредно земљиште уређено комасацијом. Најмање 70% површине парцеле мора се користити као воћњак или виноград. Облик парцеле треба да је, по правилу, правоугаони.

Дозвољена је изградња свих објеката који би били у функцији воћарско-виноградарске производње: виноградарска кућа (максималне површине 45,0 m²), затим оставе, магацини, сушаре, расхладне просторије и хладњаче за смештај воћа, грожђа и вина, као и објекти за смештај пољопривредне механизације, опреме, алата, амбалаже, трафостаница и сл. По потреби, могућа је изградња и других објеката, с тим да индекс заузетости земљишта не сме прећи 20%. Максимална спратност главног објекта је П+Пк, а помоћних П. Дозвољена је изградња подрума или сутерена уколико то геотехнички и хидротехнички услови допуштају, као и изградња надстрешница, тремова и пергола.

Објекти морају бити удаљени од границе парцеле најмање 4,0 m на бочној страни, где се обезбеђује обавезан колски пролаз, односно 1,0 m на супротној страни, од регулационе линије најмање 5,0 m, а од суседовог објекта 10,0 m. Парцеле се могу оградавати транспарентном или „живом“ оградом, висине до 1,4 m.

2.1.2.6. Објекти за примарну обраду и складиштење пољопривредних производа и механизације

Ово су објекти за примарну обраду (прање, сушење и сл.), складиштење и чување пољопривредних производа (житарица, индустријског, крмног и лековитог биља, цвећа, воћа и поврћа), затим ђубрива и др. репроматеријала, као и пратећи и други слични објекти у функцији пољопривредне производње.

Објектима за складиштење пољопривредних производа и репроматеријала сматрају се све врсте складишта (полуотворене и затворене хале, надстрешнице, силоси, трапови, подна складишта, хладњаче, вински подруми и др.). Објекти у којима се пољопривредни производи могу примарно обрађивати су сушнице, пушнице, млинови и слични објекти.

Објектима за смештај пољопривредне механизације сматрају се затворени простори и надстрешнице у којима се смешта механизација (возила, машине, прикључни уређаји и др.), као и пољопривредни алати и опрема ради чувања и одржавања. У склопу машинског парка, пољопривредне економије и сличних комплекса, дозвољена је изградња радионице за оправку возила сопственог возног парка, а евентуално и станице за снабдевање горивом за сопствене потребе, као и други слични објекти у функцији пољопривредне производње.

Минимална удаљеност објеката од границе суседне парцеле је 10,0 m. Максимална спратност објеката је П или већа, у зависности од технолошког поступка складиштења (силоси и сл.), са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Минимална удаљеност станице за снабдевањем горивом за сопствене потребе од границе парцеле и од других објеката одређује се у складу са саобраћајним прописима прописима из области заштите животне средине и прописима из области заштите од пожара.

Парцеле се могу оградавати транспарентном оградом, висине максимално до 2,0 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од мин. 1,0 m од међне линије или на међи, уз прибављену сагласност суседа. Постављање ограде од границе парцеле атарског пута мора бити на удаљености која обезбеђује слободни профил пута. Забрањује се постављање пуне, тешке и масивне ограде.

Дозвољена је изградња наведених објеката уз примену хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и др. услова и потребну инфраструктурну опремљеност: приступни пут, електроинсталације, вода, водонепропусна септичка јама и сл.

Индекс заузетости земљишта је максимално 40%.

2.1.2.7. Стакленици и пластеници

У циљу побољшања пољопривредне производње на пољопривредном земљишту је дозвољена изградња или постављање стакленика и пластеника, у оквиру којих се одвија узгој воћа, поврћа, цвећа и сл. Удаљеност оваквих објеката од граница парцеле не може бити мања од висине планираног објекта, односно минимално 5,0 m.

Парцеле са стакленицима/пластеницима се могу ограђивати транспарентном оградом, висине макс. 2,0 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености мин. 1,0 m од међне линије или на међи, уз прибављену сагласност суседа. Колски прикључак је минималне ширине 3,5 m (могућност прикључења на некатегорисани пут).

2.1.3. Посебна правила грађења на пољопривредном земљишту у заштитној зони заштићених подручја

2.1.3.1. Посебна правила грађења на пољопривредном земљишту у заштитној зони СРП „Окањ бара“

За ову заштитну зону према Уредби о заштити нема посебних ограничења. Просторним планом су предвиђене воћарско-виноградарска зона (две веће и две мање у атару села Кумане) и једна надстрешница за екстензивно (традиционално) сточарство, у виду монтажано-демонтажног објекта од дрвета (такође у КО Кумане).

Постојећи објекти у функцији пољопривреде (салаши, воћарско-виноградарски објекти и сл.) се могу реконструисати и дограђивати до максималних урбанистичких параметара утврђених овим Просторним планом за ту намену објекта (тачка 2.1.2. Општа правила грађења на пољопривредном земљишту ван заштићених подручја), уз поштовање мера заштите на стаништима заштићених и строго заштићених врста и еколошким коридорима са заштитним зонама.

Постојећи објекти, чији су параметри (индекс изграђености, степен заузетости парцеле, спратност) већи од параметара датих овим Просторним планом, задржавају постојеће параметре без могућности увећавања (доградње, надградње и сл.).

У случају замене постојећег објекта новим, поштовати све параметре и условљености дефинисане овим Просторним планом. Ово правило важи и за постојеће објекте који не испуњавају друге услове овог Просторног плана (удаљења од граница парцеле, удаљења од суседних објеката и др.).

Постојећи објекти изграђени на пољопривредном земљишту у заштитној зони чија намена није у функцији пољопривреде или едукације и презентације природног добра (породични стамбени објекти, викендице, пословни објекти...), могу се реконструисати, санирати и адаптирати у постојећем габариту и са постојећом спратношћу само уз претходно прибављену сагласност и посебне услове надлежне институције за заштиту.

Нови објекти у функцији пољопривредне производње се могу градити у заштитној зони уз прибављену сагласност и услове надлежне институције за заштиту и поштовање правила грађења утврђених овим Просторним планом за ту намену објекта (тачка 2.1.2. Општа правила грађења на пољопривредном земљишту ван заштићених подручја), уз поштовање мера заштите на стаништима заштићених и строго заштићених врста и еколошким коридорима са заштитним зонама. Такође, намену простора, као и услове грађења, усагласити са дефинисаним зонама забрањене изградње, као и повредивим зонама (са аспекта хемијског удеса), које су дефинисане у односу на три евидентирана севесо комплекса (у КО Српски Елемир).

2.1.3.2. Посебна правила грађења на пољопривредном земљишту у заштитној зони ПП „Русанда“

У заштитној зони ПП „Русанда“ према Уредби о заштити, забрањена је изградња рибањака, депонија, постројења за коришћење енергије ветра и других објеката, као и извођење радова којима се нарушавају еколошки и визуелни интегритет подручја.

У заштитној зони ПП „Русанда“ ограничава се:

- складиштење/депоновање стајњака, осоке и других извора еутрофикације на, за ту сврху предвиђене, прописно опремљене локације, и на делу простора који није у контакту са подземним водама;
- формирање новог грађевинског земљишта, на просторне целине чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 200,0 m; Изградња укопаних складишта на овим просторним целинама могућа је уколико се дно складишта налази изнад коте максималног нивоа подземне воде;
- планирање туристичких и других садржаја који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света неодговарајућим коришћењем осветљења, на растојање веће од 200,0 m од границе заштићеног подручја.

Воћарско-виноградарску зону код Меленаца (простор пешчане греде између Мале и Велике Русанде) са постојећим објектима (виноградарске кућице и други објекти везани за постојећу намену простора), уређен на традиционалан начин, треба укључити у туристичку понуду. Такође, овај простор може бити од великог значаја за стимулисање органског начина узгоја пољопривредних култура (превасходно винове лозе, воћа и поврћа).

Постојећи објекти у функцији пољопривреде (салаши, воћарско-виноградарски објекти и сл.) се могу реконструисати и дограђивати до максималних урбанистичких параметара утврђених овим Просторним планом за ту намену објекта (тачка 2.1.2. Општа правила грађења на пољопривредном земљишту ван заштићених подручја), уз поштовање мера заштите на стаништима заштићених и строго заштићених врста и еколошким коридорима са заштитним зонама.

Постојећи објекти, чији су параметри (индекс изграђености, степен заузетости парцеле, спратност) већи од параметара датих овим Просторним планом, задржавају постојеће параметре без могућности увећавања (доградње, надградње и сл.).

У случају замене постојећег објекта новим, поштовати све параметре и условљености дефинисане овим Просторним планом. Ово правило важи и за постојеће објекте који не испуњавају друге услове овог Просторног плана (удаљења од граница парцеле, удаљења од суседних објеката и др.).

Постојећи објекти изграђени на пољопривредном земљишту у заштитној зони чија намена није у функцији пољопривреде (породични стамбени објекти, викендице, пословни објекти...) могу се реконструисати, санирати и адаптирати у постојећем габариту и са постојећом спратношћу само уз претходно прибављену сагласност и посебне услове надлежне институције за заштиту.

Нови објекти у функцији пољопривредне производње се могу градити у заштитној зони уз прибављену сагласност и услове надлежне институције за заштиту и поштовање правила грађења утврђених овим Просторним планом за ту намену објекта (тачка 2.1.2. Општа правила грађења на пољопривредном земљишту ван заштићених подручја), уз поштовање мера заштите на стаништима заштићених и строго заштићених врста и еколошким коридорима са заштитним зонама.

2.1.4. Посебна правила грађења на пољопривредном земљишту у осталој посебној намени

На пољопривредном земљишту у просторној целини остала посебна намена је дозвољена изградња објеката у функцији пољопривредне производње (салаши, фарме, воћарско - виноградарски објекти, стакленици, објекти за примарну обраду и складиштење пољопривредних производа и др.), уз поштовање мера заштите на стаништима заштићених и строго заштићених врста и еколошким коридорима са заштитним зонама.

Постојећи објекти у функцији пољопривреде (стари салаши, воћарско-виноградарски објекти и сл.), могу се реконструисати и дограђивати до максималних урбанистичких параметара утврђених овим Просторним планом за ту намену објекта (тачка 2.1.2. Општа правила грађења на пољопривредном земљишту ван заштићених подручја). Дограђивање се мора изводити тако да се не наруши однос према суседним објектима, тј. обавезно је поштовати правила о позиционирању објеката на парцели.

Дограђени део објекта мора бити у складу са постојећим елементима објекта, у истој, односно усклађеној материјализацији и композицији.

Парцеле, на којима постоје изграђени објекти, а чији су параметри (индекс изграђености, степен заузетости парцеле, спратност) већи од параметара датих овим Просторним планом, задржавају постојеће параметре без могућности увећавања (доградње, надградње објекта и сл.).

У случају замене постојећег објекта новим, поштовати све параметре и условљености дефинисане овим Просторним планом. Ово правило важи и за постојеће објекте који не испуњавају друге услове овог Просторног плана (удаљења од граница парцеле, удаљења од суседних објеката и др.).

Такође, стриктно поштовати постојећу, односно дозвољену намену објеката, јер најжалост постоји појава да на месту некадашњих старих салаша настају викендице, стамбени и пословни објекти ван насеља и дефинисаних грађевинских зона.

Постојећи објекти изграђени на пољопривредном земљишту, чија намена није у функцији пољопривреде (породични стамбени објекти, викендице, пословни објекти...) могу се легализовати, реконструисати, санирати и адаптирати у постојећем габариту и са постојећом спратношћу, само у изузетном случају, у зависности од конкретне намене, односно локације, и то уз претходно прибављену сагласност и посебне услове надлежне институције за заштиту природе.

Како ово подручје (остала посебна намена) представља зону утицаја на природна добра, у циљу заштите природних вредности, у наредном периоду овакве објекте не треба ревитализовати и комунално опремати, већ постепено гасити.

Нови објекти у функцији пољопривреде могу се градити у осталој посебној намени, уз прибављену сагласност и услове надлежне институције за заштиту и поштовање правила грађења утврђених овим Просторним планом за ту намену објекта (тачка 2.1.2. Општа правила грађења на пољопривредном земљишту ван заштићених подручја), као и уз стриктно поштовање мера заштите на стаништима заштићених и строго заштићених врста и еколошким коридорима са заштитним зонама.

2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ШУМСКОМ ЗЕМЉИШТУ

Шумско земљиште у складу са Законом о шумама, је земљиште на коме се гаји шума, или земљиште на коме је због његових природних особина рационалније да се гаји шума, као и земљиште на коме се налазе објекти намењени газдовању шумама, дивљачи и остваривању општекорисних функција шума и које не може да се користи у друге сврхе, осим у случајевима и под условима које прописује Закон о шумама.

Шумама и шумским земљиштем на основу Закона о шумама, газдоваће се на основу планова газдовања шумама (план развоја шумске области и основа газдовања шумама) и програма газдовања шумама, који међусобно морају бити усаглашени.

На шумском земљишту на коме се прогласи општи интерес, промена намене ће се вршити се у складу са Законом о шумама.

На шумском земљишту могу се градити:

- шумски путеви и објекти у функцији шумске привреде у складу са основама газдовања шумама и осталим планским документима за газдовање шумама;
- објекти инфраструктуре у складу са овим Просторним планом;
- објекти намењени рекреацији, ловству, у складу са условима надлежног шумског газдинства.

2.2.1. Шумска инфраструктура

На шумском земљишту могу да се граде објекти у складу са плановима газдовања шумама:

- објекти за одржавање и коришћење шума и
- техничка инфраструктура (шумске саобраћајнице и други објекти који служе за газдовање шумама).

У шуми и на удаљености мањој од 200 m од руба шуме не могу се градити ћумуране, кречане и други објекти са отвореном ватром. Мрежа шумских путева се детаљно разрађује основном за газдовање шумама.

2.2.2. Ловачке куће и ловни објекти

У шумама могу да се граде објекти у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописима којим се уређује област дивљачи и ловства.

У ловишту је дозвољена:

- изградња ловно-техничких објеката од природних материјала које треба уклопити у природни амбијент;
- постављање ограда (ограђивање делова ловишта ради интензивног гајења, заштите и лова дивљачи);
- изградња ловно-производних објеката;
- подизање ремиза на оним местима у ловишту где нема природних површина које могу да пруже заштиту дивљачи (подизање једногодишњих или вишегодишњих засада на мањим површинама у ловишту ће створити услове за уточиште, заклон и исхрану дивљачи);
- изградња еколошких прелаза у виду специјалних техничко-технолошких решења у оквиру саобраћајне и друге инфраструктуре, ради стварања еколошких коридора за кретање ниске и крупне ловне дивљачи;

Ловачке куће и ловно-производни објекти на шумском земљишту се могу градити у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописима којима се уређује област дивљачи и ловства, применом правила уређења и грађења из овог Просторног плана.

2.2.2.1. Ловачке куће

Ловачке куће, односно ловачки домови, могу се градити на шумском земљишту када је то утврђено планом развоја шумског подручја. Објекат мора бити у складу са овим Просторним планом, под условом да не изазове трајна оштећења, загађивање или на било који други начин деградација заштићених природних добара и животне средине. Морају се обезбедити: прикључење парцеле на јавни/некатегорисани пут, снабдевање водом, електричном струјом и водонепропусна септичка јама. Максимална површина објекта је 100 m², а дозвољена спратност је П. Спољашњом обрадом објекта (применом природних материјала, примерених, пастелних боја и поштовањем карактеристика традиционалне архитектуре) тежити уклапању објекта у околни пејзаж.

Постојећи објекти (три ловачке куће) се могу реконструисати, санирати и адаптирати у складу са датим условима за изградњу.

2.2.2.2. Ловно-производни објекти - фазанерије

Ловно-производни објекти у виду фарми за производњу фазанске дивљачи могу се градити на шумском земљишту. Локације и објекти за ову намену морају испуњавати ветеринарско-санитарне услове прописане за узгој ове врсте дивљачи, а изградњом објеката и делатношћу не смеју се угрозити природне вредности и животна средина.

Дозвољена спратност објеката је П, а минимална удаљеност објеката од суседне парцеле је 10,0 m. Комплекс мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације и водонепропусна септичка јама. Дозвољено је ограђивање транспарентном оградом, висине макс. 1,8 m, постављеној на граници парцеле, односно на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије, уколико се граничи са обрадивим пољопривредним земљиштем.

2.3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ВОДНОМ ЗЕМЉИШТУ

Водно земљиште у смислу Закона о водама, јесте земљиште на коме стално или повремено има воде, због чега се формирају посебни хидролошки, геоморфолошки и биолошки односи који се одражавају на акватични и приобални екосистем. Водно земљиште користи се на начин којим се не утиче штетно на воде и приобални екосистем и не ограничавају права других. Коришћење и уређење водног земљишта регулисано је Законом о водама, којим су дефинисане забране, ограничења права и обавезе власника и корисника водног земљишта и водних објеката. Водно земљиште текуће воде, у смислу Закона о водама, јесте корито за велику воду и приобално земљиште. Водно земљиште стајаће воде јесте корито и појас земљишта уз корито стајаће воде, до највишег забележеног водостаја.

Приобално земљиште јесте појас непосредно уз корито за велику воду водотока који служи одржавању заштитних објеката и корита за велику воду и обављању других активности које се односе на управљање водама. Ширина појаса приобалног земљишта у подручју заштићеном од поплава је 50 m рачунајући од ножице насипа према брањеном подручју, а ширина појаса приобалног земљишта у подручју незаштићеном од поплава (висока обала) је 10 m.

Водећи рачуна о основним принципима заштите вода, на водном земљишту се могу градити следећи садржаји:

- објекти у функцији водопривреде, одржавања и реконструкције водотока и канала и
- остали објекти инфраструктуре.

Изградња нових водопривредних објеката и реконструкција постојећих водопривредних објеката, као и објеката у служби истих на постојећим каналима (црпне станице, уставе, трафостанице), вршиће се на основу Просторног плана, услова надлежног водопривредног предузећа, услова надлежне институције за заштиту природе, уколико су водопривредни објекти у оквиру просторних целина које су значајне за очување биолошке разноврсности (заштићена подручја, станишта заштићених врста, еколошки коридори) и других услова. Уколико је потребно дефинисати регулацију, обавезна је израда плана детаљне регулације. Изградња нових канала вршиће се на основу плана детаљне регулације.

Изградња осталих објеката инфраструктуре ће се вршити на основу просторних планова јединица локалне самоуправе уз примену услова за уређење и мера заштите природе који су дати овим Просторним планом.

2.4. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ

Грађевинско земљиште у обухвату посебне намене, које ће се реализовати применом овог Просторног плана, чине:

- два едукативно-туристичко-рекреативна локалитета (један у заштитној зони СРП „Окањ бара“, а други у осталој посебној намени),
- шест радних зона (једна је у режиму заштите III степена СРП „Окањ бара“, док су остале у заштитним зонама) и
- зона кућа за одмор „Бабатово“ (чији је северни део у заштитној зони СРП „Окањ бара“, а јужни у осталој посебној намени).

2.4.1. Правила грађења за едукативно-туристичко-рекреативне локалитете

За планирани туристички локалитет са осматрачницом на потесу „Вањ“, као и планирани туристички локалитет - комплекс Црпне станице код Кумана, обавезна је израда урбанистичког пројекта за изградњу, у складу са урбанистичким параметрима из овог Просторног плана и претходно прибављеним условима надлежних организација и предузећа у чијој је надлежности њихово издавање.

Приликом израде урбанистичких пројеката за едукативно-туристичко-рекреативне локалитете важе следећа правила грађења:

- у склопу локалитета могу се градити различити објекти у функцији туризма (едукативни, излетнички, спортско-рекреативни, културно-манifestациони, ловни, риболовни, етно и еко туризам), спорта и рекреације (спортски терени и објекти), едукације и културе (школа у природи, парк културе, уметничка колонија, летња позорница и сл.), као и угоститељски објекти за пружање смештаја и услуживање храном и пићем;
- индекс заузетости парцеле износи максимум 40%, не рачунајући отворене спортске терене, игралишта, платое и саобраћајнице;
- спратност објеката је максимално П+1+Пк за главне и П за помоћне објекте;
- на постојећим објектима дозвољени су радови на реконструкцији и доградњи, уколико то просторне могућности дозвољавају;
- едукативно-туристичко-рекреативни комплекси морају бити опремљени неопходном комуналном инфраструктуром и санитарно-техничким уређајима;
- архитектонска обрада објеката може се третирати слободно, са циљем да се уклопе у околни амбијент, уз примену природних материјала (дрво, трска, опека, цреп);
- зелене површине треба да чине 40-50% (мин. 30%) комплекса, уз примену аутохтоних врста, а где год је то могуће сачувати постојећу вегетацију;
- зелене површине уз спортско-рекреативне садржаје треба да буду распоређене тако да створе сенку на јужним експозицијама, а на местима окупљања посетилаца применити декоративне врсте;
- није предвиђена парцелација, односно уситњавање постојећих парцела, а сам комплекс (или део) се може по потреби оградити заштитном транспарентном или живом зеленом оградом, висине макс. 2,0 m и на удаљености мин. 1,0 m од суседних парцела;
- урбанистичко, архитектонско и пејзажно уређење мора се ускладити са предходним условима надлежних завода за заштиту природе и споменика културе (за непокретна културна добра под заштитом);
- режими коришћења морају да буду такви да осигурају земљиште од појаве ерозивних и др. негативних процеса и поремећаја;
- у оквиру комплекса потребно је обезбедити довољан број паркинг површина за очекиван број посетилаца и запослено особље, потребне сервисне саобраћајнице, као и прилазе возилима специјалне намене;
- све површине намењене јавном коришћењу, изградити у складу са потребама особа са инвалидитетом, деце и старих лица;
- осим наведених правила грађења, за сваки конкретан локалитет применити и правила уређења дефинисана овим Просторним планом (поглавље IV/1/1.1./1.1.2./1.1.2.1. Просторна целина заштитна зона СРП „Окањ бара“, односно поглавље IV/1/1.1./1.1.3. Правила уређења у просторној целини остала посебна намена).

2.4.2. Правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе

Радни садржаји се у простору посебне намене налазе на шест локација, у виду мањих радних зона или појединачних радних комплекса. (На рефералној карти број 1 означени су бројевима 1-3 и 5-7). То су постојећи и планирани радни садржаји, дефинисани као грађевинско земљиште, чија ће се даља изградња реализовати директном применом овог Просторног плана. У случају нове изградње (формирања новог радног комплекса), као и промене постојеће делатности, неопходна је израда урбанистичког пројекта.

2.4.2.1. Општа правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе

У радним зонама и комплексима се могу градити објекти намењени за производне погоне, малу привреду, занатство, пословне и услужне садржаје, складишта и сервисе, хладњаче и силоси, магацински простори, као и остали садржаји који својим радом не угрожавају животну средину. Уз поштовање свих техничко-технолошких и еколошких фактора, постоји могућност лоцирања и других компатибилних делатности (трговине, угоститељски садржаји и сл.). У циљу одрживог коришћења и заштите простора, препорука је да се на подручју посебне намене стимулишу делатности везане за интегрисану и/или органску пољопривредну производњу (производи од сирка, трске, вуне, глине, пружа, млека, меса, грожђа...).

Сваки радни комплекс, мора имати довољно простора за потребе одвијања производног процеса, одговарајућу комуналну опремљеност и мора задовољити услове заштите животне средине. Изградњом објеката, делатношћу или другим активностима се ни на који начин не сме нарушити еколошки и визуелни интегритет заштићених подручја.

Задржава се постојећа парцелација, а у случају нове парцелације, минимална величина парцеле је 1000,0 m², а минимална ширина фронта парцеле је 20,00 m.

У оквиру парцеле радног комплекса могу се градити пословни објекти, производни, услужни, складишни и економски објекти. Објекте на працели треба груписати према њиховим функцијама. Одвојити чисти и нечисти део производње, а код лоцирања објеката придржавати се противпожарних и техничких прописа за одређену врсту објеката.

Индекс заузетости парцеле износи макс. 50% (односно макс. 70% са платоима, саобраћајницама и паркинзима на парцели). Зелене површине треба да заузимају најмање 30% парцеле.

Спратност објеката је макс. П+1 за пословне и производне, а П за све остале објекте. Висина производних и складишних објеката (хале, сушаре, силоси) ће зависити од технолошких потреба. Дозвољена је изградња подрума и сутерена, уколико за то не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе.

Објекти морају бити удаљени од граница парцеле мин. 5,0 m, односно, удаљеност не сме бити мања од половине висине објекта.

Парцеле се могу ограђивати транспарентном или комбинованом оградом, висине максимално 2,2 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од мин. 1,0 m од међне линије или на међи, уз прибављену сагласност суседа. Постављање ограде од регулационе линије, односно границе парцеле атарског пута мора бити на удаљености која обезбеђује слободни профил пута. Забрањује се постављање пуне, тешке и масивне ограде.

Радни комплекс мора бити прикључен на мрежу јавних путева приступним путем са тврдом подлогом, мин. 5,0 m ширине. Изградња паркинг простора се мора решити унутар комплекса.

Такође, радни комплекс мора да има одговарајућу комуналну инфраструктуру (струја, вода, енергија) обезбеђену из јавне мреже или из сопствених извора и мора задовољити услове заштите животне средине. Загађене отпадне воде се не смеју упуштати у мелиоративне канале и природне водотоке. Такве воде се морају претходно пречишћавати и неутрализовати. Чврсти отпади се морају одвозити на комуналну депонију или на даљу прераду.

Наведена правила грађења се искључиво односе на постојеће грађевинско земљиште и овим Просторним планом дефинисане радне зоне и комплексе.

За свако проширење овако дефинисаних локација (1-3 и 5-7) или евентуално формирање нових радних комплекса (у заштитним зонама и у просторној целини остала посебна намена), при чему се мења намена земљишта из пољопривредног у грађевинско, је обавезна израда плана детаљне регулације, уз прибављање неопходних услова надлежних институција, као и поштовање смерница дефинисаних овим Просторним планом у тачки V/2./2.2./2.2.4. Смернице за израду плана детаљне регулације за нове радне комплексе.

2.4.2.2. Посебна правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе

Локација 1 се налази у КО Кумане, на месту преклапања заштитне зоне оба заштићена подручја. За заштитну зону СРП „Окањ бара“ нема посебних ограничења, док у заштитној зони ПП „Русанда“ важе услови који следе за локације 2, 3 и 7.

Локације 2, 3 и 7 се налазе у КО Кумане, у заштитној зони ПП „Русанда“.

У заштитној зони ПП „Русанда“ забрањена је изградња рибњака, депонија, постројења за коришћење енергије ветра и других објеката, као и извођење радова којима се нарушавају еколошки и визуелни интегритет подручја.

У заштитној зони ПП „Русанда“ ограничава се:

- Складиштење/депоновање стајњака, осоке и других извора еутрофикације на, за ту сврху предвиђене, прописно опремљене локације, и на делу простора који није у контакту са подземним водама;
- Формирање новог грађевинског земљишта, на просторне целине чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 200,0 m; Изградња укопаних складишта на овим просторним целинама могућа је уколико се дно складишта налази изнад коте максималног нивоа подземне воде;
- Изградњу индустријских објеката и подземно одлагање свих врста опасних материја, на простор грађевинског подручја, чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 500,0 m, а код кога дубина подземних вода износи 3,5 и више метара;
- Планирање туристичких и других садржаја који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света неодговарајућим коришћењем осветљења, на растојање веће од 200,0 m од границе заштићеног подручја.

Такође, локација 3 се налази у непосредној близини станишта, те је неопходно испоштовати и мере заштите прописане за заштитне зоне еколошких коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја (тачка IV/1./1.5./1.5.1./1.5.1.3. Еколошки коридори и заштитна зона еколошких коридора и станишта).

Локација 5 се налази у КО Тараш, у режиму заштите III степена СРП „Окањ бара“. У складу са Уредбом о заштити, ограничава се изградња објеката и инфраструктуре за потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавање постојећих објеката и постављање подземних водова уз постојећу инфраструктуру, уз одржавање и реконструкцију постојећих путева.

Грађевинско земљиште ван грађевинских подручја, треба користити у складу са принципима одрживог развоја заштићених подручја, при чему приоритет (осим еко-туризма), треба да има развој руралног и других видова туризма, као основ за диверзификацију руралне економије и побољшање квалитета живота у руралним областима.

Локација 6 се налази у КО Меленци, у заштитној зони СРП „Окањ бара“, за коју нема посебних ограничења.

2.4.3. Правила грађења за зону кућа за одмор „Бабатово“

Зона кућа за одмор „Бабатово“ је дефинисана као грађевинско земљиште Просторним планом града Зрењанина и само једним малим делом је реализована. Даља изградња кућа за одмор у овој зони ће се вршити директном применом овог Просторног плана.

Западни део зоне кућа за одмор се налази у заштитној зони еколошког коридора реке Тисе до 200,0 m, у ком је обавезно поштовање следећих мера заштите:

У појасу до 50,0 m од еколошког коридора услов за изградњу:

- вештачких површина (паркинга, спортских терена и сл.) је да се на парцели формира уређена зелена површина са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора;
- саобраћајница са тврдим застором за моторна возила је примена техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора.

У појасу до 200,0 m од еколошког коридора услов за изградњу:

- објекта је да њихове граничне вредности индикатора буке не прелазе 50dB(A) за дан и вече, односно 40dB(A) за ноћ, а њихово осветљавање не делује на коридор.

Северни део зоне кућа за одмор се налази у заштитној зони СРП „Окањ бара“ за коју према Уредби о заштити нема посебних ограничења за изградњу.

Међутим, готово цела зона кућа за одмор се налази у повредивој зони (са аспекта хемијског удеса) регистрованог севесо постројења (складиште течних угљоводоника, односно постојећи комплекс НИС-а – погон за припрему и транспорт нафте и гаса), за који је у складу са законском регулативом оператер у обавези да изради Политику превенције удеса, чији је сатавни део идентификација повредивих објеката и добара на удаљености од 1000,0 m од границе локације, као и процена могућег нивоа удеса и дефинисање мера превенције. Такође, за овај комплекс (означен овим Просторним планом као радна зона – локација 4), а који се налази уз Тису, практично унутар зоне кућа за одмор, је неопходна израда плана детаљне регулације.

У зони кућа за одмор „Бабатово“ (у оквиру дефинисаног грађевинског земљишта ван грађевинског подручја насеља) је дозвољена изградња нових викенд објекта и доградња, реконструкција или адаптација постојећих. На парцели се, поред главног објекта - куће за одмор (викендице) могу изградити и помоћни објекти, који су у функцији главног објекта (гаража, бунар, пољски WC, шупа за алат и механизацију, остава за смештај воћа и сл.).

Минимална површина парцеле у зони кућа за одмор је 1000,0 m², а минимална ширина фронта парцеле је 10,0 m. Индекс заузетости парцеле је макс. 20%, с тим да је максимална површина главног објекта 100,0 m², а максимална површина помоћног објекта је 60,0 m².

Спратност главног објекта је П+Пк, односно, ВП+Пк, а спратност помоћних објеката је П. Дозвољена је изградња подрума или сутерена уколико за то не постоје сметње геотехничке или хидротехничке природе.

Минимално растојање регулационе линије од грађевинске линије за нови објекат је 5,0 m, а минимална удаљеност објеката од суседних парцела је 1,0 m.

Постојећи објекти се могу реконструисати и дограђивати до максималних параметара прописаних овим Просторним планом. Сви објекти у смислу обнове/адаптације се могу одржавати и вршити санације на делу објекта или целом објекту.

За градњу објеката предвидети традиционалне материјале овог градитељског поднебља, што подразумева градњу опеком, фасадном или обичном, малетрисане фасаде, примену дрвета и сл. Дозвољава се изградња лођа, тремова и пергола испред и у склопу објекта, а те површине, уколико нису застакљене, не улазе у састав дозвољене површине објекта. За облогу кровних равни предвидети цреп, теголу, лим, трску или покриваче који су еколошки и обезбеђују максималну заштиту. Равни кровови се не препоручују.

Парцеле се могу оградити транспарентном оградом (жива зелена ограда, жичана и сл.), висине макс. 1,8 m, односно, 1,4 m ако је ограда зидана или комбинована. Ограда се поставља на минимално 1,0 m од међне линије, с тим да удаљеност ограде према бочним границама парцеле може бити и мања уз сагласност власника суседне парцеле. Капија која се поставља у склопу ограде, не може се отворити ван границе парцеле.

Свака парцела мора да има приступ на јавни пут, те да по правилу буде ослоњена на пут ужом страном. Колски прилаз парцели је ширине 3,0 m, уз услове управљача пута, а простор за паркирање возила се обезбеђује на сопственој парцели.

Приликом планирања саобраћајних површина у оквиру парцеле, предвидети све потребне падове тако да се објекат заштити од штетних атмосферских утицаја (тротоари, ширине мин. 1,0 m, са попречним падом од 1%, а манипулативне саобраћајнице ширине мин. 3,0 m, са попречним падом 2,5%). Падове планирати тако да се одвођење воде врши слободним падом, према зеленим површинама и у складу са постојећом или планираном атмосферском канализацијом. Приликом планирања терена на парцели за објекат, зелене и саобраћајне површине, коте терена ускладити са котатама терена суседних парцела, тако да одвођење атмосферских вода буде у сопствену парцелу и не угрожава суседне парцеле, тј. не сме се подизањем висинских кота сопствене парцеле угрозити суседна парцела.

Уколико се објекти предвиђају у оквиру постојећих парцела на којима су већ изграђени објекти, прикључци на инфраструктурну мрежу се оставарују, у оквиру парцеле уколико су капацитети довољни. Уколико капацитети нису довољни за предвиђену намену или се гради нови објекат на парцели, потребно је прибавити техничке услове које одређује надлежно предузеће у складу са важећим законима и прописима из те области.

За изградњу објеката у зони кућа за одмор, решавање водоснабдевања може бити преко сопственог бунара. За потребе одвођења употребљених отпадних вода пре изградње јавне фекалне канализације, дозвољена је изградња водонепропусних септичких јама на минимално 3,0 m од свих објеката и граница парцеле. Снабдевање електричном енергијом може се решити и сопственим електричним агрегатом.

У зони кућа за одмор могуће је градити и туристичке објекте. Површина парцеле на којој се граде туристички садржаји не може бити мања од 2000,0 m², а ширина парцеле је мин. 20,0 m. Индекс заузетости парцеле је макс. 30%, а спратност објеката макс. П+1+Пк. Комплекс треба озеленити парковским зеленилом у складу са просторним могућностима (30-50%). Потребан број паркинг места (по принципу: 1 паркинг место на 70m² корисног простора) се мора обезбедити у склопу сопствене парцеле, ван површине јавног пута.

У зони кућа за одмор могуће је градити и објекте за спорт и рекреацију. Планиране објекте градити на основу важеће законске регулативе, која ову област уређује, као и на основу следећих урбанистичких норматива: индекс заузетости парцеле је макс. 30%, спратност објеката је макс. П+1+Пк, а под зеленим површинама обезбедити мин. 30% површине парцеле. Објектима и теренима за спорт и рекреацију је неопходно обезбедити приступне саобраћајне површине, колске и пешачке, као и неопходан број места за паркирање визила (по принципу: 1 паркинг место на 70m² корисног простора).

Такође, морају се испоштовати услови за несметано кретање деце, старих, хендикепираних и инвалидних лица, а планирани комплекс треба хортикултурно уредити у складу са просторним могућностима.

За изградњу планираног инфо центра II и камп насеља (у склопу зоне кућа за одмор) је прописана израда урбанистичког пројекта (уз поштовање урбанистичких параметара и услова датих у овој тачки за туристичке и спортско-рекреативне објекте), односно плана детаљне регулације, уколико се мења постојећа регулација (на основу смерница датих овим Просторним планом, поглавље V/2./2.2./2.2.5. Смернице за израду плана детаљне регулације за нове туристичке комплексе).

2.5. КРИТЕРИЈУМИ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЗАБРАНА ГРАЂЕЊА НА ОДРЕЂЕНОМ ПРОСТОРУ ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ВРСТЕ ОБЈЕКТА

2.5.1. Заштитни појас јавних путева

Заштитни коридор око јавних путева дефинисан је Законом о јавним путевима и чини га заштитни појас (члан 2. тачка 38. и члан 29.) и појас контролисане изградње (члан 2. тачка 39) овог Закона.

Заштитни појас са сваке стране јавног пута износи:

- 20 m од спољне ивице земљишног појаса државног пута I реда;
- 10 m од спољне ивице земљишног појаса државног пута II ред;
- 5 m од спољне ивице земљишног појаса општинског пута.

У заштитном појасу пута у складу са чланом 28. Закона о јавним путевима могуће је градити пратеће путне садржаје, као и инфраструктурну мрежу и објекте. Подизање ограда у близини јавних путева мора се вршити у складу са чланом 35. Закона о јавним путевима. У појасу контролисане изградње у складу са чланом 30. Закона о јавним путевима забрањено је отварање рудника и депонија отпада и смећа.

2.5.2. Заштитни пружни појас

Заштитни пружни појас дефинисан је Законом о железници члан. 3. тачка 9. и износи 100 m са обе стране пруге, рачунајући од осе крајњих колосека. У инфраструктурном пружном појасу пруге члан. 3 тачка 13. (25 m од осе колосека са обе стране пруге), могу се градити објекти и инфраструктура у складу са Законом о железници члан 58. и овим Просторним планом ван грађевинских подручја насеља, односно урбанистичким планом у насељу.

2.5.3. Зоне заштите изворишта водоснабдевања

На подручјима која се користе као изворишта за снабдевање водом за пиће и за санитарно-хигијенске потребе одређују се три зоне санитарне заштите, и то: шири зона заштите, ужа зона заштите и зона непосредне заштите. Заштитна зона око изворишта дефинисана је Законом о водама и *Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања* („Службени гласник РС“, број 92/08), а кроз израду елабората о зонама санитарне заштите изворишта.

Зона непосредне заштите (зона I) - Зона I изворишта подземне воде формира се на простору изворишта непосредно око водозахватног објекта. Зона I изворишта подземне воде засађује се декоративним зеленилом и растињем које нема дубоки корен и може се користити као сенокос. Зона I изворишта подземне воде, у којој не борави стално запослена особа, ограђује се ради спречавања неконтролисаног приступа људи и животиња заштитном оградом, која не може бити ближа од 3,0 m од водозахватног објекта који окружује.

У зони I не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, као и друге радње дефинисане чланом 29. важећег Правилника.

Ужа зона заштите (зона II) - У зони II не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, као и друге радње дефинисане чланом 28. важећег Правилника.

Шира зона заштите (зона III) - У зони III не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, као и друге радње дефинисане чланом 27. важећег Правилника.

2.5.4. Зоне заштите одбрамбених насипа и каналске мреже

Забрањено је садити дрвеће на одбрамбеном насипу, у инундационом појасу ширине најмање 10 m од небрањене ножице насипа ка водотоку и у брањеној зони на удаљености до 50 m од унутрашње ножице насипа, као и копати бунаре, ровове и канале поред насипа у појасу ширине најмање 10 m од небрањене ножице насипа према водотоку, односно до 50 m према брањеном подручју.

Дуж мелиорационих канала, ван грађевинског подручја, са обе стране обезбедити по минимум 10 m слободног простора преко којег ће се вршити одржавање канала (у грађевинском подручју ово ограничење износи 5 m), односно према водним условима надлежног органа и у том појасу забрањено је градити објекте, садити дрвеће, орати и копати земљу и обављати друге радње којима се ремети функција или угрожава стабилност мелиорационих канала за одводњавање и предузимати радње којима се омета редовно одржавање ових канала.

Минимална ширина радно-инспекциононих стаза уз ножицу насипа са брањене и небрањене стране износи 10 метара. На високом обалном терену водотока где нема насипа, ширина радно-инспекцијске стазе је такође 10 метара. На радно-инспекционим стазама није дозвољено планирати изградњу објеката, јер су оне предвиђене за пролаз тешке грађевинске механизације која ради на одржавању водни објеката.

2.5.5. Зона заштите електроенергетских објеката

Заштитни појас за надземне електроенергетске водове, са обе стране вода од крајње фазног проводника дефинисан је Законом о енергетици и износи:

- 1) за напонски ниво од 1 kV до 35 kV:
  - за голе проводнике 10 m, кроз шумско подручје 3 m;
  - за слабо изоловане проводнике 4 m, кроз шумско подручје 3 m;
  - за самонесеће кабловске снопове 1 m;
- 2) за напонски ниво 35 kV, 15 m;
- 3) за напонски ниво 110 kV, 25 m;
- 4) за напонски ниво 220 kV и 400 kV до 30 m.

Заштитни појас за подземне водове (каблове), од ивице армирано-бетонског канала и износи:

- 1) за напонски ниво од 1 kV до 35 kV, укључујући и 35 kV, 1 m;
- 2) за напонски ниво 110 kV, 2 m;
- 3) за напонски ниво изнад 110 kV, 3 m.

- Свака градња у близини 110 kV далековода условљена је Законом о енергетици, Законом о планирању и изградњи, Правилником о техничким нормативима за изградњу подземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92), Правилником о техничким нормативима за електроенергетска постројења називног напона изнад 1000 V („Службени лист СФРЈ“, број 4/74), Правилником о техничким нормативима за уземљење електроенергетска постројења називног напона изнад 1000 V („Службени лист СРЈ“, број 61/95), Законом о заштити од нејонизујућих зрачења са припадајућим правилницима, СРПС N.CO.105 Техничким условима заштите подземних металних цевовода од утицаја електроенергетских постројења („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СФРЈ“, број 68/86), СРПС N.CO.101 Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Заштита од опасности („Службени лист СФРЈ“, број 68/86), као и СРПС N.CO.102 - Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Заштита од сметњи („Службени лист СФРЈ“, број 68/86).
- Приликом извођења било каквих грађевинских радова, нивелације терена, земљаних радова и ископа у близини далековода ни на који начин се не сме угрозити статичка стабилност стубова далековода. Терен испод далековода се не сме насипати.
- Приликом експлоатације објекта, потребно је придржавати се свих мера безбедности и здравља на раду, а посебно сигурносних растојања до проводника под напоном - препоручено 5,0 m за далековода 110 kV, у супротном потребно је благовремено затражити искључење далековода.
- Забрањено је складиштење лако запаљивог материјала у заштитном појасу далековода.
- Забрањено је коришћење воде у млазу уколико постоји опасност да се млаз воде приближи мање од 5,0 m од проводника далековода напонског преноса 110 kV.
- Нисконапонске, телефонске прикључке, прикључке на кабловску телевизију и друге прикључке извести подземно у случају укрштања са далеководом.
- Све металне инсталације (електро-инсталације, грејање и друго) и други метални делови (ограде и друго) морају бити прописно уземљени. Нарочито водити рачуна о изједначавању потенцијала.

У случају градње у близини или испод далековода у заштитном појасу далековода, потребна је сагласност ЈП „Електро mreжа Србије“ при чему важе следећи услови:

- Сагласност се даје на Елаборат који инвеститор планираних објеката треба да изради, у коме је дат тачан однос далековода и објеката чија је изградња планирана, уз задовољење горе поменутих прописа и закона и исти може израдити пројектна организација која је овлашћена за те послове. Трошкови израде Елабората падају у целости на терет инвеститора планираних објеката.
- Приликом израде Елабората, прорачуне сигурносних висина и удаљености урадити за температуру проводника од +80°C, у складу са техничким упутством ЈП ЕМС ТУ-ДВ-04. За израду Елабората користити податке из пројектне документације далековода који се достављају на захтев инвеститора и податке добијене на терену геодетским снимањем који се обављају о трошку Инвеститора планираних објеката.
- Елаборат доставити у минимално три примерка (два примерка остају у трајном власништву ЈП „Електро mreжа Србије“), као и у дигиталној форми.
- У Елаборату се морају приказати и евентуални радови који су потребни да би се међусобни однос ускладио са прописима.
- Елаборатом мора бити обрађена комплетна градња свих објеката (стамбених објеката, саобраћајница, јавног осветљења и друго), нивелација терена, уређење простора, изградња пратећих садржаја и друго.

- Елаборатом морају бити прорачунате и вредности нивоа електромагнетног поља и извршена провера њихове усклађености са законском регулативом. У случају добијања вредности које су приближне граничним вредностима, препорука је да се достави извештај мерења нивоа електромагнетног поља од стране овлашћене лабораторије за испитивање нејонизујећег зрачења која је овлашћена од стране Акредитационог тела Републике Србије за поменута испитивања и тиме додатно провери да ли је задовољен Законом о заштити од нејонизујућих зрачења и одговарајући подзаконски акти.

Претходно наведени услови важе приликом израде:

а) Елабората о могућностима градње планираних објеката у заштитном појасу далековода

Заштитни појас далековода, према члану 218. Закона о енергетици износи 25 m са обе стране далековода напонског нивоа 110 kV од крајњег фазног проводника.

Напомена: У случају да се планира постављање стубова расвете у заштитном појасу далековода, потребно је исте уважити при изради Елабората.

б) Елабората утицаја далековода на планиране објекте од електропроводног материјала

Овај утицај за цевоводе, у зависности од насељености подручја, потребно је анализирати на максималној удаљености до 1000 m од осе далековода.

ц) Елабората утицаја далековода на телекомуникационе водове

Овај утицај, у зависности од специфичне отпорности тла и у зависности од насељености подручја, потребно је анализирати на максималној удаљености до 3000 m од осе далековода.

У случају да се из Елабората утврди колизија далековода и планираних објеката са пратећом инфраструктуром потребно је да се:

- Приступи склапању Уговора о пословно-техничкој сарадњи ради регулисања међусобних права и обавеза између ЈП „Електро mreжа Србије“ и свих релевантних правних субјеката у реализацији пројекта адаптације или реконструкције далековода, у складу са Законом о енергетици и Законом о планирању и изградњи.
- О трошку инвеститора планираних објеката, а на бази пројектних задатака усвојених на Стручном савету ЈП „Електро mreжа Србије“, уради техничка документација за адаптацију или реконструкцију и достави ЈП „Електро mreжа Србије“ на сагласност.
- Евентуална адаптација или реконструкција далековода (односно отклањање свих колизија констатованих Елаборатом), изврши пре почетка било каквих радова на планираним објектима у непосредној близини далековода, о трошку Инвеститора планираних објеката.

Препорука је да се било који објекат, планира ван заштитног појаса далековода, како би се избегла израда Елабората о могућностима градње планираних објеката у заштитном појасу и евентуална адаптација или реконструкција далековода. Такође, препорука је да минимално растојање планираних објеката, пратеће инфраструктуре и инсталација, од било ког дела стуба далековода напонског нивоа 110 kV буде 10 m, што не искључује потребу за израдом Елабората.

Остали општи технички услови и препоруке су:

- Приликом извођења било каквих грађевинских радова, нивелације терена, земљаних радова и ископа у близини далековода ни на који начин не сме угрозити статичку стабилност стубова далековода. Терен испод далековода се не сме насипати;
- Приликом експлоатације објекта, потребно је придржавати се свих мера безбедности и здравља на раду, а посебно сигурносних растојања до проводника под напоном - препоручено 5,0 m за далековода 110 kV, у супротном потребно је благовремено затражити искључење далековода;

- Забрањено је коришћење воде у млазу уколико постоји опасност да се млаз воде приближи мање од 5,0 m од проводника далековода напонског преноса 110 kV;
- Да минимално растојање планираних објеката, пратеће инфраструктуре и инсталација, од било ког дела стуба далековода буде 10 m;
- Испод и у близини далековода не сме се садити високо дрвеће које се својим растом може приближити на мање од 5 m од проводника далековода напонског нивоа 110 kV и 6 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 220 kV, као и у случају пада дрвета;
- Да се избегава коришћење прскалица и воде у млазу за заливање, уколико постоји могућност, да се млаз воде приближи на мање од 5 m од проводника далековода напонског нивоа 110 kV и на мање од 6 m од проводника далековода напонског нивоа 220 kV;
- Хидранти морају бити постављени на растојању већем од 35 m од осе далековода;
- Нисконапонске, телефонске прикључке, прикључке на кабловску телевизију и друге прикључке, извести подземно у случају укрштања са далеководом;
- Све металне инсталације (електро-инсталације, грејање и друго) и други метални делови (ограде и друго), морају да буду прописно уземљени. Нарочито водити рачуна о изједначењу потенцијала;
- Забрањено је складиштење лако запаљивог материјала у заштитном појасу далековода.

Заштитни појас за трансформаторске станице на отвореном износи:

- 1) за напонски ниво од 1 kV до 35 kV, 10 m;
- 2) за напонски ниво 110 kV и изнад 110 kV, 30 m.

- У заштитном појасу не могу се градити објекти, изводити други радови, нити садити дрвеће и друго растиње, супротно закону, техничким и другим прописима, без претходне сагласности енергетског субјекта који је власник, односно корисник енергетског објекта.

2.5.6. Зона ветроелектрана

Зона ветрогенератора, за парк ветрогенератора, према условима из овог Просторног плана ће се дефинисати урбанистичким планом. У овој зони не могу се градити објекти, сем инфраструктурне мреже, а земљиште се може користити као пољопривредно.

2.5.7. Зона заштите коридора електронских комуникационих система веза

Унутар заштитног појаса у складу са важећим Правилником о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућа средства, радио коридора и заштитне зоне и начину извођења радова приликом изградње објеката („Службени гласник РС“, број 16/12), није дозвољена изградња и постављање објеката (инфраструктурних инсталација) других комуналних предузећа изнад и испод постојећих подземних ЕК каблова или кабловске ЕК канализације, осим на местима укрштања, као ни извођење радова који могу да угрозе функционисање електронских комуникација (ЕК објеката).

2.5.8. Зона заштите термоенергетске инфраструктуре

Заштитни појас гасовода, нафтовода и продуктовода је појас ширине од 200,0 m са обе стране гасовода, рачунајући од осе гасовода, у ком други објекти утичу на сигурност гасовода, нафтовода и продуктовода.

У појасу ширине 30,0 m на једну и другу страну од осе гасовода, нафтовода и продуктовода, забрањено је градити зграде намењене за становање или боравак људи, без обзира на степен сигурности са којим је гасовод изграђен и без обзира на то у који је разред појас цевовода сврстан. Све планиране објекте и инсталације поставити на безбедној удаљености од гасовода, нафтовода и продуктовода.

2.5.9. Зона заштите око противградних станица

Око објеката противградних станица, у кругу полупречника 500,0 m дефинисана је заштитна зона утицаја противградне станице. Изградња било каквих објеката у овој зони, могућа је само по обезбеђивању посебне сагласности и мишљења Републичког хидрометеоролошког завода Републике Србије.

2.5.10. Заштита станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошких коридора са заштитним зонама

На стаништима заштићених и строго заштићених врста која се налазе ван грађевинских подручја, забрањено је мењати намену и културу површина. Потребно је прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности и уређење вода.

На простору еколошких коридора изван зона становања, забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока.

На простору еколошких коридора у зонама становања, минимална удаљеност планираних објеката који захтевају поплочавање и/или осветљење је 20 m а оптимална 50 m од обале коридора, односно од обале.

У појасу до 500 m од еколошког коридора/станишта, забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина), као и планска решења којима се нарушавају карактеристике хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.

У појасу до 200 m од еколошког коридора/станишта, забрањује се изградња нових салаша.

У појасу до 50 m од еколошког коридора или станишта (пољопривредно, шумско и водно земљиште), забрањена је изградња објеката осим:

- надземне инфраструктуре, чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора, станишта или комплекса станишта од већег броја субјединица и
- водопривредних објеката и њихове пратеће инфраструктуре.

2.5.11. Зона забране изградње око севесо постројења вишег реда

Забрањена је изградња нових објеката јавне намене, објеката становања и туристичких објеката на простору од 633 m од означене локације најгорег могућег сценарија комплекса Фабрике синтетичког каучука у Елемиру, оператера „ХИП Петрохемија“ а.д. Панчево и 477 m од означене локације најгорег могућег сценарија комплекса Погона за припрему и транспорт нафте и гаса и складиште ТНГ у Елемиру, оператера НИС а.д., Нови Сад (Реферална карта број 3.2. Природни ресурси и заштита животне средине).

V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ

Имплементација Просторног плана, представља процес примене и спровођења циљева и решења утврђених Просторним планом. Реализација овог процеса захтева дефинисање система управљања просторним развојем (у оквиру актуелног законодавства и институционалног амбијента), утврђивање потребних активности, мера и инструмената за имплементацију, утврђивање приоритета у имплементацији, као и утврђивање учесника у процесу имплементације и њихових обавеза, овлашћења и одговорности.

Управљање просторним развојем се заснива на постојећем систему управљања у Републици Србији и подразумева координиране активности различитих нивоа органа државне управе у процесу коришћења, уређења, развоја и заштите планског подручја: државни ниво - ресорна министарства Владе Републике Србије; покрајински ниво - ресорни покрајински секретаријати и Покрајинска влада и ниво локалних самоуправа - ресорна одељења и службе јединица локалне самоуправе. Управљање просторним развојем представља процес доношења одлука, заснованих на реализацији циљева и решења утврђених Просторним планом, при чему приоритет имају функције и садржаји од заједничког, јавног значаја. Примарну одговорност за реализацију ових садржаја имају наведени органи државне управе.

Без њихове реализације, не могу се очекивати значајни развојни ефекти у другим областима привређивања. Највећи значај у овом погледу има спровођење границе обухвата Просторног плана које је уједно и подручје посебне намене, као и граница просторних целина и подцелина и изградња мреже и објеката инфраструктуре. Посебно је значајно уређење локалитета који су у функцији развоја едукативних, спортско рекреативних и туристичких активности, као и усклађивање свих активности у оквиру посебне намене простора са мерама заштите природе. Наведени државни органи, у складу са својим овлашћењима, обавезама и одговорностима, морају бити координатори планираних активности и актера у процесу имплементације. Активности свих нивоа управљања морају бити међусобно усклађене.

Овај Просторни план представља основу за одрживи просторни развој, пре свега рурални и развој туризма.

Просторни план даје смернице и правила за еколошку повезаност и уређеност простора, а све активности су усклађене са мерама заштите природе и животне средине.

Учесници у остваривању Просторног плана у Републици Србији су органи и институције на националном, регионалном и локалном нивоу, које се пре свега баве заштитом природних и културних добара и природних ресурса, као и развојем привреде, првенствено туризма, пољопривреде, шумарства и водопривреде.

У имплементацији овог Просторног плана учествују:

- Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре;
- Министарство пољопривреде и заштите животне средине;
- Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације;
- Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру;
- Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине;
- Покрајински секретаријат за енергетику грађевинарство и саобраћај;
- Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу;
- Покрајински секретаријат за привреду и туризам;

- Покрајински секретеријат за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама;
- Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство;
- Град Зрењанин;
- Општина Нови Бечеј;
- ЈП Дирекција за планирање, изградњу уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј;
- Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад;
- Друштво за заштиту животне средине „Окањ“, Елемир;
- Специјална болница за рехабилитацију „Русанда“, Меленци;
- Завод за заштиту споменика културе, Зрењанин;
- Републички сеизмолошки завод, Београд;
- Републички хидрометеоролошки завод, Београд;
- Инфраструктура Железнице Србије АД, Београд;
- ЈП Путеви Србије, Београд;
- Дирекција за водне путеве, Београд;
- ЈП Војводинашуме, Петроварадин;
- ЈП „Воде Војводине“, Нови Сад;
- ЈКП „Водовод и канализација“ Зрењанин;
- ЕМС Погон преноса „Нови Сад“, Нови Сад;
- ЕМС Погон преноса „Нови Сад“, Нови Сад, центар Електровојводина, Нови Сад, огранак „Електродистрибуција Зрењанин“;
- Српске кабловске мреже д.о.о., Београд;
- Теленор д.о.о., Нови Београд;
- Телеком Србија, Дирекција за технику функција за планирање и развој мреже и сервиса, Сектор за развој приступне мреже, Нови Београд;
- ВИП мобил д.о.о., Нови Београд;
- НИС гаспром Њефт, Нови Сад;
- Србијагас, Нови Сад;
- ЈП за комунално-стамбене послове „Комуналац“, Нови Бечеј;
- ЈКП Градска топлана Зрењанин.

2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНИХ И УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА И ДРУГЕ РАЗВОЈНЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА ПОДРУЧЈЕ ПЛАНА

2.1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА

Граница обухвата овог Просторног плана, представља уједно и посебну намену простора.

Сва просторно планска документа чије је доношење у надлежности јединице локалне самоуправе, а чији делови представљају подручје посебне намене, морају се усагласити са овим Просторним планом. Усаглашавањем просторно планских докумената чије је доношење у надлежности јединице локалне самоуправе, не може се мењати подручје посебне намене. До усаглашавања ових планских докумената, за подручје обухвата Просторног плана, примењују се правила уређења и грађења из овог Просторног плана у складу са смерницама за спровођење Просторног плана (у оквиру Имплементације, поглавље 4. Мере и инструменти за имплементацију).

2.2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА

Овим Просторним планом за подручје посебне намене се прописује обавезна израда урбанистичких планова: планова генералне регулације за насељена места Меленци и Елемир и планова детаљне регулације, тамо где је неопходно дефинисати грађевинско земљиште, односно где је неопходно разграничити јавно од осталог грађевинског земљишта. При изради урбанистичких планова, планиране садржаје усагласити са мерама заштите, које су прописане важећим уредбама и условима надлежне институције за заштиту природе, а дате су овим Просторним планом.

2.2.1. Смернице за израду плана генералне регулације за насеље Меленци

За насеље Меленци, које се налази у заштитној зони, а мањим делом и у режиму III степена заштите ПП „Русанда“ је обавезна израда плана генералне регулације, уз поштовање следећих смерница дефинисаних овим Просторним планом:

- Преиспитати и дефинисати границу грађевинског подручја насеља, усаглашавајући је са границама заштићеног подручја, режимима заштите и заштитном зоном према одредбама Уредбе о проглашењу Парка природе „Русанда“ („Службени лист АПВ“, број 27/14), границама станишта заштићених и строго заштићених врста и планским препорукама и решењима из овог Просторног плана;
- За делове насеља који су на простору заштићеног подручја и његове заштитне зоне, поштовати мере заштите из важеће Уредбе о заштити, а за делове насеља који су на простору који је дефинисан као станиште заштићених и строго заштићених врста, поштовати мере заштите надлежне институције за заштиту природе;
- Спровести измену границе грађевинског подручја (у северном делу насеља), која сече планирани комплекс хиподрома (за који постоји урађен урбанистички пројекат), тако да ова зона спорта и рекреације буде комплетно у обухвату грађевинског подручја насеља или дефинисана као издвојено, али целовито, грађевинско подручје ван насеља;
- Такође, преиспитати УП хиподрома из 1997. године и уградити га у ПГР насеља Меленци, или прописати план детаљне регулације за овај простор, односно садржај;
- Прилагодити просторну организацију насеља специфичним природним одликама, месним потребама и приликама;
- У склопу комплекса Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“, поред постојећих садржаја је могуће планирати и следеће садржаје: осматрачницу, бунгалове, плажу, као и друге садржаје у складу са важећом Уредбом о заштити ПП „Русанда“. Могућа је изградња и других едукативно-туристичко-рекреативних садржаја, компатибилних основној намени. Парковске површине у оквиру Бање „Русанда“ је могуће при реконструкцији обогатити алохтоним неинвазивним врстама, а унос четинара ограничити на 30%. Правила за уређење и изградњу комплекса Бање се могу дефинисати планом генералне регулације насеља Меленци или прописати детаљна разрада за овај простор, с обзиром да је Бања „Русанда“ у заштићеном подручју ПП „Русанда“;
- Адекватним одржавањем постојећег биолошког пречистача отпадних вода типа мокра поља у грађевинском подручју насеља, обезбедити очување карактеристика хидролошког режима које су значајне за функционалност заштићених подручја.

2.2.2. Смернице за израду плана генералне регулације за насеље Елемир

Део грађевинског подручја насеља Елемир се налази у заштитној зони СРП „Окањ бара“ и чини део подручја посебне намене, тако да се приликом израде плана генералне регулације за насеље Елемир морају поштовати следеће смернице дефинисане овим Просторним планом:

- Просторна организација насеља мора бити примерена потребама одрживог развоја, што подразумева ограничено ширење грађевинског подручја насеља у окружењу подручја посебне намене, док формирање новог грађевинског земљишта у заштитној зони треба свести на минимум;

- За део насеља који је у заштитној зони, применити мере заштите из важеће Уредбе о проглашењу заштите СРП „Окањ баре“, као и услове надлежне институције за заштиту природе;
- Намену простора, као и услове грађења, усагласити са дефинисаним зонама забрањене изградње (нових објеката јавне намене, становања и туристичких објеката), као и повредивим зонама (са аспекта хемијског удеса), које су дефинисане у односу на два евидентирана севесо комплекса вишег реда у непосредном окружењу подручја посебне намене (Погон за припрему и транспорт нафте и гаса и складиште ТНГ, односно, Фабрика синтетичког каучука).

2.2.3. Смернице за израду плана детаљне регулације за постојећу радну зону број 4

За постојећу радну зону (у рефералној карти број 1. Посебна намена простора, означену бројем 4), која се налази на локалитету „Бабатово“ унутар дефинисане зоне кућа за одмор, је обавезна израда плана детаљне регулације, уз прибављање свих услова надлежних институција и предузећа у чијој је надлежности њихово издавање, посебно надлежне институције за заштиту природе, као и поштовање смерница дефинисаних овим Просторним планом:

- Преиспитати и дефинисати границу радне зоне у односу на зону кућа за одмор која је окружује;
- Просторна организација радних садржаја мора бити примерена потребама одрживог развоја подручја посебне намене, што подразумева да се радна зона ограничи на постојеће оквире и изграђеност;
- Садашња намена ове радне зоне је складиште течних угљоводоника, односно утоварна станица нафтних деривата на реци Тиси у склопу погона за припрему и транспорт нафте и гаса („НИС“ а.д. Нови Сад), у склопу које је евидентиран севесо комплекс нижег реда, са повредивом зоном (са аспекта хемијског удеса). У складу са законском регулативом, оператер је у обавези да изради Политику превенције удеса, чији је сатавни део идентификација повредивих објеката и добара на удаљености од 1000 m од границе локације, као и процену могућег нивоа удеса и дефинисање мера превенције;
- У сваком случају, постојећа намена није примерена окружењу, те у наредном периоду не треба подстицати изградњу нових таквих и сличних садржаја, него тежити да се комплекс постепено у будућности трансформише у пословно-комерцијалну или неку производну намену компатибилну окружењу (производња вина, прерада воћа и поврћа, стари занати, производи од пружа и трске и слично);
- Основни урбанистички показатељи, спратност објеката и други услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са законском регулативом која ову област уређује, када буду познати корисници простора и конкретни садржаји;
- Комплекс мора бити опремљен неопходном саобраћајном, водном, енергетском и електронском комуникационом инфраструктуром, а архитектонска обрада планираних објеката може се третирати слободно, са циљем да се уклопе у околни пејзаж;
- Режији коришћења морају да буду такви да осигурају земљиште од појаве ерозивних и др. негативних процеса и поремећаја, а уз услове и сагласности надлежних предузећа и установа за заштиту;
- С обзиром да се предметна локација налази у заштитној зони еколошког коридора реке Тисе у појасу до 50 m и од 50-200 m од еколошког коридора, морају се поштовати прописане мере заштите:

У појасу до 50 m од еколошког коридора реке Тисе

- услов за изградњу вештачких површина (паркинг и сл.), је да се на парцели формира уређена зелена површина са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора,
- услов за изградњу саобраћајница, представља примена техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора,

У појасу од 50-200 m од еколошког коридора реке Тисе

- услов за изградњу укопаних складишта је да се њихово дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде, уз примену грађевинско-техничких решења којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор,
  - применити мере заштите коридора од утицаја светлости, буке и загађења,
  - дефинисати посебна правила озелењавања уз забрану коришћења инвазивних врста,
  - применити посебна грађевинско-техничка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона;
- Приликом израде плана детаљне регулације, усмеравајућег карактера треба да буду и општа правила грађења дефинисана овим Просторним планом за радне зоне и појединачне радне комплексе (дата у поглављу IV/2./2.4./2.4.2./2.4.2.1. Општа правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе).

2.2.4. Смернице за израду плана детаљне регулације за нове радне комплексе

У просторним целинама:

- заштитна зона СРП „Окањ бара“,
- заштитна зона ПП „Русанда“,
- остала посебна намена,

је могућа изградња нових радних комплекса, уз стриктно поштовање мера заштите на стаништима заштићених и строго заштићених врста и еколошким коридорима са заштитним зонама.

За формирање новог радног комплекса, при чему се мења намена земљишта из пољопривредног у грађевинско, је обавезна израда плана детаљне регулације уз прибављање услова надлежних институција и јавних предузећа у чијој је надлежности њихово издавање, као и поштовање смерница дефинисаних овим Просторним планом:

- У склопу радног комплекса могућа је изградња различитих производних и пословних садржаја, али превасходно објеката, односно делатности које у погледу простора, саобраћаја, инфраструктурне опремљености или радног процеса, не угрожавају стање животне средине;
- Сваки радни комплекс мора имати довољно простора за потребе одвијања производног процеса, одговарајућу комуналну инфраструктуру и мора задовољити противпожарне услове и услове заштите животне средине;
- Радни комплекси морају имати: приступни пут са тврдом подлогом до јавног пута и бити снабдевени инфраструктуром и инсталацијама неопходним за производни процес; загађене отпадне воде морају се претходно пречистити пре испуштања у природне реципијенте; неоргански отпад мора се одвозити на одговарајуће депоније, а органски на даљу прераду;
- У оквиру радног комплекса могу се градити: пословни објекти, производни, складишни, економски, услужни, објекти инфраструктуре и слично;
- Изградња укопаних складишта је могућа уколико се дно складишта налази изнад коте максималног нивоа подземне воде;
- Основни урбанистички показатељи, спратност објеката и други услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са одређеним технолошким процесом и законском регулативом, која ову област уређује, када буду познати корисници простора и конкретни садржаји;
- Намену простора, као и услове грађења, усагласити са означеним повредивим зонама (са аспекта хемијског удеса), које су дефинисане у односу на два евидентирана севесо комплекса вишег реда, као и један севесо комплекс нижег реда (сва три севесо комплекса се налазе у КО Српски Елемир);
- У заштитној зони ПП „Русанда“ ограничава се формирање новог грађевинског земљишта, на просторне целине чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 200,0 m, а изградња индустријских објеката и подземно одлагање свих врста опасних материја, на простор грађевинског подручја, чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 500,0 m и код кога дубина подземних вода износи 3,5 и више метара;

- Приликом израде плана детаљне регулације, усмеравајућег карактера треба да буду и општа правила грађења дефинисана овим Просторним планом за радне зоне и појединачне радне комплексе (дата у поглављу IV/2./2.4./2.4.2./2.4.2.1. Општа правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе).

2.2.5. Смернице за израду плана детаљне регулације за нове туристичке комплексе

У просторним целинама:

- заштитна зона СРП „Окањ бара“,
- заштитна зона ПП „Русанда“,
- остала посебна намена,

је могућа изградња нових туристичких комплекса, уз стриктно поштовање мера заштите на стаништима заштићених и строго заштићених врста и еколошким коридорима са заштитним зонама.

За формирање новог едукативно-туристичко-рекреативног локалитета, при чему се мења намена земљишта из пољопривредног у грађевинско, је обавезна израда плана детаљне регулације уз прибављање услова надлежних институција и предузећа у чијој је надлежности њихово издавање, посебно надлежне институције за заштиту природе, као и поштовање смерница дефинисаних овим Просторним планом:

- Могу се градити садржаји у функцији спорта, рекреације и различитих видова туризма, као што су: излетнички, спортско-рекреативни, едукативни, ловни, риболовни, еколошки и етно туризам;
- Дозвољена је изградња најразноврснијих објеката, као што су: излетишта, стрелишта, јахалишта, голф терени, базени, школе у природи, уметничке колоније, летење позорнице, као и кампови, хостели, ресторани и слични садржаји;
- Комплекс мора бити опремљен неопходном саобраћајном, водном, енергетском и електронском комуникационом инфраструктуром, а архитектонска обрада планираних објеката може се третирати слободно, са циљем да се уклопе у околни пејзаж;
- Режији коришћења морају да буду такви да осигурају земљиште од појаве ерозивних и др. негативних процеса, као и хидрогеолошких поремећаја, а уз услове и сагласности надлежних предузећа и установа за заштиту;
- Све површине намењене јавном коришћењу морају бити изграђене у складу са потребама особа са инвалидитетом, деце и старих особа;
- Основни урбанистички показатељи, спратност објеката и други услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са законском регулативом која ову област уређује, када буду познати корисници простора и конкретни садржаји;
- Намену простора, као и услове грађења, усагласити са дефинисаним зонама забрањене изградње (нових туристичких објеката), као и повредивим зонама (са аспекта хемијског удеса), које су дефинисане у односу на два евидентирана севесо комплекса вишег реда, у непосредном окружењу подручја посебне намене, као и један севесо комплекс нижег реда, у просторној целини остала посебна намена (сва три севесо комплекса се налазе у КО Српски Елемир);
- У заштитној зони ПП „Русанда“, ограничава се планирање туристичких и других садржаја који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света неодговарајућим коришћењем осветљења, на растојање веће од 200,0 m од границе заштићеног подручја;
- Приликом израде плана детаљне регулације, усмеравајућег карактера треба да буду и правила грађења дефинисана овим Просторним планом за едукативно-туристичко-рекреативне локалитете (дата у поглављу IV/2./2.4./2.4.1. Правила грађења за едукативно-туристичко-рекреативне локалитете).

2.2.6. Смернице за израду ПДР-а за производне енергетске објекте

У оквиру енергетског комплекса, према условима из овог Просторног плана се:

- могу градити садржаји у функцији енергетског производног објекта: објекат који производи енергију (топлотну, електричну), соларни колектори, трансформаторско и разводно постројење, пословни објекат, средњенапонски подземни водови;
- комплекс опремити инфраструктуром коју захтева ова врста енергетског објекта.

Парк ветрогенератора, према условима из овог Просторног плана се може градити на пољопривредном земљишту, уз сагласност надлежног министарства за пољопривреду.

Табела 15. Спровођење Просторног плана¹¹

Просторне целине	Основна и посебна намена простора	Директна примена	Урбанистички пројекат	План детаљне регулације	План генералне регулације	Просторни план подручја посебне намене
Заштићена подручја	СРП „Окањ бара“	Пољопривредно, водно Грађевинско	• •			• ¹²
	ПП „Русанда“	Пољопривредно, водно Грађевинско	•		•	
Заштићена зона	ЗЗ СРП „Окањ бара“	Пољопривредно, водно	•			• ¹¹
		Радна зона бр. 1 и 6 Туристички локалитет „Вањ“	•	•		
	ЗЗ ПП „Русанда“	Грађевинско	•			•
		Пољопривредно, водно	•			
Остала посебна намена	Зона утицаја на природна добра	Радна зона бр. 2,3,7 Југоисточна радна зона у Куману	•	•		
		Грађевинско	•	•		
	Зона утицаја на природна добра	Пољопривредно, шумско, водно	•			• • ¹¹
		Грађевинско	•	•		

¹¹ Линијска инфраструктура и инфраструктурни објекти који се налазе на територији јединица локалне самоуправе, спроводиће се на основу ППО локалних самоуправа уз примену услова за уређење и мера заштите природе који су дати овим Просторним планом

¹² Спровођење мера заштите за заштитне зоне еколошког коридора Тисе које су имплементирани у овај Просторни план

3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ

Приоритетна планска решења и пројекти су дати за наредни четворогодишњи период:

Заштита природних добара и предела

- Израда програма, пројеката и студија којима ће се омогућити заштита и развој природних вредности на простору посебне намене (регулисање оптималног хидролошког режима у заштићеним подручјима, заштита и унапређење стања еколошких коридора и станишта заштићених врста);
- Израда програма туристичке интерпретације предела (идентификованих вредности природних и културних одлика и система природне и геолошке разноврсности).

Мрежа насеља и јавних служби

- Израда ПГР-а за насеље Меленци и ПДР-а за комплекс мешовите намене;
- Израда урбанистичких пројеката за туристичке локалитете (Црпна станица код Кумана и локалитет „Вањ“);
- Изградња недостајуће инфраструктуре;
- Повећање доступности јавних служби и услуга (здравствена и социјална заштита, месне канцеларије, комуналне и техничке службе...), развојем савремених информационих технологија и мобилних јавних служби.

Пољопривреда

- Усклађивање пољопривредних активности са потребама очувања екосистема (умерено екстензивирање ратарске производње);
- Пренамена дела закоровљених ораница, слабијих производних могућности у пашњаке;
- Развој алтернативних грана пољопривреде (узгој и сакупљање лековитог биља, пчеларство);
- Реинтродукција аутохтоних биљних и животињских врста.

Туризам

- Развој различитих облика туризма и дефинисање туристичког производа (еко-етно туризма, ловног, конгресног, манифестационог, руралног, бањског, културног).
- Подизање квалитета туристичке понуде (брендирање постојећих туристичких манифестација).
- Унапређење и развој туристичке инфраструктуре и супраструктуре.

Шумско земљиште и заштитни појасеви

- Повећање површина под шумама према програмима заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта;
- Формирање заштитних појасева зеленила у складу са условима заштите природе.

Саобраћајна инфраструктура

- Реконструкција/изградња путне мреже нижег нивоа као и инфраструктуре немоторног саобраћаја: пешачких и бициклистичких стаза свих нивоа.

Водопривредна инфраструктура

- Уређење водног режима заштићених подручја у складу са мерама заштите природе;
- Комунално опремање планираних локалитета за туризам.

Електроенергетска инфраструктура

- Обезбеђење електроенергетске инфраструктуре до свих планираних садржаја, сигурно и квалитетно напајање електричном енергијом и повећање енергетске ефикасности;
- Реконструкција целокупне 10 kV мреже и трансформаторских станица ТС 10/0,4 kV за напајање 20 kV напоном;
- Планирана је изградња 20 kV кабловског вода од насеља Меленци до насеља Кумане.

Електронска комуникациона инфраструктура

- Развој електронске комуникационе инфраструктуре која подржава пружање најсавременијих услуга електронских комуникација фиксних, мобилних комуникација и радио-дифузног система.

Термоенергетска инфраструктура

- Обезбеђење термоенергетске инфраструктуре до свих планираних садржаја, поуздано и квалитетно снабдевање свих потрошача топлотном енергијом, транспорт нафте и природног гаса планираним гасоводом и нафтоводом.

Заштита непокретних културних добара

- Рестаурација комплекса старе Црпне станице код Кумана на парни и дизел погон са пратећим објектима, у функцији туристичке понуде.

Заштита и унапређење животне средине

- Континуирано унапређење локалних регистара извора загађивања животне средине Града Зрењанина и општине Нови Бечеј чија подручја обухвата Просторни план;
- Израда техничке документације и санација и рекултивација неуређених одлагалишта отпада и других деградираних простора, као и почетак одлагања комуналног отпада на Регионалну депонију на територији Града Зрењанина;
- Рекултивација бушотина нафте и гаса након завршетка експлоатационог периода, посебно оних које су на простору заштићених подручја и њихових заштитних зона;
- Примена мера заштите у зони забрањене изградње објеката и у повредивој зони око севесо постројења нижег реда у обухвату Просторног плана као и поштовање ограничења (зоне забрањене изградње објеката и повредиве зоне) дефинисаних за севесо постројења вишег реда у контактної зони Просторног плана.

4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Управљање заштитом, развојем, уређењем и коришћењем подручја посебне намене, засниваће се на стратешким, развојно-управљачким документима (програми и планови), изворима финансирања, стимулативним политикама, институционалној подршци, информатичкој, промотерско-маркентишкој, истраживачкој и другим подршкама.

Извори финансирања развоја и заштите посебне намене простора, зависиће од врсте приоритетних пројеката који ће се реализовати и нивоа надлежности. Основне линије финансирања чиниће буџетска средства републичког, покрајинског и локалног нивоа, кредитна средства фондова и банака, као и учешће у различитим програмима Европске Уније ради коришћења средстава из претприступних и структурних фондова за реструктурирање привреде и изградњу капиталних објеката.

Финансијско-економске мере подразумевају и учешће јединица локалне самоуправе у обухвату Просторног плана и јединица локалне самоуправе из окружења приликом реализације регионалних пројеката.

Институционална подршка се односи на активно учешће свих субјеката, који су наведени као учесници у имплементацији. Неопходна је сарадња свих учесника како на вертикалном, тако и на хоризонталном нивоу.

Стратешко опредељење Републике Србије је да у што скоријој будућности постане држава кандидат за уклањање у Европску Унију (ЕУ), што отвара могућности за приступ читавом низу специфичних фондова, конституисаних управо као подршка просторном развоју, са циљем да се унапреде и усагласе постојеће и потенцијалне просторне структуре са европским, те је неопходно обезбедити стратешке пројекте којима би се конкурисало за подршку из ових фондова.

Спровођење Просторног плана (Реферална карта број 4. Карта спровођења)

Спровођење Просторног плана у оквиру подручја посебне намене

Правила уређења у оквиру подручја посебне намене (граница обухвата Просторног плана), осим за подручје на коме је дефинисана друга посебна намена тј. директна примена других просторних планова подручја посебне намене, подразумевају:

- директну примену овог Просторног плана кроз примену правила за уређење и градњу на пољопривредном, шумском и водном земљишту и израду урбанистичког пројекта за сложеније садржаје (изградња нових фарми и рибњака на пољопривредном земљишту, као и нових радних, спортско-рекреативних, туристичких и сличних садржаја, на неизграђеној грађевинској парцели одговарајуће намене), када се за то укаже потреба уз поштовање мера заштите природе, ради заштите и очувања, пре свега, природних вредности и предеоног мозаика подручја;
- директну примену овог Просторног плана издавањем локацијских услова за изградњу на основу правила грађења за дефинисане зоне и локалитете;
- директну примену овог Просторног плана уз обавезну израду урбанистичких пројеката за дефинисане локалитете, уз прибављање услова и сагласности надлежних органа, институција и служби;
- директну примену овог Просторног плана кроз примену правила за уређење и изградњу саобраћајне и друге линијске инфраструктуре и објеката, који се односе на прикључење објеката на инфраструктуру на планираним локалитетима у оквиру подручја посебне намене;
- директну примену овог Просторног плана кроз примену правила за уређење и изградњу за линијску инфраструктуру и објекте, осим за реконструкцију/градњу мреже саобраћајне инфраструктуре (јавне путне - друмске и железничке инфраструктуре) и пратећих садржаја уз путеве, која ће се спроводити на основу просторних планова локалних самоуправа, уз примену услова за уређење и мера заштите природе који су дати овим Просторним планом;
- директну примену овог Просторног плана кроз правила уређења, грађења и реконструкције за постојеће енергетске објекте и комплексе, као и за енергетске објекте који ће се градити у оквиру других садржаја на подручју посебне намене;
- израду планске документације за планиране енергетске и инфраструктурне комплексе који ће се градити као засебне целине на подручју посебне намене (предеона целина остала посебна намена), које треба ускладити са мерама заштите за просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности (станишта заштићених врста и еколошки коридори);
- израду планске документације за дефинисане зоне и локалитете и линијске инфраструктурне коридоре, инфраструктурне објекте и комплексе на основу правила уређења, мера заштите и смерница утврђених овим Просторним планом;
- израду плана детаљне регулације, уколико је потребно дефинисати грађевинско земљиште, утврдити јавни интерес или нову регулацију, односно извршити разграничење површина јавне и остале намене.

На подручју посебне намене, престају да важе следећи плански документи:

1. Просторни план Града Зрењанина, („Службени лист Града Зрењанина“, бр. 11/11 и 32/15), осим делова који се односе на саобраћајну инфраструктуру;
2. Просторни план општине Нови Бечеј, („Службени лист општине Нови Бечеј“, број 6/12) осим:
  - шематског приказа насеља Кумане и
  - делова који се односе на саобраћајну инфраструктуру.

На подручју посебне намене, остају на снази следећи плански и урбанистичко-технички документи:

1. *Документи просторног и урбанистичког планирања Града Зрењанина*
  - Урбанистички план МЗ Меленци до 2010. године („Службени лист општине Зрењанин“, бр. 5/93 и 11/03), до израде ПГР-а;
  - Урбанистички план МЗ Елемир до 2010. године („Службени лист општине Зрењанин“, бр. 5/93 и 11/03), до израде ПГР-а и
  - Урбанистички пројекат комплекса „Хиподром“ Меленци („Службени лист општине Зрењанин“, бр. 4/97 и 11/03), до израде ПГР-а насеља Меленци.
2. *Документи просторног и урбанистичког планирања општине Нови Бечеј*:
  - План детаљне регулације југоисточне радне зоне у Куману („Службени лист општине Нови Бечеј“, број 19 А/15).

Спровођење других просторних планова подручја посебне намене

У оквиру подручја посебне намене (граница обухвата Просторног плана) спроводиће се и други просторни планови подручја посебне намене, и то:

- Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15), кроз примену мера заштите за заштитне зоне еколошког коридора Тисе, које су имплементиране у овај Просторни план;
- Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу ДП првог реда бр. 24 („Службени лист АПВ“, број 19/17);
- Просторни план подручја посебне намене регионалне железничке пруге – израда према РПП АПВ.

У случају кад се посебна намена преклапа са посебном наменом другог плана чија посебна намене није заштита природе, већ развој инфраструктурних система, важиће правила и мере заштите који се односе на посебну намену из инфраструктурног плана.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

В) ПРИЛОГ

Списак закона од значаја за израду Просторног плана

- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14 и 145/14);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 64/15);
- Закон о регионалном развоју („Службени гласник РС“, бр. 51/09, 30/10 и 89/15-др. закон);
- Закон о територијалној организацији Републике Србије („Службени гласник РС“, број 129/07 и 18/16);
- Закон о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 18/10, 65/13, 15/15-УС и 96/15);
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/07 и 83/14-др. закон);
- Закон о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине („Службени гласник РС“, бр. 99/09 и 67/12-УС);
- Закона о јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 42/91, 71/94 и 79/05-др. закон и 83/14-др. закон);
- Закон о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 23/01-СУС, „Службени лист СРЈ“, број 16/01-СУС и „Службени гласник РС“ бр. 20/09 и 55/13-УС);
- Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 65/08-др. закон, 41/09 и 112/15);
- Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, бр. 41/09 и 10/13-др. закон);
- Закон о сточарству („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 93/12 и 14/16);
- Закон о ветеринарству („Службени гласник РС“, бр. 91/05, 30/10 и 93/12);
- Закон о добробити животиња („Службени гласник РС“, број 41/09);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 101/16);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
- Закон о јавним путевима („Службени гласник РС“, бр. 101/05, 123/07, 101/11, 93/12 и 104/13);
- Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13-УС, 55/14, 96/15-др. закон и 9/16-УС);
- Закон о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 73/10, 57/11, 93/12 и 45/15 и 66/15-др. закон);
- Закон о железници („Службени гласник РС“, бр. 45/13 и 91/15);
- Закон о безбедности и интероперабилности железница („Службени гласник РС“, бр. 104/13, 66/15-др. закон, 92/15 и 9/16-УС);
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС и 14/16);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 25/15);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС“, бр. 107/05, 72/09-др. закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13, 45/13-др. закон и 93/14);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“ број 36/09);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10 и 14/16);

- Закон о биоцидним производима („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11 и 25/15);
- Закон о хемикалијама („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15);
- Закон о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарној сигурности („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 93/12);
- Закон о сахрањивању и гробљима („Службени гласник СРС“, бр. 20/77, 24/85-др. закон и 6/89-др. закон, „Службени гласник РС“, бр. 53/93- др. закон, 67/93- др. закон, 48/94-др. закон, 101/2005 - др. закон, 120/12-УС и 84/13-УС);
- Закон о туризму („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 99/11-др. закон, 93/12 и 84/15);
- Закон о културним добрима („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон);
- Закон о спорту („Службени гласник РС“, број 10/16);
- Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, број 101/15);
- Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС 62/14);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12, престао да важи осим одредаба члана 13. став 1. тачка 6) и став 2. у делу који се односи на тачку 6) и члан 14. став 2.);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“ бр. 30/10, 93/12 и 89/15);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“ бр. 46/91, 83/92, 53/93-др. закон, 54/93, 60/93-исправка, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредби чл. 9. до 20.);
- Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16);
- Закон о дивљачи и ловству („Службени гласник РС“, број 18/10);
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС“, број 128/14);
- Закон о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, бр. 111/09, 92/11 и 93/12);
- Закон о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др. закон, 104/09-др. закон и 10/15);
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/09 и 20/15);
- Закон о одбрани од града („Службени гласник РС“, број 54/15);
- Уредба о категоризацији државних путева („Службени гласник РС“, број 105/13, 119/13 и 93/15)
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник СРС“, број 5/68);
- Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);
- Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС“, број 31/12);
- Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Окањ бара“ („Службени гласник РС“, број 39/13);
- Покрајинска уредба о проглашењу Парка природе „Русанда“ („Службени лист АПВ“, број 27/14) и
- Уредба о утврђивању Бање „Русанда“ Меленци („Службени гласник РС“, број 31/99).

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ
НАМЕНЕ ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ
ДОБАРА „ОКАЊ БАРА“ И „РУСАНДА“
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Владимир Галић

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ
НАМЕНЕ ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ
ДОБАРА „ОКАЊ БАРА“ И „РУСАНДА“
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ-НОВИ САД

Е -2549/1

ОДГОВОРНО ЛИЦЕ

Тамара Зеленовић Васиљевић

др Тамара Зеленовић Васиљевић

ДИРЕКТОР

Предраг Кнежевић, дипл. правник

Нови Сад, март 2018. године

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА:

др Тамара Зеленовић Васиљевић

СТРУЧНИ ТИМ:

Основна и посебна намена простора,
шуме и шумско земљиште, заштита
природних добара, регионални аспекти
и општа концепција развоја:

Славица Пивнички, дипл.инж.пејз.арх.

Начин коришћења земљишта и правила
уређења и грађења на грађевинском и
пољопривредном земљишту:

Бранислава Топрек, дипл.инж.арх.

Заштита предела:

мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.

Мрежа насеља, јавне службе,
непокретна културна добра и одбрана
земље:

Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.

Становништво и привреда:

Љиљана Јовичић Малешевић, дипл.екон.

Пољопривреда и пољопривредно
земљиште:

Мирољуб Љешњак, дипл.инж.пољ.

Природни услови, туризам и заштита од
елементарних непогода:

др Оливера Добривојевић, дипл.пр.планер
Марина Митровић, мастер - проф.геогр

Саобраћајна инфраструктура:

Зоран Кордић, дипл.инж.саобр.

Водна инфраструктура и водно
земљиште:

Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.

Електроенергетска и електронска
комуникациона инфраструктура:

Зорица Санадер, дипл.инж.елек.

Енергетска инфраструктура и
минералне сировине:

Милан Жижић, дипл.инж.маш.

Заштита животне средине и заштита од
акцидентних ситуација:

др Тамара Зеленовић Васиљевић
Тања Топо, дипл.инж.заш.жив.сред.мастер

Правна регулатива:

Теодора Томин Рутар, дипл.правник

Геодетско документациона и
аналитичко информациона основа:

Милко Бошњачић, мастер дипл.инж.геод.
Јурица Далибор, дипл.инж.геод.
Оливера Његомир, дипл.матем.
Злата Хома Будински, геод.техн.
Дејан Илић, арх.техн.
Ђорђе Кљајић, геод.техн.
Драгана Матовић, оператер
Душко Ђоковић, копирант

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	2
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ	2
2. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	6
2.1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	6
2.2. ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНИХ ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	11
2.2.1. Опис просторних целина заштићених подручја	11
2.2.2. Опис просторних целина заштитних зона заштићених подручја	15
2.2.3. Опис просторне целине остала посебна намена	17
2.2.4. Опис просторних подцелина.....	18
3. ОДНОС СА ПЛАНОВИМА ВИШЕГ РЕДА	21
3.1. ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010. ДО 2020. ГОДИНЕ.....	21
3.2. РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ	26
3.3. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ МУЛТИФУНКЦИОНАЛНОГ ЕКОЛОШКОГ КОРИДОРА ТИСЕ	30
3.4. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ МРЕЖЕ КОРИДОРА САОБРАЋАЈНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ НА ОСНОВНОМ ПРАВЦУ ДРЖАВНОГ ПУТА I РЕДА БР. 24 (СУБОТИЦА-ЗРЕЊАНИН-КОВИН).....	32
3.5. ПРОСТОРНИ ПЛАН ГРАДА ЗРЕЊАНИНА И ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ	32
4. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА	33
4.1. САДРЖАЈ ПЛАНА	33
4.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	36
4.2.1. Заштита и коришћење природних вредности	37
4.2.1.1. Заштићена подручја	37
4.2.1.2. Заштита предела	38
4.2.1.3. Заштита и коришћење природних ресурса	38
4.2.2. Становништво	39
4.2.3. Мрежа насеља и јавне службе	40
4.2.4. Привреда	40
4.2.5. Инфраструктурни системи	41
4.2.6. Заштита непокретних културних добара	43
4.2.7. Заштита животне средине	43
5. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПЛАНА	44
5.1. ПРИРОДНИ УСЛОВИ.....	44
5.2. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ	48
5.2.1. Природна добра	48
5.2.2. Предеона разноврсност	52
5.2.3. Природни ресурси	53
5.3. СТВОРЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	55
5.3.1. Становништво	55
5.3.2. Мрежа и функције насеља.....	55
5.3.3. Јавне службе.....	56
5.3.4. Привреда	56
5.3.5. Инфраструктура	58
5.3.5.1. Саобраћајна инфраструктура	58
5.3.5.2. Водна инфраструктура.....	59

5.3.5.3. Енергетска инфраструктура	63
5.3.5.4. Електронска комуникациона инфраструктура	64
5.3.6. Непокретна културна добра	65
6. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ	67
7. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА)	69
8. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА.....	69
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА.....	75
1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	75
2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	76
3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА. 77	77
III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	80
1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	80
2. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	91
2.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА	91
2.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ.....	91
2.2.1. Мере заштите ваздуха.....	92
2.2.2. Остали услови и мере заштите, уређења и унапређења животне средине	93
2.2.3. Мере заштите културних добара.....	93
2.2.4. Мере заштите и уређења предела	95
2.2.5. Мере заштите живота и здравља људи	95
2.2.6. Мере заштите природних добара	97
2.2.7. Мере заштите од ванредних ситуација.....	106
IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	109
1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА	109
2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА.....	109
2.1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉЕ МЕЛЕНЦИ ..	109
2.2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉЕ ЕЛЕМИР.....	110
2.3. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ПОСТОЈЕЋУ РАДНУ ЗОНУ БРОЈ 4.....	110
2.4. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НОВЕ РАДНЕ КОМПЛЕКСЕ	111
2.5. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НОВЕ ТУРИСТИЧКЕ КОМПЛЕКСЕ	112
2.6. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПДР-А ЗА ПРОИЗВОДНЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ОБЈЕКТЕ.....	113
3. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА	115
4. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	115
V ПРОГРАМ ПРАЂЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПЛАНА	116
1. ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА	116
2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЂЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	117
3. ЗАКОНСКИ ОКВИР	118
4. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА.....	119

5. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА ..	120
VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	121
1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ	121
2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	123
VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	124
VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	125
ПРИМЕНА ПЛАНА	126

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Извештај о стратешкој процени утицаја ППППН заштићених природних добара „Окањ бара“ и „Русанда“ на животну средину - заштита природних добара

Извештај о стратешкој процени утицаја ППППН заштићених природних добара „Окањ бара“ и „Русанда“ на животну средину - природни ресурси и заштита животне средине

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Изради Просторног плана подручја посебне намене заштићених природних добара „Окањ бара“ и „Русанда“ (у даљем тексту: **Просторни план**) приступило се на основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене заштићених природних добара „Окањ бара“ и „Русанда“ („Службени лист АПВ“, број 14/15). Упоредо са израдом Просторног плана, приступа се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину, а на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене заштићених природних добара „Окањ бара“ и „Русанда“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 14/15) (у даљем тексту: Стратешка процена).

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине из Новог Сада.

Обрађивач Просторног плана и Стратешке процене је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ из Новог Сада.

Подручје обухваћено оквирном границом Просторног плана, обухвата делове територијалних јединица Града Зрењанин и општине Нови Бечеј и то следеће катастарске општине: Тараш, Меленци, Српски Елемир и Елемир на територији Града Зрењанина и делове катастарских општина Нови Бечеј и Кумане на територији општине Нови Бечеј. За територију Града Зрењанина је донет Просторни план Града Зрењанин, („Службени лист Града Зрењанина“, број 11/11 и 32/15), а за територију општине Нови Бечеј је донет Просторни план општине Нови Бечеј („Службени лист општине Нови Бечеј“, број 6/12).

Након доношења Одлуке о изради Просторног плана, на основу Закона о планирању и изградњи, организован је рани јавни увид. На увиду је представљен текстуални и графички материјал, у циљу упознавања јавности са општим циљевима и сврхом израде Просторног плана, могућим решењима за развој просторних целина и ефектима планирања.

Нацрт просторног плана је друга фаза у изради планске документације. У овој фази је дефинисана коначна граница обухвата Просторног плана, која представља и границу посебне намене простора. Нацртом Просторног плана су обухваћени **Специјални резерват природе „Окањ бара“ и Парк природе „Русанда“** са заштитним зонама и остале просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности, које су од утицаја на предметна заштићена подручја.

У току израде Просторног плана, припремљена је и документациона основа планског документа, која се састоји од планова, студија, стратешких докумената општина и других експертиза. У фази Нацрта просторног плана, прибављени су подаци, услови и мишљења надлежних органа и организација.

У припреми и изради Просторног плана, успостављена је сарадња са стручним институцијама и организацијама, као и предузећима који имају надлежност на планском подручју.

Просторни план се ради у GIS-у, технологији намењеној управљању просторно оријентисаним подацима, што ће омогућити једноставнију размену просторних података, формирање информационог система планских докумената и стања у простору као и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

Извештајем о стратешкој процени су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана и дат је предлог мера за смањење негативних утицаја на животну средину.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Стратешка процена је процес којим се интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у плановима, с циљем избегавања, спречавања или ограничења негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Непосредан повод за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја је обавеза произашла из Одлуке да се израђује стратешка процена утицаја предметног Просторног плана на животну средину- Одлука о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене заштићених природних добара „Окањ бара“ и „Русанда“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 14/15) које је саставни део Одлуке о изради Просторног плана.

У складу са законским одредбама и праксом Стратешке процене у Европи, Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину структурално обрађује:

- (1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- (2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисање проблема и проналажење решења);
- (3) стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу);
- (4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процена утицаја у току спровођења Просторног плана);
- (5) програм праћења стања животне средине (мониторинг – оквир за праћење спровођења Просторног плана);
- (6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене);
- (7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- (8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

У одлуци су наведена питања и проблеми као и разлози за израду Стратешке процене. Одлука је саставни део документационе основе за израду Просторног плана.

1.1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

Током израде Просторног плана узета су у обзир решења и опредељења из секторских стратегија развоја и осталих стратешких докумената:

- Национална стратегија одрживог развоја („Службени гласник РС“, број 57/08);
- Национални програм заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 12/10);
- Стратегија водоснабдевања и заштита вода у АП Војводини („Службени лист АПВ“, број 1/10);
- Стратегија развоја железничког, друмског, водног, ваздушног и интермодалног транспорта у Републици Србији од 2008. до 2015. године („Службени гласник РС“, број 4/08);
- Стратегија развоја туризма Републике Србије („Службени гласник РС“, број 91/06);
- Стратегија развоја туризма Војводине-Маркетинг стратегија туризма Војводине („Службени лист АПВ“, број 6/10);

- Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2015. године („Службени гласник РС“, број 44/05);
- Стратегија развоја електронских комуникација у Републици Србији од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 68/10);
- Стратегија развоја шумарства Републике Србије („Службени гласник РС“, број 59/06);
- Стратегија развоја пољопривреде Србије („Службени гласник РС“, број 78/05);
- Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019 („Службени гласник РС“, број 29/10);
- Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара („Службени гласник РС“, број 33/12);
- Стратегија заштите од пожара за период 2012-2017. године („Службени гласник РС“, број 21/12);
- Национална стратегија заштите и спашавања у ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 86/11);
- Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године („Службени гласник РС“, број 13/11);
- Основни правци технолошког развоја у АПВ (Нови Сад, март 2007. год.);
- Програм развоја АПВ 2014-2020 („Службени лист АПВ“, број 13/14);

Просторно планска решења и решења Стратешке процене су усклађена и са прописима, који посредно или непосредно регулишу ову област:

- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14 и 145/14);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 64/15);
- Закон о регионалном развоју („Службени гласник РС“, бр. 51/09, 30/10 и 89/15-др. закон);
- Закон о територијалној организацији Републике Србије („Службени гласник РС“, број 129/07 и 18/16);
- Закон о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 18/10, 65/13, 15/15-УС и 96/15);
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/07 и 83/14-др. закон);
- Закон о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине („Службени гласник РС“, бр. 99/09 и 67/12-УС);
- Закона о јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 42/91, 71/94 и 79/05-др. закон и 83/14-др. закон);
- Закон о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 23/01-СУС, „Службени лист СРЈ“, број 16/01-СУС и „Службени гласник РС“ бр. 20/09 и 55/13-УС);
- Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 65/08-др. закон, 41/09 и 112/15);
- Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, бр. 41/09 и 10/13-др. закон);
- Закон о сточарству („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 93/12 и 14/16);
- Закон о ветеринарству („Службени гласник РС“, бр. 91/05, 30/10 и 93/12);
- Закон о добробити животиња („Службени гласник РС“, број 41/09);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 101/16);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
- Закон о јавним путевима („Службени гласник РС“, бр. 101/05, 123/07, 101/11, 93/12 и 104/13);
- Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13-УС, 55/14, 96/15-др. закон и 9/16-УС);
- Закон о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 73/10, 57/11, 93/12 и 45/15 и 66/15-др. закон);
- Закон о железници („Службени гласник РС“, бр. 45/13 и 91/15);

- Закон о безбедности и интероперабилности железница („Службени гласник РС“, бр. 104/13, 66/15-др. закон, 92/15 и 9/16-УС);
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС и 14/16);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 25/15);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС“, бр. 107/05, 72/09-др. закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13, 45/13-др. закон и 93/14);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“ број 36/09);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10 и 14/16);
- Закон о биоцидним производима („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11 и 25/15);
- Закон о хемикалијама („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15);
- Закон о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарној сигурности („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 93/12);
- Закон о сахрањивању и гробљима („Службени гласник РС“, бр. 20/77, 24/85-др. закон и 6/89-др. закон, „Службени гласник РС“, бр. 53/93- др. закон, 67/93- др. закон, 48/94- др. закон, 101/2005 - др. закон, 120/12-УС и 84/13-УС);
- Закон о туризму („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 99/11-др. закон, 93/12 и 84/15);
- Закон о културним добрима („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон);
- Закон о спорту („Службени гласник РС“, број 10/16);
- Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, број 101/15);
- Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС 62/14);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12, престао да важи осим одредаба члана 13. став 1. тачка б) и став 2. у делу који се односи на тачку б) и члан 14. став 2.);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“ бр. 30/10, 93/12 и 89/15);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“ бр. 46/91, 83/92, 53/93-др. закон, 54/93, 60/93-исправка, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредби чл. 9. до 20.);
- Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16);
- Закон о дивљачи и ловству („Службени гласник РС“, број 18/10);
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС“, број 128/14);
- Закон о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, бр. 111/09, 92/11 и 93/12);
- Закон о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др. закон, 104/09-др. закон и 10/15);
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/09 и 20/15);
- Закон о одбрани од града („Службени гласник РС“, број 54/15);
- Уредба о категоризацији државних путева („Службени гласник РС“, број 105/13, 119/13 и 93/15)
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник РС“, број 5/68);
- Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);

- Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС“, број 31/12);
- Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Окањ бара“ („Службени гласник РС“, број 39/13);
- Покрајинска уредба о проглашењу Парка природе „Русанда“ („Службени лист АПВ“, број 27/14) и
- Уредба о утврђивању Бање „Русанда“ Меленци („Службени гласник РС“, број 31/99).

Извештај о стратешкој процени представља саставни део Просторног плана.

Израда Стратешке процене утицаја на животну средину

Одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10) успостављена је обавеза израде стратешке процене утицаја за просторне планове. На основу чл. 22 ст. 2. Закона о планирању и изградњи стратешка процена утицаја на животну средину је саставни део Просторног плана.

Стратешка процена је процес којим се интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у просторним плановима, с циљем избегавања, спречавања или ограничења негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра. Представља инструмент којим се стварају услови за оптималну заштиту животне средине у процесу просторног планирања.

Значај овог процеса је због тога што се обрађују утицаји ширег значаја - кумулативни и социјални ефекти, утврђују одговарајући контексти за анализу утицаја конкретних пројеката, укључујући и претходну идентификацију проблема и утицаја који заслужују виши степен детаљности у истраживању, утврђује хијерархијски оквир за даље спровођење поступка и активности заштите животне средине на планском подручју и омогућава се варијантна провера концепата, сценарија, стратешких опредељења и планских решења.

У процедуралном смислу, стратешка процена утицаја на животну средину је поступак којим се обезбеђује адекватна заштита животне средине у току израде планског документа. Стратешка процена утицаја на животну средину као свеобухватан, комплексан и јединствен поступак, уводи се у праксу просторног планирања с циљем територијалне анализе планског подручја, са једне стране, и дефинисање решења и мера, којима ће заштита животне средине бити остварена на оптималан начин, са друге стране.

Принципи одрживог развоја, социјалне прихватљивости, економске оправданости и еколошке одрживости су законски дефинисани у смислу полазних основа просторног планирања. Са друге стране, одредбама Закона о стратешкој процени утврђена су начела стратешке процене, и то:

- одрживог развоја;
- интегралности;
- предострожности;
- хијерархије и координације;
- јавности.

Наведеним начелима обезбеђује се свеобухватни инструментаријум и оквир за усклађивање техно-економских, друштвених и природних система у целокупном развоју, укључујући и локационе факторе, односно просторни развој. На принципима економичности користе се природне и створене вредности, са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације.

То се између осталог постиже разматрањем и укључивањем кључних аспеката животне средине у припрему и усвајање планова, пројеката и програма, утврђивањем услова за очување природних и створених вредности.

Укључивањем услова заштите животне средине у просторни план кроз инструмент стратешке процене, даје се обавезујући, интегрални оквир заштите, реализацијом кроз одговарајуће међу секторске планове, програме и пројекте.

У превентивном смислу, свака активност је планирана, односно свако планско решење је дефинисано са циљем да се спрече или смање негативни утицаји, обезбеди рационално коришћење ресурса, а ризик од акцидентата и негативних утицаја на људе сведе на минимум. Са друге стране, циљ је да се оживи депопулационо подручје, рационалним коришћењем потенцијала и обновљивих ресурса. У поступку стратешке процене остварује се координација између заинтересованих органа и организација, иако су у поступку израде Просторног плана прибављени неопходни услови. У поступку разматрања и усвајања Просторног плана обезбедиће се учешће јавности у поступку јавног увида и стручне расправе о Просторном плану.

У изради Просторног плана, с обзиром на карактер подручја посебне намене, пошло се пре свега, од критеријума заштите, односно избегавања и спречавања могућих утицаја на животну средину. Са друге стране, полазећи од начела одрживог развоја и актуелних проблема и процеса у друштвено-економском смислу на планском подручју, Просторним планом су дата решења за активирање развојних потенцијала уз поштовање услова заштите.

2. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

На основу чл. 34 Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања, одлуком о изради просторног плана подручја посебне намене, дефинисана је граница планског подручја као прелиминарна, а коначна граница планског подручја дефинисана је Нацртом Просторног плана.

На основу чл. 13 ст. 2 Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања, планско подручје са природним вредностима, обухвата проглашено подручје природног добра са заштитном зоном.

Овим Просторним планом, граница планског подручја је дефинисана и као граница подручја посебне намене. Подручје посебне намене чине два заштићена подручја: **Специјални резерват природе (СРП) „Окањ бара“** (Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Окањ бара“, „Службени гласник РС“, број 39/13) и **Парк природе (ПП) „Русанда“** (Покрајинска уредба о проглашењу Парка природе „Русанда“, „Службени лист АПВ“, број 27/14) са заштитним зонама и осталом посебном наменом која представља зоне утицаја на природна добра.

Почетна тачка описа обухвата Просторног плана подручја посебне намене заштићених природних добара „Окањ бара“ и „Русанда“ се налази у катастарској општини Нови Бечеј на тремеји канала ДТД, катастарска парцела (у даљем тексту парцела) 23515, атарског пута, парцела 24498 и парцеле 21285/2. Од тремеје граница у правцу истока прати јужну међу канала до четворомеје канала ДТД, парцеле 23515 (КО Нови Бечеј) и 8120 (КО Кумане) и атарских путева, парцеле 24500 (КО Нови Бечеј) и 8236 (КО Кумане).

Од четворомеје граница Просторног плана у правцу истока прелази у КО Кумане и прати јужну међу атарског пута, парцела 8236 до тачке на међи атарског пута, парцела 8236 и парцеле 4090 на одстојању од око 140 m источно од тремеје атарских путева, парцеле 8236 и 8238 и парцеле 4090, где граница пресеца атарски пут, парцела 8236 и канал ДТД, парцела 8120 и долази до тремеје канала, парцеле 8120 (канал Нови Бечеј – Банатска Паланка) и 8121 (Кикиндски канал) и атарског пута, парцела 8235.

Од тромеђе граница наставља у правцу југа и прати источну међу канала, парцела 8120 и долази до тромеђе канала, атарског пута, парцела 12488 (КО Кумане) и парцела 4003/1 (КО Меленци).

Од тромеђе граница у правцу југозапада дужином од око 40 m прати границу катастарских општина Кумане и Меленци до тромеђе канала, парцела 8120 (КО Кумане) и парцела 4004 и 4005 (КО Меленци), скреће ка југу и пратећи источне међе парцела 4005, 4012, 4015 и 4017 долази до четворомеђе парцела 4017, 4016/1, 4025 и 4026.

Од четворомеђе граница у правцу запада прати јужну међу парцеле 4017, пресеца канал, парцела 12422/1 и парцелу 12422/2, мења правац ка северу и прати западну међу парцеле 12422/2 до тромеђе парцела 4090 и 4092 (КО Кумане) и границе катастарских општина Меленци и Кумане.

Од тромеђе граница у правцу југозапада прати границу катастарских општина Меленци и Кумане до тромеђе парцела 4106 и 4107 (КО Кумане) и границе катастарских општина.

Од тромеђе граница Просторног плана у правцу северозапада прелази у КО Кумане, прати јужну међу парцеле 4106, пресеца атарски пут, парцела 8244 и даље у правцу југозапада, пратећи западну међу атарског пута долази до тромеђе атарског пута, парцела 8244 и парцела 4219 и 4220.

Од тромеђе граница наставља у правцу северозапада, прати јужну међу парцеле 4220, пресеца атарски пут, парцела 8245 и пратећи његову западну међу у правцу југозапада долази до тромеђе атарског пута, парцела 8245 и парцела 4291 и 4292/10.

Од тромеђе граница у правцу северозапада прати јужну међу парцеле 4291 до атарског пута, парцела 8246, где мења правац ка југозападу и прати његову источну међу до тромеђе атарских путева, парцеле 8256 и 8246 и парцеле 4298.

Од тромеђе граница у правцу југоистока дужином од око 305 m прати источну међу атарског пута, парцела 8256, пресеца га и у правцу југа, прати западну међу парцела 5686, 5704, 5831/12 и 5833/17 и пресецајући атарски пут, парцела 8275 долази до међе атарског пута и парцеле 5934/15, где мења правац ка истоку и пратећи јужну међу атарског пута долази до тромеђе атаарског пута, парцела 8275, парцеле 5934/34 и границе катастарских општина Кумане и Меленци.

Од тромеђе граница у правцу североистока прати границу катастарских општина до тромеђе парцела 4164/14 и 4164/15 (КО Кумане) и канала, парцела 12416 (КО Меленци).

Од тромеђе граница у правцу југоисток прелази у катастарску општину Меленци, пресеца канал, парцела 12416 и атарски пут, парцела 12874 и пратећи јужну међу парцела 7968, 12878, 7967/2, 7967/4, 7967/3 и 7967/1 долази до тромеђе атарског пута, парцела 12879 и парцела 7969/1 и 7967/1, мења правац ка југу и прати западну међу атарског пута, парцела 12879, пресеца атарски пут, парцела 12881 и у правцу југоистока јужном међом атарског пута, парцела 12881 долази до тромеђе атарских путева, парцеле 12881 и 12863 и парцеле 8004.

Од тромеђе граница наставља у правцу југа и прати источну међу парцела 8004, 12409 и 8005 до тромеђе атарских путева, парцеле 12861 и 12862 и парцеле 8005, мења правац ка југоистоку и прати јужну међу атарских путева, парцеле 12862 и 12860 до тромеђе атарских путева, парцеле 12860 и 12910 и парцеле 8386.

Од тромеђе граница у правцу југа прати источну међу атарског пута, парцела 12910 до тромеђе атарског пута и парцела 8370 и 8371, где мења правац ка југоистоку и прати јужну међу парцеле 8371, пресеца канал, парцела 12413 а затим у правцу севера прати источну међу канала до тромеђе канала, парцела 1243, атарског пута, парцела 12859 и парцеле 8362.

Од тромеђе граница наставља у правцу југоистока и прати дужином од око 575 m јужну међу атарског пута, парцела 12859, скреће ка североистоку, дужином од око 157 m прати западну међу атарског пута, парцела 12847, мења правац ка југоистоку и пратећи северну међу парцела 8263/12, 8263/9, 8263/8, 8263/7, 8263/6, 8263/5 и 8264 пресеца парцеле 8263/1, 12426/2 и државни пут I6 реда бр. 13, парцела 12426/1 и долази до тромеђе државног пута, атарског пута, парцела 12845/3 и парцеле 8331/2.

Од тромеђе граница наставља у правцу југоистока и прати јужну међу атарског пута, парцеле 12845/3, 12845/2 и 12845/1 до тромеђе атарских путева, парцеле 12845/1 и 12846 и парцеле 8290, мења правац ка истоку и прати јужну међу атарског пута, парцела 8270/15 до тромеђе атарског пута и парцела 8270/12 и 8270/13.

Од тромеђе граница у правцу југа прати источну међу парцела 8270/12 и, 8270/5 и пресецајући пут, парцела 12844 долази до тромеђе пута и парцела 11286 и 11287.

Од тромеђе граница наставља у правцу југоистока и прати западну међу парцеле 11287, пресеца атарски пут, парцела 12784 и у правцу југа прати западну међу парцеле 11241 до тромеђе атарског пута, парцела 12788 и парцела 11241 и 11240.

Од тромеђе граница у правцу југа пресеца атарски пут и прати источну међу атарског пута, парцела 12789, пресеца канал, парцела 12384 и пресецајући атарски пут, парцела 12809 долази до тромеђе атарског пута и парцела 11058 и 11059, мења правац ка западу и пратећи јужну међу атарског пута долази до тромеђе државног пута Iб реда бр.13, парцела 12424/1, атарског пута, парцела 12809 и парцеле 11015.

Од тромеђе граница у правцу запада пресеца државни пут и прати северну међу парцела 10467, 12813, 10466, 12814 и 10464/2, мења правац ка југу и прати источну међу атарског пута, парцела 12815 до међе атарског пута, парцела 12810 и парцеле 10450, где скреће ка западу и прати јужну међу атарског пута, парцела 12810 до тромеђе железничке пруге, парцела 12423, атарског пута, парцела 12810 и парцеле 10506.

Од тромеђе граница у правцу запада пресеца парцелу железничке пруге, мења правац ка југу и дужином од око 270 m прати западну међу железничке пруге, поново мења правац ка истоку, пресеца парцелу железничке пруге, парцела 12423 и пратећи јужну међу канала, парцела 12394 долази до тромеђе државног пута Iб реда бр. 13, парцела 12424/1, канала, парцеле 12394 и 12393.

Од тромеђе граница у правцу југа прати западну међу државног пута до тромеђе државног пута Iб реда бр. 13, парцеле 12424/1 (КО Меленци) и 2543 (КО Српски Елемир) и границе катастарских општина Меленци и Српски Елемир.

Од тромеђе граница наставља у правцу југа, прелази у катастарску општину Српски Елемир и прати западну међу државног пута Iб реда бр.13, парцела 2543 до тромеђе државног пута, атарског пута, парцела 1909/1 и парцеле 1903/2.

Од тромеђе граница у правцу запада прати јужну међу атарског пута, парцеле 1909/1 и 1909/2 и долази до тромеђе атарских путева, парцеле 1909/2 и 2908 и парцеле 1780, скреће ка југу и пратећи источну међу атарског пута, парцела 2908 долази до тромеђе атарског пута, железничке пруге, парцела 3187/1 и парцеле 1780.

Од тромеђе граница пресеца парцелу железничке пруге, мења правац ка северу и прати западну међу железничке пруге до тромеђе пруге и парцела 2988/2 и 3051/2, скреће ка западу и пратећи јужну међу парцела 2988/2 и 3075/2 долази до тромеђе пута, парцела 3190 и парцела 3075/2 и 3075/1.

Од тромеђе граница наставља у правцу југозапада, прати источну међу пута, парцеле 3190 и 1399 до тромеђе пута, парцела 1399 и парцела 1400/37 и 1400/39, наставља источном међом парцела 1400/38 и 1386/58 и долази до тромеђе улице Пролетерске, парцела 1386/1 и парцела 1386/58 и 1386/59. Од тромеђе граница у правцу запада прати северну међу улице (пут за Тараш), пресеца пут за Тараш, парцела 4166/1, прати његову јужну међу дужином од око 870 m, пресеца га у правцу севера, обилази сабирну станицу (на парцели 4166/21) и даље ка западу прати јужну међу пута за Тараш, скреће ка југу, дужином од око 500 m пресеца парцеле 4166/21,4167/1 и 4981, пресеца канал, парцела 4998 и долази до међе канала, парцела 4998 и парцела 4979, мења правац ка западу, прати јужну међу канала и долази до четворомеђе канала, парцеле 4998,4923 и 4980 и парцеле 4937.

Од четворомеђе граница у правцу југа прати источну међу парцела 4937 и 4943 до четворомеђе канала, парцела 4938 и парцеле 4943, 4902 и 4944, пресеца канал и западном међом парцеле 4940 долази до тромеђе канала, парцела 4938, атарског пута, парцела 4941 и парцеле 4940. Од тромеђе граница наставља у правцу истока и прати северну међу пута, парцеле 4941 и 4963 до четворомеђе атарских путева, парцеле 4963 и 4975 и парцела 4964 и 4976, скреће ка југу и пратећи западну међу парцеле 4974 долази до четворомеђе парцела 4962, 4974, 4961 и 4966.

Од четворомеђе граница у правцу истока прати јужну међу парцела 4974, 4973 и 4969, пресеца пут, парцела 5117 и даље ка северу прати западну међу парцела 5114/2 и 5112/5 до тромеђе пута, парцела 5016 и парцела 5114/3 и 5112/5, мења правац ка истоку и прати јужну међу пута, парцела 5016 до тромеђе пута и парцела 5040/2 и 5021.

Од тромеђе граница наставља у правцу југа, прати источну међу парцела 5040/2 и 5029 до тромеђе парцела 5070/3, 5040/2 и 5027/3, мења правац ка истоку, прати јужну међу парцела 5027/3, 5027/2, 5027/1 и 5026 и долази до тромеђе парцела 5026, 5070/1 и атарског пута, парцела 5080/6.

Од тромеђе граница дужином од око 160 m у правцу југа прати западну међу атарског пута, пресеца га у правцу истока прати јужну међу парцеле 5080/1 и долази до тромеђе парцеле 5080/1 и 5080/2 и границе катастарских општина Српски Елемир и Елемир.

Од тромеђе граница у правцу југа дужином од око 35 m прати границу катастарских општина Српски Елемир и Елемир, мења правац ка истоку, прелази у катастарску општину Елемир, прати северну међу парцеле 595, мења правац ка југу и прати западну међу атарског пута, парцела 592, пресеца парцеле 596 и 598 и западном међом канала, парцела 597 долази до тромеђе канала, парцеле 598 и границе катастарских општина Елемир и Српски Елемир.

Од тромеђе граница у правцу севера прати границу катастарских општина Елемир и Српски Елемир до тромеђе парцела 598 (КО Елемир) и атарског пута, парцела 5104 (КО Српски Елемир) и парцеле 5132 (КО Српски Елемир), у правцу југозапада прелази у катастарску општину Српски Елемир, прати јужну међу атарског пута, парцела 5104 и јужном међом парцеле 5112 долази до четворомеђе пута, парцела 5118 и парцела 5112 и парцела 5121/2 и 5121/3.

Од четворомеђе граница у правцу северозапада пресеца пут и дужином од око 425 m прати јужну међу атарских путева, парцеле 4956 и 4957, мења правац ка северу, пресеца пут, парцела 4957 и прати западну међу парцеле 4958/2 до четворомеђе парцела 4942, 4962, 4958/2 и 4949.

Од четворомеђе граница наставља у правцу запада, прати северну међу парцела 4949, 4948, 4947, 4888/3, 4888/1, 4888/2, 4888/4, 4888/5 и 4889/11 до четворомеђе канала, парцеле 4909 и 4881 и парцела 4889/11 и 4895, мења правца ка северу и прати западну и северну међу парцеле 4895, пресеца атарски пут, парцела 4900 и даље ка северу прати западну међу парцела 4901 и 4937 и пресецајући атарски пут, парцела 4903 долази до тромеђе атарског пута и парцела 4907 и 4908.

Од тромеђе граница у правцу запада прати јужну међу парцела 4908, 4910 и 4911, пресеца парцелу 4918/4 и долази до насипа, парцела 4451, где мења правац ка северу и прати источну међу насипа, парцела 4451 и канала, парцела 4423 и источном међом парцеле 4422 и насипа, парцела 4420 долази до тромеђе насипа, парцеле 4420 (КО Српски Елемир) и 2368 (КО Тараш) и границе катастарских општина Српски Елемир и Тараш.

Од тромеђе граница у правцу североистока прати границу катастарских општина Српски Елемир и Тараш до тромеђе парцела 4191 (КО Српски Елемир) и насипа, парцела 2308 и парцеле 2129 (КО Тараш), прелази у катастарску општину Тараш и у правцу севера прати источну међу насипа до тромеђе насипа и парцела 2305 и 2307.

Од тромеђе граница наставља у правцу севера и прати западну међу парцеле 2305 до тромеђе пута, парцела 1915 и парцела 2305 и 2307, скреће ка западу и прати северну међу парцеле 2307 и сметлишта и северну границу грађевинског подручја насеља Тараш, мења правац ка северу и прати источну међу пута, парцела 710 до тромеђе канала, парцела 709 и парцеле 707/1 и пута, парцела 712.

Од тромеђе граница у правцу запада прати северну међу канала, парцеле 709 и 3074 до тромеђе канала и парцела 3113 и 3114, источном међом парцеле 3116 долази до насипа и наставља у правцу северозапада пратећи источну међу насипа, парцеле 3117/2, 3120/2, 3121/2, 3125/3, 3125/4, 3128/2, 3129/2, 3130/2, 3131/2, 3132/2, 3133/2, 3134/2, 3135/2, 3136/2, 3137/2, 3138/2, 3139/2, 3140/2, 3141/2, 3155/3, 3162/99, 3156/3 и 2741 и долази до четворомеђе насипа, парцеле 2741 (КО Тараш) и 8530 (КО Кумане) и парцела 3160 (КО Тараш) и 8531 (КО Кумане).

Од четворомеђе граница у правцу северозапада прелази у катастарску општину Кумане и прати источну међу насипа, парцела 8530 до четворомеђе насипа, парцеле 8530 (КО Кумане) и 22484 (КО Нови Бечеј) и парцела 8115/2 (КО Кумане) и 24542 (КО Нови Бечеј).

Од четворомеђе граница у правцу североистока прати границу катастарских општина Кумане и Нови Бечеј до тромеђе насипа, парцела 8500 (КО Кумане) и парцела 7774 (КО Кумане) и 24619 (КО Нови Бечеј) и даље кроз катастарску општину Кумане прати северну међу насипа, парцеле 8500 и 8386 до тромеђе насипа, парцела 8386, атарског пута, парцела 8382 и парцела 7775/1.

Од тромеђе граница у правцу севера прати западну међу атарских путева, парцеле 8382 и 8380 и долази до тромеђе атарског пута, парцела 8380 (КО Кумане) и 7770 (КО Кумане) и атарског пута, парцела 24568 (КО Нови Бечеј).

Од тромеђе граница дужином од око 135 m прати у правцу североистока границу катастарских општина Кумане и Нови Бечеј, мења правац ка северу и прелази у катастарску општину Нови Бечеј, прати источну међу атарског пута, парцела 24584 до тромеђе атарског пута и парцела 21974 и 21975, скреће ка североистоку и пратећи јужну међу парцеле 21975 долази од тромеђе атарског пута, парцела 24582 и парцела 21974 и 21975.

Од тромеђе граница у правцу југа пресеца атарски пут и његовом источном међом долази до тромеђе атарских путева, парцеле 24582 и 24583 и парцеле 21969, мења правац ка североистоку и прати источну међу атарских путева, парцеле 24583 и 24570 до тромеђе атарских путева, парцеле 24570 и 24568 и парцеле 21968. Од тромеђе граница у правцу југоистока пресеца пут, парцела 24568, прелази у катастарску општину Кумане и прати источну међу атарског пута, парцела 8365 до тромеђе пута, парцела 8359, атарског пута, парцела 8365 и парцеле 5064, мења правац ка југу и прати источну међу парцела 5321, 5322, 8372, 7367, 7366/2, 7366/1, 8402, 7365, 8403 и 6857 до тромеђе парцела 6857 и 6856 и границе грађевинског подручја насеља Кумане.

Од тромеђе граница наставља у правцу истока и севера пратећи границу грађевинског подручја насеља Кумане до тромеђе железничке пруге, парцела 8214, атарског пута, парцела 8313 и парцеле 5412.

Од тромеђе граница наставља у правцу севера, прати источну међу атарског пута, парцела 8313 и долази до тромеђе атарских путева, парцеле 8313 и 8309 и парцеле 5439, мења правац ка истоку и прати северну међу атарских путева, парцеле 8309 и 8281 до тромеђе атарског пута, парцела 8281 и парцела 5863 и 5864.

Од тромеђе граница у правцу севера прати западну међу парцела 5863 и 5777, пресеца атарски пут, парцела 8269, мења правац ка истоку и северном међом атарског пута, парцела 8269 долази до тромеђе атарског пута и парцела 5739 и 5740.

Од тромеђе граница у правцу севера прати западну међу парцеле 5739, пресеца атарски пут, парцела 8262, скреће ка западу, прати његову северну међу до тромеђе атарског пута и парцела 5650 и 5651, где мења правац ка северу и прати западну међу парцела 5651 и 5594 и долази до тромеђе атарског пута, парцела 8258 и парцела 5594 и 5595.

Од тромеђе граница наставља у правцу запада и дужином од око 275 m прати јужну међу атарског пута, парцела 8258, пресеца га и у правцу севера прати западну међу парцела 5528/1 и 5527/1 и долази до тромеђе атарског пута, парцела 8257 и парцела 5525 и 5527/1.

Од тромеђе граница у правцу запада прати јужну међу атарског пута до тромеђе пута, парцела 8304, атарског пута, парцела 8257 и парцеле 5512, мења правац ка северу и пратећи источну међу пута, парцела 8304 долази до тромеђе путева, 8255 долази до тромеђе пута, парцела 8255 (КО Кумане), парцеле 5504 (КО Кумане) и парцеле 21326 (КО Нови Бечеј).

Од тромеђе граница у правцу североистока дужином од око 745 m прати границу катастарских општина Кумане и Нови Бечеј, мења правац ка североистоку, прелази у катастарску општину Нови Бечеј, пресеца атарски пут, парцела 24500 и прати западну међу парцела 21285/1 и 21285/2 и долази до почетне тачке описа обухвата Просторног плана.

Укупна површина обухвата Просторног плана износи око **16093,40 ha**.

2.2. ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНИХ ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Просторне подцелине подручја посебне намене простора у оквиру заштићених подручја, издвојене су према режимима заштите.

У оквиру подручја посебне намене су дефинисане три просторне целине: заштићена подручја (СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“), делови њихових заштитних зона и остала посебна намена (зона утицаја на заштићена подручја).

2.2.1. Опис просторних целина заштићених подручја

Заштићена подручја ће чинити две одвојене целине у оквиру посебне намене, а обухватиће просторе који су дати по катастарским парцелама у складу са Уредбама о заштити.

СРП „Окањ бара“

Из описа границе ове просторне целине, изузете су парцеле које су у режиму III степена заштите: 707/2, 707/3, 707/4, 707/5, 707/6, 707/7, 707/8, 707/9, 707/10, 707/11, 707/12, 707/13, 707/14, 707/15, 707/16, 707/17, 707/18, 707/19, 707/20, 707/21, 707/22, 707/23, 707/24, 707/25, 707/26, 707/27, 707/28 и 707/29 у КО Тараш, које су део грађевинског подручја насеља Тараш. За изузимање ових парцела из граница СРП „Окањ бара“ је покренута иницијатива месне заједнице Тараш.

Почетна тачка описа границе заштите је тремеђа парцела 7751/3, 7751/2 и 8372 КО Кумане, општина Нови Бечеј. Граница иде на југоисток северном међном линијом парцела 7751/2, 7367, 7366/2 до границе грађевинског подручја. Ломи се на југ источном линијом парцеле 7366/2, пресеца пут бр. 8402, наставља источном линијом парцеле 7354 до тремеђе парцела 7354, 7365 и 8403. Скреће на југозапад заједничком границом парцела 8403 и 7354. Пресеца парцелу 8125/1 и њеном источном линијом наставља на југо запад до тремеђе парцела 8125/1, 7351 и 8447. Граница скреће на југоисток заједничком границом парцела 7351 и 8447, 7266 и 8447, 7265 и 8447, 7260 и 8447, 7261 и 8447, 7259 и 8447, 7261 и 8447, 7258 и 8447 до међне тачке КО Тараш, Град Зрењанин. Граница скреће на североисток идући границом катастарских општина до североисточне међне тачке парцеле 5026 КО Тараш, Град Зрењанин. Граница скреће на југоисток, североисточном границом парцеле 5026 до северозападне међне тачке парцеле 5033. Скреће на североисток, северном линијом парцела 5033, 5038 до међне тачке КО Меленци. У истом правцу наставља северном линијом парцеле 10392 КО Меленци, пресеца парцелу 12398, у правцу истока иде северном линијом парцеле 10408 до тремеђе парцела 10408, 10414/17 и 10414/10. Ломи се на север источном линијом парцеле 10414/10 до парцеле 12833. Њеном јужном линијом иде на исток до парцеле 12423 (железничка пруга Кикинда - Београд). Граница скреће на југ западном линијом парцеле 12423 до међне тачке КО Српски Елемир. Наставља на југ западном линијом парцеле 2906 КО Српски Елемир, западном линијом парцеле 3194, ломи се на југозапад линијом парцеле 3190 до парцеле 3248/1. Скреће на северозапад границом 3248/1, 3247/9 до парцеле 3401. Скреће на југозапад границом парцеле 3401 до парцеле 3400. Ломи се на југ па на запад пресеца парцелу 3400 и иде на запад јужном линијом парцеле 3340 до парцеле 4062.

Скреће на северозапад линијама парцеле 4062 до наспрам парцеле 4063. Ломи се на запад, пресеца парцелу 4062 и иде јужном линијом парцеле 4063 до парцеле 4029. Скреће на северозапад границом парцеле 4029 и иде северном линијом парцеле 3398, пресеца парцелу 3994 и наставља у истом правцу северном линијом парцеле 3990 до парцеле 3970. Скреће на југоисток, источном граничном линијом парцеле 3970 до парцеле 4157. Скреће на југозапад, пресеца парцеле 4157, 4166/21 до североисточне међне тачке парцеле 4166/29. Њеном северном линијом иде до парцеле 4176. Скреће на север заједничком границом парцела 4176 и 4166/21, 4177 и 4166/21, 4179 и 4166/21, 4180 и 4166/21 до парцеле 4181.

Ломи се на запад јужном граничном линијом парцеле 4181 до парцеле 4193. Скреће на север па на запад линијом парцеле 4193 до парцеле 4419/3. Наставља на запад границом парцела 4419/3, 4419/5 до међне тачке КО Тараш. Граница иде на северозапад источном граничном линијом парцеле 2308 КО Тараш до парцеле 2307. Скреће на североисток, заједничком границом парцела 2307 и 2305 до парцеле 1915. Ломи се на северозапад, па на југозапад границом парцеле 2307, пресеца парцелу 703, изоставља простор сметлишта и гробља и јужном међном линијом парцеле 707/39 иде на запад до парцеле 238. Скреће на север западном линијом парцеле 707/39 до парцеле 3074. Њеном јужном линијом иде на северозапад, скреће на север западном линијом парцеле 3074 до североисточне међне тачке парцеле 3172/2. Ломи се на исток, пресеца парцелу 3074 и заједничком границом парцела 3274 и 3173 до парцеле 4205.

Скреће на север, западном линијом парцела 4205, 3342, заједничком границом парцела 3334 и 3339, 3337 и 3338 до међне тачке КО Кумане. Граница скреће на североисток међном линијом катастарских општина до међне тачке 8205 КО Кумане, општина Нови Бечеј. У правцу североистока иде заједничком границом парцела 8205 и 8456, 7267 и 8456, ломи се на југоисток заједничком границом 7267 и 8449, скреће на североисток, пресеца парцелу 8449 и наставља границом парцеле 8453 до парцеле 8458. Скреће на северозапад, пресеца парцелу 8453 и наставља заједничком границом парцела 8458 и 7890, ломи се на североисток заједничком границом парцела 7890 и 8459, 7888 и 8459, пресеца парцелу 8460 и скреће на северозапад заједничком границом парцела 8460 и 7886 до парцеле 8464. Ломи се на североисток граничном линијом парцеле 8464 до наспрам међне тачке парцеле 7880. Скреће на северозапад, пресеца парцелу 8464, иде заједничком границом парцела 7880 и 7879/6, 7880 и 8462 до парцеле 8463. У правцу североистока пресеца парцелу 8463 и иде заједничком границом парцела 7873 и 7874, 7873 и 7870, 7873 и 8465, пресеца парцелу 8464 и наставља у истом правцу границом парцеле 8399 до парцеле 8398.

Ломи се на исток, па на североисток спољном границом парцеле 8398 до парцеле 8393. Пресеца парцелу 8393 и границом парцела 7751/3 и 7751/2 иде до почетне тачке описа границе заштите.

ПП „Русанда“

Почетна тачка описа граница заштите ПП „Русанда“ је тромеђа парцела 4434, 8242 и 8236 КО Кумане, Општина Нови Бечеј. Граница иде на исток, јужном међном линијом парцеле 8236, до тромеђе парцела 8236, 4350 и 4349, ломи се на југоисток северном граничном линијом парцеле 4350, до парцеле 8240. Пресеца исту и скреће на југозапад, источном границом парцеле 8240, до тромеђе парцела 8240, 4345 и 4344. Ломи се на југоисток, границом парцела 4344, 4345, 4248/3, 4248/2, скреће на североисток, границом парцела 4090, 4091/1, и ломи се на северозапад, идући границом парцела 4247, 4248/1, 4247, 4248/24, до пута број 8239. Граница скреће на север источном границом парцеле 8239, до парцеле 8236. Ломи се на југоисток, јужном, односно западном границом парцеле 8236, до међног камена КО Меленци, Град Зрењанин. Скреће на југозапад међном линијом двеју општина до јужне међне тачке парцеле 4090, КО Кумане. Скреће на север, западном граничном линијом парцеле 4090, ломи се на југ, источном границом парцеле 4090, до парцеле 8238. Њеном источном границом иде на југ, до парцеле 8243, пресеца исту и ломи се на северозапад, границом парцела 8243, 4249, до тромеђе парцела 8243, 4340 и 8246.

У правцу запада иде јужном границом парцеле 4340, обухвата парцелу 4362/1, јужном границом парцеле 4361, до парцеле 8248. Скреће на југозапад, границом парцеле 8248, ломи се на југоисток, источном границом парцеле 4364, пресеца пут број 8247, иде на југ западном границом парцеле 4331, источном границом парцеле 4328, ломи се на запад, јужном границом парцела 4328, 4372, пресеца пут број 8248, ломи се на југозапад западном границом пута, пресеца парцелу 8255, скреће на северозапад, западном границом парцеле 8255, до парцеле 8123.

Скреће на југ, источном границом парцеле 8123, ломи се на исток, па на југ, границом парцеле 5576, поново источном границом парцеле 8123, скреће на исток, па на југ, границом парцеле 5669.

У правцу југа, источном границом парцела 5720, 5830, 5834, 5933, до преломне међне тачке парцеле 5933 и 8285. Скреће на исток, пресеца парцелу 8285 и у истом правцу иде рубом периодично плављене депресије, на растојању од 165 m од северне граничне линије парцеле 8286, до тачке на граничној линији парцела 5934/7 и 5934/8, при том пресецајући парцеле 5934/1, 5934/2 и 5934/7. Од те тачке граница се ломи на југоисток, пресецајући парцеле 5934/8, 5934/9, 5934/10, до тачке на међној линији парцела 5934/10 и 5934/11, удаљене 100 m од северне међне линије парцеле 8286. Пресеца парцелу 8286 и скреће на исток, северном линијом парцеле 5960, ломи се на југ, источном линијом исте парцеле, до међне тачке са К.О. Меленци, Град Зрењанин. Граница се ломи на североисток, границом двају општина до наспрам северне међне тачке парцеле 8834 КО Меленци, Град Зрењанин. Скреће на југо-исток, пресеца парцелу 12886 и наставља границом парцеле 8834, до тромеђе парцела 8834, 8835, и 12890. Ломи се на југ, па на исток, пратећи северну границу парцеле 8834, 8503, 8834, до међног камена грађевинског подручја.

Граница скреће на североисток, границом грађевинског подручја до парцеле 12908. Ломи се на југоисток ивицом стазе, при том пресеца парцелу 2/1 до тромеђе парцела 2/1, 3 и 24. Иде на југ, источном границом парцеле 3, пресеца парцелу 23/2 и скреће на запад, јужном границом парцеле 10, пресеца парцелу 21, и ломи се на исток, северном границом парцеле 20, изоставља парцелу 19, наставља на исток, северном границом парцеле 18, до парцеле 3830. Граница скреће на запад, северном границом парцела 3833, 630, 631, до међног камена грађевинског подручја. Ломи се на југоисток, идући границом грађевинског подручја до међног камена са КО Кумане, општина Нови Бечеј, односно југоисточне међне тачке парцеле 8292 КО Кумане. Граница иде на северозапад, јужном границом парцела 8292, 6091, западном границом парцела 6088, 6086, 6084, 6083, 6081, 6079, 6078, 6077, 6076, 6075, 6072, 8293, 6069, до тромеђе парцела 6069, 8125/2 и 8215. Скреће на југозапад, пресеца парцелу 8215 (железничка пруга Кикинда-Београд), ломи се на северозапад, па на запад, јужном границом парцеле 8126, до тромеђе парцела 8126, 6825/2 и 6827.

Скреће на југ, источном границом парцела 6827, 8410, до локалног пута Кумане-Меленци, пресеца пут и иде на север, источном границом парцела 6908, 6907/1, ломи се на запад, јужном границом парцеле 8438, скреће на североисток, западном границом парцеле 8403, до међног камена грађевинског подручја Кумана. Ломи се на југоисток, границом грађевинског подручја до северозападне међне тачке парцеле 6856. Њеном јужном граничном линијом граница иде на исток, до парцеле 8427. Ломи се на југ, до парцеле 8125/1. Скреће на исток, па на североисток, северном границом парцеле 8125/1, западном границом парцела 8408, 8124, до југоисточне међне тачке парцеле 6844. Граница скреће на северозапад, пресеца парцелу 6844, до југоисточне међне тачке парцеле 6841. У истом правцу граница иде јужном границом парцеле 6841, до међног камена грађевинског подручја. Ломи се на северозапад, идући границом грађевинског подручја, до југоисточне међне тачке парцеле 8304. Граница иде на север, западном границом парцеле 5906, до тромеђе парцела 5906, 5904 и 8303. Ломи се на југоисток, североисточном границом парцела 5906, 8302, до тромеђе парцела 8302, 5909 и 5916. Скреће на север, западном границом парцела 5916, 5917, 5847, до парцеле 8279. Скреће на исток, јужном границом парцеле 8279, до тромеђе парцела 8279, 8278 и 5845/1. Скреће на југ, источном границом парцела 5845/1, 5921, до парцеле 8303. Ломи се на југоисток, северном границом парцеле 8303, до југозападне међне тачке парцеле 5932.

Скреће на североисток, северозападном међном линијом парцела 5932, 5835, западном међном линијом парцела 5829, 5721, 5668/2, до парцеле 8261. Ломи се на исток, јужном границом парцеле 8261, до парцеле 8123. Скреће на север, западном границом парцела 8123, 5560, до парцеле 8255. Ломи се на северозапад, границом парцеле 8255, до наспрам југозападне међне тачке парцеле 8249. Скреће на североисток, пресеца парцелу 8255 и наставља северозападном међном линијом парцеле 8249, до наспрам северне међне тачке парцеле 4395.

Ломи се на југоисток, пресеца парцелу 8249, и иде границом парцеле 4395, до тромеђе парцела 4395, 4396 и 4397. Скреће на исток, северном границом парцеле 4396, до парцеле 8248. Ломи се на североисток, северозападном границом парцеле 8248, до међне тачке парцеле 4418.

Скреће на северозапад, границом парцела 4418, 4417, до парцеле 4419. Ломи се на југозапад, јужном границом парцеле 4419, до парцеле 8249. Пресеца исту и скреће на североисток, северозападном границом парцеле 8249, до наспрам северозападне међне тачке парцеле 4420. Ломи се на југоисток, северном границом парцела 4420, 4422, 4420, до парцеле 8248. Скреће на североисток, северозападном међном линијом парцеле 8248, до јужне међне тачке парцеле 4434. Ломи се на северозапад границом парцеле 4434, до парцеле 8242. Скреће на североисток, источном границом парцеле 8242, до почетне тачке описа границе заштите.

Из подручја описаног границом заштите, изостављају се две одвојене целине. Почетна тачка описа простора I целине је југозападна међна тачка парцеле 8285. Граница иде на североисток, северозападном границом парцеле 8285, ломи се на исток северном границом парцеле 8286, скреће на југ, источном границом парцеле 8288, до границе КО Меленци, Град Зрењанин. Наставља у истом правцу границом парцеле 8834, до тромеђе парцела 8834, 8846, 8861. Скреће на југозапад, границом парцела 8861, 8862, до границе КО Кумане, општина Нови Бечеј. У истом правцу границом парцела 6053, 6054 КО Кумане, пресеца парцелу 8290 и скреће на северозапад, западном границом парцеле 8290, ломи се на југозапад, југоисточном границом парцеле 8296, и скреће на исток, северном границом парцеле 6042, 6041. Ломи се на југ, западном границом парцеле 6051, скреће на запад, северном границом парцеле 6067, пресеца железничку пругу Кикинда-Београд и наставља јужном границом парцеле 8407, до наспрам југоисточне међне тачке парцеле 6839. Ломи се на север, пресеца парцелу 8407 и иде источном границом парцеле 6839, пресеца пругу, источном границом парцела 6022, 6020, пресеца парцелу 8290, до почетне тачке описа границе простора I целине.

Почетна тачка описа границе простора II целине је тромеђа парцела 8846, 8874/2, 8875 КО Меленци, Град Зрењанин. Граница иде на југоисток, границом парцела 8846, 8845, 8844, 8843, 8842, 8841, 8843, скреће на југозапад, северном границом парцела 8840, 10293, до тромеђе парцела 10293, 10093 и 10094. Пресеца парцелу 10293, до међног камена КО Кумане. У правцу северозапада иде источном границом парцела 6060, 6051, до наспрам северозападне међне тачке парцела 6056. Скреће на североисток, границом парцела 6056, 6055 до КО Меленци. У истом правцу наставља границом парцела 8874/2 и 8875 КО Меленци, до почетне тачке описа простора II целине.

1.1. Површине са режимом заштите II степена

1. Локалитет: Бара испод Бечког брда

Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј. Обухвата парцеле: 4354, део 8240 и 4344.

2. Локалитет: Бара на локалитету Бабино јајце

Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј. Обухвата парцеле: 4394, део 8248 и 4372.

3. Локалитет: Тривуњић копао (средњи део)

Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј. Обухвата парцеле: 5720, 5721, део 8269, део 8266, 5829, 5830, део 8274, 5834 и део 8123.

4. Локалитет: Куманска ледина

Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј. Обухвата парцеле: 6839 и 6838.

5. Локалитет: Северни крак Велике Русанде

Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј и у КО Меленци, Град Зрењанин. Обухвата парцеле: 5960, КО Кумане и парцеле: део 12886, део 8834, 8833, део 8839/1, 8846, део 8845, 8503, 8836, КО Меленци.

6. Локалитет: Мало селиште - Широка слатина

Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј и у КО Меленци, Град Зрењанин. Обухвата парцеле: 6051, 6047, 6048, 6067, 8294, 6069, део 8295, 6062, 6068, 8291, 6060, КО Кумане и део парцеле 10293, КО Меленци.

7. Локалитет: Канал Кумане 2 (29)

Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј. Обухвата парцеле: део 8125/1, 8123, део 8124, 8408.

8. Локалитет: Канал К-3-7

Налази се у КО Кумане, општина Нови Бечеј и у КО Меленци, Град Зрењанин. Обухвата парцеле: 8126, 8125/2, КО Кумане и парцелу 12421, КО Меленци.

2.2.2. Опис просторних целина заштитних зона заштићених подручја

У оквиру посебне намене се налазе заштитне зоне два заштићена подручја (СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“) са еколошким коридорима и стаништима заштићених и строго заштићених врста.

Заштитна зона СРП „Окањ бара“

Из посебне намене је изузет део заштитне зоне СРП „Окањ бара“ на две локације, северно и јужно од насеља Тараш, с обзиром да се ови локалитети налазе у оквиру еколошког коридора реке Тисе и то су следеће парцеле: 2741, 2370, 2371, 2728, 2732, 2733, 2727 и 2726 у КО Тараш и парцеле: 4420, 4422, 4421, 4424/1, 4423, 4425, 4426/6, 4426/5, 4426/7, 4426/8, 4426/9, 4426/73, 4426/10, 4426/65, 4426/66, 4426/11, 4426/12, 4426/13, 4426/14, 4426/15, 4426/57, 4426/16, 4426/17, 4426/18, 4426/19, 4426/74, 4426/20, 4426/21, 4426/22, 4426/23, 4426/24, 4426/25, 4426/72, 4426/26, 4426/27, 4426/28, 4426/29, 4426/30, 4426/31, 4426/32, 4426/33, 4426/34, 4426/35, 4426/36, 4426/37, 4426/71, 4426/53, 4426/38, 4426/39, 4426/67, 4426/40, 4426/68, 4426/69, 4426/40, 4426/71, 4426/41, 4426/42, 4426/4, 4426/59, 4426/60, 4427/2 и 4427/1 у КО Српски Елемир.

Почетна тачка описа границе заштитне зоне Специјални резерват природе „Окањ бара“ је међна тачка КО Тараш и КО Кумане. Граница иде на североисток до канала број 8211 КО Кумане, општина Нови Бечеј. У правцу североистока границу обухвата канал и иде до пута број 8505. У истом правцу наставља путем до канала број 8176. Скреће на северозапад, па поново на североисток обухватајући канал број 8176 до наспрам северне међне тачке парцеле 8020. Скреће на запад јужном линијом канала до канала број 8180. Скреће на северозапад западном линијом канала 8180 до канала број 8386. Ломи се на североисток северном линијом канала 8386 до пута број 8382. Скреће на север идући путем 8382, 8380 до међне линије КО Кумане, КО Нови Бечеј. Скреће на исток у дужини од 190 м, ломи се на североисток, пресеца парцелу 21974 КО Нови Бечеј и наставља путем број 24583 до пута број 24570. Границом пута иде у правцу североистока до међне тачке КО Нови Бечеј и КО Кумане. У правцу југоистока иде границом пута 8365 КО Кумане до међне тачке грађевинског подручја. Границом грађевинског подручја иде на југоисток до пута број 8403.

Скреће на југозапад упоредо са границом заштите природног добра до канала број 8125/1. Пресеца канал и скреће на југоисток јужном границом парцеле 8438 до пута број 5767. Западном линијом пута иде на југ до пута број 8416. Скреће на североисток и иде линијом пута до пута број 8417. Источном линијом пута 8417 иде на југоисток до пута број 8532. Његовом јужном међном линијом иде на исток до међне тачке КО Кумане и КО Меленци. Граница наставља на исток јужном линијом парцела 12425, 12836, 12835 до пруге број 12423. Граница заштитне зоне скреће на југ западном линијом парцеле пруге до пута број 12821. Скреће на исток путем 12821 до магистралног пута Кикинда - Зрењанин. Граница скреће на југ западном граничном линијом пута до међне тачке КО Меленци и КО Елемир. Граница наставља на југ западном линијом пута број 2543 КО Елемир, до пута број 1909. Скреће на југозапад јужном границом пута 1909 до пута број 2908.

Наставља на југозапад путем 2908 до пута 3187/2. Скреће на север и иде западном линијом пута 3187/2 до парцеле 2988/2. Ломи се на северозапад, идући јужним међним линијама парцела 2988/2 и 3075/2 до пута број 3190. Скреће на југозапад линијом пута 3190 и 1399 до парцеле број 1386/1 (Пролетерска улица). Ломи се на запад идући северном линијом парцеле улице, наставља северном линијом парцеле 4176/1 до сабирне станице.

Изоставља парцелу сабирне станице и наставља на запад парцелом 4167/1 у дужини од 240 м, до пута за постројење НИС-а. Скреће на југ путем до канала број 4998. Његовом јужном међном линијом граница иде на југозапад до канала 4923. У истом правцу наставља јужном међном линијом 4923 до парцеле број 4936. Скреће на север идући западним међним линијама парцела 4170, 4167/1, 4166/29, 4166/21 до парцеле 4179.

Граница скреће на запад јужном међном линијом парцеле 4179 до парцеле број 4173. Ломи се на југ идући источним међним линијама парцела 4173 и 4172, скреће на запад јужном линијом парцела 4172, 4173 и 4174 до пута број 4928. Скреће на југ путем 4928 до Утоварне станице „Тиса“. Северном међном линијом Утоварне станице граница иде на запад, пресеца пут Елемир - Тараш и јужном међном линијом парцеле број 4424/1 излази на реку Тису. Обалом реке Тисе граница иде на северозапад до мејне тачке КО Елемир и КО Тараш. Граница скреће на североисток границом катастарских општина до пута Елемир - Тараш. Граница заштитне зоне даље иде упоредо са границом заштите до пута број 4205. Граница скреће на југозапад, пресеца парцелу 2741 и наставља парцелом 2726 до обале реке Тисе (парцела број 2347). Скреће на северозапад обалом реке до мејне тачке КО Тараш и КО Кумане. Граница скреће на североисток линијом катастарских општина и иде до почетне тачке описа границе заштитне зоне.

Заштитна зона ПП „Русанда“

Почетна тачка описа границе заштитне зоне ПП „Русанда“ је тремеђа парцела 4495, 8236 КО Кумане, Општина Нови Бечеј, и мејног камена КО Нови Бечеј. Граница иде на исток, јужном међном линијом парцеле 8236, ломи се на југ, источном међном линијом исте парцеле, до мејног камена са КО Меленци, Град Зрењанин. Скреће на југозапад, границом двају општина, до југозападне мејне тачке парцеле 4106. Ломи се на северозапад, границом парцела 4106, 4107, пресеца парцелу 8244 и скреће на југозапад, западном међном линијом парцеле 8244, до југозападне мејне тачке парцеле 4220.

Даље се ломи на северозапад, границом парцела 4220, 4219, пресеца парцелу 8245 и скреће на југозапад, западном међном линијом исте парцеле, до југозападне мејне тачке парцеле 4291. Скреће на северозапад, границом парцела 4291, 4292/10 до парцеле 8246. Ломи се на југозапад, источном међном линијом исте парцеле, до парцеле 8256. Потом скреће на југоисток, северном границом парцеле 8256, до наспрам северне мејне тачке парцеле 5688. Затим се ломи на југ, пресецајући парцеле 8256 и наставља западном међном линијом парцеле 5688, до парцеле 8265. Ломи се на исток, северном границом парцеле 8265, скреће на југозапад, границом парцела 5705/1, 5704 и 5831/11, 5831/12 и 5833/18, 5833/17 и пресеца парцелу 8275, и њеном јужном међном линијом скреће на исток, до мејног камена са КО Меленци. Потом се ломи на североисток, границом двеју општина, до југоисточне мејне тачке парцеле 4164/5 КО Кумане. Граница даље скреће на југоисток, пресеца парцеле 12409 КО Меленци, Град Зрењанин.

Затим у истом правцу наставља северном међном линијом парцела 7969/3, 7969/1, до парцеле 12879, скреће на југ, западном границом парцеле 12879, ломи се на југоисток, јужном границом парцеле 12881, на југозапад, западном границом парцела 12863, 12862, скреће на југоисток, јужном границом парцеле 12860, до тремеђе парцела 12860, 12910 и 8386. Граница даље скреће на југозапад, источном границом парцеле 12910, ломи се на југоисток, границом парцела 8370, 8371, пресеца парцелу 12413 и њеном јужном међном линијом иде до парцеле 12859. Скреће на југоисток, границом парцела 12859, 8362, до наспрам југозападне мејне тачке парцеле 12847. Скреће на североисток, пресеца парцелу 12859 и иде северном међном линијом парцеле 12859, до наспрам северне мејне тачке парцеле 8263/12.

Ломи се на југоисток, пресеца парцелу 12859 и иде границом парцела 8263/12, 8263/9, 8263/8, 8263/7, 8263/6 и 8263/5, до североисточне мејне тачке парцеле 8263/5. У истом правцу граница пресеца парцелу 8263/1, до северне мејне тачке парцеле 8264, наставља границом те парцеле, поново пресеца парцелу 8263/1, до северозападне мејне тачке парцеле 8331/2.

Даље у правцу југоистока, иде северном међном линијом парцела 8331/2, 8330/2, 8329/2, 8328/2, 8327/2 и 8326/2, јужном међном линијом парцеле 12845/1, ломи се на исток, северном границом парцела 8270/8, 8270/9, 8270/10, 8270/11 и 8270/12. Скреће на југ, источном, међном линијом парцела 8270/12 и 8270/5, ломи се на југоисток, границом парцела 11286 и 11287, скрећући на југ, источном границом парцела 11240 и 12789, скреће на запад, јужном међном линијом парцеле 12809, пресеца парцелу 12424/1 и у истом правцу иде границом грађевинског подручја, до северозападне мејне тачке парцеле 12815.

Потом се граница ломи на југ, западном границом парцеле 12815, скреће на запад, јужном границом парцеле 12818, до парцеле 12423 (железничка пруга). Ломи се на север, источном границом парцеле 12423, до међног камена грађевинског реона. Скреће на запад, јужном границом парцела 12835 и 12836, ломи се на север, границом парцела 10389 и 10390/11, до парцеле пута 12425. Скреће на југозапад, јужном границом пута, ломи се на северозапад, јужном међном линијом парцеле 12839, до међног камена са КО Кумане, општина Нови Бечеј. Даље иде у правцу запада, јужном границом парцела 6098, 6100 и 6113, КО Кумане, до парцеле 8412. Пресеца исту и скреће на север, западном међном линијом исте парцеле, до југоисточне међне тачке парцеле 6222/5. Ломи се на југозапад, јужном међном линијом парцеле 6222/5, скреће на северозапад, западном међном линијом парцеле 8414, до југоисточне међне тачке парцеле 6310. Скреће на запад, јужном међном линијом парцеле 6310, скреће на северозапад, западном линијом парцеле 8418, ломи се на запад, јужном границом парцеле 6372, скреће на север, источном границом парцеле 8419/1, ломи се на запад, северном границом парцела 8422, 8435, на северозапад, источном границом парцеле 8439/2, скреће на југозапад, северном границом парцеле 8442, до југозападне међне тачке парцеле 6884/6. Скреће на север, западном границом парцеле 6884/6, ломи се на југозапад, јужном границом парцеле 8441, до парцеле 7351. Скреће на северозапад, источном границом парцеле 7351, до парцеле 8125/1. Ломи се на исток, јужном границом парцеле 8125/1, на североисток, источном границом исте парцеле, до границе заштите природног добра. У правцу севера и истока прати границу заштите, до северозападне међне тачке парцеле 6856 и међног камена грађевинског реона насеља Кумане. Граница даље прати границу грађевинског реона, до границе заштите. Упоредо са границом заштите, заштитна зона иде на северозапад, даље наставља границом грађевинског подручја, до југоисточне међне тачке парцеле 8373, скреће на север, источном границом парцеле 8373, ломи се на исток, северном границом парцела 8309 и 8281, до југозападне међне тачке парцеле 5863. Скреће на север, западном границом парцела 5863, 5777, ломи се на исток, северном границом парцеле 8269, скреће на север, западном границом парцеле 5739, на запад, северном границом парцеле 8262, ломи се на север, западном границом парцела 5651, 5594, до парцеле 8258. Скреће на запад, јужном међном линијом парцеле 8258, ломи се на север, западном међном линијом парцеле 5528/1, скреће на запад, јужном међном линијом парцеле 8257. Наставља на север, источном међном линијом парцеле 8304, ломи се на северозапад, границом парцеле 8255, до међног камена са КО Нови Бечеј. Граница скреће на североисток, границом двеју катастарских општина, до почетне тачке описа границе заштитне зоне ПП „Русанда“.

2.2.3. Опис просторне целине остала посебна намена

Остала посебна намена представља зону утицаја на природна добра, којом су обухваћена нека од станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошки коридори, који су ван заштитних зона заштићених подручја.

Остала посебна намена обухвата и остало пољопривредно, шумско и водно земљиште, које се налази у међупростору између две заштитне зоне или се наслања на заштитне зоне и повезује различита подручја (станишта, еколошке коридоре и заштитне зоне) са заштићеним подручјем и чини са њима јединствену просторно-функционалну целину, дефинисану као подручје посебне намене.

Остала посебна намена на територији Града Зрењанина

Остала посебна намена на територији Града Зрењанина обухвата:

- пољопривредно и водно земљиште у КО Меленци, северно од насеља Меленци,
- пољопривредно и водно земљиште у КО Српски Елемир западно од насеља Елемир.

Остала посебна намена на територији општине Нови Бечеј

Остала посебна намена на територији општине Нови Бечеј обухвата:

- пољопривредно, шумско и водно земљиште у КО Кумане југозападно од насеља Кумане,
- пољопривредно земљиште у КО Кумане југозападно од насеља Кумане.

2.2.4. Опис просторних подцелина

Просторне подцелине подручја посебне намене простора у оквиру заштићених подручја, издвојене су према режимима заштите.

У оквиру посебне намене простора, дефинисане су подцелине које чине режими I, II и III степена заштите СРП „Окањ бара“ и режими II и III степена заштите ПП „Русанда“ у складу са важећим Уредбама о заштити (парцеле које су изузете из појединих подцелина су посебно назначене).

СРП „Окањ бара“

Режим I степена заштите

1) Локалитет Окањ бара

У границе режима I степена заштите улазе парцеле 10412 КО Меленци и 3427 КО Српски Елемир, град Зрењанин.

Режим II степена заштите

Режим заштите II степена простире се на три просторно одвојене целине.

1) Централне слатине и баре (Кумански вањ - Бара Црвенка - Жугаљ бара)

Почетна тачка је тромеђа парцела 7294, 7293 и међни камен Град Зрењанин и општина Нови Бечеј, односно катастарских општина Тараш и Кумане. Граница иде на северозапад границом 7294/7293 КО Кумане до границе заштите природног добра. Границом заштите, граница режима иде на североисток до тромеђе парцела 8453, 7333 и 7334. Граница режима скреће на југоисток границом 7334/7333, 7334/7332, пресеца парцелу 8451 и у истом правцу иде 7306/7307, пресеца парцелу 8450, ломи се на североисток, источном граничном линијом парцеле 8450, пресеца парцелу 8452 и скреће на северозапад границом 8452/7350 до границе заштите. Упоредо са границом заштите, скрећу на север до тромеђе парцела 7354, 8398 и 8402. Граница режима скреће на исток јужном међном линијом парцеле 8402 до границе заштите природног добра. Ломи се на југ идући упоредо са границом заштите до парцеле 8125/1. У правцу југозапада и југоистока иде границом парцеле 8125/1 до тромеђе парцела 7261, 7263 и граничне тачке са Градом Зрењанином, КО Тараш. Из режима II степена заштите изузима се огледно поље Института за ратарство и повртарство, Нови Сад, које улази у III степен режима заштите на парцелу бр. 7350 КО Кумане, општина Нови Бечеј.

Граница у правцу истока иде границом парцела 5006/5007, 5003/5007, скреће на југ границом 5009/1/5003, пресеца парцелу 5003, даље у правцу истока иде северном међном линијом парцеле 5015, источном међном линијом парцеле 5014 до међне тачке са КО Српски Елемир.

Граница иде на југозапад границом парцела 3896/3897 КО Српски Елемир, продужава у истом правцу источном граничном линијом парцеле 3897 до североисточне међне тачке парцеле 3910. Скреће на југ источном граничном линијом парцеле 3910 до парцеле 3915, ломи се на југозапад границом 3915/3910 до парцеле 3938. Скреће на југ, па на исток, пратећи границу парцеле 3938 до тромеђе парцела 3938, 3942 и 3939. Граница иде на запад северном међном линијом парцеле 3939, пресеца парцелу 3942, наставља на запад северном међном линијом парцела 3993/1, 3948, 3950 до североисточне међне тачке парцеле 4161. Скреће на југ, западном линијом парцеле 4158 и ломи се на северозапад северном линијом парцеле 4157 до међне тачке са КО Тараш.

Граница иде на северозапад источном границом парцеле 1915 КО Тараш до парцеле 821. Скреће на север западним границама парцела 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, ломи се на исток, па на југ границом парцеле 836 до југозападне међне тачке парцеле 866. Њеном јужном линијом иде до парцеле 1019, обухвата парцелу 1019 и скреће на југ границом парцела 1018, 1017 до парцеле 967. Западног границом парцеле 967 скреће на југоисток до јужне међне тачке парцеле 1115. Граница скреће на североисток границом парцела 1115, 1141/2, 1141/1, источном границом парцеле 1142, западном границом парцела 1277, 1276, 1275, 1274, 1275, 1275, 1276, 1228, 1234/2, 1235, скреће на североисток, северном линијом парцела 1235, 1236, 1237, 1238/1, 1239, 1240, 1241, ломи се на северозапад идући западном границом парцела 1352, 1353 до парцеле 5010. Граница тремеђе парцела 5010, 1376 и 1377 ломи се на северозапад, пресеца парцелу 5010, иде границом парцела 5001, 5000, 4720 до североисточне међне тачке парцеле 4779. Скреће на југ источном границом парцела 4779, 4772, 721/2, северном границом парцеле 709 до парцеле 713. Скреће на север источном границом те парцеле до парцеле 714. Њеном јужном границом скреће на исток, североисток, наставља парцелом 4716 до северозападне међне тачке парцеле 4734. Северном линијом исте парцеле граница скреће на исток до парцеле 4727. Ломи се на север западном границом парцеле 4727 до парцеле 4720. Скреће на запад јужном линијом парцела 4720, 4712 до северозападне међне тачке парцеле 4579. Ломи се на југозапад, западном границом парцеле 4579, даље на југозапад источном границом парцела 4580, 4630, јужном границом парцела 4629, 4628, 4627, 4626, 4625, 4624, 4621, 4286, 4285, 4284, 4283, 4282, 4281, 4280, 4279, 4278, 4277, 4276, 4275, 4274, 4273, 4272, 4271, 4270, 4269 и ломи се на југоисток западном границом парцеле 4368 до југоисточне међне тачке парцеле 4243. Граница скреће на запад јужном међном линијом парцела 4243, 4244, 4245, 4246 до парцеле 4227. Граница скреће на северозапад границом парцела 4227, 4226, 3492 до почетне тачке описа границе режима II степена заштите прве целине.

Почетна тачка описа границе режима II степена заштите треће целине је северозападна међна тачка парцеле 1918 КО Тараш, Град Зрењанин. Граница иде на север западном граничном линијом парцеле 2127 до северозападне међне тачке парцеле 2125. Скреће на североисток северним граничним линијама парцела 2125, 2124, 2123, 2122, 2121, 2120, 2118, 2117, 2115, 2113, 2112, 2111, 2109, ломи се на северозапад, западном линијом парцеле 2145, 2144, јужном линијом парцела 2143/1, 2143/2. Скреће на северозапад западном границом парцеле 2143/2 до парцеле 2223. Скреће на југозапад, јужним линијама парцела 2223, 2224, 2225, пресеца парцелу 2128, јужном линијом парцеле 2226 до парцеле 2308. Граница скреће на северозапад границом парцеле 2308 до тремеђе парцела 2308, 2301, 2228. Ломи се на север па на југоисток границом парцеле 2228, скреће на североисток северним међним линијама парцела 2224, 2223, 2222, 2221, 2220, 2219, 2218, 2217, 2216, 2215, 2214, 2213, 2212, 2211, 2210, 2209, 2207, 2206, 2205, 2204, 2203, 2202, 2201, 2200, 2199, 2198, 21987, 2196 до парцеле 1945. Скреће на југоисток, западном границом парцеле 1915 до међне тачке са КО Српски Елемир.

У истом правцу граница иде границом парцеле 4157 КО Српски Елемир, да би скренула на југозапад јужном међном линијом парцела 4163, 4183, 4185, 4186, 4192 до међне тачке са КО Тараш. Граница скреће на североисток, идући до почетне тачке описа границе режима треће целине.

2) Слатине око Окањ баре

Почетна тачка је међна тачка катастарских општина Тараш и Меленци, односно северозападна међна тачка парцеле 10392 КО Меленци. Граница иде на североисток, северном границом парцеле 10392, пресеца парцелу 12398, у истом правцу северном границом парцеле 10408, источном границом парцеле 10413, до међне тачке са КО Српски Елемир, односно североисточна међна тачка парцеле 3428 КО Српски Елемир. Граница иде на југоисток и југозапад, југоисточном границом парцела 3428, 3426/1, 3424, 3425, 3426/2, ломи се на север западном границом парцела 3426/2, 3730, 3864 до северозападне међне тачке парцеле 3864.

Скреће на исток северном границом парцела 3864, 3730 и ломи се на југ источном границом парцела 3730, 3728 да би скренула на североисток, северном границом парцеле 3426/1, западном границом парцеле 3431 до међног камена са КО Меленци. Граница скреће на запад границом КО Меленци, КО Српски Елемир, КО Тараш до североисточне међне тачке парцеле 3895 КО Српски Елемир. Граница иде на југ, па на север границом парцеле 3895 до међне тачке са КО Тараш, односно међне тачке парцела 5029 и 5026 КО Тараш. Граница иде на североисток источном границом парцеле 5026 до северозападне међне тачке парцеле 5037, до границе заштите природног добра. Граница скреће на североисток идући упоредо са границом заштите природног добра до почетне тачке описа. Изостављају се парцеле 10412 КО Меленци и 3427 КО Српски Елемир, које се налазе у режиму I степена заштите.

3) Блато

Почетна тачка је северозападна међна тачка парцеле 1918 КО Тараш, Град Зрењанин. Граница иде на север западном граничном линијом парцеле 2127 до северозападне међне тачке парцеле 2125. Скреће на североисток северним граничним линијама парцела 2125, 2124, 2123, 2122, 2121, 2120, 2118, 2117, 2115, 2113, 2112, 2111, 2109, ломи се на северозапад, западном линијом парцеле 2145, 2144, јужном линијом парцела 2143/1, 2143/2. Скреће на северозапад западном границом парцеле 2143/2 до парцеле 2223. Скреће на југозапад, јужним линијама парцела 2223, 2224, 2225, пресеца парцелу 2128, јужном линијом парцеле 2226 до парцеле 2308. Граница скреће на северозапад границом парцеле 2308 до тремеђе парцела 2308, 2301, 2228. Ломи се на север па на југоисток границом парцеле 2228, скреће на североисток северним међним линијама парцела 2224, 2223, 2222, 2221, 2220, 2219, 2218, 2217, 2216, 2215, 2214, 2213, 2212, 2211, 2210, 2209, 2207, 2206, 2205, 2204, 2203, 2202, 2201, 2200, 2199, 2198, 21987, 2196 до парцеле 1945. Скреће на југоисток, западном границом парцеле 1915 до међне тачке са КО Српски Елемир. У истом правцу граница иде границом парцеле 4157 КО Српски Елемир, да би скренула на југозапад јужном међном линијом парцела 4163, 4183, 4185, 4186, 4192 до међне тачке са КО Тараш. Граница скреће на североисток идући до почетне тачке описа границе режима треће целине.

Режим III степена заштите

Остали простор заштићеног подручја је обухваћен режимом III степена заштите. Из ове подцелине су изузете парцеле: 707/2, 707/3, 707/4, 707/5, 707/6, 707/7, 707/8, 707/9, 707/10, 707/11, 707/12, 707/13, 707/14, 707/15, 707/16, 707/17, 707/18, 707/19, 707/20, 707/21, 707/22, 707/23, 707/24, 707/25, 707/26, 707/27, 707/28 и 707/29 које су у режиму III степена заштите у КО Тараш, које су део грађевинског подручја насеља Тараш.

ПП „Русанда“

Режим II степена заштите

Списак катастарских парцела:

Општина Нови Бечеј, КО Кумане: 4344, 4354, 4372, 4394, 5720, 5721, 5829, 5830, 5834, 5960, 6047, 6048, 6051, 6060, 6061, 6062, 6067, 6068, 6069, 6838, 6839, 8123, 8124, 8125/1 део, 8125/2, 8126, 8240 део, 8248 део, 8266 део, 8269 део, 8274 део, 8291, 8294, 8295 део, 8408.

Општина Зрењанин, КО Меленци: 8503, 8833, 8834, 8836, 8839/1, 8843, 8845, 8846, 10293 део, 12421, 12886 део.

Режим III степена заштите

Списак катастарских парцела:

Општина Нови Бечеј, КО Кумане: 4090, 4247, 4248/3, 4248/4, 4248/5, 4248/6, 4328, 4329, 4339, 4340, 4341, 4342, 4343, 4350, 4351, 4352, 4353, 4355, 4356, 4357, 4358, 4359, 4360, 4361, 4362/1, 4362/2, 4364, 4365, 4366, 4367, 4368, 4369, 4370, 4371, 4391, 4393, 4395, 4396, 4418, 4419, 4420, 4421, 4422, 4434, 5560, 5576, 5668/2, 5669,

5835, 5845/1, 5845/2, 5846, 5847, 5906, 5916, 5917, 5918, 5919, 5920, 5921, 5922, 5923, 5932, 5933, 5934/1 део, 5934/2 део, 5934/7 део, 5934/8 део, 5934/9 део, 5934/10 део, 6019, 6020, 6021, 6022, 6049, 6050, 6054, 6055, 6063, 6064, 6065, 6066, 6070, 6071, 6072, 6073, 6074, 6075, 6076, 6077, 6078, 6079, 6080, 6081, 6082, 6083, 6084, 6085, 6086, 6087, 6088, 6089, 6090, 6091, 6092, 6827, 6840, 6841, 6844 део, 6846, 6847, 6848, 6849, 6850, 6851, 6857, 6858, 8215 део, 8238 део, 8239 део, 8240 део, 8241, 8243 део, 8247 део, 8248 део, 8249 део, 8255 део, 8256 део, 8262 део, 8265 део, 8275 део, 8279 део, 8281 део, 8285 део, 8286 део, 8290 део, 8292, 8293, 8299, 8300, 8301, 8302, 8303 део, 8403, 8407 део, 8409, 8410, 8427 део, 8438.

Општина Зрењанин, КО Меленци: 2/1 део, 2/2, 3, 4, 5, 6, 7/1, 7/2, 8, 9, 10, 11, 12/1, 12/2, 13, 14/1, 14/1, 15, 16, 17, 18, 20, 21 део, 23/1, 23/2, 8837, 8838, 8839/1, 8839/2, 8840, 8841, 8842, 8843, 8844, 8845, 8862, 8863, 8864, 8865, 8866, 8867, 8868, 8869, 8870, 8871, 8872, 8873, 8874/1, 8874/2, 10293 део, 10294, 10296, 12915.

3. ОДНОС СА ПЛАНОВИМА ВИШЕГ РЕДА

При изради Просторног плана уважене су обавезе, услови и смернице из:

- Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/11);
- Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11),
- Просторног плана подручја посебне намене мулти-функционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15).

План који је у изради, а односи се на део обухвата овог Просторног плана је:

- Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу ДП првог реда бр. 24 (Одлука о изради „Службени лист АПВ“, број 5/09).

3.1. ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010. ДО 2020. ГОДИНЕ

(План је објављен у "Службеном гласнику РС", број 88/10)

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године (у даљем тексту: ППРС) утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији.

Утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене. ППРС утврђени су кључни приоритети, надлежности и циљеви просторног развоја Републике Србије.

Биодиверзитет: Основни циљ и принцип заштите биодиверзитета је одрживо коришћење биолошких ресурса.

Концепција развоја заштите биодиверзитета Републике Србије ће се заснивати на: заштити биодиверзитета кроз систем заштите природе у оквиру заштићених природних добара; заштити и великог броја појединачних дивљих биљних и животињских врста; успостављању тзв. „еколошких мрежа“; идентификацији подручја која представљају станишта од међународног значаја за поједине таксоне, васкуларне биљке, птице и дневне лептире.

Природно наслеђе: Основни циљ заштите и одрживог коришћења природног наслеђа је очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела и развој јавних функција заштићених подручја, првенствено у области научноистраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације; одрживи развој заштићених подручја и остварење добробити локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде; повезивање и националног са међународним системом заштите природе.

Концепција заштите, уређења и коришћења природног наслеђа заснива се на повећању укупне површине под заштитом у планском периоду, успостављању националне еколошке мреже и идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000, као и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

Заштита, уређења и развоја предела: Основни циљ заштите, уређења и развоја предела су разноврсни, високо квалитетни и адекватно коришћени предели и физички уређена, за живот и боравак пријатна рурална и урбана насеља и градови, развијеног идентитета заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

Концепција заштите, уређења и развоја предела подразумева различите приступе обезбеђивања квалитета предела, који се утврђују Студијом о пределима Србије, а у односу на циљеве просторног развоја.

Заштита и одрживо коришћење културног наслеђа: Основни циљ је да се културно наслеђе артикулише као развојни ресурс, заштити, уреди и користи на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета у складу са европским стандардима заштите. Обухват Просторног плана заузима делове подручја града Зрењанина и општине Нови Бечеј, који припадају Средњебанатском културном подручју.

Оперативни циљеви заштите, уређења и коришћења културног наслеђа су:

- Одржавање стабилности, заштита постојећих вредности, заштита постојећих активности, физичке и духовне структуре културног наслеђа;
- Ограничење интензитета коришћења и густине развоја; децентрализација појединих сервисних функција из историјских подручја, како би се избегло претрпавање капацитета подручја.

Туризам: Основни циљ просторног развоја туризма је остваривање концепта одрживог развоја туризма као и заштита и уређење туристичких простора уз оптимално задовољавање просторно-еколошких и културних потреба националног и локалног нивоа.

Оперативни циљеви просторног развоја туризма су: комплетирање и заокруживање целогодишње туристичке понуде; јачање постојећих и увођење нових туристичких производа; изградња туристичке инфраструктуре и сигнализације као и информатичка и истраживачка подршка развоју туризма.

За развој туризма на посматраном подручју релевантни су следећи туристички производи: touring (салаши, вина, гастрономија, пешачење, лов и риболов), наутички и други видови водног туризма, рурални туризам и туризам специјалних интереса (спортско-рекреативни туризам) и бањски туризам (здравствено/балнеолошки и wellness / рекреативни).

У односу на издвојене туристичке дестинације, простор третиран Просторним планом припада дестинацији са мањим учешћем понуде током целе године (Доње Потисје). На основу рангирања бања у Републици Србији према ППРС, бања "Русанда" која је у обухвату овог Просторног плана је сврстана у остала национална бањска туристичка места.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ управљања шумама у шумским подручјима је одрживо (трајно) газдовање шумама, што подразумева управљање и коришћење шума и шумског земљишта на такав начин и у таквом степену, да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да се доведу на ниво којим би се задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе и данашње и будућих генерација, како на локалном, тако и на националном нивоу, водећи рачуна да се при том не угрозе и оштете неки други екосистеми.

Одрживо *ловно газдовање* подразумева газдовање ресурсима популација дивљачи на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популације дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање еколошких економских, и социјалних функција ловства одржавајући њихов потенцијал ради задовољења потреба и тежњи садашњих и будућих генерација.

Пољопривреда: Посматрано подручје припада региону I, који обухвата руралне општине у Војводини и већи део Мачве. Има повољне земљишне и климатске услове, претежно задовољавајући демографски потенцијал, капитално-интензивну пољопривредну производњу, добру инфраструктуру и повезаност са прерађивачком индустријом. Уже посматрано подручје у обухвату овог Просторног плана налази се у Средњебанатској области што даје смернице за приоритетне правце просторне оријентације пољопривредне производње.

Средњебанатска област у целисти је у равничарском подручју и због тога се као водећа грана тржишне производње у области пољопривреде јавља ратарство и повртарство, а комплементарна производња – мешовито сточарство. На ужим локалитетима, као уже усмерење јавља се рибарство и производња лековитог биља.

Демографија: Према ППРС основни дугорочни циљ демографског развоја је ублажавање негативних тенденција које би се остварило кроз пораст нивоа плодности и позитиван миграциони биланс и достизање нивоа простог обнављања становништва (стационарне популације).

Мрежа насеља: Концепција развоја мреже и функција центара усклађена је планским конституисањем функционалних урбаних подручја (ФУП), а заснива се на:

- Дефинисању територијалне и функционалне надлежности, као и хијерархије центара;
- Децентрализацији функције рада и стварању развојних језгара мањег функционалног значаја дисперзно размештених у ужем и ширем окружењу главних центара.

Функционално урбано подручје, од националног значаја, у обухвату Просторног плана је град Зрењанин, у чијем је саставу локални (општински) урбани центар Нови Бечеј.

Јавне службе: Принципи на којима се организују јавне услуге су једнака приступачност за све грађане и разумни услови доступности. Неки од основних циљева су:

- унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга;
- јачање људских ресурса и оспособљавање локалних заједница за унапређење услуга од општег интереса.

Саобраћајна инфраструктура: У области саобраћајне инфраструктуре, ППРС је утврдио саобраћајне капацитете који се односе на простор у обухвату Просторног плана.

Планска решења обухватају активности на путним правцима и путној инфраструктури регионалног (или вишерегионалног) значаја и могу представљати приоритетну активност у оквиру тих територијалних целина уз сагласност надлежних републичких институција.

На већ изграђеним деоницама наведених путних праваца биће спроведена рехабилитација и реконструкција, које подразумевају скуп мера (интервенција) у циљу подизања нивоа квалитета саобраћајнице и подизања нивоа саобраћајне услуге, у складу са утврђеним рангом пута.

Активности на одређеном путном правцу, подразумевају скуп различитих планских и пројектних решења и извођења грађевинских радова на рехабилитацији и реконструкцији, доградњи и изградњи, на појединим деоницама утврђеног путног правца (или на целокупној дужини).

Планира се ревитализација и модернизација (респективно електрификација) постојеће једноколосечне пруге.

Концептом ваздушног саобраћаја у оквиру гравитационог подручја овог простора егзистираће аеродром у Новом Саду (Ченеј), док ће и даље основни капацитет у трансферу путника и CARGO саобраћаја за овај део Војводине бити аеродром "Никола Тесла" у Београду.

Водопривредна инфраструктура: Основни циљ водопривреде је оптимизација система водопривредне инфраструктуре и усклађивање развоја водопривредних система са циљевима очувања животне средине и других корисника простора. Овај циљ подразумева: рационализацију коришћења вода и смањење специфичне потрошње у свим видовима потрошње; заустављање раста штета од поплава обуздавањем грађења у плавним зонама; и заштиту вода на нивоу речних система комбинацијом технолошких, водопривредних и организационо-економских мера.

На јединственом водопривредном простору Србије развијају се две класе водопривредних система: (а) регионални системи за снабдевање водом насеља; (б) речни системи - у оквиру којих се реализују објекти и мере за интегрално коришћење, уређење и заштиту вода. Дугорочна стратегија водоснабдевања у АП Војводина се заснива на формирању више регионалних система за водоснабдевање који се ослањају на акумулационе просторе површинских вода и заштићена изворишта подземних вода. Из њих ће се снабдевати највећи број насеља, као и они технолошки процеси у којима је неопходна вода највишег квалитета.

Простор обухваћен овим Просторним планом припада Новосадском регионалном систему (извориште: подземне воде; насеља и општине које снабдева: Нови Сад, Беоцин, Бачки Петровац, Бачка Паланка, Темерин, Жабаљ, Зрењанин. Постоји потреба каснијег повезивања са Сремским и Бачким системом).

Речне системе чине објекти за уређење водних режима, акумулације, хидроелектране, ретензије за ублажавање великих вода, каналски системи са уставама, постројења за пречишћавање отпадних вода, захвати воде за разне технолошке потребе и наводњавање. Простор обухваћен овим Просторним планом, припада Банатском речном систему (кључне постојеће акумулације и објекти: Банатски ХС ДТД, брана на Тиси, регулације; кључне нове акумулације и објекти: повећање проточности, МХЕ уз уставе, регулације, ППОВ). У речним системима реализују се објекти и мере који обезбеђују њихово вишенаменско деловање.

Енергетска инфраструктура: Основни циљ развоја енергетске инфраструктуре је активно учешће Републике Србије у планирању и изградњи стратешке-регионалне и паневропске енергетске инфраструктуре за пренос електричне енергије и транспорт нафте и гаса из нових извора снабдевања, укључујући и ургентну градњу подземног складишта гаса у Републици Србији, све у циљу поузданог и сигурног снабдевања потрошача.

Електроенергетска инфраструктура: Општи циљ развоја електроенергетске инфраструктуре је њихова синхронизација са свим активностима на овом подручју и обезбеђење најповољнијих услова за заштиту животне средине и очување природних вредности.

Минералне сировине: Основни циљ је строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење минералних сировина и подземних вода, уз адекватне мере заштите, како би се постигла конкурентност на домаћем и светском тржишту.

Коришћење обновљивих извора енергије (ОИЕ): Основни циљ је повећање коришћења ОИЕ, уз смањење негативних утицаја на животну средину, што је у економском интересу Републике Србије.

Енергетска ефикасност у зградарству, индустрији, саобраћају и комуналним услугама: Основни циљ је повећање енергетске ефикасности у секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу Републике Србије, од значаја за заштиту животне средине у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Електронска комуникациона инфраструктура: Развој електронских комуникација, подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградња сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима.

Заштита животне средине и одрживи развој: Концепција заштите и унапређења животне средине заснива се на:

- Очувању природних вредности, што подразумева квалитетну животну средину (чист ваздух, квалитетна вода за пиће, очувано пољопривредно земљиште, постојаност екосистема и биодиверзитета);
- Заштити природних вредности и непокретних културних добара кроз делотворно управљање заштићеним подручјима;
- Планирању на основама одрживог развоја односно рационалног коришћења природних ресурса - земљишта, воде, сировина и других природних ресурса, уважавајући "еколошки" капацитет простора, уз повећано коришћење обновљивих извора енергије;
- Процени утицаја планова, програма, објеката и активности на животну средину, као основу за планирање мера заштите. Интегрисање заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње, кроз инструменте процене утицаја (СПУ за планове и програме, ПУ за пројекте).

Према просторној диференцијацији животне средине у ППРС, дефинисаној на основу стања и мера заштите животне средине, које је потребно предузимати у односу на категорију, подручје обухваћено Просторним планом припада подручју веома квалитетне животне средине.

Природне непогоде и технолошки удеси: Основни циљ је интегрално управљање природним непогодама и технолошким удесима као основа за обезбеђење услова за ефикасан просторни развој, очување људских живота и материјалних добара. У том смислу, неопходно је створити добро организоване и опремљене службе које ће моћи да успешно раде на превенцији од ових катастрофа, као и на одбрани и отклањању последица, уколико се јаве.

Концепција заштите од природних непогода и технолошких удеса - савремени концепт заштите и управљања полази од чињенице да је на свим нивоима и у свим фазама планирања потребно дефинисати прихватљив ниво ризика од природних непогода и технолошких удеса, па затим системом превентивних, организационих и других мера и инструмената интервенисати у циљу спречавања њиховог настанка, односно смањивања последица непогода на прихватљив ниво.

Да би се могла извршити правилна процена степена повредивости простора, односно ограничења за његово коришћење, потребно је приступити изради катастра угрожености простора од природних непогода у функцији просторног планирања.

Одбрана земље: Основни циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране је стварање просторних услова који ће у потпуности одговарати потребама савременог система одбране, ради сигурног функционисања у условима угрожавања безбедности, обезбеђење просторних услова за несметано функционисање војних комплекса и објеката од посебног значаја за одбрану земље, смањење негативних утицаја војних комплекса на животну средину и подручја посебне намене и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса.

3.2. РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

(План је објављен у „Службеном листу АПВ“, број 22/11)

Оквир просторног развоја АП Војводине (у даљем тексту: АПВ) до 2020. године утврђен је Регионалним просторним планом АП Војводине (у даљем тексту: РПП АПВ). На основу РПП АПВ, Просторни планови подручја посебне намене ће се радити за просторне целине чију посебност одређује једна или више опредељујућих намена, активности или функција у простору које су од републичког, односно покрајинског интереса (подручја заштићених природних добара и др.). За потребе израде овог Просторног плана, посебно се издвајају следеће одредбе:

Заштита природних добара и биодиверзитета: Основна концепција заштите природних добара и биодиверзитета, заснива се на повећању укупне површине под заштитом, њиховом сагледавању у оквиру еколошке мреже Републике Србије, односно еколошке мреже на територији АП Војводине, идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000 и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

На основу претходних истраживања и валоризације, дефинисан је статус, просторни обухват и режими заштите за Окањ бару која је проглашена за специјални резерват природе и Русанду која је проглашена за парк природе.

Према РПП АПВ, Окањ бара и Русанда ће бити номиноване за упис у Рамсарску листу, а представљају Међународно значајна подручје за птице (IBA) и Међународно значајна биљна подручја (IPA).

Еколошку мрежу на простору обухвата Просторног плана представљају међусобно повезана, утврђена еколошки значајна подручја Окањ бара и Русанда и еколошки коридори.

Заштите, уређења и развоја предела: Основни циљ заштите, уређења и развоја предела је очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности.

Природне пределе у заштићеним подручјима планским решењима и плановима управљања заштитити на следећи начин: обезбедити заштиту структуре предела и несметано функционисање природних процеса; обезбедити заштиту биодиверзитета и очување и успостављање еколошких мрежа; санирати нарушене природне и естетске вредности природних предела (ревитализација и рестаурација) у складу са режимом заштите; обезбедити ревалоризацију вредности и презентацију природних, културно-историјских и естетских вредности предела.

Развој руралних предела засновати на уважавању њиховог специфичног предеоног карактера, затечених вредности и капацитета предела. Неопходно је обезбедити унапређење/очување слике и структуре насеља и креирање позитивног архитектонског идентитета.

Заштита непокретних културних добара: Заштита, уређење и унапређење културних добара мора се посматрати у оквиру развоја целокупне области културног наслеђа, која представља развојни ресурс, који је потребно заштитити, уредити и користити на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета, у складу са европским стандардима заштите.

Основни елементи приликом планирања заштите, уређење и унапређење културног наслеђа су следећи: валоризација културног наслеђе, као један од основа за интервенције у простору, поштовање постојећих и иницирање израде нових студија заштите; флексибилност, у циљу да се ефикасно делује на промену тржишне ситуације у области наслеђа, али и довољно предвидљиво да се обезбеде стабилна и јасна правила за развој.

Туризам - Подручје обухваћано Просторним планом, у односу на издвојене туристичке дестинације на простору АП Војводине, припада туристичкој дестинацији Доње Потисје (Тиса, канал ДТД, рибњаци, Бања Русанда, Окањ бара, туристичке манифестације, риболовни ревири).

За даљи развој туризма од посебног значаја су: манифестације, пловни водни пут Тисе са развијеним наутичким туризмом, села и салаши, где је рурални туризам досегао ниво развоја и афирмације и природни потенцијали за афирмисање екотуризма (едукативни и рекреативни туризам).

Кључни туристички производи са одређеним облицима туризма су: екотуризам (посматрање птица, едукативни туризам, научноистраживачки и рекреативни туризам), бањски туризам, манифестациони туризам, ловни туризам – појединачни лов и у мањим групама, рурални туризам.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ развоја шумарства и ловства је одрживи развој шума и ловног газдовања и повећање површина под шумама.

Просторни развој шумарства подразумева континуирано газдовање шумом кроз одржавање производних потенцијала шумског земљишта, као једног од најважнијих производних фактора.

Развој ловства се обезбеђује кроз одрживо газдовања популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства.

Пољопривреда: У АП Војводини постоје велике, али у недовољној мери искоришћене, могућности за управљање земљиштем на принципима одрживог развоја.

На тој основи утврђују се следећи оперативни циљеви у области пољопривреде:

- Унапредити продуктивност примарне пољопривредне производње;
- Повећати економски допринос примарне пољопривредне производње регионалном развоју, подршком подизању одговарајућих прерађивачких капацитета у руралним областима;
- Обезбедити подршку пословном организовању пољопривредних газдинстава и других актера руралне економије;

- Повећати допринос пољопривреде задовољавању специфичних потреба локалних заједница у области заштите животне средине, развоја руралног туризма, производње обновљивих извора енергије и очувања свеукупних природних и створених вредности простора.

Демографија: Основни циљ демографског развоја АП Војводине је стационарно становништво, тј. становништво у коме ће следеће генерације бити исте величине као и постојеће, уз прилагођавање очекиваним демографским променама.

Јачи привредни развој и радикалне мере популационе политике могли би успорити и ублажити неповољне демографске трендове, односно присуство негативних природних, миграционих и структурних демографских процеса.

Мрежа насеља: Основни циљ развоја мреже насеља је одрживи просторно-функционални развој заснован на моделу функционалних урбаних подручја, која ће бити инструмент урванотеженијег просторног развоја.

Функционалном урбаном подручју Зрењанина (као подручју од националног значаја) припадају насеља: Елемир, Меленци и Тараш, а Новом Бечеју, као будућем центру од суб-регионалног значаја, припада насеље Кумане. Повезивање ова два центра са њиховим насељима у окружењу представљаће значајан потенцијал за њихов развој кроз повећање конкурентности и активирања сопствених ресурса.

Јавне службе: Основни циљ је постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга и унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга.

Саобраћајна инфраструктура: Реализујући принципе из ППРС-а, РПП АПВ је утврдио концепцију развоја саобраћајне инфраструктуре кроз успостављање - системско формирање (путна мрежа државних путева II реда, регионалне и локалне пруге, национални пловни путеви, луке и објекти, регионални аеродром) интегрисаног саобраћајног система који ће имати основну улогу међуопштинског, регионалног и суб-регионалног повезивања, као транс-граничну сарадњу региона са обе стране границе. Развој регионалне саобраћајне мреже има и значајну улогу у употпуњавању основне мреже државних путева I реда и аутопутева.

Осим планских активности која су дата и у ППРС-е, предвиђена је и реконструкција-рехабилитација на изграђеним деловима путне мреже вишег нивоа.

У РПП АПВ, дефинисана је национална *бицикличка стаза* (мрежа бицикличких рута, уз канале ОКМ ХС ДТД). За развој бицикличког саобраћаја посебно су погодна подручја у заштићеним природним целинама.

Водни саобраћај је присутан на унутрашњем пловном путу канала ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка – Нови Бечеј. Поред овога треба радити на развоју наутичког туризма у Републици Србији, како на каналима ДТД тако и на међународним пловним путевима, планирањем марина и наутичко туристичких центара.

У оквиру развоја *железничког саобраћаја* планира се реконструкција, модернизација, регионалног пружног правца Панчево главна станица - Зрењанин - Кикинда - државна граница - (Jimboia), као и формирање нове трасе пруге Темишвар - Крчани - Јаша Томић - Сечањ - Зрењанин - Жабал - Нови Сад - Парагово - тунел Фрушка гора - Врдник - Рума значајне за међурегионално повезивање.

Водопривредна инфраструктура: Општи циљ је уређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и корисницима у простору, у циљу заштите вода и заштите од вода.

Водни ресурси: Основни циљ је одрживо коришћење вода уз адекватне мере заштите. Оперативни циљеви су успостављање интегралног и интер-секторског планирања коришћења и заштите водних ресурса на целој територији АП Војводине, рационално коришћење водних ресурса и обједињавање корисника у регионалне водопривредне системе, искоришћење енергетског потенцијала река и изграђених хидросистема, успостављање економске цене воде, смањење и контрола тачкастих и дифузних извора загађења, рецикулација коришћених вода, унапређење система заштите од спољних вода (поплава).

Енергетска инфраструктура: Посебан приоритет представља повећање коришћења природног гаса и обновљивих извора енергије, коришћење нових енергетски ефикаснијих и еколошки прихватљивих енергетских технологија и уређаја и опреме за коришћење енергије. Од посебног значаја је улагање у нове енергетске изворе са новим гасним технологијама и когенерацијске производне објекте са комбинованом производњом топлотне и електричне енергије.

Електроенергетска инфраструктура: Електроенергетска мрежа ће се развијати у складу са Стратегијом развоја енергетике Републике Србије до 2015. године, односно развојним плановима ЕМС-а. Поред технолошке модернизације објеката, развој електроенергетске преносне мреже условљен је и обезбеђивањем нове преносне мреже, услед растуће потрошње. Технолошком модернизацијом преносне мреже, неопходно је оспособљавање свих техничких система управљања, као и развој нове информационе технологије за системско тржишно управљање, чији је циљ повећање поузданости системских података што је условљено учешћем у будућем тржишту електричне енергије.

Минералне сировине: Коришћење геолошких ресурса АП Војводине мора да полази од економски расположивих сировина, чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја, који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима, који су значајно присутни у АП Војводини, а нарочито у подручју заштићених природних добара.

Обновљиви извори енергије: Потенцијална енергија добијена из биомасе је најзначајнији енергетски потенцијал обновљивих извора на простору АП Војводине, с обзиром на заступљеност пољопривредног и шумског подручја, односно заступљеност ресурса остатака ратарске и шумске производње, а такође и коришћење соларне енергије.

Енергетска ефикасност: Повећање енергетске ефикасности потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Изградњом нових енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије ових корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

Електронска комуникациона инфраструктура: У циљу достизања једног од главног покретача нове економије која се карактерише фузијом ИСТ и њихових примена, електронске комуникације се морају развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградња сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима, закључно са локалним, уз употребу најсавременијих медијума преноса, потпуна дигитализација свих система електронских комуникација (фиксна, мобилна, интернет, радио-комуникација, КДС, метрополитен мрежа) уз обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја и целокупне покривености простора и обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима.

Заштита животне средине и одрживи развој: Према РПП АПВ, основни циљ у области заштите животне средине је снажна афирмација концепта заштите и унапређења животне средине као основе уравнотеженог развоја, коришћења и уређења АП Војводине.

У контексту заштите и унапређења животне средине неопходно је зауставити даљу деградацију и вршити превенцију, санацију и ревитализацију угрожених подручја, поштовањем следећих принципа: одрживо коришћење природних ресурса и очување и унапређење еколошки осетљивих природних вредности, смањење нивоа загађења животне средине, санација најугроженијих подручја, успостављање локалних регистара извора загађивања животне средине, као дела националног регистра, са системом контроле и континуираним праћењем параметара који карактеришу квалитет животне средине. Такође, неопходно је предвидети заштиту, обнову и санацију заштићених природних подручја, уз очување еколошке равнотеже. Мере и активности у делу заштите животне средине, дефинисане РПП АПВ, спроводе се према просторној диференцијацији животне средине, према којој предметно подручје спада у подручја веома квалитетне животне средине.

У области управљања отпадом дефинисана је неопходност удруживања општина у складу са одредбама Стратегије управљања отпадом и ППРС, ради заједничког управљања отпадом, чиме ће се успоставити систем регионалних центара за управљање отпадом.

Заштита од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса: Основни циљ у области заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса је минимизација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности.

На утврђивање концепције просторног развоја утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

При изради планске и урбанистичке документације, као регулаторни инструмент заштите животне средине кључну улогу има стратешка процена утицаја планова и програма на животну средину и процена утицаја конкретних пројеката тј. објеката на животну средину.

Одбрана земље: Основу планирања и уређења простора за потребе одбране земље чини укупна постојећа инфраструктура, оптимално прилагођена за извршавање додељених мисија и задатака Војске и других снага одбране. У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђења услова за потребе деловања и извршење одбране.

3.3. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ МУЛТИФУНКЦИОНАЛНОГ ЕКОЛОШКОГ КОРИДОРА ТИСЕ

(План је објављен у „Службеном листу АПВ“, број 14/15)

Еколошки коридор Тисе представља коридор од међународног значаја и чине га река Тиса са обалским појасом, заштићена подручја ПП „Камараш“, ПП „Стара Тиса код Бисерног острва“, као и подручја предвиђена/резервисана за заштиту: Горња Тиса и Доња Тиса¹.

¹ У складу са Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10)

Еколошки коридор Тисе, поред водног тела, обухвата и катастарске парцеле небрањеног дела плавног подручја и одбрамбених насипа. Еколошки коридор већим делом се налази на простору водног земљишта². На одређеним локацијама еколошки коридор Тисе обухвата и делове брањеног дела плавног подручја која су значајна за функционисање коридора, као што су ливаде, трстици и сл., који не припадају водном земљишту (ове просторне целине су такође дефинисане катастарским парцелама).

Одрживи развој мултифункционалног еколошког коридора Тисе захтева усклађеност планираних активности са потребама очувања природе и квалитета животне средине. На подручју обухвата Просторног плана утврђен је висок степен разноврсности, не само станишта, него и степена деградације просторних целина значајних за очување биолошке разноврсности. Посебна намена Просторног плана дефинисана је у следећим целинама:

- Еколошки коридор Тисе са заштитним зонама;
- Станишта ван еколошког коридора Тисе.

У оквиру целине еколошког коридора са заштитним зонама дефинишу се следеће подцелине:

- Еколошки коридор Тисе и
- Заштитне зоне еколошког коридора до 50 m, од 50-200 m и од 200-500 m.

Проценом стања, просторне и функционалне повезаности, као и степена угрожености утврђених, издвојених и потенцијалних елемената еколошке мреже на предметном простору, овим Просторним планом се дају услови, мере и правила којима ће се остварити одређени ниво заштите на пољопривредном, шумском, водном и грађевинском земљишту.

Спровођење Просторног плана односи се на површине под режимом посебне намене, а реализује се кроз:

- директну примену Просторног плана у еколошком коридору;
- израду урбанистичке документације у еколошком коридору;
- примену мера заштите у заштитној зони еколошког коридора.

Смернице за спровођење дате су детаљније за:

- Грађевинско земљиште у еколошком коридору и
- Грађевинско земљиште у заштитној зони еколошког коридора.

Услови за изградњу нових и реконструкцију постојећих објеката и инфраструктуре у делу заштитне зоне се издају у складу са:

- важећим планским документом, уз примену мера заштите из овог Просторног плана, или
- новим планским документом, урађеним у складу са смерницама из овог Просторног плана.

У случају кад се еколошки коридор Тисе и његова заштитна зона преклапају са посебном наменом другог просторног плана чија је посебна намена заштита природе, важиће правила и мере заштите који се односе на подручје са већим степеном заштите.

У случају кад се еколошки коридор Тисе и његова заштитна зона преклапају са посебном наменом другог просторног плана чија посебна намена није заштита природе, већ развој инфраструктурних система, важиће правила и мере заштите који се односе на предметну посебну намену.

У циљу заштите еколошког коридора, у плановима чија је израда у току, морају се уважити мере заштите еколошког коридора дефинисане овим Планом.

---

² Чл. 8 и 9 Закона о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10 и 93/12) који одређује појам „приобалног земљишта“

3.4. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ МРЕЖЕ КОРИДОРА САОБРАЋАЈНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ НА ОСНОВНОМ ПРАВЦУ ДРЖАВНОГ ПУТА I РЕДА БР. 24 (СУБОТИЦА-ЗРЕЊАНИН-КОВИН)

(План је објављена у „Службеном листу АПВ“, број 19/17)

Концепција развоја планског подручја заснована је на сагледавању и међусобним усклађивању интереса локалног, регионалног и републичког нивоа. У фокусу концепције налази се планирана мрежа саобраћајне инфраструктуре, пре свега путне, ослоњене на државни пут I реда бр. 24, чијом се реализацијом значајно повећава ниво приступачности локалних самоуправа у обухвату Просторног плана и стичу неопходни претходни инфраструктурни услови за повећање његове конкурентности.

Осим путног правца на траси некадашњег М- 24, веома је важна улога саобраћајног правца Нови Сад – Зрењанин – Румунија који на најкраћи начин повезује ово подручје са Темишваром и румунским делом Баната.

Просторним планом биће предвиђена афирмација граничних прелаза Наково, Врбица, као и Рабе (на тремеђи република Србије, Мађарске и Румуније, као веома перспективне тачке за развој, а планиране кроз стратешки План развоја Еврорегије ДКМТ).

Имајући у виду фактичко стање путне инфраструктуре, циљеве израде овог Просторног плана у области путне инфраструктуре, и објективне могућности за њихову реализацију, као и обавезу придржавања донетих стратегија и планских докумената, Обрађивач се приликом утврђивања концепције развоја саобраћаја определио за следећи приступ:

- у максимално могућој и са саобраћајног аспекта оправданој мери, постојеће путне капацитете обновити и реконструисати, а њиховој модернизацији у складу са ЕУ стандардима приступити када се за то стекну сви потребни услови,
- повећати степен функционалности и безбедности постојеће мреже, што захтева изградњу одређених нових деоница и обилазница око насеља,
- како би нова мрежа коридора задовољила постављене циљеве и подигла степен опслужености подручја на виши и ЕУ стандардима примерен ниво, неопходно је изградити недостајуће капацитете, а одређене постојеће капацитете прилагодити новим захтевима.

3.5. ПРОСТОРНИ ПЛАН ГРАДА ЗРЕЊАНИНА И ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ НОВИ БЕЧЕЈ

Подручје обухваћено оквирном границом Просторног плана, обухвата делове територијалних јединица Града Зрењанина и општине Нови Бечеј и то следеће катастарске општине: Тараш, Меленци, Српски Елемир и Елемир на територији Града Зрењанина и делове катастарских општина Нови Бечеј и Кумане на територији општине Нови Бечеј.

За територију Града Зрењанина је донет Просторни план Града Зрењанина, („Службени лист Града Зрењанина“, бр. 11/11 и 32/15), а за територију општине Нови Бечеј је донет Просторни план општине Нови Бечеј („Службени лист општине Нови Бечеј“, број 6/12). При изради овог Просторног плана, узета су у обзир планска решења дата плановима нижег реда.

4. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА

4.1. САДРЖАЈ ПЛАНА

Садржина Просторног плана дефинисана је Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања.

Просторни план се састоји од текстуалног и графичког дела. У наставку је дат преглед поглавља која Просторни план структурално садржи, као и преглед графичких прилога на којима су приказана планска решења:

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОПИС ГРАНИЦА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ГРАНИЦА ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1.2. ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНИХ ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1.2.1. Опис просторних целина заштићених подручја

1.2.2. Опис просторних целина заштитних зона заштићених подручја

1.2.3. Опис просторне целине остала посебна намена

1.2.4. Опис просторних подцелина

2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

2.1. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

2.1.1. Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године

2.1.2. Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине

2.1.3. Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе

2.1.4. Нацрт Просторног плана подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин)

3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА (ПОТЕНЦИЈАЛИ, ОГРАНИЧЕЊА, SWOT АНАЛИЗА)

3.1. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА (ПОТЕНЦИЈАЛИ И ОГРАНИЧЕЊА)

3.1.1. Природни услови

3.1.2. Природне вредности

3.1.2.1. Природна добра

3.1.2.2. Предеона разноврсност

3.1.2.3. Природни ресурси

3.1.3. Становништво

3.1.4. Мрежа и функције насеља

3.1.5. Јавне службе

3.1.7. Привреда

3.1.7. Инфраструктура

3.1.7.1. Саобраћајна инфраструктура

3.1.7.2. Водна инфраструктура

3.1.7.3. Енергетска инфраструктура

3.1.7.4. Електронска комуникациона инфраструктура

3.1.8. Непокретна културна добра

3.1.9. Стање животне средине

3.1.10. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације

3.2. SWOT АНАЛИЗА

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

2.1. ЗАШТИТА И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

2.1.1. Заштићена подручја

2.1.2. Заштита предела

- 2.1.3. Заштита и коришћење природних ресурса
- 2.2. СТАНОВНИШТВО
- 2.3. МРЕЖА НАСЕЉА И ЈАВНЕ СЛУЖБЕ
- 2.4. ПРИВРЕДА
- 2.5. ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ
- 2.6. ЗАШТИТА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА
- 2.7. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
- 3. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЋУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ**
- 4. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ**
- III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СА УТИЦАЈЕМ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА РАЗВОЈ ПОЈЕДИНИХ ОБЛАСТИ**
- 1. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ**
  - 1.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ
  - 1.2. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ
  - 1.3. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ
  - 1.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ
- 2. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ДЕМОГРАФСKE И СОЦИЈАЛНЕ ПРОЦЕСЕ И СИСТЕМЕ**
  - 2.1. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ
  - 2.2. РАЗВОЈ И УРЕЂЕЊЕ МРЕЖЕ НАСЕЉА И РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА
    - 2.2.1. Однос градских и сеоских насеља и функционално повезивање насеља и центара
    - 2.2.2. Организација јавних служби
- 3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ**
  - 3.1. ТУРИЗАМ
  - 3.2. ПОЉОПРИВРЕДА
  - 3.3. ШУМАРСТВО И ЛОВ
- 4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ПОВЕЗИВАЊЕ СА ДРУГИМ МРЕЖАМА**
  - 4.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА
  - 4.2. ВОДНА ИНФРАСТРУКТУРА
  - 4.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА
    - 4.3.1. Електроенергетска инфраструктура
    - 4.3.2. Термоенергетска инфраструктура
    - 4.3.3. Обновљиви извори енергије
  - 4.4. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА
- 5. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРЕДЕЛА, ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА И ОДБРАНА ЗЕМЉЕ У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ**
  - 5.1. ЗАШТИТА И УРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА
    - 5.1.1. Заштићена подручја
    - 5.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста
    - 5.1.3. Еколошки коридори
  - 5.2. ЗАШТИТА И УРЕЂЕЊЕ КУЛТУРНИХ ДОБАРА
  - 5.3. ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА
  - 5.4. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
  - 5.5. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА
  - 5.6. КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ
- 6. НАМЕНА ПРОСТОРА И БИЛАНС ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ**
- IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ**
- 1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА (СА ЗОНАМА ЗАШТИТЕ) У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ**
  - 1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПО ЦЕЛИНАМА, ПОДЦЕЛИНАМА И ЗОНАМА
    - 1.1.1. Правила уређења у просторној целини заштићених подручја
      - 1.1.1.1. Просторна целина СРП „Окањ бара“
      - 1.1.1.2. Просторна целина ПП „Русанда“
    - 1.1.2. Правила уређења у просторној целини заштитне зоне заштићених подручја
      - 1.1.2.1. Просторна целина заштитна зона СРП „Окањ бара“
      - 1.1.2.2. Просторна целина заштитна зона ПП „Русанда“
    - 1.1.3. Правила уређења у просторној целини остала посебна намена
  - 1.2. ОПИС ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА НАСЕЉА У ПОСЕБНОЈ НАМЕНИ ЗА ДИРЕКТНУ ПРИМЕНУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

- 1.3. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОВЈЕКАТА ПОСЕБНЕ И ДРУГЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И УСЛОВИ ЗА ЊИХОВО ПРИКЉУЧЕЊЕ
    - 1.3.1. Саобраћајна инфраструктура
    - 1.3.2. Водна инфраструктура
    - 1.3.3. Енергетска инфраструктура
      - 1.3.3.1. Електроенергетска инфраструктура
      - 1.3.3.2. Термоенергетска инфраструктура
      - 1.3.3.3. Коришћење обновљивих извора енергије
    - 1.3.4. Електронска комуникациона инфраструктура
    - 1.3.5. Правила за подизање заштитних појасева зеленила
  - 1.4. СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ПО ЦЕЛИНАМА И ЗОНАМА КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКЕ И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ
  - 1.5. ОПШТИ И ПОСЕБНИ УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ
    - 1.5.1. Мере заштите и уређења природних добара
      - 1.5.1.1. Заштићена подручја
      - 1.5.1.2. Станишта заштићених и строго заштићених врста
      - 1.5.1.3. Еколошки коридори и заштитне зоне еколошких коридора и станишта
      - 1.5.1.4. Посебни услови заштите природе
    - 1.5.2. Мере заштите и уређења непокретних културних добара
    - 1.5.3. Мере заштите и уређења предела
    - 1.5.4. Мере заштите живота и здравља људи
    - 1.5.5. Услови и мере заштите, уређења и унапређења животне средине
    - 1.5.6. Мере заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација
    - 1.5.7. Уређење простора од интереса за одбрану земље
- 2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ**
- 2.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ
    - 2.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у заштићеним подручјима
      - 2.1.1.1. Правила грађења на пољопривредном земљишту у заштићеном подручју СРП „Окањ бара“
      - 2.1.1.2. Правила грађења на пољопривредном земљишту у заштићеном подручју ПП „Русанда“
    - 2.1.2. Општа правила грађења на пољопривредном земљишту ван заштићених подручја
      - 2.1.2.1. Објекти за потребе пољопривредног домаћинства - салаши
      - 2.1.2.2. Објекти за узгој животиња - фарме и газдинства
      - 2.1.2.3. Узгајалишта дивљачи
      - 2.1.2.4. Рибњаци
      - 2.1.2.5. Воћарско-виноградарски објекти и зоне
      - 2.1.2.6. Објекти за примарну обраду и складиштење пољопривредних производа и механизације
      - 2.1.2.7. Стакленици и пластеници
    - 2.1.3. Посебна правила грађења на пољопривредном земљишту у заштитној зони заштићених подручја
      - 2.1.3.1. Посебна правила грађења на пољопривредном земљишту у заштитној зони СРП „Окањ бара“
      - 2.1.3.2. Посебна правила грађења на пољопривредном земљишту у заштитној зони ПП „Русанда“
    - 2.1.4. Посебна правила грађења на пољопривредном земљишту у осталој посебној намени
  - 2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ШУМСКОМ ЗЕМЉИШТУ
    - 2.2.1. Шумска инфраструктура
    - 2.2.2. Ловачке куће и ловни објекти
  - 2.3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ВОДНОМ ЗЕМЉИШТУ
  - 2.4. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ
    - 2.4.1. Правила грађења за едукативно-туристичко-рекреативне локалитете
      - 2.4.1.1. Општа правила грађења за едукативно-туристичко-рекреативне локалитете
      - 2.4.1.2. Посебна правила грађења за едукативно-туристичко-рекреативне локалитете
    - 2.4.2. Правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе
      - 2.4.2.1. Општа правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе
      - 2.4.2.2. Посебна правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе
  - 2.5. КРИТЕРИЈУМИ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЗАБРАНА ГРАЂЕЊА НА ОДРЕЂЕНОМ ПРОСТОРУ ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ВРСТЕ ОВЈЕКАТА
    - 2.5.1. Заштитни појас јавних путева
    - 2.5.2. Заштитни пружни појас
    - 2.5.3. Зоне заштите изворишта водоснабдевања
    - 2.5.4. Зоне заштите одбрамбених насипа

- 2.5.5. Зона заштите електроенергетских објеката
- 2.5.6. Зона ветроелектрана
- 2.5.7. Зона заштите коридора електронских комуникационих система веза
- 2.5.8. Зона заштите термоенергетске инфраструктуре
- 2.5.9. Зона заштите око противградних станица
- 2.5.10. Зона заштите строго заштићених и заштићених врста и еколошких коридора са заштитним зонама

V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ

2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНИХ И УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА И ДРУГЕ РАЗВОЈНЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА ПОДРУЧЈЕ ПЛАНА

- 2.1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА
- 2.2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА
  - 2.2.1. Смернице за израду плана генералне регулације за насеље Меленци
  - 2.2.2. Смернице за израду плана генералне регулације за насеље Елемир
  - 2.2.3. Смернице за израду плана детаљне регулације за комплекс мешовите намене (постојећа радна зона бр. 4, постојећа зона кућа за одмор „Бабатово“, планирани инфо центар II и планирано камп насеље)
  - 2.2.4. Смернице за израду плана детаљне регулације за нове радне комплексе
  - 2.2.5. Смернице за израду плана детаљне регулације за нове туристичке комплексе
  - 2.2.6. Смернице за израду ПДР-а за производне енергетске објекте

3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ

4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Ред.број	Прегледна карта	Размера
1.	Просторне целине и подцелине подручја посебне намене	1:25 000

Ред.број	Рефералне карте	Размера
1.	Посебна намена простора	1:25 000
2.	Мрежа насеља и инфраструктурни системи	1:25 000
3.1.	Заштита природних и културних добара	1:25 000
3.2.	Природни ресурси и заштита животне средине	1:25 000
4.	Карта спровођења	1:25 000

4.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Основни принципи заштите, уређења и развоја подручја посебне намене су:

- повећање уређености подручја посебне намене у складу са еколошким функцијама подручја;
- усклађен развој са суседним подручјима и просторно-функционална интегрисаност са окружењем;
- заштита животне средине и одрживо коришћење природног и културног наслеђа;
- развој културног и регионалног идентитета;
- очување диверзитета предела кроз обезбеђивање идентитета простора;
- очување вредности предела, кроз идентификацију предеоних целина;
- управљање квалитетом укупне био-физичке структуре предела;
- интеграција смерница за обезбеђење квалитета предела у секторске планове у различитим областима;
- заштита животне средине и одрживо коришћење и експлоатација минералних сировина;
- заштита животне средине и одрживо коришћење и развој термоенергетске (гасоводне и нафтоводне) инфраструктуре.

Општи циљеви израде Просторног плана који проистичу из усвојених циљева и опредељења просторног развоја планова вишег реда, усвојених стратегија и специфичности овог подручја у просторно-функционалном смислу су:

- заштита и одрживо коришћење свих природних вредности кроз заштиту предела, заштићених подручја и природних ресурса;
- заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне;
- дефинисање начина коришћења грађевинског подручја у складу са условима заштите природе;
- постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;
- обезбеђење просторних услова за реализацију концепта трајно одрживог (уравнотеженог) развоја подручја, као дела интегралног управљања у оквиру целокупног система заштите животне средине;
- обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања;
- заштита и одржив развој енергетске инфраструктуре;
- заштита и одржива експлоатација минералних сировина.

4.2.1. Заштита и коришћење природних вредности

4.2.1.1. Заштићена подручја

Општи циљеви: Унапређење и побољшање општих еколошких услова у заштићеним подручјима, њиховој заштитној зони и на простору станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и еколошких коридора; стварање услова за развој специфичних функција у заштићеним подручјима и њиховим заштитним зонама у складу са условима заштите и одрживим развојем.

Оперативни циљеви на подручју СРП „Окањ бара“:

- очување комплекса ливадско-степске вегетације, слатина и заслањених бара различитог салинитета које представљају приоритетни тип заштите у панонском биогеографском региону са јединственим панонским екосистемима типичним за заслањене, муљевите баре, слатине и ливаде са очуваним биљним врстама и животињским светом карактеристичним за слану подлогу;
- усклађивање активности и заштите са правним оквирима функционисања Резервата;
- очување и унапређење разноврсности орнитофауне;
- очување и унапређење флоре и вегетације;
- обезбеђивање одговарајућег хидролошког режима у Резервату;
- сагледавање стања природних вредности, уз вредновање флоре и фауне;
- идентификација и вредновање угрожавајућих фактора и њихово ублажавање;
- израда карте флоре Резервата;
- ревитализација нарушених и рестаурацију несталих станишта;
- активно сузбијање инвазивних врста биљака;
- успостављање базе података и информационог система;
- трајни мониторинг екосистема, процеса и утицаја, и посебно вредних врста;
- одрживи развој делатности (туризам, едукација, рекреација, пашарење, итд.) и изградња и уређење потребне инфраструктуре;
- презентација Резервата;
- научно–истраживачка активност и едукација;
- сарадња са локалном заједницом;
- сарадња у оквиру националне и међународне мреже заштићених подручја.

Оперативни циљеви на подручју ПП „Русанда“:

- заштита станишта Панонских сланих степа и сланих мочвара приоритетних за заштиту на националном и међународном нивоу, очување њихових еколошких карактеристика и биодиверзитета специфичног за Панонски биогеографски регион;
- заштита просторно највећег заслањеног језера у Србији на коме, због положаја и специфичних еколошких карактеристика, егзистира велики диверзитет биљних и животињских врста;
- очување популација строго заштићених и заштићених врста флоре и фауне, нарочито оних чије је постојање везано за слана језера Панонског биогеографског региона и Панонске слане степе и слане мочваре;
- очување коридорске функције и унапређења стања еколошког коридора, омогућавање несметане миграције живог света и комуникација између природних станишта унутар слатинско-степског коридора у банатском Потисју;
- одржавање и ревитализација станишта строго заштићених и заштићених врста, односно значајних станишних типова;
- очувања Парка као подручја значајне хортикултурне вредности, који представља једину шумолику површину у средњем Банату;
- очување природних вредности и ресурса, нарочито језерског пелоида (седимента из језера), као и побољшање квалитета и лековитости пелоида и воде заслањеног језера Русанда;
- смањење интензитета, односно уклањање угрожавајућих фактора и фаворизовање чинилаца који позитивно делују на заштићено подручје и његове компоненте.

4.2.1.2. Заштита предела

Општи циљ: интегративно уређење и одрживо коришћење простора који има природни, културно-историјски, туристички, рекреативни и пољопривредни значај, како би се очувале и унапредиле предеоне вредности.

Оперативни циљеви:

- очување заступљених специфичних типова предела који су релативно хомогени у карактеру у оквиру подручја посебне намене, пре свега геоморфолошке карактеристике подручја;
- постизање равнотеже између активности у простору и предеоних елемената, ради минимизирања оптерећења на заступљене типове карактера предела и очувања и унапређења предеоне разноврсности;
- класификација предела у различите целине и подцелине са јасно израженим обрасцем за који се дефинише режим заштите;
- успостављање мера заштите и уређења предеоних елемената у циљу очувања локалног идентитета и подизања атрактивности подручја;
- интеграција у међународне мреже: културне стазе и еколошке мреже.

4.2.1.3. Заштита и коришћење природних ресурса

Пољопривредно земљиште

Општи циљ: Стварање услова за усмеравање коришћења пољопривредног земљишта према алтернативним видовима, који мање оптерећују земљиште и животну средину у целини, а при том омогућују обнављање природних ресурса у складу са принципима одрживог развоја и условима заштите природе.

Оперативни циљеви:

- заштита од потенцијалних загађења и еолске ерозије;
- свођење пренамене пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе на најмању могућу, оптималну меру;
- постепено усклађивање ратарске производње, у окружењу заштићених подручја, на рационални ниво, у смислу избора биљака које захтевају мањи ангажман механизације и хемијских средстава, са циљем очувања квалитета земљишта.

Шуме и шумско земљиште

Општи циљ: Подизање нових шума и заштитних појасева зеленила у складу са одрживим развојем, еколошким принципима и условима заштите природних добара.

Оперативни циљеви:

- повећање и успостављање аутохтоних облика биљног заједништва и смањење учешћа алохтоних врста дрвећа;
- очување предеоних елемената;
- успостављање мера за санирање изразито лоших и нарушених узгојних стања;
- међусобно усаглашавање основа газдовања шумама, ловне основе и планова управљања заштићеним подручјима.

Ловна фауна

Општи циљ: Унапређење стања ловишта и популације крупне и ситне дивљачи.

Оперативни циљеви:

- заштита станишта аутохтоних врста;
- санитарни излов алохтоних врста дивљачи;
- едукација ловаца у циљу заштите природе;
- подизање ловних ремиза.

Водни ресурси

Општи циљ: Уређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и осталим корисницима у простору, ради заштите вода и заштите од вода.

Оперативни циљеви:

- праћење стања водног режима, стања влажних станишта, одржавање оптималног режима вода на заштићеним подручјима и почетак спровођења хидротехничких мера за одржавање овог оптималног режима вода;
- обезбеђење довољне количине квалитетне воде за потребе наводњавања што више обрадивих пољопривредних површина у вегетационом периоду, од априла до краја септембра месеца, кад је у већини случајева изражен дефицит воде у земљишту;
- осигурање заштите и унапређење квалитета вода до нивоа несметаног коришћења вода за предвиђене намене, као и заштита и унапређење животне средине уопште и побољшање квалитета живљења људи;
- заштита и уређење сливова са гледишта развоја водопривредних система и развоја других водопривредних грана, путем заштите и ревитализације угрожених екосистема, унапређења естетских вредности, очувања и унапређења археолошких, историјских, биолошких, геолошких и других природних и створених ресурса и вредности.

Минерални и енергетски ресурси

Општи циљеви: Функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса, штедња произведене енергије и стимулисање примене нових технологија производње и транспорта енергије и енергената, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије.

Оперативни циљеви:

- експлоатација минералних сировина у складу са одрживим развојем и заштитом животне средине;
- модернизација, ревитализација и развој постојећег постојећих објеката и система за експлоатацију, прераду и транспорт минералних сировина.

4.2.2. Становништво

Општи циљеви: Успоравање негативних тенденција и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације.

Оперативни циљеви:

- побољшање старосне и образовне структуре;
- стварање услова за повећање степена запослености становништва, односно смањивање степена дневних миграција.

4.2.3. Мрежа насеља и јавне службе

Општи циљеви: Успостављање и очување равнотеже између просторног развоја заштићених подручја и мреже насеља и јавних служби.

Оперативни циљеви:

- усаглашавање граница грађевинских подручја са границама заштићеног подручја, режимима заштите, заштитним зонама, као и стаништима строго заштићених врста;
- дефинисање грађевинског земљишта (целина, зона и локалитета) у подручју посебне намене у којима ће важити специфични услови уређења и изградње, прилагођени режимима и условима заштите;
- строга контрола и ограничени услови изградње салаша и других садржаја на пољопривредном, водном и шумском земљишту у границама посебне намене;
- очување и подстицање традиционалног вида становања, рада и начина градње са истицањем њихових квалитета и предности;
- побољшање квалитета локалне путне мреже, као и развој различитих видова немоторног саобраћаја (бицикличке, пешачке и јахачке стазе);
- побољшање опремљености насеља у окружењу посебне намене комуналном инфраструктуром и јавним службама, што би посредно и непосредно утицало на комуналну опремљеност и просторни развој подручја посебне намене;
- очување и унапређење еколошких, културолошких и других вредности у насељима у окружењу посебне намене.

4.2.4. Привреда

Пољопривреда

Општи циљеви: Остварење производних резултата, уз очување осетљивог еко-система и усклађивање активности у области пољопривреде са принципима одрживог развоја.

Оперативни циљеви:

- постепено претварање ораница у пашњаке;
- измена сетвене структуре, односно процентуалног удела производа усклађених са еколошким могућностима посматраног простора;
- заштита генетског, специјског и екосистемског биодиверзитета прихватањем органске производње у пољопривреди, у сврху очувања биљних и животињских врста од посебног значаја;
- препознавање и лоцирање специфичности појединих делова посматраног подручја и могућности валоризације тих компаративних предности;
- бројчано увећање сточног фонда и побољшање његових производних резултата, за које постоје природни потенцијали који нису искоришћени у довољној мери;
- унапређење производње, прераде и пласмана традиционалних пољопривредних производа.

Шумарство и ловство

Општи циљеви: Развој шумарства и ловства као привредних грана у складу са условима заштите природе.

Оперативни циљеви:

- стварање услова за коришћење шумских и ловних потенцијала по принципу усмереног, одрживог и мудрог коришћења у складу са условима заштите;
- дефинисање радњи и мера (станишни услови, технички објекти, и др.) за повећање учешћа бројности аутохтоних врста дивљачи у ловиштима;

- међусобно усаглашавање основа газдовања шумама, ловних основа и планова управљања заштићеним подручјима.

Туризам

Општи циљ: Стварање просторних услова за развој туризма у оквиру расположивих потенцијала на одрживим премисама и заштита природне и културне баштине.

Оперативни циљеви:

- развој туризма у заштићеним подручјима (СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“) у складу са Уредбама о заштити;
- дефинисање приоритетних облика туризма, обима туристичких активности (културне, едукативне ...) и подручја на којима ће се спроводити;
- формирање и уређење едукативних и визиторских центра у заштићеним подручјима,
- уређење локалитета намењених за остале облике туризма у складу са условима заштите природе;
- инфраструктурно опремање простора у функцији развоја туризма;
- изградња и уређење смештајних капацитета различитог нивоа услуга (еко-камп, бунгалови, салаши, нови туристички комплекси).

4.2.5. Инфраструктурни системи

Саобраћајна инфраструктура

Општи циљеви: Утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја и опслуживати све садржаје и локалитете, уз уважавање економских, техничко-технолошких, просторно-функционалних и еколошких критеријума.

Оперативни циљеви:

- стварање услова за развој саобраћајних капацитета заснованих на европским стандардима тј. стратешким принципима одрживог развоја животне средине;
- формирање општинске саобраћајне матрице (делови мрежа категорисаних и некатегорисаних путева), тако да саобраћајни правци према постојећим и новоустановљеним локалитетима представљају важне-засебне саобраћајне правце у оквиру општина Зрењанин и Нови Бечеј, у сврху задовољења захтеваног нивоа интер-регионалног и локалног повезивања овог простора са окружењем;
- формирање мреже путева (посебно нижег хијерархијског нивоа), која треба да створи оптималне услове повезивања насеља са окружењем, у циљу остварења комуникација насеља са локалитетима који су у функцији афирмације предметног простора.

Водна инфраструктура

Општи циљеви: Интегрално коришћење, уређење и заштита водних ресурса на подручју Просторног плана, што подразумева вишенаменски систем који је оптимално уклопљен у окружење и усклађен са свим другим корисницима.

Оперативни циљеви:

- заштита територије и насеља од поплаве високих спољних вода реке Тисе, заштита обрадивих пољопривредних површина и насеља од сувишних унутрашњих вода и високих подземних вода из прве (фреатске) издани;
- интегрално, комплексно, рационално и јединствено коришћење водних ресурса, како за водоснабдевање становништва, тако и за подмирење потреба осталих корисника вода;
- спровођење контролисаног прихватања, спровођења и пречишћавања отпадних вода од свих потрошача воде, у циљу заштите квалитета подземних и површинских вода,
- контролисано прихватање и спровођење сувишне атмосферске воде путем система посебне насељске каналске мреже у најближе реципијенте - у мелиоративну каналску мрежу, депресије по ободу насеља.

Енергетска инфраструктура

Општи циљеви: Сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката, смањење и рационализација потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину и утврђивање програма и смерница развоја термоенергетске инфраструктуре, синхронизација њеног развоја са свим активностима на овом подручју и њен даљи развој.

Оперативни циљеви:

- развој, модернизација и ревитализација постојеће термоенергетске инфраструктуре, у складу са одрживим развојем и заштитом животне средине.

Електроенергетска инфраструктура

Општи циљеви: Повећање сигурности и квалитета напајања електричном енергијом корисника електроенергетског система, повећање поузданости рада и смањење губитака у електроенергетском систему.

Оперативни циљеви:

- ревитализација постојеће електроенергетске мреже и изградња нове електроенергетске мреже и недостајућих капацитета трансформаторских станица са циљем повећања сигурности и квалитета напајања потрошача електричном енергијом и резервисања повезивањем суседних конзума.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

Општи циљеви: Стварање услова за повећање коришћења обновљивих извора енергије.

Оперативни циљеви:

- изградња производних објеката и когенеративних постројења који користе обновљиве изворе енергије на подручју Просторног плана (сунчева енергија, геотермална енергија, биомаса, биогас и др.) у складу са условима заштите природе.

Енергетска ефикасност

Општи циљеви: Повећање енергетске ефикасности у свим секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу, од значаја за заштиту животне средине, а у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Оперативни циљеви:

- детаљно сагледавање стања потрошње енергената (према структури и врсти енергетских услуга;
- пројектовање нових енергетски ефикасних зграда и реконструкција постојећих уз поштовање принципа енергетске ефикасности;
- утврђивање ефеката мера које се спроводе у погледу рационалне употребе енергије,
- коришћење нових материјала, опреме, уређаја и технологије у складу са захтеваним принципима енергетске ефикасности.

Електронска комуникациона инфраструктура

Општи циљеви: Уравнотежен развој електронске комуникационе инфраструктуре, као значајног покретача нове економије и обележја савременог друштва засноване на ICT технологији.

Оперативни циљеви:

- Изградња електронске комуникационе мреже и употреба оптичког кабла као медиј преноса на свим нивоима.

4.2.6. Заштита непокретних културних добара

Општи циљеви: Валоризација, заштита, коришћење и презентација непокретних културних добара, као развојног ресурса за потребе истицања локалног идентитета.

Оперативни циљеви:

- интегрална заштита непокретних културних добара са простором посебне намене у коме се налазе, што подразумева усклађивање презентације непокретних културних добара са принципима очувања природних вредности окружења;
- дефинисање непокретних културних добара као развојног потенцијала подручја посебне намене, а не као ограничавајућег фактора;
- прописивање детаљних услова заштите непокретних културних добара од свих облика неконтролисане промене намене и непримерене реконструкције и изградње,
- коришћење непокретних културних добара у едукативне, културно-уметничке, рекреативне и туристичке сврхе.

4.2.7. Заштита животне средине

Општи циљ: Рационално коришћење потенцијала планског подручја, у складу са ограниченим капацитетом животне средине и евидентираним просторним ограничењима.

Оперативни циљеви:

- заштита и очување постојећих природних вредности и природних ресурса, посебно воде, ваздуха и земљишта;
- минимизација антропогених фактора на режим слободног изданског нивоа и квалитет плитких изданских вода итд.;
- минимизација негативних утицаја антропогених активности у насељима у обухвату Просторног плана и контактне зоне, посебно у контексту загађења површинских и подземних вода које су у директној вези са водама у заштићеним подручјима (процедне воде из башта, складишта стајњака, горива и депои других материјала итд....);
- санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја, пре свега неуређених депонија, експлоатационих поља минералних сировина као и других деградираних простора;
- примена најбољих доступних технологија – БАТ технологија (Best Available Techniques) при реконструкцији старих и изградњи нових постројења;
- израда локалних регистра извора загађивања животне средине, као дела националног регистра за подручје обухвата Просторног плана;
- успостављање континуалног мониторинга емитера (посебно СЕВЕСО постројења у складу са законском регулативом) загађујућих материја, чији се посредан утицај одражава или може одразити на подручје посебне намене;
- рационално коришћење природних ресурса, уз фаворизовање коришћења обновљивих извора енергије;
- предтретман и пречишћавање свих отпадних вода (комуналних и индустријских) пре упуштања у природне реципијент;
- снабдевање свих корисника потребном количином квалитетне воде за пиће;
- одлагање отпада животињског порекла у складу са Законом о ветеринарству;
- управљање комуналним отпадом у складу са Регионалним планом управљања отпадом за регион Зрењанина којем припадају општине Нови Бечеј и Зрењанин чији су делови територија у обухвату овог Просторног плана;
- успостављање система за управљање посебним токовима отпада;
- промоција и подстицање кућног компостирања у циљу очувања природних ресурса и животне средине.

5. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПЛАНА

5.1. ПРИРОДНИ УСЛОВИ

Геолошке и геоморфолошке карактеристике: На простору обухвата Просторног плана заступљени су млађи квартарни седименти, који се јављају на површини терена, затим неогене творевине које подину чине творевине мезозоика и палеозоика.

У стварању и обликовању рељефа, на заштићеним подручјима СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“ значајну улогу имала је река Тиса. Њеним утицајем формиран су алувијална равна и речна тераса, као и други облици флувијалног рељефа.

Заштићена подручја се својим већим делом налазе на вишој речној тераси, док мањи део у геоморфолошком погледу припада алувијалној равни реке Тисе. Окањ бара и Русанда представљају делове напуштеног речног корита, односно фосилне меандре реке Тисе.

Хидрографске и хидролошке карактеристике: Простор обухваћен овим Просторним планом припада регионалном хидросистему „Горњи Банат“ и „Средњи Банат“. Траса канала ХС ДТД „Банатска Паланка – Нови Бечеј“ је са северне, североисточне и источне стране подручја у којем је овај простор обухвата, а река Тиса је са западне и југозападне стране подручја.

Хидросистем ДТД представља један од највећих вишенаменских регионалних хидросистема у Европи, а по свом значају улази у ред и најзначајнијих система те врсте у свету. У најопштијем смислу задатак вишенаменског ХС ДТД је комплексно уређење вода на подручју које покрива: одводњавање, наводњавање, водоснабдевање насеља и индустрије, прихватање и одвођење употребљених (отпадних) вода, заштита квалитета вода, пловидба, шумарство, рибарство, рекреација, спорт и туризам.

Тиса је најзначајнији водоток у АП Војводини. Након изградње бране „Ђердап“ код Кладова на Дунаву и „Бране на Тиси“ код Новог Бечеја, Тиса је на целом току кроз нашу земљу практично стављена под дириговани, односно вештачки водни режим. Тиса у доњем току има изузетно мали пад воденог огледала. То је посебно изражено током ниских водостаја, када се просечни падови на овом сектору углавном крећу између 1 cm/km и 3 cm/km.

Река Тиса има велики утицај на режим површинских и подземних вода овог подручја, а представља и основно извориште за снабдевање водом система канала ДТД, односно канала Банатска Паланка – Нови Бечеј.

Тису у доњем току карактерише врло мали пад, просечно 4,6 cm/km, што узрокује појачан интензитет бочне ерозије и настајање кривудавог речног корита, што је често у прошлости било узрок настанка мочвара и забареног земљишта у Потисју.

Између Новог Бечеја и ушћа Бегеја данас постоји велики број издужених удубљења која представљају остатке старих токова и меандара реке Тисе. Неке од ових акумулација су повремено или стално испуњене водом, а неке су потпуно суве и представљају мање-више засуте и вегетацијом обрасле лучне депресије. Због своје рецентне хидролошке функције посебно се издвајају: Слано Копово, Острово, Русанда и Окањ.

Посебну намену чине заштићена подручја СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“ са осталим просторним целинама од значаја за очување биолошке разноврсности (станишта заштићених врста и еколошки коридори).

Ова језера-мртваје налазе се на простору којим је Тиса текла стварајући алувијалну раван пре последњег таложења леса. Пружају се у једном низу општег правца север-југ.

И поред значајне удаљености од самог тока реке Тисе, димензије и облик ових мртваја доказују да се ради о некадашњим активним меандрима Тисе. Најближа мртваја је управо Окањ бара удаљена 4 km источно од матичног тока реке Тисе.

Басен мртваје Окањ представља југоисточни, низводни и најдубљи део некадашњег активног потковичастог меандра Тисе. Правац пружања Окања је североисток-југозапад у дужини од око 4,5 km. Окањ бара има највећу ширину у свом средишњем делу од око 500 m, док се према североисточном и југозападном краку сужава на око 100 m. Укупна површина Окања износи око 1,5 km², а просечна дубина износи 1-1,5 m.

У површинском рељефу, западно од Окањ баре, постоји неколико плићих депресија лучног облика окренутих ка Тиси. Западни крак Окањ баре, преко вока Шикшов, наслања се на низ повезаних депресија под називом Чикош, од којих је одвојен насипом са саобраћајницом. Северни крак Окања наслања се на плићу депресију „Окањицу“. Бара Црвенка и бара Нађош већим делом године имају воду.

Са западне стране Окањ се граничи са вишим тереном на којем се налазе оранице. Поред ових депресија постоји и низ мањих бара и влажних ливада испресецаних каналском мелиорационом мрежом.

Северно од насеља Тараш налази се депресија Рогозара. Ова депресија пружа се у правцу исток-запад. Источни део ове депресије стално је под водом. Кроз Рогозару је прокопан мелиорациони канал, тако да је она сада остала без воде, којим се вишак воде одводи у бару Црвенку.

Водни режим Окањ баре одржава се притицањем подземних и сливних вода, мањим делом од атмосферског талога, а воду губи углавном испаравањем. Ово се догађа управо због чињенице да сливне воде потичу са слатинастих терена и вода у језеру има алкалну реакцију.

Изградња каналске мреже за одводњавање на овом сливном подручју и мање количине атмосферских талога, доводе до тога да углавном крајем лета и јесени, ако нема већих падавина у јесењем периоду, Окањ бара остаје без воде.

Језеро Русанда плитка, као елипсоидна депресија западно од насеља Меленци представља напуштени меандар Тисе дужине око 5,5 km, ширине 200–600 m, и површине око 4 km². Дубина је, у зависности од године, од 0,5 до 1,5 m. Најплићи западни и јужни рубни делови језера током лета и почетком јесени обично пресушују, док је средишњи део обично стално под водом. Нагиб дна је врло мали. Плићи југозападни део је насипом одвојен од главног дела језерског басена и често се наводи под називом Мала Русанда.

Изградњом бране на Тиси, канала основне каналске мреже ХС ДТД Бечеј-Банатска Паланка, као и детаљне каналске мреже, односно система за одводњавање на подручју између Русанде и Тисе, значајно су промењене хидролошке карактеристике овог подручја. Пројектовање и изградња ОКМ ХС Дунав-Тиса-Дунав је извршено трасирањем канала великих димензија на ниским местима рељефа са циљем да се омогући што веће одводњавање подручја гравитацијом и да се снижава ниво прве издани.

Систем канала ОКМ ХС ДТД у горњем и средњем Банату урађен је тако да се у појединим деловима система (који су међусобно одвојени уставама) одржава дириговани водни режим у погледу протицаја и водостаја.

Нивои воде одређени су на основу читавог низа параметара који су проистекли из намене и услова коришћења основне мреже хидросистема, као што су: пропусна моћ канала, могућност пријема и испуштања планираних количина воде, могућност одржавања предвиђеног нивоа воде и нивоа прве издани, одржавање пловидбених дубина и профила корита, одржавање граничних падова и брзина итд.

У околини заштићених подручја налази се мрежа канала за одводњавање који су подељени у сливове за одводњавање. Заштићена подручје својим границама обухватају три слива за одводњавање (Кумане II", „Кумане III" и део слива „Меленци III), али се посредно „наслања" на још два слива (Кумане и Бабатово) која се налазе непосредно уз реку Тису.

Подземне воде: На пространом подручју лесне терасе слободни ниво фреатске издани најчешће се налази на дубинама 2-5 m. То потврђују и вредности средњих месечних дубина изданског нивоа регистрованих у атару насеља Кумане (Б -129). Измерене дубине на бунару крећу се између 4,57 m, током априла и 4,92 m током новембра. Просечна годишња дубина фреатске издани на пијезометру на бунару Б-129, износи 4,76 m. Најмању дубину фреатска издан има у алувијалним равнинама, нарочито у уским лучним депресијама које представљају напуштене речне токове где изданске воде често избијају на топографску површину стварајући тако забарене средине.

Не рачунајући екстремне вредности, може се констатовати да се дубине плитке издани у алувијалним подручјима слива Тисе у Републици Србији најчешће крећу од 1-3 m.

Колебање слободног нивоа прве издани је у директној зависности од владајућих климатских, односно температурно-падавинских прилика, као и геоморфолошких, хидролошких и педолошких карактеристика. Условљено је и особинама биљног покривача и антропогених чиниоца. Према истраживањима Марковића (1996) и Павића (2002) у највећем делу слива Тисе у Републици Србији максималан водостај фреатска издан има током априла и маја, што је првенствено последица повољног климатског водног биланса током прва три месеца у години. На појаву мајског максимума, који је углавном заступљен у Потисју, утиче и максималан водостај на Тиси који се јавља током априла када се речне воде подземно сливају према приобалној зони.

Најнижи водостај у границама истраживаног подручја, прва издан има у октобру и новембру. Разлог томе је вишемесечни негативан климатски водни биланс који је присутан током читавог вегетационог периода.

Највећи део вода истраживаног подручја током читаве године директно или индиректно подземно се слива према Тиси, што је у складу са падом терена. То се не може рећи и за најниже делове алувијалне равни Тисе у којима се током краћег дела године подземне воде крећу потпуно супротно, значи од реке према приобаљу. Ова појава се најчешће дешава током високих пролећних водостаја на Тиси. Мањи водотоци и канали Хидросистема „Дунав - Тиса - Дунав" (ДТД) представљају локалне базисе према којима су усмерене фреатске воде чији смер кретања одступа од генералног само у близини поменутих реципијената.

Са аспекта значаја подземних вода за водоснабдевање језера Русанда, пре свега је важан хидрогеолошки систем I, и то његов горњи, подповршински део.

У појединим областима равничарског дела Војводине овај систем је развијен и до 2.000 m дубине (северни Банат). Конкретно, на истраживаном подручју хидрогеолошки систем I је веома развијен. Илустрације ради, његов хидрогеолошки комплекс А овде је развијен до око 300 m, а комплекс Б до око 600 m дубине, док су комплекси Ц и Д на знатно већим дубинама. Главни хидрогеолошки колектори у оквиру хидрогеолошког система I су пескови и шљункови различите гранулације који датирају из квартара и млађег плиоцена.

Јављају се у више слојева. Њихова заступљеност у литолошком стубу овог система износи 20- 30%.

Хидрогеолошки изолатори овде су представљени глиновитим седиментима. У подповршинском, потпуно отвореном, делу хидрогеолошког система I развијен је збијени тип издани са слободним нивоом, а у дубљим деловима збијени тип издани са нивоом под притиском (Николић и сар. 1967; Мариновић, 1982).

На истраживаном подручју водоколекторску средину поменутих типова издани чине квартални пескови.

Резултати истраживања добијени током реализације пројекта под називом Генерални пројекат обезбеђења водом језера „Русанда“ у Меленцима (2005. године) показују да у непосредној близини језера водоносни пескови, у којима је формиран збијени тип издани са слободним нивоом (фреатска издан), залежу на дубини 2-17 m. Збијени тип издани са нивоом под притиском (артечка и субартечка издан) на простору Русанде и околног простора формиран је у песковитим наслагама и то у два водоносна слоја на дубинама 88-99 m и 105-110 m. Квалитетна вода ове издани се користи за водоснабдевање становиштва и привреде.

Захваљујући континуираној заступљености песковитих седимената интергрануларне порозности, збијени тип издани са слободним нивоом (фреатска издан) је формиран на целокупној истраживаној територији и налази се у двосмерној хидрауличкој вези са површинским хидролошким објектима. Прихрањивање овог типа издани овде се врши инфилтрацијом атмосферских падавина и обалском инфилтрацијом воде из језера Русанда и канала Банатска Паланка-Нови Бечеј и мањих мелиоративних канала.

Издан воду губи у процесима евапорације и евапотранспирације, као и дренарањем ка Тиси, језеру Русанда, поменутих каналима и копаним бунарима. Прихрањивање издани из површинских хидролошких објеката се врши при коинциденцији ниских водостаја слободног изданског нивоа и високих водостаја површинских вода, док се дренарање издани, односно кретање воде у супротном смеру, врши при обрнутом односу водостаја изданског нивоа и површинских вода.

Климатске карактеристике: Анализа климатских елемената извршена је на основу података добијених са најближе мерне станице у Зрењанину за период од 1981-2010. године, на основу којих се може закључити да простор у обухвату Просторног плана припада умереној климатској зони, са јаче наглашеним континенталним карактеристикама.

Средња годишња температура ваздуха за наведени период износи 11,5°C. Релативна влажност ваздуха варира на нивоу средњих годишњих вредности и креће се од 65% до 86%. Средња годишња релативна влажност на подручју износи 73%. Средња годишња инсолација износи 2101,4 часова, а средња годишња количина падавина за наведени период износи 583,2 mm.

Током анализираног периода, број дана са снегом у просеку је износио 22. Анализа просечних годишњих честина ветрова показује да је доминантан југоисточни ветар (кошава), са релативном честином од 119%.

Педолошке карактеристике: На простору обухвата Просторног плана преовлађују чернозем карбонатни и тешке ритске црнице и смонице, а дуж приобаља реке Тисе и старог тока Тисе, простиру се алувијуми различитог механичког састава.

На простору СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“, најраспрострањенији тип земљишта је солоњец са израженим подтипом солоњец-солончакасти. Мањи проценат чини чернозем карбонатни (мицерални) на лесној тераси, који спада у групу аутоморфних земљишта. Ритске црнице се појављују на мањим површинама.

5.2. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ

5.2.1. Природна добра

Просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности

На простору обухвата Просторног плана се налазе три заштићена подручја: СРП „Окањ бара“, ПП „Русанда“ и Споменик природе (СП) Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана. СРП „Окањ бара“, ПП „Русанда“ заједно са СРП „Славо копово“, представљају три најрепрезентативнија и најатрактивнија очувана слана језера у палео - меандру Тисе.

У обухвату Просторног плана су евидентирана станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и еколошки коридори (регионални- канал ДТД и локални еколошки коридори). **Еколошки коридор Тисе се налази у непосредном окружењу** обухвата Просторног плана, уз југозападну границу.

Окањ бара и Русанда су утврђена еколошки значајна подручја еколошке мреже Републике Србије. На основу Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10), **еколошки значајна подручја и** еколошки коридори чине део еколошке мреже Републике Србије.

Окањ бара и Русанда су евидентирана као подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности. Подручје Окањ и Русанда издвојено је 2005. године за добијање међународног статуса значајног за биљке (IPA- Important Plant Area), под називом Средњи Банат I (део: Окањ, Русанда). Као подручје од међународног значаја за птице (IBA - Important Bird Area), верификовано је под ознаком RS0101IBA. **Ова два заштићена подручја ће бити номинована за упис у Рамсарску листу** на основу **Конвенције о мочварама које су од међународног значаја нарочито као станишта птица мочварица** („Службени лист СФРЈ - међународни уговори“, број 9/77). Овом Конвенцијом се обезбеђује оквир за мудро управљање влажним стаништима кроз локалне и међународне активности, како би се обезбедио одрживи развој и мудро коришћење влажних станишта. Рамсарска конвенција подразумева одржавање еколошког карактера влажних станишта кроз примену екосистемског приступа за добробит људске заједнице, посебно локалне заједнице.

У циљу успостављања еколошке мреже NATURA 2000, подручје Окањ баре, као једно од централних подручја националне еколошке мреже, биће обрађено као Natura подручје у Републици Србији, будући да обухвата приоритетне типове станишта у панонском биогеографском региону (Директива о очувању природних станишта и дивље фауне и флоре - Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora).

Заштићена подручја

СРП „Окањ бара“

СРП „Окањ бара“ је заштићен на основу *Уредбе о проглашењу Специјалног резервата природе „Окањ бара“* („Службени гласник РС“, број 39/13). Проглашен је за заштићено подручје од изузетног значаја, односно I категорије. Обухвата подручје Окањ баре, баре Црвенке, Чикош баре, делове атара насеља Тараш, Кумане, Меленци и Елемир са постојећим депресијама уз леву обалу реке Тисе.

СРП „Окањ бара“ се налази на територији Града Зрењанина и општине Нови Бечеј и обухвата делове подручја катастарских општина Српски Елемир, Тараш, Меленци и Кумане. На подручју СРП „Окањ бара“ утврђују се режими заштите I, II и III степена, као и заштитна зона. Заштитна зона је на територији Града Зрењанин, катастарске општине Меленци, Тараш и Српски Елемир и општине Нови Бечеј, катастарска општина Кумане и Нови Бечеј.

Слика 1. СРП „Окањ бара“

СРП „Окањ бара“ ставља се под заштиту да би се очувао комплекс ливадско-степске вегетације, слатина и заслањених бара различитог салинитета које представљају приоритетни тип заштите у панонском биогеографском региону са јединственим панонским екосистемима типичним за заслањене, муљевите баре, слатине и ливаде са очуваним биљним врстама и животињским светом карактеристичним за слану подлогу. На подручју СРП „Окањ баре“ идентификовано је 39, за заштиту приоритетних типова станишта (слане травне формације на солончаку, панонске слатине, панонске слане степе и утрине, слани тршћаци, слани високи шашеви и слана висока ситишта).

Слика 2. СРП „Окањ бара“ са режимима заштите³

³ Извор: План управљања СРП „Окањ бара“ 2014.-2023.г, Друштво за заштиту животне средине „Окањ“ из Елемира, 2013.г.

Специјални резерват природе „Окањ бара“ поверен је на управљање Друштву за заштиту животне средине „Окањ“ из Елемира.

ПП „Русанда“

ПП „Русанда“ је заштићен на основу *Покрајинске Уредбе о проглашењу Парка природе „Русанда“ („Службени лист АПВ“, број 27/14)*. Проглашен је за заштићено подручје од од покрајинског значаја, односно II категорије. Обухвата заслањено језеро Русанда са околним мозаиком очуваних ливадско-степских и мочварних станишта и антропогеним путем измењених природних станишта, као и парк Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“.

Слика 3. ПП „Русанда“

ПП „Русанда“ налази се на подручју Општине Нови Бечеј у катастарској општини Кумане и Града Зрењанина у катастарској општини Меленци. На простору ПП „Русанда“, успостављају се режим заштите II и III степена. Око ПП „Русанда“ успоставља се заштитна зона у катастарским општинама Кумане и Меленци.

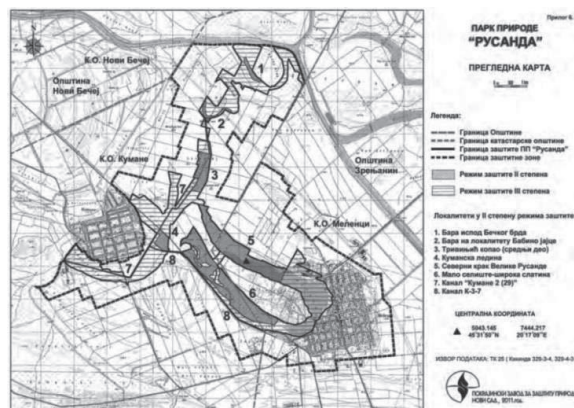
ПП „Русанда“ ставља се под заштиту ради:

- заштите станишта Панонских сланих степа и сланих мочвара приоритетних за заштиту на националном и међународном нивоу, очувања њихових еколошких карактеристика, као и очувања биодиверзитета специфичног за Панонски биогеографски регион;
- заштите просторно највећег заслањеног језера у Републици Србији на коме, због положаја и специфичних еколошких карактеристика, егзистира велики диверзитет биљних и животињских врста;
- очувања популација строго заштићених и заштићених врста флоре и фауне, нарочито оних чије је постојање везано за слана језера Панонског биогеографског региона и Панонске слане степе и слане мочваре;
- очувања коридорске функције и унапређења стања еколошког коридора, омогућавања несметане миграције живог света и олакшавања комуникације између природних станишта унутар слатинско-степског коридора у банатском Потисју;
- одржавања и ревитализације станишта строго заштићених и заштићених врста, односно значајних станишних типова;
- очувања Парка Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“, као подручја значајне хортикултурне вредности, који представља једину шумолику површину у средњем Банату;

- очувања природних вредности и ресурса, нарочито језерског пелоида (седимента из језера), као и побољшања квалитета и лековитости пелоида и воде заслањеног језера Русанда;
- смањења интензитета, односно уклањања угрожавајућих фактора и фаворизовања чинилаца који позитивно делују на заштићено подручје и његове компоненте.

Слика 4. ПП „Русанда“ са режимима заштите⁴

ПП „Русанда“ је поверен на управљање Специјалној болници за рехабилитацију „Русанда“ из Меленаца.

Споменик природе (СП) Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана

Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана, заштићен је на основу Одлуке о заштити („Службени лист општине Нови Бечеј“, број 5/99) као споменик природе III категорије. Храст лужњак представља капитални, најлепши регистровани примерак своје врсте у Војводини.

Солитер величанственог пораста, хабитуса и старости, доминира околним простором. Старост стабла процењује се на око 300 година. Споменик природе се налази на подручју општине Нови Бечеј, КО Кумане на катастарској парцели број 8531, у државној својини. Површина споменика природе је пројекција крошње храста пречника 42 m рачунајући од центра круга дебла храста и износи 1384,74 m². За споменик природе установљава се режим заштите II степена. О споменику природе стара се ЈП „Воде Војводине“.

Слика 5. СП Храст лужњак

4 Извор: Покрајинска Уредба о проглашењу Парка природе „Русанда“

Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја

На простору обухвата Просторног плана се налазе следећа Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:

- Ознака: NBC01a, назив: „Слатине западно од Кумана“, категорије станишта: слатине, мочваре и ритови, ровови и мали канали, рурални мозаици, обрадиве површине и вештачки предели;
- Ознака: NBC01b, назив: „Слатине западно од Кумана“, категорије станишта: слатине, мочваре и ритови, ровови и мали канали, рурални мозаици, обрадиве површине и вештачки предели;
- Ознака: NBC01c, назив: „Слатине северно од Кумана“, категорије станишта: слатине, мочваре и ритови, ровови и мали канали, рурални мозаици, обрадиве површине и вештачки предели;
- Ознака: ZRE18a, назив: „Меленачко Острово“, категорије станишта: слатине, ровови и мали канали, екстензивне агрикултуре;
- Ознака: ZRE20, назив: „Елемирске слатине-Бабатово“, категорије станишта: слатине, ровови и мали канали, екстензивне агрикултуре, обрадиве површине и вештачки предели, плантаже.

Еколошки коридори

У обухвату Просторног плана су следећи еколошки коридори:

- Део канала ДТД североисточно од границе ПП „Русанда“ утврђен Регионалним просторним планом АП Војводине као еколошки коридор од регионалног значаја, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи;
- Локални еколошки коридори ван заштићених подручја, које представљају канали који чине хидролошку везу СРП „Окањ бара“ са реком Тисом преко црпних станица „Кумане“, „Бабатов“ и „Елемир“.

На простору обухвата Просторног плана на територији катастарских општина Кумане, Тараш и Српски Елемир, налазе се простори који су у заштитној зони мултифункционалног еколошког коридора Тисе.

5.2.2. Предеона разноврсност

Карактер предела, који чини простор обухвата Просторног плана јединственим и препознатљивим, креиран је комбинацијом геоморфолошких услова и промене тока реке Тисе, као физичком структуром насеља Меленци, Елемир, Тараш и Кумане.

Аспекте културног предела карактерише специфична рационалност структуре пољопривредне производње која је развијена под утицајима историјских околности и различитих аграрних политика. Оне су утицале на начин коришћења земљишта и распоред, величину, међусобне релације и морфологију насеља на овом подручју.

Главни утицај на формирање данашње слике предела на овом подручју имала је река Тиса, чије корито се усекло у речну терасу, а промене корита су остављале за собом запуштене мртваје и простране површине између њих на којима су настале примарне слатине. Простор који обухвата Просторни план се простира преко две карактеристичне геоморфолошке целине: виша речна тераса покривена лесом и нижа речна тераса. Оне су међусобно повезане одсеченим рукавцима (меандрима) речних корита. У најдубљим деловима некадашњих меандра налазе се слана језера и мочваре.

Због близине подземне воде, мезо- и микро-рељеф одређују текстуру природних станишта. Минималне висинске разлике условљавају настанак спектра станишних типова, а утицале су и на формирање насеља и обрадивих површина.

Травна станишта која окружују насеља, утицала су на развој сточарства, а пре свега на традиционално полу-номадско пашарење.

Идентификовани предеони елементи

Идентификацијом просторних целина сличног карактера и њиховом валоризацијом могу се издвојити релативно хомогене просторне јединице груписане око заштићених подручја: СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“.

Генерално сагледано, подручје обухвата Просторног плана се може окарактерисати као културно-аграрни предео са остацима делимично измењених природних станишта. На релативно равној површини речне терасе, налази се мрежа некадашњих речних меандара, а више делове речне терасе заузимају полу-интензивно обрађене орнице и насеља Елемир, Меленци, Кумане и Тараш.

Основну матрицу карактера предела чине обрадиве површине, а фрагменти природних станишта, канали, насеља и саобраћајна инфраструктура формирају мање-више повезану мрежу.

У оквиру природних станишта истичу се водене површине Окањ баре и Русанде које су повезане мелиоративним каналима у јединствени систем влажних станишта.

Доминантни елементи делимично измењених природних предела, поред мочварних површина, чине степска и слатинска станишта, која формирају простране травне површине пустара.

Релативно уситњене обрадиве површине појединачних парцела дају висок степен разноврсности усева, али доминација једногодишњих ратарских култура доводи до униформности аграрних површина. Једини изузетак је пешчана греда између Мале и Велике Русанде на којој се налази мозаик ораница, винограда и воћњака. Неке од парцела на греди су запуштене и на њима се спонтано јавља жбунаста и дрвенаста вегетација, са великим учешћем инвазивних врста.

Остаци елемената природних предела се граниче са четири насеља. Насеља су компактна, са добро дефинисаним границама, мада показује тенденцију ширења грађевинског подручја. Инфраструктурна мрежа између насеља је слабо развијена, а најзначајнији су асфалтирани путеви локалног карактера и слабо искоришћена пруга.

Према анализи карактеристичних предеоних елемената и њиховој хомогености на подручју обухвата Просторног плана се могу издвојити пет типова предела:

- водене (мочварне) површине Окањ баре и Русанде;
- травне површине слатинских станишта;
- обрадиве површине једногодишњих ратарских култура;
- виногради и воћњаци пешчане греде са мозаичном структуром спонтано развијене жбунасте и дрвенасте вегетације и
- насеља.

5.2.3. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште: У оквиру обухвата Просторног плана налази се квалитетно и производно значајно земљиште у типу чернозема, које пружа могућност за производњу широког спектра ратарских производа.

Гајење пољопривредних производа у заштитној зони природних добара, претежно се одвија на земљишту типа чернозем карбонатни на лесној тераси, а делимично на чернозему са знацима оглејавања у лесу и ливадској црници са знацима заслањивања. На заштићеним подручјима, СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“, преовлађују степски пашњаци засновани углавном на ритским земљиштима, од којих су мање површине 80-тих година 20. века преведене у орнице. И поред тога што је посматрано подручје изразито равничарско, удео земљишта под њивским културама је знатно мањи него у окружењу, док су воћарска и виноградарска производња доста запостављене, јер за те делатности педолошки услови нису адекватни.

Напуштање традиционалног начина обављања пољопривредних делатности (обраде земљишта, пашарења), који је на подручју Русанде био практикован од самог настанка насеља у окружењу, довео је до негативних ефеката на стање природних површина. Интензивна обрада земље са неодговарајућом применом агротехничких мера и набијање земљишта од стране тешке механизације за последицу имају измене у саставу и структури земљишта, што се одражава и на промене у природним стаништима.

Шуме и шумско земљиште: Шуме представљају велико природно богатство и имају вишеструк и важан утицај на урбани и рурални развој насеља. Степен шумovitости је важан показатељ присутности и стабилности екосистема.

У оквиру обухвата Просторног плана, мање површине под шумама се налазе у КО Кумане, на простору који је ван заштићених подручја.

Воде и водно земљиште: На простору обухвата Просторног плана површинску хидрографију чине језера флувијалног порекла, као и каналска мрежа ХС ДТД. Река Тиса као највећи хидролошки објект се налази ван обухвата Просторног плана, у његовој контактної зони.

Окањ бара се налази 1,5 km северно од Елемира и око 5 km источно од Тисе, а језеро је дугачко око 4 km, највећа ширина износи 550 метара, површина око 1,5 km², а просечна дубина је око 1,5 m. У питању је флувијално језеро, односно напуштени меандар Тисе, а сва оваква језера релативно брзо плићају и нестају. Прво се у њима акумулира флувијални материјал при високим речним водостајима, када речна вода продре до њих, а касније таложењем биљних остатака и еолског материјала.

Русанда се налази уз северозападну периферију Меленаца и представља напуштени меандар Тисе. Дужина језера износи око 5,5 km, ширина од 200 до 600 метара, површина око 4 km², а дубина од 0,5 до 1,5 m. Југозападни део је плићи и насипом је одвојен од главног дела језерског басена. Најплићи периферни западни и северни делови језера крајем лета и почетком јесени обично пресушују, док је средишни део Русанде стално под водом. Карактеристику овом језеру даје повишени салинитет његове воде, који је у просеку већи од салинитета морске воде и износи 40-60%. Током године салинитет се мења, већи је крајем лета и почетком јесени због великог испаравања и смањене количине падавина, док је током пролећа и почетком лета мањи.

По хемијском саставу вода спада у ред алкалних муријатично салиничних вода, са карактером бромних вода, а према интернационалној класификацији, воде Русанде карактеришу натријум-хлорид и натријум-сулфат. Језерска вода је мркозелене боје и незнатне је провидности.

Минералне сировине: На простору обухваћеном изградом Просторног плана налазе се истражни простори и експлоатациона поља минералних сировина и то лежишта: нафте и природног гаса, подземних вода, геотермалних вода, опекарских глина и песка.

Истражни простори минералних сировина у обухвату Просторног плана су:

- истражни простор бр. 5072, локалитет средњи Банат, минерална сировина нафта и природни гас;
- истражни простор бр. 5667, локалитет истражно поље Кумане, минерална сировина подземне воде;
- истражни простор бр. 5627, локалитет истражна поља „Меленци и Русанда“ и „Елемир“, минерална сировина подземне воде.

Оверене резерве минералних сировина у обухвату Просторног плана су:

- лежиште изворишта погона ТНГ у Елемиру, минерална сировина подземна вода;
- лежиште гасно поље Меленци, минерална сировина природни гас;
- лежиште гасно поље Русанда плитко, минерална сировина природни гас;
- лежиште „Окањ“ Меленци, минерална сировина опекарска глина.

Експлоатација минералних сировина у обухвату Просторног плана:

- лежиште Елемир, минерална сировина нафта и природни гас;
- лежиште Меленци, минерална сировина природни гас;
- лежиште Русанда, минерална сировина нафта и растворени гас;
- лежиште Меленци дубоко, минерална сировина нафта и кондензат;
- лежиште Русанда плитко, минерална сировина природни гас;
- лежиште „Окањ“ Меленци, минерална сировина опекарска глина.

Хидрогеотермални потенцијали на простору обухвата Просторног плана, детаљно су испитани на бушотини Me1/H (проток 10,33 l/s, температуре 33,0 °C, термалне снаге 0,560 MWt, минерализације 2,53 g/l) која је у експлоатацији.

На овом простору, су регистроване и истражене појаве опекарских глина, шљунка и пелоида.

Лежиште пелоида „Русанда“ код Меленаца је детаљно истражено и оверене су резерве пелоида, а СБ „Русанда“ врши експлоатацију пелоида за своје потребе.

5.3. СТВОРЕНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

5.3.1. Становништво

Подручје обухваћено изградом Просторног плана чини једно насеље општине Нови Бечеј и три насеља Града Зрењанин. На посматраном подручју, у укупно четири насеља, према попису становништва 2011. године, живи 14.613 становника.

Табела 1. Укупан број становника

Општина/ Град	Насеље	Број становника		
		По методологији пописа 2002. године		
		1991.	2002.	2011.
Нови Бечеј	Кумане	4040	3814	3284
Зрењанин	Елемир	4663	4690	4338
	Меленци	7134	6737	5982
	Тараш	1152	1140	1009
УКУПНО		16989	16381	14613

У периоду 1991.-2011. године, укупан број становника посматраног подручја смањено се за 14,0% или 2.376 лица. Између пописа 1991.-2002. године, дошло је до депопулације у свим насељима, осим у насељу Елемир, где је забележен незнатан пораст укупног броја становника (+27 лица).

Погоршање демографске ситуације и пад укупног броја становника забележен је према резултатима пописа становништва 2011. године, тако да је популациона величина смањена за 1.768 лица, или за 10,8%. Општа демографска ситуација на подручју обухвата Просторног плана је неповољна, а депопулација је присутна у свим насељима посматраног подручја.

5.3.2. Мрежа и функције насеља

У граници обухвата Просторног плана мрежу насеља чине три насеља (насеље Меленци и делови насеља Елемир и Кумане). Два насеља (Елемир и Меленци) припадају територији Града Зрењанин, а једно насеље (Кумане) припада општини Нови Бечеј која је у саставу ФУП Зрењанин. Насеље Меленци представља центар заједнице села око кога се групишу насеља Елемир и Кумане. Насеље Кумане функционално припада општини Нови Бечеј. Северозападно од насеља Меленци налази се бања „Русанда“, рехабилитациони и спа центар, која представља значајан потенцијал када је осим бањског у питању и излетнички, спортско-рекреативни и манифестациони туризам.

Насеља Меленци и Елемир, која су у саставу Града Зрењанина, гравитирају ка Граду Зрењанину, регионалном и административном центру који је главни носилац развоја, док насеље Кумане гравитира ка субрегионалном центру–Новом Бечеју, иако је просторно ближе насељу Меленци.

5.3.3. Јавне службе

Имајући у виду величину и карактер насеља која се налазе на подручју обухвата Просторног плана, мрежа објеката намењена јавним службама претежно задовољава потребе становништва.

У насељеним местима заступљене су све неопходне јавне службе од месних канцеларија, предшколских и школских установа, домова здравља, домова културе, библиотека и пошта, до здравствених установа, апотека, ветеринарских станица и спортско-рекреативних садржаја. Постојеће службе је неопходно унапредити, а недостајуће планирати у зависности од потреба локалне заједнице.

5.3.4. Привреда

Пољопривреда и риболов: Интензивирање пољопривреде током друге половине XX века довело је до смањења природних степских површина и њихове додатне угрожености. На многим местима су преорана природна станишта, али су врло брзо (након годину-две) напуштена због тешке обраде и малих приноса (ово је највише присутно у атару Тараша, где је изузетно лош бонитет земљишта). Таква места се врло брзо закорове алохтоним врстама.

Интензивно бављење пољопривредом подразумева примену минералних ђубрива и агрохемијских мера заштите, што за последицу има негативан утицај на простор природног добра посебно на квалитет воде Окањ баре.

Постојање великих површина под монокултурама, недостатак међа и пољозаштитних појасева, појачава негативне ефекте фрагментисаности природних станишта и условљава опадање биодиверзитета. Негативни ефекти на природна станишта настали су и као последица промене начина држања стоке и примене аграрних пракси које нису биле у сагласности са традиционалним пољопривредним методама. Недостатак пашарења резултује нагомилавањем биомасе и има негативан утицај на неке веома ретке врсте. Са друге стране, превелики притисак на пашњаке од стране домаће стоке је и препаша, која за собом доноси пролиферацију рудералних и инванзивних врста биљака.

Док се пашњаци и утрине претежно користе за сенокос и напасање стоке, обрадиве површине на природном добру и у заштитној зони најчешће су засејане кукурузом и житарицама, мање индустријским биљем, а на делу „Бабатово“ узгаја се поврће, воће, винова лоза, претежно за сопствене потребе.

На површинама у приватном сектору насеља Тараш, поред житарица и уљарица, углавном се узгајају повртарске културе (купус и кромпир). Сточни фонд је из године у годину у опадању. Атар села обилује добрим пашњацима, тако да се ту одвија напасање говеда и оваца. Поред Тараша налазе се виногради и воћњаци.

Измене врста домаћих животиња које се узгајају, такође имају негативан утицај на стање вегетације пашњачких површина. Сва већа бројност говеда, уз смањивање броја оваца (чији начин паше више погодује одржавању стабилности станишта), негативно утиче на врсте чији опстанак зависи од стања на пашњацима.

Сточни фонд у насељу Кумане је много богатији него у насељу Меленце, али је број говеда превелик у односу на број оваца, што у Меленцима није случај. Постојећи стајњак у оба насеља користи се у максималним количинама.

На простору обухвата Просторног плана риболов као привредна грана није заступљен.

Шумарство и лов: У границама обухвата Просторног плана, шумарство као привредна грана, није заступљено. Шуме имају превасходно заштитну функцију (заштита насипа и заштита каналске мреже).

На простору обухвата Просторног плана се налази територија ловишта „Тиса“, ловачког удружења Града Зрењанина, као и ловишта ловачких удружења општине Нови Бечеј.

У оквиру ловачког удружења Града Зрењанина, месне заједнице насеља Тараш и Меленци имају своја ловачка друштва („Зеџ“ и „Русанда“). У општини Нови Бечеј на територији обухвата Просторног плана, налазе се два ловачка удружења („Светозар Милетић“, месне заједнице насеља Кумане и ловачко удружење „Нови Бечеј“, месне заједнице насеља Нови Бечеј).

У ловиштима је заступљена крупна и ситна ловна дивљач, перната дивљач и трајно заштићене врсте. Постоје услови за развој ловног туризма.

Туризам: Вредности планског подручја, са аспекта туристичке валоризације, односе се на туристичко-географски положај–приступачност дестинацији, природне и антропогене вредности, еколошку очуваност, богатство мотива.

Простор у обухвату Просторног плана има повољан туристичко-географски положај јер се налази на подручју који омеђавају Тиса и Државни пута I реда бр. 24, као и у односу на градска насеља Зрењанин, Београд и Нови Сад као матична места потенцијалних туриста.

Поред природних, подручје обухваћено Просторним планом располаже и значајним антропогеним туристичким мотивима који се могу валоризовати кроз туризам. Постоје могућности да се организоване културне манифестације у насељима која су у непосредном окружењу посебне намене, уз побољшање амбијенталних вредности, укључе у укупну туристичку понуду.

Од постојећих едукативно - туристичко - рекреативних локалитета на простору обухвата Просторног плана, издвајају се: Бања „Русанда“ у насељу Меленци, која се налази у оквиру заштићеног подручја Парка природе „Русанда“, инфо центар у СРП „Окањ бара“ и осматрачнице у заштићеним подручјима који су у функцији заштите природних добара и еко туризма.

Слика 6. Специјална болница за рехабилитацију „Русанда“

5.3.5. Инфраструктура

5.3.5.1. Саобраћајна инфраструктура

Друмска/путна инфраструктура: Територијом која је обухваћена овим Просторним планом, пролази делимично или целом својом трасом више државних путева⁵:

- ДП I6 реда бр. 13 / М-24, Хоргош - Кањижа - Нови Кнежевац - Чока - Кикинда - Зрењанин - Чента - Београд;
- ДП IIа реда бр. 116 / Р-113, Нови Бечеј - Меленци.

Такође, присутна је мрежа некатегорисаних - атарских путева, различитих нивоа изграђености.

Државни путеви (ДП бр. 13 и бр. 116)⁶ представљају и прилазне путеве појединим локалитетима у оквиру СРП „Окањ бара“, као и ПП „Русанда“, што се с аспекта доступности и приступачности може сматрати врло повољним, док се са друге стране испољавају и негативни утицаји на заштићена подручја.

Општа карактеристика категорисаних путева је, да су на крају експлоатационог периода и да су у врло лошем стању (коловозне површине, банке, одводни канали). Разлози таквог стања су саобраћајно оптерећење и проблеми са неодржавањем последњих деценија, што је резултирало значајним смањењем њихове пропусне моћи и нивоа услуге.

Општински (локални) путеви, као значајан део капиларне путне мреже покривају простор који обухвата Просторни план у врло малом обиму. Примарну функцију повезивања унутар заштићених подручја, преузимају некатегорисани путеви - утврђена атарска путна мрежа (прилазни и други приступни путеви), као значајан и једини потенцијал који би се морао искористити. Ова мрежа путева углавном није са савременим коловозом, што онемогућује приступ при различитим временским условима и водним режимима.

Туристичка саобраћајна мрежа обухвата објекте везане за одређене видове туризма: стазе кретања ловаца у оквиру ловишта, спортско-рекреативне објекте, риболовне терене и сл. и део је већ поменутих некатегорисаних путева. Постојећа мрежа је релативно добро позиционирана, али није довољно изграђена и опремљена и као таква представља лимитирајући фактор развоја туризма у обухвату Просторног плана.

Железнички саобраћај: Железнички саобраћај је имао врло важну улогу у развоју туризма, пре свега за туристичка кретања широких слојева становништва, као и путовања на другим релацијама. Међутим, са експанзијом друмског саобраћаја, железнички саобраћај је, због одређених недостатака (фиксирани линије кретања, потребе преседања при промени правца кретања и друго), изгубио позиције које је некад имао.

У ранијем периоду (седамдесетих и почетак осамдесетих година прошлог века), знатан број пруга регионалног и локалног значаја је укинут. У обухвату Просторног плана налази се:

- регионална пруга бр. 2, Панчево главна станица - Зрењанин - Кикинда - државна граница - (Jimbolia).

Железнички саобраћај има мали удео у туристичким и другим кретањима на подручју обухваћеном Просторним планом.

⁵ Донета је Уредба о категоризацији државних путева; у складу са истом направљена је паралела са некадашњим референтним системом: М-24 је ДП I6 реда бр.13; Р-113 је ДП II реда бр.116.

⁶ Донета је Уредба о категоризацији државних путева; у складу са истом направљена је паралела са некадашњим референтним системом: М-24 је ДП I6 реда бр.13; Р-113 је ДП II реда бр.116.

Уз бољу организацију и модернизацију капацитета (пруге, постројења и превозна средства) због веће удобности у односу на друмски превоз, могао би имати значајно учешће у евентуалним туристичким кретањима, првенствено код путовања већег броја путника.

Водни саобраћај: На простору обухвата Просторног плана је заступљен преко унутрашњих пловних путева канала из система ДТД, Банатска Паланка - Нови Бечеј, са превозним капацитетима који се користе далеко испод капацитативних могућности и искључиво су у функцији водног режима.

Тиса као међудржавни (у перспективи међународни) пловни пут IV категорије, тангира предметни простор који је у обухвату Просторног плана и даје изванредне претпоставке за развој пловидбе, теретног и путничког саобраћаја, а такође и за развој наутничког туризма. Садашње стање је такво, да путнички саобраћај Тисом и саобраћај за туристичке потребе практично не постоји.

Немоторни саобраћај: У обухвату Просторног плана је значајно заступљен кроз дефинисану међународну бицикличку стазу цикло коридор 11 уз реку Тису, националну бицикличку стазу уз канал ОКМ ХС ДТД и међунасељске комуникације (у оквиру коридора предметних државних путева), са потенцијално значајним туристичким и рекреативним кретањима.

5.3.5.2. Водна инфраструктура

На ширем подручју обухвата Просторног плана налазе се следећи водни објекти:

- Река Тиса, деоница од око km 39+000 - km 66+000,
- Насип прве одбрамбене линије дуж леве обале реке Тисе,
- Брана на Тиси код Новог Бечеја, са бродском преводницом, km 62+988 реке Тисе,
- Канал ХС ДТД „Банатска Паланка - Нови Бечеј“, деоница од око km 120+000 (код насеља Михајлово) - km 147+225 (улив у Тису, код Новог Бечеја),
- Устава Нови Бечеј, km 146+700 канала ХС ДТД „Банатска Паланка - Нови Бечеј“,
- Бродска преводница Нови Бечеј, km 146+100 канала ХС ДТД „Банатска Паланка - Нови Бечеј“
- Системи за одводњавање подручја „Горњи Банат“ - Слив Соколац, Кумане I, Кумане II и Кумане III,
- Системи за одводњавање подручја „Средњи Банат“ - Слив Кумане, Бабатово, Елемир-Арадац, Зрењанин, Меленци I, Меленци II, Меленци III и Турски Бегеј и
- Системи за одводњавање подручја „Средња Бачка“ - Слив Бисерно острво.

У оквиру подручја посебне намене, налазе се следећи водни објекти:

- Као део северне границе обухвата је деоница од km 132+000 - km 136+000 канала ХСДТД „Банатска Паланка - Нови Бечеј“ (на km 133+000 тријангл код улива Кикинског канала),
- Системи за одводњавање подручја „Горњи Банат“ - Слив Кумане I, Кумане II и Кумане III и
- Системи за одводњавање подручја „Средњи Банат“ - Слив Кумане, Бабатово, Елемир-Арадац, Меленци II и Меленци III.

Водни објекти за уређење водотока и за заштиту од поплава ерозија и бујица

Насипи прве одбрамбене линије дуж леве обале реке Тисе

Мајор и минор корито реке Тисе се налазе у оквирима насипа или високог терена. На предметном локалитету, постојећа одбрамбена линија на Тиси, као и на уливној деоницама канала ДТД Нови Бечеј – Банатска Паланка који су под режимом Тисе, реконструисана је на рачунски водостај вероватноће појаве 1%.

Насип прве одбрамбене линије дуж леве обале реке Тисе, део је деонице насипа Д.17.1. – Тиса: лева обала од канала ДТД Нови Бечеј – Банатска Паланка до ушћа канала Бегеј, под деоница 1.

Леви насип уз Тису од канала ДТД Нови Бечеј-Банатска Паланка до црпне станице „Кумане“ 11.14 km - 5.54 km (km 66+725 - km 61+189); 2.10 km (km 58+715 - km 56+616); 3.50 km (km 55+560 - km 52+065) и део под деоница 2. леви насип уз Тису од црпне станице „Кумане“ до km 22+500, 29.57 km (km 52+065 – km 22+500), сектора Д. 17 Зрењанин I за водно подручје „Дунав“.

Насип прве одбрамбене линије уз канал ХСС ДТД „Банатска Паланка – Нови Бечеј“ до уставе „Нови Бечеј“, припада деоници насипа Д. 19.8 под деоница 2. Брана „Нови Бечеј“ и устава „Нови Бечеј“ – објекат на главној линији одбране на левој обали Тисе, сектора Д. 19 ХС ДТД – Банат, Водотоци, канали и објекти у систему ДТД у Банату и Брана „Нови Бечеј“, за водно подручје Дунав.

Канал ХС ДТД „Банатска Паланка - Нови Бечеј“

Канал „Банатска Паланка - Нови Бечеј“ је део хидросистема Дунав-Тиса-Дунав (ХС ДТД) и од прворазредног је значаја за рад ХС ДТД и за водопривреду уопште. Основни задатак ХС ДТД је решавање комплексног проблема мелиорација, снабдевања водом корисника, прихватање испуштених вода, одбрана од поплава и пловидба (омогућава двотрачну пловидбу пловила до 1000 тона носивости, димензија 85 mх11,6 mх1,95 m-дужина, ширина и газ). Овај канал је део је сложеног техничког система, изграђен са јасним задатком и улогом, са диригованим водним режимом.

Услед засипања прашином и муљем и порастом вегетације протицајни профили су често деградирани тако да је у неким деловима разматраног подручја, дошло до значајних негативних последица по режим површинских и подземних вода (унутрашње поплаве) и због тога су вршени хитни интервентни радови на уклањању вегетације и на измуљењу.

Редовно одржавање мелиорационих канала, махом се своди на уклањање растиња и измуљење због одржавања протицајног профила. Извађени муљ, када се просуши, након 1-5 године се разастире или се одмах по измуљењу депонује у посебно припремљене касете, у непосредној близини.

Одвоз муља се врши само у насељима због уског појаса неопходног за извођење радова. Неретко, штетна вегетација се на водопривредним објектима уклања и хемијским путем применом хербицида.

Једина могућност да се у појасима мелиорационе каналске одводне мреже формирају еколошки коридори је пуна сагласност локалне самоуправе и проширење водног земљишта кроз различите видове уређења простора (комасације, арондације и сл.), тако да се у периоду од 5-10 година ту може одржавати захтевани екосистем, са петогодишњим циклусима водопривредних редовних интервенција, које би се плановима нижег реда дефинисале.

Водни објекти за заштиту од штетног дејства унутрашњих вода – одводњавање

Системи за одводњавање подручја „Горњи Банат“

Систем за одводњавање „Кумане I“

Површина система је 4378,21 ha. Одводњавање система се врши преко ЦС Кумане, а реципијент је река Тиса. Вредност хидромодула система је 1,06 l/s/ha. Пројектована дужина канала у систему је 39,93 km, а каналисаност је 9,12 m/ha.

У овом систему има 56 пропуста, 5 пропуста испод асфалтних путева, 2 пропуста испод пруге и црпна станица Кумане. Овај систем се наслања на око 7,5 km насипа прве одбрамбене линије на левој обали реке Тисе.

Системи за одводњавање „Кумане II“ и „Кумане III“

Површина система Кумане III је 2400,15 ha. Вредност хидромодула је 0,63 l/s/ha. У овом систему постоје само 3 канала и то К-III-7 који спаја бару Мала Русанда код Меленаца са реципијентом каналом К-29, и канали Синатаров копов и Трфуњагића копов, којима је реципијент такође канал К-29. Дужина канала у систему Кумане III је 9,145 km, а каналисаност је 3,81 m/ha. У овом систему има 4 пропуста и 2 пропуста испод железничке пруге.

Површина система Кумане II је 3304,03 ha. Реципијент за слив Кумане II је канал К-29. Вредност хидромодула је 0,63 l/s/ha. Укупна дужина каналске мреже у сливу Кумане II је 32,11 km, а каналисаност је 9,72 m/ha. У овом систему има 26 пропуста, 2 пропуста испод железничке пруге и 1 пропуст испод асфалтног пута.

Црпна станица „Кумане“

Црпна станица „Кумане“ има функцију одводњавања припадајућих система Кумане I, Кумане II и Кумане III – сливно подручје „Горњи Банат“ и система Кумане - сливно подручје „Средњи Банат“, са површине од 7.641 ha, препумпавањем воде у реку Тису (km 52+065 Лева обала насипа). На локацији постоје три црпне станице, од којих су две ван функције (на парни погон ЦС Парњача и дизел погон). Садашња црпна станица је на електро погон, са три агрегата, укупног капацитет од 1,62 m³/s. Кота „0“ водомера је на 71,80 mАНВ.

Ради у следећем режиму радних нивоа:

- максимални радни ниво 71,80 mАНВ;
- минимални радни ниво 71,50 mАНВ.

Објекти ЦС Парњача и зграда чувара је под претходном заштитом споменика културе. Планира се уређење комплекса око ЦС са новим садржајима у оквиру туристичке понуде (споменици културе, и природна добра). На комплексу ЦС Кумане је стари храст који је под заштитом као споменик природе.

Системи за одводњавање подручја „Средњи Банат“

Систем за одводњавање „Кумане“

Састоји се од система „Кумане I“, површине 1.472,79 ha, и система „Кумане II“, површине 0,05 ha. Укупна дужина каналске мреже система „Кумане I“ је 15.845 m, а „Кумане II“ је 600 m. Степен каналисаности система „Кумане I“ је 10,76 m/ha. Вредност хидромодула оба система је 0,5 l/s/ha.

Систем за одводњавање „Бабатово“

У оквиру система „Бабатово“ је подсистем „Тараш“, површине око 290 ha. Сувишне воде из подсистема се, црпном станицом „Тараш“, препумпавају у канал Чикош система „Бабатово“. Црпна станица је на електро погон, капацитета 0,30 m³/s.

Каналом Чикош се сувишне воде са целог система одводе у реку Тису (km 44+560 лева обала насипа), гравитационо, преко уставе „Бабатово“. Укупна дужина каналске мреже система „Бабатово“ је 10.929 m. Степен каналисаности система је 2,91 m/ha. Вредност хидромодула система је 0,55 l/s/ha. Преко каналске мреже система „Бабатово“, врши се одводњавање и насељеног места Тараш.

Систем за одводњавање „Елемир-Арадац“

Реципијент овог система за одводњавање је река Тиса. Одвођење сувишних вода се врши преко четири црпне станице, од којих је једна дренажна.

Са највећег дела система се сувишне воде одводе Главним каналом система Елемир-Арадац, из којег се воде препумпавају у Тису црпном станицом „Елемир-Арадац 4-5“ (km 28+952 лева обала насипа Тисе).

Црпна станица је на електро погон, са два агрегата, максималног капацитета 3,00 m³/s. На каналу постоји и устава, на гравитационом испусту, која се већ дужи период не користи.

На овом систему су и два мања слива, на северном делу слив канала 4-9 и на западном слив канала 4-7. Из канала 4-9 се сувишне воде препумпавају црпном станицом „Елемир-Арадац 4-9“ (km 43+285 л.о. насипа Тисе), електроагрегатом капацитета 0,24 m³/s. Из канала 4-7 се сувишне воде препумпавају црпном станицом „Елемир-Арадац 4-7“ (km 38+490 лева обала насипа Тисе), дизелагрегатом капацитета 0,28 m³/s. У оквиру обухвата Просторног плана је део система на којем су канали слива црпне станице „Елемир-Арадац 4-9“ и најузводнији део слива Главног канала система „Елемир-Арадац“, односно црпне станице „Елемир-Арадац 4-5“. Укупна дужина каналске мреже система је 92.969 m.

Степен каналисаности система је 9,88 m/ha. Вредност хидромодула система је 0,60 l/s/ha. Преко каналске мреже система „Елемир-Арадац“ се одводњавају насељена места Елемир и Арадац.

Систем за одводњавање „Меленци III“

На овом систему постоји само канал М-1, ископан у склопу хитних интервенција и није обухваћен редовним одржавањем, из ког се сувишне воде, гравитационо, одводе у канал „Банатска Паланка – Нови Бечеј“.

Систем за одводњавање „Меленци II“

Реципијент слива је канала ХСДТД „Банатска Паланка – Нови Бечеј“, у који се сувишна вода са слива евакуише гравитационо. Највећи део система припада сливу канала Главни М, у којем на месту излива постоји устава, а планирана је и изградња црпне станице. Укупна дужина каналске мреже система је 39.839 m. Степен каналисаности система је 8,00 m/ha. Вредност хидромодула система је 0,42 l/s/ha. Преко каналске мреже система „Меленци II“ се одводњавају воде из дела насеља Меленци.

Водни објекти за коришћење вода

Водоснабдевање: Снабдевање насеља Елемир водом за пиће одвија се са изворишта у јужном делу насеља. Североисточно од насеља Елемир, формирано је 1981. године извориште фабрике синтетичког каучука. Извориште чине четири бушена бунара који каптирају подземне воде основног водоносног комплекса. Квалитет подземних вода не задовољава у потпуности нормативе за воде за пиће-повећан је садржај органских материја и гвожђа.

Организовано снабдевање становништва и привредних субјеката насеља Тараш водом за пиће обавља се захватањем подземних вода основног водоносног комплекса са два активна бунара на изворишту које се налази северно од села.

Снабдевање водом за пиће становништва Меленаца врши се из изворишта на источној периферији села. Сви бунари захватају подземне воде из водоносних средина основног комплекса. Квалитет подземних вода не задовољава нормативе за воду за пиће-повећан садржај хумусних материја, натријума и гвожђа.

Насеље Кумане снабдева се водом за пиће са изворишта у северном делу насеља. На изворишту су активна четири бунара, од којих један није опремљен. Захваћене су подземне воде основног водоносног комплекса. Квалитет подземних вода не задовољава нормативе за воду за пиће-повећан је знатно садржај органских материја и гвожђе изнад МДК. Од 1997. године, уочена је појава метана у води.

Водни објекти за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода

Одвођење отпадних вода: У насељеним местима Елемир и Меленци у току је изградња фекалне канализације (црпних станица и мреже - гравитационе и потисне). Изграђен је главни потисни вод од Елемира до Зрењанина којим ће се употребљене отпадне воде из Елемира упуштати у градску канализацију.

Отпадне воде насеља Меленци се преко система пречистача Мокра поља испуштају у канал "Ј-1-1" из северног пречистача, а из јужног пречистача у канал "Ј-2". У осталим насељеним местима у обухвату Просторног плана не постоје постројења за пречишћавање отпадних.

На заштићеном подручју је утврђено постојање канала којим се планира одвођење отпадних вода насеља Кумане у Бару Црвенку. Кроз подручје заштитне зоне СРП "Окањ бара", трасиран је цевовод којим се пречишћене отпадне воде из Фабрике синтетичког каучука испуштају у реку Тису.

У оквиру комплекса Специјалне болнице за физикалну медицину и рехабилитацију „Русанда“, изграђена је водоводна и локална канализациона инфраструктура, са индивидуалним решењем пречишћавања отпадних вода.

5.3.5.3. Енергетска инфраструктура

Електроенергетска инфраструктура: Сви потрошачи у обухвату Просторног плана, како постојећи садржаји ван насеља, тако и насеља су покривени мрежом дистрибутивног система електричне енергије и трансформаторским станицама.

Дистрибутивна мрежа обухвата електроенергетску мрежу напонског нивоа до 110 kV, односно мрежу 10 kV, 20 kV и 35 kV и трансформаторске станице напонског преноса 110/x kV, 35/20 kV, 35/10 kV и 20/0,4 kV. Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ (ЈП ЕПС) у складу са Законом о енергетици, надлежно је за редовно снабдевање електричном енергијом тарифних и других купаца на територији Републике Србије са јасно дефинисаним пословима.

На подручју Просторног плана за дистрибуцију електричне енергије и управљање дистрибутивним системом надлежност има ЕПС „Снабдевање“, Регионални центар Електровојводина, Нови Сад. На подручју обухвата Просторног плана налази се мрежа преносног система 110kV напонског нивоа.

Табела 2. Преносна мрежа на подручју Просторног плана

Ред. бр.	Напонски ниво далековода (kV)	Ознака далековода	Назив далековода
1	100	142/2	ТС Бечеј-ТС Нови Бечеј
2	110	142/3	ТС Бечеј - ТС Зрењанин 2
3	110	143	ТС Кикинда 1-ТС Зрењанин 2
4	110	1147	ТС Кикинда 2-Нови Бечеј

Основна карактеристика свих делова енергетског система је технолошка застарелост, ниска енергетска ефикасност, веома неповољно стање са становишта заштите животне средине, нерационално коришћење енергије и заостајање у енергетским индикаторима за чланицама ЕУ и земљама у окружењу.

Термоенергетска инфраструктура: На простору обухвата Просторног плана постоји изграђена гасоводна и нафоводна инфраструктура. Изграђени су гасоводи високог, средњег и ниског притиска, главне мерне-регулационе станице -ГМРС, мерно регулационе станице-МРС, главни разводни чворови -ГРЧ, објекти за експлоатацију нафте и природног гаса, нафтне и гасне бушотине са бушотинским нафтоводима и гасоводима од бушотина до постројења за прераду и складиштење нафте и природног гаса.

Изграђени гасоводи и објекти који се налазе у систему ЈП „Србијас“ -а, а налазе се у обухвату Просторног плана или у непосредној близини и тангирају предметни обухват плана и могу имати утицаја са својим заштитним коридорима су:

- магистрални гасовод МГ-01 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN300, од ОГС Кикинда, до ГРЧ Елемир;
- продуктовод ПВ-01 гасовод високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN150, од ОГС Кикинда, до ГРЧ Елемир;
- разводни гасовод РГ-01-13 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN50, од ПВ-01 (продуктовод), до ГМРС Меленци;
- двосмерни гасовод ДВ-04-18 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN500, од ГРЧ Госпођинци до ПСГ (подземно складиште гаса) Банатски Двор;
- магистрални гасовод МГ-02/II високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN300, од ГРЧ Елемир, до ГРЧ Госпођинци;
- магистрални гасовод МГ-02 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN200, од ГРЧ Елемир, до ГРЧ Госпођинци;
- разводни гасовод РГ-01-03 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN200, од ГРЧ Елемир, до ГМРС Зрењанин;
- магистрални гасовод МГ-01 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN300, од ГРЧ Елемир, до ГРЧ Клек;
- гасовод високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN50, од ГРЧ (главног разводног чвора) Елемир, до ГМРС (главно мерне-регулационе станице) Елемир;
- магистрални гасовод МГ-02 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN200, од ГРЧ (главног разводног чвора) Елемир, до СГС (сабирно гасне станице) Итебеј;
- доводни гасовод ДГ-01-05 високог притиска, изграђен од челичних цеви пречника DN200, од ГРЧ (главног разводног чвора) Елемир, до СГС (сабирно гасне станице) Банатски Двор;
- гасоводна мрежа средњег и ниског притиска у насељеним местима Меленци и Елемир;
- ГМРС (главно мерне-регулационе станице) Елемир и Меленци.

На овом простору налазе се траса изграђеног нафтовода СОС Мокрин запад-Елемир и Елемир-Нови Сад, као и геотермална бушотина Me1/H у експлоатацији и производни систем Русанда 1/H.

Насељена места, Меленци и Елемир која су делом у обухвату Просторног плана су гасификована.

Обновљиви извори енергије: На простору обухвата Просторног плана за сада не постоји организовано коришћење овог ресурса.

Енергетска ефикасност: Ниска енергетска ефикасност је карактеристика целокупног енергетског система, производног, преносног и дистрибутивног, као и целокупна секторска потрошња (индустрија, саобраћај, зградарство), као и нерационална потрошња енергената.

5.3.5.4. Електронска комуникациона инфраструктура

Развој електронског комуникационог система на подручју обухвата Просторног плана се реализује у складу са Генералним плановима електронске комуникационе мреже надлежних предузећа. Изграђени су нови капацитети уз главне, као и саобраћајне правце нижег ранга све до општинских. Као главни медиј, поред постојећих спојних кабловских веза и РР система, коришћен је оптички кабл.

У протеклом периоду су обезбеђени савремени дигитални комутациони системи, чиме је постигнуто знатно повећање капацитета мреже, обезбеђење високог квалитета, поузданости и расположивости, као и увођење савремених електронских комуникационих услуга (широкопојасни сервис).

Табела 3. Стање међумесних каблова на подручју Просторног плана

Ред.бр.	релација	дужина релације	тип кабла
1	Зрењанин-Меленци-Киќинда	58,71	оптички кабл
2	Меленци-Кумане	11,59	оптички кабл
3	Кумане-Нови Бечеј	8,88	оптички кабл
4	Приводни оптички кабл за Тараш	6,46	оптички кабл
5	Приводни оптички кабл за Елемир	5,52	оптички кабл
6	Приводни оптички кабл за Меленце	5,74	оптички кабл

Табела 4. Стање приступне мреже на подручју Просторног плана

Крајња централа/Истурени степен/ MSAN/IPAN		Приступна електронска комуникациона мрежа	
назив	тип	примарна тип	секундарна тип
Кумане	дигитална	подземна	ваздушна
Меленци	дигитална	подземна	ваздушна
Елемир	дигитална	подземна	ваздушна
Тараш	дигитална	подземна	подземна

На већем делу простора путем радио преноса, мањим делом оптичким кабловима, уведене су услуге мобилних комуникација, изградњом радио-релејних и базних радио-станица. Простор је у целости покривен радиодифузним системом путем радио-релејних репетитора и емисионих радио-станица. У току је изградња микроталасних система за дистрибуцију радио и телевизијских програма, као и могућност пружања других сервиса, путем кабловског дистрибутивног система.

Кабловски дистрибутивни систем је вишенаменски, широкопојасни ЕК систем намењен како дистрибуцији радио и ТВ сигнала, тако и пружању широкопојасних, интерактивних, двосмерних сервиса корисницима.

Савремени кабловско-дистрибутивни систем (КДС) је комплексна целина, која подразумева коришћење најновијих технолошких решења у погледу опреме у станицама и дистрибутивним центрима, као и у погледу мреже.

На подручју Просторног плана, поштанске услуге пружа јавни поштански оператер ЈПО-ЈП ПТТ саобраћаја „Србија“, Радна јединица поштанског саобраћаја „Зрењанин“, као и Радна јединица „ПТТ НЕТ“ која пружа услуге КДС и ИКТ (информационо-комуникационе технологије) и други поштански оператери из домена нерезервисаних поштанских услуга.

5.3.6. Непокретна културна добра

У обухвату Просторног плана евидентирана су непокретна културна добра, како у насељима тако и у атару, која чине идентитет простора и усмеравају његов будући развој. Од непокретних културних добара заступљени су споменици културе, културна добра под претходном заштитом, споменици из ослободилачких ратова и археолошки локалитети. Од поменутих културних добара треба издвојити споменике културе у насељу Меленци: Српска православна црква посвећена Св. Николи, Капела породице Димитријевић, Бошњакова ветрењача и кућа народног хероја Бошка Вребалова. Такође је значајно споменути и културно добро под претходном заштитом, у атару насеља Кумане - комплекс старе црпне станице на парни и дизел погон са пратећим објектима.

**Слика 7. Црпна станица на парни погон код Кумана
- Споменик културе под претходном заштитом као објекат техничке културе**

Од споменика из ослободилачких ратова треба споменути оне који се налазе у насељу Меленци: Споменик северно-банатском партизанском одреду, Споменик палим борцима НОР-а 1941-1945, Споменик формирању меленачког партизанског одреда, Спомен биста народном хероју Барнић Недељку "Жарки", Споменик друговима погинулим од немаца, Спомен-биста народном хероју Бори Микином.

У обухвату Просторног плана, постоје регистровани археолошки локалитети.

Културна добра у оквиру режима заштите I степена чини простор око самог простора Окањ баре, у чијој се обали језера налази неколико мањих хумки на којима је регистровано неколико археолошких локалитета:

- Окањ бара, Нужда;
- Окањ бара, потес Ливаде, микрорегија Каменита хумка.

Археолошки локалитети у зони режима заштите II степена заштите:

- Велики сигет, микрорегија Мазгина хумка;
- Кумањски вањ, хумка 1;
- Кумански вањ, микрорегија Чобанова хумка;
- Мало селиште, микрорегија Виногради.

Археолошки локалитети у зони режима заштите III степена заштите:

- Мали Бабатов;
- Божин чот – сабирна станица;
- Русанда – парк природе;
- Железничка станица;
- Црквине.

Овако богато културно наслеђе, уз природне и створене потенцијале, добра је основа за развој туризма на овом подручју обухваћеном Просторним планом.

6. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ

Карактеристике животне средине, генерално гледано на подручјима заштићених природних добара представљају осетљиву тему имајући у виду фрагилне односе било међусобно природних фактора, било односе природних и створених карактеристика. Ограничен капацитет животне средине, у највећем броју случајева и доводи до неопходности за израдом планских докумената како би се међусобно неусклађени утицаји и активности довеле на одржив коегзистенциони ниво.

У погледу подручја у обухвату Просторног плана, постојећа насеља у окружењу СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“ (Елемир, Меленци, Тараш и Кумане), имају посредан утицај на заштићена подручја, који се манифестује претежно хидролошким путем (комуналне отпадне воде, процедурне воде са непрописно лоцираних неуређених депонија и сл.), као и услед распрострањања загађујућих материја у смеру кретања доминантних ветрова.

Услед непостојања канализационе инфраструктуре и организованог система пречишћавања, изузев насеља Меленци где се отпадне воде пречишћавају биолошким путем (отворени систем „мокра поља“), отпадне воде испуштају се у водопрпусне септичке јаме, а одлагање садржаја из септичких јама врши се на не санитаран начин, испуштањем на околне неуређене депоније, њиве и крај путева. Не санитарно решавање проблема отпадних вода има директан утицај на квалитет земљишта, воде Окањ баре, језера Русанда и околних канала.

Упуштање отпадних вода насеља Кумане у Бару Црвенку у постојеће канале, може утицати на поремећај природне динамике вода на овом подручју и губитка једног дела слатинских станишта.

Осим тачкастих извора загађивања, на посматраном подручју присутно је и загађење пореклом из дифузних извора (пре свега, околних пољопривредних површина) који имају негативан утицај на слатинска станишта, воду и седимент језера, као и на водотоке (канални који прелазе преко слатина).

Кључне загађујуће материје које воде порекло из ђубрива и пестицида, изазивају измену хемизма станишта и промене у биљним заједницама.

Најинтензивнији утицај привредних активности на простор СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“ (посебно на Окањ бару), односи се на индустријску зону насеља Елемир и пратеће објекте.

Утицај се манифестује ваздушним путем (распрострањем загађујућих материја из високе и ниске бакље у смеру доминантног југоисточног ветра), као и загађењем земљишта и подземних вода (као потенцијални извор загађујућих материја евидентирани су и нафтови и условно чиста отпадна вода атмосферског порекла са локације Фабрике за производњу синтетичког каучука на месту излива у Окањ бару).

Промене хидролошког стања подручја, такође негативно утичу на слатинска станишта и језерски екосистем, на нестајање карактеристичних слатинских биљних заједница, што доводи до промене диверзитета врста које су везане за природна станишта, а посредно утиче и на балнеолошке карактеристике воде и пелоида.

Активности које за последицу имају поремећај природне хидролошке динамике подручја су реализоване као активности на грађевинском земљишту (нпр. експлоатација минералних сировина), тако и у атару насеља (неодговарајућим радовима на мелиорацијама, пошумљавању и сл).

Напуштање традиционалног начина обављања пољопривредних делатности (пре свега обраде земљишта), довело је до негативних ефеката на стање природних површина. Интензивна обрада земље са неодговарајућом применом агротехничких мера и набијање земљишта од стране тешке механизације за последицу имају промене у природним стаништима. Постојање великих површина под монокултурама, недостатак међа и пољозаштитних појасева, појачава негативне ефекте фрагментисаности природних станишта и условљава опадање биодиверзитета. Негативни ефекти на природна станишта настали су и као последица промене начина држања стоке и примене аграрних пракси које нису биле у сагласности са традиционалним пољопривредним методама.

Измене врста домаћих животиња које се узгајају, такође имају негативан утицај на стање вегетације пашњачких површина. Све већа бројност говеда, уз смањивање броја оваца (чији начин паше више погодује одржавању стабилности станишта), негативно утиче на врсте чији опстанак зависи од стања на пашњацима.

Комунални отпад Специјалне болнице за физикалну медицину и рехабилитацију „Русанда“, одлаже се привремено у контејнере, а за даљу манипулацију отпадом одговорно је надлежно комунално предузеће из Зрењанина. Опасан отпад медицинског порекла се, на прописом захтеван начин, привремено одлаже у амбалажу и затворене контејнере. Даљи третман отпада врши се од стране надлежне службе градске болнице из Зрењанина.

Саобраћајнице које повезују насеља су локалног карактера и не представљају утицајни фактор високог интензитета на заштићена подручја. Као енергент у насељима се претежно користи природни гас, што има позитиван утицај на стање квалитета ваздуха.

На простору обухвата Просторног плана као и у његовој контактної зони се налазе постројења чија је делатност везана за манипулацију опасним материјама (вађење сирове нафте; прерада и промет нафте и нафтних деривата; манипулација чврстим, течним и гасовитим горивима), која представљају потенцијалну опасност у смислу узроковања ванредних догађаја са негативним последицама по животну средину и подлежу обавезама Севесо II директиве ЕУ.

Акцидентне ситуације: Према условима Министарства пољопривреде и заштите животне средине, Сектора за ванредне ситуације, на подручју Просторног плана налази се једно севесо постројење нижег реда - Комплекс нижег реда - Утоварна станица нафтних деривата на реци Тиси у склопу Погона за припрему и транспорт нафте и гаса, оператера НИС а.д. Нови Сад, Блок „Истраживање и производња“, Елемир и два севесо постројења вишег реда у контактної зони обухвата Просторног плана која својим радом угрожавају квалитет животне средине на посматраном подручју (Комплекс вишег реда- Погон за припрему и транспорт нафте и гаса и складуште ТНГ у Елемиру, оператера НИС а.д., Нови Сад, Блок „Истраживање и производња“ и комплекс вишег реда - Фабрика синтетичког каучука у Елемиру, оператера „ХИП Петрохемија“ а.д.).

Око севесо комплекса нижег реда који има опасну материју сирове нафте, у складу са законском регулативом утврђује се повредива зона од 1000 m.

Око оба севесо постројења вишег реда, утврђује се у складу са законском регулативом повредива зона која износи: око фабрике синтетичког каучука у Елемиру, оператера ХИП Петрохемија“ а.д. Панчево од 1100 m и око Погона за припрему и транспорт нафте и гаса и складуште ТНГ у Елемиру, оператера НИС а.д., Нови Сад од 764 m.

7. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА)

Просторним планом нису предвиђена варијантна решења. Усвојена решења су интерпретирана у Просторном плану и предметним елаборатом, односно Извештајем о стратешкој процени утврђено је да су у складу са основним принципима одрживог развоја у погледу свих даљих активности у смислу просторног уређења подручја у обухвату Просторног плана.

Реализовањем Просторног плана (усвајањем планског документа), уређење и коришћење простора у обухвату Просторног плана ће се одвијати у смеру планске реализације садржаја и активности (планским уређењем), уз испуњавање претходних услова заштите природе и животне средине.

8. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Због специфичности простора у обухвату Просторног плана, непосредног и ширег окружења, као и постојећих садржаја и планираних намена, у поступку израде Просторног плана обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Такође одржани су многобројни састанци и консултације са заинтересованим органима и организацијама и преглед важнијих активности дат је у наредној табели.

Све консултације су релевантне за процес стратешке процене и израду Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана на животну средину, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења.

Табела 5. Преглед активности на изради ППППН заштићених подручја „Окањ бара“ и „Русанда“

Р.бр.	Датум активности	Опис активности	Напомена
1.	19.01.2015.	Захтев ПЗЗП за доставу мишљења ради дефинисања обухвата ППППН	
2.	21.01.2015.	Достављено мишљење ПЗЗП о предлогу обухвата ППППН	Наш бр.113/1 од 21.01.2015.
3.	Фебр./март 2015.	Нацрти Одлуке о изради ППППН заштићених природних добара "Окањ бара" и "Русанда" и Извештаја о СП достављени Покрајинском секретаријату	Покрајинска скупштинска одлука о изради ППППН заштићених природних добара "Окањ бара" и "Русанда" и Стратешке процене је објављена у "Службеном листу АПВ" бр. 14/15 од 08.04.2015.
4.	Фебр./март 2015.	Рад на изради садржаја за елаборат за рани јавни увид (на основу нацрта Правилника). Рад на изради легенде за графички прилог. Припрема помоћне документације за потребе израде елабората за рани јавни увид (Просторни план града Зрењанин-План и Концепт; Просторни план општине Нови Бечеј - План и Стратегија; студије заштите, програми управљања и уредбе о заштити за СРП Окањ бару и ПП Русанду	
5.	20.03.2015.	Састанак са сарадницима у Заводу везано за садржај елаборат за рани јавни увид, основну и посебну намену површина на графичком прилогу и поделу послова са роковима израде осталим сарадницима	

Р.бр.	Датум активности	Опис активности	Напомена
6.	20.03.2015.	Састанак у Покрајинском заводу за заштиту природе о проблемима, одрживом развоју туризма и пољопривреде и плановима и могућностима за уређење заштићених подручја	
10.	25.03.2015.	Обављени телефонски разговори и упућени електронски захтеви Управљачима СРП Окањ бара и ПП Русанда за достављање десетогодишњих Планова управљања природним добрима	Управљач СРП Окањ бара: Друштво за заштиту животиња „Окањ“ – Стеван Суботин (председник удружења) Управљач ПП Русанда: Специјална болница за рехабилитацију „Русанда“ из Меленаца План управљања за ПП Русанда је на јавном увиду до 4.априла 2015.
14.	06.04.2015.	Састанак тима око израде ППППН, договор око рокова и обиласка терена Достављен у електронском облику План управљања за ПП "Русанда"	
15.	08.04.2015.	Састанци са управљачима у Меленцима и Елемиру за заштићена подручја ПП "Русанда" и СРП "Окањ бара", упознавање са плановима за њихово уређење и развој и обилазак терена (у оба заштићена подручја постоји по једна осматрачница за птице, планира се још једна у ПП "Русанда"и четири у СРП "Окањ бара" укључујући и инфо центар)	Управљач за ПП "Русанда" је Специјална болница за рехабилитацију "Русанда" из Меленаца, а за СРП "Окањ бара" је Друштво за заштиту животне средине "Окањ" из Елемира
18.	15.04.2015.	Састанци са управљачима у Меленцима и Елемиру за заштићена подручја ПП "Русанда" и СРП "Окањ бара", упознавање са плановима за њихово уређење и развој и обилазак терена. Састанак са представницима месних заједница. Поред заштићених природних добара, посећена су сва 4 насеља: Меленци, Елемир, Тараш и Кумане. Сагледани су основни проблеми заштите животне средине, као и разлози за пресушивање терена.	На графичком приказу у аналогној форми забележене су одређене локације (одлагалишта отпада, локација за досадашње чување стајњака у насељу Кумане) које су нагласили представници месних заједница и Управљачи природних добара..
19.	23.04.2015.	Састанци са управљачима у Меленцима и Елемиру за заштићена подручја ПП "Русанда" и СРП "Окањ бара" и обилазак насеља Меленци, Елемир, Тараш.	
22.	29.04.2015.	Састанак у Меленцима у просторијама Специјалне болнице за рехабилитацију "Русанда" у 10 часова, везано за израду Просторног плана подручја посебне намене заштићених природних добара "Окањ бара" и "Русанда" за учешће свих позваних представника локалних самоуправа, управљача и ПЗЗП. На састанку су сви узели учешће и изнели проблеме у простору и планове за развој. ПЗЗП је заузео став о могућностима за планирање активности на основу уредби о заштити у којима су дате дозвољене и забрањене активности по режимима заштите. Евидентирани су следећи проблеми: - нерегулисан водни режим у СРП "Окањ бара" (потребне нове црпне станице), - потреба да се постојећи атарски путеви ставе у функцију (скрати веза између насеља Тараш и Кумане и Елемир и Кумане уређењем "Царског пута"; успостави веза између црпне станице од старог хрста до Кумана; успостави веза између Кумана и канала ДТД према планираном еколошком мосту), - део насеља Тараш је по Уредби за заштиту СРП "Окањ бара" у режиму трећег степена заштите. Због неадекватних подлога ПЗЗП је направио грешку у Уредби коју треба исправити (захтев МЗ Тараш ПЗЗП за измену Уредбе), - мала шумовитост (потребно је планирати заштитне појасеве зеленила и пошумљавање око насеља.), - потребно измештање сточарства из насеља Кумане у планирану "фармерску зону" ван насеља у режим трећег степена заштите СРП "Окањ бара" и дефинисање нове локације за ППОВ ван насеља у	Потребно у овој фази израде Плана: - дефинисати посебну намену у обухвату Плана, уз консултације са ПЗЗП, посебно око тога да ли насеље Меленци треба да уђе у посебну намену.

Р.бр.	Датум активности	Опис активности	Напомена
		<p>заштитној зони ПП "Русанда",</p> <p>- планирано проширење грађевинског подручја насеља Кумане према ППО Н. Бечеј у коме се планирају радни садржаји у заштитну зону ПП "Русанда", а у изради је ПДР за ту радну зону.</p> <p>Потребно је поред евидентираних планираних садржаја планирати :</p> <p>- камп насеље у оквиру инфо центра и уређење локалитета за туризам (стара ловачка кућа) у заштитној зони СРП "Окањ бара".</p>	
34.	10.06.2015.	Обавештење Секретаријата о оглашавању раног јавног увида у трајању од 15 дана, у периоду од 18. јуна до 02. јула 2015. Материјал за рани јавни увид је изложен у локалним самоуправама Града Зрењанин и општине Нови Бечеј и на интернет адреси Секретаријата. Јавна презентација је заказана за 22. Јун 2015. у просторијама месне канцеларије у Елемиру	
38.	22.06.2015.	Одржана је јавна презентација материјала за рани јавни увид у просторијама месне канцеларије у Елемиру	Презентацији су присуствовали представници носиоца израде Плана, представници локалних самоуправа и месних заједница, Нису присуствовале две кључне институције: ПЗЗП и ЈП „Воде Војводине“.
39.	29.06.2015. 02.07.2015.	Заводу су достављени предлози, сугестије и мишљење на материјал за рани јавни увид	МЗ су обавештене да, с обзиром да овај допис нису доставили Секретаријату, то и учине, како би била испоштована процедура
40.	02.27.2015.	Одржан је радни састанак у ПЗЗП, на коме је договорено које предлоге и сугестије ће дати на материјал за рани јавни увид	ПЗЗП није послао своје представнике на презентацију материјала за рани јавни увид која је одржана у Елемиру
41.	03.07.2015.	Одржан је радни састанак у Заводу на коме смо пружили стручну помоћ ПЗЗП око предлога везано за проширења подручја посебне намене на КО Кумане и КО Меленце (део уз канал ДТД). На катастарским плановима смо по парцелама дефинисали ово проширење подручја посебне намене, што ће Заводу бити званично и достављени у форми мишљења ПЗЗП на материјал за радни јавни увид	
42.	29.07-2015.	ПС за урбанизам градитељство и заштиту животне средине је доставио Извештај о обављеном раном јавном увиду и мишљења заинтересованих корисника простора, који је сачинила Комисија за рани јавни увид након седнице која је одржана 22.07.2015.	Достављена мишљења која треба имплементирати у Нацрт плана у складу са законским решењима и ограничењима: - ПЗЗП - "НИС" ГАСПРОМ ЊЕФТ - ЈП "СРБИЈАГАС" - Друштво за заштиту животиња "Окањ" из Елемира - Удружење грађана "Тарашке роде" - МЗ Кумане и МЗ Тараш Налазе се на Славица /за размену /ПППН Окањ бара и Русанда/Рани јавни увид Извештаји и мишљења
43.	03.09.2015.	Састанак у МЗ Тараш у Тарашу и просторијама Друштва за заштиту животне средине „Окањ“ у Елемиру ради прикупљања података за потребе дефинисања посебне намене, као и у ВП „Средњи Банат“ у Зрењанину ради договора око достављања водног мишљења за потребе израде Нацрта плана	
44.	07.09.2015.	Састанак у нашем Заводу са ПЗЗП: - Договор о предстојећем састанку везано за мишљење ПЗЗП дато у току раног јавног увида, - ПЗЗП је предочено да станишта нису дата по парцелама (подаци о стаништима за рани јавни увид су преузети из Тисе), па тако није ни наш	На наш захтев ПЗЗП од 15.05.2015. бр. 811/1 за сарадњу око утврђивања коначних граница подручја посебне намене до сада није у потпуности одговорено

Р.бр.	Датум активности	Опис активности	Напомена
		предлог посебне намене у целости, те им је електронски послата гео-референцирана линија посебне намене како би нам у поступку издавања услова и података доставили кориговане податке - Поново је затражена сарадња око дефинисања посебне намене	
45.	09.09.2015.	Састанак у нашем Заводу са ПЗЗП и ПС, везано за проширење обухвата и посебне намене ван постојећег обухвата по одлуци, на парцеле у КО Н. Бечеј, КО Кумане и КО Меленци на основу мишљења ПЗЗП које је дато у току раног јавног увида. Договорено је: - да се посебна намена не шири на парцеле у КО Н. Бечеј северно од канала ДТД, како не би било преклапања са ППППН СРП „Славо копово“, - да се дају детаљнија правила уређења, смернице и оријентациона локација за „еколошки мост“ у ППППН „Окањ бара“ и „Русанда“ и да се пропише његова разрада ПДР-ом, с обзиром да нема довољно елемената за његову изградњу у ППППН СРП „Славо копово“, - да ПЗЗП достави предлог проширења границе посебне намене на три локације и границе станишта по парцелама.	
46.	10.09.2015.	Састанак у МЗ Кумане у Куману, ради провере посебне намене (грађевинско земљиште, економије, приступни путеви) и са представницима ВДП „Горњи Банат“ Кикинда, ради договора око достављања водног мишљења за потребе израде Нацрта плана	
47.	08.10.2015.	Састанак у Заводу (договор о динамичи и начину израде Плана и ургенцијама за добијање претходних услова)	
48.	20.10.2015.	Састанци у Градској управи Града Зрењанина, Одељење за послове урбанизма и ЈП Дирекцији за планирање, уређење и изградњу и заштиту животне средине општине Нови Бечеј, везано за намену простора у обухвату Просторног плана, а посебно за: - грађевинско земљиште насеља (Меленци, Елемир и Кумане) и севесо постројења вишег реда, - зону кућа за одмор Бабатово, комплекс течних угљоводоника и севесо постројење нижег реда, - радне зоне ван грађевинског подручја, - туристичке садржаје и - фармерску зону (у Окањ бари)	Састанку у Зрењанину су присуствовали: представници Одељење за послове урбанизма Градске управе Града Зрењанина и ЈП Дирекције за изградњу и уређење Града Зрењанина; Састанку у Новом Бечеју су присуствовали: представници ЈП Дирекције за планирање, уређење и изградњу и заштиту животне средине општине Нови Бечеј
49.	22.10.2015.	Састанак у Заводу са ПЗЗП, везано за едукативно-туристичко-рекреативне локалитете и трасе приступних путева од стабилизованог застора у посебној намени.	Након усаглашавања локација и траса путева са заштитом, ПЗЗП ће доставити претходне услове
50.	23.10.2015.	Састанак у Министарству Пољопривреде и заштите животне средине, везано за издавање посебних услова за израду Плана у односу на СЕВЕСО постројења/комплексе.	
51.	24.11.2015.	Састанак у Заводу са представницима Покрајинског секретаријата за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Покрајинског завода за заштиту природе и ЈП Вода Војводине око усаглашавања водног мишљења (бр. I-992/3-15 од 04.11.2015.) и Решења о условима заштите природе, (бр. 03-1480/3 од 06.11.2015.).	Договорено је да Завод и ПЗЗП сачине службене белешке у којима ће бити указано на неусаглашености водног мишљења и услова заштите природе, које ће у поступку исходавања водних услова бити упућене Покрајинском секретаријату за пољопривреду, водопривреду и шумарство.

У току израде Плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину прибављени су услови и сагласности надлежних институција.

Табела 6. Назив и адреса надлежних институције, број услова и датум

Р. Бр.	Назив и адреса институције	Услови Наш бр. и датум	Бр. и датум
1.	Покрајински секретаријат за здравство и социјалну политику и демографију, Сектор за санитарни надзор и јавно здравље, Нови Сад, Булевар М. Пупина 16	1488/2 02.09.2015.	129-53-4013/2015-04 20.08.2015.
2.	Српске кабловске мреже д.о.о., Београд, Булевар Зорана Ђинђића 8а	1488/5 02.09.2015.	6827/2015 27.08.2015.
3.	Центар за размињање, Београд, Војводе Тозе 31	1488/3 02.09.2015.	350-01-3/5/2015-01 28.08.2015.
4.	Инфраструктура Железнице Србије АД, Београд,	1488/4 02.09.2015.	13/15-1323 28.08.2015.
5.	Покрајински секретаријат за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, Нови Сад, Булевар М. Пупина 16	1468/2 31.08.2015.	131-779/2015 20.08.2015.
6.	Покрајински секретаријат за спорт и омладину, Нови Сад, Булевар М. Пупина 16	1468/3 31.08.2015.	116-66-24/2015-01 21.08.2015.
7.	Туристичка организација Војводине, Нови Сад, Булевар М. Пупина 6	1468/4 31.08.2015.	673 24.08.2015.
8.	Транснафта, Нови Сад, Пут Шајкашког одреда 8	1468/5 31.08.2015.	2963 21.08.2015.
9.	Град Зрењанин, Градска управа, Одељење за послове урбанизма	1468/6 31.08.2015.	350-1/15-80-IV-05-01 24.08.2015.
10.	Републички сеизмолошки завод, Београд, Ташмајдански парк 6б	1508/1 04.09.2015.	02-478/15 27.08.2015.
11.	ЈП Путеви Србије, Београд, Булевар краља Александра 282	1526/1 08.09.2015.	953-18365/15-1 07.09.2015.
12.	Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова, Нови Сад, Булевар М. Пупина 16	1545/2 10.09.2015.	133-340/2015 01.09.2015.
13.	Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Нови Сад, Бул. М. Пупина 16	1545/3 10.09.2015.	134/2015 31.08.2015.
14.	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Сектор за просторно планирање, урбанизам и становање, Београд, Немањина 22-26	1545/4 10.09.2015.	350-01-00980/2015-11 01.09.2015.
15.	ЈП Дирекција за планирање, изградњу, уређење насеља и заштиту животне средине општине Нови Бечеј, Нови Бечеј, Маршала Тита 8	1545/5 10.09.2015.	01-471 04.09.2015.
16.	ЈП Емисиона техника и везе, Београд, Кнеза Вишеслава 88	1598/2 17.09.2015.	1911 07.09.2015.
17.	Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине-националне заједнице, Нови Сад, Булевар М. Пупина 16	1598/3 17.09.2015.	128-205-0/2015 04.09.2015.
18.	Јавна медијска установа, Радио телевизија Србије, Дирекција РТС, Сертификационо тело РТС, Развој и сертификација, Београд, Таковска 10	1598/4 17.09.2015.	2018/2015 01.09.2015.
19.	ЈП Војводинашуме, Петроварадин, Прерадовићева 2	1656/2 23.09.2015.	3269 10.09.2015.
20.	Покрајински секретаријат за културу и јавно информисање, Нови Сад, Булевар М. Пупина 16	1656/3 23.09.2015.	132-633-11/2015 11.09.2015.
21.	НИС гаспром Њефт, Функција за спољне везе и односе са државним органима, Нови Сад, Народног фронта 12	1602/1 17.09.2015.	046000/12-до/19144 15.09.2015.
22.	Републички хидрометеоролошки завод, Београд, Кнеза Вишеслава 6б	1656/4 23.09.2015.	922-3-68/2015 08.09.2015.
23.	Србијасгас, Канцеларија извршног директора за развој, Нови Сад, Народног фронта 12	1656/5 23.09.2015	07-01-4282/1 06.09.2015.
24.	Директорат цивилног ваздухопловства РС	1656/6 23.09.2015	513-09-0148/2015-0002 15.09.2015
25.	Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Београд,	1677/3 25.09.2015	217-1053/15 08.09.2015.
26.	Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине, Нови Сад, Булевар М. Пупина 16	1677/4 25.09.2015	115-310-186/2015-02 17.09.2015.
27.	Министарство пољопривреде и заштите животне средине, Београд, Немањина 22-26	1677/2 25.09.2015 и 2165/1 од 25.11.2015.	532-02-02555/2015-16 14.09.2015

28. 28.a	Завод за заштиту споменика културе Зрењанин, Зрењанин, Трг др Зорана Ђинђића	1738/2 01.10.2015 1888/1 22.10.2015.	I-89-8/15 18.09.2015. I-89-11/15 21.10.2015.
29.	Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине	1738/3 01.10.2015	130-501- 1457/2015-05 21.10.2015.
30.	ЕМС Погон преноса „Нови Сад“, Нови Сад, Булевар ослобођења 100	1738/4 01.10.2015.	3468-3509515- БВ160/1 07.09.2015.
31.	Теленор доо, Нови Београд, Омладинских бригада 90	1738/5 01.10.2015.	260/264/15 21.09.2015.
32.	Град Зрењанин Градска управа, Одељење за урбанизам, Одсек за заштиту заштиту животне средине	1731/1 01.10.2015	501-1/15-144- IV -05-06 29.09.2015.
33.	РТВ Нови Сад, Павлата Игњаса 3	1748/1 05.10.2015.	15024/15 МХ 25.09.2015.
34.	Градска управа Зрењанина, Одел. комуналне полиције, инспекц.надз.посл.и ванредних ситуација, Одсек за одбрану и ванредне ситуације	1783/1 08.10.2015.	82-3-28/15-V- 06-04 01.10.2015.
35.	Телеком Србија, Дирекција за технику функција за планирање и развој мреже и сервиса, Сектор за развој приступне мреже Н.Београд, Бул. уметности 16а	1701/2 09.10.2015.	302451/1/2015 МТ 25.09.2015.
36.	РС, Министарство грађевинарства, саобр. и инфр., Дирекција за водне путеве, Београд, Француска 9	1791/3 09.10.2015.	11/124-2
37.	ЈП за комунално-стамбене послове КОМУНАЛАЦ Нови Бечеј	1791/4 09.10.2015.	04-555/2 28.09.2015.
38.	ВИП мобил д.о.о. Омладинских бригада 21, Н.Београд	1791/5 09.10.2015.	/
39.	Град зрењанин,Градска управа Одељење за урбанизам	1791/6 09.10.2015.	350-1/15-80- IV- 05-01 22.09.2015.
40.	Туристички центар Зрењанина, Коче Коларова 68, 23000 Зрењанин	1799/1 09.10.2015.	Обавештење мејлом 09.10.2015.
41.	РС министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру	1845/3 16.10.2015.	2697-6 09.10.2015.
42.	ЈКП Градска топлана Зрењанин	1845/2 16.10.2015.	8955-02 06.10.2015.
43.	ЈП Путеви Србије	1854/1 19.10.2015.	953-18365/15-3 16.10.2015.
44.	РС АПВ, Општина Н.Бечеј Одсек за урбанизам, стамбено комуналне делатности, грађевинарство и заштиту животне средине	1867/1 21.10.2015.	IV 05 350- 25/2015 12.10.2015.
45.	РС АПВ, Општина Н.Бечеј Одсек за урбанизам, стамбено комуналне делатности, грађевинарство и заштиту животне средине	1895/1-1до 6 22.10.2015.	IV-05-501- 12/2009 26.10.2015.
46.	РС, Министарство грађевинарства, саобр. и инфр.,Сектор за водни саобраћај и безбедност пловидбе	1010/2 26.10.2015.	350-01- 01266/2015-06 20.10.2015.
47.	ЈП „Воде Војводине“, Нови Сад, Булевар Михајла Пупина бр. 25	1993/1 05.11.2015.	1-992/9-15 04.11.2015.
48.	ЈП „Воде Војводине“, Нови Сад, Булевар Михајла Пупина бр. 25	1993/2 05.11.2015.	
49.	Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад, Радничка 20 а	2009/1 06.11.2015.	03-1480/3 22.10.2015.
50.	ЈКП „Водовод и канализација“ Зрењанин, 23000 Зрењанин, Петефијева 3	2065/1 13.11.2015.	10/172 09.11.2015.
51.	ЕПС Дистрибуција, Регионални центар Електровојводина, Нови Сад, огранак „Електродистрибуција Зрењанин“	2342/1 од 15.12.2015.	4.30.4-88011/2- 2015
52.	Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство	387/1 од 23.02.2016.	104-325- 1245/2015-04

Извештај о стратешкој процени доставља се на мишљење заинтересованим органима и организацијама и обезбеђује се учешће јавности у његовом разматрању.

Након оцене Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину и Извештаја о учествовању заинтересованих органа и организација и јавности, који сачињава орган надлежан за припрему Просторног плана, орган надлежан за послове заштите животне средине може дати сагласност на Извештај о стратешкој процени.

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Општи и посебни циљеви Стратешке процене дефинисани су на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, услова надлежних органа и институција, као и проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану.

1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи циљеви Стратешке процене утицаја постављају оквир за дефинисање посебних циљева и избор индикатора којима ће се оценити њихова оствареност, у контексту очувања животне средине као и спровођење принципа одрживог развоја кроз планска решења.

Концепт одрживог развоја простора у обухвату Просторног плана огледа се у детаљнијој планској организацији и уређењу, вредновањем капацитета планираних садржаја у односу на потребе, као и усклађивање коришћења простора са природним и створеним потенцијалима и ограничењима, односно карактеристикама простора.

Приликом израде планова, већина општих циљева везана је за планска документа вишег реда и услове које они диктирају, док се посебни циљеви дефинишу за конкретни разматрани простор, а односе се на специфичност, намену површина и др.

Плански основ за израду овог Просторног плана представља Регионални просторни план АП Војводине.

Општи циљ Стратешке процене представља одрживо коришћење простора и природних ресурса на подручју Просторног плана у циљу обезбеђења услова за спровођење планских активности у складу са постојећим капацитетом животне средине.

Наведени циљ обезбедиће се активним спровођењем управљачких активности у заштићеним подручјима, и у заштитној зони, као и очувањем предеоних карактеристика на подручју Просторног плана, затим контролом рада загађивача, на подручју Просторног плана и у контактної зони и спровођењем континуираног мониторинг система, унапређењем система управљања отпадом и рационалним коришћењем енергетских ресурса, уз фаворизовање коришћења обновљивих извора енергије.

Основни разлог за израду Просторног плана, је стварање услова за реализацију националних, регионалних и локалних интереса у оквиру граница посебне намене у складу са условима заштите природе који се заснивају на вредновању и процени могућих утицаја на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана.

На основу наведеног општег циљева Стратешке процене, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану, утврђују се посебни циљеви стратешке процене у појединим областима заштите.

Као посебни циљеви стратешке процене истичу се:

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште);
- Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
- В. Активна заштита заштићених подручја и подручја у заштитној зони;
- Г. Адекватно управљање отпадом;
- Д. Рационална експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
- Ђ. Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја;
- Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Посебни циљеви Стратешке процене усклађени су са индикаторима стратешке процене дефинисаним **Правилником о Националној листи индикатора животне средине („Службени гласник РС“, број 37/11).**

2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу дефинисаних циљева, врши се избор одговарајућих индикатора стратешке процене утицаја на животну средину. Сврха њихове примене је у усмеравању планских решења ка остварењу циљева који се постављају.

Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање активности у простору.

Приликом дефинисања индикатора обрађивачи стратешке процене утицаја су се ослонили на индикаторе УН за одрживи развој, индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 37/11) и на елементарне еколошке индикаторе који се могу узети у обзир у односу на постојеће стање животне средине и карактер Плана и планираних активности.

На основу Правилника о Националној листи индикатора заштите животне средине, на територији Просторног плана релевантни су индикатори приказани у Табели 7.

Табела 7. Преглед Посебних циљева стратешке процене и индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана

Посебни циљеви Стратешке процене	Индикатори
Одрживо коришћење и заштита природних ресурса	1. Број дана са прекорачењем ГВЕ за суспендоване честице, SO _x , NO _x 2. Годишње количине исцрпљене подземне и површинске воде, апсолутно и као део од укупне обновљиве количине воде (m ³ , %) 3. % домаћинства прикључен на водовод и канализацију 4. % отпадних вода које се пречишћавају 5. Присуство фекалних бактерија у води за пиће (%) ⁷ 6. БПК ₅ у водотоцима (mg/l кисеоника потрошеног у 5 дана, на константној температури од 20°C) 7. Промена намене земљишта (%) 8. ha (%) санираних и рекултивисаних подручја 9. Квалитет пољопривредног и непољопривредног земљишта 10. Употреба минералних ђубрива (kg/ha) 11. Употреба пестицида (t активне материје пестицида на 10km ² пољопривредног земљишта)
Очување предеоних карактеристика подручја	12. Површине под природним пределима
Активна заштита заштићених подручја и подручја у заштитној зони	13. Удео шумског земљишта у укупном земљишту (%) 14. % заштићених природних добара на територији АПВ у односу на укупну површину 15. Површине под изабраним значајним екосистемима (km ² или ha) одабраних врста екосистема 16. Учешће броја угрожених врста у укупном броју врста (%)
Адекватно управљања отпадом	17. Стварање отпада (t/становнику) 18. Стварање опасног отпада (t /јединици БДП)
Рационална експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности	19. Удео потрошње електричне енергије, гаса и ОИЕ у енергетске сврхе 20. Рационална експлоатација минералних сировина (t/год или %) 21. Учешће обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије (%)
Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја	22. Интензитет туризма

Индикатори дефинисани у претходној табели дефинисани су са циљем праћења реализације планских, а не технолошких решења, у планском периоду, уколико се за то укаже потреба. За посебан циљ стратешке процене - *Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација* не дефинишу се индикатори јер ова област прожима остале области.

3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПЛАНА

Досадашња богата пракса у изради Стратешких процена на територији Републике Србије од усвајања Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину као и многи међународни документи упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде Стратешке процене односно на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања. Избор и дефинисање адекватних планских решења је много ефикасније уколико је процес вршења стратешке процене делимично или у потпуности интегрисан у планове и програме за које се израђује.

Слика 8. приказује принцип, којим су се стручњаци Завода за урбанизам Војводине руководили при изради ова два елабората, односно приказана је веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене.

⁷ Према упутствима СЗО за квалитет воде за пиће

Слика 8. Везе између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене

Циљеви Стратешке процене су, с обзиром на паралелну израду ова два документа, у потпуности усаглашени са циљевима Просторног плана (Табела 8).

Циљеви Просторног плана су:

- Заштита и одрживо коришћење свих природних вредности кроз заштиту предела, заштићених подручја и природних ресурса;
- Заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне;
- Дефинисање начина коришћења грађевинског подручја у складу са условима заштите природе;
- Постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;
- Обезбеђење просторних услова за реализацију концепта трајно одрживог развоја подручја, као дела интегралног управљања у оквиру целокупног система заштите животне средине;
- Обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања
- Заштита и одржив развој енергетске инфраструктуре;
- Заштита и одржива експлоатација минералних сировина.

Циљеви Стратешке процене:

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште);
- Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
- В. Активна заштита заштићених подручја и подручја у заштитној зони;
- Г. Адекватно управљање отпадом;
- Д. Рационална експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
- Ђ. Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја;
- Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Табела 8. Компатибилност циљева Просторног плана и СПУ

ЦИЉЕВИ ПЛАНА	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е
Заштита и одрживо коришћење свих природних вредности кроз заштиту предела, заштићених подручја и природних ресурса	+	+	+	0	+	+	+
Заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне;	+	+	+	0	0	+	+
Дефинисање начина коришћења грађевинског подручја у складу са условима заштите природе	0	+	0	+/0	+	+	+
Постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја	+	+	+	0	+	+	+
Обезбеђење просторних услова за реализацију концепта трајно одрживог развоја подручја, као дела интегралног управљања у оквиру целокупног система заштите животне средине	+	+	+/0	0/+	0	0/+	+
Обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања	+	+/0	+	+	0	0	+
Заштита и одржив развој енергетске инфраструктуре	0/+	0	+	+	+	0/+	+
Заштита и одржива експлоатација минералних сировина	+	+	+	+	+	0	+

+ -позитивно, 0- неутрално, - негативно

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Заштита животне средине је један од приоритетних задатака савременог друштва. Данас присутне негативне последице углавном су последица погрешно планиране, изградње насеља, саобраћајних система, неконтролисаних и неадекватне употребе енергије, као и непознавања основних законитости из домена животне средине.

Приоритетни циљ израде Стратешке процене је сагледавање могућих негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање мера за минимизацију истих.

Да би се постављени циљеви остварили, потребно је сагледати активности и планска решења предвиђена Просторним планом као и мере за смањење потенцијално негативних утицаја планска решења на животну средину.

Стратешка процена бави се општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења заштите животне средине у Просторном плану при чему је акценат стављен на анализу планских решења, која доприносе заштити животне средине и подизању квалитета живота на посматраном простору.

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину не прописује шта су то варијантна решења Просторног плана која подлежу стратешкој процени утицаја, али у пракси се морају разматрати најмање две варијанте:

1. **Варијантно решење 1** -уколико не дође до спровођења планских решења;
2. **Варијантно решење 2** -уколико се реализују планска решења (варијанта одрживог развоја).

1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У Стратешкој процени анализирана су сва планска решења и извршено је идентификовање оних која у одређеној мери могу угрозити квалитет елемената животне средине у фази реализације Просторног плана. У том контексту, у Извештају о стратешкој процени се анализирају могући утицаји планираних активности на чиниоце животне средине и дефинишу планске мере заштите које ће потенцијална загађења довести на ниво прихватљивости, односно у границе дефинисане законском регулативом.

Процена могућих утицаја Просторног плана на животну средину, према Закону, садржи следеће елементе:

- 1) приказ процењених утицаја варијантних решења Просторног плана повољних са становишта заштите животне средине са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- 2) поређење варијантних решења Просторног плана и приказ разлога за избор најповољнијег решења;
- 3) приказ процењених утицаја Просторног плана на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- 4) начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о: ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вредностима;
- 5) начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа,

интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја.

Циљ израде Стратешке процене предметног Просторног плана на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

Процена утицаја варијантних решења

Као што је већ речено, Закон не прописује шта су то варијантна решења Просторног плана која подлежу стратешкој процени утицаја, тако да се у у пракси разматрају две варијанте:

Варијанта 1 - уколико не дође до спровођења планских решења-Status quo, и

Варијанта 2 - уколико се реализују планска решења.

Ограничавајући се у том контексту на позитивне и негативне ефекте које би имало реализовање или не реализовање предметног Просторног плана, стратешка процена ће се бавити разрадом варијанте да се Просторни план не реализује и варијанте реализације Просторног плана и предвиђених решења у свим дефинисаним областима које су релевантне са аспекта заштите животне средине.

Табела 9. Процена утицаја сектора плана у односу на циљеве стратешке процене утицаја у односу на варијантна решења

Циљеве стратешке процене

<p>А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште)   Б. Очување предеоних карактеристика подручја;   В. Активна заштита заштићених подручја и подручја у заштитној зони;   Г. Адекватно управљање отпадом;   Д. Рационална експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;   Ђ. Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја;   Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.</p>
--

Сектор плана	Сценарио развоја	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ																		
		А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е	Ж	З	И									
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, пољопривредно земљиште)	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Заштита предела	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Становништво и привредне активности	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	ВАРИЈАНТА 1	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Унапређење водопривредне инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	0	+	+	+	+	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Изградња и обнављање енергетске инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	ВАРИЈАНТА 1	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-
	ВАРИЈАНТА 2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Заштита културног наслеђа	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Заштита од природних и техничко-технолошких Удеса и несрећа	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ВАРИЈАНТА 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ВАРИЈАНТА 2	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

+ - Укупно позитиван утицај,
 - - Укупно негативан утицај,
 0 - неутралан утицај,

Разлози за избор најповољнијег варијантног решења

На основу члана 15. Закона о стратешкој процени утицаја обавезно је поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења. Резимирајући позитивне и негативне ефекте варијанти Просторног плана, може се констатовати следеће:

1. У варијанти да се Просторни план не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати негативни ефекти са аспекта заштите животне средине и неадекватно и неодрживо коришћење предметног простора што би довело до даљег угрожавања природних ресурса, нарушавања водног режима и неконтролисаног испуштања отпадних материја у медијуме животне средине.
2. У варијанти да се Просторни план имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору, посебно у области заштите природних вредности и природних ресурса, привреде и туризма приликом избора будућих корисника простора поштујући већ веома ограничене капацитете животне средине Планског подручја.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Просторног плана повољнија у односу на варијанту да се Просторни план не донесе.

Евалуација карактеристика и значаја утицаја планских решења

У претходним табелама извршена је квалитативна експертска процена позитивних и негативних утицаја појединих сектора Просторног плана на животну средину у поређењу са ефектима варијанте ако се Просторни план не примени. У наставку стратешке процене утицаја извршена је евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења предложене варијанте Просторног плана на животну средину и елементе одрживог развоја. Значај утицаја процењује се у односу на величину (интензитет) утицаја и просторне размере на којима се може остварити утицај. Утицаји, односно ефекти, планских решења, према величини промена се оцењују бројевима од -3 до +3, где се знак минус односи на негативне, а знак плус за позитивне промене, како је приказано у табели 10. Овај систем вредновања примењује се како на појединачне индикаторе утицаја, тако и на сродне категорије преко збирних индикатора.

Табела 10. Критеријуми за оцењивање величине утицаја

Величина утицаја	Ознака	Опис
Критичан	- 3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативни утицај
Нема или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примењиво
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

Табела 11. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја

Размере утицаја	Ознака	Опис
Регионални	Р	Могућ утицај у оквиру простора регије
Локални	Л	Могућ утицај у некој зони или делу територије Просторног плана

Вероватноћа да ће се неки процењени утицај догодити у стварности такође представља важан критеријум за доношење одлука у току израде Просторног плана. Вероватноћа утицаја одређује се према скали приказаној у табели 12.

Табела 12. Скала за процену вероватноће утицаја

Вероватноћа	Ознака	Опис
100%	И	утицај извесан
више од 50%	В	утицај вероватан
мање од 50%	М	утицај могућ

Вероватноћа утицаја може дакле бити од потпуно извесне (100%) до ситуације у којој је утицај готово невероватан. Ова чињеница је посебно пажња јер тако одређено планско решење које генерално има изразито јак нпр. негативан утицај, у конкретном случају може бити потпуно невероватно па се самим тим његов утицај не може окарактерисати као стратешки значајан.

Могу се извести и додатни критеријуми према времену трајања утицаја, односно последица и то: привремени-повремени (П) и дуготрајни-стални (Д) ефекти.

На основу критеријума процене величине и просторних размера утицаја планских решења на циљеве стратешке процене врши се евалуација значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева стратешке процене.

Приказана и анализирана планска решења подељена су на општа планска решења и посебна планска решења (Табела 13).

Имајући у виду да опште дефинисана планска решења обухватају и посебна планска решења а са аспекта заштите животне средине односно циљева СПУ нема суштинске разлике у вредновању посебних циљева у односу на посебне циљеве СПУ који се свакако свде на правила уређења и коришћења простора у наредној анализи вреднована су због поједностављености поступка посебна планска планска решења као област а не свако појединачно.

Табела 13. Планска решења у Нацрту плана обухваћена проценом утицаја

Бр.	ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ ПО ОБЛАСТИМА
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољопривредно земљиште)	
1.	Коришћење воде за пиће и индустријске потребе као и оптерећивање воде испуштањем отпадних вода у реципијенте уз одговарајући предтретман, на начин да се не умањи могућност вишенаменског коришћења у будућности
2.	Употреба БАТ технологија код старих и нових постројења
3.	Екстензивирање коришћења пољопривредног земљишта у правцу формирања пашњака и кошаница
4.	Контролисана примена хемијских средстава у пољопривредној производњи
5.	Формирање заштићених појасева зеленила у заштићеним подручјима и заштитној зони у складу са условима Покрајинског завода за заштиту природе
Заштита заштићених подручја и простора у заштитној зони заштићених подручја	
6.	Заштита, уређење и развој на простору заштићених подручја
7.	Заштита строго заштићених врста спровођењем забране коришћења, уништавања и предузимања свих активности којима се могу угрозити дивље врсте и њихова станишта, као и предузимањем мера и активности на управљању популацијама
8.	Заштита еколошких коридора
Заштита предела	
9.	Ревитализација и рекултивација деградираних природних елемената предела
10.	Чување и регенерација постојећих структура и вредности урбаних и периурбаних структура н насеља и унапређење њихових природних вредности
Становништво и привредне активности	
11.	Пружање локалном становништву стручне помоћи и других облика сарадње за производњу здраве хране, развој сеоског туризма-еко туризам, брендирања производа традиционалне и органске производње и др. у складу са смерницама заштите природних добара у обухвату Просторног плана

12.	Уређење простора за едукативно туристичко рекреативне активности
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	
13.	Санација и рекултивација неуређених одлагалишта отпада, стихијски изабраних локација за одлагање отпада животињског порекла и осталих деградираних површина на територији обухвата Просторног плана
14.	Укључење насеља односно делова насеља на територији обухвата Просторног плана у систем мреже регионалних депонија односно трајно опредељење за депоновање отпада на територији Града Зрењанина након изградње регионалне депоније
Унапређење водопривредне инфраструктуре	
15.	Регулисање водног режима на простору заштићених природних добара у складу са условима заштите природе
16.	Обезбеђење одговарајућих услова у смислу комуналне опремљености простора (водовод и канализација), као и уређење и обезбеђење водних ресурса од даљег загађивања
17.	Изградња и одржавање система за евакуацију отпадних вода
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	
18.	Подизање квалитета и модернизација постојеће мреже (изградња две обилазница Меленци и Кумане). У будућем развоју саобраћаја се мора посебно insistирати на модернизацији-изградњи путних праваца државне путне мреже I и II реда као и мреже општинског нивоа и некатегорисане путне мреже од стабилизованог застора кроз заштићена подручја
19.	Реконструкција /изградња државних и општинских путева према економским критеријумима cost – benefit, уз подизање нивоа одржавања
20.	Изградња / реконструкције капацитета и објеката железничког саобраћаја
Изградња и обнављање енергетске инфраструктуре	
21.	Потпуни прелазак на 20 kV напонски ниво. 10 kV мрежу и припадајуће дистрибутивне трафостанице 10/0,4 kV потребно је реконструисати за рад на 20 kV.
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	
22.	Део потребне електричне енергије могуће је обезбедити и из обновљивих извора. У оквиру просторних целина од значаја за очување биолошке разноврсности могу се на постојеће и планиране објекте постављати соларни панели и користити соларна енергија, у виду топлотне и електричне енергије за сопствене потребе.
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	
23.	Потпуна дигитализација електронске комуникационе мреже и објеката и изградња широкопојасне мреже
Заштита културног наслеђа	
24.	Заштита културног наслеђа у складу са Законским одредбама и условима надлежних институција (црпна станица код Кумана на парни погон која је споменик техничке културе под претходном заштитом)
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	
25.	Примена мера заштите у складу са мерама заштите од ванредних ситуација

Изградња школа или других објеката јавне намене нема суштинског значаја са аспекта заштите животне средине који би се за овакав тип плана требао посебно вредновати кроз циљеве СПУ овако специфичног подручја, као и мрежа јавних служби и индустрија.

Табела 14. Процена величине утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште)
 Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
 В. Активна заштита заштићених подручја и подручја у заштитној зони;
 Г. Адекватно управљање отпадом;
 Д. Рационална експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
 Ђ. Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја;
 Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Области планских решења	Циљеви стратешке процене						
	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Е
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољопривредно земљиште)	+3	+2	+2	+3	+2	+2	+3
Заштита заштићених подручја и простора у заштитној зони заштићених подручја	+2	+3	+3	+2	+2	+2	+2
Заштита предела	+2	+3	+3	0	+2	+2	+2
Становништво и привреда	+2	+1	+1	+2	+1	+2	+2
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	+3	+2	+2	+3	+2	+2	+2
Унапређење водопривредне инфраструктуре	+3	+2	+2	0	0	+2	+2
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	+2	+1	0	+1	0	+2	+2
Изградња и обнављање енергетске инфраструктуре	0	0	0	0	+2	+1	+1
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	+2	0	0	+1	+2	+3	+2
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	0	0	0	0	0	+2	+2
Заштита културног наслеђа	0	+2	+1	0	0	+2	+1
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	+2	+2	+2	0	+2	+2	+3

Табела 15. Процена просторних размера планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште);
 Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
 В. Активна заштита заштићених подручја и подручја у заштитној зони;
 Г. Адекватно управљање отпадом;
 Д. Рационална експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
 Ђ. Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја;
 Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Области планских решења	Циљеви стратешке процене									
	А	Б	В	Г	Д	Ђ	Ѓ	Е		
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољопривредно земљиште)	Л	Л	Р	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л
Заштита заштићених подручја и простора у заштитној зони заштићених подручја	Л	Р	Р	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л
Заштита предела	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л
Становништво и привредне активности	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	Р	Л	Р	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л
Унапређење водопривредне инфраструктуре	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	Л	Л	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре	Л	Л	Р	Р	Л	Л	Л	Л	Л	Л
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	Л	Л	Л	Л	Р	Р	Р	Р	Р	Р
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л
Заштита културног наслеђа	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л
Заштита од природних и техничко–технолошких удеса и несрећа	Л	Л	Р	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л

Табела 16. Процена вероватноће утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште)
 Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
 В. Активна заштита заштићених подручја и подручја у заштитној зони;
 Г. Адекватно управљање отпадом;
 Д. Рационална експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
 Ђ. Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја;
 Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Области планских решења	Циљеви стратешке процене											
	А	Б	В	Г	Д	Ђ	З	Е	Ж	И		
Заштита природних ресурса (вода, ваздух, земљиште, минералне сировине, шуме и пољопривредно земљиште)	И	В	И	М						М		Е
Заштита заштићених подручја и простора у заштитној зони заштићених подручја	В	И	И							М		И
Заштита предела	В	И	И							В		В
Становништво и привредне активности	В	М	М	И	В					В		В
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	И	В	В	И	В					И		М
Унапређење водопривредне инфраструктуре	И		М							В		
Унапређење саобраћајне инфраструктуре	М	М	М	М						В		М
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре										М		
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије					В					М		
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре										М		
Заштита културног наслеђа		И	М							В		
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	М	И	М	М	М					М		И

Кумулативни и синергетски ефекти

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја (члан 15.), стратешка процена треба да обухвати и процену кумулативних и синергетских ефеката.

Значајни ефекти могу настати као резултат интеракције између бројних мањих утицаја постојећих објеката и активности и различитих планираних активности на подручју плана.

Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат.

Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја.

У наредној табели на основу вредновања дефинисаног у Табели 17 извршена је анализа кумулативних и синергетских утицаја планских решења.

Табела 17. Вредновање карактеристика утицаја Просторног плана

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Природа утицаја	Интензитет активности у простору	Трајање (Временска димензија)	Просторна димензија
Позитиван (+) Негативан (-) Неутралан (Н)	Известан (И) Могућ (М) Није могућ(НМ)	Кумулативан (К) Кумулативан синергијски (КС) Синергијски (СИ) Појединачан- спорадичан (ПС)	Јак позитиван (ЈП) Позитиван (П) Мањи негативан (МН) Негативан (НГ)	Краткорочан (Кр) Средњорочан Ср) Дугорочан (Др)	Локални (Л) Регионални(Рег) Национални (Нац)

Табела 18. Идентификација могућих кумулативних и синергетских ефеката

Циљеве стратешке процене

- A. Одрживо коришћење и заштита природних ресурса (ваздух, површинске и подземне воде и земљиште)
 Б. Очување предеоних карактеристика подручја;
 В. Активна заштита заштићених подручја и подручја у заштитној зони;
 Г. Адекватно управљање отпадом;
 Д. Рационална експлоатација минералних сировина и унапређење енергетске ефикасности;
 Ђ. Промоција и подршка развоју туризма у складу са основним принципима одрживог развоја;
 Е. Поштовање свих предвиђених мера заштите животне средине и превенција акцидентних ситуација.

Области планских решења	Циљеве стратешке процене																	
	А		Б		В		Г		Д		Ђ		Е					
Заштита природних ресурса	+	И	КС	+	И	С	+	И	ПС	+	И	ПС	+	И	ПС	+	И	КС
Заштита заштићених подручја и простора у заштитној зони заштићених подручја	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС
	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС
Заштита предела	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС
Становништво и привреда	+	М	КС	Н	М	ПС	Н	М	ПС	+	М	ПС	+	М	ПС	+	М	ПС
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	+	И	КС	+	И	СИ	+	И	СИ	+	И	СИ	+	И	СИ	+	И	КС
	+	И	КС	+	И	СИ	+	И	СИ	+	И	СИ	+	И	СИ	+	И	КС
Унапређење водопривредне инфраструктуре	±	И	КС	Н	М	СИ	Н	М	СИ	Н	М	СИ	Н	М	СИ	Н	М	СИ
	±	И	КС	Н	М	СИ	Н	М	СИ	Н	М	СИ	Н	М	СИ	Н	М	СИ
Реконструкција и изградња саобраћајне инфраструктуре	+	М	КС	+	М	СИ	+	М	СИ	+	М	СИ	+	М	СИ	+	М	СИ
	+	М	КС	+	М	СИ	+	М	СИ	+	М	СИ	+	М	СИ	+	М	СИ
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре	+	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС
	+	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС
Изградња капацитета за обновљивих извора енергије	+	М	КС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС
	+	М	КС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	+	М	КС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС
	+	М	КС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС
Заштита културног наслеђа	+	НМ	КС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС
	+	НМ	КС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС	Н	НМ	ПС
Заштита од природних и техничко-технолошких удела и несрећа	+	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС
	+	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС
±	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС	±
±	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС	Н	М	КС	±

2. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

2.1. ОПШТЕ МЕРЕ У ТОКУ ИЗГРАДЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ОБЈЕКТА

Током извођења радова на припреми терена и изградњи објекта потребно је планирати и применити следеће мере заштите:

- носилац пројекта је дужан да поштује Закон о планирању и изградњи, као и подзаконска акта донета на основу овог Закона;
- вршити редовно квашење запрашених површина и спречити расипање грађевинског материјала током транспорта;
- утврдити обавезу санације земљишта, у случају изливања уља и горива током рада грађевинских машина и механизације;
- отпадни материјал који настане у процесу изградње (комунални отпад, грађевински материјал и метални отпад, пластика, папир, старе гуме и сл.) прописно сакупити, разврстати и одложити на за то предвиђену и одобрену локацију;
- материјал из ископа одвозити на унапред дефинисану локацију, за коју је прибављена сагласност надлежног органа; транспорт ископаног материјала вршити возилима која поседују прописане кошеве и систем заштите од просипања материјала;
- ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах прекине радове и обавести надлежну организацију за заштиту споменика културе;
- ако се у току радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког типа и минеролошко-петрографског порекла, за које се претпоставља да има својство природног споменика, извођач радова је дужан да о томе обавести надлежну организацију за заштиту природе.

2.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

С обзиром на то да је анализом постојећег стања животне средине на подручју обухваћеном Просторним планом уочен одређени степен деградације природних ресурса, као последице кумулативног дејства низа природних и антропогених фактора, Просторним планом су предвиђене мере и активности у циљу санације постојећег стања и даљег развоја насеља, у складу са основним принципима одрживог развоја.

Опште мере заштите природних ресурса и створених вредности односе се на:

- снабдевање корисника довољним количинама воде за пиће одговарајућег квалитета;
- пречишћавање отпадних вода у складу са смерницама дефинисаним за даљу урбанистичку разраду у Просторном плану;
- реконструкцију и редовно одржавање каналске мреже за одвођење атмосферских вода;
- санацију и рекултивацију постојећих одлагалишта отпада;
- имплементацију међуопштинског споразума који обавезује општину Нови Бечеј и Град Зрењанин да отпад са територије општине одвози на регионалну санитарну депонију на територији Града Зрењанина;
- едукацију грађана у циљу повећања свести о значају заштите животне средине и управљања отпадом као њеног интегралног дела, као и имплементацију одређених видова селекције отпада на извору, односно у домаћинствима;
- успостављање трајних активности на изради локалног регистра извора загађивања;
- решавање проблема уклањања отпада животињског порекла у складу са Законом о ветеринарству и пратећом законском регулативом.

Посебне мере за постројења и радне садржаје⁸

Услови који се односе на сва постојећа и планирана постројења и радне садржаје на простору у обухвату Просторног плана су:

- применити опште и посебне санитарне мере и услове предвиђене законом и другим прописима, којима се уређују послови санитарног надзора, као и прибављене услове/сагласности надлежних органа и организација;
- фекалне отпадне воде испуштати у водонепропусну септичку јаму (као прелазно решење) или одводити интерном канализацијом у јавну канализациону мрежу;
- све технолошке отпадне воде, преко сливних решетки, сакупљати и одводити у водонепропусну септичку јаму, уз претходан третман на таложнику и сепаратору или их упуштати у јавну канализацију, а по извршеном одговарајућем третману којим се обезбеђује прописани квалитет за испуштање у канализациону мрежу односно реципијент;
- спроводити мере заштите животне средине (ваздуха, воде, земљишта, заштите од буке) и адекватно управљање насталим отпадом.

У складу са Законом о заштити животне средине, у предметном Просторном плану примениће се прописани систем мера и услова за одрживо управљање, очување и унапређење природне равнотеже и услова за живот, као и за спречавање и смањење загађивања животне средине.

2.2.1. Мере заштите ваздуха

Заштита ваздуха ће се обезбедити применом следећих општих мера:

- уважавати Закон о заштити ваздуха и пратећа подзаконска акта;
- вршити континуирану и/или повремени мерења/узимања узорака загађујућих материја на фиксним локацијама;
- повремени мерити/узимати узорке загађујућих материја на мерним местима која нису обухваћена мрежом мониторинга квалитета ваздуха;
- поштовати Уредбу о поступању са супстанцама које оштећују озонски омотач, као и о условима за издавање дозвола за увоз и извоз тих супстанци, којом су дефинисани рок и распоред за смањивање потрошње контролисаних супстанци до њиховог потпуног искључивања из употребе, начин и поступци издавања дозволе за увоз или извоз контролисаних супстанци.

Посебне мере заштите ваздуха за постројења су:

- Поштовати Уредбу о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух;
- применити одговарајућа техничко-технолошка решења и мере, приликом пројектовања, градње и експлоатације постројења, којима се обезбеђује да емисија загађујућих материја у ваздуху задовољава прописане граничне вредности;
- уколико дође до квара уређаја којим се обезбеђује спровођење прописаних мера заштите, или до поремећаја технолошког процеса, услед чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, носилац пројекта је дужан да квар или поремећај отклони или прилагоди рад новонасталој ситуацији, односно обустави технолошки процес како би се емисија свела у дозвољене границе у најкраћем року;
- у случају прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху, обавезно је предузимање техничко-технолошких мера или обустављање технолошког процеса, како би се концентрације загађујућих материја свеле на ниво прописаних вредности;
- код стационарног извора загађивања, у току чијег обављања делатности се могу емитовати гасови непријатних мириса, обавезна је примена мера које ће довести до редукције мириса, иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије.

⁸ Према Упутству о минималним условима за заштиту животне средине, објављеним од стране надлежног министарства за послове заштите животне средине 2010. године

2.2.2. Остали услови и мере заштите, уређења и унапређења животне средине

Одрживо просторно планирање подразумева, између осталог и заштиту, уређење и унапређење животне средине која подразумева примену мера и активности чијом реализацијом ће се зауставити и спречити негативни утицаји на животну средину које могу имати поједини оператери и активности.

Према подацима надлежног Министарства, у посебној намени простора не постоји ни једно постројење које подлеже издавању интегрисане дозволе, али се налазе два постројења, која су истовремено и СЕВЕСО постројења вишег реда у контактної зони Просторног плана која имају утицаја на подручје посебне намене: Комплекс вишег реда - Погон за припрему и транспорт нафте и гаса и складиште ТНГ у Елемиру, и Комплекс вишег реда - Фабрика синтетичког каучука у Елемиру, оператера „ХИП Петрохемија“ а.д.

На територији Просторног плана регистровано је једно постројење нижег реда Комплекс нижег реда-Утоварна станица нафтних деривата на реци Тиси у склопу Погона за припрему и транспорт нафте и гаса, оператера НИС а.д. Нови Сад, Блок „Истраживање и производња“. За постројења у којем се обављају активности у којима је присутна, или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних (СЕВЕСО постројење), важе мере које су прописане Законом о заштити животне средине и другим подзаконским актима.

Локална самоуправа је у обавези да, на основу Плана заштите од удеса оператера који се налазе на територији те локалне самоуправе, изради План заштите од удеса локалне самоуправе (екстерни План заштите од удеса), чији је садржај и методологија израде уређена Законом о ванредним ситуацијама.

На основу овог Закона и подзаконских аката, спроводити планско управљања отпадом на територији јединица локалних самоуправа у оквиру обухвата Просторног плана.

Третман отпада животињског порекла спроводити у складу са Законом о ветеринарству, који подразумева нешкодљиво уклањање лешева животиња и других отпадака животињског порекла до објекта за сабирање, прераду или уништавање отпада животињског порекла на начин који не представља ризик по животиње, људе или животну средину.

С обзиром на то, да ће се разрада појединих планских решења вршити израдом одговарајуће планске документације, за наведене планове орган надлежан за њихову припрему, може донети Одлуку о изради стратешке процене, према критеријумима, прописаним Законом о стратешкој процени, ако утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

За све објекте који могу имати утицај на животну средину, надлежни орган мора прописати израду студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08).

2.2.3. Мере заштите културних добара

Мере заштите споменика културе и културних добара под претходном заштитом

Унутар простора обухваћеног Просторним планом евидентирани су, на основу анализе и валоризације утврђене споменичке вредности и вредности урбаних структура, у складу са Законом о културним добрима, простори и објекти који чине идентитет простора и усмеравају његов будући развој. То су највреднији објекти, они који су утврђени за непокретна културна добра.

Завод за заштиту споменика културе из Зрењанина, као надлежна установа заштите, утврдио је мере и смернице заштите (услове чувања, одржавања и коришћења непокретних културних добара) у даљем процесу урбанистичког и архитектонског планирања, односно изградње у обухвату Просторног плана.

Власници и корисници ових објеката обавезни су да пре предузимања било каквих радова, прибаве услове од Међуопштинског завода за заштиту споменика културе Зрењанин, на основу којих се израђује пројектна документација неопходна за радове, као и сагласност на пројектну документацију.

За споменике културе и евидентиране објекте под претходном заштитом утврђене су следеће мере заштите:

- не сме се оштетити, уништити, нити се без сагласности, у складу са одредбама Закона о културним добрима, могу мењати његов изглед, својства или намена;
- сопственик (лице које користи или управља културним добром) је дужан да:
  - чува и одржава културно добро и спроводи утврђене мере заштите,
  - редовно обавештава установу заштите о свим правним и физичким променама насталим на културном добру,
  - дозволи научно и стручно истраживање, техничко и друго снимање, као и извођење мера техничке заштите на културном добру у складу са Законом о културним добрима,
  - обезбеди доступност културног добра јавности,
  - пријави добро установи заштите и достави јој податке које тражи,
  - чува, одржава и употребљава добра у складу са њиховом природом и наменом,
  - допусти установи заштите преглед добара и узимање података о њима,
  - прибави услове за предузимање мера техничке заштите и прибави сагласност на мере и радове на добру, које могу проузроковати промене облика, намене добра или повредити његова својства;
- сопственик не сме да:
  - користи културно добро у сврхе које нису у складу са његовом природом, временом и значајем или на начин који може довести до оштећења културног добра,
  - раскопава, руши, преправља, презиђује или врши било какве радове који могу уништити својства културног добра, без утврђених услова и сагласности надлежног органа;
- ако се радови на непокретном културном добру изводе без утврђених услова или без сагласности на пројекат и документацију, надлежни Завод ће забранити даље извођење радова и поднети захтев надлежном органу за рушење, тј. повраћај у првобитно стање о трошку инвеститора;
- ако се радови на непокретном културном добру не изводе у складу са пројектом и документацијом на коју је дата сагласност, надлежни завод ће привремено обуставити радове и утврдити рок за испуњење услова за наставак радова;
- уколико инвеститор не обустави радове, надлежни Завод ће поднети захтев за рушење односно повраћај у првобитно стање о трошку инвеститора;
- инвеститор је дужан да у року од 15 дана од дана завршетка радова о томе обавести надлежни Завод и сноси трошкове прегледа изведених радова. Ако радови нису изведени у складу са пројектом, надлежни Завод ће наложити инвеститору да у одређеном року радове усагласи са пројектом;
- уколико инвеститор не поступи у складу са решењем из претходног става, Завод који је донео то решење подноси захтев надлежном органу за рушење – повраћај у првобитно стање;
- о радовима на непокретним културним добрима и њиховој заштићеној околини инвеститор је дужан да обезбеди вођење документације у складу са посебним прописима и да по завршетку радова преда примерак документације надлежном Заводу, тј. за добра од изузетног значаја Републичком заводу за заштиту споменика културе;

- дозволу за премештање непокретног културног добра на нову локацију даје Републички завод за заштиту споменика културе, а за добра од изузетног и великог значаја министарство надлежно за послове културе;
- инвеститор је дужан да обезбеди средства за истраживање, заштиту, чување, публиковање и излагање добра које ужива претходну заштиту, а које се открије приликом изградње инвестиционог објекта – до предаје на чување надлежној установи заштите.

Мере заштите археолошких налазишта

За сва евидентирана археолошка налазишта на подручју посебне намене, важе одредбе Закона о културним добрима, које обавезују власника/носиоца права коришћења да пре предузимања било каквих земљаних радова обезбеди посебне услове и сагласност Међуопштинског завода за заштиту споменика културе Зрењанин, јер се земљани радови не могу вршити без археолошког надзора, а по потреби (у зависности од значаја налазишта), морају се вршити и заштитна археолошка ископавања.

Извођач грађевинских и других радова који наиђе на археолошко налазиште или археолошке предмете, дужан је да одмах без одлагања прекине радове и обавести надлежни завод и предузме мере да се налаз не оштети, уништи и да се сачува на месту и у положају у ком је откривен.

2.2.4. Мере заштите и уређења предела

Поред наведених општих и посебних услова и мера заштите природног и културног наслеђа, додатно се наводе и мере које се односе на структурирање предела и заштиту вредности предеоних елемената, а односе се на простор посебне намене, односно на идентификоване просторне целине:

- забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност система водотока и канала;
- забрањена је изградња објеката који неповољно утичу на ваздух, воде, земљиште и шуме, изгледом, прекомерном буком или могућношћу да на други начин могу да наруше природне и остале вредности подручја, а посебно амбијенталне вредности непокретних културних добара и геоморфолошких формација;
- забрањени су радови и интервенције који могу изазвати процес водне ерозије;
- неопходно је одржавање непосредног окружења културних добара, историјских споменика и јавних чесми, обрадивог пољопривредног земљишта, водотокова и канала и земљишта уз њих, површина за рекреацију, саобраћајне инфраструктуре и др.;
- на површинама СРП „Окањ бара“ на којима је утврђен режим заштите III степена заштите где се спроводи проактивна заштита, могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, уређења објеката културно-историјског наслеђа, одржања и унапређења природних екосистема и предела, очувања еколошке целовитости и одрживог коришћења природних ресурса и простора уз потребну инфраструктурну и другу изградњу;
- забрањено је постављање предајника телевизије и мобилне телефоније у парку Специјалне болнице за рехабилитацију, као и других објеката који нарушавају визуелни интегритет парковског простора;
- на подручју ПП „Русанда“ забрањена је изградња, односно постављање надземне инфраструктуре ван подручја Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“, изградња производних објеката, постављање нафтовода, гасовода и продуктовода, изградња постројења за коришћење енергије ветра и друге инфраструктуре која би угрозила еколошке и предеоне карактеристике подручја.

2.2.5. Мере заштите живота и здравља људи

Адекватна имплементација планских решења у области заштите животне средине, пре свега препоруке и обавезе израде студија процена утицаја пројеката на животну средину, студија утицаја на здравље људи и стратешких процена планова на животну средину, као и успостављање мониторинга параметара животне средине и инспекцијски надзор, имају важну улогу у очувању квалитета живота и здравља људи на подручју Просторног плана.

Одрживо управљање животном средином је кључни фактор у сузбијању бројних болести чији су директни изазивачи фактори животне средине, пре свега антропогени утицаји и њихово синергијско дејство са природним, као и њихови међусобни утицаји.

Утицаји животне средине на здравље људи су велики и представљају последичну реакцију, те је становништво у обухвату Просторног плана свакодневно изложено низу физичких, хемијских и биолошких агенаса, природног и антропогеног порекла.

У Републици Србији, заштита здравља дефинише се са пет нивоа мера и активности усмерених на: унапређење и очување здравља, спречавање и сузбијање обољења, рано откривање болести, благовремено лечење и рехабилитацију.

Јавно здравље подстиче одговорност државе и друштва у обезбеђењу добробити за све грађане путем унапређења здравља и очувања здраве животне средине. Темелји се на промоцији здравља и примарној превенцији, а инструментализује кроз тимски и интердисциплинарни рад, мулти-секторску сарадњу, као и све облике партнерства. Формулисање политике и стратегије у овој области усклађено је са препознатим функцијама јавног здравља, у складу са препорукама Светске здравствене организације.

Под појмом здравствена заштита, подразумева се целокупност мера политичког, економског, правног, социо-културног, научног, социјално-медицинског, хигијенско против--епидемијског карактера, усмерених на очување и унапређење физичког, психичког и социјалног здравља сваког човека појединца и друштва, са циљем постизања дугочекности и потребног квалитета живота, као и обезбеђење адекватне медицинске помоћи за случај потребе.

Зато здравствену заштиту дефинишемо као скуп мера превенције, лечења и вођења болести и повреда коју спроводе лекарски, сестрински и други здравствени и нездравствени професионалци и сарадници.

Израз „мере здравствене заштите“ се уобичајено употребљава у опису јавних, организованих програма заштите ширих заједница и угрожених група становништва и има призвук смишљеног, планираног и дугорочног деловања (мере у оквиру програма заштите околине, заштите радника, програма менталног здравља).

Данас се све више употребљава и за поступке са појединцима, посебно када је у питању трајна нега:

- у оквиру терапијског плана за одређеног хроничног болесника;
- у програму рехабилитације;
- у праћењу и осигурању здравља одојчета итд.

Здравствена заштита, је организована и свеобухватна делатност друштва са основним циљем да се оствари највиши могући ниво очувања здравља грађана и породице. Здравствена заштита је све оно што једна држава или друштво (заједница) у целини, као и здравствена служба посебно, чине да заштите и побољшају здравље становништва. То могу бити разноврсне активности и мере на различитим нивоима.

Мере заштите живота и здравља људи могу се поделити у неколико кључних области дејства, према доминантном утицају у складу са законском регулативом из појединих области:

- обезбеђење безбедне и здраве околине неопходне за здравље становништва, посебно деце, кроз заштиту и очување квалитета животне средине;
- елиминисање загађења ваздуха које настаје као продукт сагоревања чврстих горива и услед егзистенције постојећих привредних комплекса у обухвату Просторног плана и контактне зоне, које могу бити у вези са многим обољењима;
- благовремено упозоравања и превенције од штетних ефеката дејства хемикалија које представљају потенцијални ризик за здравље људи;
- заштита здравља људи од електромагнетног зрачења;

- заштита живота и здравља људи у ванредним ситуацијама планирањем превенције и адекватним реаговањем на насталу ситуацију, чиме би се смртност и болести од последица ванредних ситуација, несрећа и избијања епидемија који су повезани са факторима ризика животне средине значајно смањили;
- заштита живота и здравља људи од последица климатских промена као глобалне опасности по здравље људи, које изазивају оштећења озонског омотача, губљење биодиверзитета и др.

2.2.6. Мере заштите природних добара

СРП „Окањ бара“

На подручју СРП „Окањ бара“ утврђују се режими заштите I, II и III степена, као и заштитна зона.

Режим заштите I степена

На површинама са режимом заштите I степена непосредно се примењују забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе. Радови и активности ограничавају се на:

- 1) научна истраживања и праћење природних процеса;
- 2) контролисану посету у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе;
- 3) спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина;
- 4) интервентне мере на заштити екосистема по посебним условима заштите природе.

Режим заштите II степена

На површинама на којима је утврђен режим заштите II степена спроводи се активна заштита ради очувања и унапређења природних вредности, посебно кроз мере управљања популацијама дивљих биљака и животиња, одржање и побољшање услова у природним стаништима и традиционално коришћење природних ресурса.

Осим забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе, на површинама на којима је утврђен режим заштите II степена, забрањује се и:

- 1) уклањање травног покривача са површинским слојем земљишта;
- 2) уклањање флотантне, субмерзне и приобалне вегетације;
- 3) уношење биљних и животињских инвазивних врста;
- 4) самоиницијативно и нестручно порибљавање вода;
- 5) кошење тешком механизацијом;
- 6) кретање возила и пољопривредних машина изван путева;
- 7) окупљање већег броја људи и одржавање манифестација;

Радови и активности ограничавају се на:

- 1) контролисану испашу по посебном програму;
- 2) контролисано сечење трске;
- 3) кошење ливада након плодоношења заштићених биљних врста (после 15. јуна);
- 4) осматрање само за то предвиђеним местима (чека и осматрачница - максимално до три осматрачка места), без кретања по подручју;
- 5) трасирање и уређење приступних стаза до места за осматрање;
- 6) спровођење мелиоративних активности које не нарушавају природну динамику водног режима.

Дозвољени су и радови и активности које се ограничавају на активности дате за режим заштите I степена.

Режим заштите III степена

На површинама на којима је утврђен режим заштите III степена спроводи се проактивна заштита и могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, уређења објеката културно-историјског наслеђа, одржања и унапређења природних екосистема и предела, очувања еколошке целовитости и одрживог коришћења природних ресурса и простора уз потребну инфраструктурну и другу изградњу. Осим забране радова и активности које су као такве утврђене чланом 35. Закона о заштити природе, забрањује се и:

- 1) орање њива до руба депресија;
- 2) употреба пестицида из групе хлорованих угљоводоника и метил бромида на удаљености мањој од 50 m, а осталих пестицида (зооциди, фунгициди, хербициди) на удаљености мањој од 20 m од канала и рубова њива;
- 3) изградња рибњака;
- 4) пошумљавање и преоравање травних станишта, ливада и пашњака;
- 5) одржавање канала паљењем вегетације у, поред и на косинама канала;
- 6) подизање ветрозаштитног зеленила које није у циљу заштите природног добра;
- 7) вршење мелиорација ливада и пашњака;
- 8) узнемиравање птица, посебно у периоду гнежђења (1. април - 31. јул);
- 9) лов на удаљености мањој од 200 m од Окањ баре и пуцање у правцу подручја са режимом заштите I степена;
- 10) упуштање вода испод II класе квалитета у реципијент.

Радови и активности ограничавају се на:

- 1) промену намене површина за потребе ревитализације и унапређења природних станишта;
- 2) изградњу објеката и инфраструктуре за потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавање постојећих објеката, и постављање подземних водова уз постојећу инфраструктуру;
- 3) мозаично паљење травне вегетације за потребе ревитализације станишта, по посебном пројекту и условима заштите природе;
- 4) кошење - просторно и временски ограничене активности, уз примену заштитних мера за флору и фауну;
- 5) лов - просторно и временски ограничене активности на одржавању здравственог стања и бројности популација ловних врста;
- 6) изградњу путне мреже - одржавање и реконструкцију постојећих путева.

Дозвољени су и радови и активности које се ограничавају на активности дате за режиме заштите I и II степена.

Заштитна зона

На подручју Специјалног резервата природе „Окањ бара“ и на подручју заштитне зоне, није дозвољено обављати радове и активности, за које се у складу са законом којим се уређује заштита природе, утврди да могу оштетити популације, заједнице и станишта биљних и животињских врста, нарушити природне процесе и еколошку целовитост подручја или значајно неповољно утицати на естетска и културно-историјска обележја подручја и животну средину.

На подручју Специјалног резервата природе „Окањ бара“ и на подручју заштитне зоне, непосредно се примењују одредбе Закона о заштити природе које се односе на одређивање количине воде у влажним и воденим екосистемима, очување покретних заштићених природних докумената и заштиту и очување дивљих врста, укључујући контролу и сузбијање инвазивних врста.

ПП „Русанда“

На подручју Парка природе „Русанда“ забрањује се:

1. заоравање, преоравање и мелиорација травних станишта;
2. уклањање травног покривача са слојем земљишта;

- узнемиравање, непланско сакупљање и уништавање фауне;
- лов на водену пернату дивљач;
- уништавање и непланско уклањање вегетације и дивље флоре, као и нарушавање стања хортикултурних вредности и вртно - архитектонских елемената;
- изградња рибњака и порибљавање језера Русанда;
- постављање предајника телевизије и мобилне телефоније у парку, као и других објеката који нарушавају визуелни интегритет парковског простора;
- изградња, односно постављање надземне инфраструктуре ван подручја Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“, изградња производних објеката, постављање нафтовода, гасовода и продуктовода, изградња постројења за коришћење енергије ветра и друге инфраструктуре која би угрозила еколошке и предеоне карактеристике подручја;
- радови и активности које мењају водни режим и физичко-хемијске карактеристике слатинских станишта, уколико те промене за резултат имају трајне негативне последице на природне вредности заштићеног подручја;
- непланско одлагање и складиштење инертног материјала (песак, шљунак, земља и др.) и обављање осталих радова и активности које нису у складу са принципима одрживог коришћења природних ресурса;
- одлагање свих врста отпадних и опасних материја, као и успостављање транспортне руте опасног отпада;
- остали радови и активности којима се врши загађивање ваздуха, земљишта, седимента, подземне и површинске воде.

На подручју Парка природе „Русанда“ ограничава се:

- могућност промене намене површина (земљишта) и култура, на промене у смеру смањења интензитета коришћења простора (превођење обрадивих површина у пашњаке и сл), формирања заштитног појаса и у сврху ревитализације станишта;
- формирање новог грађевинског земљишта, на површине неопходне за изградњу објеката предвиђених до покретања поступка заштите важећом просторно-планском документацијом;
- промена морфологије терена, на планске активности усмерене на уређење обале уз грађевинско подручје насеља и побољшање еколошких услова станишта, као и на потребе коришћења пелоида за рад Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“;
- уклањање флотантне, субмерзне и приобалне вегетације, на планску сечу и уклањање трске, као и обављање планских активности за потребе управљања каналима;
- извођење радова за потребе експлоатације минералних сировина, на коришћење пелоида (седимента из језера), термалне и термоминералне воде за потребе Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“;
- коришћење рекреативних пловних објеката (бројно, временски и просторно), на плански утврђен број одговарајућих пловила, ван периода репродукције строго заштићених дивљих врста, по утврђеној траси/површини унутар режима заштите III степена;
- коришћење врсте пловних објеката, на коришћење чамаца који се покрећу људском снагом или електромотором и других рекреативних пловних објеката којима се не угрожавају вредности екосистема језера;
- изградња молова и стационираних плутајућих објеката, на оне за потребе управљања, као и на плански постављене у оквиру постојећег грађевинског подручја у циљу организовања одрживих видова туризма, рекреације и едукације;
- изградња нових објеката, на простор у оквиру обухвата Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“ и на максималну спратност објеката од два спрата и поткровља;
- изградња нових путева ограничава се на плански предвиђене саобраћајнице до покретања поступка заштите, а асфалтирање и бетонирање постојећих некатегорисаних путева ограничава се на простор Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“;

11. лоцирање туристичких и других садржаја и активности, који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света, на просторе који су од обале језера и од границе простора под режимом заштите другог степена удаљени најмање: а) 20 метара унутар грађевинског земљишта и б) 200 метара ван грађевинског подручја;
12. организовање јавних скупова и манифестација, на простор у оквиру Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“;
13. примена техничких решења заштите обале, на планску заштиту унутар грађевинског подручја, која укључује примену еколошки повољних решења (у складу са предеоним карактеристикама језера);
14. садња дрвећа и жбуња, уношење и гајење алохтоних врста, на просторе парковских површина као и на врсте које нису инвазивне у Панонском региону; приликом обнове парковског зеленила ограничава се покровност четинарских врста, на највише 30%;
15. сеча стабала, на плански утврђена појединачна стабла;
16. кретање транспортних возила и пољопривредне механизације, на постојеће путеве и оранице;
17. употреба ђубрива и средстава за заштиту биља, на парковске површине и оранице, у складу са потребама очувања биолошке разноврсности;
18. хортикултурно и грађевинско уређење Парка, на планске активности.

Режим заштите II степена

На површинама на којима је утврђен режим заштите II степена, поред претходних забрана, забрањује се:

1. постављање стационираних објеката на језеру и у приобалној зони;
2. организовање јавних скупова и манифестација.

На површинама на којима је утврђен режим заштите II степена, поред претходних ограничења, ограничава се:

1. постављање мобилијара, на плански утврђене за потребе управљања, едукације и истраживања природних вредности подручја;
2. коришћење пловних објеката, на потребе управљања као и просторно и временски утврђена истраживања;
3. кретање посетилаца просторно и временски, на кретање претходно најављено чуварској служби.

Заштитна зона

У заштитној зони Парка природе „Русанда“ забрањује се:

1. извођење радова и активности које утичу на промене водног режима и физичко-хемијских карактеристика слатинских станишта, уколико те промене за резултат имају трајне негативне последице на природне вредности заштићеног подручја или угрожавају квалитет земљишта, седимента, подземне и површинске воде;
2. изградња рибњака, депонија комуналног отпада, постројења за коришћење енергије ветра и других објеката, као и извођење радова којима се нарушавају еколошки и визуелни интегритет подручја.

У заштитној зони Парка природе „Русанда“ ограничава се:

1. изградња саобраћајница вишег реда (државни пут I и II реда), на плански предвиђене до покретања поступка заштите;
2. складиштење/депоновање стајњака, осоке и других извора еутрофикације на, за ту сврху предвиђене, прописно опремљене локације, и на делу простора који није у контакту са подземним водама;
3. формирање новог грађевинског земљишта, на просторне целине чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 200 метара; изградња укопаних складишта на овим просторним целинама могућа је уколико се дно складишта налази изнад коте максималног нивоа подземне воде;

4. изградња индустријских објеката и подземно одлагање свих врста опасних материја, на простор грађевинског подручја, чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 500 m, а код кога дубина подземних вода износи 3,5 и више метара;
5. планирање туристичких и других садржаја који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света неодговарајућим коришћењем осветљења, на растојање веће од 200 метара од границе заштићеног подручја;
6. уношење и гајење алохтоних врста, на антропогене површине и на врсте које нису инвазивне у Панонском региону;
7. упуштање отпадних вода након завршетка изградње канализационог система и система за пречишћавање комуналних и/или индустријских вода из насеља, на ефлуент одговарајућег квалитета чије се упуштање врши у водно тело Типа 5, II-III класе еколошког потенцијала;
8. подизање високог зеленила ван грађевинског подручја, на минималну удаљеност 200 метара од границе заштићеног подручја.

СП „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана

За споменик природе установљава се режим заштите II степена и прописују услови и мере заштите којим се забрањује:

1. заштићено стабло сећи, ломити му гране, кидати лишће или предузимати друге радње које би могле изменити његов изглед или довести у питање његов биолошки опстанак;
2. депоновање смећа и другог отпада;
3. паркирање и наслањање пољопривредних машина на стабло;
4. ложење ватре испод крошње.

Обезбеђује се предузимање свих биолошко-техничких мера заштите стабла, под условима које утврди Завод за заштиту природе. Старалац над природним добром потребно је да:

- заштићено стабло чува и одржава у складу са прописаним мерама заштите;
- у случају насталих промена које заштићено стабло могу уништити или оштетити његова битна својства, одмах обавестити Завод за заштиту природе;
- доносити програм заштите и уређења у року од 6 месеци од дана доношења предметне Одлуке о заштити;
- да обележи заштићено стабло на Законом прописан начин.

Све планове уређења простора, шумске, ловне, привредне и друге основе, усагласити са ППРС и програмом заштите споменика природе.

Станишта заштићених и строго заштићених врста

На стаништима заштићених и строго заштићених врста која се налазе ван грађевинских подручја:

- забрањено је: мењати намену и културу површина (преоравати површине под природном вегетацијом, градити рибњаке и сл.), уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта, постављати ветрогенераторе, отворати површинске копове, мењати морфологију терена, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња, као и обављати друге радове који нису у функцији очувања и унапређења постојећег стања;
- неопходно је: ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта, уз очување старих раса и сорти и обнову екстензивног сточарства, као и обављати радове у циљу еколошке ревитализације станишта;
- прибавити посебне услове заштите природе за обављање радова и активности на стаништима, укључујући и активности одржавања и/или уређења просторне целине.

На стаништима заштићених и строго заштићених врста која су обухваћена грађевинским подручјем:

- забрањено је: мењати морфолошке и хидролошке особине станишта, састав и структуру вегетације; обављати све радове и активности, осим еколошке едукације и одржавања станишта, у складу са карактеристикама и капацитетом простора; одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња;
- ограничава се: пренамена ових површина на заштитно зеленило; изградња објеката и вршење радова на оне који су неопходни за одрживо коришћење просторне целине датог станишта и који су лоцирани у складу са потребама заштите дивљих врста;
- прибавити посебне услове заштите природе за обављање радова и активности, укључујући и активности одржавања и/или уређења просторне целине.

Еколошки коридори и заштитна зона еколошких коридора и станишта

На подручјима еколошких коридора и заштитној зони еколошких коридора и станишта потребно је:

1. Применити мере очувања и унапређења природних и полуприродних елемената еколошких коридора:
  - обезбедити повезивање слатинских станишта очувањем постојећих ливада и пашњака уз еколошки коридор;
  - обезбедити отвореност канала/водотока са улогом еколошких коридора на целој дужини;
  - приобално земљиште канала/водотока треба да има травну вегетацију у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m код локалних коридора, а код регионалних коридора у ширини од најмање 10 m, а оптимално 20 m (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта);
  - обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта;
  - није дозвољена промена намена површина под вегетацијом у природном и блиско-природном стању (ливаде, пашњаци, тршћаци итд.), преоравање и чиста сеча зеленила са улогом еколошког коридора и сл.;
  - план озелењавања треба да буде саставни део планске и пројектне документације, при чему је неопходно обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста, а забрањено је сађење/уношење инвазивних врста;
  - приликом препарцелације⁹, односно деобе или спајања парцела, обезбедити континуитет обале са вегетацијом у природном или блископриродном стању, у ширини од 20-50 m од линије средњег водостаја, односно у ширини од 10 m код високих обала, а овај појас приобаља може да садржи пешачку стазу;
  - ограничава се изградња на објекте:
    - инфраструктуре, чија траса прелази најкраћим путем преко коридора/ станишта;
    - чија је намена директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока;
    - није дозвољено привремено или трајно одлагати отпад, опасне материје и сл;
    - неопходно је стимулисати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета.
2. Избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.). Применити засторе

⁹ Парцелација се односи на грађевинско земљиште, док се на пољопривредном, водном и шумском земљишту врши деоба, односно спајање парцела.

- којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже (стаништима и коридорима).
3. Прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор за израду техничке документације приликом:
    - регулације водотока, попличавања и изградње у обалном појасу;
    - изградње и/или обнављања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима;
    - изградње мостова.
  4. За потребе изградње мултифункционалног еколошког моста:
    - на растојању до најмање 500 m у окружењу моста извршити уређење предела са циљем усмеравања дивљих врста према еколошком мосту;
    - локација за изградњу еколошког моста са трасом приступног пута, биће дефинисана у условима заштите природе за потребе израде плана детаљне регулације ове просторне целине.
  5. Мере за заштитну зону еколошких коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:
    - у појасу од 200-500 m од еколошког коридора/станишта:
      - забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина);
      - ограничава се примена планских решења на она којима се не нарушавају карактеристике хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.
    - у појасу од 50-200 m од еколошког коридора/станишта, опште мере заштите:
      - услов за изградњу укопаних складишта је да се њихово дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде, уз примену грађевинско-техничких решења којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор;
      - планским решењима мора се обезбедити:
        - примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења;
        - дефинисање посебних правила озелењавања уз забрану коришћења инвазивних врста.
    - у појасу од 50-200 m од еколошког коридора/станишта, изузев у грађевинском подручју насеља:
      - забрањује се изградња нових салаша;
      - на постојећим салашима дозвољена је реконструкција, доградња и надоградња постојећих објеката, без промене постојеће намене објекта, у циљу побољшања санитарно-хигијенских услова живота и рада на салашу;
      - изградња надземних објеката се ограничава:
        - o на воћарско-виноградске кућице и оставе за смештај пољопривредних култура;
        - o на објекте неопходне за одрживо коришћење коридора или датог станишта (објекти сточарства на пашњацима и сл.), који су лоцирани и изграђени у складу са условима заштите природе;
    - изградња инфраструктуре, уз примену следећих услова:
      - трасе саобраћајница планирати најкраћим путем преко еколошких коридора или комплекса станишта;
      - применити посебна грађевинско-техничка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона;
    - у појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта, услов за изградњу:
      - вештачких површина (паркинг, спортски терени и сл.), је да се на парцели формира уређена зелена површина са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора или тампон зоне станишта;
      - саобраћајница, представља примена техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора/станишта.

Мере заштите геолошког и палеонтолошког наслеђа

Обавеза инвеститора извођења радова је да, уколико у току извођења радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког или минералошко-петрографског порекла а за које претпоставља да има својства споменика природе, о томе обавести министарство надлежно за послове животне средине и да предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

Посебни услови заштите природе

1. На *травним површинама* у обухвату Плана препоручује се пашарење, а на ораничним парцелама условно је могућ развој интегрисане пољопривредне производње и/или органске пољопривредне производње:
  - Развоју пашарења треба да претходи равномернија прерасподела стоке на различитим деловима простора, као и ревитализација слатинских станишта, која су последњих година у великој мери угрожена преоравањем;
  - За развој одрживе пољопривреде препоручује се очување/формирање природне травно-жбунасте вегетације на међама између парцела. Успостављању органске пољопривреде превасходно погодује постојање природних станишта у заштитној зони (као и у заштићеном подручју). За стимулисање органског начина узгоја пољопривредних култура, превасходно поврћа и воћа, од великог је значаја простор пешчане греде између Мале и Велике Русанде.
2. Приликом подизања *пољозаштитног зеленила* са улогом вишефункционалног пуфер појаса:
  - Успостављање вишеспратних пољозаштитних појасева са учешћем високог зеленила могуће је на растојању већем од 200 m од границе станишта заштићених и строго заштићених врста;
  - Постојеће и планиране површине ваншумског зеленила повезати у целовит систем зеленила и фокусирати планирање заштитног зеленила на промену намене ораница слабијег квалитета (испод 4. класе);
  - Учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде најмање 50% ради очувања биодиверзитета аграрног и урбаног предела уз одговарајућу разноврсност врста и физиогномије, тј. спратовности дрвенасте вегетације заштитних појасева;
  - Избежавати коришћење инвазивних врста.
3. Очување постојећег *пуфер-појаса*, односно формирање појаса природне травно-жбунасте вегетације оптималне ширине 15 m, неопходно је у приобалном појасу водних тела Окањ баре и Русанде.
4. У циљу *успостављања/одржања одговарајућег водног режима на заштићеним подручјима* израдити студије које се односе на усклађивање водног режима за потребе заштите природе са потребама осталих корисника простора.
5. Планирање и уређење простора, као и изградњу објеката унутар *грађевинског подручја Кумана* које је обухваћено Планом вршити у складу са прописаним условима Покрајинског завода за заштиту природе (бр. 03-1640/4 од 15.10.2014.) издатих на Захтев (бр. IV 05 350-15/2014 од 27.08.2014.) Одсека за урбанизам, стамбено-комуналне послове, грађевинарство и заштиту животне средине Општине Нови Бечеј, који су издати за потребе израде Плана детаљне регулације југоисточне радне зоне у Куману.
6. Детаљни услови заштите природе за потребе планирања и уређења простора, као и изградњу објеката унутар *грађевинског подручја* насеља која су обухваћена Просторним планом за која је обавезна израда планова генералне регулације, биће саставни део тих планова.
7. Уређење простора и планирање *пречистача отпадних вода*, вршити на начин да се обезбеди очување карактеристика хидролошког режима које су значајне за функционалност заштићених подручја. Систем за пречишћавање отпадних вода насеља лоцирати изван подручја под заштитом и ван станишта заштићених и строго заштићених врста. Крајњи реципијент за упуштање пречишћеног ефлуента такође мора бити ван подручја под заштитом, а канал који представља везу између пречистача и реципијента мора имати транзитну улогу. У складу са чланом 16. Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за

- њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12), испуштање отпадних вода након спроведеног пречишћавања не сме погоршати квалитет реципијента.
8. *Планиран нафтовод* од Сабирне станице 1 (Елемир) до Сабирне нафтно-гасне станице (Меленци), који су дати у Рефералној карти 2 важећег Просторног плана Града Зрењанина, трасирати ван подручја под заштитом, у складу са захтевима Покрајинске уредбе о проглашењу Парка природе „Русанда“. За планирање нафтовода предлаже се разматрање могућности постављања паралелно са трасом гасовода за транспорт издвојеног CO₂ из природног гаса од ТНГ Елемир до лежишта II НГП Русанда, а за коју је Завод издао Решење (бр. 03-725/4 од 18.06.2013.) на захтев Сектора за инжењеринг НТЦ НИС-Нафтагас д.о.о. Нови Сад (број НТС100000/IZ-do/173 од 07.12.2012., 2851/2 од 18.04.2013. и допуна од 29.05.2013. у вези измене трасе гасовода).
  9. *Грађевинско земљиште ван грађевинских подручја* користити у складу са принципима одрживог развоја окружења заштићених подручја, при чему приоритет (осим еко-туризма), треба да има развој руралног и других видова туризма. Интегрално планирање одрживог развоја туризма у обухвату Просторног плана, као основ за диверзификацију руралне економије и побољшање квалитета живота у руралним областима, треба да буде повезано са развојем туризма у окружењу предметног подручја (превасходно повезивањем подручја СРП „Окањ бара“ и ПП „Русанда“ са СРП „Славо копово“).
  10. *Објекте за туристичку презентацију природних вредности* (осматрачнице, инфо-центар, визиторски центар) унутар заштићеног подручја, планирати као монтажно-демонтажне објекте привременог карактера чије коришћење не захтева изградњу инфраструктурних објеката и на начин којим се не угрожавају природне вредности.
  11. *Туристички локалитет са осматрачницом* у заштитној зони СРП „Окањ бара“ (КО Кумане), планирати на начин којим се у максимално могућој мери обезбеди очување вредности заштићеног подручја. Неопходна инфраструктура (приступни путеви, комуникациони и електрични водови и сл.), треба да буде трасирана кроз простор заштитне зоне.
  12. *Начин планирања туризма у близини ловачке куће код викенд-зоне Бабатово* (унутар заштитне зоне СРП „Окањ бара“, КО Елемир), мора бити примерен потребама одрживог развоја подручја. Одржив развој подразумева проналажење решења којим се избегава пренамена пашњака у грађевинско подручје, односно да се формирање новог грађевинског земљишта сведе на минимум. У наведеном смислу, предлаже се проналажење могућности планирања грађевинских објеката унутар постојећег грађевинског подручја викенд-зоне Бабатово у близини Тисе (чији су потенцијали за развој транзитног и еко-туризма минимално искоришћени), док се планирање осталих садржаја за потребе развоја туризма може извршити и на делу заштитне зоне ван грађевинског подручја.
  13. Пронаћи могућност *лоцирања истраживачке станице* унутар грађевинског подручја насеља Елемир.
  14. У туристичку понуду укључити простор *пешчане греде између Мале и Велике Русанде* са постојећим објектима (виноградарске кућице и други објекти везани за постојећу намену простора), уређен на традиционалан начин.
  15. *Уређење локалних атарских путева* у КО. Кумане (парцеле бр. 8255, 8304; 8406, 8295, 8407; 8403, 8463, 8464, 8456, 8505, 8506), КО Тараш (парцеле бр. 703, 4999, 5010) и КО Меленци (парцела бр. 12918 до асфалтиране деонице), извршити путем постављања стабилизованог застора. Постављање стабилизованог застора извршити у максималној ширини од 3 м.
  16. *Фармерска зона у КО Кумане* може бити планирана на парцелама бр. 7368/2 и 7374, уз следећа ограничења:
    - Грађевински објекти (зграде, цевоводи, комуникациони и електрични водови и сл.), треба да буду планирани на северном делу обе парцеле, као и на источном делу парцеле бр. 7368/2 ближе насељу, док се остали делови обеју парцела могу користити за испашу стоке;
    - За потребе формирања приступног пута извршити стабилизацију следећих некатегорисаних путева: атарског пута на парцели бр. 8393, почев од локалног пута Нови Бечеј-Кумане, дуж северне границе парцеле бр. 7368/2; атарског пута на парцели бр. 8401 који је трасиран западним делом парцеле бр. 7368/2, на деоници почев од пута на парцели бр. 8393 све до почетка парцеле бр. 7374.

2.2.7. Мере заштите од ванредних ситуација

Мере заштите од елементарних непогода и акцидентних ситуација

Заштита од елементарних непогода

Мере заштите од сеизмичког хазарда, подразумевају адекватан избор локације за изградњу објеката, поштовање ограничења која се односе на индекс изграђености и индекс заузетости земљишта, утврђивање дозвољене спратности објеката, побољшање квалитета стамбеног и грађевинског фонда у насељима уз већи степен опремљености одговарајућом инфраструктуром, као и обавезну примену прописа о техничким нормативима за изградњу објеката у сеизмичким подручјима (VII-VIII односно VIII степена сеизмичког интензитета), код изградње нових односно реконструкције постојећих објеката.

Заштита од високих подземних вода и сувишних атмосферских вода, обезбеђује се постојећом мелиорационом каналском мрежом и системима за одводњавање, као и поштовањем важећих прописа приликом пројектовања и изградње, односно реконструкције хидротехничких објеката.

Мере заштите од пожара, обухватају урбанистичке и грађевинско-техничке мере заштите. Урбанистичке мере заштите се односе на планирање простора у насељу кроз урбанистичке показатеље (намена површина, индекс заузетости парцеле) и правила изградње (регулациона линија, грађевинска линија, висина објекта, удаљеност објекта од суседних, ширина саобраћајница, паркиралишта и др.). Грађевинско-техничке мере заштите се односе на стриктну примену прописа о изградњи објеката, електроенергетских и гасних постројења.

Превентивне мере заштите обухватају планске мере заштите које се односе на планирање приступних путева, окретница и платоа одговарајућих карактеристика за потребе ватрогасних возила, планирање изворишта за снабдевање водом и капацитете водоводне мреже који обезбеђују довољне количине воде за гашење пожара, размак између објеката којим се спречава ширење пожара и др.

Основне мере заштите од јаког ветра су дендролошке мере, које су планиране као заштитни појасеви одговарајуће ширине уз саобраћајнице, канале и као заштита пољопривредног земљишта.

Изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од противградних станица Сектора одбране од града, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења Републичког хидрометеоролошког завода Србије.

Акцидентне ситуације (удеси)

Концепција планирања и заштите простора од елементарних непогода и технолошких удеса, базира се на минимизацији ризика по људско здравље и животе, природне и створене вредности, као и на санацији простора који су евидентно угрожени овим појавама.

Усаглашавање националне законске регулативе са међународном, јачање институционалних капацитета за примену законских обавеза, сектора за рану најаву и одбрану, као и формирање јединствене базе о угроженим просторима, потенцијално угроженим просторима, постојећим и планираним објектима одбране, пружа основу за планирање намене простора и његовог савременог концепта развоја у складу са природним условима и ограничењима. Надлежности, обавезе, мере и начини деловања, проглашавања и управљања у ванредним ситуацијама дефинисане су Законом о ванредним ситуацијама.

Одредбе овог закона односе се на израду планова заштите од удеса и предузимање мера за спречавање и ограничавање утицаја, успостављање адекватних одговора на ванредне ситуације које су узроковане елементарним непогодама, техничко-технолошким несрећама - удесима и катастрофама.

На утврђивање концепције просторног развоја, утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције, има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

Ове мере се односе на:

- адекватно просторно планирање и зонирање насеља (подразумева одређивање зона заштите, удаљености опасних активности од насеља, дислокацију постојећих ризичних садржаја, планирање одговарајућих садржаја у циљу спречавања ширења последица од потенцијалних удеса, итд.);
- специфичне услове за изградњу објеката и инфраструктуре са повећаним ризиком од удеса;
- израду анализе ризика од удеса и давање мишљења и сагласности на њих;
- избор и примену технологија чијом се експлоатацијом мање загађује животна средина и обезбеђује већи степен заштите од потенцијалног загађења;
- благовремено отклањање свих уочених техничко-технолошких недостатака;
- утврђивање траса транспорта опасних материја изван насељених места.

Постројења у којем се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних (у даљем тексту: СЕВЕСО постројење), регулисана су Законом о заштити животне средине и другим подзаконским актима, на основу чега се одређује обавеза израде Политике превенције удеса, Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса, прописује се листа опасних материја и њихове количине и критеријуми за одређивање врсте документа које израђује оператер СЕВЕСО постројења, односно комплекса у коме се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја. Локална самоуправа је у обавези да, на основу Плана заштите од удеса оператера, који се налазе на територији те локалне самоуправе, изради План заштите од удеса локалне самоуправе (екстерни План заштите од удеса), чији је садржај и методологија израде уређена Законом о ванредним ситуацијама. Повредиви објекти јесу они који се налазе на 1000 метара од граница севесо постројења.

Заштита простора од ванредних ситуација врши се у складу са одредбама Националне стратегије заштите и спасавања у ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 86/11), Закона о ванредним ситуацијама, Уредбе о садржају и начину израде планова заштите и спасавања у ванредним ситуацијама („Службеном гласнику РС“, број 8/11), Правилника о начину израде и садржају плана заштите од удеса („Службеном гласнику РС“, број 82/12), Правилника о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службеном гласнику РС“, број 41/10) и др.

На подручју обухваћеном Просторним планом налази се једно СЕВЕСО постројење нижег реда: Комплекс нижег реда - Утоварна станица нафтних деривата на реци Тиси у склопу Погона за припрему и транспорт нафте и гаса, оператера НИС а.д. Нови Сад, Блок „Истраживање и производња“, и два постројења вишег реда у контактаној зони Просторног плана Комплекс вишег реда- Погон за припрему и транспорт нафте и гаса и складуште ТНГ у Елемиру, оператера НИС а.д., Нови Сад, Блок „Истраживање и производња“ и комплекс вишег реда – Фабрика синтетичког каучука у Елемиру, оператера „ХИП Петрохемија“ а.д.

За комплекс вишег реда- Погон за припрему и транспорт нафте и гаса и складиште ТНГ у Елемиру, оператера НИС а.д., Нови Сад, Блок, „Истраживање и производња“, улица Пролетерска бб, Елемир, и комплекс вишег реда – Фабрика синтетичког каучука у Елемиру, оператера „ХИП Петрохемија“ а.д., оператери су извршили моделовање ефеката хемијског удеса, у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса, чији резултати су имплементирани у овај Просторни план, имајући у виду да могу имати негативних утицаја на подручје посебне намене у случају експлозија пара течности у стању кључања (тзв. BLEVE- Boiling Liquid Expanding Vapour Explosion), као најгорих могућих сценарија на овим комплексима. На основу извршених моделовања утврђене су повредиве зоне топлотне радијације:

1. Погон за припрему и транспорт нафте и гаса и складиште ТНГ у Елемиру, оператера НИС а.д., Нови Сад, Блок, „Истраживање и производња“ (опасна материја: бутан)
  - а) (31,6kw/m²) потенцијално смртоносни ефекат хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 50% случајева)- на раздаљини од 447 m од места удеса,
  - б) (15,9 kw/m²) потенцијално смртоносни ефекат хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 1% случајева)- на раздаљини од 659 m од места удеса,
  - с) (12 kw/m²) опекотина I степена у року од 10 секунди- на раздаљини од 764 m од места удеса.
2. Фабрика синтетичког каучука у Елемиру, оператера „ХИП Петрохемија“ а.д. (опасна материја 1,3-Бутадиен)
  - а) (31,6kw/m²) потенцијално смртоносни ефекат хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 50% случајева)- на раздаљини од 633 m од места удеса,
  - б) (15,9 kw/m²) потенцијално смртоносни ефекат хемијског удеса у року од 10 секунди (у око 1% случајева)- на раздаљини од 938 m од места удеса,
  - с) (12 kw/m²) опекотина I степена у року од 10 секунди- на раздаљини од 1100 m од места удеса.

Око оба постројења утврђује се у складу са законском регулативом и повредива зона од 1000m (1) тј. 1100m (2).

СЕВЕКО комплекс нижег реда-Утоварна станица нафтних деривата на реци Тиси у склопу Погона за припрему и транспорт нафте и гаса, оператера „НИС“ а.д. Нови Сад, блок „Истраживања и производња“, Елемир у Зрењанину има опасну материју: сирова нафта. Око овог постројења у складу са законском регулативом утврђује се повредива зона од 1000m.

Утврђене зоне приказане су на Реферална карта **3.2.–Природни ресурси и заштита животне средине**.

Уређење простора од интереса за одбрану земље

За простор који је предмет израде Просторног плана нема посебних услова и захтева за прилагођавање потребама одбране земље коју прописују надлежни органи. Циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране је стварање услова за деловање цивилне заштите становништва и заштиту материјалних и природних ресурса у случају ратних дејстава.

Применом законске регулативе за планирање и уређење простора од интереса за одбрану земље, стварају се просторни услови за функционисање цивилне заштите становништва. У случају непосредне ратне опасности и у рату, све мере цивилне заштите (заштита људи и материјалних добара, померање становништва, збрињавање становништва и др.), спроводиће се у складу са Законом о ванредним ситуацијама и прописима који регулишу ову област.

У складу са Законом о ванредним ситуацијама ради заштите од елементарних непогода и других несрећа, органи локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица, у оквиру својих права и дужности, дужна су да обезбеде да се становништво, односно запослени, склоне у склоништа и друге објекте погодне за заштиту.

IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА

Граница обухвата овог Просторног плана, представља уједно и посебну намену простора.

Сва просторно планска документа чије је доношење у надлежности јединице локалне самоуправе, а чији делови представљају подручје посебне намене, морају се усагласити са овим Просторним планом. При усаглашавању просторно планских докумената чије је доношење у надлежности јединице локалне самоуправе, не може се мењати подручје посебне намене. До усаглашавања ових планских докумената, за подручје посебне намене се примењују правила уређења и грађења из овог Просторног плана.

Сви урбанистички планови који су на подручју посебне намене, примењују се у деловима у којима нису у супротности са овим Просторним планом.

2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА

Овим Просторним планом за подручје посебне намене се прописује обавезна израда урбанистичких планова: планова генералне регулације за насељена места Меленци и Елемир и планова детаљне регулације, тамо где је неопходно дефинисати грађевинско земљиште, односно где је неопходно разграничити јавно од осталог грађевинског земљишта. При изради урбанистичких планова, планиране садржаје усагласити са мерама заштите, које су прописане важећим уредбама и условима надлежне институције за заштиту природе, а дате су овим Просторним планом.

2.1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉЕ МЕЛЕНЦИ

За насеље Меленци, које се налази у заштитној зони, а мањим делом и у режиму III степена заштите ПП „Русанда“ је обавезна израда плана генералне регулације, уз поштовање следећих смерница дефинисаних овим Просторним планом:

- Преиспитати и дефинисати границу грађевинског подручја насеља, усаглашавајући је са границама заштићеног подручја, режимима заштите и заштитном зоном према одредбама Уредбе о проглашењу Парка природе „Русанда“ („Службени лист АПВ“, број 27/14), границама станишта заштићених и строго заштићених врста и планским препорукама и решењима из овог Просторног плана;
- За делове насеља који су на простору заштићеног подручја и његове заштитне зоне, поштовати мере заштите из важеће Уредбе о заштити, а за делове насеља који су на простору који је дефинисан као станиште заштићених и строго заштићених врста, поштовати мере заштите надлежне институције за заштиту природе;
- Спровести измену границе грађевинског подручја (у северном делу насеља), која сече планирани комплекс хиподрома (за који постоји урађен урбанистички пројекат), тако да ова зона спорта и рекреације буде комплетно у обухвату грађевинског подручја насеља или дефинисана као издвојено, али целовито, грађевинско подручје ван насеља;
- Такође, преиспитати УП хиподрома из 1997. године и уградити га у ПГР насеља Меленци, или прописати план детаљне регулације за овај простор, односно садржај;
- Прилагодити просторну организацију насеља специфичним природним одликама, месним потребама и приликама;

- У склопу комплекса Специјалне болнице за рехабилитацију „Русанда“, поред постојећих садржаја је могуће планирати и следеће садржаје: осматрачницу, бунгалове, плажу, као и друге садржаје у складу са важећом Уредбом о заштити ПП „Русанда“. Могућа је изградња и других едукативно-туристичко-рекреативних садржаја, компатибилних основној намени. Парковске површине у оквиру Бање „Русанда“ је могуће при реконструкцији обогатити алохтоним неинвазивним врстама, а унос четинара ограничити на 30%. Правила за уређење и изградњу комплекса Бање се могу дефинисати планом генералне регулације насеља Меленци или прописати детаљна разрада за овај простор, с обзиром да је Бања „Русанда“ у заштићеном подручју ПП „Русанда“;
- Адекватним одржавањем постојећег биолошког пречистача отпадних вода типа мокра поља у грађевинском подручју насеља, обезбедити очување карактеристика хидролошког режима које су значајне за функционалност заштићених подручја.

2.2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉЕ ЕЛЕМИР

Део грађевинског подручја насеља Елемир се налази у заштитној зони СРП „Окањ бара“ и чини део подручја посебне намене, тако да се приликом израде плана генералне регулације за насеље Елемир морају поштовати следеће смернице дефинисане овим Просторним планом:

- Просторна организација насеља мора бити примерена потребама одрживог развоја, што подразумева ограничено ширење грађевинског подручја насеља у окружењу подручја посебне намене, док формирање новог грађевинског земљишта у заштитној зони треба свести на минимум;
- За део насеља који је у заштитној зони, применити мере заштите из важеће уредбе о заштити, као и услове надлежне институције за заштиту природе;
- Намену простора, као и услове грађења, усагласити са дефинисаним зонама забрањене изградње (нових објеката јавне намене, становања и туристичких објеката), као и повредивим зонама (са аспекта хемијског удеса), које су дефинисане у односу на два евидентирана СЕВЕСО комплекса вишег реда у непосредном окружењу подручја посебне намене (Погон за припрему и транспорт нафте и гаса и складиште ТНГ, односно, Фабрика синтетичког каучука).

2.3. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ПОСТОЈЕЋУ РАДНУ ЗОНУ БРОЈ 4

За постојећу радну зону (у рефералној карти број 1 Посебна намена простора, означену бројем 4), која се налази на локалитету „Бабатово“ унутар дефинисане зоне кућа за одмор, је обавезна израда плана детаљне регулације, уз прибављање свих услова надлежних институција и предузећа у чијој је надлежности њихово издавање, посебно надлежне институције за заштиту природе, као и поштовање смерница дефинисаних овим Просторним планом:

- Преиспитати и дефинисати границу радне зоне у односу на зону кућа за одмор која је окружује;
- Просторна организација радних садржаја мора бити примерена потребама одрживог развоја подручја посебне намене, што подразумева да се радна зона ограничи на постојеће оквире и изграђеност;
- Садашња намена ове радне зоне је складиште течних угљоводоника, односно утоварна станица нафтних деривата на реци Тиси у склопу погона за припрему и транспорт нафте и гаса („НИС“ а.д. Нови Сад), у склопу које је евидентиран севесо комплекс нижег реда, са повредивом зоном (са аспекта хемијског удеса). У складу са законском регулативом, оператер је у обавези да изради Политику превенције удеса, чији је сатавни део идентификација повредивих објеката и добара на удаљености од 1000 m од границе локације, као и процену могућег нивоа удеса и дефинисање мера превенције;

- У сваком случају, постојећа намена није примерена окружењу, те у наредном периоду не треба подстицати изградњу нових таквих и сличних садржаја, него тежити да се комплекс постепено у будућности трансформише у пословно-комерцијалну или неку производну намену компатибилну окружењу (производња вина, прерада воћа и поврћа, стари занати, производи од пружа и трске и слично);
- Основни урбанистички показатељи, спратност објеката и други услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са законском регулативом која ову област уређује, када буду познати корисници простора и конкретни садржаји;
- Комплекс мора бити опремљен неопходном саобраћајном, водном, енергетском и електронском комуникационом инфраструктуром, а архитектонска обрада планираних објеката може се третирати слободно, са циљем да се уклопе у околни пејзаж;
- Режији коришћења морају да буду такви да осигурају земљиште од појаве ерозивних и др. негативних процеса и поремећаја, а уз услове и сагласности надлежних предузећа и установа за заштиту;
- С обзиром да се предметна локација налази у заштитној зони еколошког коридора реке Тисе у појасу до 50 m и од 50-200 m од еколошког коридора, морају се поштовати прописане мере заштите:

У појасу до 50 m од еколошког коридора реке Тисе

- услов за изградњу вештачких површина (паркинг и сл.), је да се на парцели формира уређена зелена површина са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора,
- услов за изградњу саобраћајница, представља примена техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора,

У појасу од 50-200 m од еколошког коридора реке Тисе

- услов за изградњу укопаних складишта је да се њихово дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде, уз примену грађевинско-техничких решења којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор,
- применити мере заштите коридора од утицаја светлости, буке и загађења,
- дефинисати посебна правила озелењавања уз забрану коришћења инвазивних врста,
- применити посебна грађевинско-техничка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона;
- Приликом израде плана детаљне регулације, усмеравајућег карактера треба да буду и општа правила грађења дефинисана овим Просторним планом за радне зоне и појединачне радне комплексе (дата у поглављу IV/2./2.4./2.4.2./2.4.2.1. Општа правила грађења за радне зоне и појединачне радне комплексе).

2.4. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НОВЕ РАДНЕ КОМПЛЕКСЕ

У просторним целинама:

- Заштитна зона СРП „Окањ бара“;
- Заштитна зона ПП „Русанда“;
- Остала посебна намена,

је могућа изградња нових радних комплекса, уз стриктно поштовање мера заштите на стаништима заштићених и строго заштићених врста и еколошким коридорима са заштитним зонама.

За формирање новог радног комплекса, при чему се мења намена земљишта из пољопривредног у грађевинско, је обавезна израда плана детаљне регулације уз прибављање услова надлежних институција и јавних предузећа у чијој је надлежности њихово издавање, као и поштовање смерница дефинисаних овим Просторним планом:

- У склопу радног комплекса могућа је изградња различитих производних и пословних садржаја, али превасходно објеката, односно делатности које у погледу простора, саобраћаја, инфраструктурне опремљености или радног процеса, не угрожавају стање животне средине;

- Сваки радни комплекс мора имати довољно простора за потребе одвијања производног процеса, одговарајућу комуналну инфраструктуру и мора задовољити противпожарне услове и услове заштите животне средине;
- Радни комплекси морају имати: приступни пут са тврдом подлогом до јавног пута и бити снабдевени инфраструктуром и инсталацијама неопходним за производни процес; загађене отпадне воде морају се претходно пречистити пре испуштања у природне реципијенте; неоргански отпад мора се одвозити на одговарајуће депоније, а органски на даљу прераду;
- У оквиру радног комплекса могу се градити: пословни објекти, производни, складишни, економски, услужни, објекти инфраструктуре и слично;
- Изградња укопаних складишта је могућа уколико се дно складишта налази изнад коте максималног нивоа подземне воде;
- Основни урбанистички показатељи, спратност објеката и други услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са одређеним технолошким процесом и законском регулативом, која ову област уређује, када буду познати корисници простора и конкретни садржаји;
- Намену простора, као и услове грађења, усагласити са означеним повредивим зонама (са аспекта хемијског удеса), које су дефинисане у односу на два евидентирана СЕВЕСО комплекса вишег реда, као и један севесо комплекс нижег реда. (Сва три СЕВЕСО комплекса се налазе у КО Српски Елемир);
- у заштитној зони ПП „Русанда“ ограничава се формирање новог грађевинског земљишта, на просторне целине чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 200,0 m, а изградња индустријских објеката и подземно одлагање свих врста опасних материја, на простор грађевинског подручја, чија је минимална удаљеност од границе заштићеног подручја 500,0 m и код кога дубина подземних вода износи 3,5 и више метара;
- Приликом израде плана детаљне регулације, усмеравајућег карактера треба да буду и општа правила грађења дефинисана овим Просторним планом за радне зоне и појединачне радне комплексе

2.5. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НОВЕ ТУРИСТИЧКЕ КОМПЛЕКСЕ

У просторним целинама:

- Заштитна зона СРП „Окањ бара“;
- Заштитна зона ПП „Русанда“;
- Остала посебна намена,

је могућа изградња нових туристичких комплекса, уз стриктно поштовање мера заштите на стаништима заштићених и строго заштићених врста и еколошким коридорима са заштитним зонама.

За формирање новог едукативно-туристичко-рекреативног локалитета, при чему се мења намена земљишта из пољопривредног у грађевинско, је обавезна израда плана детаљне регулације уз прибављање услова надлежних институција и предузећа у чијој је надлежности њихово издавање, посебно надлежне институције за заштиту природе, као и поштовање смерница дефинисаних овим Просторним планом:

- Могу се градити садржаји у функцији спорта, рекреације и различитих видова туризма, као што су: излетнички, спортско-рекреативни, едукативни, ловни, риболовни, еколошки и етно туризам;
- Дозвољена је изградња најразноврснијих објеката, као што су: излетишта, стрелишта, јахалишта, голф терени, базени, школе у природи, уметничке колоније, летење позорнице, као и кампови, хостели, ресторани и слични садржаји;
- Комплекс мора бити опремљен неопходном саобраћајном, водном, енергетском и електронском комуникационом инфраструктуром, а архитектонска обрада планираних објеката може се третирати слободно, са циљем да се уклопе у околни пејзаж;

- Режији коришћења морају да буду такви да осигурају земљиште од појаве ерозивних и др. негативних процеса, као и хидрогеолошких поремећаја, а уз услове и сагласности надлежних предузећа и установа за заштиту;
- Све површине намењене јавном коришћењу морају бити изграђене у складу са потребама особа са инвалидитетом, деце и старих особа;
- Основни урбанистички показатељи, спратност објеката и други услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са законском регулативом која ову област уређује, када буду познати корисници простора и конкретни садржаји;
- Намену простора, као и услове грађења, усагласити са дефинисаним зонама забрањене изградње (нових туристичких објеката), као и повредивим зонама (са аспекта хемијског удеса), које су дефинисане у односу на два евидентирана СЕВЕСО комплекса вишег реда, у непосредном окружењу подручја посебне намене, као и један СЕВЕСО комплекс нижег реда, у просторној целини остала посебна намена;
- У заштитној зони ПП „Русанда“, ограничава се планирање туристичких и других садржаја који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света неодговарајућим коришћењем осветљења, на растојање веће од 200,0 m од границе заштићеног подручја;
- Приликом израде плана детаљне регулације, усмеравајућег карактера треба да буду и правила грађења дефинисана овим Просторним планом за едукативно-туристичко-рекреативне локалитете

2.6. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПДР-А ЗА ПРОИЗВОДНЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ОБЈЕКТЕ

У оквиру енергетског комплекса, према условима из овог Просторног плана се:

- могу градити садржаји у функцији енергетског производног објекта: објекат који производи енергију (топлотну, електричну), соларни колектори, трансформаторско и разводно постројење, пословни објекат, средњенапонски подземни водови;
- комплекс опремити инфраструктуром коју захтева ова врста енергетског објекта.

Парк ветрогенератора, према условима из овог Просторног плана се може градити на пољопривредном земљишту, уз сагласност надлежног министарства за пољопривреду.

Табела 19. Спровођење Просторног плана¹⁰

Просторне целине	Основна и посебна намена простора	Директна примена	Урбанистички пројекат	План детаљне регулације	План генералне регулације	Просторни план подручја посебне намене	
Заштићена подручја	СРП „Окањ бара“	Пољопривредно, водно Грађевинско	• •			• ¹¹	
	ПП „Русанда“	Пољопривредно, водно Грађевинско	•		•		
Заштитна зона заштићених бара	ЗЗ СРП „Окањ бара“	Пољопривредно, водно	•			• ¹⁰	
		Радна зона бр. 1 и 6	•				
	Грађевинско	Туристички локалитет „Вањ“		•			
		Зона кућа за одмор	•				
ЗЗ ПП „Русанда“	Пољопривредно, водно	Насеље Елемир	•		•		
		Радна зона бр. 2,3,7	•				
	Грађевинско	Југоисточна радна зона у Куману			•		
		Спорт и рекреација		•			
Остала посебна намена	Пољопривредно, шумско, водно	Насеље Меленци			•	•	
		ДП I реда М 24				• ¹⁰	
	Грађевинско	Туристички локал.		•			
		Црпна станица					
Зона утицаја на природна добра	Грађевинско	Зона кућа за одмор	•				
		Радна зона бр. 4			•		

¹⁰ Линијска инфраструктура, инфраструктурни објекти који се налазе на територији јединица локалне самоуправе, спроводиће се на основу ППО локалних самоуправа уз примену услова за уређење и мера заштите природе који су дати овим Просторним планом

¹¹ Спровођење мера заштите за заштитне зоне еколошког коридора Тисе које су имплементиране у овај Просторни план

3. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину је урађен у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“ бр. 135/04 и 88/10), а за потребе израде предметног Просторног плана.

Чланом 5. Закона о стратешкој процени, „стратешка процена врши се за планове, програме, основе и стратегије (у даљем тексту: планови и програми) у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, електронских комуникација, туризма, очувања природних станишта и дивље флоре и фауне, којима се успоставља оквир за одобравање будућих развојних пројеката одређених прописима којима се уређује процена утицаја на животну средину.“

За наведене планове и програме којима је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу или у случају мањих измена планова и програма које не захтевају прописани поступак усвајања, као и за планове и програме који нису наведени у претходном пасусу, одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана и програма ако, према критеријумима прописаним овим законом, утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

„Министар надлежан за послове заштите животне средине, ближе утврђује листе планова и програма за које је обавезна стратешка процена утицаја на животну средину и листе планова и програма за које се може захтевати стратешка процена утицаја на животну средину.“

Чланом 7. Закона дефинисано је да се „Стратешка процена утицаја на животну средину ради на основу нивоа, врсте, циљева и садржаја плана или програма.

Ако је план или програм саставни део одређене хијерархијске структуре, стратешка процена утицаја на животну средину, ради се у складу са смерницама стратешке процене утицаја на животну средину плана или програма вишег хијерархијског нивоа.“

За планове нижег реда, у складу са чланом 9. Закона о стратешкој процени утицаја „Одлуку о изради стратешке процене доноси орган надлежан за припрему плана и програма по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација.“

4. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Чланом 3. Закона о процени утицаја на животну средину дефинисано је да су „Предмет процене утицаја пројекти који се планирају и изводе, промене технологије, реконструкције, проширење капацитета, престанак рада и уклањање пројеката који могу имати значајан утицај на животну средину.

Предмет процене утицаја су и пројекти који су реализовани без израде студије о процени утицаја, а немају одобрење за изградњу или се користе без употребне дозволе (у даљем тексту: процена утицаја затченог стања).

Процена утицаја врши се за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљања отпадом и комуналних делатности, као и за пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра.“

У складу са наведеним Законом и одредбама Уредбе о утврђивању Листе пројеката, за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката, за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08) инвеститори су дужни да се обрате, пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу објеката са Листе II, надлежном органу. Надлежни орган ће одлучити о потреби израде студије о Процени утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби изради или ослобађању од израде студије.

Поступак процене утицаја треба спровести по фазама у поступку процене утицаја, како је то прописано поменутих Законом. Начелни садржај студије о Процени утицаја на животну средину прописан је чланом 17. поменутог Закона, а егзактан обим и садржај студије се одређује одговарајућим решењем од стране надлежног органа.

V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПЛАНА

Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у Просторном плану могле успешно имплементирати у планском периоду.

Чланом 17. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана садржи нарочито:

1. опис циљева плана и програма;
2. индикаторе за праћење стања животне средине;
3. права и обавезе надлежних органа; и
4. поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја;
5. друге елементе у зависности од врсте и обима плана.

Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09 и 72/09) дефинисано је да Република односно јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине, у складу са овим и посебним законима.

Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине су:

- обезбеђење мониторинга;
- дефинисање садржине и начина вршења мониторинга;
- одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга;
- дефинисање мониторинга загађивача;
- успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача, и
- увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

1. ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА

Полазећи од посебне намене и специфичности подручја Просторним планом су дефинисани циљеви који су током израде Стратешке процене разматрани и анализирани у односу на дефинисане Индикаторе и циљеве саме стратешке процене.

Циљеви Просторног плана су:

- заштита и одрживо коришћење свих природних вредности кроз заштиту предела, заштићених подручја и природних ресурса;
- заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне;

- дефинисање начина коришћења грађевинског подручја у складу са условима заштите природе;
- постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;
- обезбеђење просторних услова за реализацију концепта трајно одрживог (уравнотеженог) развоја подручја, као дела интегралног управљања у оквиру целокупног система заштите животне средине;
- обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања.
- заштита и одржив развој енергетске инфраструктуре;
- заштита и и одржива експлоатација минералних сировина.

2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, које обухвата праћење природних фактора, односно промене стања и карактеристика животне средине. Имајући у виду дефинисане посебне циљеве, врши се избор одговарајућих индикатора у изради стратешке процене, који је у планском периоду неопходно пратити како би се могла вршити оцена планских решења односно њихов позитиван утицај на подручје обухваћено Просторним планом. Предлог индикатора за праћење стања животне средине предложено се на основу дефинисаних циљева стратешке процене дат је у наредној табели:

Табела 20. Индикатори животне средине

Индикатори
23. Број дана са прекорачењем ГВЕ за суспендоване честице, SO _x , NO _x
24. Годишње количине исцрпљене подземне и површинске воде, апсолутно и као део од укупне обновљиве количине воде (m ³ , %)
25. % домаћинства прикључен на водовод и канализацију
26. % отпадних вода које се пречишћавају
27. Присуство фекалних бактерија у води за пиће (%) ¹²
28. БПК ₅ у водотоцима (mg/l кисеоника потрошеног у 5 дана, на константној температури од 20°C)
29. Промена намене земљишта (%)
30. ha (%) санираних и рекултивисаних подручја
31. Квалитет пољопривредног и непољопривредног земљишта
32. Употреба минералних ђубрива (kg/ha)
33. Употреба пестицида (t активне материје пестицида на 10km ² пољопривредног земљишта)
34. Површине под природним пределима
35. Удео шумског земљишта у укупном земљишту (%)
36. % заштићених природних добара на територији АПВ у односу на укупну површину
37. Површине под изабраним значајним екосистемима (km ² или ha) одабраних врста екосистема
38. Учешће броја угрожених врста у укупном броју врста (%)
39. Стварање отпада (t/становнику)
40. Стварање опасног отпада (t /јединици БДП)
41. Удео потрошње електричне енергије, гаса и ОИЕ у енергетске сврхе
42. Рационална експлоатација минералних сировина (t/год или %)
43. Учешће обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије (%)
44. Интензитет туризма

¹² Према упутствима СЗО за квалитет воде за пиће

3. ЗАКОНСКИ ОКВИР

Програм праћења стања животне средине регулисан је великим бројем правних аката, националним и међународним, директивама и смерницама ЕУ од којих су најважнији:

- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон у 43/11-УС);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“ бр. 30/10, 93/12 и 89/15);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“ бр. 46/91, 83/92, 53/93-др. закон, 54/93, 60/93-исправка, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредби чл. 9. до 20.);
- Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, бр. 41/09 и 10/13-др. закон);
- Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 65/08-др. закон и 41/09);
- Закон о потврђивању Оквирне конвенције Уједињених нација о промени климе („Службени лист СРЈ-Међународни уговори“, број 2/97);
- Закон о министарствима („Службени гласник РС“, број 44/14, 14/15, 54/15 и 96/15-др. закон);
- Закон о потврђивању Кјото протокола уз Оквирну конвенцију Уједињених нација о промени климе („Службени гласник РС-Међународни уговори“, број 88/07);
- Закон о ратификацији Конвенције о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима („Службени лист СФРЈ-Међународни уговори“, број 11/86);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о потврђивању Базелске Конвенције и прекограничном кретању опасних отпада и њиховом одлагању („Службени лист СРЈ - Међународни уговори“, бр. 2/99);
- Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10 и 91/10-испр.);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10 и 93/12);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81 до 96.);
- Закон о комуналним делатностима („Службени гласник РС“, бр. 88/11 и 46/14-УС);
- Закон о амбалажи и амбалажном отпаду („Службени гласник РС“, број 36/09);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10, 63/13);
- Уредба о утврђивању критеријума за одређивање статуса угрожене животне средине и приоритета за санацију и ремедијацију („Службени гласник РС“, број 22/10);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух („Службени гласник РС“, бр. 71/10 и 6/11-испр.);
- Уредба о методологији за прикупљање података за Национални инвентар емисије гасова са ефектом стаклене баште („Службени гласник РС“, број 81/10);
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник РС“, број 5/68);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14);
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10);
- Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Службени гласник РС“, број 88/10);
- Уредба о производима који после употребе постају посебни токови отпада, обрасцу дневне евиденције о количини и врсти произведених и увезених производа и годишњег извештаја, начину и роковима достављања годишњег извештаја, обвезницима плаћања накнаде, критеријумима за обрачун, висину и начин обрачунавања и плаћања накнаде („Службени гласник РС“, бр. 54/10, 86/11, 15/12 и 3/14 и 31/15-др. пропис);

- Правилник о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ“, бр. 42/98 и 44/99);
- Правилник о заштити строго заштићених и заштићених дивљих биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10 и 47/11);
- Правилник о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података („Службени гласник РС“, бр. 30/97 и 35/97-исправка);
- Правилник о обрасцу дневне евиденције и годишњег извештаја о отпаду, са упутством за његово попуњавање („Службени гласник РС“, број 95/10);
- Правилник о опасним материјама у водама („Службени гласник СРС“, број 31/82);
- Правилник о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода („Службени гласник СРС“, бр. 47/83 и 13/84-исправка);
- Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Службени гласник РС“, број 56/10);
- Правилник о врстама амбалаже са дугим веком трајања („Службени гласник РС“, број 70/09);
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Службени гласник РС“, број 23/94);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/10);
- Правилник о методологији за одређивање акустичких зона („Службени гласник РС“, број 72/10);
- Правилник о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања као и методологија за врсте, начине и рокове прикупљања података („Службени гласник РС“, бр. 91/10 и 10/13);
- Правилник о садржини и методама израде стратешких карата буке и начину њиховог приказивања јавности („Службени гласник РС“, број 80/10);
- Правилник о методологији за израду акционих планова („Службени гласник РС“, број 72/10);
- Правилник о садржају планова квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, број 21/10) и др.

4. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Када су у питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине, иста произилазе из Закона о заштити животне средине.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима.

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона. Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији, који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом.

Мониторинг загађивача

Оператер постројења, односно комплекса који представља извор емисија и загађивања животне средине дужан је да, у складу са законом, преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења;
- 2) обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач је дужан да изради план обављања мониторинга, да води редовну евиденцију о мониторингу и да доставља извештаје, у складу са овим законом.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

5. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

У случају појаве неочекиваних негативних утицаја, у смислу ванредних ситуација и могућих удеса на севесо постројењима у обухвату Просторног плана, и контактної зони неопходно је поступати у складу са важећом законском регулативом: Закон о заштити животне средине, Закон о ванредним ситуацијама, Закон о заштити од пожара, Закон о потврђивању Конвенције о прекограничним ефектима индустријских удеса („Службени гласник РС-Међународни уговори“, број 42/09), Закон о потврђивању Конвенције о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту („Службени гласник Р- Међународни уговори“, број 102/07), Конвенција о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима („Службени гласник СФРЈ-Међународни уговори“, број 11/86) и др.

VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Општи методолошки приступ изради стратешке процене утицаја на животну средину

Анализа методолошких приступа је корисна како би се могла направити потребна компаративна анализа примењене методологије, коришћене за потребе овог Извештаја са методолошким основама, које су прокламоване у склопу опште законске регулативе која регулише ову проблематику, пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Основни циљ се састоји пре свега у покушају да се општа методологија прилагоди специфичностима анализираних просторних планова.

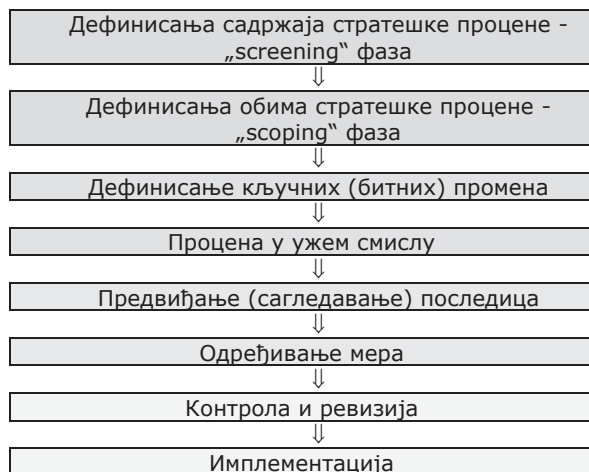
Стратешка процена утицаја на животну средину, у релативном смислу представља дисциплину новијег датума, резултат је развоја процене утицаја на животну средину, које интегришу еколошке, друштвено-економске и кумулативне утицаје, тако што:

- Укључује одрживост на самом извору еколошких проблема у планској фази, тако да се санација последица редукује;
- Омогућује да се утврди потреба и оправданост са аспекта заштите животне средине, пре свега, иницијатива и инвестиционих подухвата;
- Обрађује питања од ширег значаја; и
- Утврђује контекст и поставља смернице за хијерархијски оквир даљих процене утицаја планова, односно пројеката на животну средину.

Фазе израде Стратешке процене утицаја на животну средину су:

- Одлучивање о изради стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину као саставног дела одлуке о изради планског документа;
- Одређивање садржаја стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одговарајућег програмског основа за израду стратешке процене утицаја на животну средину (тзв. „scoring report“) у оквиру програма за израду плана;
- Израда Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину – саставни део планског документа.

Општи методолошки поступак, који се користи приликом израде стратешке процене и припреме Извештаја о стратешкој процени, састоји се из неколико општих фаза, и то:

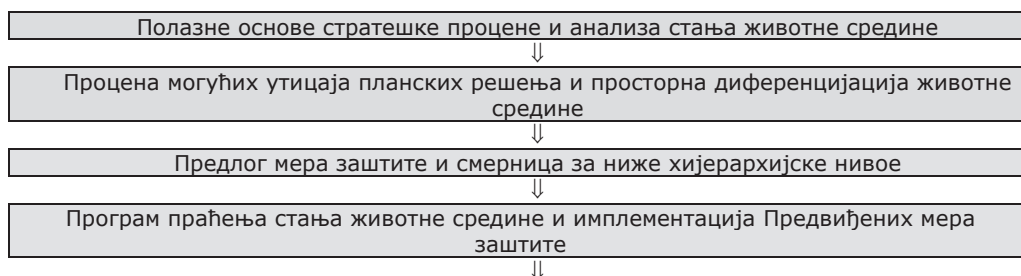

Методолошки основ за израду Стратешке процене утицаја, у ужем смислу, представљају методе научног истраживања (анализа и синтеза, компаративни метод, индукција и дедукција, статистички метод, картографски метод и др.), односно примењене методе праћења стања објеката, односно појава и процеса у простору, од извора загађења, притисака, стања и одговора (планског решења).

Истовремено са применом метода научног истраживања, коришћена су страна и домаћа искуства и упутства за примену „Стратешке директиве“, пре свега искуства из Европске Уније. Посебно су значајне методе из „Практичног упутства за примену ЕУ Директиве 2001/42/ЕС на урбанистичке и просторне планове“.

Анализирајући поступак израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, може се закључити да се он састоји, условно говорећи, из четири фазе:

- Полазне основе, анализа и оцена стања (намене простора у обухвату Просторног плана и елемената животне средине);
- Процена могућих утицаја на животну средину;
- Мере заштите животне средине, и
- Програм праћења стања животне средине.

Не улазећи у детаљније елаборирање појединих фаза, потребно је нагласити да свака фаза има своје специфичности и никако се не сме запоставити у поступку интегралног планирања животне средине.

Полазне основе стратешке процене обухватају дефинисање предмета, као и просторног обухвата студије, циљева и метода рада, правног, планског и документационог основа.

Анализа и оцена стања је аналитичка фаза, која се ради на основу резултата мерења елемената животне средине на терену односно стручних, научних и других литературних података о стању животне средине на датом подручју.

Након анализе и оцене стања, другу фазу представља процена могућих утицаја, које одређене активности и објекти могу имати на животну средину. Процена могућих утицаја на животну средину се врши на основу квантификације појединих елемената животне средине, научних сазнања и процена угрожености повредивих ресурса у околини планираних садржаја и процене еколошког ризика. Према критеријумима и оцени постојећег стања животне средине, а имајући у виду природне услове и изграђене структуре на подручју за које се план доноси, издвајају се најзначајнији утицаји на животну средину, који могу неповољно утицати на непосредно окружење.

У трећој фази, имајући у виду све напред наведено, прописују се одговарајуће мере заштите животне средине у циљу смањења негативних утицаја и унапређења животне средине.

У овој фази дефинишу се смернице за ниже хијерархијске нивое планирања животне средине, односно израда Стратешке процене утицаја и Процена утицаја пројеката на животну средину.

На крају, следи фаза у којој се дефинише *програм праћења* стања животне средине у току спровођења Плана, које обухватају предлог индикатора за праћење стања животне средине и по потреби успостављање нових мерних тачака. Такође, веома је важно пратити и ефикасност спровођења прописаних мера заштите, односно да ли дефинисане мере заштите дају одговарајуће резултате.

Примењени метод рада се заснива на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа.

Примењени метод рада

Стратешка процена предметног Просторног плана ради се са циљем обезбеђивања заштите животне средине и одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме, израде и доношења Просторног плана, а на основу донете Одлуке о изради Стратешке процене.

Главни задатак Стратешке процене је да олакша благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на нивоу стратешког доношења одлука о плановима и програмима уважавајући принципе одрживог развоја. Интегрисањем поступка стратешке процене утицаја у процес припреме, израде и доношења Просторног плана омогућава се ефикаснија инструментализација стратешке процене утицаја на животну средину у просторном и урбанистичком планирању.

Садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, дефинисан је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10) и Одлуком о изради стратешке процене.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину планског документа представља завршни документ стратешке процене и саставни је део планског документа. Садржина Извештаја дефинисана је у складу са одредбама члана 12. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину и има следећа поглавља:

1. Полазне основе стратешке процене;
2. Општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора;
3. Процена могућих утицаја плана на животну средину;
4. Смернице за израду стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину;
5. Програм праћења стања (мониторинг) животне средине у току спровођења Просторног плана;
6. Приказ коришћене методологије у изради Стратешке процене и тешкоће у изради Стратешке процене;
7. Приказ начина одлучивања;
8. Закључна разматрања до којих се дошло током израде Извештаја.

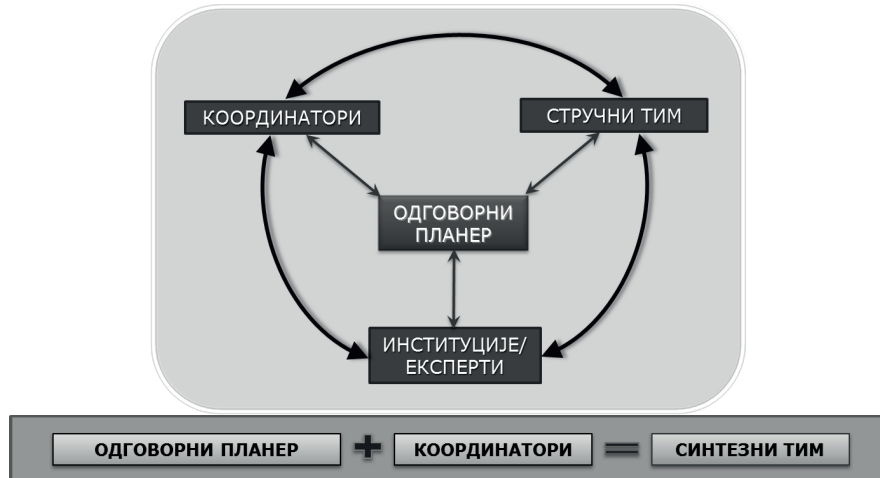
2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Током израде Стратешке процене услед специфичности Просторног плана и карактеристика постојећег стања животне средине на планском подручју, садржај предметног Извештаја је у одређеној мери модификован, прилагођен основним карактеристикама Просторног плана и обухвата процењивање стратешки значајних утицаја за развој подручја обухваћеног Просторним планом.

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Методологија израде Просторног плана урађена је у сарадњи експерата појединаца из одређених области кључних за предметно подручје, стручних организација и стручног тима ЈП Завода за урбанизам Војводине (слика 9). Посебно значајна сарадња имајући у виду да је предмет израде Просторног плана посебна намена два заштићена подручја, успостављена је са Покрајинским заводом за заштиту природе.

Слика 9. Синтезни тим Просторног плана

Као прва фаза Просторног плана, Материјал за рани јавни увид, урађен од стране ЈП Завода за урбанизам Војводине усвојен је 24.07.2015. године.

У процесу одлучивања током израде материјала за рани јавни увид и Нацрта плана била је укључена Влада АП Војводине, учешћем ресорних секретаријата, јавних предузећа и стручних органа и организација и локалне самоуправе Зрењанин и Нови Бечеј а, а сви су координисани од стране ЈП Завода за урбанизам Војводине кроз низ састанака и активности одржаних у циљу усклађивања свих захтева у простору. Активности су дате у поглављу **Резултати претходних консултација са надлежним органима и организацијама у поглављу I.8..**

Стратешка процена утицаја Просторног плана на животну средину, интегрисана је као процес у све фазе израде Просторног плана чиме је било омогућено интегрисање циљева и принципа одрживог развоја у све фазе израде Просторног плана (од почетних циљева, преко дефинисања стратешких опредељења и утврђивања планских решења), а са циљем спречавања или ограничавања негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Сходно члану 18. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину омогућено је учешће заинтересованих органа и организација у току израде Извештаја о стратешкој процени, односно орган надлежан за припрему плана доставља на мишљење извештај о стратешкој процени органу надлежном за заштиту животне средине, заинтересованим органима и организацијама. Заинтересовани органи и организације дужни су да доставе мишљење у року од 30 дана од дана пријема захтева.

Такође, чланом 19. дефинисано је да је орган надлежан за припрему плана и програма обавезан да обезбеди учешће јавности у разматрању извештаја о стратешкој процени.

Јавни увид и јавна расправа за Извештај организује се по правилу у оквиру излагања Просторног плана на јавни увид и одржавања јавне расправе у складу са Законом о планирању и изградњи и Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Комплексност система заштите животне средине на подручју Просторног плана разматрана је у оквиру Нацрта плана али и у склопу предметног Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Методологија примењена у процесу вршења Стратешке процене је описана у претходном поглављу и сагласна је са претпоставкама које су дефинисане Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја предметног плана на животну средину је сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире дефинисане законском регулативом.

Да би се постављени циљ могао остварити, потребно је било сагледати постојеће стање животне средине и Просторним планом предвиђене активности.

Резимирајући утицаје Просторног плана на животну средину и одрживост планских решења као и међусобне утицаје појединих планских решења, њихову координацију у простору и синергијско дејство, долази се до закључка да ће већина утицаја планских решења имати позитиван утицај на конкретан простор. Мањи негативни утицаји, које је могуће очекивати реализацијом планских решења су ограниченог интензитета и просторних размера. Да би се овакви утицаји свели у оквире који неће оптеретити капацитет простора, потребно је спроводити мере за спречавање и ограничавање негативних утицаја плана на животну средину.

У варијанти да се Просторни план не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати поједини негативни ефекти у појединим секторима у односу на циљеве стратешке процене утицаја.

У варијанти да се планска решења имплементирају, могу се очекивати бројни позитивни ефекти у кључним секторима, који отклањају већину негативних тенденција у развоју предметног простора ако се Просторни план не би имплементирао.

Стратешка процена не може дати експлицитне одговоре на прихватљивост појединих планских решења. Таква планска решења морају се разрађивати и детаљно оцењивати приликом израде планске документације нижих хијерархијских нивоа као и пројектно техничке документације. Детаљнија анализа појединачних објеката и њихових утицаја на животну средину, разматраће се у оквиру стратешких процена утицаја планске документације на нижим хијерархијским нивоима и у оквиру процена утицаја појединачних објеката на животну средину.

Анализирајући Просторни план у целини, односно подручје њиме обухваћено, као јединствено такво подручје на територији Покрајине, на основу евалуације значајних утицаја може се закључити да имплементација Планских решења не изазива могуће стратешки значајне негативне утицаје на целом планском подручју, већ само на деловима (локалитетима, трасама) планског подручја на коме се реализују одређена планска решења која су дефинисана као приоритетна за развоја целог подручја Покрајине. У случајевима где је процењено да може доћи до значајног потенцијално негативног утицаја, потребно је предузети одговарајуће мере заштите прописане овом Стратешком проценом.

ПРИМЕНА ПЛАНА

Оцена извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, бр. 135/04 и 88/10).

На основу оцене извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на извештај о стратешкој процени, у складу са чл. 22. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Предметним Елаборатом су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредноване све мере и активности предвиђене Просторним планом, процењени су њихови потенцијално негативни утицаји, који се могу реализовати имплементацијом Плана, уочени су одређени деградациони пунктови на овом простору и дат је предлог адекватних мера заштите животне средине за њихову елиминацију или смањење.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

